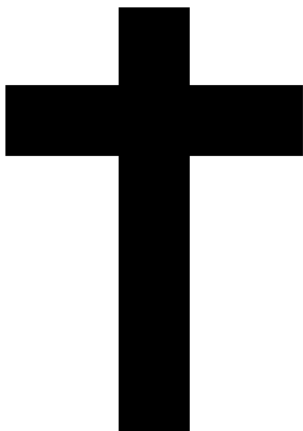

KARINΞEGE NŌMΞΞ
NIVONŌ

New Testament and Shorter Old Testament in Senoufo, Mamara

KARINĒĒGE NŌMĒĒ NIVONŌ
New Testament and Shorter Old Testament in Senoufo,
Mamara

copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Mamara S noufo (S noufo, Mamara)

Translation by: Wycliffe Bible Translators

Contributor: Wycliffe Bible Translators, Inc.

  2014-08-10, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

 You include the above copyright and source information.

 You do not sell this work for a profit.

 You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2015-03-17

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022
85728ed7-78f8-58e8-8967-0e976c0c2423

Contents

WURUTI	1
ZHONASI	7
MACOO	11
MARIKA	71
LUKA	108
YOHANA	170
KAPYEGEE	217
OROME SHĒĒN	278
1 KORENTE SHĒĒN	307
2 KORENTE SHĒĒN	334
GALASI SHĒĒN	351
EFESE SHĒĒN	362
FILIFE SHĒĒN	371
KOLOSE SHĒĒN	378
1 TESALONIKI SHĒĒN	385
2 TESALONIKI SHĒĒN	391
1 TIMOTE	395
2 TIMOTE	403
TITE	409
FILEMO	413
HEBURUU	416
YAKUBA	437
1 PYĒĒRI	445
2 PYĒĒRI	453
1 YOHANA	457
2 YOHANA	464
3 YOHANA	466
ZHUDE	468
KASHEĒ	471

Wuruti

Σεμε wemu w'a Wuruti wo keree kee ge

Elimelēki ni wu kpuun li keree

¹ Caṇa jii lemu ni Yawutuu pu wo fanha ki bye kiirikoon pu keṇe ni ge, xuugo ka ya pa jé fiige ki ni lee caṇa jii li ni. A Betilehemu shen ná wa di yiri ni wu sho ni wu jalaa shuun ni Zhude fiige ki ni, na she tateenge sha Mowabu fiige ki ni.

² Wee ná wu mege ki bye na Elimelēki, wu sho wu mege di je na Nomi, ja wa mege di je na Makilon, wusama mege di je na Kilijon. Efirata shi shēen pu bye pii na foro Zhude fiige ki ni Betilehemu ni. Ba p'a nō Mowabu fiige ki ni we, na diin wà.

³ A Nomi poo Elimelēki wu ba xhu, na Nomi ni jalaa shuun wu yaha wà.

⁴ A pee jalaa p'i ba Mowabu shi wu wo pushaa shuun wa lenje. Cee wa mege ki bye na Oripa, wa mege di je na Wuruti. A p'i yēe ke shishiin pye wà.

⁵ Lee kadugo na a Makilon ni Kilijon wu be di ba xhu. Ayiwa, a Nomi di boon wu poo we, ni wu jalaa shuun wu ni.

Wuruti ya taha Nomi na na pa Betilehemu ni

⁶ Ayiwa, ba Nomi ya pa logo na Tehene Baa Kile ya wu shi shēen pu tēge, na jalige kan pu mu na wu yaha Mowabu fiige ki ni we, a wu ni jalaa cēe p'i gbegele na p'i yiri wà, p'a gaanji wu to fiige ki ni.

⁷ Wee tuun wu ni, xuu wemu ni pu bi tiin ge, a wu yiri wee xuu wu ni. A jalaa cēe shuun wu be di daha wu na. A p'i koo lo na guri na gaanji Zhuda fiige ki ni.

⁸ Wee tuun wu ni a Nomi di wu jalaa cēe shuun wu pye: «Yi shuun wu beeri pu kuri, wa beeri w'a se wu nu puga. Y'a saama pye ne na, piimu p'a xu ge, na saama pye pee be na. Tehene Baa Kile wu she jo yi be na mu lee jogana li na!

⁹ Tehene Baa Kile wu she janije kan yi beeri nigin nigin wu mu yi namaa gbaya ni!» A wu xho na jōsoonro fō kan pu mu. A p'i sipyaa le na suu.

¹⁰ A p'i Nomi pye: «Ahayi! Wèe na daha ma na da gaanji fo ma shi shēen pu wo fiige ki ni.»

¹¹ A Nomi di pu pye: «Na nagoo, yi kuri! Naha na y'a da binne da se ni na ni we? Jire n'a da ba gan sanha jalaa piitiilee mu pee pu ta jeri yi namaa laa?

¹² Yi kuri y'a se na nagoo! Y'a se! Ne le toro gbajiire taan. Ali ná jehē da ba bye ne mu nijaa ye pyaa, na jo ne dà li na jo ne na ba funajaa kii se,

¹³ ta yee bi da zhe shege na gbaya ni, yi na yere fo pee ba le, p'i na yi lenje pye pu cēe ge? Ahayi, na nagoo! Kanhama pemu pu wa ne na ge, p'a soro fo xuuni na toro yee wo pu taan, bani Tehene Baa Kile ya wu keṇe ki fanha digi ne na.

¹⁴ A p'i sipyaa kii su sanha. Lee kadugo na a Oripa di jōsoonro fō kan wu yasho wu mu, na gari, ga a Wuruti di daha yaha wu feni.

¹⁵ A Nomi di ba Wuruti pye: «Ma cuun wu wii w'a kari wu puga shēen ni wu peenje yanmuyō yi yiri. Ma be wu kuri m'a se wu feni.»

¹⁶ Ga a Wuruti di jo: «Ma ganha bu na kori, fo di laha ma na di guri ma feni we! Bani xuu xuu ni m'a gaanji ge, wà ne be w'a da se. Xuu xuu ni m'a da diin

ge, wà ne be w'a da diin. Piimu pu je ma wo shi sheen pu ge, pee na bye ne be wo shi sheen. Wemu wu je ma wo Kile wu ge, wee na bye ne be wo Kile we.

¹⁷ Xuu beeri ni m'a she xhu ge, wà ne be w'a da xhuu, p'i na le wà. Kaa latii bu ne waa laha mu na xu kadugo na, Tehenene Baa Kile wu kanhama nigbo shan na juho ni!»

¹⁸ Ba Nomi ya Wuruti ta w'a noro yaha wu na lee norogana li na we, wu ya yaaga jo nige we.

¹⁹ Wee tuun wu ni a p'i gari mu shiizhan fo na she no Betilehemu ni. Ba p'a no je wà we, a lee di kulo li sheen pu beeri fo. A cee p'i ganha na yu: «Nomi w'a sii tii pye we ya?»

²⁰ A Nomi di pu jo sho na: «Yi ganha ba na pyi nige Nomi we (Nomi kori je fereme fo), ga y'a na pyi Mara (lee kori je kanhama fo), bani Se Beeri Fo ya kanhama shan ne juho ni.

²¹ Tuun wemu ni ne foro naha na gaanji ge, ne bye yara fo, ga a Tehenene Baa Kile di she ne kewayo wo kurujo na pa lenje. Naha na yi na pyi sanha Nomi na Tehenene Baa Kile yaha w'a nmahana jeri ne feni we? Se Beeri Fo w'a boongo shan ne juho ni.»

²² Ayiwa, mu Nomi ni wu ja sho Mowabu shi shen Wuruti w'a kuri pa mu lee pagana li na na yiri Mowabu fiige ki ni. Orije* shinma wu wo yaloro ti loduun ni p'a no Betilehemu ni.

2

Wuruti ya kari di zhe shinma fugi Bowazi wo tegeri

¹ Nomi poo wu puga shen wa bye wà. Ná baraga wo wu bye wii, na je yara fo na foro Elimeleki wo kpuun li na. Wee mege ki bye na Bowazi.

² Canja ka a Mowabu shi shen Wuruti wu ba Nomi pye: «Na yaha di she kereye yi ni, wa bu she juho jaari na na, di da shinma furi weefo feni. A Nomi di wu pye: «Ta se na poro!»

³ Wee tuun wu ni a wu gari tegeri ka ni, na she ganha na shinma wu furi faapyii pii feni. Li kajudanga a kee tegeri k'i she da Bowazi wogo, Elimeleki wo kpuun shen wa.

⁴ Ayiwa, a Bowazi di ba yiri Betilehemu ni na no, na faapyii pu pye: «Yi faabye! Tehenene Baa Kile wu pye ni yi ni!» A p'i wu jo sho na: «Uun faabye! Tehenene Baa Kile wu duba ma mu!»

⁵ Lee kadugo na a Bowazi di faapyii pu jahagbaa fo wu yiri na wu pye: «Le cebilere le di je jago we?»

⁶ A faapyii pu jahagbaa fo wu wu jo sho na: «Mowabu shi shen cee wemu w'a taha Nomi na na pa na yiri Mowabu fiige ki ni ge, wee wu wa.

⁷ W'a ne jeri na ne wu wu yaha wu da furi shinmakoon pu kadugo yiri kalapohoo ki te ni. Fo jisoo ki na w'a pa. Wu di pa ge, wu sanha nmo we, fo nime ye w'a she nmo jeri.»

⁸ A Bowazi di Wuruti pye: «Na poro, niwegee shan! Ma ganha bu she shinma fugi nige tegeri katii ni we! Ma ganha bu laraga kon nahame na we! M'a gori naha ni na wo kapyebyezaa pu ni!

* ¹22 Orije je shinma ba alikama je we. Ga wu pereme d'a taan. W'a foro maa feni na toro kalaga taan.

9 Ta pu wii, pu ba xuu wemu koon, ma da furi wà pu feni! Ne yi jo na kapyebyii pu mu jo wa ganha bu nò ma na we. Waga ba ma ta, m'a fulo kuzhoyò yi na, m'a gba kapyebyii pu wo lokogo ki ni!»

10 Wee tuun wu ni a Wuruti di nuguro sin Bowazi fee ni, na wu pye: «A ne bye dii na fereme ta mu jaha taan, fo mu ya juno jaari ne na we, ne wemu wu je nabun ge?»

11 A Bowazi di jo: «Mu ya lemu beeri pye ma yasho wu mu ma poo wu nixhugo na ge, ni mu ya laha ma to we ni ma nu wu taan, na yiri laha ma fiige ki be ni, na ba shi watii wo fiige ni, kee kemu ki je mu bi sanha kee ce-ε ge, p'a yee beeri jaha jo ne mu.

12 Lemu m'a pye ge, Tehenε Baa Kile wu ma saraa lee na! Tehenε Baa Kile wu saraa jofana wo kan ma mu, Izirayeli wo Kile we, wee wemu wo kapaŋa noho ni m'a pa lara ge.

13 A Wuruti di wu pye: «Di fereme ta ma jaha taan na kafoo! M'a ma kapyebyezho wu luu jine, na kafilasaama jo ni wu ni, na ta mu kapyebyezhaa pu d'a poro be ne na.»

14 Ba liduun w'a pa no we, a Bowazi di wu pye: «Fulo, ma da li, m'a ma buuri wu nije shiga ki ni ma li!» Wee tuun wu ni a Wuruti di diin shinmakoon pu kabanugo. A Bowazi di shinmapya nigaaga ka kan wu mu. A Wuruti di li fo na din, na kisaŋa keme yaha.

15 Ba w'a pa guri shinma wu jo kon na furi we, a Bowazi di wu kapyebyii pu pye: «Yi wu yaha wu da furi shinmapohoo ki be te ni, wa ganha bu yaaga jo ni wu ni we!

16 Y'a shinma kaya ya be shaan jine na konho wu da yee be luu! Yi ganha ba wu zo yu we!

17 A Wuruti di shinma wu fugi Bowazi wo tege ki ni fo na she cana ki xo. Wemu w'a fugi ta ge, a wu wee sa. A wee di be ni kiloo kelee taanri (30) shishiin ni.

18 A wu ba ni wee shinma wu ni puga, na ba wu she wu yasho wu na. A Wuruti di wu cana yalige kisaŋa be yege, na ki kan Nomi mu.

19 A Nomi di wu yege na: «Jogo wo tege ni ma d'a we shinma we beeri fugi njaa we? Tege keke ni ma di bye we? Sipy a wemu w'a juno jaari ma na ge, Tehenε Baa Kile wu duba weefoo mu!»

Ayiwa, Wuruti ya labye wu pye na cana ki xo na wemu kefeye ni ge, a wu yi beeri jaha jo wu yasho wu mu, na wu pye na wee na wu mege ki bye na Bowazi.

20 A Nomi di wu ja sho wu pye: «Tehenε Baa Kile wu duba wee na wu mu! Bani w'a wu saama pu pyi wee na ma na jo ba w'a pu pyi xuu pu be na we.» A wu jo sanha na: «Wee cebooloo piimu p'a yaa na kasεεε yaha wee na, na weε juno wolo ge, wee wa wu je Bowazi.»

21 Ayiwa, a Mowabu shi shen Wuruti wu jo sanha: «W'a ne pye sanha be na: «Ta furi na wo shinma wu konveε pu feni fo pu ba she shinma wu beeri kon xo.»»

22 A Nomi di Wuruti pye: «Lee kunni ya jo na poro, ta se m'a ma wo labye wu pyi ni wee wo kapyebyezhaa pu ni. Lee funno ni ma wa da zhe nige watii wo tege ni, di zhe kanhama pa no maye na we.»

23 Wee tuun wu ni a Wuruti di ganha na se na shinma wu furi ni Bowazi wo kapyebyezhaa pu ni fo na she orije ni alikama yaloo ti pye t'a xo. A wu gori yaha wa wu yasho wu taan.

3

Wuruti ya kaa lemu beeri Bowazi mu ge

¹ Canja ka Wuruti yasho Nomi ya pa wu pye: «Na poro, n'a da xuu wa sha ma mu kōnhō m'a fereme ta.

² Bowazi wemu wo kapyebyezhaa ni m'a bi labye wu pinne na byi ge, wèe ceboro wu je wii. Wee w'a wu wo shinma shuu fuu nijaa piige.

³ Wee tuun wu ni yiri m'a wuu, m'a nudanga sinne pa tire, m'a ma fazaaya yi le, m'a she shuu li na. Ga ma ganha bu maye she wu na na wu ta wu sanha li na gba we.

⁴ Wu ba sinne tuun wemu ni, m'a wu tasinnege ki keme seeri xuuni, m'a fulo wu na, m'a wu fatōḡo ki laha wu tōḡo yi na, m'a sinne wu tōḡo yi ni. M'a yaa na lemu pye lee kadugo na ge, wuyē pyaa na yee saya jaha jo ma mu.»

⁵ A Wuruti di wu jō shō na: «Keree kiimu beeri m'a jo na mu ge, n'a da zhe ki beeri pye.»

⁶ A Wuruti di gari shuu li na, wu yasho w'a keree kiimu beeri jo wu mu ge, a wu she kee beeri pye.

⁷ A Bowazi di ba li, na gba a wu funḡo di sii taan xuuni, a wu gari na she sinne wu ṛije shinmapya wu taan. A Wuruti di beele fulo wu na, na fatōḡo ki laha wu tōḡo yi na, na sinne wu tōḡo yi ni.

⁸ Ba jine k'a pa ji we, a Bowazi di ba gburogi yiri, na jonḡo wii wu tōḡo ni we, na cee wa nizinnege ta wà.

⁹ A wu jo: «ḡoḡo wi we?» A cee wu jo: «Ne Wuruti wi, ma kapyebyezho we! Ma fatōḡo ki to na na, bani wèe ceboro wemu w'a yaa na wèe jūḡo wolo ge, wee mu je.

¹⁰ A Bowazi di wu pye: «Wuruti, Tehene Baa Kile wu duba ma mu! Le m'a pye me nime ge, lee ya li shee na m'a pye jōmēe fōḡo ma yasho wu shizhaa na na ye taashiine li be na. Bani mu bi da zii daha levee p'a nōho ni, pu kabyaa fee, kelee pu la baa fee.

¹¹ Ayiwa nime, ma ganha bu fya we na poro. Ma bu kaa beeri jo na mu, lee n'a da bye ma mu. Bani pu beeri ya li ce na mu ya pye cee wemu ya tii ge.

¹² Can wu je wii, ne kunni je yee ceboro, wemu ya yaa na mu jūḡo wolo ge, ga yee ceboro wa je wà, juwuuro t'a wee teenge na ye ne na.

¹³ Shōn naha! Di ba she wee ná wu peregi niga jisōḡo na, wu bu da wu na da zōḡo wu ma jūḡo wolo. Wu bu she sōḡo, wu na li pye. Wu bu she li she, n'a da jōmēe lo ma mu, jo ne na ma jūḡo wolo Tehene Baa Kile jii wo wu mege na. Sinne naha fo niga ba she mug!

¹⁴ Wee tuun wu ni a Wuruti di sinne Bowazi tōḡo yi ni fo na she kpeenge pye ki na woni. A wu ba sōḡo yiri na kpeenge ki ta ki sanha nō wa wu wa ce we. Bani Bowazi bi wu pye na wu ganha bu sipya wa shishiin yaha wu li ce na cee wa w'a pa shuu li na we.

¹⁵ Ba w'a yiri na giin da gaanj we, a Bowazi di wu pye: «Pa ni ma fadegbōho ki ni! M'a ki co xuuni!» A wu ki co xuuni, a Bowazi di ṛije shinma kiloo ke ni kaguro shishiin le ki ni, na wu tugo ki taan, na ganha na gaanj kanha ki ni.

¹⁶ Ba Wuruti ya she nō wu yasho wu na we, a wee di wu yege na: «Dii yi d'a she da we porofōḡo we?» Lemu beeri Bowazi ya pye wu mu ge, a wu lee beeri paari wu yasho wu mu.

¹⁷ A wu wu yasho wu pye sanha: «Wee w'a we ṛije shinma kiloo ke ni kaguro we kan ne mu, bani w'a bi jo na ne kewayo wo ya yaa na kuri pa je mu feni we.

18 Wee tuun wu ni a Nōmi di wu pye: «Porofɔɔ we, tiin naha fo kii keree kii ba shɔnri shɔnrigana lemu na, bani wu ya kii keree kii shɔnri nijaa we, wu jaha da ga jinje we.»

4

Bowazi ya Wuruti leje

1 A Bowazi di gari kulo li tajege ki jɔ na, xuu wemu ni p'a ma keree ki shɔnri ge, a wu she diin wà. Bowazi bi ná wemu kaa jo Wuruti mu na juwuuro t'a wee tɛɛɛɛ xuuni ge, a wee di ba nɔ na doroo. A Bowazi di wu pye: «Ee! Shen wefɔɔ, gbara naha, m'a diin!» A ná wu fulo, na diin.

2 Wee tuun wu ni a Bowazi di kulo li nɔhɔɛɛ ke wa jaha bulo, na pee pye na pu be pu pa diin. A pu be di ba diin.

3 Ayiwa, juwuuro t'a ná wemu tɛɛɛɛ xuuni ge, a wu wee pye: «Nōmi kunni ya yiri Mowabu fiige ki ni na pa, m'a lee ce. W'a li she na wee da wù ceboroná Elimeleki wo tɛɛɛ ki pɛɛɛ.»

4 Nɛ jo di yi jo ma mu, jo ma ki shɔ kulo li nɔhɔɛɛ pee, ni sipyii pusamaa beeri jii na piimu beeri pu wa naha ge. Ma bu da má na da wu juɔɔ wolo, m'a wu juɔɔ wolo! Ma shiin bu da m'a da wu juɔɔ wolo we, m'a yee be jo na jii na. Bani juwuuro ti bu laha mu na, nɛ na t'a da nɔ.» A ná wu jo: «Uun, nɛ na wu juɔɔ wolo.»

5 A Bowazi di jo sanha: «Ayiwa, ma bu tɛɛɛ ki shɔ Nōmi mu, wee tuun wu ni m'a yaa ma Mowabu shi shɛn Wuruti be juɔɔ wolo, kɔnhɔ shi di ba da wu poo wu nixhugo ki mu, wemu na ba bye wu cɛn wu lɔvɔɔ ge.»

6 A ná wu jo: «Wee tuun wu ni, ni li jɛ mu, n'a da já wu juɔɔ wolo nige we, bani nɛ bu lee pye, n'a da jaagi shan naye pyaa wo cɛn wu na. Wu juɔɔ wolo maye mu, lee be we n'a da já we.»

7 (Taashiine ni Izirayeli ni, wa bu wa keɛɛ yaaga shɔ kelee na ma juwuuro faa; kalɛɛ lemu li bi lee fiinne ge, lee li wa mɛ: Wa wu da wu wo tanhaɔa wolo, na ki kan wa mu. Lee ma li she na lemu jɔ pu shuun wu beeri ya wo ge, na p'a be li juɔɔ ni.)

8 Ná wemu na juwuuro ti bi nɔ ge, a wee di Bowazi pye: «Wu juɔɔ wolo!» A wu wu tanhaɔa wolo na kan wu mu.

9 Ayiwa, sipyii piimu pu bye wà na fara nɔhɔɛɛ pu na ge, a Bowazi di pu beeri pye: «Yee pu wa li sɛɛɛɛ nijaa na jo yaaga yaaga k'a bye Elimeleki mu ge, ni yaaga yaaga k'a pye Kilijɔn ni Makilɔn mu ge, nɛ yee beeri shɔ Nōmi mu.»

10 Lee funɔɔ ni n'a da Mowabu shi shɛn Wuruti lɔ na pye na shɔ, Makilɔn ya xu na cee wemu yaha ge, kɔnhɔ shi di ba da wu nixhugo ki mu, na fara lee na, kɔnhɔ wu mɛge ki ganha bu biin fɛɛɛɛ wu cebooloo pu ninje ni wu to kulo li ni we. Yee pu wa lee wo sɛɛɛɛ nijaa.»

11 Ayiwa, nɔhɔɛɛ pu fara sipyii pusamaa beeri na piimu beeri pu bye kulo li tajege ki jɔ na ge, a pu beeri di jo: «Uun, wɛɛ wa li sɛɛɛɛ. Cee we w'a jin ma puga ki ni ge, Tɛhɛnɛ Baa Kile wu wu pye ba Arasheli ni Leya jɛ we, pee piimu p'a Izirayeli nagoo pu beeri se ge. Kile wu fanha kan ma mu Efirata shi wu ni, wu mɛge nighɔhɔ da ma mu Betilehemu kulo li ni!

12 Tɛhɛnɛ Baa Kile wu nagoo nijɛhemɛɛ da ma mu le cebilere le na, ma kpuun l'i bye Perɛzi wuu li tuugo, Tamari ya Perɛzi wemu se Zhuda mu ge.»

¹³ Ayiwa, a Bowazi di Wuruti lenε. A Tεhεnε Baa Kile di duba wu mu. A wu yere yacεε na, na funana se.

¹⁴ A Betilehemu wo cεe p'i ganha na Nomi pyi: «Tεhεnε Baa Kile w'a sɔni! Sipy wemu w'a da ba ma lɔ wu yere ni ma keree bεeri ni ge, w'a wee pye wee ya se nijaa. Kile wu mεge nigbɔhɔ da we pya we mu Izirayeli fiige ki ni!

¹⁵ We pya we na ba ma luu jinε, na yere ni ma keree ni ma ni ma lεge ki be ni. Ma ja shɔ we, w'a ye jalaa gbarashuun na, bani ma kaa l'a dan wu ni. Wee w'a ke nabige ke se ma mu.

¹⁶ A Nomi di pya wu co, na wu taha wu dodonɔ na. Wee shiin w'a wu lɔ, na ganha na wu biini.

¹⁷ A Nomi wo tiinjii cεe p'i ganha na mujonɔɔ waa na yu: «Nomi ya ja ta!» Pu ni Nomi ni, a p'i pya wu mεge le na Obedi (lee kɔri jε wemu w'a fungɔngɔ yeri sipya na ge). Obedi w'a pye Izayi wo to we, Izayi di jε saannaa Dawuda to.

Saannaa Dawuda nɔhɔ tayirige

¹⁸ Perεzi wo kadugo ki sipyii pu mεye yi ye:

Perεzi w'a Esirɔmu se.

¹⁹ A Esirɔmu di Aramu se.

A Aramu di Aminadabu se.

²⁰ A Aminadabu di Nasɔn se.

A Nasɔn di Salimɔ se.

²¹ A Salimɔ di Bowazi se.

A Bowazi di Obedi se.

²² A Obedi di Izayi se.

A Izayi di saannaa Dawuda se.

Zhonasi

Σεμε wemu w'a Kile tudunmᵈᵈ Zhonasi keree yu ge

Zhonasi ya fe na gbee Tεhεne Baa Kile jaha na

1 Canja ka Tεhεne Baa Kile ya Amitayi ja Zhonasi pye:*

2 «Yiri, m'a she Ninive* kugbᵈᵈ li feni! M'a she jo ni kulo li sheen pu ni ni mujuugbᵈᵈ ni, bani pu kuumᵈᵈ p'a pele ye ne jaha taan.»

3 Ga a Zhonasi di yiri, na wu baa gbee Tεhεne Baa Kile jaha na. Lee funᵈᵈ ni a wu gari Zhopa suumᵈᵈ lᵈᵈ ki kᵈᵈyᵈᵈ yi tayerege ki ni, na she kᵈᵈyᵈᵈ ka ta wà kemu bi se Tarisisi ni ge. A wu jé jé pεrεme pu kan, na jé tiin kᵈᵈyᵈᵈ ki ni na gaanji ni pee ni Tarisi ni, kᵈᵈhᵈ wu laha Tεhεne Baa Kile taan.

4 Ga a Tεhεne Baa Kile di kafεεgbᵈᵈᵈ ka yirige suumᵈᵈ lᵈᵈ ki na. A kafεεge k'i sii pele fo kᵈᵈyᵈᵈ ki na zhaa di gyεεgi.

5 A kᵈᵈyᵈᵈ ki kapyebyii p'i sii fya fo xuuni. A pu beeri di ganha na pu kileleε jεeri. A p'i kᵈᵈyᵈᵈ ki funᵈᵈ tuguro ti wolo wá lᵈᵈ ki ni, kᵈᵈhᵈ kᵈᵈyᵈᵈ k'i faha. Lee bi Zhonasi ta wee ya tigi kari fo kᵈᵈyᵈᵈ ki maazanja ki ni, na she sinne ᵈᵈmunᵈᵈ tara wà.

6 A kᵈᵈyᵈᵈ ki paavᵈᵈ wu gari Zhonasi feni, na she wu pye: «Mu d'a sinne yaha na ᵈᵈmunᵈᵈ do? Ma be wu yiri m'a ma wo Kile wu jεeri. La wa la ni wu na wu funᵈᵈ sha ni wù kaa ni, na wù jᵈᵈyᵈᵈ wolo, kᵈᵈhᵈ wù ganha bou gyεεgi we.»

7 Ayiwa a kᵈᵈyᵈᵈ ki kapyebyii p'i puyε pye: «Yi pa wù kagaanshaan pye, wemu wuu na ke bᵈᵈngᵈᵈ ke wa nᵈᵈni wù na ge, kᵈᵈhᵈ wù weefᵈᵈ ce.» A p'i kagaangaa ki shan, a Zhonasi wo kagaan l'i lo.

8 A p'i Zhonasi pye: «Lemu li wa ke bᵈᵈngᵈᵈ ke nᵈᵈni wèe na ge, lee jo wù mu. Mii mu d'a yiri wε? Labye weke tuugo mu di wa byi wε? Fiige keke shen mu di jε wε? Shi weke shen mu di jε wε?»

9 A Zhonasi di pu jᵈᵈ shᵈᵈ na: «Heburu ne jε, Tεhεne Baa Kile ne bele, Fugba Kile we, wee wemu w'a suumᵈᵈ lᵈᵈ ni jinje ki yaa ge.»

10 A wu pu pye sanha na Tεhεne Baa Kile jaha na wee ya fe na gbee. A p'i sii fya fo xuuni, na Zhonasi pye: «Naha na ma d'a le pye wε?»

11 A suumᵈᵈ lᵈᵈ ki lokuruyo y'i ganha na bele na se jaha na, lee funᵈᵈ ni, a p'i Zhonasi pye: «Leke wèe d'a yaa na pye mu na, kᵈᵈhᵈ lokuruyo y'i yere wε?»

12 A Zhonasi di pu pye: «Yi na lᵈᵈ wá suumᵈᵈ lᵈᵈ ki ni, lokuruyo yi na yere, bani ne li ce jo ne wuu na ke kafεεgbᵈᵈᵈ ke wa yee taa.»

13 A kᵈᵈyᵈᵈ ki kapyebyii p'i pu se beeri pye, kᵈᵈhᵈ p'i kᵈᵈyᵈᵈ ki paa fulo koᵈᵈ ki na, ga pu ya já wε, bani la li bi faraa lokuruyo yi bele wu na.

14 Wee tuun wu ni a p'i Tεhεne Baa Kile jεeri na: «Ee! Tεhεne Baa Kile jᵈᵈyᵈᵈ jaari wù na, ma ganha bu wù yaha wù kyεεgi we ná we wuu na wε. Ma ganha bu jaagi baa fᵈᵈ shishan foo yege wù na wε, bani lemu l'a taan mu mu ge, Tεhεne Baa Kile, lee mu ya pye.»

15 Lee kadugo na a p'i Zhonasi co, na wu wá suumᵈᵈ lᵈᵈ ki ni. Lee taapile li ni a lokuruyo ye ni kafεεge ki beeri di yere.

* 1:2 Saanna 14:25 * 1:2 Ninive wu bi bye Asiri fiige ki wo kugbᵈᵈ le. Kee fiige ke ni Izirayeli bi bye pεn, lee na Jonasi funᵈᵈ bye Kile wu jᵈᵈyᵈᵈ jaari pu na we.

¹⁶ Ba lee ya pye we, a korogó ki kapyebyii p'i sii fya fo xuuni Tēhene Baa Kile na. A p'i saraya wolo kan Tēhene Baa Kile mu, na jɔyɔ be faa wu mu.

2

Zhonasi ya Kile jɛeri na wu yaha fya wu funɔ ni

¹ Wee tuun wu ni a Tēhene Baa Kile di fyatabaaga ka pye k'a she Zhonasi lo jo. A wu caya taanri ni nibiye taanri pye kee fyatabaaga ki funɔ ni.*

² Na Zhonasi yaha fya wu funɔ ni, a wu wu Kafɔ Tēhene Baa Kile wu jɛeri na:

³ «Na ne yaha na kanhama pu ni,
Tēhene Baa Kile ne mu jɛeri,
a mu di ne jɔ shɔ.

Na ne yaha xu wo nibiige ki ni,
ne mɛɛ su mu feni,
a mu di ne mɛɛ li logo.

⁴ M'a bi na wá suumɔ locogonɔ ki nɔhɔdaan.
A lɔhɔ k'i na jɔyɔ jo.
A suumɔ lokuruyo y'i fɔ toro na jɔyɔ ni.

⁵ Ne bi yu jo m'a na kori laha maye taan.
Ga ne na ba ma Fefere Pɛɛɛɛ Pugbɔhɔ ki ja sanha.

⁶ Suumɔ lɔhɔ k'a fɔ ne jɔyɔ jo fo ne na zhaa di xhuu.
Suumɔ lɔhɔ k'a ne maha círi.
Suumɔ lɔhɔ ki nɔhɔdaan ja k'a bi ne katige ki migile.

⁷ Ne bi tigi fo faaboboyo yi nɔhɔdaan.
Nɛɛ ki jɔ bi tɔ wá ne na ma xɔ fo badaa badaa.

Ga a mu di ne jɛi wo wu yeege wecogonɔ ki ni,
Tēhene Baa Kile, na Kafɔ we.

⁸ Tuun wemu ni ne bi zhaa di xhuu ge,
a ne funɔ di do ni mu Tēhene Baa Kile kaa ni.

A mu di ne jɛerege ki logo
na ma yaha ma Fefere Pɛɛɛɛ Pugbɔhɔ ki ni.

⁹ Piimu p'a yaperɛɛ ki pɛɛ ge, kee kiimu ki jɛ jɔyɔ baa ge
pee ya pu wo jɛnaara takoro li yaha.

¹⁰ Ga ne wi ge, ne na ba ma masɔyɔ yoyo cee,
na saraya wolo kan ma mu.

Ne jɔfaaya yemu faa ma mu ge,
ne na ba yee beeri wolo yi tēhene na,
bani mu Tēhene Baa Kile w'a sipya jɔyɔ wo.»

¹¹ Ayiwa a Tēhene Baa Kile di jo ni fya wu ni, a wu she Zhonasi tɛɛɛɛ shan kogonɔ ki na.

3

Ninive shɛn ya daajɛɛ jo pu jurumu wu na

¹ A Tēhene Baa Kile di Zhonasi pye sanha wu tɔɔɔɔ shuun wuu ni na:

² «Yiri, m'a she Ninive kugbɔ li feni! Jomɔ pemu n'a jo ma mu ge, m'a she pee yeɛ pye ni mujuugbɔ ni!»

* 2:1 Macoo 12:40

³ Wee tuun wu ni a Zhonasi di yiri, na gari Ninive kulo li ni ba Tɛhɛnɛ Baa Kile ya yi jo wɛ. Kugbɔɔ li bi sii pye Ninive, ma bu jo m'a li naari, cabyaa taanri ma da bye, ma na li ciri.

⁴ A Zhonasi di cana nigin nara pye na na mujuu waa na ya: «Cabyaa kelee shishɛɛɛ (40) nijaa kadugo na Ninive w'a da gyɛɛgi.»

⁵ A Ninive shɛɛn di dā Kile Kafila wu na. A p'i yi jo waha kulo li shɛɛn pu bɛɛri mu na pu suun le, na co nɔhɔpiire ti na, na she nɔ sipyilɛyɛ yi na, a pu bɛɛri di bɔɔyɔ fāya* le.

⁶ Ba pee jomɔ p'a nɔ Ninive fanhafɔɔ wu na wɛ, a wu yiri laha wu saanra koro li na, na wu saannaa fadegbɔhɔ ki wolo yaha, na bɔɔyɔ fāya le, na diin shɔɔnrɔ ni*.

⁷ A saan wu ni wu fanhafɛnii p'i we saliya we tenɛ kan kulo li shɛɛn pu bɛɛri mu na:

«Sipyii fara yapɔɔyɔ yi na, niyɛ fara yatɔɔpya wu na, ka shishiin ganha bu yaaga le ki jɔ ni wɛ. Ka shishiin ganha bu li wɛ, ka shishiin ganha bu lɔhɔ bɛ gba wɛ.

⁸ Sipyii pu bɛɛri di bɔɔyɔ fāya le, p'i ya le yapɔɔyɔ yi bɛ na, pu da mɛhɛɛ suu Kile feni, p'i daajɛɛ jo pu kapyeguunɔ kee ni pu katiibaagaa ki na, p'i ki jɔ yaha.

⁹ Kile bi giin wu ba bɔɔngɔ kemu nɔ wu na ge, la wa la ni wu na ba jɔnɔ naari wu na, na wu fungɔngɔ jɛri, kɔnhɔ wu ganha bu gyɛɛgi wɛ.»

¹⁰ Ayiwa a Kile di pu na p'a daajɛɛ jo, na pu kapyeguunɔ ki jɔ yaha. Wu bi bɔɔngɔ kemu gbegɛle pu kaa na ge, wu ya kee yaha nɔ pu na nige wɛ.*

4

Zhonasi luu ya yiri na naha na Kile ya jɔnɔ naari Ninive shɛɛn na wɛ*

¹ Ayiwa a lee di sii soro Zhonasi ni, a wu luu di sii yiri fo xuuni.

² A wu Tɛhɛnɛ Baa Kile jɛɛri na: «Tɛhɛnɛ Baa Kile, ta ye bɛ nɛ bi jo ma na yaha na fiige ki ni wɛ? Go le na nɛ bi fe na se Taxisisi ni, bani nɛ li cɛ jo mu jɛ Kile wemu w'a saama pyi, na jɔnɔ naari ge. Mu luu ya yiri tɔvuyo na wɛ, ma taanɛɛge ki bɛ d'a pɛɛ. Mu bu bɔɔngɔ bɛ naha tii wa na, kee bɛ daajɛɛ na jɛ ma ni.

³ Ayiwa Tɛhɛnɛ Baa Kile, na munaa li wolo nime, bani xu ya pɔɔ nɛ mu niifɛɛɛ ti na.»

⁴ A Tɛhɛnɛ Baa Kile di wu pye: «Ta kajii wa mu mu mu wu ma luu yirige le na gɛ?»

⁵ A Zhonasi di foro Ninive kugbɔɔ li ni, na she diin kulo li Kile-nɔhɔ ki na. A wu gba wa yerenɛ wà, na diin wee jime ni, lemu na ba kulo li shɛɛn ta ge, na ganha na lee naha wii.

⁶ Wee tuun wu ni a Tɛhɛnɛ Baa Kile di gbogo tirige ka pye k'a fin foro, na dɔ, na jime tirige Zhonasi jɔnɔ na, kɔnhɔ wu funnɔ di jɔnɛ wu kanhama pu na. A kee tirige ki kaa di sii taan Zhonasi ni.

⁷ Ga kee cana ki jimuguro, kpɛngɛ ki na jɔ kɔn na woni, a Kile di fyengɛ pye k'a jɛ gbogo tirige ki ni, na ki li, a k'i waha.

* **3:5** Na bɔɔyɔ fāya le, lee ya li sheɛ na p'a daburaje jo pu jurumu wu na. * **3:6** Na tiin shɔɔnrɔ ni, lee ya li sheɛ na p'a daburaje jo pu jurumu wu na. * **3:10** Macoo 12:41; Luka 11:32 * **4:** Ninive wu bi bye Asiri fiige ki wo kugbɔɔ le. Kee fiige ke ni Izirayeli bi bye pɛɛn, lee na Jonasi funnɔ bye Kile wu jɔnɔ naari pu na wɛ.

⁸ Ba caṇa k'a pa foro wε, a Kilε di kafεεgε nivugo yaha pa na yiri Kilε-nɔhɔ* ki na. A caṇa k'i dara Zhonasi ɲuɲɔ ki na fo wu na zhaa di jiregi. A wu xu ɲεeri Tεhεnε Baa Kilε mu, a wu jo: «Xu ya pɔrɔ nε mu ɲii fεεrε na.»

⁹ A Kilε di Zhonasi pye: «Ta kaɲii wa mu mu wu luu yirige ke gbogo tirige ke kaa na gε?» A Zhonasi di Kilε pye: «Uun! Kaɲii wa nε mu nε wu luu yirige fo na nɔ xu bε na.»

¹⁰ A Tεhεnε Baa Kilε di jo: «Mu ya ta labye wa shishiin bε pye ke tirige ke na kɔnhɔ k'i lε wε, ga ki ɲiɲaara d'a jé mu ni. Piige ka ni k'a fin, na xhu piige ka ni.»

¹¹ Wee tuun wu ni ɲaha na mu di giin nε ganha bu ɲuɲɔ ɲaari Ninive kugbɔɔ li na-ε wε? Lee lemu sipyii p'a ɲεhε sipyii kabɔfonɔɔ xhuu nigin ni kεlεε shuun (120.000) na ge, pee piimu pu ɲε wa ya wu kanige cε wolo wu kamεnε ni-i ge, na fara yapɔrɔyɔ ɲiɲehεyε bε na.

* 4:8 Siwaga ki bye Kilε-nɔhɔ ki na, lee l'a bi kafεεgε ki pye k'a weri.

Macoo

Kilɛ Jozaama pe pu wa wu Ja Yesu Kirisa kaa yu ge, Macoo wo nigama

Jɔgɔ wu jɛ Macoo wɛ?

Macoo bɛ wu bye Yesu wo tudunmɔɔ kɛ ni shuun wu ni. Girekii p'a Macoo we yiri (Macoo 9:9-13), Heburuu ma jo Levi (Marika 2:14; Luka 5:27, 29). Wee Egilizi w'a wii na wee w'a Macoo Kitabu wu ka.

Fanhafɛɛ wari shɔvɔɔ wu bye wii. Na Yesu yaha jɪɪɛ ke na wee tuun wu ni Yawutuu bi bye Oromɛ shɛɛn wo fanha ki nɔhɔ ni. Fanha ki bye kii Yawutuu p'a munaa pɛrɛmɛ kaan. Saan wu bi ma pii jaha bulo p'a munaa pɛrɛmɛ pu shuu Yawutuu pu mu. Tɛɛgɛɛ niɲɛɛɲɛɛ funɲɔ ni piimu jaha saan wu bi ma bulo ge, Yawutuu pu ma bye pii. Pee kaa jɛ ma dan Yawutuu pusamaa ni wɛ, bani p'a sɔɔ Oromɛ shɛɛn pu mu na kapyɛɲɛ pyi pu mu. Pee fanhafɛɛ wari shɔvɛɛ pu p'a bi sipyii pu ɲmahana, na la faraa munaa pɛrɛmɛ pu bɛ na, kɔnhɔ pu bɛ di bye lafɛɛ. Yawutuu pu bi pee wii kɔɲɔ ke bɛɛri wo jurumu fɛɛ. Ga Yesu ya jɪɪɔ jaaari Macoo na, na wu yiri.

We Jozaama Kitabu we kakana ɲɪɲɔ

Macoo ya we Kitabu we fanha jɛɛɛ Yawutuu shizhaa na. Wu sɛmɛ wu kaɲugboho ki jɛ na: Yawutuu pu wo saan wu jɛ Yesu, wemu wo jomɛɛ Kile tudunmɔɔ p'a lo ge.

Macoo ya Yesu kalaa wu taa tayereye kaguro: **1** Faaboboɲɔ ki ɲɪɲɔ wo kalaa we (Macoo 5–7). **2** Yesu ya piimu tun pu shɛ Kile saanra ti kaa jo ge (Macoo 10). **3** Fugba saanra ti wo talɛɲɛɛ (Macoo 13). **4** Sipya jɪɪfɛɛɛɛ pyegana wu cebooloo n'a daa fɛɛ tɛ ni (Macoo 18). **5** Kalaapiire ti na jɔ Yesu cabaɲa caɲa sige sigegana lemu na ge (Macoo 24–25).

Jozaama Kitabu wu kafila ɲugbɔyɔ

Macoo 1–2 Yesu Kirisa nɔhɔ tayirige ni wu se se keree.

Macoo 3:1–4:11 Yohana Batizelipye wo Kile Jomɔ yɛɛ ni Yesu batizeli ni wu nɔwuuro.

Macoo 4:12–18:37 Yesu wo labye we Galile fiige ki ni.

Macoo 19–20 Yesu nigariwo Zheruzalɛmu ni.

Macoo 21–28 Yesu wo labye we Zheruzalɛmu ni. P'a wu she wà, na wu co, na wu gbo. A w'i ba jɛ.

Yesu Kirisa nɔhɔ tayirige sɛmɛ

(Luka 3:23-38)

¹ Yesu Kirisa nɔhɔ tayirige sɛmɛ w'a we. Yesu ya foro saannaa Dawuda shi ni, Dawuda d'a foro Ibirayima shi ni.

² Ibirayima w'a Ishaaga se.

Ishaaga di Yakuba se.

Yakuba di Zhuda ni wu ceboronamaa se.

³ Zhuda di Fɛɛɛsi ni Zara se, pu nu wu bye Tamari.

A Pɛɛɛzi di ɛsirɔmu se,

ɛsirɔmu di Arami se.

⁴ Arami di Aminadabi se.

Aminadabi di Nasɔn se.

Nasɔn di Salimɔ se.

⁵ Salimɔ di Bowazi se, wu nu wu bye Araxabi.

Bowazi di Obedi se, wu nu wu bye Wuruti.

Obedi di Zhese* se.

⁶ Zhese di saanna Dawuda se.

Saanna Dawuda di Solomani se, wee nu wu bi fenhε pye Uri shɔ.

⁷ Solomani di Orobowamu se.

Orobowamu di Abiya se.

Abiya di Azafu se.

⁸ Azafu di Zhozafati se.

Zhozafati di Zhoramu se.

Zhoramu di Oziyazi se.

⁹ Oziyazi di Zhowatamu se.

Zhowatamu di Akazi se.

Akazi di Ezekiyasi se.

¹⁰ Ezekiyasi di Manase se.

Manase di Amɔ se.

Amɔ di Zhoziyasi se.

¹¹ Zhoziyasi di Zhekoniya ni wu ceboronamaa se. Wee tuun wu ni a p'i Izirayeli sipyii pu co na kari Babilɔni ni.

¹² Pee sipyii pu na co xɔ na kari Babilɔni ni,

a Zhekoniya di Salaceli se.

Salaceli di Zorobabeli se.

¹³ Zorobabeli di Abiyudi se.

Abiyudi di Eliyakimu se.

Eliyakimu di Azəri se.

¹⁴ Azəri di Sadaki se.

Sadaki di Akimu se.

Akimu di Eliyudi se.

¹⁵ Eliyudi di Eleyazari se.

Eleyazari di Matan se.

Matan di Yakuba se.

¹⁶ Yakuba di Yusufu se.

A Yusufu di bye Mariyama poo we. Yesu we w'a yiri Kirisa ge, a Mariyama di wee se.

¹⁷ Shi wu segee ke ni shishεεεε wu ηε Ibirayima ni Dawuda te ni. Lee kadugo na a shi wu segee ke ni shishεεεε di bye Dawuda ni Izirayeli sheen coduun wu te ni na kari Babilɔni ni. A shi wu segee ke ni shishεεεε di bye na lɔ wee tuun wu na na pa gbara Yesu seduun wu na.

Yesu Kirisa segana

(Luka 2:1-7)

¹⁸ Yesu Kirisa segana li le. Wu nu Mariyama wu bi bye Yusufu curɔ. Ga na pu yaha pu sanha binne ja we, a Fεεεεε Muna sefεεεε di digi Mariyama na, a w'i yere yacεεε na.

¹⁹ Wu curɔ Yusufu wu bye sipyitiime, wu funηɔ bye wu Mariyama mege kyεεgi we. A w'i li kɔn wuyε funηɔ ni na w'i tee curɔ te kyεεgi ηmɔhɔɔ ni.

²⁰ Na Yusufu yaha ni kee fungɔngɔ ki ni, a Kile wo meleke wa di ba wuyε she wu na ηmunɔgɔ ni, na yi jo wu wu na: «Dawuda ja Yusufu, ma ganha bu fya Mariyama leηε na we, bani Fεεεεε Muna sefεεεε ni w'a yere yacεεε na.

* **1:5 Zhese:** Wee ninum p'a byi Izayi.

21 Wu na ba funana se, m'a lee mεε le Yesu, bani wu na ba wu sipyii pu sho pu jurumu wu na.»

22 Kee keree ki beeri ya pye mu, kōnhō Kafō Kile bi yemu jo wu taatuunno li wo Kile tudunmō wu jō ni ge, yee jō di fa na:

23 «Li wii, doŋiŋe fuceri nacebaa na ba yere yacere na, na funana se. Li mεε na le na «Emanuweli,»* lee kōri jε «Kile jε wèe niŋe ni.»

24 Ba Yusufu ya yiri ŋmunumō pu na wε, na li pye na be ni Kafō wu meleke wu wo kafilajo wu ni. A wu Mariyama furu pō.

25 Ga pu ya pinne ja wε, fo na she Mariyama pye w'a tigi wu funazhiire na. A Yusufu di pya wu mεε le Yesu.

2

Wōrō cεveε ya pa na yiri Kile-nōhō na

1 Yesu ya se Zhude fiige ki ni, Betilehemu ni, saannaa Herōdi caŋa jii ni. Wu nizexhōgō ki na, a wōrō cεveε pii di ba na yiri Kile-nōhō na, na nō Zheruzalemu ni.

2 A p'i yegerε pye na: «Yawutuu wo saan we w'a se nime ge, mii wu wa wε? Wèe ya wu wōrō ja, na wèe yaha Kile-nōhō ke na, na ba di ba wu pele.»

3 Ba saannaa Herōdi ya yee logo wε, a l'i wu jaha wō fo xuuni, na fara Zheruzalemu sheen beeri na.

4 A Herōdi di saraya jaha shōnriweε jūŋofεε, ni saliya karamōgōlō pu beeri pinne, na pu yege na: «Kirisu wemu wu jε Saan ni Izirayeli wo Shōwō wu ge, mii wu d'a yaa na se wε?»

5 A p'i wu jō shō na: «Zhude fiige ki ni Betilehemu kulo li ni, bani Kile tudunmō w'a li ka na:

6 «Mu Betilehemu we wu wa Zhude fiige ki ni ge, mu wa Zhude fanha kulogoo ki beeri nifenhεfenhεnε-ε de, bani jūŋofōgbō wa na ba foro mu ni, wee na ba wu shi Izirayeli wu naha.»*

7 Lee kadugo na a Herōdi di wōrō cεveε pu ŋmōhō yiri, na pu yege xuuni, lee wōrō li jaduun wu keree na.

8 Na xhō na pu tun kari Betilehemu ni, na jo: «Yi she le pubinne le sha xuuni. Yi bu she li ja, yi ba yi jo na mu, kōnhō na be di she li pele.»

9 Ba wōrō cεveε p'a saan wu jomō pu logo wε, na gari. P'a wōrō lemu ja na pu yaha Kile-nōhō ki na ge, a lee wōrō l'i doro pu jaha na, fo na she nō pubinne li xuu wu ni, na yere wee xuu wu jūjō na.

10 Wōrō cεveε p'a lee wōrō li ja tuun wemu ni ge, na funjō taan xuuni.

11 Ba p'a jé puga ki ni wε, na pubinne le, ni li nu Mariyama ja. A p'i nuguro sin, na pubinne li pele, na pu yereye jō mugi, na pubinne li kan sanni, ni perewa yaŋmuyō ya be, yee jε nudanga yawurire, ni nudanga sinme pemu jε na mire ge.

12 Lee kadugo na, a Kile di pu kaala ŋmunōgō ni na pu ganha bu guri zhe Herōdi yiri wε. A p'i gari pu fiige ni koo latii ni.

P'a paa kari ni Yesu ni Misira fiige ki ni

* 1:23 Ezayi 7:14 * 2:6 Mishe 5:1-2

¹³ Wɔrɔɔ cɛvɛɛ pu nigaraga na a Kile wo meleke wa di wuyɛ she Yusufu na ɲmunɔgo ni, na wu pye: «Yiri, m'a baa kari ni pya wu ni wu nu wu ni Misira ni, m'a she diin wà fo di ba she jo ni ma ni tuun wemu ni, bani Herɔdi na ba pya wu shaa di gbo.»

¹⁴ A Yusufu di yiri kee piinunɔ ki ni, na baa ni pya wu ni wu nu wu ni, na kari Misira ni.

¹⁵ A p'i she diin wà fo na she Herɔdi pye w'a xu. Kee keree k'a pye, kɔnhɔ Kafɔɔ Kile ya jomɔ pemu jo wu tudunmɔ wu ɲɔ ni ge, pee ɲɔ di fa na: «Nɛ na ja wu yiri yeege Misira fiige ki ni.»*

P'a nɔhɔpiire ta gbo

¹⁶ Herɔdi ya li ɲa na wɔrɔɔ cɛvɛɛ p'a wu ɲɔ faanna ge, a wu luu di yiri xuuni. A wu sipyii tun kari na pu Bɛtilɛhemu ni wu tãan kulogoo ki funabiire ti bɛɛri gbo, temu ti ɲɛ ti yee sanha dorɔ shuun tãan wɛ ge, wɔrɔɔ cɛvɛɛ p'a tuun wemu she ge, na bɛ ni wee ni.

¹⁷ Wee tuun wu ni Kile tudunmɔɔ Zheremi bi yemu jo ge, a yee ɲɔ di fa. Wu bi jo na:

¹⁸ «Sipyii ya mɛhɛɛ logo na foro Arama koomɔ pu ni:

Xugunɔɔ ni sipyaa.

Arasɛli w'a wu nɔhɔpiire yamɛhɛɛ suu.

Pu ya wu fɛhɛɲɛ ta kɔnhɔ wu luu di ɲiɲɛ wɛ,

bani p'a xu xɔ.»*

P'a kuri foro Misira ni

¹⁹ Herɔdi nixhugo na a Kile wo meleke wa di wuyɛ she Yusufu na ɲmunɔgo ni, na wu yaha Misira fiige ki ni.

²⁰ A wee meleke wu jo: «Yiri m'a guri ni pya wu ni wu nu wu ni Izirayɛli fiige ki ni, bani piimu pu bi pya wu shaa di gbo ge, pee ya xu.»

²¹ A Yusufu di yiri, na guri ni pya wu ni wu nu wu ni Izirayɛli fiige ki ni.

²² W'a logo na Arikilasi w'a tiin wu to Herɔdi wu tatɛɲgɛ ki ni, na pye Zhude fiige ki saan ge, a Yusufu di fya wu ya sɔɔ na she wà wɛ. A Kile di wu funɲɔ to ɲmunɔgo ni, na wu she Galile fiige ki ni.

²³ A wu she diin kulo la ni wà lemu mɛgɛ ki ɲɛ na Nazareti ge, kɔnhɔ Kile tudunmɔɔ pu bi yemu jo na Yesu na ba yiri Nazareti shɛn ge, yee ɲɔ di fa.

3

Yohana Batizelipye wo Kile jomɔ yɛɛ

(Marika 1:1-8; Luka 3:1-18; Yohana 1:19-28)

¹ Ayiwa, caɲa ka Yohana Batizelipye ya kari siwaga ki ni, Zhude fiige ki ni, na she Kile jomɔ pu yɛɛ li ɲɔ kɔn wà.

² Wu bi sipyii pu yɛri na: «Yi daajɛɲɛ jo yi jurumu wu na, bani Kile saanra* t'a tɛɲɛ.»

³ Yohana Batizelipye kaa Kile tudunmɔɔ Ezayi bi byi na:

«Mujuu l'a fòro siwaga ki ni na:

Yi Kafɔɔ wu koo li yàa!

Yi wu korogoo ki tii!»*

* **2:15** Oze 11:1 * **2:18** Zheremi 31:15 * **3:2 Kile saanra:** Tee ninuuro ti ɲɛ fugba saanra te. Yawutuu pu bi gbara p'a Kile mɛgɛ yiri wɛ, lee wuu na Macoo ya li kani wu wo Jozaama pu ni na fugba saanra.

* **3:3** Ezayi 40:3

4 Fàya yemu yi bye Yohana na ge, yee bi yàa ni òhòyò shiire ni, sɛɛɛɛ di jɛ wu yapògò. Kabeeye ni wegeye funnò sɛɛɛ, yee yi bye wu òlìge.

5 Zheruzalemu shɛɛn, ni Zhude fiige ki bɛɛri, ni Zhurudɛn Gba wu ka-banugo kulogoo ki bɛɛri bi se Yohana yìri,

6 na yeree pu jurumu wu na, na puyɛ kaan Yohana mu wu na batizeni Zhurudɛn Gba lɔhò ki ni.

7 Ba Yohana ya li ja na Farizhɛɛn, ni Sadushɛɛn ni jɛhɛmɛɛ pu bi ma na puyɛ kaan wu mu wu na batizeni wɛ, a wu pu pye: «Yee matɔn nagoo piiri, jògò w'a yee kaala na yee pu paa Kilɛ wo loyire nibana li jaha na wɛ?»

8 Kapyegege kiimu k'a li shɛɛ na y'a daajɛnɛ jo yi jurumu wu na ge, y'a kee pyi.

9 Yi ganha ba yi funyò kòon yɛ na Ibirayima wu jɛ yee to wɛ. Bani n'a da yi jo yi mu, Kilɛ na já ye faakageeye ye jɛri na pye Ibirayima nagoo.

10 Kacerege k'a lɔ na xò, di da tiye yi niyɛ yi cere. Tige bɛɛri ki jɛ ki ya nagoo nizaamaa pyi-i ge, kee na ba gòn, na ki wá na ni.

11 «Nɛ kunni w'a yee batizeni lɔhò yɛ ni. Lee w'a li shɛɛ na y'a daajɛnɛ jo yi jurumu wu na. Ga wa w'a ma nɛ kadugo, wee fanha ya jɛhɛ nɛ wogo na. Ali na wu tanhaya ye yɛ pyaa bɛ wolo wu tɔyò na, nɛ yaa ni lee ni wɛ. Wee na ba yi batize Fɛfɛɛɛ Muna na ni na ni.*

12 Wu shinma fò fò yaaga ki wa wu kenɛ ni. Wu na ba sigiye yi fò na wolo shinmapya wu ni. Wu na ba shinmapya wu kemɛ, na wu le wu kpòon ni. Ga wu na ba sigiye yi sòrogo nafugibaaga ni.»

Yohana ya Yesu batize

(Marika 1:9-11; Luka 3:21-22)

13 Ayiwa, a Yesu di yìri Galile fiige ki ni na pa Zhurudɛn Gba wu jò na Yohana yìri, kònhò Yohana di ba wu bɛ batize.

14 A Yohana di ganha na li shege, na jo: «Mu w'a yaa na nɛ batize goo, a m'i dɛɛɛ na ma nɛ mu ya?»

15 A Yesu di wu pye: «Sò lee na, lee di bye mu nime, bani lee pyegana li funnò ni w'à da Kilɛ wo jidaan wu pye.» A Yohana di sò, na wu batize.

16 Ba Yesu ya batize na xò wɛ, na foro lɔhò ki ni. Taapile ni a fugba wu jò di mugi. A Yesu di Kilɛ Muna li ja li na diri na ma wu mu ba gbege shazhira jɛ wɛ, na ba do wu na.

17 A mujuu la di foro fugba wu ni na: «Nɛ jidaan Ja wu jɛ wɛ, wu kaa l'a dan nɛ ni tehene baa.»

4

Shitaanni ya Yesu taanna wii

(Marika 1:12-13; Luka 4:1-13)

1 Lee kadugo na a Fɛfɛɛɛ Muna di Yesu jaha co na kari siwaga ni, kònhò Shitaanni di shɛ wu taanna wii.

2 A w'i suun le na ta cabyaa kɛɛɛ shishɛɛɛ (40) ni nibiiye kɛɛɛ shishɛɛɛ. Lee kadugo na, a xuugo di wu ta.

3 A Shitaanni di fulo wu na, na wu pye: «Ma bi jɛ Kilɛ wo Ja we, ye faakageeye ye pye na yi jɛri buuri.»

4 A Yesu di wu jò shò na: «L'a ka Kilɛ Kafila wu ni na:

↳ Nò yalige yɛ wa sipya jò shaa wɛ,

* **3:11 Na batize Fɛfɛɛɛ Muna na ni na ni:** Lee kóri wu jɛ na Fɛfɛɛɛ Muna le, ni na ki na ba wù pye fɛfɛɛɛ.

ga fo jomɔ pemu beeri Kile ya yu ge.»*

5 Lee kadugo na a Shitaanni di gari ni wu ni Fefere Kulo li ni, na she wu yaha Kile-peere pugboho ki jidii li ni,

6 na wu pye: «Ma bi je Kile wo Ja we, kon to jine na. Bani l'a ka Kile Kafila wu ni na:

«Kile na ma kaa jo wu melekee pu mu,
pee na ma co pu keye ni,
konho ma togo ganha bu guu

kagereje yafiin na we.»*

7 A Yesu di wu pye: «L'a ka be sanha Kile Kafila wu ni na:

«Ma ganha ma Kafo Kile taanna wii we.»*

8 Lee kadugo na a Shitaanni di wu lo sanha na she yaha faabobotongo ka fugba ni, na she konjo saanra ti beeri, ni ti nooro wu beeri she wu na,

9 na wu pye: «Ma bu nuguro sin ne fee ni, na ne pele, ne na ye beeri kan ma mu.»

10 Wee tuun wu ni a Yesu di wu pye: «She wa de, Shitaanni! Bani l'a ka Kile Kafila wu ni na:

«M'a ma Kafo Kile ye pele, ma da labye pyi wee ye nigin mu.»*

11 Ayiwa, a Shitaanni di laha wu taan, na gari, a melekee pii di fulo wu na, na wu keree yaa.

Yesu ya wu labye wu no kon Galile fiige ki ni
(Marika 1:14-15; Luka 3:14-15)

12 Ba Yesu ya pa yi logo na Yohana ya le kaso ni we, a w'i yiri wee xuu wu ni, na gari Galile fiige ki ni.

13 Ga wu ya ta tiin Nazareti kulo li ni we, a wu she diin Kaperinamo kulo li ni. Lee bye Galile Gba wu no ki na, Zabulon wo koomo pe ni Nefitali wo koomo pu ni.

14 Lee ya pye mu, konho Kile tudunmo Ezayi bi yemu jo ge, yee no di fa na:

15 «Zabulon wo koomo pe
ni Nefitali wo koomo pu ni,
pee pemu pu je Galile Gba wu no koomo pe,
Zhuruden Gba wu kadugo yiri ge,
shi watii sheen ya jehe Galile
wemu wo koomo pu ni ge.

16 Sipyii piimu pu bi tiin nibiige ki ni ge,
pee ya kpeenge nigho ja.

Piimu pu bi bye xu wo nibiige fiige ki ni ge,
kpeenge ya foro pee mu.»*

17 Wee tuun we ni Yesu ya Kile Jozaama pu yere li no kon na byi. Wu bi yu na: «Yi daajeje jo yi jurumu wu na, bani fugba saanra t'a teere.»

Yesu ya fyashaa shisere yiri
(Marika 1:16-20; Luka 5:1-11)

18 Cana ka, na Yesu yaha wu na jari Galile Gba wu no ki na, a wu fyashaa shuun ja, p'i je ceboolo: Simo, wee wemu p'a byi na Pyeri ge, ni wu ceborona Andire. Jo pu bi waa gba lho ki ni.

19 A Yesu di pu pye: «Yi taha na feni, di yi pye sipyii shavee.»

* 4:4 Dutereno 8:3 * 4:6 Zaburuu 91:11-12 * 4:7 Dutereno 6:16 * 4:10 Dutereno 6:13

* 4:16 Ezayi 8:23; 9:1-2

²⁰ Taapile ni a p'i jɔlɔɔ pu yaha wà, na daha wu feni.

²¹ A wu she ɲaha na, na ceboronamaa shuun wa be ɲa. Pee bye Zebede wo jalaa shuun: Yakuba ni Yohana. Pu wo jɔlɔɔ pee di bi jooli pu kɔrɔgɔ funɲɔ ni, ni pu to Zebede wu ni. A Yesu di pee be yiri.

²² Taapile ni a pee be di pu wo kɔrɔgɔ ki yaha wà ni pu to wu ni, na daha wu feni.

Yesu ya sipyii kalaa, na yama fee cuunɔ
(Luka 6:17-19)

²³ Yesu bi Galile fiige ki beeri ɲaari, na kalaa kaan sipyii pu mu pu Kile-peɲɲe piye ye yi ni. Wu bi fugba saanra ti wo Jozaama pu yu, na yama tuuyo yi beeri xuu, na sipyii shuu pu fanhaxhɔɔɔ tuugo beeri na.

²⁴ A Yesu mege di Siiri fiige ki beeri círi. A sipyii p'i ganha na yama fee pu beeri tugoo na ma wu mu. Gban tuuyo beeri yi bye pee yama fee pii ni: Jinaa bye pii ni, pii di ɲe kirikirizaannaa fee, kabanuxuyo fee ɲe pu ni. A Yesu di pu beeri cuunɔ.

²⁵ A sipyiɲehemee di daha wu feni. Pee bi yiri Galile fiige ki ni, ni Dekapoli fiige ke, ni Zheruzalɛmu kulo le, ni Zhude fiige ke, ni Zhuruden Gba wu kadugo yiri.

5

Kile Kafila yerɛ lemu l'a pye faabobonɔ ki ɲunɔ ni ge

¹ Ayiwa, ba Yesu ya sipyiire ti ɲa we, na dugi tiin faabobonɔ ki ɲunɔ ni. A wu wo kalaapiire t'i fulo wu na.

² A wu ɲɔ kɔn na pu kalaa na:

Piike p'i ɲe duba nagoo pu we?
(Luka 6:20-23)

³ «Piimu p'a li ce na funmɔ fee pee ɲe

Kile shizhaa na ge,
pee ɲe duba nagoo,

bani pee wuuro ti ɲe

fugba saanra te.

⁴ Piimu wo zɔlɔɔ p'a meheɛ suu ge,

pee ɲe duba nagoo.

Bani pee logoo na ba ɲiɲe.

⁵ Piimu pu ɲe ni lotangaa ni ge,

pee ɲe duba nagoo.

Bani pee na ba ɲiɲe ki ta na pye cen.

⁶ Piimu p'a tiime la pyi

ba yalige ni logbaga ɲe-ɛ ge,

pee ɲe duba nagoo.

Bani pee funyɔ na ba ɲiɲe.

⁷ Piimu p'a ɲunɔ ɲaari pusamaa na ge,

pee ɲe duba nagoo.

Bani Kile na ba ɲunɔ ɲaari pee na.

⁸ Piimu wo zɔlɔɔ pu ɲe fee fee ge,

pee ɲe duba nagoo.

Bani pee na ba Kile ɲa.

⁹ Piimu p'a ɲaɲiɲe shaa k'i bye pu ni

pu sipyiɲii te ni ge,

pee jɛ duba nagoo.

Bani pee na ba yiri Kile nagoo.

¹⁰ Kanhama ya nɔni

piimu na Kile wo jidaan bye funɔ ni ge,

pee jɛ duba nagoo.

Bani pee wuuro ti jɛ fugba saanra te.

¹¹ «Sipyii ba yi shehele, na yi kana, na kakuuɔɔ tuuyo beeri wo kafineye tɛri yi na ne mege wuu na, wee tuun wu ni yi jɛ duba nagoo.

¹² Yi funyɔ yi taan fo xuuni, bani yi saraa w'a pele fugba wu ni. Kile tudunmɔ piimu p'a toro yee jaha na ge, mu p'a pee be kanha lee kanhagana li na.

Ke koɔ ke wo suumɔ ni ki kpɛngɛ

(Marika 9:50; Luka 14:34-35)

¹³ «Yee pu jɛ ke koɔ ke wo suumɔ. Ga suumɔ tipoomɔ bu foro pu ni, jaha na pu taan sanha we? Pee suumɔ pe da ja yaaga be jɔ nige we, fo na pu wa kpɛngɛ na sipyii tɔɔɔ ni p'a danhana.

¹⁴ Yee pu jɛ ke koɔ ke wo kpɛngɛ. Kulo lemu l'a teɛ faaboboɔ jɔɔ ni ge, lee ya ja ηmɔhɔ we.

¹⁵ Wa shishiin ya sokinna leni m'a yaaga shigile wu jɔɔ ni we. Ga yaaga ka jɔɔ ni ma ma wu taha, kɔnhɔ wu da kpɛngɛ yeege puga ki jevɛɛ pu beeri mu.

¹⁶ Mu yee be wo kpɛngɛ k'a yaa na fɔro lee forogana li na sipyii pu mu, kɔnhɔ pu da yi wo kapyegɛ nizaanɔa ki jaa, pu da baraga tɛri yi fugba To Kile wu na.

Yesu ya pa saliya wu jɔ fa

¹⁷ «Yi ganha ba giin na ne pa di ba saliya we, kelee Kile tudunmɔ pu wo jomɔ pu gbo we. Ne ta pa di ba yee gbo we, ga ne pa di ba yi jɔ fa.

¹⁸ Can na n'a da yi jo yi mu, na fugba we ni jɔɔ ke yaha, Kile wo saliya wu kamapile nifɛnhɛfɛnhɛne be, kelee wu kamapile fuduunɔ nigin be wa da zhɔ do we, fo na she keree ki beeri nɔ ki tɛhɛne na.

¹⁹ Lee wuu na sipyaa sipya w'a saliya wu jɔmɛɛ nifɛnhɛfɛnhɛne nigin be kyɛɛgi ge, na nugo na sipyii pu kalaa lee ni ge, weefɔ na ba bye fugba saanra ti wo sipyii pu beeri wo nifɛnhɛfɛnhɛne. Ga sipya wemu ba saliya wu koo jaari, na sipyii pu kalaa lee ni, weefɔ na ba bye fugba saanra ti wo sipyigbo wa.

²⁰ N'a da yi jo yi mu, yee bu bye yee di ya saliya karamɔgɔɔ pee, ni Farizhɛɛn pu ja tiime ni we, yee da ba je bada fugba saanra ti ni we.

Kile wo loyire li keree

²¹ «Yee ya yi logo na l'a she we sefɛɛɛ pu na na: «Ma ganha ga sipya gbo we.» * Sipyaa sipya w'a wu sipyijii gbo ge, kiiri wu da gɔn ma na.

²² Ga ne kunni w'a da yi jo yi mu jo sipyaa sipya w'a luu yirige wu ceboro taan ge, kiiri ya yaa na kon weefɔ na. Wemu bu wu ceboro pye na nahanaha wu jɛ wii, kiirikɔɔn kuruɔ k'a yaa na kiiri kon weefɔ na. Wemu bu wu ceboro pye na wu sincere fɔɔ, weefɔ ya yaa na le Jahanɛmɛ wo na ki ni.

²³ Lee wuu na, ma bu yiri, na saraga lɔ, na ma da zhe ki wolo gan Kile mu saraya yi tawologo ki ni. A ma funɔ di do li na na kabɛbaana la m'a pye ma ceboro wa na.

* 5:21 Ekizode 20:13; Duterɛnɛmɛ 5:17

²⁴ Ayiwa, m'a yaa na saraga ki yaha saraya yi tawologo ki ni, m'a guri, m'a fenhe she be ni ma ceboro wu ni, m'a na kuri pa ma saraga ki wolo ma kan Kile mu.

²⁵ Sipyaa wa bu jaagi shan ma na kaa la na, na ma yiri kiirikoon pu mu. La le maye ni, m'a be ni wee kiiri konjii wu ni na yi yaha koo li na, konho wu ganha bu she ma le kiirikoon pu keje ni, pee di ma kan gedii pu mu pu le kaso ni we.

²⁶ Can na n'a da yi jo ma mu, ma bu je wee kaso wu ni, ma da ga foro wa ni wari pile nigin be foo ni we.

Dodoo keree

²⁷ «Yee ya yi logo na l'a she na: «Ma ganha ga dodoo pye we.»*

²⁸ Ga ne kunni w'a da yi jo yi mu jo sipyaa sipyaa w'a cee wii, na wu la pye ge, weefoo ya dodoo pye xo ni wee cee wu ni wu zo wu na.

²⁹ Ayiwa wee tuun wu ni, ma kanige nii le bu da lee na je karnjo di ma le jurumu ni, li wehele wolo, m'a li wa taliige ni. M'a buun ma ceepuuro ti yatenge nigin ye ni, lee ya poro ma mu ma ceepuuro ti beeri ti je Jahaneme ni.

³⁰ Ma kanige keje ke shiin bi je karnjo di ma le jurumu ni, ki kon wa taliige ni. M'a buun ma ceepuuro ti yatenge nigin ye ni, lee ya poro ma mu ma ceepuuro ti beeri ti je Jahaneme ni.

Gbaoo keree

(Macoo 19:9; Marika 10:11-12; Luka 16:18)

³¹ «Y'a jo be sanha na: «Na wemu ba da wu sho gbaga xo, wufoo wu gbaoo seme ya kan wu mu.»*

³² Ga ne kunni w'a da yi jo yi mu jo sipyaa sipyaa w'a wu sho gbaga xo, dodoo di ya ta pye kee gbaga ke wo kaxoo jurno-e ge, dodoo ni weefoo ya cee wu le. Na wemu be w'a ceforogo ka leje ge, dodoo wee be ya pye.

Yi ganha ba gari we

³³ «Yee ya yi logo sanha na l'a she we sefelee pu na na: «Ma ganha ga kaaga kaa, m'a guri m'a kee kyeege we. Ga kaaga beeri m'a kaa Kafoo jaha taan ge, kee beeri jo fa fo ki tene.»*

³⁴ Ga ne kunni w'a da yi jo yi mu jo yi ganha ba gari bada we. Yi ganha ba gari fugba we na we, bani wee je Kile wo saanra koro le.

³⁵ Yi ganha ba gari jine ke na we, bani kee je Kile wo toojo tatahana. Yi ganha ba gari Zheruzalemu kulo li na we, bani lee je Saangbo wu wo kulo le.

³⁶ Ma ganha ba gari maye pyaa wo jurno ke be na we, bani ma da ja ma nuzhige nigin we wa be fiinne kelee di ki wo we.

³⁷ Yi sii jo ye «Uun» kelee «Ahayi». Ya bu fara yee na, Shitaanni ni yee ya foro.

Na kaa tege pye ma sipyini na, lee ya yaa we

(Luka 6:28-30)

³⁸ «Yee ya yi logo na l'a she na: «Nii li je nii wo tege, gaan di je gaan wo tege.»*

³⁹ Ga ne kunni wa da yi jo yi mu jo wa shishiin ganha ga kakuuno taga kakuuno la foo to we. Sipyaa wa bu kadaa ja ma kanige jibege ni, ke ki be tagi wu mu.

⁴⁰ Sipyaa wa ba giin wu ma yiri fanha mu, wu ma fadebire sho ma na, fadegbo kiye pyaa be kan wu mu.

* **5:27** Ekizode 20:14; Duterename 5:18 * **5:31** Duterename 24:1 * **5:33** Levitike 19:12; Duterename 23:21-23 * **5:38** Ekizode 21:24

41 Fanhafɔɔ wa bu ma karamu na fo ma wu wo tuguro lo, m'a kilo nigin jaari ni ti ni, ti lo wu mu, m'a kiloo shuun jaari ni ti ni.

42 Wa bu yaaga ka jɛɛri ma mu, wu kan. Wa ba foo shaa ma mu, ma ganha bu zhe lee ni we.

Yi pɛɛn pu taan yi mu
(Luka 6:27-28, 32-36)

43 «Yee ya tee yi logo na l'a she na: «Ma jii wu taan ma mu,* m'a ma pɛn ko.

44 Ga ne kunni w'a da yi jo yi mu, yi pɛɛn pu taan yi mu! Piimu p'a taha yaha yi na na gana ge, y'a Kile jɛɛri pee mu.

45 Yi To Kile we wu wa fugba we ni ge, kɔnhɔ yi ba bye wee wo nagoo. Bani wee ya wu wo cana ki yeege sipyikuunɔ ni sipyisaama bɛɛri mu. W'a zanha shaan sipyitiime ni sipyitiibaaga bɛɛri mu.

46 Yee ya taan sipyii piimu mu ge, yee bu daan ni pee ye ni, kuduun weke y'i da da lee ni we? Ali ta lee ninunɔ be fanhafɛɛ wari shɔvɛɛ pu be wa byi we?

47 Yee ba yi cebooloo pu ye nigin shaari, kagbɔɔ li wa lere ya? Ta lee ninunɔ be Kile cebaalaa pu be wa byi we?

48 Yee kunni pu pye sipyii piimu jɔ ya fa ge, ma na jo ba yi fugba To Kile wu jɔ ya fa fagana lemu na we.

6

Yaaga kangana sipya mu

1 «Yi kaseɛge yaha yiye na, yi wo Kile koo jara li ganha bu da bye na yiye sheɛ ye sipyii na we. Yi ba lee pyi, yi da ba kuduun ta yi fugba To Kile wu mu we.

2 Ma ba da yaaga ka kan funmɔ fɛɛ mu, ma ganha ba maga wi maye nahagbaa na we. Lee shuun shuun jovɛɛ pu wa byi Kile-pɛɛnɛ piyeyɛ ye, ni kakuutoroyo yi ni, kɔnhɔ p'i da masɔnɔ taa na yiri sipyii yiri. Can na n'a da yi jo yi mu jo pee ya pu wo kuduun wu ta na xɔ.

3 Ga ma ba da yaaga kan funmɔ fɛɛ mu, ma kanige kenɛ ba kemu kaan, kamɛnɛ wogo ki ya yaa na kee ce we,

4 kɔnhɔ kee yakanga ke di bye ηmɔhɔɔ wogo. Lee bu bye mu, ma To wu w'a kanmɔhɔnɔɔ jaa ge, wee na lee wo kuduun kan ma mu.

Nɛɛge pyegana
(Luka 11:2-4)

5 «Yi ba Kile jɛɛri, yi ganha bu da bye shuun shuun jovɛɛ pii shi we. Pee wo jidaan wu jɛ mɛ na yeree na Kile jɛɛri Kile-pɛɛnɛ piyeyɛ yi ni, ni kakuutoroyo yi ni, kɔnhɔ sipyii pu bɛɛri di da pu jaa. Can na n'a da yi jo yi mu jo pee ya pu wo kuduun wu ta na xɔ.

6 Ga ma ba da nɛɛge pye, jɛ ma puga, m'a gbura ki tɔ wá mayɛ na, m'a Kile jɛɛri. Ma To we w'a keree bɛɛri jaa ge, wee na lee wo kuduun kan ma mu.

7 Yi ba da Kile jɛɛri, yi ganha ba jɔnɔ baa jomɔ yu, yi da guroo pee ninumɔ na y'a yu tɔɔnii nɛnɛnɛɛ ni, ba Kile cebaalaa pii ya li pyi we. Pee wa ma giin na pee bu jomɔ pe jɛhe, na pee jomɔ pe jɛhe funnɔ ni Kile w'a da pee wo nɛɛge ki shɔ.

8 Yi ganha bu da yiye yaha pee shi we! Bani yee mago wa yanmuyɔ yemu na ge, yee To w'a yee ce na ta yee sanha yi jɛɛri wu mu we.

9 Y'a Kile jɛɛri mume:

«Wɛɛ To Kile, mu wemu wu wa fugba we ni ge,

* 5:43 Levitike 19:18

Mu mεεε ki pye fεεfεε.

¹⁰ Ma saanra ti pa.

Ma jidaan w'a byi jiiε ke na,
Ma na jo ba w'a byi pyegana lemu na
fugba we ni wε.

¹¹ Wù nijaa jilige kan wù mu.

¹² M'a wù kakuuyo yi yafa wù mu,
ba wée be ya wù sipyiiii wo
kakuuyo yi yafani pu mu wε;
p'a yemu pyi wù na ge.

¹³ Ma ganha bu wù yaha wù jé nɔwuuro ni wε,
ga m'a wù tanha Shitaanni na.

[Bani saanra te, ni sefεεε te,
ni nɔɔɔ we, yee bεeri jε Mu woyo tεhεε baa.
Amiina.]

¹⁴ «Yi ba sipyii pusamaa wo kakuuyo yi yafani pu mu, yi fugba To wu na ba
yi be wo kakuuyo yi yafa yi mu.

¹⁵ Ga yi bu bye yi ya sipyii pusamaa wo kakuuyo yi yafani pu mu wε, yi To
Kile wu da ba yi be wo kakuuyo yi yafa yi mu wε.

Suun legana

¹⁶ «Yi ba da suun le tuun wemu ni, yi ganha bu yi jahaya tanha, ba shuun
shuun joveε pii ya li pyi pyegana lemu na wε. Pee wa ma pu wo jahaya yi
tanha, kɔnhɔ wa bεeri bu pu ja, wufɔɔ di li cε na suun p'a le. Can na n'a da yi
jo yi mu, pee ya pu wo kuduun wu ta na xɔ.

¹⁷ Ga ma ba da suun le, ma jaha ki je, m'a lasikoli fara ma jiiε ki na,

¹⁸ kɔnhɔ sipyii ganha bu li cε na suun m'a le wε, fo ma To Kile wu yε, wee
wemu w'a ma funjɔ cε ge. Ma To Kile wu w'a kanjɔhɔhɔ ki jaa ge, wee na
lee wo kuduun kan ma mu.

Naafuu tayanja nijεε (Luka 12:33-34)

¹⁹ «Yi ganha ba naafuu faari da yeri naha yiye mu ke kɔhɔ ke na wε. Fyεεε
ni tɔtɔn ya wu kyεεgi, nagaalaa be di gburaya kyεεgi na jin, na yuli.

²⁰ Ga y'a naafuu faari y'a yeri yiye mu fugba wu ni. Fyεεε ni tɔtɔn wa wà
di wu kyεεgi wε, naga be di wa wà wu gburaya kyεεgi jé, wu wu yu wε.

²¹ Bani xuu wemu ni ma naafuu wa ge, wà ma zɔ wu be funzhaga wa.

Ceeppuuro kpεεngε (Luka 11:34-36)

²² «Sipya jii ki jε wu ceppuuro sokinna. Ma jii ki bu jɔ, ma ceppuuro ti bεeri
na ba bye kpεεngε ni.

²³ Ga ma jii ki bu bye ki ya jɔ wε, ma ceppuuro ti bεeri t'a da bye nibiige ni.
Ayiwa, kpεεngε ke ki jε mu ni ge, piige bu jé kee ni, kee na jεri nibiicogɔhɔ
dε!

Kile keree ni naafuu keree (Luka 16:13)

²⁴ «Sipya wa shishiin da já da kapyεεε pyi jiiεfεε shuun mu wε. Bani wa
na bεn wu mu, wa na daan wu mu, kelee wu nɔɔ wa na, wu laraga kɔn we
wu na. Yee da já da kapyεεε pyi Kile mu, yi da ki pyi naafuu be mu wε.

Yi Kile pye yi tadanja
(Luka 12:22-31)

²⁵ «Lee wuu na n'a da yi jo yi mu, yi ganha ba yi funyo shaa ni yi jɔshaga ni na jaha y'a da li, kelee jaha y'a da gbuu we. Yi ganha ba yi funyo shaa ni yi cére fàya ni, na jaha y'a da leni we. Ta munaa ya ye yalige na, ceepuuro be d'a ye cére fàya na we?»

²⁶ Yi shazhɛɛɛ te wii fugba we ni. Ti wa yemɛ nuri we, t'i wa shinma kɔɔn we, t'i wa shinma kemɛɛ na yeri kpɔngɔɔ ni we. Ga yee fugba To wu ti jɔ shaa. Ta yee ya ye shazhɛɛɛ na na kanha we?»

²⁷ Jɔɔ wu wa yee ni, wemu na já ali jɛɛɛ be fara wuyɛ pyaa shi wu na ni funzhaga ni we?»

²⁸ Jaha na y'i yi funyo shaa ni yi cére faleye kaa ni we? Yi sige yaweye yi fyengana li wii, y'a fyɛɛnɛ nizaara temu pyi ge! Yi wa kapyɛɛ pyi we, y'i wa fàya shin we!

²⁹ Ga n'a da yi jo yi mu, ali saannaa Solomani ni wu naafuu wu beɛri ni, wu fàja ka ya ke yawege ke ka fyɛnɛ nigin be xɔ saana ni we.

³⁰ Nà ke ki wa sige ki ni nijaa, na ta na di da ba kee sòrogo jiga na ge. Ni Kile ya kee nòhò tɔni lee tɔgana li na, ta wu da ba yee nòhò tɔ xuuni na ye kee na we? Yee n'a daa w'a cèrɛ dɛ!

³¹ Lee wuu na yi ganha ba yi funyo shaa na: «Jaha wèe da da li we?» kelee «Jaha wèe da da gbuu we?» kelee «Jaha wèe di da da leni wù fàya we?»

³² Kile cebaalaa p'a ye yanmuyo ye beɛri shaa. Yee fugba To wu kunni ya li ce na yee mago wa ye yanmuyo ye na.

³³ Yi fɛnhɛ ya Kile wo saanra te ni wu wo tiimɛ pe shaa. Lee kadugo na Kile na ye yanmuyo ye beɛri kan yi mu, na la taha yi na.

³⁴ Yi ganha ba yi funyo shaa ni jiga kaa ni we! Yi jiga keree yaha jiga kenje ni! Cana beɛri ki jɛ ni ki jɔɔɔ cɔnrɔmɔ ni.

7

Yi ganha ba yiyɛ jaagi we!
(Luka 6:37-38, 41-42)

¹ «Yi ganha ba pusamaa jaagi we! Kɔnhò yi be ganha bu ba jaagi we.

² Bani jaagigana lemu na yee wa sipyii pusamaa jaagi ge, lee jaagigana le na yee be wa da ba jaagi. Yaaga kemu ni yee wa sipyii pu wo daanna wu pyi ge, kee yaaga ke ninuɔɔ ni yeeyɛ pyaa be wo daanna wa da ba bye.

³ Kagaanra le li wa mu ceboro wu jii ni ge, jaha na mu di lee wii, na ta puga tinbara di jɛ muyɛ pyaa jii ni, mu di ya lee jaa-i we?»

⁴ Kelee dii mu di da já ma ceboro pye: «Yere di kagaanra le wolo ma jii li ni!» na ta puga tinbara di jɛ mu wuu li ni we?»

⁵ Shuun shuun jɔvɔɔ dɛ, fɛnhɛ puga tinbara le wolo mayɛ pyaa jii le ni. Lee bu bye ma na já ja xuuni, na kagaanra li wolo ma ceboro wu jii li ni.

⁶ «Yi ganha ba fɛfɛɛɛ yanmuyo waa puun mu we! Kɔnhò pu ganha bu da ηmahana jɛri yi feni p'i yi shɛɛngi shɛɛngi we. Yi ganha ba yi pɛɛwa kuun waa shaalaa mu we! Kɔnhò pu ganha bu da wu tanhana tanhana we.

Y'a Kile jɛɛri
(Luka 11:9-13)

⁷ «Y'a jɛɛri, yi na da daa. Y'a zhaa, yi na da jaa. Y'a gbura ki kuuni, gbura ki na da muri yi mu.

8 Bani sipyaa sipya w'a neerege pyi ge, wee na da daa. Wemu w'a zhaa ge, wee na da naa. Wemu w'a gbura ki kuuni ge, gbura ki na da muri weefoo mu.

9 Yee wa beeri ja w'a buuri beeri wu mu ge, joo wu wa yee ni wemu na kagerenje kan wu ja wu mu buuri wu wege ni we?

10 Kelee ja wu bu fya beeri wu mu, w'i wo kan wu mu fya wu wege ni we?

11 Wee tuun wu ni, yee piimu p'a kolo ge, yee bi yasaaya kangana ce mu yi nagoo pu mu. Ayiwa, ta yee fugba To wu da ba yasaaya kan fo xuuni yi beerivee pu mu we?

12 Yi funno wa sipyii p'a keree kiimu beeri pyi yi mu ge, y'a kee shi pyi pu be mu, bani wee wu ne Kile tudunmoo Musa wo saliya we ni Kile tudunmoo pii wo kalaa we.

Kunoo nifenhafenhen li wo keree

(Luka 13:24)

13 «Y'a jin kunoo nifenhafenhen li ni. Bani koo lemu l'a kari kakara ti wo xuu wu ni ge, lee ya pele, li tajege ki be d'a pele. Sipyijehemee p'a se lee koo le ni.

14 Ga koo lemu l'a kari jii sicuumo pu ni ge, lee koo l'a cere, li tajege ki be d'a cere. Sipyii piimu p'a jin lee ni ge, pee ya jeh we.

Ki yaseye feni p'a tige ceni

(Luka 6:43-44)

15 «Piimu p'a puyee faanna na Kile tudunmoo pee ne ge, y'a yiyee kaseri pee na! Pu ma ma yee mu ba dubyaa ne we, ga p'i ne yacoyo.

16 Pu kapyegee ki na y'a da ba pu ce. Ta erenzen nile ya daa me khuyo tige na? Kelee ta nitorono na da xhutonyo tige na?

17 Tige kemu ya no ge, yaseye nizaaya k'a byi; tikuuno be di yaseye niguuyo pyi.

18 Tisaana da ga ja yaseye niguuyo pye we; tikuuno be di wa da ga ja yaseye nizaaya pye we.

19 Tige beeri ki ne ki ya nagoo nizaamaa pyi-i ge, kee na ba gon, na ki wa na ni.

20 Lee cegana li na yee da ba tudunmoo kafinejuu pu ce pu kapyegee ki na.

Piimu pu da ba je Kile wo saanra ti ni ge

(Luka 13:25-27)

21 «Sipyii piimu beeri p'a ne pyi: «Kafoo, Kafoo» ge, pee beeri wa da ba je fugba saanra ti ni-i de, fo piimu ye p'a ne fugba To wu wo nidaan wu pyi ge.

22 Kiiri wu cagongo sipyijehemee na ba yu na: «Kafoo, Kafoo, ta wee ya keree nibanaa jo mu mege na, na jinaa kari yeege yama fee ni, na kakanhanja nihenene pye mu mege na we?»

23 Wee tuun wu ni ne ma li she pu na jo: «Ne yee ce bada we. Yee kakuubyii piiri, yi laha na taan de!»

Puga nohanma p'a jateni xuuni

(Luka 6:47-49)

24 «Lee wuu na, sipyaa sipya w'a ne jomoo pu nuri, na pu koo naari ge, weefoo ya foro na fungongo foo wa feni, wemu ya wu puga yerenje faaya juuno ni ge.

25 A zangboko di ba ni kafegboko ni, a gbalaa p'i ni fo na golo wo. Ga lee la shishiin ya ja ke puga ke shan we, bani faaya na ki noho ya tenje.

26 Ga sipyaa sipya ba ne jomoo pu nuri, wufoo di ya pu koo naari we, weefoo ya foro fungongo baa foo wa feni, wemu ya wu wu puga yerenje gbazhenhe juuno ni ge.

²⁷ A zangbɔhɔ di ba ni kafεεgbɔhɔ ni. A gbalaa p'i ji fo na golo wo. A kee puga k'i gurulo. A ki togana di golo.»

Yesu wo fanha ki keree

²⁸ Ayiwa, ba Yesu ya wee kalaa wu kan xɔ wε, a wu kalaa wu kangana l'i sipyiire ti jaha wɔ xuuni,

²⁹ bani wu wo we, ni pu wo saliya karamɔgɔlɔɔ pu wo wu bye ninumɔ wε. Wu wo kalaa wu bi byi ni sefεεε ni.

8

Yesu ya togo fɔɔ wa cuuŋɔ

(Marika 1:40-45; Luka 5:12-16)

¹ Ayiwa, ba Yesu ya tigi faabobonɔ ki na wε, a sipyiire ni jehεεε di daha wu feni.

² Wee tuun wu ni a togo fɔɔ wa di fulo wu na, na nuguro sin wu fεε ni, na wu pye: «Kafɔɔ, mu bu sɔɔ, go mu na já nε cuuŋɔ.»

³ A Yesu di wu keŋε yeege, na gbɔn wu na, na jo: «Nε sɔɔ mu wu cuuŋɔ!» Taapile ni a togo k'i xhɔ, a wu bye fεεfεε.

⁴ Lee kadugo na a Yesu di wu pye: «Kaseεεε yaha mayε na, ma ganha bu ye jaha jo wa shishiin bε mu wε. Ga she mayε she saraya jaha shɔɔnrivɔɔ wu na. Musa ya saraga kemu kaa jo ge, m'a kee wolo. Kee na ba li she na m'a cuuŋɔ.»

Sɔɔsɔsii juŋɔfɔɔ wa wo kapyebye ya cuuŋɔ

(Luka 7:1-10)

⁵ Ayiwa, ba Yesu ya jé Kaperinɔmɔ kulo li ni wε, a sɔɔsɔsii juŋɔfɔɔ wa di fulo wu na, na wu jεeri na:

⁶ «Kafɔɔ, nε kapyebye wu nizinnεεε ki jε puga. Wu kabanuyo shuun wu bεeri w'a xu. Kanhama pu jε wu juŋɔ ni fo pu nigbɔ.»

⁷ A Yesu di wu pye: «N'a da zhe wu cuuŋɔ.»

⁸ Ga, a wee sɔɔsɔsii juŋɔfɔɔ wu jo: «Kafɔɔ, nε yaa mu wu jé nε puga wε. Ga jɔmεε nigin ye jo, lee na nε wo kapyebye wu cuuŋɔ.

⁹ Bani juŋɔfεε pii wo fanha nɔhɔ ni nε jε, sɔɔsɔsii pii di jε nε bε mu. Nε bu wee wa pye: «She!» W'a gari. Nε bu wa bε pye: «Pa!» Wee bε na ba. Nε bu na kapyebye wu pye: «Le pye!» W'a lee pye.»

¹⁰ Ba Yesu ya pee jomɔ pu logo wε, a lee di wu fo. Sipyii piimu p'a taha wu feni ge, a wu pee pye: «Can na n'a da yi jo yi mu, nε sanha we wo n'a daa wu tuugo ja sipya wa shishiin mu Izirayeli fiige ki ni wε.

¹¹ N'a da yi jo yi mu sanha jo sipyi jehεεεε na ba ba na yiri Kile-nɔhɔ ni camutomɔ ni. Pee ni Ibirayima ni Ishaaga ni Yakuba ye na ba binne diin, na li fugba saanra ti ni.

¹² Ga fugba saanra ti mεge ya taha piimu na ge, pee na ba wá kpεεngε na nibiige ki ni. Pee na ba mehεεε suu wà, na ganhaa kuri.»

¹³ Lee kadugo na a Yesu di sɔɔsɔsii juŋɔfɔɔ wu pye: «Ta se puga! Lemu m'a sha ge, lee li pye ma mu na saha ni ma n'a daa wu ni.» A wu kapyebye wu juuŋɔ lee taapile li ni.

Yesu ya yama fεε ni jehεεεεε cuuŋɔ

(Marika 1:29-34; Luka 4:38-41)

¹⁴ A Yesu di gari Pyεeri kaban, na she Pyεeri yafezhɔ wu ta w'a sinne ceefuuro keŋε ni.

15 A Yesu di gbɔn wu keŋe na, a ceefuuro t'i wu yaha. A wu yiri, na wu keree yaa.

16 Ba yakoŋɔ k'a pa na wɛ, a sipyii p'i ganha na ma Yesu mu ni sipyii nijehemeɛ ni, jinaa jɛ piimu ni ge. A wu pee jinaa pu kɔri yeege pee sipyii pii ni juu nigin na, na yama fɛɛ pu bɛɛri cuuŋɔ.

17 Lee funŋɔ ni Kile tudunmɔɔ Ezayi bi jomɔ pemu jo ge, a pee jɔɔ di fa na: «W'a juuŋɔ le wɛ wo fanhaxhɔɔɔ ti taaŋ, ni wɛ wo yama pu ni.»*

Piimu p'a bi giin p'i daha Yesu feni ge
(Luka 9:57-62)

18 Ba Yesu ya sipyiiire ti jɔa t'a pa wu kuuri wɛ, a wu wu kalaapiire ti pye: «Wù shɛ gba wu kadugo.»

19 A saliya karamɔɔ wa di fulo Yesu na, na wu pye: «Wù karamɔɔ, xuu bɛɛri ni m'a se ge, nɛ na daha ma feni.»

20 A Yesu di wu pye: «Sige puun wa ni wejeye ni, fugba shazhɛɛɛ di jɛ ni shiire ni. Ga tashoŋɔ wa Sipya Ja wu mu kemu jɛ wuyɛ pyaa wogo wɛ.»

21 A wu kalaapiire la bɛ di wu pye: «Kafɔɔ, na yaha di ba fɛnhɛ na to wu le.»

22 A Yesu di wee pye: «Xuu pu yaha sipyixuyo ye mu yee di da pee leni, m'a daha na feni!»

Yesu ya kafɛɛgbɔhɔ ka yereŋɛ
(Marika 4:35-41; Luka 8:22-25)

23 Lee kadugo na a Yesu ni wu kalaapiire t'i jé kari kɔɔɔ ka ni.

24 Taapile ni a kafɛɛgbɔhɔ ka di yiri lɔhɔ ki juuŋɔ ni fo na lokuruyo pye yi na zhaa di kɔɔɔ ki tɔ. Lee bi Yesu ta wu na ŋmunɔɔ.

25 A wu kalaapiire t'i fulo wu na, na wu jɛ, na wu pye: «Kafɔɔ, wù na da gori lɔhɔ ni, yiri m'a wù juuŋɔ wolo!»

26 A Yesu di pu pye: «Naha na yee di fyagi mɛ wɛ? Yee n'a daa w'a cɛɛɛ de!» Wee tuun wu ni a wu yiri, na seɛ kafɛɛɛɛ ke ni lokuruyo yi na, a tunmɔ pu bɛɛri di yere.

27 A lee di bye pii sipyii pii mu kakanhana, a p'i jo: «We ná we di jɛ sipya weke tuugo, fo kafɛɛɛɛ ni lɔhɔ bɛ na wu jɔmɛɛ conɪ wɛ?»

Yesu ya jinaa kɔri yeege namaa shuun wa ni
(Marika 5:1-20; Luka 8:26-39)

28 Ayiwa, ba Yesu ya na gba wu kadugo yiri, Gadara fiige ki ni wɛ, a namaa shuun wa di foro faya yi ni, na ba wu juuŋɔ círi. Jinaa pu bye pee ni. Pu bi sii kolo kolo fo na koo li pye sipya bɛ ya gbara w'a doroo li ni nige wɛ.

29 A p'i jɔɔ kɔn na xhuulo, na yu: «Naha mu di zhaa wɛɛ feni wɛ, Kile Ja we? Kanhama m'a pa di ba zhan wù juuŋɔ ni, na ta pu tuun di sanha nɔ-ɛ ya?»

30 Lee bi shaagbaga nijenɛ ka ta ki na naha wà taliige ni.

31 A jinaa p'i Yesu jɛɛri na: «Ma bu wù kɔri, ma di wù yaha wù shɛ jé pii shaalaa pii ni.»

32 A Yesu di jo: «Y'a se!» A p'i foro namaa shuun wu ni, na shɛ jé shaalaa pu ni. A kee shaagbaga ki bɛɛri di gburogi, na digi yanɔa gologoloyo yi ni, na shɛ jé gba lɔhɔ ki ni, na xhu wà.

33 A pee shaanahamaa p'i baa kari kanha ki ni, na shɛ yi bɛɛri paari. Lemu l'a bi pye pii jinaa sipyii shuun we na ge, a p'i yee bɛ jaha jo.

34 Wee tuun wu ni, a kulo li shɛn pu bɛɛri di foro, na shɛ Yesu juuŋɔ círi. Ba p'a wu jɔa wɛ, na wu keme jɛɛri na wu foro pu wo fiige ki ni.

* 8:17 Ezayi 53:4

9

*Yesu ya ná kabanuxuyo shuun fɔɔ wa cuunɔ**(Marika 2:1-12; Luka 5:17-26)*

1 Wee tuun wu ni a Yesu di kɔrɔgɔ ka lɔ, na guri gba wu kɔn sanha, na ba wuyɛ pyaa wo kulo li ni.

2 A sipyii pii di ba wu mu ni ná kabanuxuyo shuun fɔɔ wa ni yasinnege ka na. Ba Yesu ya pee wo n'a daa wu ja wɛ, na ná kabanuxuyo shuun fɔɔ wu pye: «Na ja, lowaa le mayɛ ni, ma jurumu w'a yafa ma mu.»

3 Wee tuun wu ni a saliya karamɔgɔlɔɔ pii di ganha na yu puyɛ funyɔ ni na: «Kile mege we ya gyɛegi mɛ.»

4 Yemu p'a bi yu puyɛ funyɔ ni ge, a Yesu di yee cɛ, na pu pye: «Naha na ke fungɔnkuunɔ ke d'a tigi yee funyɔ ni wɛ?»

5 Na jo: «Ma jurumu w'a yafa ma mu.» kelee na jo: «Yiri, ma da jaari!» Leki l'a faha wɛ?

6 Ga kɔnhɔ y'i li cɛ na se wa Sipya Ja wu ni w'a sipyii pu wo jurumu wu yafani pu mu jinɛ ki na.» A wu kabanuxuyo shuun fɔɔ wu pye: «Yiri, m'a ma yasinnege ki lɔ, ma da se puga!»

7 A wu yiri, na gari puga.

8 Ba sipyiiire t'a lee ja wɛ, na fya. A p'i baraga taha Kile na tee sefɛɛɛ ti tuugo gan wuu na sipyii mu.

*Yesu ya Macoo yiri**(Marika 2:13-17; Luka 5:27-32)*

9 A Yesu di laha wee xuu wu ni, na gari. Wu nigariwo, a wu ná wa nidɛɛnge ja fanhafɛɛ pu wari wu tashɔgɔ ki ni, wu mege di jɛ na Macoo. A wu wee pye: «Taha na fɛni.» A Macoo di yiri, na daha wu fɛni.

10 Caɲa ka a Yesu di ba gari Macoo kaban. Na wu yaha wu na li. A fanhafɛɛ wari shɔvɛɛ ni jurumupyii ni jɛhɛmɛɛ piitiilee bɛ di shɛ binne na li ni wu ni, na fara wu kalaapiire ti bɛ na.

11 Ba Farizhɛɛn p'a lee ja wɛ, na ganha na Yesu wo kalaapiire ti pyi: «Naha na yee wo karamɔgɔ w'i li ni fanhafɛɛ wari shɔvɛɛ, ni jurumupyii piitiilee bɛ ni wɛ?»

12 Ba Yesu ya yee logo wɛ, na jo: «Sicumɔ fɛɛ mago jɛ wɛɛɛ fɔɔ na wɛ, fo yama fɛɛ.

13 Yi shɛ yi funyɔ sha ni pe jomɔ pe kɔri ni na: «Y'a jɔnɔ jaari yiyɛ na, nɛ Kile wa lee fɛni na toro saraya taan.» Bani sipyii piimu p'a tii ge, nɛ ta pa di ba pee yiri wɛ, fo jurumupyii.»

*Kalaa nivomɔ ni kalaa nilɛ keree**(Marika 2:18-22; Luka 5:33-39)*

14 Lee kadugo na a Yohana Batizelipye wo kalaapiire t'i fulo Yesu na, na wu yege na: «Naha na wɛɛ ni Farizhɛɛn di suun leni, na ta mu wo kalaapiire t'i ya leni-i wɛ?»

15 A Yesu di pu jɔ shɔ na: «Cenabun poo* kaafɛɛ na já jahaya tanha na pu ni cenabun poo wu yaha shiizhan ya? Bada! Ga caɲa ka wa ma, cenabun poo wu na ba shɔ pu na, p'a ganha na suun leni wee tuun wu ni.

16 «Sipya wa shishiin da ga favonɔ tara falege na wɛ. Lee bu bye, favonɔ li na falege ki kile zhɛngi, kee tashɛngɛɛ ki na bele.

* 9:15 Yohana 3:29

17 Duven nivomɔ be di ya leni foroyo nileyɛ ni wɛ. Lee bu bye be, foroyo yi na zheengi, duven wu na wo, foroyo yi be na gyeeɛgi. Ga foroyo nivoyo ni duven nivomɔ ya leni. Lee bu bye, ma da buun ka shishiin ni wɛ.»

*Yesu ya cee wa cuuɔ, na jahagbaa fɔɔ wa wo poro nixhugo jɛ
(Marika 5:21-43; Luka 8:40-56)*

18 Na Yesu yaha pee jomɔ pu na, a Yawutuu wo jahagbaa fɔɔ wa di ba nuguro sin wu fɛɛ ni, na wu pye: «Nɛ poro fuceɛɛ l'a xu nime nime. Ga pa ma keɛ taha wu na, wu na jɛ.»

19 A Yesu ni wu kalaapiire t'i yiri, na binne kari ni wu ni.

20 Lee bi cee wa be ta w'a yee ke ni shuun ta shishan na woni wu feni. A wee cee w'i ba Yesu kadugo yiri, na ba gbɔn wu fadegenɛ na.

21 Wee cee wu bi yi yu wuyɛ funɔɔ ni na: «Nɛ bu sii j'a ta kpɔn yɛ wu fadenɛ ke na, nɛ na juuɔ.»

22 A Yesu di nmahana jɛri, na wee cee wu ja, na wu pye: «Na poro, lowaa le mayɛ ni, ma n'a daa w'a ma cuuɔ.» Taapile ni a cee wu juuɔ.

23 Ba Yesu ya nɔ wee jahagbaa fɔɔ wu kaban na faanwii pu ja, na sipyiire ti be ta tunmɔ pu na wɛ,

24 a w'i jo: «Yi yiri foro, bani pya wu ya ta xu wɛ, ga w'a nmunɔɔ.» A p'i ganha na wu la wo.

25 Ba sipyiire t'a foro wɛ, a Yesu di jɛ puga ki ni, na pya wu co wu keɛ ke na, a pya w'i yiri.

26 A lee kaa l'i jaaga na kee fiige ki beɛri ciri.

Yesu ya fyɛnmɛɛ shuun wa jɛni mugi

27 A Yesu di yiri wee xuu wu ni, na gari. A fyɛnmɛɛ shuun wa di daha wu na, na sele, na yu: «Dawuda Ja, juuɔ jaari wu na.»

28 Ba w'a nɔ puga wɛ, a fyɛnmɛɛ p'i fulo wu na. A wu pu yege na: «Yee ya d'a li na na nɛ na j'a yee jɛni ki mugi ya?» A p'i jo: «Uun, Kafɔɔ.»

29 Wee tuun wu ni a Yesu di gbɔn pu jɛni ki na, na pu pye: «Lemu y'a zhaa ge, li pye yi mu na saha ni yi wo n'a daa wu ni.»

30 A pu jɛni k'i mugi. A Yesu di yi jo waha pu mu na: «Yi ganha bu sipya wa shishiin yaha wu le cɛ wɛ!»

31 Ga, a p'i gari, na she ganha na Yesu kaa yu kee fiige ki beɛri ni.

Yesu wo fanha ki ya ta yiri Shitaanni yiri we

32 Ba Yesu ya pa foro w'a na gaani wɛ, a sipyii pii di ba wu mu ni na wa ni, jina wu bye wu ni. Wee bi wu pye bobo.

33 A Yesu di wee jina wu kori, a na wu j'a na yu. A l'i bye kakanhana sipyiire ti beɛri mu. A p'i ganha na yu na: «Le kaa le la tuugo sanha bye ja Izirayeli fiige ki ni bada wɛ!»

34 Ga, a Farizheen pu kunni di ganha na yu na: «Jinaa juuɔfɔɔ fanha ni, w'a jinaa pu kori.»

Sipyiire ti njinaara ya jɛ Yesu ni

35 Yesu bi jaari kulogoo ki beɛri ni: kugbɔhɔɔ fara kupiire na, na sipyiire ti kalaa pu Kile-peɛɛɛ piyɛye yi ni. Wu bi fugba saanra ti Jozaama pu yɛɛ li pyi, na sipyii pu wo yama tuuyo yi beɛri xuu, ni pu fanhaxhɔɔɔ ti beɛri.

36 Ba w'a sipyiire ti ja wɛ, a pu njinaara di jɛ wu ni. Bani sipyiire ti bi sii kanha, samohɔɔ be di jɛ pu ni wɛ, ba nahavɔɔ baa dubyaa jɛ wɛ.

37 Ayiwa, a wu wu kalaapiire ti pye: «Shinma nigɔnbaama w'a jɛhe, ga kapyebyii pu d'a cɛɛɛ.

³⁸ Lee wuu na, yi shinma wu kafɔɔ wu jɛɛri na wu kapyebyii pii bɛ tun sanha, p'i shɛ wu shinma wu kɔn.»

10

Yesu kalaapiire kɛ ni shuun we

(Marika 3:13-19; Luka 6:12-26)

¹ Lee kadugo na a Yesu di wu kalaapiire kɛ ni shuun wu yiri, na fanha kan pu mu p'a jinaa kori p'a yeege sipyii ni, p'i da yama tuuyo bɛɛri xuu, ni fanhaxhɔɔɔ ti bɛɛri.

² Pee Tudunmɔɔ kɛ ni shuun wu mɛyɛ yi wa ye: Nizhiimɛ wu jɛ Simɔ p'i wu pyi na Pyɛɛri, ni wu ceborona Andire. Zebede jalaa shuun: Yakuba ni Yohana.

³ Filipe ni Batelemi; Tomasi ni Macoo, wee wemu wu bi fɛnhɛ pye fanhafɛɛ wari shɔvɔɔ ge; Alife ja Yakuba ni Tade;

⁴ Simɔ wemu wu bi bye Zelotilee kurunɔ ki ni ge, ni Zhuda Isikariyɔti, wee w'a pa Yesu le keɲɛ ni.

Yesu ya wu kalaapiire kɛ ni shuun wu tun

(Marika 6:7-13; Luka 9:1-6)

⁵ A Yesu di kalaapiire kɛ ni shuun wu tun, na pu pye: «Shi wemu jɛ Yawutuu wɛ, yi ganha bu shɛ wee yiri wɛ! Yi ganha bu da jɛ Samari shɛɛn wo kulo la shishiin bɛ ni wɛ!

⁶ Izirayeli fiige ki sipyii piimu p'a piin ba dubyaa jɛ-ɛ ge, yi shɛ pee yiri.

⁷ Yi nigariwuu, y'a sipyii pu yeri, yi da yi yu pu mu na fugba saanra t'a tɛɛɛɛ!

⁸ Y'a yama fɛɛ pu cuunɔ! Yi da xuu pu jɛni! Y'a togo fɛɛ pu cuunɔ, yi da pu pyi fɛɛfɛɛ! Yi da jinaa pu kori y'a yeege sipyii pu ni! Ma fuu na y'a lee ta, yi bɛ p'a li kaan ma fuu na.

⁹ Yi ba gaanji, yi ganha bu sanni kelee warifyɛn lɔ wɛ! Yi ganha bu waripyaa bɛ lɔ le yiyɛ fɛni wɛ!

¹⁰ Yi ganha bu kushɛyɛɛyɛ, kelee fadeye shuun, kelee tanhaya, kelee pubiin lɔ wɛ! Bani kapyebye ya sii yaa ni wu jɔlige ni.

¹¹ Yi bu jɛ kulo bɛɛri ni, kugbɔɔ la, kupire la, yi see sipya sha wemu na zɔɔ wu yi tirige ge. Y'i diin weefɔɔ mu fo yi kariduun ba shɛ nɔ.

¹² Yi ba da jɛ puga bɛɛri ni y'i fɛnhɛ fɔ pye na: «Kile wu jɔɔɔɔ kan yi mu!»

¹³ Kee puga ki bu da k'a yaa ni yi wo jɔɔɔɔ ki ni, kee na digi pu na. Ga kee puga ki ba da ki ya yaa ni yi wo jɔɔɔɔ ki ni wɛ, yi wo jɔɔɔɔ ki na guri na pa yi mu.

¹⁴ Puga bɛɛri kelee kulo bɛɛri l'a she li da yi tirige wɛ, kelee pu ya yi jomɔ logo wɛ, yi ba fɔro wee xuu wa ni, y'i yi tɔɔɔɔ gbazhenhɛ jahara wo wà.

¹⁵ Can na n'a da yi jo yi mu jo Sodɔmu* ni Gɔmɔɔri shɛɛn wo kanhama keree na ba bɔrɔ lee kulo li wogoo na kiiri wu cagɔngɔ.»

Kanhama pemu p'a ma ge

(Marika 13:9-13; Luka 21:12-17)

¹⁶ «Li wii, n'a yi tun na kari ba dubyaa jɛ mɛ yacoyo niɲɛ ni wɛ. Wee tuun wu ni, yi kasɛɛɛ yaha yiyɛ na ba wɔlɔɔ jɛ wɛ! Y'i bye sipyii piimu ya la yu ni wa ni wɛ, ba gbegbe shazhɛɛɛ jɛ wɛ!

¹⁷ Y'a yiyɛ kaseri sipyii pii na dɛ, bani pu na ba yi leni kiirikɔɔn kuruyo yi keɲɛ ni, na yi kpɔɔn ni kashɛngɛɛ ni pu wo Kile-pɛɛɛɛ piyɛyɛ yi ni.

* **10:15 Sodɔmu ni Gɔmɔɔri:** Zhenezi 19:1-21; 18:20

18 Pu na ba se ni yi ni gbafeɛɛɛɛ ni saannaa mu ne mege wuu na. Lee na ba bye kaɲuɲo yi na Kile wo Jozaama pu jo pu mu, na pu jo shi wusama be mu.

19 Pu ba yi leni keye ni tuun wemu ni, yi nijoyo ni yi jogaɲaa ganha bu da bye yi mu funzhaga we. Jomɔ pemu y'a da ba jo ge, pee na ba digi yi funyo ni wee tuun wuyɛ pyaa ni.

20 Bani yiye pyaa wa da ba bye pee jomɔ pe joveɛ we, ga yi To Kile wu wo Munaa li l'a da ba yu yi ɲoyɔ na.

21 «Ceboro na ba wu ceboro le keɲɛ ni, kɔnhɔ p'i wu gbo. To na ba lee tuugo pye wu pya na. Nagoo be na ba yiri pu sefeɛ feni, kɔnhɔ p'i pu gbo.

22 Sipyii beɛri na ba yi kɔ ne mege wuu na, ga wemu bu ja luu mara fo teheɛ na, weefɔɔ na zhɔ.

23 Pu ba yi kana kulo la ni, yi ma baa kari latii ni! Ga n'a da yi jo yi mu jo yani yee pu Izirayeli kulogoo ki beɛri ɲaari ge, Sipyia Ja wu na guri ba.

24 «Kalaapire ya peɛ li kalaato na we; kapyebye ya peɛ wu ɲuɲɔfɔɔ na we.

25 Kalaapire teheɛ li wa na pye ba li kalaato wu ɲe we. Kapyebye be teheɛ li ɲe na pye ba wu ɲuɲɔfɔɔ ɲe we. Ni p'i wa kpɔɔn fɔɔ wu mege yiri na Belizebuli,* mege kemu na ba yiri kpɔɔn li sipyii pu na ge, ta kee da ba golo Belizebuli na we?

Wemu na p'a yaa na fyagi ge (Luka 12:2-7)

26 «Wee tuun wu ni yi ganha ba fyagi sipyii na we! Bani yaaga ka shishiin niɲmɔhɔɲɔ wa kemu da ba foro kpɛɛnge na we. Kaɲmɔhɔɲɔ la shishiin wa lemu da ba ɲe we.

27 N'a yemu yu yi mu nibiige ni ge, y'a yee yu kpɛɛnge na! Y'a kalɔhɔɲɔ temu nuri ge, y'a duri kataya na yi da yee caaga!

28 Piimu na ja sipyia gbo, na ta p'i da ja yafiin be pye wu munaa na-ɛ ge, yi ganha ba fyagi pee na we! Ga, wemu wu da ja sipyia gbo, na ma munaa be le Jahanɛmɛ ni ge, y'a fyagi wee na!

29 Ta cɔnrilɔɔ shuun be p'a beɛɛ wari pile we? Ga lee be na, ali wee wa nigin be, wu ya dun ɲiɲɛ na yee To Kile wu gaɲa ni we.

30 Ga yee kunni, Kile ya ali yee ɲuzhiire teye pyaa beɛri ɲɔ ce.

31 Lee wuu na yi ganha ba fyagi we; y'a ye cɔnrilɔɔ niɲɛhemɛ na!

Na sɔɔ Yesu na kelee na she wu ni (Luka 12:8-9)

32 «Sipyaa sipyia w'a yere li na sipyii ɲaha taan na ne wo wee ɲe ge, ne be na ba yere li na na fugba To wu ɲaha taan, na weefɔɔ ɲe ne wo.

33 Ga wemu bu foro ne kaa taan sipyii ɲaha taan, ne be na ba foro weefɔɔ kaa taan na fugba To wu ɲaha taan.

ɲaɲiɲɛ be we, ga ɲmɔpara li (Luka 12:51-53; 14:26-27)

34 «Yi ganha ba giin na ɲaɲiɲɛ ni ne pa ɲiɲɛ ke na-ɛ de! Ne ta pa ni ɲaɲiɲɛ ni we, fo ɲmɔpara.

35 Ne pa na pa beɲanhara le ja ni wu to te ni, porofɔɔ ni wu nu te ni, ni ja sho ni wu yashɔ te ni.

36 Sipyia puga sheɛn ye pyaa ki da ba bye wu peɛn.

* 10:25 Belizebuli: Wee ɲe jinaa wo ɲuɲɔfɔɔ we, wee wemu wu ɲe Shitaanni ge.

³⁷ Sipyaa sipya to kelee wu nu kaa l'a taan wu mu na toro ne taan ge, weefoo ya yaa ni ne ni we. Sipyaa sipya ja kelee wu poro kaa l'a taan wu mu na toro ne taan ge, weefoo ya yaa ni ne ni we.

³⁸ Sipyaa wemu ya wu korikoritige lo, na daha ne feni we, weefoo ya yaa ni ne ni we.

³⁹ Sipyaa wemu w'a giin wu wu munaa mara nijaa ge, wee na ba buun li ni niga na. Ga wemu w'a bonri wu munaa ni nijaa ne wuu na ge, wee na ba wu munaa juwo wolo niga na.

Kasaanja footoo
(Marika 9:41)

⁴⁰ «Sipyaa wemu bu yee co xuuni, ne w'a co xuuni. Sipyaa wemu bu ne co xuuni, we w'a ne tun ge, we w'a co xuuni.

⁴¹ Sipyaa wemu bu Kile tudunmo wa co xuuni, na bani Kile tudunmo wu je wii, kuduun we w'a yaa ni Kile tudunmo ni ge, weefoo na wee ta. Sipyaa wemu bu sipyitime co xuuni, na bani w'a tii, kuduun wemu w'a yaa ni sipyitime ni ge, wufoo na wee ta.

⁴² Can na, n'a da yi jo yi mu, sipyaa sipya w'a ceegbuu nii lonije nidiige ye pyaa be kan we nahocere we wa mu, na bani wu je ne kalaapire ge, weefoo da ga fo lee wo kuduun ni we.»

11

Yesu labye w'a li shee na Shoo wu je wii
(Luka 7:18-35)

¹ Ayiwa, ba Yesu ya wee kalaa wu kan xo wu kalaapiire ke ni shuun wu mu we, a w'i yiri wee xuu wu ni, na she ganha na sipyii pu kalaa, na Kile Jozaama pu ye li kaan pu mu kabanugo kulogoo ki ni.

² Lee bi Yohana Batizelipye ta w'a Shoo wu kapyegee ki beeri kaa logo na wu yaha kaso wu ni. Wee tuun wu ni a w'i wu kalaapiire ta tun wu mu na pu she wu yege na:

³ «P'a Shoo wemu kaa jo na wu na ba ba ge, wu wu wa laa, ta wu watii naha wii?»

⁴ A Yesu di pu jo sho na: «Y'a lemu jaa, na yemu nuri ge, yi she lee paari Yohana mu na:

⁵ Fyenme wa jaa, faanna di jaa, togo fee di juwo, tudunmo di nuri, xuu di jeni, Kile Jozaama p'i yu la baa fee mu.

⁶ Sipyaa wemu juwo ya kyeege ne na we, weefoo je duba pya.»

⁷ Ba Yohana wo kalaapiire t'a kari we, a Yesu di jo kon na yu ni sipyire ti ni Yohana shizhaa na na: «Naha yee d'a she wii siwaga ki ni we? Kafeege ya wahagaanra lemu jeri ge, lere ya?»

⁸ Wee tuun wu ni yee d'a she naha wii we? Fazaaya fo ge? Ga piimu p'a fazaaya leni ge, pee ya daa saanna piyeyi ni.

⁹ Yee d'a she naha wii we? Kile tudunmo ge? Uun, n'a da yi jo yi mu jo ali w'a pele Kile tudunmo na.

¹⁰ Bani l'a ka Kile Kafila wu ni wu shizhaa na na:

Li wii, n'a na tudunmo we tun ma jahagbaa na
wu ma koo li yaaha ma naha na.*

* 11:10 Malaki 3:1

11 Can na n'a da yi jo yi mu jo sipya wa shishiin sanha se Adama nagoo ni wemu w'a pɛlɛ Yohana Batizelipye na wɛ. Ga lee bɛ na fugba saanra ti wo sipyii pu bɛɛri wo nifɛnhɛfɛnhɛnɛ ya pɛlɛ wu na.

12 Na co Yohana Batizelipye wo Kile Jomɔ pu yɛrɛ li na, fo na pa nɔ nime na, yatɛwaya na fugba saanra t'a daa. Piimu p'a yatɛnyɛ waha ge, pee p'a ti taa.

13 Kile tudunmɔɔ pu bɛɛri, na fara Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya wu na, pee bɛɛri ya fugba saanra ti kaa jo, fo na pa nɔ Yohana Batizelipye wo tuun wu na.

14 Yi bu da yi na giin di yi naha cɛ, Kile tudunmɔɔ Eli wemu wo ba kaa l'a fɛnhɛ jo ge, Yohana wu jɛ wee Eli we.

15 Wemu na logo ge, wu logo.

16 «Nɛ na jɔ nɪnaa wo sipyii pii taanna ni jɔgɔ yɛ ni wɛ? Pu jɛ ba nɔhɔpiire ta jɛ wɛ, temu ya tiin pinnerɛ kpɛɛngɛ na ge, na pu kaafɛɛ pyi:

17 «Wɛɛ ya faangaa wi yee mu, yee di ya ta xɔnhɔ wɛ. Lee kadugo na a wɛɛ di yamɛhɛɛ su yee mu yee di ya ta yiye nɪnaara yahana yaha wɛ.»

18 Bani Yohana ya pa, wu ya li wɛ, w'i ya gbuu wɛ. A p'i jo na: «Jina wu jɛ wu ni.»

19 A Sipya Ja wu ba, na ganha na li na gbuu, a p'i jo na: «Lanɛhɛrɛ fɔɔ ni gba fɔɔ wu jɛ we nɔ we. Fanhafɛɛ wari shɔvɛɛ ni jurumupyii pii bɛ wo nanɪi wu jɛ wii.» Ga kanɪi ya kan Kile wo fungɔngɔ fɛɛrɛ ti mu wu kapyegeɛ ki gbɔɔrɔ ni.»

Kulogoo kiimu k'a Yesu jomɔ pu she ge

(Luka 10:13-15)

20 Ayiwa, Yesu ya wu kakanhanɔaa nigbɔhɔɔ ki fanha pye kulogoo kiimu ni ge, a wu jɔ kɔn na kee kaa ya. Bani kee kulogoo ki shɛɛn ya ta sɔɔ na daajɛɛ jo pu wo jurumu wu na wɛ. A w'i jo:

21 «Bɔɔngɔ ki wa yee Korazɛn shɛɛn wogo! Bɔɔngɔ ki wa yee Bɛtisayida shɛɛn wogo! Bani kakanhanɔaa kiimu k'a pye yee ni ge, kee da bi bye Tiiri ni Sidɔn kulogoo ki ni, nime bi da pee ta pee ya daajɛɛ jo, na pu jurumu wu yaha l'a mɔ, na bɔrɔyɔ le puyɛ na, shɔɔnrɔ ni.

22 Lee wuu na, n'a da yi jo yi mu jo Tiiri ni Sidɔn wo kanhama keree na ba bɔrɔ yee wogoo ki na kiiri wu cagɔngɔ.

23 Mu do Kapɛrinɔmɔ? Go mu wa giin na mu na ba yirige fo fugba we ni ya? Ahayi de! Mu da ba dirige fo Jahanɛmɛ we ni. Bani kakanhanɔaa kiimu k'a pye mu ni ge, kee da ba bye Sodɔmu kulo li ni, nime bi da li ta li na jɛ sanha.

24 Lee wuu na, n'a da yi jo yi mu jo Sodɔmu wo kanhama pu na ba bɔrɔ mu wo pu na kiiri wu cagɔngɔ.»

Yesu w'a nɔmɔnɔ kaan

(Luka 10:21-22)

25 Wee tuun wu ni a Yesu di jo: «Na To Kile, fugba ni jɪnɛ ki Kafɔɔ, n'a baraga taha ma na, bani m'a kii keree kii nɔmɔnɔ fungɔnyɔ fɛɛ ni kalaagbɔ fɛɛ na, na ki she nɔhɔpiire na.

26 Uun, na To Kile, bani lee l'a taan mu mu.

27 Nɛ To w'a keree ki bɛɛri le nɛ kenɛ ni. Wa shishiin ya Kile Ja wu cɛ wɛ, fo To Kile wu yɛ nigin. Wa shishiin bɛ di ya To Kile cɛ wɛ, fo wu Ja wu yɛ nigin, ni wu la jɛ wu To wu she sipya wemu na ge.

28 Y'a ma na mu, yee piimu bɛɛri p'a kanha, tuguro di jɛ yi juyɔ ni ge; nɛ na nɔmɔnɔ kan yi mu.

29 Yi na wo zhu wu taha yi katiye ni, y'i yere nɛ di da yi kalaa, yi zɔɔɔ pu na tifahama ta. Bani nɛ juyɔ k'a penɪ, nɛ luu bɛ d'a taan.

30 Nɛ wo zhu wu ya dugo wɛ, fanha bɛ di jɛ nɛ wo tuguro ti ni wɛ.»

12

Yesu ya yemu jo cadεεngε ki keree na ge
(Marika 2:23-28; Luka 6:1-5)

¹ Caṇa ka Yesu ni wu kalaapiire t'a pa doroo shinma keɛɛɛ ya te ni. Kee caṇa k'i bi bye Yawutuu pu wo cadεεngε ka. Lee bi xuugo ta wu kalaapiire ti na, a pee di shinma seɛɛ ya kɔn, na ganha na yee wo pya wu wo na guri.

² Ba Farizheen p'a lee ṇa we, na Yesu pye: «Li wii, kaa lemu ya yaa li pye cadεεngε ni-i ge, go lee mu wo kalaapiire t'a byi me!»

³ A Yesu di pu pye: «Tuun wemu ni xuugo ya pa saannaa Dawuda ni wu tahama-nɔhɔmɔɔ pu ta ge, w'a lemu pye ge, yee sanha lee kalaa-i ge?»

⁴ W'a jé Kilε-peεεɛɛ puga ki ni, buuri we p'a wo na gaan Kilε mu ge, na wee lo. A wu ni wu tahama-nɔhɔmɔɔ p'i she wee li. Na ta watii bi li wee buuri we ni, ni saraya ṇaha shɔɔnrivεε pu yε be we.

⁵ L'a ka saliya wu ni na saraya ṇaha shɔɔnrivεε pu ma kapyεεε pyi Kilε-peεεɛɛɛ pugbɔhɔ ki ni cadεεngε ni; lee di ṇε kakuunɔ we. Ta yee sanha lee be kalaa we?

⁶ Na ta wa di wa naha wemu ya ye Kilε-peεεɛɛɛ pugbɔhɔ ki na ge, di yee jo yi mu.

⁷ «Y'a ṇuṇɔ ṇaari yiyε na, nε wa lee feni, na toro saraya tãan.»* Yee da bi pee jomɔ pe kɔri ce de, yee bi da jaagi shan pii sipyii pii na tawaga ni we.

⁸ Bani Sipya Ja wu ṇε cadεεngε ki be Kafɔɔ.»

Yesu ya ná kewaga fɔɔ wa cuuṇɔ cadεεngε ka ni
(Marika 3:1-6; Luka 6:6-11)

⁹ A Yesu di yiri wà, na gari na she jé pu Kilε-peεεɛɛɛ puga ka ni.

¹⁰ Lee bi ná wa ta wà wu keṇε ke na waha. A sipyii p'i Yesu yege na: «Na sipya cuuṇɔ cadεεngε ni, ta lee ya saha?» P'a yee jo bani pu bi giin p'i kaṇuṇɔ sha p'i wu tɔɔgɔ le.

¹¹ Ga, a Yesu di pu pye: «Dubya nigin pe bu she da wa mu yee ni, a wee dubya w'i do wege ni cadεεngε ni, ta wufɔɔ da zhe wu wolo we?»

¹² Ta sipya ya ye fo na she ganha dubya na we? Lee wuu na do, na kasaana pye cadεεngε ni, lee ya ṇɔ.»

¹³ Wee tuun wu ni a Yesu di ná wu pye: «Ma keṇε ki sanha!» A wu keṇε ki sanha, a k'i juuṇɔ ba keki ṇε we.

¹⁴ A Farizheen p'i foro, na she puyε ṇa, kɔnhɔ p'i gbogana sha Yesu na.

Kilε ya kapyebye wemu ṇaha bulo ge, wee ṇε Yesu

¹⁵ Ba Yesu ya lee ce we, a w'i yiri wee xuu wu ni. A sipyijehεmεε di daha wu feni. Piimu pu bye ni yama ni ge, a Yesu di pee beeri cuuṇɔ.

¹⁶ Ga, a wu yi jo na waha pu mu na wee ṇε sipya wemu ge, na pu ganha bu yee jo wa shishiin be mu we.

¹⁷ Lee ya pye mu kɔnhɔ Kilε bi yemu jo Kilε tudunmɔɔ Ezayi ṇɔ na ge, yee ṇɔ di fa na:

¹⁸ «Na kapyebye wu we, nε wemu ṇaha bulo ge.

Na ṇidaan wo we, wu kaa l'a dan na ni fo xuuni.

Nε na ba na Munaa li tirige wu na.

Wu na ba shi wusama kalaa tiime keree ni.

¹⁹ W'a da ba nakaara pyi we.

W'a da ba nama kɔɔn we.

Sipya wa shishiin wa da ga wu mujuu logo kakuutoroyo ni we.

* 12:7 Oze 6:6

20 Wahagaan lemu ya kuri ge,
w'a da ga lee sana kegi we.
Sokinna wemu kpeenge ya jin wa ge,
w'a da ga wee sama fugi we.
Mu w'a da ba bye fo na she tiime pu pye p'a se ta.
21 Shi we beeri na ba wu pye pu tadan.a.*

*Yesu wo fanha ki ya ta yiri Shitaanni yiri we
(Marika 3:22-30; Luka 11:14-23)*

22 Lee kadugo na a p'i ba wu mu ni na wa ni, jinaa pu bye wu ni, wee bye fyen, na noho pye bobo. A Yesu di wu cuunjo. A wu ja na jaa, na yu be.

23 A lee di bye kakanhana sipiyire ti beeri mu, a p'i ganha na yu na: «Ta we ya sii me saannaa Dawuda Ja wu we?»

24 Ga ba Farizheen p'a yee logo we, na jo: «Jinaa junofo Belizebuli fanha ni we na we ya jinaa pu kori.»

25 Ga, a Yesu di pu fungonyo ce na jo: «Saanra beeri t'a yiri tiye kaa na ge, tee na gyee gi. Kulo beeri, kelee puga beeri, ki sipyii bu yiri puyee kaa na, kee na gyee gi.

26 Shitaanni di bu yiri na Shitaanni wa kori, li jne kanna Shitaanni w'a yiri wuyee kaa na. Shitaanni di bu yiri wuyee kaa na, wu saanra ti na bye dii kyee gi baa we?

27 Ni yee wa yu na jinaa junofo Belizebuli baraga ni ne jinaa pu kori, wee tuun wu ni yee wo sipyii piimu p'a pu kori ge, pee di pu kori jogo baraga ni we? Yee wo sipyii puyee pyaa ki da ba kiiri kon yee na.

28 Ga ne bu da ne na jinaa pu kori Kile Munaa li baraga ni, lee w'a li shee na Kile saanra t'a no yee na.

29 «Wa na ja pye dii na je fanhahenehe fo puga, di wu yanmuyo kuu na ta ma ya fenhe wu po-e we? Ga ma bu fenhe wu po, ma na ja je puga ki ni na yanmuyo yi kuu.

30 «Sipya wemu jne ne jii we, ne pen wu jne weefoo. Sipya wemu ya ne teri na sipyii pu pinnee we, weefoo ya pu caaga.

31 Lee wuu na, n'a da yi jo yi mu jo sipyii ya jurumu wemu beeri pyi, na fanhara temu beeri pyi Kile na ge, kee beeri na ja yafa pu mu. Ga wa bu Fefere Munaa li fanha, wufoo da lee wo yafa ta bada we.

32 Sipyaa sipya w'a joguumo jo wa Sipya Ja na ge, lee na yafa wufoo mu. Ga wemu bu Fefere Munaa li mege kyee gi, weefoo da lee wo yafa ta naha ke konjo ke na we, w'i da li yafa ta laxhara be ni we.

*Ki yaseye feni p'a tige ceni
(Luka 6:43-45)*

33 «Tige kemu bu jo, ki yaseye be na jo. Tige kemu bu golo, ki yaseye be na golo, bani ki yaseye feni p'a tige ceni.

34 Yee piimu p'a kolo ba matene jne-e ge, dii yee di da ja kafila nizaama jo we? Bani lemu l'a sipya zo we ji ge, lee l'a foro wu jo ke ni.

35 Sipyisaama w'a yasaaya kilee na yeege wu yasaaya tayahana ni; sipyikuunjo di yakuuyo kilee na yeege ki yakuuyo tayahana ni.

36 N'a da yi jo yi mu jo sipyii ya joguumo pemu beeri yu ge, pu na ba yege yee beeri na kiiri wu cagongo.

37 Kiiri na ba gon ma na, na kanji kan ma mu na saha ni ma joojomo pu ni, kelee na ma jaagi na saha ni ma joojomo pu ni.»

* 12:21 Ezayi 42:1-4

Yawutuu p'a jo na Yesu wu kakanhana la pye

(Marika 8:11-12; Luka 11:29-32)

³⁸ Ayiwa, a saliya karamogoloo pii, ni Farizheen pii di Yesu pye: «Karamogoo, wèe funnoo ki wa m'a jaha sheshere kakanhana la pye ma she wu na.»

³⁹ A Yesu di pu no sho na: «Nijaa sipyii pii p'a kolo, na noho pye nomee baa fee ge, pee p'a jaha sheshere kakanhana shaa, ga la shishiin da zhee pu na we, fo Kile tudunmoo Zhonasi wuu le.

⁴⁰ Ba Zhonasi ya ta caya taanri ni piye taanri fya naganja ki funnoo ni we,* mu Sipya Ja wu be da ba da caya taanri ni piye taanri jinje ke ni.

⁴¹ Ninive sheen na ba yiri na nijaa wo sipyii pii jaagi kiiri wu cagongo cana, bani Ninive sheen ya daajenje jo pu wo jurumu wu na Zhonasi wo Kile jomo yere li baraga ni.* Na ta wa di je naha wemu ya ye Zhonasi na ge.

⁴² Kiiri wu cagongo, Seba fiige ki Saanzho* wu na ba yiri wu nijaa sipyii pu jaagi, bani wee ya pa na yiri jinje ki tene na. Kaho wu ba saannaa Solomani wo fungongo fere jomo pu logo. Wa di wa naha wemu w'a pele Solomani na ge!

Jina na kuri je sipya ni

(Luka 11:24-26)

⁴³ «Jina bu foro sipya ni tuun wemu ni, teye yemu y'a waha waha ge, w'a ganha na jaari yee ni na tarmono shaa, ga w'i da ki ta we.

⁴⁴ Wee tuun wu ni w'a jo wuye funnoo ni na: «Na puga kemu ni ne foro ge, n'a da guri da se kee ni.» W'a guri kari, na she kee puga ki niwaga ta p'a ki po feefe, na ki keme xuuni.

⁴⁵ Wee tuun wu ni w'a gari na she ba ni jinaa gbarashuun watii ni, piimu ya kolo wuye pyaa ki na ge. Wu ni pee na ba je kee puga ki ni, na diin wa. Lee funnoo ni wee sipya we wo taxogo na ba golo na toro taashiine li be taan. Mu shiin l'a da ba bye nijaa wo sipyikuuyo ye be wo shizhaa na.»

Jogo ye pu je Yesu nu ni wu cebooloo pu we?

(Marika 3:31-35; Luka 8:19-21)

⁴⁶ Ayiwa, na Yesu yaha wu na yu ni sipyiire ti ni, a wu nu we, ni wu ceboronamaa p'ino, na yere kpeenge ki na. Pu funnoo ki bye p'ijo ni wu ni.

⁴⁷ A sipya wa di Yesu pye: «Ma nu we ni ma ceboronamaa pu niyereye yi wa kpeenge ke na, pu funnoo ki wa p'ijo ni ma ni.»

⁴⁸ A Yesu di wee no sho na: «Jogo ye pu je ne nu ni ne ceboronamaa pu we?»

⁴⁹ Ba w'a yee jo we, na kenje she wu kalaapiire ti na, na jo: «Ne nu ni ne ceboronamaa pu piiri naha.

⁵⁰ Ne To we wu je fugba wu ni ge, sipyaa sipya w'a wee wo jidaan pyi ge, wee wu je ne ceborona, ni ne ceboroshoo, ni ne nu.»

13

Talene lemu l'a jo nuguro ta shizhaa na ge

(Marika 4:1-9; Luka 8:4-8)

¹ Kee cana kiyee pyaa a Yesu di foro puga ki ni, na gari na she diin Galile Gba wu no ki na.

² A sipyiirehemee di ba binne, na wu maha fo w'a je tiin korogo ka ni. A sipyiire ti beeri di yere loho ki no ki na.

* 12:40 Zhonasi 2:1 * 12:41 Zhonasi 3:5-10 * 12:42 1 Saannaa 10:1-10; 2 Canajehere Jomo 9:1-9

³ A wu ganha na keree ni_{ne}he_{ne}εε yu pu mu talen_{εε} ni. A wu jo: «Can_a ka na wa ya foro na kari wu te_εε ni di zhe wu alikama shi wá fenε shi wagana na.

⁴ Na wu yaha wu na wee nuguzhi wu waa, a wu nuguro ta di do koo ni te_εε ki j_o na. A shazhe_{εε}ε di ba tee j_o.

⁵ A ta di do faaga j_uη_o ni pogoo kii ni. A tee di we_{ri} fin, bani po_{ne}he_{εε}ε bye wà wε.

⁶ Ba caya y'a pa yeree wε, a t'i fanha_{na}, na waha, bani nire tatii bye ti na wε.

⁷ A nuguro ta di do xhuyo ni_{ne}ε ni. A xhuyo y'i ganha na le_{gi}, na ba ti co, na ti li.

⁸ A nuguro ta di do ni_{je}ne_ε na. A tee di fin, na le na pya le. Pile la ma pyaa xhuu nigin (100) pye, la ma ke_{εε}ε gbaara (60) pye, la ma ke_{εε}ε taanri (30) pye.»

⁹ Ba w'a yee jo x_o wε, na jo: «Wemu na logo ge, wu logo.»

Yesu talen_{εε} ki kajuu j_uη_o

(Marika 4:10-12; Luka 8:9-10)

¹⁰ Lee kadugo na a Yesu kalaapiire t'i fulo wu na, na wu pye: «Naha na mu di yu ni sipiire ti ni talen_{εε} ni wε?»

¹¹ A Yesu di pu pye: «Na fugba saanra ti wo η_moh_o ti ce, yee mu lee ya kan. Ga ti je wu ya ta kan pii mu wε.

¹² Bani la j_ε wemu mu ge, la na ba gan wee mu na fara lee na, l'a j_εhe wu mu. Ga la j_ε wemu mu wε, ali nifenhe_εfenhene lemu be li j_ε wu mu ge, li be na zh_o wu na.

¹³ Lee wuu na ne yu ni pu ni talen_{εε} ni, bani pu wa na wii, p'i ya yaaga j_{aa} wε. P'a niwegee shaan, p'i ya yi nuri wε, p'i ya yi jaha be ce ni wε.

¹⁴ Kile tudunm_o Ezayi ya yemu jo pu shizhaa na ge, yee j_o ya fa na:

◁Yee na ba niwegee shan, na yi logo,

ga y'i wa da yi jaha ce wε.

Yi na ba j_ii taan, na wii,

ga y'i wa da yaaga be j_a wε.

¹⁵ Bani pii sipyii pii niwegee k'a waha.

P'a pu niwegee t_o, na pu j_ii t_o.

Pu fun_o ya pye p'i j_a pu j_ii ki ni wε,

p'i logo pu niwegee ki ni wε,

p'i yi jaha ce pu fun_o yi na wε.

Lee fun_o ni pu da ba ne mu,

k_onh_o ne pu cu_o wε.*

¹⁶ Ga yee kunni, yee j_ε duba nagoo, bani yee j_ii ki wa j_{aa}, yi niwegee k'i nuri.

¹⁷ Can na n'a da yi jo yi mu, lemu yee wa j_{aa} ge, Kile tudunm_o ni_{ne}he_{εε}ε ni sipyiti_{εε}ε ni_{ne}he_{εε}ε pii fun_o ya pye na lee j_a, ga p'i ya li j_a wε. Yemu yee wa nuri ge, pu fun_o ya pye na yee logo, ga p'i ya yi logo wε.

Yesu ya nuguro ti wo talenε li k_ori jo

(Marika 4:13-20; Luka 8:11-15)

¹⁸ «Ayiwa, yi niwegee shan ni nuguro ti wo talenε li k_ori wu ni.

¹⁹ Piimu p'a fugba saanra ti jom_o pu nuri, p'i ya pu jaha ce-ε ge, pee j_ε ba koo j_o nuguro j_ε wε. Shitaanni na ba pee jom_o pe wolo pu fun_o ni.

* 13:15 Ezayi 6:9-10

²⁰ Faaga wo nuguro ti jɛ piimu ge, pee na jomɔ pu logo, na pu co tɔvuyo na ni fundanga ni.

²¹ Ga nire di jɛ pu na wɛ, p'a bye pu da mɔ lee ni wɛ. Cɔnrɔmɔ bu wa ta, kelee sipyii bu daha wu fɛni na gana pee jomɔ pe wuu na, wu jɔnɔ na wakaraa kyɛɛgi.

²² Xhuyo ninɛ wo nuguro ti jɛ piimu ge, pee na jomɔ pu logo, ga ke koŋɔ ke wo funzhakeree ni naafuu la piinjɛ na pu cɔnri fo pu da nagoo pye wɛ.

²³ Nijɛnɛ wo nuguro ti jɛ piimu ge, pee na pe jomɔ pe logo, na pu jaha cɛ. P'a nagoo nijɛhɛmɛɛ pye. Pile la ma pyaa xhuu nigin (100) pye, la ma keɛɛ gbaara (60) pye, la ma keɛɛ taanri (30) pye.»

Yesu ya talenɛ la jo jakuuŋɔ shizhaa na.

²⁴ Ayiwa, a Yesu di talenɛ la bɛ jo pu mu na: «Fugba saanra t'a foro kaa lemu fɛni ge, lee li wa mɛ. Ná wa w'a yashi nijemɛ wá wu tɛɛ ni.

²⁵ A wee ná wu pɛn di ba yiri nibiige ka ni, na sipyii pu bɛɛri yaha pu na ŋmunɔɔ. Nà kemu k'a foro alikama fɛni ge, na shɛ kee jakuuŋɔ ki wo pya wa wá alikama wu tɛ ni, na gari.

²⁶ A alikama wu fin, na ba sɛyɛ pye. A jakuuŋɔ ki bɛ di foro yere.

²⁷ A tɛɛ ki kafɔɔ wu wo kapyebyii p'i ba wu pye: «Wù kafɔɔ, ta yashi nijemɛ bɛ mu ya wá ma tɛɛ ki ni wɛ? Ke jakuuŋɔ ke d'a yiri mii wɛ?»

²⁸ A wu pu jɔ shɔ na: «Nɛ wo pɛn wa w'a le pye.» A kapyebyii p'i wu pye: «Ta ma funŋɔ ki wa wù shɛ kee jakuuŋɔ ke kɔŋgi?»

²⁹ A wu jo: «Ahayi, nɛ fyagi jo yee bu shɛ kee kɔŋgi, yi ganha bu da alikama wu bɛ kɔŋgi wɛ.

³⁰ Yi yi bɛɛri yaha wà y'i binne lɛ. Yalɔɔɔ ti lɔduun ba nɔ, wee tuun wu ni ne na ba yi jo yalɔɔɔ ti lɔvɛɛ pu mu jo pu fɛnhɛ jakuuŋɔ ke kɔn fɔlɔ, p'i ki pɔ, p'i ki sɔrogo, pu bu xhɔ p'i alikama wu kemɛ le na kpɔɔn le ni.»

Yesu ya talenɛ la jo mutaridi pile shizhaa na

(Marika 4:30-32; Luka 13:18-19)

³¹ Lee kadugo na a Yesu di talenɛ la bɛ jo pu mu sanha na: «Fugba saanra t'a foro mutaridi pile fɛni. A ná wa di li lɔ nugi wu tɛɛ ni.

³² L'a cɛɛ foro yashi wusama bɛɛri tàan, ga li bu fin tuun wemu ni, l'a bɛle na toro naxhoo wu tiye yi saya bɛɛri tàan. L'a jɛri tige fo shazhɛɛɛ na ti shiire teri ki geyɛ na.»

Yesu ya talenɛ la jo buuri shizhenhɛɛ shizhaa na

(Luka 13:20-21)

³³ Ayiwa, a Yesu di talenɛ la bɛ jo pu mu sanha na: «Fugba saanra ti jɛ ba buuri shizhenhɛɛ jɛ wɛ. Cee wa ya tee le wu farani myɛ kiloo keɛɛ shuun ni kaguro (25) ni na tɔnhɔ, a wu bɛɛri di yiri.»

Yesu wo talenɛɛ ki kajuu jɔnɔ

(Marika 4:33-34)

³⁴ A Yesu di pe jomɔ pe bɛɛri jo sipyiire ti mu talenɛɛ ni. Wu bi yu ni pu ni talenɛ baa wɛ.

³⁵ W'a lee pye kɔnhɔ Kilɛ tudunmɔ w'a bi yemu jo ge, yee jɔ di fa na:

«Nɛ na ba yu ni pu ni talenɛɛ ni.

Keree kiimu k'a bi ŋmɔhɔ

fo koŋɔ ki yaaduun wu ni ge,

ne na ba kee yu pu mu.»*

Yesu ya nakuuᵅo ki wo talene li kəri jo

³⁶ Ayiwa, a Yesu di sipyiire ti yaha wà, na gari puga. A wu kalaapiire t'i fulu wu na, na wu pye: «Nakuuᵅo ki k'a foro tege ki ni ge, lee talene le kəri jo wù mu.»

³⁷ A Yesu di jo: «Wemu w'a yashi nijeme wu wá ge, wee ne Sipya Ja.

³⁸ Tege ke, kee ne konᵅo ke yashi nijeme we, wee ne fugba saanra ti wo nagoo pee. Nakuuᵅo ke, kee di ne Shitaanni wo nagoo pee.

³⁹ Pen wemu w'a nakuuᵅo ki pya wu wá ge, wee ne Shitaanni wuyee pyaa. Yalᵅᵅo ti lᵅduun we, wee ne konᵅo ki taaxᵅᵅo le. Yalᵅᵅo ti lᵅvee pee, pee ne melekeee.

⁴⁰ Ba sipya ma nakuuᵅo kᵅᵅngi, na ki wá me na ni we, mu l'a da ba bye konᵅo ki taaxᵅᵅo li ni.

⁴¹ Piimu beeri p'a sipyii pu nuᵅᵅo kyeeᵅgi n'a daa wu na, ni piimu p'a kakuuᵅᵅo pyi ge, Sipya Ja wu na ba wu melekeee pu tun p'a she pee sipyii pii beeri niᵅe wolo wu wo saanra ti ni,

⁴² na pu wá kanragaa na ki ni. P'a ganha na meheee suu wà, na ganhaa kuri.

⁴³ Ga piimu p'a pye sipyitiimee Kile mu ge, pee na ba ni pu To wu saanra ti ni ba canja ne we. Wemu na ye logo ge, wu yi logo.»

Yesu ya talene lemu jo naafuu niᵅmᵅᵅᵅ shizhaa na ge

⁴⁴ A Yesu di jo sanha na: «Fugba saanra ti ne ba naafuu ne we, naafuu wemu w'a niᵅmᵅᵅᵅ tege ka ni ge. A ná wa di wu na, na guri wu niᵅmᵅᵅᵅ sanha. A wu fundanga wo di she wu keᵅe yaᵅmuᵅᵅ beeri pere, na ba kee tege ki shᵅ.»

Yesu ya talene lemu jo kuun shizhaa na ge

⁴⁵ A Yesu di jo sanha na: «Fugba saanra ti ne ba kuun pereᵅᵅᵅ ne we, wemu ya kuun nizaama shaa ge.

⁴⁶ Ba w'a kuun pereᵅᵅᵅ wo wa na we, a wu wu keᵅe yaᵅmuᵅᵅ beeri pere, na she wee kuun wu shᵅ.»

Yesu ya talene lemu jo fyaa jᵅ wu shizhaa na ge

⁴⁷ A Yesu di nugo jo sanha na: «Fugba saanra ti ne sanha be ba jᵅ ne we, sipyii ma wu wá gba lᵅᵅ ni, na fyaa tuuyo beeri co.

⁴⁸ Ba jᵅ w'a ni we, jᵅwaa pu na wu yeege shan gba wu ni ki na. P'a diin, na fyaa pu shᵅᵅni. P'a fyacemee pu le pu yereye ni, na niguuyo yi wá.

⁴⁹ Mu l'a da ba bye konᵅo ki taaxᵅᵅo li ni. Melekeee p'a da ba sipyisaamaa pu shᵅᵅni na wolo sipyikuuyo yi ni.

⁵⁰ P'a sipyikuuyo yi wá kanragaa na ki ni. P'a ganha na meheee suu, na pu ganhaa kuri wà.»

Kafonᵅᵅ ni kaleᵅee keree

⁵¹ Lee kadugo na a Yesu di pu yege na: «Ta yee ya kii keree kii beeri naha ce?» A p'i jo: «Uun.»

⁵² A wu pu pye sanha na: «Ayiwa, saliya karamᵅᵅᵅ wa beeri w'a kalaa fugba saanra ti keree ki ni ge, wee ya foro puga fᵅᵅ wa feni wemu ya kafonᵅᵅ ni kaleᵅee taa na fᵅro wu naafuu tayahanja ni ge.»

Nazarᵅti sheen ya dà Yesu na we

(Marika 6:1-6; Luka 4:16-30)

⁵³ Ba Yesu ya talene ki jo xᵅ we, na laha wee xuu wu ni.

* 13:35 Zaburuu 78:2

⁵⁴ Kulo lemu ni w'a le ge, a wu gari wà, na she sipyiire ti jò kòn na galaa Kile-pɛɛɛɛ piyeyɛ yi ni. A lee di bye pu mu kakanhana, a p'i ganha na yu na: «Mii wu d'a te fungɔngɔ fɛɛɛɛ te ta wɛ? Dii wu d'a pye na jani kii kakanhanjaa kii na wɛ.»

⁵⁵ Ta wu jɛ mɛ mɛnizhe ná wu ja wu wɛ? Ta wu nu bɛ wu jɛ mɛ Mariyama wɛ? Ta wu ceboronamaa bɛ pu jɛ mɛ Yakuba, Yusufu, Simɔ ni Zhude wɛ?

⁵⁶ Ta wu ceboroshaa pu bɛɛri bɛ pu jɛ naha wù niɲɛ ni wɛ? Wu d'a yiri mii ni ke fanha ke bɛɛri ni wɛ?»

⁵⁷ A kee keree kii di pu pye pu ya dà Yesu na wɛ. A Yesu di pu pye: «Kile tudunmɔ ya pɛɛɛɛ taa xuu bɛɛri ni, fo wuyɛ pyaa kulo le, ni wuyɛ pyaa puga ke.»

⁵⁸ A w'i bye wu ya kakanhanjaa niɲɛɲɛɛɛ pye wà wɛ, bani pu ya dà wu na wɛ.

14

Herodi hakili ya wuregi

(*Marika 6:14-16; Luka 9:7-9*)

¹ Wee tuun we ni gbafɛɛɛɛɛɛ Herodi Antipasi ya Yesu kaa logo.

² A wu wu kapyebyii pu pye: «Yohana Batizelipye wu jɛ we ná we, wee w'a sii wii. W'a jɛ na foro xu ni, lee l'a wu pye wu na jani kii kakanhanjaa kii na.»

Yohana Batizelipye xugana

(*Marika 6:17-29*)

³ Ayiwa, Herodi bi pu pye p'a Yohana co, na shɔnhɔyɔ le wu na, na wu le kaso ni. Wu ceborona Filipe shɔ Herɔjasi wuu na Herodi bi lee pye.

⁴ Bani Yohana bi li sheɛ wu na na: «Li ya ta saha mu wu we cee we leɲɛ wɛ.»

⁵ Herodi funɲɔ ki bye na Yohana gbo, ga wu bi fyagi sipyiire ti na, bani pee bi Yohana jateni Kile tudunmɔ.

⁶ Lee bɛ na, a Herodi wo cazege caɲa ki wo kalenɛ l'i ba nɔ, a Herɔjasi poro fuceɛɛɛɛ l'i yiri na xhɔnhɔ sipiyirilee pu jahagbaa na. A lee di sii taan Herodi ni,

⁷ fo w'a kàa fuceɛɛɛɛ li mu na li bu yaaga bɛɛri jɛɛri wee mu, na wee na kee kan li mu.

⁸ Li nu wu wo jɔjomɔ funɲɔ ni, a fuceɛɛɛɛ l'i Herodi pye: «Yohana Batizelipye jɲɲɔ taha yaaga ka na ma kan nahame na mu!»

⁹ A lee di saan wu jaha tanha. Ga na wu yaha w'a kàa na xɔ wu sipiyirilee pu jii na, a wu jɲɲɲɲɲɲ li jɔ yaha fuceɛɛɛɛ li mu.

¹⁰ A wu wa yaha kari w'a she Yohana jɲɲɔ ki kòn kaso wu ni.

¹¹ A p'i ba ni ki ni, na ki taha yaaga ka na, na pa gan fuceɛɛɛɛ li mu l'a she gan li nu wu mu.

¹² A Yohana wo kalaapiire t'i she wu nixhugo ki lɔ na she le, na xhɔ na she yee jaha jo Yesu mu.

Yesu ya yalige kan sipyii kabɔfoɲɔ kaguro mu

(*Marika 6:30-44; Luka 9:10-17; Yohana 6:1-14*)

¹³ Ba Yesu ya yee logo wɛ, a wu jé kɔɔɔɔ ka ni, na yiri wee xuu wu ni, na laha sipyiire ti taan na kari sipoɲɔ ki xuu wa ni. Ga, a sipyiire t'i wee xuu wu ce. A p'i foro kanha ni ni, na gari tɔyɔ na Yesu fɛni.

¹⁴ Ba Yesu ya foro kɔɔɔɔ ki ni wɛ, na pee sipyiɲɛɛɛɛ pu ja, a pu jɲɲɲɲɲɲ di jé wu ni. A wu pu yama fɛɛ pu cuunɔ.

15 Ba yakoŋo k'a pa na wo we, a Yesu wo kalaapiire t'i fulo wu na, na wu pye: «Caŋa k'a xo toro, wèe di je sipoŋo ni naha. Sipyiire ti yaha kònho p'i she yalige sha sho kulogoo ki ni.»

16 A Yesu di pu pye: «Pu ya yaa na kari we, yiye pyaa ki yalige kan pu mu!»

17 Ga, a p'i wu pye: «Buuri juyo kaguro ni fyaa shuun ye wu je wèe mu naha.»

18 A Yesu di pu pye: «Yi pa ni yee ni naha!»

19 Lee kadugo na a Yesu di sipyiire ti pye na pu tiin japurege ki ni. A wu yee buuri juyo kaguro ni fyaa shuun wu lo, na naha ke yirige le fugba we ni, na baraga taha Kile na. A wu xho na yee buuri juyo yi kegi kegi na kan wu kalaapiire ti mu, a pee di wu kan sipyiire ti mu.

20 A pu beeri di li na din. Yalige kemu k'a kori ge, a p'i kee saŋa keme fo na saganaa ke ni shuun ni.

21 Pee yalilimee pii bye sipyii namaa kabofono kaguro (5.000) shi, cèe ni noho piire nin je we.

Yesu ya jaari gba loko juŋo ni

(Marika 6:45-52; Yohana 6:15-21)

22 Ba p'a xo we, taapile ni a Yesu di yi jo waha wu kalaapiire ti mu, na pu je korogo ki ni, p'i gba wu kon wu naha na, yani wu sipyiire ti yaha ge.

23 Ba w'a pu yaha xo we, na dugi kari faaboboŋo ki na wu ye nigin, na she Kile jeeri. A piige k'i ba wo na wu yaha wu ye wa.

24 Korogo ki bi lii na xo kono ki na. A lokuruyo di ganha na ki sani, bani kafeege ki bi jirini pu na.

25 Xhupee mehe suduun wu ni, a Yesu di ganha na jaari loko ki juŋo ni na se wu kalaapiire ti yiri.

26 Ba kalaapiire t'a wu na wu na jaari loko ki juŋo ni we, a pu jaalaa di yiri fo xuuni. A p'i ganha na yu: «Yafuguno li je le!» A p'i fya fo na sipyaa waa.

27 Ga taapile ni a Yesu di pu pye: «Yi yi logoo ki waha, ne wu wa, yi ganha bu da vya we!»

28 A Pyeri di jo: «Kafoo, ni mu wu w'a sii wii, na pye na be di jaari she ma yiri loko ki fugba ni.»

29 A Yesu di wu pye: «Ta ma!»

A Pyeri di foro korogo ki ni, na ganha na jaari na se Yesu yiri loko ki fugba ni.

30 Ga w'a pa kafeege ki ta k'a pele ge, na fya. A wu jo kon na diri loko ki ni, na sipile wa na: «Kafoo, na sho!»

31 Taapile ni a Yesu di wu keje yeege na wu co, na wu pye: «Mu wo n'a daa w'a kanha cere ba! Naha na ma d'a maye kaala we?»

32 A pu shuun wu beeri di je korogo ki ni, a kafeege k'i yere.

33 Ayiwa, piimu p'a bye korogo ki ni ge, a pee di nuguro sin Yesu fee ni, na wu pele na wu pye: «Can na Kile Ja mu ya sii!»

Yesu ya yama fee cuuŋo Zhenzarati fiige ki ni

(Marika 6:53-56)

34 A Yesu ni wu kalaapiire t'i gba wu kon, na no Zhenzarati fiige ki jinje ki na.

35 A wee xuu wu wo sipyii p'i Yesu ce. A p'i wu kaa caaga taga wee xuu wu beeri ciri, fo sipyii pu na pu yama fee pu tugoo na ma.

36 A p'i Yesu jeeri na wu yere p'i gbon ye wu fadegenje ke na. Sipyii piimu beeri p'a kpon ki na ge, a pee beeri di juuŋo.

15

Kalaa wemu w'a ta wù sefɛlɛ pu mu ge
(Marika 7:1-13)

¹ Farizhɛɛn p'a, ni saliya karamɔgɔlɔɔ pii bi yiri Zheruzalemu ni na pa Yesu yiri. A pee di ba wu yege na:

² «Naha na mu wo kalaapiire t'i wèe sefɛlɛ pu wo kalɛgɛɛ ki kyɛɛgi wɛ? Pu ba da li, pu da pu keye je wɛ.»

³ A Yesu di pu pye: «Yee do? Naha na yee di Kilɛ wo nɔmɛhɛɛ ki kyɛɛgi yi wo kalɛgɛɛ ki feni wɛ?»

⁴ Kilɛ ya jo: «Ta ma to ni ma nu pɛlɛ.» W'a jo sanha na: «Wa bu joguumɔ jo ni wu to kelee ni wu nu ni, na weefɔɔ ya yaa na wu gbo.»*

⁵ Ga yee kunni wa sipyii pu kalaa na sipya bɛɛri w'a wu to kelee wu nu pye na: «Nɛ bi da já na naafuu wemu taga mu tɛgɛ ge, wee ya kan xɔ Kilɛ mu.»

⁶ Na li nɛ nige fanha kaa weefɔɔ nɔnɔ ni wu wu to kelee wu nu wu tɛgɛ wɛ. Lee funɔɔ ni yee ya Kilɛ jomɔ pu pye nɔnɔ baa, na daha yiyɛ pyaa wo kalɛgɛɛ feni.

⁷ Yee shuun shuun jovɛɛ piiri! Kilɛ tudunmɔɔ Ezayi ya kapaŋaa kiimu jo yee shizhaa na ge, k'a saha fo xuuni. W'a bi jo:

⁸ «Nɔyɔ yɛ ni pii sipyii pii ya nɛ pɛlɛ,
ga pu zɔlɔɔ d'a lii nɛ na fo xuuni.

⁹ Tawaga ni p'a nɛ pɛlɛ,

pu wo kalaa w'i nɛ sipyii wo nɔmɛhɛɛ yɛ.»*

Keree kiimu k'a sipya nɔrɔgɔ ge
(Marika 7:14-23)

¹⁰ A Yesu di sipyiire ti yiri, na pu pye: «Yi niwegee shan y'i ye logo!

¹¹ Yaaga kemu k'a jin sipya nɔ ni, na se ma funɔɔ ke ni ge, kee ya sipya nɔrɔgɔ wɛ. Ga lemu l'a fòro sipya nɔ ke ni ge, lee l'a wu nɔrɔgɔ.»

¹² A Yesu wo kalaapiire t'i fulu wu na, na wu pye: «Go m'a li cɛ na ma jomɔ p'a waha Farizhɛɛn pu na gɛ?»

¹³ A wu pu pye: «Tige bɛɛri ki nɛ nɛ fugba To Kilɛ we ya ta ki nɔri-i ge, yee bɛɛri na ba gɔngi laha wà.

¹⁴ Yi pu yaha wà, fyɛnmɛɛ pu nɛ pii, na fyɛnmɛɛ pii wo kagaangaa co. Fyɛn wa bu fyɛn wa kagaan co, pu shuun wu bɛɛri na do wege ni.»

¹⁵ A Pyɛɛri di jo: «Lee talenɛ le kɔri jo wù mu.»

¹⁶ A Yesu di jo: «Yee bɛ sa! Yee sanha sii fungɔngɔ fɛɛɛ ta-ɛ ya?

¹⁷ Ta yee ya li cɛ na yaaga yaaga k'a jin sipya nɔ ni ge, ma yacɛɛ le ni kee ma já, lee kadugo tãan na ba she foro yaara tashɛgɛ ke ni wɛ?

¹⁸ Ga lemu l'a fòro sipya nɔ ke ni ge, wu zɔ we ni lee ya fòro. Lee l'a sipya nɔrɔgɔ.

¹⁹ Sipya zɔ we ni fungɔnkuuyo ye ya fòro ma na jo sipyigbuu, dɔdɔɔɔ, ceshaa ni namazhaara, ni nagaara, ni kafinɛyɛ, ni mɛkyɛɛgɛɛɛ.

²⁰ Kee keree kii k'a sipya nɔrɔgɔ, ga na li ni kejebaaya ni, lee ya sipya nɔrɔgɔ wɛ.»

Shi watii shen cee wa ya dà Yesu na
(Marika 7:24-30)

²¹ Lee kadugo na a Yesu di yiri wee xuu wu ni, na gari Tiiri ni Sidɔn fiige ki ni.

* 15:4 ɛkizode 20:12; 21:17

* 15:9 Ezayi 29:13

22 Kana shen cee wa bye tiinne na kee fiige ki ni. A wee di ba Yesu mu, na mujuugboó wá na: «Kafóó, Dawuda Ja we, juño jaari na na, jina wa wu je ne poro fuceere li ni, wee ya wu kana fo xuuni.»

23 Ga Yesu ya ta wu jo shó ali ni kafila kanja nigin be ni we. A wu kalaapiire t'i fulo wu na, na wu jeeri na wu wee cee we le koo ni, kónhó wu ganha ba xhuulo da jaari pu feni we.

24 A Yesu di pu pye: «Ne ta tun piitiilee mu we, fo Izirayeli wo nagoo pu ye, pee piimu p'a piin ba dubyaa je-ε ge.»

25 A wee cee wu ba nuguro sin Yesu fee ni, na wu jeeri na: «Kafóó, na tege!»

26 A Yesu di wu pye: «Li ya ta saha pu nòhópiire yalige lo wá pobiire mu we.»

27 A cee wu jo: «Yee wa can, Kafóó. Ga yalijahara temu t'a yiri pobiire ti kafóó wu tabali wu fugba ni, na dun jinje na ge, pobiire ti wa tee li.»

28 A Yesu di wu pye: «Cee we, ma n'a daa w'a pele. Kile wu li pye ma mu na saha ni na jidaan ni.» A cee wu poro fuceere l'i juunjo lee taapile li ni.

Yesu ya yama fee nijehemee cuunjo

29 Lee kadugo na a Yesu di yiri wee xuu wu ni, na gari Galile Gba wu jo na. A wu dugi tiin faabobonjo ka na.

30 A sipyiire t'i ganha na ma wu mu ni yama fee tuuyo beeri ni: tóróó nigin nigin fee, fyennnee, taa fee, boboo ni yama fee nijehemee piitiilee be. A p'i ba ni pee yama fee pu ni Yesu mu, a wu pu cuunjo.

31 Ba sipyiire t'a boboo pu naa pu na yu, taa fee p'i juunjo, tóróó nigin nigin fee di jaari, fyennnee di naa we, a lee di bye pu mu kakanhana fo xuuni. A p'i ganha na Izirayeli wo Kile wu sòni.

Yesu ya yalige kan sipyii kabofonjo shishere mu

(Marika 8:1-10)

32 Ayiwa, a Yesu di wu kalaapiire ti yiri, na pu pye: «Pii sipyii pii jinnaara ti wa ne ni, bani njinaa je pu canja taanri wogo ne yiri naha, jòyalige ka shishiin di je nige pu mu we. Ne funno wa di pu kuugo wuu le koo ni, pu fanha ki pa she xho koo na we.»

33 A wu kalaapiire t'i wu pye: «Mii wèe di da yalige ta naha ke siponjo ke ni di pii sipyii pii beeri jo sha we?»

34 A Yesu di pu yege na: «Buuri juyo juu yi wa yee mu we?» A p'i wu jo shó na: «Buuri juyo gbarashuun ni fyabigee k'a.»

35 A wu sipyiire ti pye na pu tiin jinje ki na.

36 A wu xho, na yee buuri juyo gbarashuun we ni fyagaa ki lo, na baraga taha Kile na, na yi kegi kegi na kan wu kalaapiire ti mu. A pee di yi kan sipyiire ti mu.

37 A pu beeri di li na din. A kalaapiire t'i saganaa gbarashuun ji buuri nukoroyo yi saya na.

38 Piimu p'a kee yalige ki li ge, pee bye namaa kabofonjo shishere (4.000), cèe ni nòhópiire ninje je we.

39 A Yesu di sipyiire ti yaha kari. Lee kadugo na a wu je kórógó ka ni na kari Magadan jinje ki na.

16

Yawutuu p'a jo na Yesu wu kakanhana la pye

(Marika 8:11-13; Luka 12:54-56)

¹ Canja ka Farizhɛɛn ni Sadushɛɛn pii ya pa fulo Yesu na kɔnhɔ p'i wu taanna wii. A p'i wu pye na wu naha sheshɛɛrɛ kakanhana la pye pee jii na lemu ya yiri fugba we ni ge.

² A Yesu di pu pye: «Fugba we bu jaanja na foro canja d'a to xɔ, yee na jo na: <Zanha da ba jiga na wɛ.»

³ Fugba wu bu jaanja fo na wuu jimuguyɔ na, yee na jo na: <Zanha ki da do nijaa.> Fugba wu wo jɛjaa le, yee ya lee keree cɛ na shɔɔnri kiyɛ ni. Ga yee di da jɔ we tuun we wo naha sheshɛɛrɛ ti kɔri cɛ wɛ!

⁴ Nijaa sipyii pii p'a kolo, na nɔhɔ pye jɔmɛɛ baa fɛɛ ge, pee p'a naha sheshɛɛrɛ kakanhana shaa, ga la shishiin da zhɛɛ pu na wɛ, fo Kilɛ tudunmɔɔ Zhonasi wuu le.» Lee kadugo taa na Yesu di pu yaha wà, na gari.

*Farizhɛɛn ni Sadushɛɛn pu wo buuri shizhenhɛrɛ te
(Marika 8:14-21)*

⁵ Tuun wemu ni Yesu kalaapiire ti bi gaanji gba wu kadugo yiri ge, a pu funjo di wɔ pu ya ta buuri lɔ wɛ.

⁶ A Yesu di pu pye: «Yi fungɔnyɔ ta! Y'a yiyɛ kasɛri Farizhɛɛn ni Sadushɛɛn wo buuri shizhenhɛrɛ ti na!»

⁷ A p'i puyɛ pye na: «W'a ye yu, bani wɛɛ ya ta buuri lɔ wɛ.»

⁸ Yemu pu bi yu ge, a Yesu di yee cɛ na jo: «Yee n'a daa w'a kanha cɛrɛ dɛ! Naha na yee di yiyɛ pyi na buuri jɛ yee mu-i wɛ?»

⁹ Yee sanha sii ye naha cɛ nime bɛ-ɛ ya? Nɛ buuri juyɔ kaguro wu kegi kegi sipyii kabɔfonɔɔ kaguro (5.000) wu na ge, buuri wemu w'a kori ge, saganjaa juu wu d'a jɔ wɛ?»

¹⁰ Nɛ buuri juyɔ gbarashuun wu kegi kegi sipyii kabɔfonɔɔ shishɛɛrɛ (4.000) wu na ge, buuri wemu w'a kori ge, saganjaa juu wu d'a jɔ wɛ?»

¹¹ Nɛ na yee pye: <Y'a yiyɛ kasɛri Farizhɛɛn ni Sadushɛɛn wo buuri shizhenhɛrɛ te na.> A naha di yee pye yee ya ta li cɛ nago kanna nɛ ta na buuri kaa yu yee mu-i wɛ?»

¹² Ayiwa, a wu kalaapiire t'i na li cɛ lee na, na wu bi ta pu pye na p'a puyɛ kasɛri buuri shizhenhɛrɛ na wɛ, na ga p'a puyɛ kasɛri Farizhɛɛn ni Sadushɛɛn wo kalaa wu na.»

*Pyɛɛri ya yere li na na Kirisa wu jɛ Yesu
(Marika 8:27-30; Luka 9:18-21)*

¹³ A Yesu ni wu kalaapiire t'i shɛ nɔ Sezare Filipe fiige ki ni. A wu wu kalaapiire ti pye: «Sipyii pu wa Sipya Ja wu pyi na jɔgɔ wu jɛ wɛ?»

¹⁴ A p'i wu jɔ shɔ na: «Pii wa yu na Yohana Batizelipye mu jɛ, pii di yu na Eli, pii bɛ di yu sanha na Zheremi, kelee Kilɛ tudunmɔɔ watii.»

¹⁵ A Yesu di pu yege na: «Ga yee do, yeeyɛ pyaa ki mu, nɛ di jɛ jɔgɔ wɛ?»

¹⁶ A Simɔ Pyɛɛri di wu pye: «Kirisa mu jɛ, wee wemu wu jɛ Saan, na nɔhɔ pye Izirayɛli wo Shɔvɔɔ wu ge, Kilɛ jii wo wu wo Ja wɛ.»

¹⁷ A Yesu di wu pye: «Zhonasi ja Simɔ, mu jɛ duba pya, bani wemu w'a we can we shɛ mu na ge, weefɔɔ jɛ Adama pya wɛ. Ga nɛ To Kilɛ wemu wu jɛ fugba wu ni ge, wee w'a wu shɛ mu na.

¹⁸ N'a da li shɛ ma na jo Pyɛɛri ma jɛ, lee kɔri jɛ faaga. N'a da ba na Egilizi wu yerenɛ kee faaga ki na. Adɛsi gburaya da jɔ wu yerenɛ wɛ.

¹⁹ N'a da ba fugba saanra ti kenikaangaa ki kan ma mu. Ma bu kaa lemu bɛɛri koro kan jɛnɛ ke na, lee koro na gan fugba we ni. Ma bu kaa lemu bɛɛri koro tɔ jɛnɛ ke na, lee koro na dɔ fugba wu ni.»

²⁰ Lee kadugo na a Yesu di yi jo waha wu kalaapiire ti mu na pu ganha bu yee jo wa shishiin be mu na wee wu ne Kirisa wu we.

*Yesu ya wu xu ni wu ne wu jo
(Marika 8:31-9:1; Luka 9:22-27)*

²¹ Na co wee tuun wu na a Yesu di jo kon na yi fiinne na yu wu kalaapiire ti mu na: «Li waha l'i waha, fo ne bu she Zheruzalemu ni. Noholee, ni saraya naha shonrivere junofoe, ni saliya karamogolo pu na ba ne kanha fo xuuni wa. Pu na ba ne gbo, ga ne na ba ne na foro xu ni na caxhugo cana taanri wogo ki na.»

²² A Pyeri di gari ni wu ni kabanugo, na she jo kon na yu ni wu ni na: «Ahayi Kafo, lee wa da ma ta we! Kile wu ma tanha lee na!»

²³ Ga, a Yesu di mahana jeri na Pyeri pye: «Toro laha na taan, mu Shitaanni we! Ne juno mu wa zhaha da gyegi me, bani mu fungongo ne Kile keree na we, fo sipyi wogoo.»

²⁴ Lee kadugo taan a Yesu di wu kalaapiire ti pye: «Wa funo bi ne wu binne ni na ni, wu she wuye ni, wu wu korikoritige ki la taha na feni.

²⁵ Bani sipya we w'a giin wu wuye pile munaa juno wolo nijaa ge, wee na ba buun wu munaa ni jiga na. Ga we w'a banri wu munaa ni nijaa ne wuu na ge, wee wu da ba guri wuu munaa li ta jiga na.

²⁶ Li na ba naha jo sipya na wu kono yanmuyo beeri ta, wu ba buun wuye pile munaa ni we? Yaaga keke sipya di da ba ja daga wu munaa juno wolo we?

²⁷ Ayiwa, Sipya Ja wu kuuni na ba ba ni wu melekee pu ni, wu To wu noo wu ni. Lee ba bye tuun wemu ni, wu na ba sipyi pu beeri nigin nigin saraa na be ni pu kapyeege ni.

²⁸ Can na n'a da yi jo yi mu, sipyi pii pu wa naha ge, pii wa da xhuu pu ni bada na ta pu ya Sipya Ja wu na tapaga ni ba saan ne-ε we.»

17

*Yesu newiine l'a jeri
(Marika 9:2-13; Luka 9:28-36)*

¹ Lee kadugo na ba cabyaa gbaara ya toro we, a Yesu di gari ni Pyeri, ni Yakuba, ni wu ceborona Yohana ni faabobotongo ka fugba ni.

² A Yesu newiine l'i she jeri pu jii na. A wu naha k'i ganha na ji ba cana ne we, a wu faya yi be di fiinne ba kpeenge ne we.

³ Taapile ni a p'i Musa ni Eli na pee na yu ni Yesu ni.

⁴ Lee na a Pyeri di Yesu pye: «Kafo we bu gori naha, lee ya jo xuuni de. Ma bu so, ne na buguloo taanri yereje. Mu wo nigin, Musa wo nigin ni Eli wo nigin.»

⁵ Na wu yaha pee jom pu na, a naha ka di ji ji na pa, na ba pu to. A mujuu la di foro kee naha ki ni na: «Ne jidaan Ja wu ne we. Wu kaa l'a dan ne ni fo xuuni. Y'a wu nijoyo nuri!»

⁶ Ba kalaapiire t'a pee jom pu logo we, a p'i sii fya fo xuuni, fo p'a buri buri, na pu nahaya ye buri jine na.

⁷ A Yesu di fulo na gbon gbon pu na, na jo: «Yi ganha bu fya we! Yi yiri!»

⁸ A p'i pu nahaya yi yirige, ga pu ya sipya watii na nige we, fo Yesu ye.

⁹ Ba p'a diri faabobono ki na we, a Yesu di yi jo waha pu mu na: «Kaa lemu y'a na ge, yi ganha bu lee naha jo sipya wa shishiin be mu we, fo Sipya Ja wu ba ne na foro xu ni tuun wemu ni.»

¹⁰ Lee kadugo taan a kalaapiire t'i wu yege na: «Wee tuun wu ni naha na saliya karamogoloo p'i yu na Eli w'a yaa na fenhe pa we?»

¹¹ A wu pu pye: «Uun, Eli w'a yaa na pa, na ba keree ki beeri gbegelevono gbegele.

¹² Ga n'a da yi jo yi mu, Eli ya pa xo, ga sipyii p'i ya ta wu ce we, na wu pye pu jidaan pyegana na. Lee kanhagana le ninuno na p'a da ba Sipya Ja wu be kanha.»

¹³ Wee tuun wu ni a kalaapiire t'i na li ce na Yohana Batizelipye kaa wu bi byi.

Yesu ya pya wa cuunjo jina bye wemu ni ge
(Marika 9:14-29; Luka 9:37-43)

¹⁴ Ba p'a pa je sipyiire ti ni we, a na wa di fulo Yesu na, na nuguro sin wu fee ni,

¹⁵ na jo: «Kafoo, juunjo naari na ja wu na, bani juzhanga ki wa wu na. W'a kanha fo xuuni. Teegee kii ni juunjo ki ma wu shan na ni, kelee loho ni.

¹⁶ Ne pa ni wu ni ma kalaapiire ti mu, ga p'i ya ja wu cuunjo we.»

¹⁷ A Yesu di jo: «Ee! Yee kunni je sipyikuuyo n'a daa baa fee! Ne na gori yaha naha ni yee ni fo tuun weke we? Ne na yee keree xu fo tuun weke we? Pa ni ma pya wu ni naha!»

¹⁸ A Yesu di din jina wu na, a w'i foro pya wu ni. A pya wu juunjo lee taapile li ni.

¹⁹ A kalaapiire t'i ba fulo Yesu na pu ye na, na wu yege na: «Naha na we di ya ja we jina we kori yeege pya wu ni-i we?»

²⁰ A Yesu di pu pye: «Bani yee n'a daa w'a cere toro. Can na n'a da yi jo yi mu, yee n'a daa wu da bi ali mutaridi pilere be xo peere ni, yee bi da yi jo ke faabonjo ke mu na ki yiri naha, k'i she me, k'a gari. Kaa la shishiin bi da ga yee ja we. [

²¹ Ga ke jina tuugo ke forom ya taan we, fo suun ni Kile-jeerege.]»

Yesu ya wu xu ni wu je wu jo sanha
(Marika 9:30-32; Luka 9:43-45)

²² Cana ka, na Yesu ni wu kalaapiire ti yaha shiizhan Galile ni, a wu pu pye: «Pu na ba Sipya Ja wu le sipyii keye ni.

²³ Pu na ba wu gbo, ga wu caxhugo cana taanri wogo, wu na ba je sanha.» A kalaapiire ti jahaya di danha fo xuuni.

Yesu ni Pyeri be ya saraa katahanja ki wo wari wu ni

²⁴ Ayiwa, ba Yesu ni wu kalaapiire t'a no Kaperinoma kulo li ni we, a Kile-peene pugboh ki wo wari wu shone p'i fulo Pyeri na, na wu pye: «Yee wo karamog wu ya gaan Kile-peene pugboh ki wo wari wu ni-i ge?»

²⁵ A Pyeri di jo: «Uun, w'a gaan wu ni.» Ba Pyeri ya je puga ki ni we, a Yesu di fenhe jom pu lo, na jo: «Pyeri, mu funjo na joo wu d'a yaa na munaa pereme, kelee katahanja ki wo wari wu kaan ke konjo ke wo saannaa pu mu we? Saannaa pu wo nagoo laa piitiilee?»

²⁶ A Pyeri di wu pye: «piitiilee». A Yesu di jo: «Lee funjo ni, ma ce kantiinle ninje wa lee ni-i sa!

²⁷ Ga lee be na, konho wu ganha bu kawaa pye pii sipyii pii na we, she nmehele la wa gba wu ni. Fyashiime wemu w'a da ma nmehele li lo ge, m'a wee jo mugi. Ma na wari tuunjo ka ta wa, m'a she kee kan ne ni mu wo munahaa ki pereme.»

18

Weke w'i jɛ nahagbaa fɔɔ we?

(Marika 9:33-37; Luka 9:46-48)

¹ A kalaapiire t'i fulo Yesu na, na wu yege na: «Weke wu jɛ pu beeri wo nahagbaa fɔɔ fugba saanra ti ni we?»

² A Yesu di nɔhɔceere la yiri, na lee yerenɛ pu niɛ ni,

³ na jo: «Can na n'a da yi jo yi mu, yee bu bye yee di ya jɛri ba nɔhɔpiire jɛ-ɛ we, yee da ga ba jé fugba saanra ti ni bada we.

⁴ Sipyaa wemu w'a wuyɛ tirige na pye ba le nɔhɔceere le jɛ-ɛ ge, weefɔɔ wu jɛ pusamaa beeri wo nahagbaa fɔɔ fugba saanra ti ni.

⁵ Sipyaa sipyaa w'a le nɔhɔceere le la shi co xuuni nɛ wuu na ge, nɛ w'a co xuuni.

W'à wiyɛ kasɛri nugyɛɛgi keree na

(Marika 9:42-48; Luka 17:1-2)

⁶ «Te nɔhɔpiire te t'a dà nɛ na ge, sipyaa sipyaa w'a le la jɔɔ kyɛɛgi ge, li bi da bɔɔ weefɔɔ mu na faatabaaga pɔ wu katige ni, na wu wá suumɔ lɔhɔ nɔhɔdaan.

⁷ Bɔɔngɔ ki wa kɔɔ wogo sipyii pu wo nugyɛɛgere ti wuu na. Nugyɛɛgere kunnɔ da ga já bye pyebaa we. Ga bɔɔngɔ ki wa ti pyeveɛ pu wogo.

⁸ Ma kenɛ kelee ma tɔɔɔ bi jɛ kaɔɔɔ di ma le jurumu ni, ki kɔn m'a ki wá. Ma kenɛ nigin wo, kelee ma tɔɔɔ nigin wo na jé Alijinɛ ni, lee ya pɔɔ ma mu ma keye shuun wo ni ma tɔɔɔ shuun wo wu wá nafugibaaga ni.

⁹ Ma jii bi jɛ kaɔɔɔ di ma le jurumu ni, li wehɛ wolo, m'a li wá. Ma jii nigin wo na jé Alijinɛ ni, lee ya pɔɔ ma mu ma jii shuun wo wu wá Jahanɛmɛ na ki ni.

Yesu ya talenɛ la jo dubyapɛngɛ shizhaa na

(Luka 15:3-7)

¹⁰ «Y'a yiyɛ kasɛri de! Yi ganha bu da le nɔhɔceere le la shishiin cɛrenɛ we. N'a da yi jo yi mu jo pu melekɛ pu niyereye yi wa tuun beeri ni nɛ To wu nahagbaa na fugba we ni. [

¹¹ Bani piimu p'a piin ge, Sipyaa Ja w'a pa wu ba pee shɔ.]

¹² «Dii yee di wa li wii we? Dubyaa xhuu nigin (100) bu bye sipyaa wa mu, a wee wa nigin di ba biin. Ta wu da kelee gbarashɛere ni gbarashɛere (99) wa samaa yaha wá faaboboɔ ki na, na she we wu nigin wu sha we?

¹³ N'a da yi jo yi mu jo wu bu she wu jɛ, wu da funɔ taan fo xuuni wu jɛ wu wuu na na toro pusamaa kelee gbarashɛere ni gbarashɛere (99) wu taan, pee piimu pu jɛ pu ya piin we ge.

¹⁴ Mu li wa. Yee fugba To wu be jidaan jɛ le nɔhɔceere le la li piin we.

W'à yaa na yafani wiyɛ mu

¹⁵ «Ma ceboro bu kakuunɔ pye ma na. She wu fɛni, m'a she yi jo wu mu yiyɛ shuun xuu ni. Wu bu yere li na ma mu, yi na bye sanha yiyɛ sipyii.

¹⁶ Ga wu bu she bye wu ya yi logo ma mu we. M'a shɛn nigin kelee sheɛn shuun wa fara yiyɛ na, kɔnhɔ jomɔ pu beeri di she bye seereɛ shuun kelee seereɛ taanri jii na.

¹⁷ Wu bu she li she wu da pee be woyo yi logo we, m'a she yi jaha jo egilizi wu mu. Wu bu li she wu da egilizi wu be woyo yi logo we, m'a wu jate ba Kile-cebaama jɛ we, kelee ba fanhafɛ wari shɔvɔɔ wa jɛ we.

18 Can na n'a da yi jo yi mu jo yi bu kaa lemu beeri she jirne ke na, Kile be na ba lee she fugba wu ni. Yi bu soo kaa lemu beeri na jirne ke na, Kile be na ba soo lee na fugba wu ni.

19 N'a da yi jo yi mu sanha jo yee shuun wa bu be kaa beeri na naha jirne ke na, na lee jeri ne fugba To wu mu, wu na lee kan pu mu.

20 Bani shen shuun taanri bu she puye pinne ta xuu beeri ni ne mege na, ne wa pu nirne.»

Tehene ne yafa na sipya ni wu sipyini te ni we

21 Wee tuun wu ni a Pyeri di fulo Yesu na, na wu pye: «Wu Kafo, ne ceborona ba kakuunoo pyi ne na tuun beeri ni, ne yaa na yafani wu mu fo na she no tonii juu na we? Fo tonii gbarashuun ge?»

22 A Yesu di wu pye: «N'a da ma pye fo tonii gbarashuun we de, ga fo tonii gbarashuun yahanjaa kelee gbarashuun (70).

23 Lee wuu na, fugba saanra t'a foro kaa lemu feni ge, lee li wa me. Saan wa w'a bi giin wu wu wari keree naha wolo ni wu kapyeyii pu ni.

24 Ba w'a li no kon we, a p'i ba ni kapyeye wa ni wu mu. Saan wu wari miliyoo nirhemee foo li bye wee na.

25 Se bye wu ni wu lee foo le to we. A saan wu jo na pu pu pere taga foo li to, wu ni wu sho, ni pu nagoo, ni pu kene yanmuyo yi beeri.

26 A wee kapyeye wu she nuguro sin wu kafeo wu fee ni, na wu jeri na: «Ma luu li gbo na taan, n'a da ba ma wari wu beeri foo to ma mu.»

27 A wu jirnaara di je wu kafeo wu ni, a wu wu yaha, na yafa wu mu be sanha foo li beeri na.

28 «Ba wee kapyeye w'a foro wa we, a wu ni wu kapyeyenii wa di jiri. Wu wari derne xhuu nigin foo di bi bye wee kapyeyenii we na. A wu wee co, na wu katige nmohari, na jo: «Na foo li to!»

29 A wu kapyeyenii wu nuguro sin wu fee ni, na wu keme jeri na: «Ma luu li gbo na taan, n'a da ba ma wari wu beeri foo to ma mu.»

30 Ga wu ya soo we, na wu le kaso ni fo wu ga ba wee wo foo li to.

31 Ba kapyeyii pusamaa ya lee ja we, a lee di waha pu na fo xuuni. A p'i she yi beeri naha jo pu kafeo wu mu.

32 Wee tuun wu ni, a kafeo wu wee kapyeye wu yiri na wu pye: «Kapyeye niguum mu je! Ne mu wo foo li beeri yaha mu na, bani mu ya ne jeri sama na.

33 Ta mu be bi yaa na juu jaari ma kapyeyenii wu na ba ne li pye mu na-e we?»

34 A Kafeo wu luu di yiri fo xuuni. A wu wu le kaso ni konho wu da jaani wa, fo wu ba she foo li saraa na xo tuun wemu ni.

35 Mu li wa yee be mu, yee bu bye yee di ya yafani yi cebooloo pu mu yi zolo pu beeri na we, lee pyegana le na ne wo fugba To wu be wa da ba yee pye.»

19

Yesu ya yemu jo gbaxoo shizhaa na ge

(Marika 10:1-12)

1 Ayiwa, ba Yesu ya wee kalaa wu kan xo sipyire ti mu we, a wu foro Galile fige ki ni, na gari Zhude fige ki ni, Zhuruden Gba wu kadugo yiri.

2 A sipyirhemee di daha wu feni wa. A wu pu yama fee pu cuunjo.

3 A Farizhen pii di fulo wu na, konho p'i wu peri wii. A p'i wu pye: «L'a saha na wu wu sho gbaga xo kanu beeri na ya?»

4 A Yesu di pu pye: «Ta yee ya li kalaa Kile Kafila wu ni we? Na: «Fo koŋo ki ɲokɔɔnɔ na, koŋo ki yaavɔɔ w'a pu yà ná ni cee.»*

5 Na jo: «Lee wuu na ná na ba wu to ni wu nu yaha, na nɔɔ wu shɔ na. Pu shuun wu na bye ceepuuro nigin.»*

6 Lee funɲo ni, pu ɲe nige shuun we, ga fo nigin. Ayiwa Kile ya lemu pye nigin ge, sipya ganha bu lee waagi we.»

7 Ga Farizheen p'i wu pye: «Wee tuun wu ni ɲaha na Musa d'a jo na ná ba da wu shɔ yaha, na wu fɛnhɛ gbaxɔɔɔɔ semɛ yàa kan wu mu wu na wu yaha we?»*

8 A Yesu di pu pye: «Yee niwegee k'a waha, lee wuu na Musa ya gbaxɔɔɔɔ ti koro kan yee mu. Ga fo taashiine li ni, li bi byi mu we.»

9 Nɛ kunni w'a da yi jo yi mu jo sipyaa sipya w'a wu shɔ gbaga xɔ ge, cee wu bu da wu ya dɔdɔɔɔɔ pye, a lee di gbaga ki xɔ we, ná wu bu wu yaha, na watii lenɛ, dɔdɔɔɔɔ w'a pye.»

10 A wu kalaapiire t'i wu pye: «Ke bi ɲe ná wo tayerege wu ni wu shɔ te ni, wee tuun wu ni na mɛhe pye wà cee baa, lee ya pɔɔ.»

11 A Yesu di pu pye: «Wee kalaa we se ɲe sipyii beeri ni we, fo piimu ye mu Kile ya wu se kan ge.»

12 Kajuyɔ ya ɲe wà yemu ya ná ɲaha kɔɔn wu da cee lenɛ-ɛ ge. Pii ya seni pu ɲe namaa ni we. Sipyii di pii wo namaa ni. Pii be di wa li shaa p'i bye mu fugba saanra ti kaa na. Wemu na já bye cee lenɛ baa ge, wu pye cee lenɛ baa.»

Yesu ya duba nɔhɔpiire ta mu

(Marika 10:13-16; Luka 18:15-17)

13 Lee kadugo na a sipyii pii di ba ba Yesu mu ni nɔhɔpiire ta ni, kɔnhɔ wu wu keye taha ti na wu Kile ɲeeri ti mu. Ga, a wu kalaapiire t'i yogo jo ni pee sipyii pu ni.

14 A Yesu di pu pye: «Yi nɔhɔpiire ti yaha ti da ma na mu, yi ganha ba ti ɲaha kɔɔn we! Bani pee shi tuugo wuuro ti ɲe fugba saanra te.»

15 A wu wu keye taha tee nɔhɔpiire ti na. Ba w'a xɔ we, na yiri wà na kari.

Naafuugbo fɔ jeme p'a pen Kile wo saanra ti ni

(Marika 10:17-31; Luka 18:18-30)

16 Ayiwa, pu nigariwuu, a ná wa di fulo Yesu na, na wu yege na: «Karamɔɔ, kasaana leke tuugo ne d'a yaa na pye kɔnhɔ di ba ɲii sicuumɔ nixhɔbaama ta we?»

17 A Yesu di wu pye: «Naha na m'a na yegee kasaana fiin we? Nigin ye pe w'a ɲo. Ma funɲo bi ɲe m'a ɲii sicuumɔ ta, ta saliya wu ɲomɛheɛ ki koo ɲaari.»

18 A ná wu jo: «Kiike we?» A Yesu di wu pye: «Ma ganha bu sipya gbo we! Ma ganha bu dɔdɔɔɔɔ pye we! Ma ganha bu nagaara pye we! Ma ganha bu kafineye taha ma sipyini ni na we!»

19 Ma da ma nu ni ma to pe! Ma sipyini wu taan ma mu ba maye pyaa ki ɲe we!»*

20 A wee levɔɔ wu jo: «Nɛ kii beeri koro ɲaari. Lekɛ d'a fɔ sanha we?»

21 A Yesu di wu pye: «Ma funɲo bi ɲe m'a fa, she ma kenɛ yanmuyɔ yi pɛɛ, m'a wee wari wu kan la baa fɛɛ mu. Wee tuun wu ni ma na naafuu ta fugba we ni. Lee kadugo taan m'a ba daha na feni.»

* 19:4 Zhenzi 1:27 * 19:5 Zhenzi 2:24 * 19:7 Duterɛnɔmɛ 24:1-4 * 19:19 Ekizode 20:12-16; Levitike 19:18

22 Ga ba leVɔɔ w'a yee logo we, na jaha tanha na gaanj, bani naafuugbo wu bye wu mu.

23 A Yesu di wu kalaapiire ti pye: «Can na n'a da yi jo yi mu jo naafuugbo fɔɔ jeme p'a pen fugba saanra ti ni.

24 N'a da ye be jo yi mu sanha jo jɔhɔɔ jeme ya taan museni wii ni na toro naafuugbo fɔɔ je na Kile wo saanra ti ni.»

25 Kalaapiire t'a pee jomɔ pu logo ge, a lee di bye pu mu kakanhana fo pu na yu: «Aa! Wee tuun wu ni sipya weke na ja pa shɔ we?»

26 A Yesu di pu wii, na jo: «Sipyii mu, lee da ja bye we, ga kaa la shishiin ya Kile jani we.»

27 Wee tuun wu ni a Pyeri di jomɔ pu lo, na jo: «Li wii, wee ya kahari yanmuyɔ beeri ni, na daha mu feni. Lekɛ di da ba bye wee shizhaa na we?»

28 A Yesu di pu pye: «Can na n'a da yi jo yi mu jo Sipya Ja wu ba ba diin wu saanra koro noɔɔ wuu li ni, koɔɔ nivɔɔ ki ni tuun wemu ni, yee be na ba diin saanra korogoo ke ni shuun ni, na kiiri kon Izirayeli gbaweye ke ni shuun wu na.

29 Sipya wemu beeri w'a kahari wu puga ni ge, kelee wu ceboronamaa, kelee wu ceboroshaa, kelee wu nu, kelee wu to, kelee wu nagoo, kelee wu keɛɛɛ, ne wuu na ge, weefɔɔ na ba yee yahaɔaa xhuu nigin (100) ta, na wu taa ta nii sicuumɔ nixhɔbaama pu be ni.

30 Ga jahagbaa wuu nijehemeɛ na ba bye kadugo yiri wuu, kadugo yiri wuu nijehemeɛ na bye jahagbaa wuu.»

20

Erezen tege kafɔɔ ni wu kapyebyii keree

1 Ayiwa, a Yesu di jo na: «Fugba saanra t'a foro kaa lemu feni ge, lee li wa me. Keɛɛɛ fɔɔ wa ya sɔɔ foro jisɔɔɔ ka taan di zhe kapyebyii pii sha di zhe yaha wu erezen tege ni.

2 Piimu w'a she da ge, a wu ni pee di jo be wari deɔɔ nigin na, wa beeri wo cana nii saraa. A wu pu yaha kari labye wu feni tiire tege ki ni.

3 A cana k'i ba dugi jeri, a wu foro sanha, na saha ni sipyii pii niyereye ni kpeenge ki na, p'i bi la pyi we.

4 A wu pu pye: «Yi be pu she cana nii li pye na erezen tege ki ni, saraa wemu w'a yaa ni yi ni ge, ne na ba wee kan yi mu.»

5 A pee di gari tiire tege ki ni. A cana k'i ba no jine nige ni, a tege ki fɔɔ wu foro sanha, na saha ni pii be ni, na pee be lo lee logana li na. Na ba foro sanha yakoɔ cana ki be ni, na saha ni pii be ni, na pee be lo lee logana li na.

6 A wu ba guri foro sanha yakoɔ ki be ni, na pii be niyereye ta kpeenge ki na, pu be di je la ni we. A wu pu pye: «Naha na yee d'a cana nii li beeri pye lapye baa we?»

7 A pee di wu pye: «Sipya wa shishiin ya ta wee sha wu wo labye na njaa we.» A wu pu pye: «Yi be pu she na keɛɛɛ yi ni.»

8 «Ba cana k'a pa xho baari wu tigiduun na no we, a tege ki kafɔɔ w'i wu kajahashonrimɔ wu pye: «Kapyebyii pu yiri, m'a pu saraa na li jo kon kurogo wuu pu na, na se jaha wuu pu mu.»

9 Piimu p'a pu wo labye wu no kon yakoɔ ki ni ge, a pee di fenhɛ fulo, a pu beeri di wari deɔɔ nigin nigin ta.

10 Ba l'a pa no nizhiilee pu na we, a pee di ganha na giin na pee wo wu na jehɛ wari deɔɔ nigin nigin na. Ga, a p'i wari deɔɔ nigin nigin kan pu be mu.

11 Ba wee wari w'a kan pee mu we, a p'i ganha na tege ki fɔɔ wu yɔɔɔ puyɛ tãan, na yu:

12 «Pii p'a nɔ kurogo ki na ge, leeri nigin ye wo labye pee ya pye. A mu di dere wèe wo saraa wu pye nigin ni pee wo wu ni, wèe piimu p'a canja jii li beeri pye, na li kanhama soro, na ke cawaga ke beeri lo ge.»

13 Ga, a tege ki kafɔɔ wu shen nigin wa pye pu ni: «Najii, ne ta to mu na we! Ta wari deje nigin na be ne ni mu ya be mu wo canja jii li saraa we?»

14 Ayiwa, ma wo saraa wu lo, ma da gaanji. Ne mu l'a taan nago kanna ne wu saraa ninumɔ kan mu ni we mu, wee wemu w'a pa tege ki ni kurogo ge.

15 Lemu bu ne taan, ta lee be ne yaa na pye ni na wo wari wu ni we? Kelee ta ne wo saama pu jepɛɛn ye l'a jé ma ni?»

16 A Yesu di jo sanha: «Piimu pu je kadugo yiri wuu pu ge, le pyegana le na pee da ba bye nahagbaa wuu. Piimu pu je nahagbaa wuu pu ge, pee na bye kadugo yiri wuu.»

Yesu ya wu xu ni wu je wu jo sanha

(Marika 10:32-34; Luka 18:31-34)

17 Ayiwa, Yesu ya pa yiri na gaanji Zheruzalemu ni. Pu nigariwuu, a w'i wu kalaapiire ke ni shuun wu ye yiri, na pu pye:

18 «Wù wii gaanji Zheruzalemu ni. Pu na zhe Sipyaa Ja wu le wà saraya nahha shɔɔnriwee juɔɔɛɛ ni saliya karamɔɔɔɔ pu keje ni. Pu na ba wu jaagi na w'a yaa ni xu ni.

19 P'a wu le shi watii keje ni, pee na zhehe wu na. Pu na ba wu kpɔn ni susɔɔ ni, na wu kori tige na. Canja taanri wogo ki na w'a je na foro xu ni.»

Yakuba ni Yohana ya nahagbaa fere shaa Yesu mu

(Marika 10:35-45)

20 Ayiwa, a Zebede shɔ wu fulo Yesu na ni wu nago shuun wu ni. A wu nuguro sin Yesu fee ni, na wu jɛeri, na wu jɔ wee na.

21 A Yesu di wu yege na: «Naha kaa l'i wa ma na we?» A wu Yesu pye: «Ma ba ba diin ma saanra ti ni tuun wemu ni, ma di sɔɔ na mu, na nago shuun we di diin ma tãan. Nigin wa di diin ma kanige ce, wa di diin ma kamene ce.»

22 A Yesu di wu pye: «Kaa lemu yee wa jɛeri ge, yee wa li ce we. Kanhama ceegbuu lemu ni n'a da ba gba ge, yee na ja gba lee ni ya?» A p'i jo: «Uun, wèe na ja gba li ni.»

23 A Yesu di pu pye: «Uun, yi kunni na ba gba ne wo ceegbuu li ni. Ga na tiin ne kanige ce, kelee ne kamene ce, ne je yee tatiinye yi kanvɔ we. Piimu kaa na ne To w'a yee gbegele ge, pee mu yi da ba gan.»

24 Ba kalaapiire ke wu samaa ya yee logo we, a pu logoo di yiri pu ceboronamaa shuun wu tãan.

25 A Yesu di pu beeri yiri, na jo: «Yee ya li ce na shi wemu je Yawutuu we, wee shi wu wo juɔɔɛɛ p'a pu juɔɔɛɛɛ pyi wu na. Pu sipyigbɔ p'i pu fanha shee wu na.

26 Ga li da ba bye mu yee te ni we. Yee wa funjo bi je wu bye sipyigbɔ, wufɔɔ wu pye pusamaa wo kapyebye.

27 Yee wa funjo bi je wu bye nahagbaa fɔɔ, weefɔɔ wu pye pusamaa wo bulo.

28 Mu li wa, Sipyaa Ja wu be ya ta pa kɔnhɔ sipyii di ba kapyeɛɛ pyi wu mu we. Ga w'a pa, wu ba kapyeɛɛ pyi sipyii mu, wu ba wu munaa kan l'i bye sipyijehemeɛ wu juwuuro saraa.»

Yesu ya fyɛnmɛɛ shuun wa cuunɔ
(*Marika 10:46-52; Luka 18:35-43*)

²⁹ Ba p'a pa foro Zheriko kulo li ni wɛ, a sipyiɲɛhɛmɛɛ di daha Yesu feni.

³⁰ Lee bi fyɛnmɛɛ shuun wa nidɛɛngɛ ta koo li ɲɔ na. Ba pee ya logo na Yesu w'a doroo wɛ, a p'i xhuulo na: «Wù Kafɔɔ, Dawuda Ja we, ɲunɔ ɲaari wù na!»

³¹ Sipyiire ti bi yogo yu ni pu ni na pu cari puyɛ na, ga, a p'i la fara xhuulo wu na, na yu: «Wù Kafɔɔ, Dawuda Ja we, ɲunɔ ɲaari wù na!»

³² A Yesu di yere, na pu yiri, na pu pye: «Yi wa giin nɛ di leke pye yi mu wɛ?»

³³ A p'i jo: «Wù Kafɔɔ, wù pye wù da ɲaa.»

³⁴ A pu ɲiɲaara di jé Yesu ni, a wu gbɔn pu ɲi ki na. A p'i ɲɔ kɔn na ɲaa lee taapile li ni. A p'i daha Yesu feni.

21

Yesu ya jé Zheruzalɛmu ni ba saan ɲɛ wɛ
(*Marika 11:1-11; Luka 19:28-40; Yohana 12:12-19*)

¹ Ba p'a tɛɛɲɛ Zheruzalɛmu na wɛ, a p'i nɔ Betɛfajɛ shizhaa, Oliviye faaboboɲɔ ki kabanugo ki ni. A Yesu di wu kalaapiire shuun wa tun,

² na pu pye: «Yi shɛ yi ɲahagbaa kulo li ni. Yi bu nɔ yɛ, yi na kafazhɔ wa nibɔɔ ta wà, wu ni wu pya. Yi yee sanha pa na kan naha!

³ Sipya wa bu jo ni yi ni, y'i weefɔɔ pye na Kafɔɔ mago wu wa yi na. Lee bu bye pu na yi ɲɔ yaha yi mu, y'i ba ni yi ni.»

⁴ Lee ya pye kɔnhɔ Kile tudunmɔ w'a jomɔ pemu jo ge, pee ɲɔ di fa na:

⁵ «Yi yi jo Siyɔn poro* wu mu na:

«Li wii, ma saan w'a ma ma mu.

W'a wuyɛ tirige,

na dugi tiin kafabige na,

kafazhɔ wa wo pya.»*

⁶ A kalaapiire t'i gari, na shɛ li pye ba Yesu ya yi jo pu mu wɛ.

⁷ A p'i ba ni kafazhɔ wu ni wu pya wu ni, na ba pu fadegbɔyɔ ya taha yee na, a Yesu di dugi tiin wà.

⁸ A sipyiɲɛhɛmɛɛ di pu fadegbɔyɔ pii koo li ni. A pii bɛ di wɛburiye kɔn, na yee pii koo li ni.

⁹ Ba p'a gaanji wɛ, piimu pu ɲɛ Yesu ɲahagbaa na, ni piimu pu ɲɛ wu kadugo ge, pee bi xhuulo na yu:

«Masɔɲɔ k'a byi Dawuda Ja wu mu!

Wemu w'a ma mɛ Kafɔɔ mɛgɛ na ge,

wee ɲɛ duba pya!

Masɔɲɔ k'a byi Kile mu fugba lii lii we ni!»*

¹⁰ Ba Yesu ya jé Zheruzalɛmu ni wɛ, a tunmɔ p'i kulo li bɛɛri círi. A p'i ganha na yegee na: «We ná we di ɲɛ jɔgɔ wɛ?»

¹¹ A sipyiire t'i jo: «Kile tudunmɔ Yesu wu ɲɛ wii, Galile Nazareti shɛn we.»

Yesu ya Kile-pɛɛɲɛ pugbɔhɔ ki pye fɛɛfɛɛ

(*Marika 11:15-19; Luka 19:45-48; Yohana 2:13-22*)

¹² A Yesu di jé Kile-pɛɛɲɛ pugbɔhɔ ki ni. Sipyii piimu pu bi bɛɛɛ ni zhɔ pyi wà ge, a wu pee bɛɛri kɔri yegee. A wu wari faavɛɛ pu wo tabalaa pee, ni gbegebe shazhɛɛɛ pɛɛɛɛ pu wo yatiiɲɛ yi ɲɛri buri,

* **21:5 Siyɔn poro:** Wee ɲɛ Zheruzalɛmu shɛn pee.

* **21:5 Zakari 9:9**

* **21:9 Zaburuu 118:26**

13 na pu pye: «L'a ka Kile Kafila wu ni na: «Pu na ba ne puga ki pyi Kile-jerege puga.»* Ga yee kunni ya ki pye nagaalaa talaraga.»

14 A fyenmee ni losixuyo fee pii di fulo Yesu na Kile-peene pugbaho ki ni. A w'i pee cuunjo.

15 Yesu ya kakanhanjaa kiimu pye ge, ba saraya jaha shoonrivее junofee ni saliya karamogoo p'a kee ja we, na nohopiire ti be jaa ti na xhuulo na yu: «Masoo k'a byi Dawuda ja wu mu we!» A pu logoo di yiri.

16 Wee tuun wu ni a p'i Yesu pye: «Yemu pii wa yu me ge, ta mu wa yi nuri me?» A Yesu di pu pye: «Uun! Ta yee be sanha li kalaa Kile Kafila wu ni we? Na:

«Mu ya ma masoo pye k'a foro

nohopiire ni pubinjee joo ni.»*

17 Ba w'a yee jo we, na foro kulo li ni, na pu yaha wa, na gari na she shon Betani kulo li ni.

Yesu ya nitoodige ka lanj

(Marika 11:12-14, 20-24)

18 Ayiwa, jimuguro ti jisoojo ki na, Yesu na kuri na ma Zheruzalemu ni, a xuugo di wu ta.

19 A wu nitoodige ka ja koo li jo na, na fulo kee na. Ga wu ya yafin be ja ki na weye ye kadugo na we. Ayiwa, a wu kee nitoodige ki pye: «Mu da ga yaseye pye nige bada we!» Taapile ni a kee nitoroo k'i waha.

20 Ba kalaapiire t'a lee ja we, a lee di bye pu mu kakanhana fo xuuni. A p'i Yesu yege na: «A ke nitoroo ke di bye dii na waha me taapile ni we?»

21 A Yesu di pu pye: «Can na n'a da yi jo yi mu, n'a daa bu bye yee mu, nakaara bye t'i je yee zoloo pu ni bada we, lemu ne pye ke nitoodige ke na ge, yee da ba da lee ye na-e de! Ga yee na ba ke faaboboo ke pye: «Yiri laha naha, m'a she maye wa suumo loko ni.» Lee na bye.

22 Yi ba yaaga tuugo beeri jeeeri ni n'a daa ni, yi na kee ta.»

Mii Yesu wo sefeere ti d'a yiri we?

(Marika 11:27-33; Luka 20:1-8)

23 Ayiwa, a Yesu di she je Kile-peene pugbaho ki ni, na sipyii pu jo kon na galaa. Na wu yaha wu na wee kalaa wu kaan, a saraya jaha shoonrivее junofee ni noholee p'i fulo wu na, na wu yege na: «Sefere teke gboro ni mu wa kii keree kii pyi we? Joo w'a kee fanha ki kan mu mu we?»

24 A Yesu di pu pye: «Ne be w'a da yee yege kaa nigin na. Yi bu na jo sho, wee tuun wu ni, sefeere temu gboro ni ne be ya kii keree kii pyi ge, ne be na tee jo yi mu.

25 Joo wu d'a Yohana tun na w'a batizeli pyi we? Kile laa sipyii?» A p'i puyee pye: «Wu bu jo: «Kile w'a wu tun», wu na jo: «Wee tuun wu ni jaha na yee di ya ta da wu na-e we?»

26 Ga wu bu noho jo: «Sipyii p'a wu tun», sipyiiire ti na lemu pye wu na ge, lee wo fyaara wa wu ni, bani sipyiiire ti beeri wa Yohana wii Kile tudunna.»

27 Lee na, a p'i Yesu pye: «Wee ya ce we.» A Yesu be di pu pye: «Ayiwa ne be ya she, sefeere temu gboro ni ne be ya kii keree kii pyi ge, ne be da tee jo yee mu we.»

Yesu ya talene la jo jalaa shuun wa shizhaa na

* 21:13 Ezayi 56:7 * 21:16 Zaburuu 8:3

28 A Yesu di jo sanha na: «Yee di wa leke koon yiye funyo ni kii keree kii shizhaa na we? Jalaa shuun pu bye ná wa mu. A wu ba jashiime wu pye: «Na ja, she njjaa wo cana jii li wo labye wu pye na erenzen tege ki ni.»

29 A wee ja wu wu pye: «Ne se wa we.» Ga ba jere ya pye we, yemu w'a jo ge, a yee wo daajenje di je wu ni. A wu gari tege ki ni.

30 A to wu she yee ninuyo jo ja shuun wo wu be mu. A wee di wu pye: «Uun, ne na zhe.» Ga na dere pye wu ya she we.

31 Pu shuun wu ni weke d'a tofod wu jidaan pye we?» A p'i jo: «Jashiime we.» Wee tuun wu ni a Yesu di pu pye: «Can na n'a da yi jo yi mu jo fanhafee wari shovene ni navarashaa pu na ba je yee jaha na Kile wo saanra ti ni.

32 Bani Yohana ya pa yee mu, koo lemu l'a tii ge, na ba lee she yee na. A yee di bye yee ya da wu na we. Ga, a fanhafee wari shovene ni navarashaa p'i da wu na. A yee di lee be ja, ga lee be na yee ya ta daajenje jo yi guri da wu na we.»

*Ereren faapyii niguumoo pu wo talene le
(Marika 12:1-12; Luka 20:9-19)*

33 A Yesu di pu pye sanha na: «Yi le talene le be logo: Kerere fod wa w'a bi erenzen tege ka shan, na ki maha ni kasodoo ni. A w'i wege ka wolo na pye erenzen wu loho ki tawologo, na zangaso wa yaa shazhon wu kaa na. Lee kadugo na a wu erenzen tiire tege ki kaa le erenzen faapyii pii kenje ni, na gari fiige katii ni.

34 Ba erenzen wu leduun ya pa derenje we, a wu wu wo kapyebyii pii yaha kari pee erenzen faapyii pu mu, na pu she erenzen nile wu sho pa.

35 Ga, a p'i kapyebyii pu co, na wa kpon xuuni, na wa gbo, na taanri wo wu wa gbo ni kagereye ni.

36 «Aywa, a erenzen wu kafod wu kapyebyii pii be tun piimu ya jehhe nizhiilee pu na ge. A p'i pee be pye ba p'a nizhiilee pu pye we.

37 Lee beeri kadugo taan, a tege ki kafod w'i wuyere pyaa ja tun kari, na jo: «Ne ja we kuni, pu na zhe gbodoo taha wee na.»

38 Ga ba erenzen faapyii pu jii ya taha erenzen wu kafod wu ja wu na we, a p'i puyere pye: «Cen wu lodoo wu w'a we. Yi pa wu wu gbo, cen wu na bye wu wo.»

39 A p'i jafod wu co, na gari ni wu ni erenzen tege ki kadugo yiri, na she wu gbo.

40 «Wee tuun wu ni erenzen tege ki kafod wu ba ba, w'a ba leke pye pii erenzen faapyii pii na we?»

41 A p'i wu pye: «Wu na ba yee sipyikuuyo yi gbo gbogaguunoo na, na erenzen tege ki kaa le piitiilee kenje ni, piimu na da erenzen nile wu kaan wu mu wu jidaan tuun ni ge.»

42 Lee kadugo na a Yesu di pu pye: «Ta yee ya le kalaa Kile Kafila wu ni we? Na:

«Puyirilee p'a faakagerenje kemu she ge,
kee k'a pye puga ki gunjmii li
faakagerenje ki nijenje ke.

Li wii, Kafod w'a lee pye

kakanhana li wa lii wu jaha taan.*»

43 A Yesu di jo sanha na: «N'a da yi jo yi mu jo lee l'a Kile saanra ti pye ti na da ba sho yee na, na ti kan shi watii mu, wemu na ba nagoo pyi ge. [

* 21:42 Zaburuu 118:22-23

⁴⁴ Wemu bu do kee kagerenje ke juna ni, weefoo na gegi gegi. Kee kagerenje ki shiin bu do sipya beeri juna ni, weefoo na donhono.]»

⁴⁵ Ba saraya naha shoonrivvee junaofee ni Farizheen p'a Yesu talene li logo we, a p'i li ce na pee kaa w'a byi.

⁴⁶ Lee na a p'i ganha na cogana shaa wu na, ga, a p'i fya sipyiire ti na. Bani pee bi Yesu wii Kile tudunma.

22

Cekaanra ligbaho ki wo talene le (Luka 14:15-24)

¹ Ayiwa, a Yesu di talene la be jo sanha sipyiire ti mu na:

² «Fugba saanra t'a foro kaa lemu feni ge, lee li wa me: Saan wa ya ligbaho gbegele wu ja cekaanra ni.

³ P'a sipyii piimu yiri cekaanra ti ni ge, a wu wu kapyebyii pu tun she pee yiri yalige ki na. Ga pu ya soo na pa we.

⁴ A wu kapyebyii piitiilee yaha kari, na pee pu she pu pye: «Ne na yalige ki gbegele xo nime. Ne na sinme niyye ye, ni na sinme yapoyoyo yi gbo, keree ki beeri ya gbegele xo. Yi pa cekaanra ti lige ki feni.»

⁵ Ga sipyiirilee pu ya ta lee la shishiin wii kaa we. A pu beeri di gari pu nibyegee feni. Wa ya kari wu keye ni, a wa di gari wu kegaanja tapyege ni.

⁶ A pusamaa di saan wu kapyebyii pu co, na pu kanha fo xuuni, na pu gbo.

⁷ A saan wu luu di yiri. A w'i wu sorosii yaha kari p'a she pee sipyigbuu pu gbo, na pu kulo li sorogo.

⁸ Lee kadugo na a wu wu kapyebyii pu pye: «Cekaanra ti ligbaho ki kunni ya gbegele xo, ga sipyii piimu p'a fenh'e yiri ki na ge, pee nin'e wa nige ki ni we.

⁹ Yi she kodoroyo yi ni, yi bu she sipyii piimu beeri ta wa, y'i ba ni pee beeri ni lige ki kaa na.»

¹⁰ A kapyebyii p'i gari kakuutoroyo yi ni. Sipyii piimu beeri p'a she da wa ge, nizaamaa fara niguunoo na, a p'i ba pee beeri pinne fo cekaanra ti puga k'a ni lilii pu na.

¹¹ «Ayiwa, a saan wu ba je, na lilii pu wii, na na wa ta pu ni, wemu ya ta cekaanra faya yi le we.

¹² A wu jo: «Najii, dii mu d'a pye na je naha cekaanra faya yi ba we?» Noshoo ya ta wee na wu mu we.

¹³ Wee tuun wu ni a saan wu wu kapyebyii pu pye: «Yi wu too ye ni wu keye yi po! Yi wu wa kpeenge ki na nibiige ki ni! Mesuu ni gankunoo na ba bye wa.»

¹⁴ Bani sipyijeheme kunni pu wa yiri, ga piimu naha k'a bulo ge, pee ya jeh'e we.»

P'a Yesu yege munaa pereme keree na (Marika 12:13-17; Luka 20:20-26)

¹⁵ Lee kadugo na a Farizheen p'i she puye na, na p'i Yesu sha peri, p'i wu co wuye pyaa wo no joma feni.

¹⁶ A p'i pu wo kalaapiire ta ni Herodi wo sipyii pii tun na pu she Yesu pye: «Karamogo, wee ya li ce na jo can foo mu je. M'a sipyii pu fiinne na galaa be Kile koro li ni. Mu ya fyagi sipya wa shishiin na we, bani sipyii pu beeri pu je nigin mu mu.

¹⁷ Ayiwa mu wo fungongo di wa keke le kaa le ni we? L'a saha p'a munaa pereme kaan Orome saannaa Sezari mu laa, li ya saha we?»

18 Yesu bi pu funguɲɔ ki cɛ, a wu pu pye: «Yee shuun shuun juu piiri, ɲaha na y'i na ɲɔ yegee wɛ?»

19 Wari wemu ni y'a munaa pɛrɛmɛ pu saraa ge, yi wu tuunɔ la shɛ na na.» A p'i wari dɛɲɛ nigin wa shɛ wu na.

20 A Yesu di pu pye: «ɲɔɔ wo jaa ni wu kama pu wa we na wɛ?»

21 A p'i jo: «Oromɛ saannaa Sezari.» Wee tuun wu ni a Yesu di pu pye: «Y'a Sezari wuu li kaan Sezari mu, yi da Kile bɛ wuu li kaan Kile bɛ mu.»

22 Ba p'a tee ɲɔshɔɔɔ ti logo wɛ, a lee di pu ɲaha wɔ fo xuuni. A p'i wu yaha wà, na gari.

Sadushɛɛn p'a Yesu yege xɲɛnɛ li keree na

(Marika 12:18-27; Luka 20:27-40)

23 Ayiwa kee canuɲɔ ke, a Sadushɛɛn pii bɛ di ba shɛ Yesu y'iri. Pee bi yu na xɲɛnɛ da ba bye ɲiga na wɛ. A p'i Yesu pye:

24 «Karamɔɔ, Kile tudunmɔɔ Musa ya jo na ná wa bu xhu, na ta wu ya pya ta wɛ, na wu ceborona wu wee naxhugoshɔ wu lɔ, kɔnhɔ wu nagoo ta di yaha wee ná wu nixhugo ki mu.

25 Lee ya bi ceboronamaa gbarashuun wa ta wèe mu naha. A nizhiime wu cee leɲɛ, na xhu pya ta baa. A cee wu gan wu cuun wu mu, wee ɲɛ ceborona shuun wo we.

26 A l'i bye mu ceborona shuun wo we, ni taanri wo wu bɛ shizhaa na fo na shɛ pu gbarashuun wu bɛɛri xɔ.

27 Lee kadugo na a cee wu bɛ di xhu.

28 Wee tuun wu ni xuu pu caɲɛɲɛ ke, wee cee w'i da ba bye shɛn nigin weke wo pii cebooloo gbarashuun we ni wɛ? Bani pu bɛɛri ya wu leɲɛ toro.»

29 A Yesu di pu pye: «Yee ya piin, bani le l'a ka Kile Kafila wu ni ge, yee wa lee cɛ wɛ, y'i wa Kile wo sefɛɛɛɛ ti bɛ cɛ wɛ.

30 Xuu pu caɲɛɲɛ, sipyii wa da cèe leɲɛ, kelee na gbaya je wɛ. Ga pu bɛɛri na ba bye ba fugba melekɛɛ ɲɛ wɛ.

31 Kile ya yemu jo xɲɛnɛ li shizhaa na ge, ta yee ya yee kalaa wɛ? W'a jo:

32 «Nɛ ɲɛ Ibirayima wo Kile, ni Ishaaga wo Kile, ni Yakuba wo Kile.» * Kile ɲɛ xuu wo Kile wɛ, wyii wo Kile wu ɲɛ wii.»

33 Ba sipyiire t'a yee logo wɛ, a wu kalaa wu bye pu mu kakanhana.

Kile wo saliya ɲɔmɛɛ ki bɛɛri wo nigbɔɔ le

(Marika 12:28-34; Luka 10:25-28)

34 Ba Farizhɛɛn p'a logo na Yesu ya fɛhɛnɛ wá Sadushɛɛn pu na wɛ, a pee di guri shɛ puyɛ pinne sanha.

35 Shɛn nigin wa ɲɛ pu ni, wee bye saliya karamɔɔ. Wee funɲɔ ki bye na Yesu pɛri wii. A wee di jo:

36 «Karamɔɔ, ɲɔmɛɛ leke li d'a pɛle saliya wu ɲɔmɛɛɛ ki bɛɛri ni wɛ?»

37 A Yesu di wu pye: «Ma Kafɔɔ Kile wu taan ma mu ma zɔ wu bɛɛri na, ni ma munaa li bɛɛri, ni ma fungɔngɔ ki bɛɛri.» *

38 Lee li wa saliya wu ɲɔmɛɛɛ ki bɛɛri nizhiine, na ɲɛ ki bɛɛri nigbɔɔ bɛ sanha.

39 Li shuun wuu lemu l'a foro li feni ge, lee li wa mɛ. «Ma sipyinjii wu taan ma mu ba mayɛ pyaa ki ɲɛ wɛ.» *

40 Saliya wu ɲɔmɛɛɛ ki bɛɛri, ni Kile tudunmɔɔ pu wo kalaa wu bɛɛri w'a foro kii ɲɔmɛɛɛ shuun we ni.»

* 22:32 ɛkizode 3:6

* 22:37 Duterɛnɔmɛ 6:5

* 22:39 Levitike 19:18

*Shɔvɔɔ wu ya ta pye Dawuda ja ye nigin we
(Marika 12:35-37; Luka 20:41-44)*

41 Na Farizhɛɛn pu nibinnɛye ta, a Yesu di pu pye:

42 «Leke yee di wa gɔɔn yi funyɔ ni Shɔvɔɔ wu shizhaa na we? Jɔgɔ wo ja wu jɛ wii wɛ?» A p'i wu pye: «Dawuda Ja wu jɛ wii.»

43 A Yesu di pu pye: «Wee tuun wu ni jaha na Dawuda di wu pyi Kafɔɔ, Fɛfɛɛɛ Munaa fanha ni wɛ? Bani Dawuda ya jo:

44 «Kafɔɔ Kile ya yi jo nɛ Kafɔɔ mu na:
Tiin saanra tatɛɛngɛ ki ni na kanige cɛ,
fo di ba ma pɛɛn pu tirige
na pa le ma tɔɔyɔ nɔhɔ ni.»*

45 Ni Dawuda ya Shɔvɔɔ wu pyi Kafɔɔ, wee tuun wu ni w'i jɛ dii wu ja ye nigin wɛ?»

46 Wa shishiin ya já Yesu jɔ shɔ pu ni, ali ni jɔnɔii nigin bɛ ni wɛ. Na co kee caɲa ki na, wa shishiin ya luu waha na wu yege nige kaa la shishiin na wɛ.

23

*Yesu ya pu kaala ni Yawutuu jahagbaa fɛɛ pu kàa ni
(Marika 12:38-39; Luka 11:43,46; 20:45-46)*

1 Lee kadugo na a Yesu di wu kalaapiire te ni sipyiire ti pye:

2 «Saliya karamɔgɔɔɔ ni Farizhɛɛn pu wo nibyii li jɛ na sipyii pu kalaa Musa wo saliya wu ni.

3 Lee wuu na saliya wu keree kiimu bɛɛri ni p'a yi kalaa ge, y'a yaa na pu jɔmɛɛ co, na ganha na kee bɛɛri pyi! Ga keree kiimu puyɛ pyaa ya byi ge, yi ganha ba kee taanni pu fɛni wɛ, bani kalaa wemu p'a gaan sipyii pu mu ge, puyɛ pyaa ki ya wee koo jaari wɛ.

4 Pu ma tuguro nighɔɔɔɔ pɔ na taha sipyii juyɔ ni, ga p'i da ga gbara pu ali kabee bɛ taga ti lɔvɛɛ tɛgɛ p'i ti tugo wɛ.

5 P'a pu kapyegɛe ki bɛɛri pyi kɔnhɔ sipyii di da pu wii. Lee l'a pu pye pu na pu gbahaa ki wo sɛmɛɛ pɛɛ, ni pu kabogoo di wo sɛmɛɛ pu pɛlegi. Na pu fadeye jɔwaya ye tɔngi ni yalere ni.

6 Yalicenɛɛ wo tatiinceye, ni Kile-pɛɛnɛ piyɛyɛ yi wo jahagbaa tatiinyɛ y'a dan pu ni.

7 Sipyii na pu shaari pinnɛɛ kpɛɛnyɛ na, na pu pyi: «Karamɔgɔɔɔ», lee bɛ l'a dan pu ni xuuni.

8 Ga yee kunni, yi ganha bu sɔɔ p'a yi pyi: «Karamɔgɔɔɔ» wɛ. Bani Karamɔgɔ nigin pe ye wu jɛ yee mu. Yee bɛɛri pu jɛ cebooloo.

9 Yi ganha bu da da wa shishiin pyi naha ke jɔnɛ ke na yi to wɛ. Bani To nigin pe ye wu jɛ yee mu. Wee jɛ fugba we ni.

10 Yi ganha bu sɔɔ p'a yi pyi jɔnɔfɛɛ wɛ. Bani Nɔnɔfɔɔ nigin pe ye wu jɛ yee mu. Wee jɛ Shɔvɔɔ we.

11 Wemu wu jɛ sipyigbɔ yi bɛɛri tɛ ni ge, wee wu pye yi bɛɛri wo kapyebye.

12 Sipya wemu w'a wuyɛ durogo ge, wee na ba dirige. Sipya wemu w'a wuyɛ tirige ge, wee na ba durogo.

*Yesu ya Farizhɛɛn ni saliya karamɔgɔɔɔ pu jaagi
(Marika 12:40; Luka 11:39-42, 44, 52; 20:47)*

13 «Bɔɔngɔ ki wa yee shuun shuun jɔvɛɛ pii wogo, yee saliya karamɔgɔɔɔ fara yee Farizhɛɛn na! Bani yee wa fugba saanra ti koo li tɔni sipyii pusamaa

* 22:44 Zaburuu 110:1

jaha na. Yiye pyaa ki wa jin ti ni we, piimu p'a giin p'i jé ge, a y'i ganha na pee be jaha koon.

[

14 «Bóongó ki wa yee shuun shuun jóvée pii wogo, yee saliya karamógóloo fara yee Farizhéen na! Bani yee wa naxhugoshaa kenje yanmuyó béri nmanhana na zhuu pu na, na móni Kile-jéregé na, kónhó y'i yiye pye see sipyii. Lee na yee wo jaagi kanhama pu na ba golo fo xuuni.]

15 «Bóongó ki wa yee shuun shuun jóvée pii wogo, yee saliya karamógóloo fara yee Farizhéen na! Bani yee wa jinje ke jaari, na suumo lóhó ke be jaari, kónhó yi sii shen nigin ye ta yi pye Yawutu ba yee je we. Yee bu wee ta na xó, yee na wee pye w'a yaa ni Jahaneme ni tóonii shuun na toro yiye pyaa ki taan.

16 «Bóongó ki wa yee wogo, yee fyennmée piimu pu je fyennmée kagaancomóo ge! Bani yee wa yu na sipya wemu w'a kaa Kile-péenje pugbóhó ki na ge, na kee kaaga ke ya jateni we. Ga wufóo bu gaa Kile-péenje pugbóhó ki wo sannu wu na, na kee kaaga ke k'a jateni.

17 Fungónyó baa fee fyennmée yee je. Keke ki d'a ye keke na ye shuun we ni we? Sanni we laa, kelee Kile-péenje pugbóhó ke, kee kemu k'a sannu wu pye fee fee ge?

18 Yee wa yu sanha na sipya bu gaa saraya yi tawologo ki na, na kee kaaga ke ya jateni we. Ga saraga kemu k'a taha saraga yi tawologo ki na ge, na wufóo bu gaa kee na, na kee kaaga ke k'a jateni.

19 Fyennmée yee je. Keke ki d'a ye keke na we? Saraga ke laa, saraya yi tawologo ke, kee kemu k'a saraga ki pye fee fee ge?

20 Wee tuun wu ni wemu bu gaa saraya yi tawologo ki na, saraya yi tawologo ke, ni yanmuyó yemu béri yi je ki nujó ni ge, yee béri na m'a kaa.

21 Wemu bu gaa Kile-péenje pugbóhó ki na, Kile-péenje pugbóhó ke ni Kile na m'a kaa, wee wemu w'a den ki ni ge.

22 Wemu bu gaa fugba we na, Kile wo saanra koo le, ni Kile wemu w'a tiin li ni ge, pee na m'a kaa.

23 «Bóongó ki wa yee shuun shuun jóvée pii wogo, yee saliya karamógóloo fara yee Farizhéen na! Bani yee wa loyó wu yapyiire nifenhéfenhére ti jagi wo: nanayi, ni weye yemu béri y'a leni shiga ni ge. Nómehée kiimu tayerege k'a péle saliya wu ni ge, a yee di kee yaha wá. Kee je: tiime, njhaara, ni jómee féere. Yee bi yaa na kii kagbóhó kii pyi, na te nibiire te fara kee na.

24 Fyennmée yee je piimu p'a fyennmée pii wo kagaanya co ge. Yee ya yi logbaga suguri, na fónfónró wo ki ni, ga na deréé na jónhóyó juuri.

25 «Bóongó ki wa yee shuun shuun jóvée pii wogo, yee saliya karamógóloo fara yee Farizhéen na! Yee ma céegbuugoo ni goleyé kaduyo jii na fiinni, na ta yi d'a ni nagaara yanmuyó, ni yi lakuunjo yanmuyó na.

26 Farizhen fyén, fénhe céegbuu le, ni golegé ki funjó ki je, lee bu bye, yi kaduyo yi be na bye fee fee yi mu.

27 «Bóongó ki wa yee shuun shuun jóvée pii wogo, yee saliya karamógóloo fara yee Farizhéen na! Yee je ba faya je we p'a yemu fiinje ge. Ma bu yi wii, m'a yi ta y'a jó kpéngé ke na, ga yi funjó d'a ni xuu kaciye ni yanmufónyó tuuyo béri na.

28 Mu yee be je. Yee ma yiye pye na tífíre fee yee je sipyii jaha taan, ga yee zóloo pu d'a ni shuun shuun juuro ni kuumó na.

²⁹ «Bɔɔŋŋo ki wa yee shuun shuun jovɛɛ pii wogo, yee saliya karamɔgɔɔ fara yee Farizhɛɛn na! Yee wa Kile tudunmɔɔ pu faya yi yari na jɔgi. Piimu p'a Kile jɔmɛɛ co ge, yee wa pee wo faya yari ni kacɛŋɛɛ ni.

³⁰ Yee wa yu na yee da ba bye ni yi wo tii pu ni pu wo canja jii li ni, na yee bi da ga sɔɔ di pu tɛge pu Kile tudunmɔɔ pu gbo wɛ.

³¹ Lee funŋɔ ni yeeyɛ pyaa ya li shɛɛ na piimu p'a Kile tudunmɔɔ pu gbo ge, na pee wo nagoo yee jɛ.

³² Ayiwa, yi shɛ jaha na, yi sefɛɛ p'a lemu jɔ kɔn ge, yi lee jɔ fa!

³³ Wɔɔɔ yee jɛ, matɔn nagoo. Yee na já pye dii na yiye tánha Jahanɛmɛ na wɛ?

³⁴ Lee wuu na n'a da ba Kile tudunmɔɔ, ni fungɔnyɔ fɛɛ, ni kalaa fɛɛ tun yi mu. Yee na ba pii gbo pee ni, na pii kori tiye na, na pii kpɔn ni susɔɔ ni yi Kile-pɛɛŋɛ piyɛyɛ yi ni. Yi na ba daha pu fɛni, na pu kana kulo ni kulo.

³⁵ Sipyitiimɛ piimu wo shishan p'a wo jɛŋɛ na ge, kɔnhɔ pee di ba do yi jɔŋɔ ni, na co tiime fɛɛ Abeli* wo shishan pu na, fo na pa nɔ Baraki ja Zakari* wo shishan pu na, wee wemu yee ya gbo Kile-pɛɛŋɛ pugbɔhɔ ki saraya yi tawologo ke, ni fɛfɛɛɛɛ xuu wu tɛ wu ni ge.

³⁶ Can na n'a da yi jo yi mu, tee gbuuro te bɛɛri wo footɔnɔ li kanhama na ba do nijaa wo sipyii pii jɔŋɔ ni.

Yesu ya jo Zheruzalɛmu keree na

(Luka 13:34-45)

³⁷ «Zheruzalɛmu, Zheruzalɛmu, mu wemu w'a Kile tudunmɔɔ pu xuli ge, piimu p'a dumni ma mu ge, na kagereye taga na pee bɛ waa na xhuli ge, nɛ funŋɔ ya pye tɛgɛɛ ni jɛŋɛŋɛɛ ni di ma nagoo pu pinnɛ, ba xhuu ya wu nagoo pinnɛ mɛ wu kapaŋa nɔhɔ ni wɛ. Ga yee di ya ta sɔɔ lee na wɛ.

³⁸ Ayiwa yi puga ki na ba yaha wà nime fɛfɛɛɛ, ki niwaga.

³⁹ Bani n'a da yi jo yi mu, na co nime na, y'a da na ja nige wɛ, fo yi ba shɛ yu tuun wemu ni na: «Wemu w'a ma mɛ Kafɔɔ mɛgɛ na ge, wee jɛ duba pya.»*

24

Yesu ya Kile-pɛɛŋɛ pugbɔhɔ ki ja wu jo

(Marika 13:1-2; Luka 21:5-6)

¹ A Yesu di foro Kile-pɛɛŋɛ pugbɔhɔ ki ni na gaanji. A wu kalaapiire t'i fulo wu na, na ganha na Kile-pɛɛŋɛ pugbɔhɔ ki yerenɛgana li shɛɛ wu na, k'a keme yaa yaagana lemu na ge.

² A Yesu di pu pye: «Yee jii wa yee bɛɛri ni ge? Can na n'a da yi jo yi mu jo kagerɛŋɛ ka shishiin wa da ba gori naha ka jɔŋɔ ni wɛ. Yi bɛɛri na ba do fɛfɛɛɛ.»

Keree kiimu na ba byi sani koŋɔ ki xɔ ge

(Marika 13:3-13; Luka 21:7-19)

³ Na Yesu nideɛngɛ yaha Oliviye faaboboŋɔ ki na, a wu kalaapiire t'i fulo wu na pu yɛ na, na wu yege na: «Lee na ba bye tuun wemu ni ge, wee shɛ wù na! Naha shɛshɛɛɛ temu na ba li shɛ na ma paduun w'a nɔ, koŋɔ ki taaxɔɔ li bɛ d'a nɔ ge, m'a tee bɛ shɛ wù na!»

⁴ A Yesu di pu pye: «Y'a yiye kasɛri! Yi ganha bu sipya wa shishiin yaha wu yi piinŋɛ wɛ!»

* 23:35 Zhenczi 4:8-10

* 23:35 2 Canaŋchɛɛ Jomɔ 24:20-22

* 23:39 Zaburuu 118:26

⁵ Bani sipyii ni j̄nehemeε na ba ma ni ne mege ni, na yu: «Ne wu j̄e Shovoo we.» Pu na ba sipyii j̄nehemeε piinne.

⁶ Yi na ba kashen keree nuri, na kashen gbege keree nuri. Ayiwa yi funyo ganha da ben we! Li waha l'i waha kee keree k'a yaa na pye, ga lee di wa da ba bye taaxoo li we.

⁷ Shi wa na ba yiri shi watii kaa na. Saanra ta na ba yiri saanra tatii kaa na. Xuugo nigbaho ni j̄ne celenje na ba byi teye ya ni.

⁸ Kee keree kii beeri wa kanhama pu keree j̄okoonro ye, ba cee laa ma yiri me we.

⁹ «Ayiwa, sipyii na ba yi leni keye ni, p'a ganha na yi kana, na yi xuli. Shi wu beeri na ba yi ko ne mege wuu na.

¹⁰ Wee tuun wu ni sipyii j̄nehemeε na ba n'a daa wu yaha. Pu na ba puye noho yeri, na puye ko.

¹¹ Tudunmoo kafinejuu ni j̄nehemeε na ba foro yere. Pu na ba sipyii j̄nehemeε piinne.

¹² Kakuuoo ki j̄o na ba j̄he tapyege ni. Lee ma bye kajuoo na sipyii j̄nehemeε wo taanjenge ki cerenje.

¹³ Ga wemu bu ja luu mara fo na she no li tshene na, weefoo na ba sho.

¹⁴ Pe Jozaama pe pu wa Kile saanra ti kaa yu ge, pee na ba jo konjo ke kabaya ye beeri na, konho shi wu beeri di pu logo. Lee kadugo na taaxoo l'i na no.

Kanhama nigbo pemu na ba bye ge

(Marika 13:14-23; Luka 21:20-24)

¹⁵ «Ayiwa yi ba gyee gi pyevoo* wu ja tuun wemu ni Fefereε xuu wu ni, wee wemu kaa Kile tudunmoo Dajeli ya jo ge. (Wa bu yi kalaa, wu yi naha ce.)

¹⁶ Wee tuun wu ni, piimu na ba bye Zhude fiige ki ni ge, pee di ba fe p'a se faaboboyo xuu ni.

¹⁷ Lee ba wemu ta katanajuoo ni, wu ganha bu da digi di wu yereye lo puga ki ni we.

¹⁸ Wemu ba da wu kereye ni, weefoo ganha bu da guri ba puga di ba wu fadenje lo we.

¹⁹ Bongo na ba bye lahaa fee ni puumaraya fee wogo yee caya yi na.

²⁰ Y'a Kile j̄eri konho tee taferε ti cana ganha ba saha ni wiire tuun ni, kelee ni cadeenge ni we.

²¹ Bani kanhama nigbo na ba bye wee tuun wu ni pemu tuugo sanha bye ja we, na co konjo ki yaaduun wu na, fo na pa no nijaa na. Pee kanhama pu tuugo di wa da bye be nige bada we.

²² Kile da bye wu ya ya wolo be yee caya yi ni we, sipya wa shishiin bi da ga sho we. Ga sipyii piimu naha w'a bulo ge, pee wuu na w'a la wolo yee caya yi ni.

²³ «Ayiwa, wa ba yi pye wee tuun we ni na: «Yi wii, Shovoo wu wa naha!» kelee «Wu we me.» Yi ganha bu da yee na we!

²⁴ Bani kafinejuu pii na ba yiri, na puye pye shoveε ni Kile tudunmoo. Pu na ba naha sheshereε kagbaho ni kakanhanjaa pyi konho p'i sipyiire ti piinne. Ali Kile ya sipyii piimu naha bulo ge, nago ba pu da ja ba pee be piinne we, pu bi da ba pee be piinne.

²⁵ Li wii, ne kii keree kii beeri jo yaha yi mu.»

* 24:15 Dajeli 9:27; 11:31; 12:11

26 «Ayiwa sipya wa ba yi pye: «Li wii, sige ke ni Shɔwɔɔ wu jɛ!», yi ganha bu she wà wɛ. Kelee wa bu yi pye: «Li wii, maanɔ ke ni wu wa naha!», yi ganha bu dà yee na wɛ.

27 Kile bu jɛ Kile-nɔhɔ na, kpɛɛngɛ ki ma nɔ camutomɔ ni nɔgana lemu na ge, lee pagana li na Sipya Ja wu bɛ wa da ba ba.

28 Xuu wemu ni yaxugo jɛ ge, wà tobinyɛ ya yiye pinneɛ.

Sipya Ja pagana

(Marika 13:24-27; Luka 21:25-28)

29 «Pee kanhagbɔ pu wo caya yi ba doro yɛ, taapile ni nibiige na ba jé canɔ ki ni; yenɛ wa da kpɛɛngɛ yeege wɛ. Wɔrɔɔ ki na ba yiri yiri fugba we ni na pa do. Fugba wu sefɛɛɛ ti na ba jɛle.

30 Wee tuun wu ni Sipya Ja wu wo jaha sheshɛɛɛ te, tee na ba jɔ fugba we ni. Shi wemu bɛɛri wu jɛ jɛnɛ ke na ge, wu bɛɛri na ba mɛhɛɛ suu. Wu na ba Sipya Ja wu nibawo jɔ fugba jahaya ye na ni sefɛɛɛ ti bɛɛri, ni nɔɔɔ nɔgbɔ ni.

31 Maga nɔgbɔhɔ ki mɛɛ li na ba foro. Sipya Ja w'a sipyii piimu jaha bulo ge, wu na ba mɛlekɛɛ tun pu pee pinne, na yiri konɔ ki kabaya shishɛɛɛ wu bɛɛri na, na ba pu pinne xuu nigin ni, ma li jɔ kɔn konɔ ke kabanɔ ka na, na se konɔ ke kabanɔ ka mu.

Kalaa wemu ya daa nitoodige keree na ge

(Marika 13:28-31; Luka 21:29-33)

32 «Naha sheshɛɛɛ ta te nitoodige shizhaa na: Ki geye ye ba jɔ kɔn na funni tuun wemu ni, yee wa ma li cɛ na ki nagoo pyeduun w'a tɛɛnɛ.

33 Mu li wa, yi ba kii keree kii bɛɛri jaa ki na byi tuun wemu ni, y'i li cɛ na Sipya Ja w'a tɛɛnɛ na xɔ, na w'a nɔ xɔ kujɔɔ li jɔ na.

34 Can na n'a da yi jo yi mu jo sipyii piimu pu wa jɛni na nime ge, sani pee bɛɛri pu xu ge, kii keree kii bɛɛri jɔ na va.

35 Fugba we ni jɛnɛ ke na ba doro, ga nɛ jomɔ pe wa da doro bada wɛ.

Kile ye nigin pe w'a taaxɔɔ li tuun cɛ

(Marika 13:32-37; Luka 17:26-30, 34-36)

36 «Ga sipya wa shishiin wa kee canɔ ke ni wee tuun we cɛ wɛ, ali fugba mɛlekɛɛ pu bɛ wɛ, Kile Ja wu bɛ wɛ. To Kile ye nigin pe w'a kee canɔ ke ni wee tuun we cɛ.

37 Ba Nuxhun wo canɔ jɛni li keree k'a pye wɛ, mu Sipya Ja wu bɛ cabanɔ k'a da ba bye.

38 Na logbɔhɔ ki ta ki sanha ba wɛ, sipyii pu bi li, na gbuu, na cɛɛ lenɛɛ, na pu nagoo kaan gbaya ni, fo na she nɔ canɔ kemu Nuxhun ya jé kɔɔgbɔhɔ ki ni ge.*

39 Pu ya puyɛ kaala kaa la shishiin bɛ na wɛ, fo na she logbɔhɔ ki pye k'a pa, na pu bɛɛri jɔnɔ tugo. Mu l'a da ba bye Sipya Ja wu bɛ cabanɔ.

40 Wee tuun wu ni namaa shuun na ba bye pu kɛɛyɛ ni, p'a nigin wa lɔ, na wa yaha wà.

41 Cɛɛ shuun na ba tira tɛɛɛ, wa na ba lɔ na wa yaha.

42 Lee wuu na yi kori yaha jɛni na bani canɔ kemu Kafɔɔ w'a ma ge, yi wa kee cɛ wɛ.

43 Yi li cɛ na puga fɔɔ da ba li cɛ na we tuun we ni nagaa da ba ba nibiige ni, wu bi da gori yaha jɛni na. Wu da ga gbara nagaa wu jé wu puga wɛ.

* 24:38 Zhenezi 7:7

⁴⁴ Lee wuu na yi be pu gbegele yaha, bani yee ya Sipya Ja wu sonji tuun wemu ni we, wee tuun weye pyaa ni wu da ba.

*Kapyebye nizaama ni wu niguumɔ keree
(Luka 12:41-48)*

⁴⁵ «Kapyebye ɲɔmɛɛ fɔɔ fungɔngɔ fɔɔ wemu wo kafɔɔ w'a wu tenɛ wu puga ki wo kapyebyii pusamaa ɲɲɔɔ ni, na wu pye na w'a pu yaligee keree ɲaha wo ki tuun ni ge, wee ɲɛ jɔgɔ wɛ?

⁴⁶ Wee kapyebye wu kafɔɔ wu ba ba, na ba wu ta wu na li pyi li pyegana na, wee ɲɛ duba pya.

⁴⁷ Can na n'a da yi jo yi mu, wee kapyebye wu kafɔɔ wu na ba wu tenɛ wu kenɛ yanmuyɔ yi beeri ɲɲɔɔ ni.

⁴⁸ Ga wee kapyebye we bu da sipyikuunɔ, wu na li kɔn wuyɛ funɲɔ ni na wee kafɔɔ w'a da zhe mɔ wà.

⁴⁹ W'a ɲɔ kɔn na wu kapyebyejii pu sani, na li, na gbuu ni yagbagbaa ni.

⁵⁰ Ayiwa, canja kemu ni tuun wemu wu ɲɛ kapyebye wu ya wu kafɔɔ wu sonji-i ge, kee canja ke ni wee tuun we ni wu da ba.

⁵¹ Wu na ba wee kapyebye we kori, na wu taa pinne ni shuun shuun juu ni. Mesuu ni gankunnɔ na ba bye wà.

25

Talɛ lemu l'a jo doɲɲɛ pushaa ke wu shizhaa na ge

¹ «Ayiwa, fugba saanra ti na ba foro doɲɲɛ pushaa ke wa feni, piimu ya pu sokinnaa lɔ na se di zhe cenabun poo wu ɲɲɔɔ cɪri ge.

² Pu ke wu ni, kaguro wa wu bye fungɔnyɔ baa fɛɛ, kaguro wa di ɲɛ fungɔnyɔ fɛɛ.

³ A fungɔnyɔ baa fɛɛ p'i pu wo sokinnaa pu lɔ, ga p'i ya ta sinme patii lɔ na taha sokinnaa pu na wɛ.

⁴ A fungɔnyɔ fɛɛ p'i pu wo sokinnaa pu lɔ, na sinme patii be lɔ na taha pu wo sokinnaa pu na.

⁵ A cepoo w'i mɔ, wu da ba wɛ. A ɲmunumɔ di pu beeri ta, a pu beeri di ɲmunɔ.

⁶ A mujuu la di ba foro ɲɲɲɛ ki na na: «Cenabun poo wu we! Yi foro she wu cɪri!»

⁷ Wee tuun wu ni a doɲɲɛ pushaa ke wu beeri di yiri, na pu sokinnaa pu yàa yàa.

⁸ A fungɔnyɔ baa fɛɛ p'i fungɔnyɔ fɛɛ pu pye: «Wèe wo sokinnaa p'a zhaa da furi, yi sinme dɔɔni wa kan wu mu.»

⁹ A fungɔnyɔ fɛɛ p'i pu pye: «Ahayi! Sinme pemu pu ɲɛ wèe mu ge, pee wa da ga wèe ni yee yaa wɛ. Yi she sinberɛɛɛ pu mu, y'i she pa shɔ yiyɛ mu!»

¹⁰ A fungɔnyɔ baa fɛɛ p'i gari sinme pu feni, a cenabun poo wu ba na pu yaha wà. Pushaa kaguro wemu w'a bi gbegele ge, a pee di jé ni cenabun poo wu ni cekaanra puga ki ni. A p'i gbura ki shɔhɔ.

¹¹ Lee kadugo tãan a pii pu be di ba nɔ, na xhuulo na: «Kafɔɔ, kafɔɔ, gbura ki mugɪ wu mu!»

¹² Ga, a cenabun poo wu pu pye: «Can na n'a da yi jo yi mu jo ne yee ce wɛ.»

¹³ Lee wuu na yi kori yaha ɲii na, bani yi wa kee canja ke ni wee tuun we ce wɛ.

*Talɛ lemu l'a jo na ɲaha tii wari kegaanɔ pyeveɛ pu na ge
(Luka 19:11-27)*

14 «Fugba saanra t'a foro ná wa feni wee wemu ya gaanji kulo ni ge. A w'i wu kapyebyii pu yiri, na wu kenje yara li kaa le pu kenje ni.

15 A wu wari talaan kaguro kan wa mu, na wari talaan shuun kan wa mu, na talaan nigin kan taanri wo wu mu. Wee wari we ya kan pu mu na saha ni pu beeri nigin nigin wu wo sefeere juno kana ni.

16 Kaguro w'a kan wemu mu ge, a wee di wakaraa kegaanja jo kon ni wu wo wu ni. A w'i wari talaan kaguro wa betii ta na fara we wu kaguro wu na.

17 A shuun fɔɔ wu be di kegaanja pye ni wu wo wu ni, na talaan shuun wa ta na fara wu na.

18 Ga, a talan nigin fɔɔ wu she wege tugi, na wu kafɔɔ wu wo wari wu nmɔhɔ wà.

19 A kapyebyii pu kafɔɔ wu sii mɔ wà, na na pa ba. Ba w'a pa ba we, wu ni kapyebyii pu ni, a p'i jate wu wolo.

20 A wari talaan kaguro fɔɔ w'i fulo wu na ni we wu kaguro wu be ni na jo: «Na Kafɔɔ, talaan kaguro mu ya kan ne mu, we kaguro we ne ta wu kuduun.»

21 A wu kafɔɔ wu wu pye: «L'a jo kapyebye nizaama jomere fɔɔ. M'a pye jomere fɔɔ kafenhfenhene ni, lee wuu na n'a da kagbɔhɔɔ kaa le ma kenje ni. Pa wù binne funjo taan!»

22 A talaan shuun fɔɔ wu be di fulo wu na, na wu pye: «Na kafɔɔ, talaan shuun mu ya kan ne mu, we shuun we ne ta wu kuduun.»

23 A wu kafɔɔ wu jo: «L'a jo, kapyebye nizaama jomere fɔɔ. M'a pye jomere fɔɔ kafenhfenhene ni, lee wuu na n'a da kagbɔhɔɔ kaa le ma kenje ni. Pa wù binne funjo taan!»

24 Lee kadugo na a wari talan nigin tavɔɔ wu be di fulo na jo: «Na kafɔɔ, ne bi li ce jo mu keree k'a waha. Mu ya xuu wemu nugi we, wee xuu wu wo yalɔɔɔ mu ya luu. Mu ya xuu wemu wo yashi wá we, wee xuu wu wo yapyiire mu ya gɔɔn.

25 Ne fya, na she ma wari wu nmɔhɔ jine ke ni. Wu we!»

26 A wu kafɔɔ wu wu pye: «Kapyebye niguumɔ saa fɔɔ mu je. Mu ya li ce na ne ya xuu wemu nugi we, na wá ne na wo yalɔɔɔ ti luu, na na yapyiire ti kɔɔn xuu ni ne ta wemu wo yashi wa-ε ge,

27 go mu bi yaa na she na wari wu yaha banji na de, konho di ba ba, di she wu lo ni wu kuduun ni.»

28 «Yi wu wo wari talan nigin wu shɔ wu na, y'i wu kan talaan ke fɔɔ wu mu!

29 La je wemu mu ge, la na ba gan wee mu na fara wu wuu li na, la jehε wu mu. Ga la je wemu mu we, ali nifenhfenhene lemu be li je wu mu ge, lee be na ba shɔ wu na.

30 We kapyebye niguumɔ we kunni, yi wu co wá kpeenge ke na nibiige ki ni! Mesuu ni gankunnɔ na ba bye wà.

Taaxɔɔ li wo kiiri we

31 «Sipya Ja wu ba ba wu nɔɔɔ wu ni tuun wemu ni ni melekee pu beeri ni, wu na ba diin wu saanra koro nɔɔɔ wuu li ni.

32 Shi we beeri na ba binne wu taan. Wu na ba pu waa na laha pu ye na ba yatɔɔnahama ma wu dubyaa ni wu sikaa waa laha me pu ye na we.

33 Wu na ba dubyaa pu yaha wu kanige ce, na sikaa pu yaha wu kamene ce.

34 «Ayiwa, saan wu na ba wu kanige ce wuu pu pye: «Yi pa, na To wu wo duba nago pēe. Saanra temu t'a gbegele na yaha yee jaha na fo konjo ki yaaduun wu ni ge, yi pa jé tee ni, y'i ti pye yi wuuro.

35 Bani xuugo ya ne ta, a yee di ne kan ne li. Waga ya ne ta, a yee di ne kan ne gba. Ne bi bye nabun, a yee di ne tirige yi kaban.

³⁶ Fafunmɔ bye nɛ na, a yee di nɛ fafunmɔ pu xɔ. Nɛ bi bye yama fɔɔ, a yee di nɛ keree yaa. Nɛ bi bye kaso ni, a yee di she foro nɛ na.»

³⁷ Ayiwa, pee sipyii piimu p'a Kilɛ nɔmɛɛ co ge, pee na saan wu pye: «Kafɔɔ, tuun wekɛ ni wɛɛ d'a mu xuugo wo wu ja, na yalige kan mu mu wɛ? Kelee na mu waga wo ja, na mu kan mu ya gba wɛ?»

³⁸ Tuun wekɛ ni wɛɛ d'a mu nabɔɔ wo wu ja, na mu tirige wu puga, kelee na ma fafunmɔ wo ja, na pee fafunmɔ pu xɔ wɛ?»

³⁹ Tuun wekɛ ni wɛɛ d'a ma yama wo, kelee na ma kaso wo wu ja, na she foro ma na wɛ?»

⁴⁰ Saan wu na pu pye: «Can na n'a da yi jo yi mu jo tuun bɛɛri ni yee ya lee la pye ali nɛ cebooloo pu bɛɛri wo nifɛnhɛfɛnhɛnɛ nigin bɛ na ge, nɛ na yee ya li pye.»

⁴¹ «Lee kadugo na saan wu na kamɛnɛ cɛ wuu pu pye: «Yi laha na taaan, yee lanji fɛɛ piiri! Yi she nafugibaaga ki ni, kee kemu k'a gbegele na yaha Shitaanni ni wu wo melekɛɛ pu kaa na ge.»

⁴² Bani xuugo bi bye nɛ na, yee di ya ta yalige kan nɛ mu wɛ. Waga bi bye nɛ na, yee di ya ta nɛ kan nɛ gba wɛ.»

⁴³ Nɛ bi bye nabun, yee di ya ta nɛ tirige yi puga wɛ. Nɛ bi bye fafunmɔ ni, ye di ya ta nɛ fafunmɔ pu xɔ wɛ. Nɛ yama wo bi bye, nɛ bi bye kaso ni, yee di ya ta she foro nɛ na wɛ.»

⁴⁴ Ayiwa, pee bɛ na wu pye: «Kafɔɔ, tuun wekɛ ni wɛɛ d'a mu xuugo wo wu ja, kelee ma waga wo, kelee ma nabɔɔ wo, kelee ma fafunmɔ wo, kelee ma yama wo, kelee ma kaso wo, na li she wɛɛ da ma tɛgɛ-ɛ wɛ?»

⁴⁵ Saan wu na pu pye: «Can na n'a da yi jo yi mu, yee bu bye yee di ya lee la pye ali nɛ cebooloo pu bɛɛri wo nifɛnhɛfɛnhɛnɛ nigin bɛ na wɛ, yee ya ta li pye nɛ na wɛ.»

⁴⁶ Pee na ba jɛ kanhama nixhɔbaama ni. Ga piimu p'a tii ge, pee na ba jɛ jɛli sicuumɔ nixhɔbaama ni.»

26

*Yawutuu nɔnɔfɛɛ p'a woni pye Yesu kaa na
(Marika 14:1-2; Luka 22:1-2; Yohana 11:45-53)*

¹ Ayiwa, ba Yesu ya pee jomɔ pu bɛɛri jo xɔ sipyiiire ti mu wɛ, na wu kalaapiire ti pye:

² «Y'a li cɛ na cabyaa shuun tɛ ni Nuwuuro ti wo Kalɛnɛ l'a da nɔ. Sipya Ja wu na ba jɛ keye ni, p'a wu kori tige na.»

³ Wee tuun wu ni a saraya jaha shɔɔnɔrivɛɛ nɔnɔfɛɛ ni Yawutuu nɔhɔlɛɛ p'i she puyɛ pinɛ Kayifɛ kaban, wee jɛ saraya jaha shɔɔnɔrivɛɛ wo nɔnɔfɛɛgbɔ wɛ.

⁴ A p'i bɛ yi na na pu Yesu peelee co nɔmɔhɔɔ ni, p'i wu gbo.

⁵ Ga, a p'i jo: «Wu ganha bu wu co kalɛnɛ li ni wɛ, kɔnhɔ tunmɔ ganha bu yiri sipyiiire ti tɛ ni wɛ.»

*Cee wa ya lasikoli wo Yesu nɔnɔ ni
(Marika 14:3-9; Yohana 12:1-8)*

⁶ Na Yesu yaha Betani kulo li ni Simɔ kaban, togo k'a fɛnhɛ wemu co toro ge,

⁷ a cee wa di fulo wu na ni lasikoli gboro la ni. Lee bi jɛ pɛɛwa lasikoli wa na. A wee cee wu Yesu yaha wu na li, na ba wee lasikoli wu wo wu nɔnɔ ni.

⁸ Ba Yesu kalaapiire t'a lee ja wɛ. A pu logoo di yiri, a p'i jo: «Tɛ kakara te wo nɔnɔ di jɛ lekɛ wɛ?»

⁹ We lasikoli we bi da já bεε wari nijneheme na, na wee kan funmɔ fεε mu.»

¹⁰ Ba Yesu ya lee cε wε, na jo: «Naha na y'i we cee we zɔ tenri wε? Go kasaana w'a pye mε nε na.

¹¹ Funmɔ fεε na da daa yee tε ni tuun bεeri ni, ga nε kunni wa da ba bye yee tε ni tuun bεeri ni wε.

¹² We lasikoli we w'a wo na na ge, w'a wεri na ceepuuro ti kemε yaha fanja le kaa na.

¹³ Can na n'a da yi jo yi mu jo xuu bεeri ni pe Kilε Jozaama pe ya jo ke konɔ ke na ge, le we cee we ya pye ge, li bε na baari wà, na sipyii pu funyɔ tirige ni wu kaa ni.»

*Zhudasi ya Yesu shaa di le kenje ni
(Marika 14:10-11; Luka 22:3-6)*

¹⁴ Ayiwa, Yesu kalaapiire kε ni shuun wu wa nigin wa, wemu mεge ki bye na Zhuda Isikariyɔti ge, a wee di she saraya nahha shɔnriwεε jɔɔfεε pu mu,

¹⁵ na she pu pye: «Nε bu Yesu le yee kenje ni, juu yee di da gan nε mu wε?» A p'i warifyɛn tuunɔɔ kelεε taanri (30) tɔɔ kan wu mu.

¹⁶ Na co wee tuun wu na a Zhuda di ganha na pyegazaana shaa wu Yesu le pu kenje ni.

*P'a Bulooro Nuwuuro ti wo Kalenε li yalige ki li shiizhan
(Marika 14:12-21; Luka 22:7-14, 21-23; Yohana 13:21-30)*

¹⁷ Shizhenherε Baa Buuri wu wo Kalenε li cazhiige ke, a Yesu kalaapiire t'i fulu wu na, na wu pye: «Ma funnɔ wa wù Nuwuuro ti wo Kalenε li yalige ki gbegele xuu weke ni wε?»

¹⁸ A Yesu di pu pye: «Yi she kanha ki ni, y'i she shen wefɔɔ pye: «Karamɔgɔ w'a jo na wee wo tuun w'a nɔ, na mu kaban wee ni wu kalaapiire t'a da ba Nuwuuro ti wo Kalenε li yalige ki li.»

¹⁹ A kalaapiire t'i li pye ba Yesu ya yi jo pu mu wε. A p'i Nuwuuro ti wo Kalenε li yalige ki gbegele wee xuu wu ni.

²⁰ Ba piige k'a pa wɔ wε, a Yesu ni wu kalaapiire kε ni shuun wu diin na li.

²¹ Na pu yaha pu na li, a Yesu di ba jo: «Can na n'a da yi jo yi mu, wa na ba nε le kenje ni yee ni.»

²² A kalaapiire ti nahaya di sii tanha fo xuuni. A pu bεeri di jɔ kɔn na wu yege nigin nigin na: «Nε wi ya, Kafɔɔ?»

²³ A Yesu di pu pye: «Wemu w'a wu kenje ki le golege ki ni ni nε ni ge, wee w'a da ba nε le kenje ni.

²⁴ Sipya Ja wu na ba xhu ma na jo ba l'a ka wu shizhaa na wε. Ga wemu w'a da ba Sipya Ja wu le kenje ni ge, bɔɔngɔ ki jε weefɔɔ wogo. Ali wee ná wu da bye pu ya wu se bε wε, lee bi da bɔɔ wu mu.»

²⁵ Zhudasi wemu wu bi da ba Yesu le kenje ni ge, a wee bε di wu yege na: «Nε wi ya, Karamɔgɔ?» A Yesu di wu pye: «Maye pyaa k'a yi jo.»

*Kafɔɔ fεfεε yalige ki keree
(Marika 14:22-26; Luka 22:15-20; 1 Korɛnte Sheen 11:23-25)*

²⁶ Na pu yaha lige ki na, a Yesu di buuri wa lɔ, na baraga taha Kilε na, na wu kegi kegi na kan wu kalaapiire ti mu, na pu pye: «Yi wa lɔ yi li, nε ceepuuro ti wa te!»

²⁷ Lee kadugo na a wu εrezɛn lɔhɔ cεεgbuu li lɔ, na baraga taha Kilε na, na li kan pu mu, na jo: «Yi bεeri pu ka gba ke ni,

²⁸ nε shishan pu jε pe, Kilε wo karijεεge jɔmεε li wo shishan pe. Sipyiñehemεε wuu na p'a wo, na pu jurumu wu yafa pu mu.

29 N'a da yi jo yi mu, na co nime na, n'a da ke erenzen lōhō ke ka gba nige wε, fo canja kemu n'a da ba ki nivoṅṅ gba ni yee ni na To wu saanra ti ni ge.»

30 Ba p'a li xhō wε, na Kile masōṅṅ yoyo cee. Lee kadugo tāan a p'i foro kari Oliviyε faaboboṅṅ ki na.

Yesu ya jo na Pyεeri na ba foro wee kaa tāan

(Marika 14:27-31; Luka 22:31-34; Yohana 13:36-38)

31 Ayiwa, a Yesu di wu kalaapiire ti pye: «Yee bεeri na ba baa na ne ye nigin yaha nijaa wo piige keyε pyaa ni, bani l'a ka Kile Kafila wu ni na: «Ne na ba yatōnahama wu gbo, dubyagbaha ki dubyaa pu bεeri na baa caaga.»*

32 Ga ne ba jε na foro xu ni tuun wemu ni, ne na doro yi jaha na Galile fiige ki ni.»

33 A Pyεeri di jo: «Ali pusamaa bεeri jεhe baa na ma wá, ne wa da ga ma wá bada wε!»

34 A Yesu di wu pye: «Can na n'a da yi jo ma mu, nijaa wo piige keyε pyaa ni, yani xhuupoo wu pa mεε su ge, mu na ba foro ne kaa tāan tōṅṅii taanri.»

35 A Pyεeri di wu pye: «Ali li mεhe yaha ne wu xu be ni mu ni, n'a da ga foro ma kaa tāan wε.» A kalaapiire tisara bεeri di yee ninuṅṅ jo.

Yesu ya Kile jεeri Zhetisemanε tiire tεge ki ni

(Marika 14:32-42; Luka 22:39-46)

36 Lee kadugo na a Yesu ni wu kalaapiire t'i gari xuu wa ni, wemu mεge ki jε na Zhetisemanε ge. A wu pu pye: «Yi tiin naha, di she Kile jεeri meke.»

37 A wu gari wà ni Pyεeri ni Zebede jalaa shuun wu ni. A l'i sii wu zō wu kanha fo xuuni, na wu jaha be tanha.

38 A wu pu pye: «Ne zō we bεeri w'a tanha fo ne na zhaa di xhuu. Yi tiin naha, y'i gori yaha jii na ni na ni!»

39 A wu she jaha na jeri, na buri jiiṅε na, na Kile jεeri na: «Na To le kanhama ceεgbuu le sanha lii na na, ni li na já bye. Ga lee be na, ne wo jidaan ganha bu bye wε, fo mu wo jidaan.»

40 A Yesu di guri pa wu kalaapiire taanri wu yiri, na ba pu ta p'a ṅmunō. A wu Pyεeri pye: «Yee ya já kori yaha jii na ni ne ni na ali lεeri nigin be pye-e ya?»

41 Yi kori yaha jii na! Yi da Kile jεeri, kōnhō yi ganha bu jé nōwuuro ni wε. Sipyá munaá ya sōṅ, ga wu ceepuuro fanha k'a cεε.»

42 A Yesu di laha pu tāan tōṅṅii shuun wuu li ni, na she Kile jεeri na: «Na To, li bu da nago le kanhama ceεgbuu le sanha da já lii ne na wε, fo ne bu gba li ni, wee tuun wu ni mu wo jidaan wu pye.»

43 Lee kadugo na a wu guri pa sanha wu kalaapiire ti yiri, na ba pu ta p'a ṅmunō sanha, bani ṅmununōṅṅ pu bi shō pu ni.

44 A Yesu di pu yaha wà, na laha pu tāan sanha, na she Kile jεeri tōṅṅii taanri wuu li ni, na guri pee jomō pe ninunō na sanha.

45 Lee kadugo na a wu guri pa wu kalaapiire ti yiri, na ba pu pye: «Yee wa ṅmunōṅṅ sanha na ṅmōni ge? Tuun w'a nō, Sipyá ja wu na ba jé jurumupyii pu keṅε ni.

46 Yi yiri wù da se! Li wii, ná wemu w'a da na le keṅε ni ge, wee ya nō.»

Yawutuu p'a Yesu co

(Marika 14:43-50; Luka 22:47-53; Yohana 18:3-12)

47 Na Yesu yaha pee jomō pu na, a Zhudasi di nō, wee jε kalaapiire ke ni shuun wu wa nigin wa. A wu nō ni sipyiṅεhemεε pii ni. ṅmōparaa ni pubegeε

* 26:31 Zakari 13:7

ki bye pee mu. Saraya naha shòonrivée junofoe ni Yawutuu nahagbaa fee pu bi pee tun.

⁴⁸ Zhudasi wemu wu bi da ba Yesu le keŋe ni ge, wee bi naha shesheree ta she sipyiire ti na na: «Di ba she jòsòonrò fò kan ná wemu mu, y'i wee co, wee wu wa.»

⁴⁹ A Zhudasi di dii Yesu na taapile ni, na wu pye: «Faabye Karamògò!» Na jòsòonrò fò kan wu mu.

⁵⁰ A Yesu di wu pye: «Na nanii, lemu na m'a pa ge, lee pye.» Wee tuun wu ni a sipyii pusamaa di fulo Yesu na, na wu co.

⁵¹ A Yesu wo kalaapire la di li wo ñmòpara kòngi li forogo ni, na saraya naha shòonrivée wo junofoGbò wu wo kapyebye niwene paa laha.

⁵² A Yesu di lee kalaapire li pye: «Ma ñmòpara le le wà li forogo ki ni, bani piimu p'a ñmòparaa luu ge, ñmòparaa ki da ba pee be juno tugo.

⁵³ Go ne bi da já na To wu jeeeri w'a melekee pii yaha na pa nime nime piimu ya ñehe miliyo na ge, ta mu ya lee ce we?»

⁵⁴ Ga lee da ba bye, Kile Kafila w'a yemu jo ge, yee jò na fa dii we? Bani Kile Kafila w'a li she na fo kii keree kii bu bye.»

⁵⁵ Lee kadugo na a Yesu di sipyiire ti pye: «A yee di ba ni ñmòparaa ni pubege ni ne taciono ni ma na jo kakuubye di je ya? Ne bi den canja beeri Kile-peeŋe pugbòhò ki ni, na sipyii kalaa, yee di ya ta ne co we.

⁵⁶ Ga kii keree kii beeri ya pye kònhò Kile tudunmò p'a yemu beeri ka Kile Kafila wu ni ge, yee beeri jò di fa.»

Ayiwa, a wu kalaapiire ti beeri di baa caaga na wu yaha wà.

Yesu ya yere kiirikòon kurunjo ki nahagbaa na

(Marika 14:53-65; Luka 22:54-55, 63-71; Yohana 18:13-14, 19-24)

⁵⁷ Piimu p'a Yesu co ge, a pee di gari ni wu ni Kayife kaban, wee je saraya naha shòonrivée wo junofoGbò we. Saliya karamògòlò ni Yawutuu nahagbaa fee pu nibinnege ki bye wà.

⁵⁸ A Pyeeri di laraga kòn pu na, na daha pu feni, fo na she jé saraya naha shòonrivée wo junofoGbò wu wo kaanja ki ni. Ba w'a jé kaanja ki ni we, na diin gedii pu tàan kònhò wu ba le kaa le nòhò ja.

⁵⁹ Saraya naha shòonrivée junofoe pu fara kiirikòon kurunjo ki na, pee bi can baa wo seeri kaa la shaa Yesu feni kònhò p'i wu gbo.

⁶⁰ Ga pu ya li ta we, ali na li ta be sipyiñeheme bi ma na kafineye leni Yesu na. A sipyii shuun wa be di ba nò kurogo ki na, na pu woyo jo na:

⁶¹ «We ná we ya jo na wee na já Kile-peeŋe pugbòhò ki ja, na ki yerenje cabyaa taanri funjo ni.»

⁶² Wee tuun wu ni a saraya naha shòonrivée wo junofoGbò wu yiri yere, na Yesu pye: «Jomò pemu beeri pii sipyii pii wa yu mu shizhaa na ge, mu wa da pu jò shò-ε ge?»

⁶³ Ga, a Yesu di cari wuyé na. A saraya naha shòonrivée wo junofoGbò wu jo: «Ma bi je Shòvò we, Kile Ja we, ne li shaa ma mu Kile jii wo wu mege na, jo ma yee jo wù mu.»

⁶⁴ A Yesu di wu pye: «Maye pyaa ki wa yi yi. Ga n'a da yi jo yi mu jo na co nime na, yi na ba Sipya Ja wu nidenge ja Se Beeri Fò Kile kanige ce. Yi na ba wu nibawo ja be sanha fugba nahaya ye na.»

⁶⁵ Wee tuun wu ni a saraya naha shòonrivée wo junofoGbò wu wuyé pyaa wo fadenje sheengi, na jo: «Kile mege w'a kyeege me de! Naha feni wù je sanha seereé pu mu we? Y'a wu Kile mekyeere jomò pu logo nime.

⁶⁶ Yee di wa yeke yu wε?» A p'i wu pye: «W'a yaa na wu gbo.»

⁶⁷ Ayiwa, a p'i jɔ̀bɔ̀hɔ̀ tugi na wà wu jaha ni, na wu kpɔ̀n ni kaguruyo ni. A pii di kadahaa ja wu jibege ni.

⁶⁸ A p'i jo: «Shɔ̀vɔ̀ɔ̀ we, ma bi sii Kile tudunmɔ̀ we, ma kpɔ̀nvɔ̀ɔ̀ wu mege yiri wù mu!»

Pyeri ya foro Yesu kaa tãan

(Marika 14:66-72; Luka 22:56-62; Yohana 18:15-18, 25-27)

⁶⁹ Ayiwa, lee bi Pyeri nideenge ta kpeenge ki na kaaja ki ni, a kapyebyezhɔ̀ wa di fulu wu na, na wu pye: «Go mu be wu bye ni Galile sheen Yesu ni.»

⁷⁰ Ga, a Pyeri di foro wu kaa tãan sipyii pu beeri jii na. A wu jo: «Ne ce yeke mu wa yu wε.»

⁷¹ Lee kadugo na a Pyeri di gari kaaja ki tajege ki yiri. A kapyebyezhɔ̀ wa be di wu ja wà, na wee xuu wu wo sipyii pu pye: «We ná we be wu bye ni Nazareti sheen Yesu ni.»

⁷² A Pyeri di foro wu kaa tãan sanha, na gaa. A wu jo: «Ne we ná we ce wε.»

⁷³ Ba jeri ya pye wε, piimu pu bi yere wà ge, a pee di fulu Pyeri na, na wu pye: «Nakaara baa mu be wu wa pu ni. Bani mu jogana li be l'a mu tayirige shee.»

⁷⁴ Ga, a Pyeri di gaa, na wuyε lanji. A wu jo: «Ne wee ná wu ce wε.» Taapile ni a xhupoo di mee su.

⁷⁵ Ayiwa, a Pyeri funɔ̀ di do ni Yesu jomɔ̀ pu ni na: «Yani xhupoo wu pa mee su ge, mu na ba foro ne kaa tãan tɔ̀jii taanri na mu ya ne ce wε.» * A Pyeri di foro kari kpeenge ki na, na she mee su fo xuuni.

27

P'a she ni Yesu ni Pilate mu

(Marika 15:1; Luka 23:1-2; Yohana 18:28-32)

¹ Nisɔ̀ɔ̀gbɔ̀hɔ̀ ki na a saraya jaha shɔ̀nriwee jɔ̀nɔ̀fee pu beeri ni nɔ̀hɔ̀lee p'i be yi na na Yesu ya yaa na wu gbo.

² A p'i wu pɔ̀, na she wu le gbafeneere Pilate kenε ni.

Zhudasi xugana

(Kapyegee 1:18-19)

³ Ayiwa, Zhudasi wemu w'a Yesu le kenε ni ge, ba wee ya li ja na p'a Yesu kayuu li jo na yaha na pu wu gbo wε, a li daajenje di jé wu ni, a wu wari tuunɔ̀ kelee taanri (30) wu lɔ̀, na wu she ki terenje saraya jaha shɔ̀nriwee jɔ̀nɔ̀fee ni Yawutuu jahagbaa fee pu na.

⁴ A wu pu pye: «Kakuunɔ̀ ne pye na jaagi baa fɔ̀ jɔ̀nɔ̀ le xu ni.» Ga, a pee di wu pye: «Wée wo jaha wa yee ni wε? Mu wo jɔ̀nɔ̀ wuu li wa lere!»

⁵ A Zhudasi di wari wu shan jine na Kile-peene pugbɔ̀hɔ̀ ki ni, na gari na she wuyε pɔ̀ gbo.

⁶ A saraya jaha shɔ̀nriwee jɔ̀nɔ̀fee p'i wari wu lɔ̀, na jo: «Li ya saha wée pu we wari we le Kile-peene pugbɔ̀hɔ̀ ki wo keshi wu ni wε. Bani shishan pereme pu jε pii.»

⁷ A p'i jo be yi na, na wee wari we taga cogo faanrivɔ̀ wu wo tege ki shɔ̀, na kee pye pu nabuun faya.

⁸ Lee wuu na p'a kee tege ke mege yiri ali nijnaa we be ni na shishan tege.

* 26:75 Macoo 26:34

⁹ Lee funṅo ni Kilē tudunmṅo Zheremi bi yemu jo ge, a yee ṅo di fa. Wu bi jo na: «P'a wari tuunṅo keleε taanri (30) wu lo, wee wemu w'a pye wu pεεme pu ge. Kee ṅo ke na Izirayeli nagoo p'a bi be.

¹⁰ A p'i wee wari wu lo na taga cogo faanrivṅo wu wo tεge ki shṅ. Kafṅo w'a bi ne pye ne wu yee jo pu mu.»*

Pilate ya Yesu yege

(Marika 15:2-5; Luka 23:3-5; Yohana 18:33-38)

¹¹ Ayiwa, a p'i Yesu yereṅe Pilate naha taan. A wee di wu yege na: «Yawutuu wo saan mu ṅe ya?» A Yesu di wu pye: «Uun, ba ma wa yi yu we.»

¹² Lee kadugo na, ba saraya naha shṅonrivεε ṅunṅofεε ni Yawutuu nahagbaa fεε p'a pa wu tṅoṅo leni we, wu ya wa shishiin be ṅo shṅ we.

¹³ Wee tuun wu ni a Pilate di wu pye: «Keree kiimu beeri na p'a mu jaagi me ge, mu wa ki nuri-i ge?»

¹⁴ Ga Yesu ya wu ṅo shṅ lee la shishiin na we. A lee di gbafεεeri wu fo fo xuuni.

P'a Yesu jaagi na pu wu gbo

(Marika 15:6-15; Luka 23:13-25; Yohana 18:39–19:16)

¹⁵ Ayiwa, gbafεεeri wu bi tee na kaa la pyi. Lee ṅe, yee beeri ba Yawutuu pu wo Bulooro Nuwuuro Kalene l'a nṅ we, w'a kasoleme nigin wa yaha, na saha ni sipyii puyε pyaa wo ṅidaan wu ni.

¹⁶ Lee bi kasoleme wa ta wà wemu mege ya foro ge. Wu mege ki bye na Barabasi.

¹⁷ Sipyiiire ti bi pa binne a Pilate di pu pye: «Barabasi ni Yesu wemu p'a byi Shṅvṅo wu ge, pee shuun wu ni yi funṅo wa pu weke yaha we?»

¹⁸ Bani Pilate bi li ce na Yesu wo ṅεpεen na p'a bi wu le wee keṅe ni.

¹⁹ Na Pilate nidεenge yaha kiiri wu takṅoṅo ki ni, a wu shṅ w'i tuduro yaha p'a pa jo wu mu na: «Ma ganha bu da ma tṅoṅo le we jaagi baa fṅo we wo keree ki ni we, bani we keree k'a ne kanha shen xuuni ṅmunṅoṅo ni piige ki ni.»

²⁰ Ga, a saraya naha shṅonrivεε ṅunṅofεε ni Yawutuu nahagbaa fεε p'i sipyiiire ti son na pu Pilate ṅεeri na wu Barabasi yaha, w'i Yesu gbo.

²¹ A gbafεεeri wu guri pu pye sanha: «Yi funṅo wa pu weke yaha yi mu pii shuun we ni we?» A p'i wu pye: «Barabasi.»

²² A Pilate di pu pye: «Yesu wemu p'a byi Shṅvṅo wu ge, di leke pye wee na we?» A pu beeri di wu pye: «Wu kori tige na!»

²³ A Pilate di pu yege na: «Kakuunṅo leke wu d'a pye we?» Ga, a p'i xhuulo xuuni na toro taashiine li taan na: «Wu kori tige na!»

²⁴ A Pilate di ba li ta na wee wa da le já we, bani la li bi faraa sipyiiire ti kafugo na. A w'i lohṅ ko, na wu keye je sipyiiire ti beeri ṅii na, na jo: «Ne tṅoṅo wa ni yi ni we jaagi baa fṅo we wo shishan pu wo na we. Yeeyε pyaa wo keṅe woyo yi wa yere.»

²⁵ A sipyiiire ti beeri di jo: «Wu shishan pu to wèe ni wù nagoo ṅunṅo ni!»

²⁶ Wee tuun wu ni a Pilate di Barabasi yaha, na Yesu kan p'a kpṅn ni susṅṅo ni, na wu le pu keṅe ni pu kori tige na.

Sṅṅsii p'a Yesu la wolo

(Marika 15:16-20; Yohana 19:2-3)

²⁷ Ayiwa, a gbafεεeri wu sṅṅsii p'i gari ni Yesu ni gbafεεeri wu kaanṅa ki ni. A sṅṅsii pu kurunṅo ki beeri di foro pinne wu feni.

* 27:10 Zakari 11:12-13; Zheremi 32:6-9

28 A p'i Yesu fàya yi wolo wu na, na fadeboronɔ niɲiga ka le wu na.

29 A p'i xhuyo shin na pye saanra ɲudɔnɔ, na lee tɔ wu ɲuɲɔ ni, na wahagaan le wu kanige keɲe ke ni. A p'i xhɔ na ganha na nuguro sinni wu fɛɛ ni, na wu la wo, na yu: «Naabye Yawutuu saan we!»

30 A p'i ganha na ɲɔɔhɔ tugoo na woni wu na, na wahagaan li lɔ, na wu kpɔɔn ɲuɲɔ ke ni.

31 Ba p'a wu la wolo xɔ mu wɛ, a p'i fadeboronɔ niɲiga ki wolo wu na, na wuyɛ pyaa wo fàya yi le wu na, na gari ni wu ni di zhe gori.

P'a she Yesu kori tige na

(Marika 15:21-32; Luka 23:26-43; Yohana 19:17-27)

32 Ayiwa, ba p'a foro kanha ki ni wɛ, na jiri Sirine kulo li shɛn wa na, wee meɲe ki bye na Simɔ. A p'i wee karamu w'a Yesu korikoritige ki lɔ.

33 A p'i she nɔ xuu wa ni, wee meɲe ɲɛ na «Goligota», lee kori ɲɛ: «Nugɔrɔgɔ xuu».

34 A p'i duven suri durɔgi losorogo ka ni na kan wu mu wu gba. Ba w'a yee ɲɛhe wɛ, wu ya sɔɔ na yi gba wɛ.

35 Ba p'a wu kori xɔ wɛ, a sɔrɔsii p'i kagaanshaan pye, na wu fàya yi taa taa pu yɛ na na saha ni lee ni.*

36 Lee kadugo na, a p'i diin na ganha na wu kaseri.

37 P'a Yesu jaagi lemu na ge, a p'i yee ka kɔɔrɔ la na na kori wu ɲuɲɔ na na:
YESU WU ɲɛ WE, YAWUTUU WO SAAN WE.

38 A p'i nagaapeleyɛ shuun wa kori tiye na ni Yesu ni. Nigin wa bye wu kanige ɛɛ, nigin wa di ɲɛ wu kamɛnɛ ɛɛ.

39 Kodoroloo pu bi pu ɲuɲɔ kori, na wu shehele,

40 na yu: «Mu wemu w'a jo na mu na Kile-pɛɛɲɛ pugbɔhɔ ki ja, na ki yereɲɛ sanha cabyaa taanri funɲɔ ni ge, ma bi sii Kile Ja we, mayɛ shɔ sa! Tigi laha tige ki na!»

41 Saraya ɲaha shɔɔnriwɛɛ ɲuɲɔfɛɛ, ni saliya karamɔgɔlɔɔ ni Yawutuu nahagbaa fɛɛ pu bɛ pu bi Yesu la wo, na yu:

42 «W'a sipyii piitiilee shɔ, ga w'a da já wuyɛ shɔ we! GoIzirayeli wo saan wu ɲɛ wii, na wu tigi laha nime korikoritige ki na, wu na dà wu na!

43 «W'a Kile pye wu tadanɔ. Wu kaa bi dan Kile ni, Kile wu wu tirige sa!»* Ta wu ya jo na Kile Ja wee ɲɛ wɛ?»

44 Nagaapeleyɛ yemu p'a kori ni wu ni ge, mu yee bɛ bi wu fanri lee fanhagana li na.

Yesu xugana

(Marika 15:33-41; Luka 23:44-49; Yohana 19:28-30)

45 Na canɔ ki yaha ɲiɲɛ niɲɛ ni, a nibiige di jé fiige ki beɛri ni, fo na she da leɛɛɛ taanri.

46 Yakonɔ wo tuunɔ ɲii taanri wu shizhaa na, a Yesu di ba mujuugbɔɔ wá na: «Eli, Eli, lama sabakatani?» Lee kóri ɲɛ: «Na Kile, na Kile, ɲaha na ma d'a na yaha wɛ?»*

47 Piimu niyereye yi bye wà ge, ba pii ya lee mujuu li logo pee ni wɛ, na jo: «Kile tudunmɔɔ Eli w'a yiri.»

48 Taapile ni a shɛn nigin wa di baa kari pu ni, na she yoro fyɛnmi vinɛgiri ni, na tee migile kagaantɔngɔ ka na, na she gan Yesu mu wu sɔn.

49 Ga, a pusama di jo: «Yere wu wu wii Eli bu da wu na da ba wu shɔ!»

* 27:35 Zaburuu 22:19

* 27:43 Zaburuu 22:9

* 27:46 Zaburuu 22:2

50 A Yesu di mujuugboḵo la be wá sanha, na xhu.

51 Lee taapile li ni a Kile-peene pugboḵo ki nahaparaga fàṅa* nighilege k'i daa shuun, na lo fugba wu na fo ninje ke. A ninje k'i jelle, a faaboboyo ye di ja ja.

52 A faya yi jo di mug mug, Kile wo sipyii piimu p'a bi xu ge, a pee di je.

53 A p'i foro faya yi ni. Ba Yesu ya pa je we, a p'i je fefere kulo li ni, na puye she sipyijeheme na.

54 Sòrsii nunfoḵo we ni sòrsii piimu samaa pu bi Yesu kasege pyi ge, ba pee ya ninje celenje ke ni kee keree ki beeri ja we, a p'i sii fya fo xuuni, na jo: «Can na Kile Ja ye pyaa ki bye we ná we!»

55 Cee nijeheme pii be pu bi yere taliige ni na kii keree kii wii. Pee bi taha Yesu feni na yiri Galile ni, na baari pyi wu mu.

56 Pii meye yi wa ye pu ni: Magadala sheen Mariyama, Yakuba ni Yusufu ye nu Mariyama, ni Zebede jalaa pu wo nu we.

Yesu legana faṅa ni

(Marika 15:42-47; Luka 23:50-56; Yohana 19:38-42)

57 Ba yakono k'a pa no we, a Arimate shen naafuu foḵo wa di ba, wee mege ki bye na Yusufu. Wee be wu bye Yesu wo kalaapire la.

58 A wu gari, na she Yesu nixhugo ki jeri Pilate mu. A Pilate di jo na pu she gbo wu kan wu mu.

59 A Yusufu di gbo wu lo, na fatovige nivono ka migile wu na. Kee bi yaa ni lenfu* ni.

60 Na she wu le faṅa nivono ka ni. Wu bi pu pye p'a kee faṅa ke tugi na yaha wuye kaa na faaya yi ni. A wu xho na kageegboḵo ka gologolo taga faṅa ki jo to, na gari.

61 Magadala sheen Mariyama ni we wu Mariyama we, pee bi tiin na saha ni faṅa ki ni.

P'a sòrsii taha faṅa ki na na p'a ki nunjo sige

62 Nimuguro ti na, a saraya naha shonrivee nunfoḵe ni Farizheen pii di she gbafeneere Pilate mu. Kee canja k'a pye cadenge ki wo gbegeme pu canja ki nimuguro.

63 A p'i ba wu pye: «Nunfoḵo we, na we jugyegi sipya we yaha ni na, we fungono wa li na na w'a bi jo na wee na ba je na foro xu ni wu caxhugo canja taanri wogo na.

64 Lee wuu na we funno wa ma di sòrsii taha faṅa ki na, pee di da ki nunjo sige fo na she cabyaa taanri wu torogo. Kono wu kalaapiire ti ganha bu da ba wu nixhugo ki yu pu da yi yu sipyii pu mu na w'a je na foro xu ni we. Lee bu bye tee kurogo wo jugyegere ti na golo taashiine li be wuuro ti na.»

65 A Pilate di pu pye: «Sòrsii pu piiri! Lemu beeri y'a giin di bye, kono y'i faṅa ki nunjo sige xuuni ge, yi lee pye.»

66 A p'i gari faṅa ki na, na she noḵo ki yaa, na fe yaha ki na, na sòrsii pu taha ki na a pee di ganha na ki nunjo sige.

28

Yesu ya je na foro xu ni

(Marika 16:1-10; Luka 24:1-12; Yohana 20:1-10)

* **27:51 Kile-peene pugboḵo ki nahaparaga fàṅa:** Kee je fàṅa kemu ki bi fefere xuu wu tehene kon na wolo fefere ti beeri wo fefere xuu wu ni ge. Lee ya li shee na wa beeri na já vulo nime Kile na.

¹ Ayiwa, ba cadεεnge k'a toro wε, Dimazhi wu jɪsɔɔgo ki na, canja ki foroduun wu ni, a Magadala shεen Mariyama ni we wu Mariyama w'i gari di zhe fanja ki wii.

² Taapile ni a jɪnε cεlεnε nigbɔhɔ di bye. A Kafɔ wo mεlεke wa di digi na yiri fugba we ni, na ba kagerenε ki gologolo laha fanja ki jɔ na, na diin ki jɪnɔ ni.

³ Mεlεke wu jaha ki bi jɪ ba Kile-jɪnε jε wε, wu faya ye di fiinne wεlεwεle ba xɔɔɔ jε wε.

⁴ Sɔɔsɪi piimu p'a fanja ki jɪnɔ sigeε ge, a pee di fya fo na jεlε, a p'i bye kanna p'a xu.

⁵ A mεlεke wu cεe pu pye: «Yi ganha bu da vya wε! Nε li cε jo Yesu wemu p'a kori tige na ge, wee yee wa zhaa.

⁶ Wu wa naha wε, w'a jε na foro xu ni ba w'a bi yi jo wε. P'a bi wu sinniε xu wemu ni ge, yi pa wee xu wu wii.

⁷ Ayiwa nime yi fyaala shε yi jo wu kalaapiire ti mu na w'a jε na foro xu ni, na w'a gaanji yi jaha na Galile fiige ki ni, yi na zhe wu ja wà. Ye y'a bye nε mu di jo yi mu.»

⁸ A cεe p'i fyaala laha fanja ki na, pu bi fya, ga pu zɔlɔ pu bε d'a jɪ fundanga na. A p'i ganha na fe na gaanji p'i shε yee jaha jo kalaapiire ti mu.

⁹ Taapile ni a Yesu di ba pu jɪnɔ cɪri na pu pye: «Yi faabye!» A cεe p'i fulo Yesu na, na wu co tɔɔɔ ye na, na pεεnε taha wu na.

¹⁰ A Yesu di pu pye: «Yi ganha bu da vya wε! Yi shε yi jo na cebooloo pu mu na p'a se Galile ni, na wà p'a da zhe na ja.»

Sɔɔsɪi p'a Yesu jε wu jo

¹¹ Ayiwa, na cεe pu yaha koo na, sɔɔsɪi piimu pu bi fanja ki jɪnɔ sigeε ge, a pii di gari pee ni, na shε kii keree kii bεeri jaha jo saraya jaha shɔɔnrivεε jɪnɔfεε pu mu.

¹² A saraya jaha shɔɔnrivεε jɪnɔfεε p'i shε puyε ja ni Yawutuu jahagbaa fεε pu ni. A p'i jo bε yi na, na wari ni jehεmε wa kan sɔɔsɪi pu mu,

¹³ na pu pye: «Y'a yi yu na Yesu kalaapiire t'a yee ni jɪmunuyɔ yaha, na ba gbo wu yu piiε ki ni.

¹⁴ Gbafenεeri wu bu yee logo, wεe na zhe yee jaha shɔɔnri ni wu ni na wu wo se pye, kɔnhɔ yaaga ganha bu yi ta wε.»

¹⁵ A sɔɔsɪi p'i wee wari wu lɔ, na shε li pye ba y'a jo pu mu wε. A pee jomɔ pe di jaaga Yawutuu pu tε ni. Fo ni jaa we bε ni pee jomɔ pe ya yu.

Yesu ya wuyε shε wu kalaapiire ti na

(Marika 16:14-18; Luka 24:36-49; Yohana 20:19-23; Kapyegεe 1:6-8)

¹⁶ Ayiwa, a kalaapiire kε ni nigin w'i gari Galile ni. Faabobonɔ kemu kaa Yesu bi jo pu mu ge, a p'i gari wà.

¹⁷ Ba p'a Yesu ja wε, a p'i wu pεlε. Ga, a nakaara di bye pii zɔlɔ ni pu ni.

¹⁸ A Yesu di fulo pu na, na pu pye: «Fanha ki bεeri k'a kan nε mu fugba we, ni jɪnε ke na.

¹⁹ Lee wuu na yi nɔ shi wu bεeri na, y'i pu pye na kalaapiire! Yi pu batize To Kile ni Ja ni Fεfεεε Munaa mεge na!

²⁰ Nɔmεhεε kiimu nε jo yi mu ge, yi pu kalaa na pu taha kee feni! Li wii, n'a da bye ni yi ni jiga bεeri fo na shε kɔnɔ xɔ.»

Marika

Kilɛ Jozaama pe pu wa wu Ja Yesu Kirisa kaa yu ge, Marika wo nigama

Jɔgɔ wu jɛ Marika wɛ?

Marika bi bye Yesu wo tudunmɔɔ kɛ ni shuun wu ni wɛ, ga w'a Barinabasi ni Pɔli tɛgɛ pu wo labye wu na (Kapyegɛe 12:25). Wu nu mɛgɛ ki bye Mariyama (Kapyegɛe 12:12). Wu to we ni Barinabasi wo to wu bye cebooloo (Kolose Shɛɛn 4:10). W'a Tudunmɔɔ Pyɛɛri bɛ tɛgɛ wu wo labye wu na (1 Pyɛɛri 5:13). Pyɛɛri Egilizi w'a wii na wee mu Marika ya wu wo Kilɛ Jozaama pu ta, bani wee w'a wu kalaa. Wu Girekii mɛgɛ ki jɛ Marika, ga mɛgɛ ka bɛ ki bye wu na Heburuu jomɔ pu ni na Yohana. Wee w'a pe Kilɛ Jozaama pe ka.

We Jozaama Kitabu we kakana jɔnɔ

Piimu jɛ Yawutuu wɛ, pee mu Marika ya pe Jozaama pe tun. P'a li shɛɛ wɛɛ na na Kilɛ Ja wu jɛ Yesu, Kilɛ wo sefɛɛɛ ti jɛ wemu ni ge. W'a ceepuuro lɔ na pye sipya, na ganha na wuyɛ pyi: Sipya Ja. W'a pa wu ba kapyɛnɛ pyi sipyii mu, wu pu jɔnɔ wolo (Marika 10:45).

Jozaama Kitabu wu kafila jɔgbɔyɔ

Marika 1:1-13 Yohana Batizelipye wo Kilɛ jomɔ yɛɛ ni Yesu batizeli ni wu labye wu jɔkɔɔnɔ.

Marika 1:14—8:30 Yesu ya labye wemu pye Galile fiige ki ni ge, Yesu ya li shɛ na: «Kilɛ saanra t'a tɛɛnɛ yi na.» Le wu bi byi ge, lee bɛ bi li shɛɛ can na: W'a yama fɛɛ cuunɔ, na jinaa kɔri yeege sipyii ni, na yu ni sefɛɛɛ ni. Ga sipyii bi puyɛ yegee wu keree na na: «We ná we di jɛ sipya wekɛ wɛ?»

Marika 8:31—10:52 Kanhama pe pu da ba nɔ Yesu na Zheruzalɛmu ni ge, w'a pee kaa yu.

Marika 11:1—16:8 Yesu cewusana Zheruzalɛmu kabanuyo na.

Marika 16:9-20 Yesu ya jɛ na foro xu ni, na wuyɛ shɛ wu kalaapiire ta na. Marika funɔɔ wa mu bɛ di li cɛ ba Oromɛ shɛn sɔɔsii jɔnɔfɔɔ w'a yi jo we na: «Can na Kilɛ Ja yɛ pyaa ki jɛ we ná we.» (Marika 15:39).

Yohana Batizelipye wo Kilɛ jomɔ yɛɛ

(Macao 3:1-12; Luka 3:1-18; Yohana 1:19-28)

¹ Kilɛ Jozaama pe pu wa wu Ja Yesu Kirisa kaa yu ge, pu jɔkɔɔnɔ ti wa te.

² Kilɛ tudunmɔɔ Ezayi ya li ka Yesu shizhaa na na:

«Li wii, n'a na tudunmɔ we tun ma jahagbaa na
wu ma koo li yàa yaha.»*

³ «Wu mujuu l'a fɔro siwaga ki ni na:

«Yi Kafɔɔ wu koo li yàa!

Yi wu korogoo ki tii!»*

⁴ Mu Yohana bye siwaga ki ni, na Kilɛ jomɔ pu yɛɛ pyi sipyii pu mu na pu daajɛnɛ jo pu jurumu wu na p'i batize, kɔnhɔ pu jurumu w'i yafa pu mu.

⁵ Zhude fiige ki bɛɛri ni Zheruzalɛmu shɛɛn bɛɛri pu bi se Yohana yiri, na yeree pu jurumu wu na, na puyɛ kaan Yohana wu mu wu na batizeni Zhurudɛn Gba lɔhɔ ki ni.

* 1:2 Malaki 3:1 * 1:3 Ezayi 40:3

⁶ Yohana ye pyaa, jɔhɔyɔ shiire fàya yi bye wu na, seɛge di jɛ wu yapɔgɔ. Kabeeye ni wegeye funɔ seɛ, yee yi bye wu jɔlige.

⁷ W'a bi Kile Kafila wu yu na: «We w'a ma ne kadugo ge, wee fanha k'a jɛhe ne wogo na. Na leele, na wu tanhaya meere be sanha, ne yaa ni lee ni we:

⁸ Ne yee batize lɔhɔ ni, ga wee na ba yi batize Fefere Munaa ni.»

Yesu batizeli ni wu nɔwuuro

(Macao 3:13-4:11; Luka 3:21-22; 4:1-13)

⁹ Wee tuun wu ni a Yesu di ba na yiri Galile Nazareti ni. A Yohana di wu batize Zhuruden Gba lɔhɔ ki ni.

¹⁰ Yesu na foro lɔhɔ ki ni, taapile ni a wu fugba wu jɔ jɔ k'a mugi, a Fefere Munaa di digi wu na, ba gbegbe shazhira jɛ we.

¹¹ A mujuu la di foro fugba wu ni na: «Mu jɛ ne jidaan Ja, mu kaa ya dan ne ni tɛhe baa.»

¹² Ba yee ya jo we, a Fefere Munaa l'i gari ni Yesu ni siwaga ki ni.

¹³ A wu cabyaa kelee shisere (40) pye siwaga ki ni, Shitaanni na wu taanna na wi. Wu bye yacoyo niɛ ni, meleke di wu keree yari.

Na Yesu yaha Galile ni

(Macao 4:12-17; Luka 4:14-15)

¹⁴ Yohana na le xɔ kaso wu ni, Yesu ya kari Galile fiige ki ni, na she Kile wo Jozaama pe yu wà,

¹⁵ na yu: «Tuun w'a nɔ, Kile saanra t'a tɛɛɛ. Yi yere yi jurumu wu na, y'i dà Kile Jozaama pu na!»

Yesu kalaapiire nizhiilee pu yirigana

(Macao 4:18-22; Luka 5:1-11)

¹⁶ Carɔ ka na Yesu yaha wu na doroo Galile Gba wu jɔ ki na, a wu fyashaa shuun jɔ: Simɔ ni wu ceborona Andire. Jɔ pu bi waa gba lɔhɔ ki ni.

¹⁷ A Yesu di pu pye: «Yi taha na feni, di yi pye sipyii shavɛ.»

¹⁸ Taapile ni a p'i jɔlɔ pu yaha wà, na daha wu feni.

¹⁹ A wu she jaha na jeri, na Zebede wo jalaa shuun jɔ: Yakuba ni Yohana. Pu wo jɔlɔ pee di bi jooli pu kɔrɔgɔ funɔ ni.

²⁰ Taapile ni a Yesu di pu yiri, a p'i pu to Zebede ni kapyebyii pu yaha kɔrɔgɔ ki ni, na daha wu feni.

Yesu ya sipyii kalaa, na jina be kori Kaperinomɔ ni

(Luka 4:31-37)

²¹ Lee kadugo na a Yesu ni wu kalaapiire t'i gari Kaperinomɔ kulo li ni. A Yesu di fenhe jé Kile-peɛɛɛ puga ki ni cadɛɛngɛ ki na, na sipyii pu kalaa.

²² A Yesu wo kalaa wu kangana l'i pu jaha wɔ xuuni, bani wu wo we, ni saliya karamɔgɔlɔ pu wo wu bye ninumɔ we. Wu wo kalaa wu bi byi ni sefere ni.

²³ Lee ya bi ná wa ta Kile-peɛɛɛ puga ki ni, jina na jɛ wu ni. A wee di xhuulo na jo:

²⁴ «Naha mu di zhaa wèe feni we, Yesu Nazareti shen? M'a pa ba wù kyɛɛgi ge? Ne mu shi ce, Kile Fefere wo mu jɛ.»

²⁵ A Yesu di din jina wu na, na wu pye: «Cari maye na, m'a foro we ná we ni!»

²⁶ A jina wu ná wu jahara saama na, na sipile wá, na foro wu ni.

²⁷ A l'i bye kakanhana sipyii pu beeri mu; fo pu na puye yegee na: «Le be do? We jɛ kalaafomɔ de! Fanha ni we ná we ya yu ni jinaa ni, p'i wu jomɛe coní.»

28 A Yesu meɛɛ di wakaraa Galile fiige ki beeri cırı.

Yesu ya yama fɛɛ niɲehemɛɛ cuuɲɔ
(Macoo 8:14-17; Luka 4:38-41)

29 Ba Yesu ya foro yɛ Kilɛ-peɛɛɲɛ puga ki ni wɛ, a wu ni Yakuba ni Yohana di she Simɔ ni Andire yɛ kaban.

30 Lee di Simɔ yafezhɔ wu ta w'a sinne ceefuuro kenɛ ni. Ba Yesu ya nɔ wà yɛ wɛ, a p'i wee kaa jo wu mu.

31 A wu fulo wu na, na wu co wu kenɛ na na yirige. A ceefuuro t'i wu yaha. A wu yiri, na pu keree yàa.

32 Ba cana k'a to wɛ, a sipyii p'i wá na ma wu mu ni yama fɛɛ tuuyo beeri ni, ni jinaa wa piimu ni ge.

33 A kulo li sheɛn beeri di ba binne kuɲɔɔ li ɲɔ na.

34 Piimu p'a bi kanha yama tuuyo niɲehɛyɛ kenɛ ni ge, a Yesu di pee cuuɲɔ, na jinaa kori na yeege sipyiɲehemɛɛ ni. Wu ya ta sɔɔ jinaa pu mu pu jo wɛ, bani pee ya wu shi cɛ.

Yesu ya Kilɛ Kafila jo Galile ni
(Luka 4:42-44)

35 Kee cana ki ɲimuguro ɲisɔɔgbɔhɔ ki na, na kpɛɛngɛ ki ta ki sanha wo wɛ, a Yesu di yiri, na gari siponɔ ki xuu wa ni, na she Kilɛ ɲɛɛri wà.

36 A Simɔ ni wu kaafɛɛ di ganha na wu shaa.

37 Ba p'a she wu ɲa wɛ, na wu pye: «Sipyii pu beeri p'a mu shaa.»

38 A wu pu ɲɔ shɔ na: «Wù she xuu watii ni, wù tàan kulogoo kii ni, kɔnhɔ di she Kilɛ Kafila wu jo kee be ni. Bani lee wuu na nɛ pa.»

39 Lee na wu bi Kilɛ Kafila wu yɛɛ pyi Kilɛ-peɛɛɲɛ piyeyɛ yi ni Galile fiige ki beeri ni, na jinaa be kɔri, na yeege sipyii ni.

Yesu ya togo fɔɔ wa cuuɲɔ
(Macoo 8:1-4; Luka 5:12-16)

40 Cana ka, togo fɔɔ wa ya she nuguro sin wu fɛɛ ni, na wu ɲɛɛri, na jo: «Mu bu sɔɔ, go mu na já nɛ cuuɲɔ.»

41 A wu ɲiɲaara di jé Yesu ni. A wu kenɛ yeege, na gbɔn wu na, na jo: «Nɛ sɔɔ mu wu cuuɲɔ!»

42 Taapile ni a togo k'i wu yaha, a wu juuɲɔ.

43 Lee kadugo na a Yesu di wu yaha kari, na yi jo waha xuuni wu mu na:

44 «Kaseɛge yaha mayɛ na, ma ganha yaaga jo sipya nigin be mu wɛ. Ga she mayɛ she saraya ɲaha shɔɔnriɲɔɔ wu na. Musa ya saraga kemu kaa jo ge, m'a kee wolo ma sicuumɔ pu da wuu na. Kee na ba li she na m'a cuuɲɔ.»

45 Ga, a we ná we di foro na kaan ɲiini na doroo. A lee di Yesu pye wu ya já wuyɛ she sipyii na, kulo la shishiin ni wɛ, w'a yere sige ki ni, sipyii p'i se wu mu, na yiri kabaya yi beeri na.

2

Yesu ya ná kabanuxuyo shuun fɔɔ wa cuuɲɔ
(Macoo 9:1-8; Luka 5:17-26)

1 Ba piye ya ya toro wɛ, a Yesu di guri she Kapɛrinɔmɔ ni. A sipyiire t'i yi logo na puga wu wa.

2 A sipyiɲehemɛɛ di ba binne, fo tayerege be ya daa ali kuɲɔɔ li be ɲɔ na wɛ. A Yesu di Kilɛ Kafila jo pu mu.

3 Wee tuun wu ni a sipyii pii di ba ni ná kabanuxuyo shuun fɔɔ wa ni. Wee na ɲɛ namaa shishɛɛɛ keye ni.

4 Sipyii pu ɲehɛɲɛ keɲɛ ni pu ya já gbara Yesu na wɛ. Puga kemu ni wu ɲɛ ge, a p'i kee wo katanja ki lahalala wu ɲuɲɔ na, na ná wu ni wu yasinneɲɛ ki tirige kee wege ki ni.

5 Ba Yesu ya pee wo n'a daa wu ɲa wɛ, na ná kabanuxuyo shuun fɔɔ wu pye: «Na ja, ma jurumu w'a yafa ma mu.»

6 Lee bi saliya karamogɔɔɔ pii ta wà tiinne na, a pee di ganha na yu puye funyɔ ni na:

7 «Naha na we ná we di yu le jogana le na wɛ? Kile meɲɛ we ya gyɛɛgi. Jɔɔ wu d'a já jurumu yafa sipya mu ni Kile yɛ bɛ wɛ?»

8 Taapile ni a Yesu di pu fungɔnyɔ cɛ, na jo: «Naha na ke fungɔngɔ ke tuugo d'a tigi yee funyɔ ni wɛ?»

9 Na ná kabanuxuyo shuun fɔɔ wu pye: «Ma jurumu w'a yafa ma mu.» kelee na wu pye: «Yiri m'a ma yasinneɲɛ ki lɔ, ma da ɲaari.» Lɛkɛ l'a faha wɛ?

10 Ga, konhɔ y'i li cɛ na Sipya ja wu yaha ɲinɛ ki na, se wa wu ni w'a sipyii pu wo jurumu wu yafani pu mu.» A wu ná kabanuxuyo shuun fɔɔ wu pye:

11 «Nɛ w'a jo mu, Yiri, m'a ma yasinneɲɛ ki lɔ m'a se puga!»

12 Taapile ni a wu yiri, na wu yasinneɲɛ ki lɔ, na foro kari pu bɛeri ɲii na. A l'i bye kakanhana pu mu xuuni fo pu na baraga teri Kile na, na yu: «Wèe sanha le ɲɔhɔ ɲa wɛ.»

Yesu ya Levi yiri

(Macao 9:9-13; Luka 5:27-32)

13 Lee kadugo na a Yesu di foro na kari sanha Galile Gba wu ɲɔ ki na. A sipyiɲehemɛɛ di gari wu yiri wà. A wu ganha na pu kalaa.

14 Na wu nidorogo yaha, a wu Alife ja Levi nidɛɲɛɲɛ ɲa fanhafɛɛ pu wari wu tashɔɔ ki ni. A wu wu pye: «Taha na feni.» A Levi di yiri, na daha wu feni.

15 Lee kadugo na a Levi di ba Yesu yiri canja ka, na yalige ɲiɲehɛɲɛ yàa wu mu, a wu gari wà. Na wu yaha wu na li Levi kaban, a fanhafɛɛ wari shɔvɛɛ, ni jurumupyii ɲiɲehemɛɛ piitiilee bɛ di ba diin na li ni Yesu, ni wu kalaapiire ti ni. Bani sipyiɲehemɛɛ pu bi taha wu feni.

16 Farizhɛɛn ni saliya karamogɔɔɔ p'a Yesu ɲa wu na li ni jurumupyii, ni fanhafɛɛ wari shɔvɛɛ pu ni ge, a p'i ganha na wu kalaapiire ti pyi: «Naha na we di li ni fanhafɛɛ wari shɔvɛɛ ni jurumupyii piitiilee bɛ ni wɛ?»

17 Tuun wemu ni Yesu ya yee logo ge, a wu pu pye: «Sicuunɔ fɛɛ mago ɲɛ wɛɛ fɔɔ na wɛ, fo yama fɛɛ. Sipyii piimu p'a tii ge, nɛ ta pa di ba pee yiri wɛ, fo jurumupyii.»

Kalaa nivomɔ ni kalaa nilɛ keree

(Macao 9:14-15; Luka 5:33-35)

18 Tuun wa ni Yohana Batizelipye wo kalaapiire te, ni Farizhɛɛn wo kalaapiire ti bi suun leni na bɛ ni Yawutuu pu wo kalɛɲɛ ki ni. Na pu yaha lee na a sipyii pii di ba Yesu yege canja ka na: «Yohana Batizelipye wo kalaapiire ti fara Farizhɛɛn pu na, pee ya suun leni, mu wo kalaapiire t'i ya suun leni wɛ. Naha na wɛ?»

19 A Yesu di pu ɲɔ shɔ na: «Nɛ ɲɛ ba cenabun poo ɲɛ wɛ. Cekaanra tuun ni, cenabun poo kaafɛɛ na já suun le, na cenabun poo wu yaha ni pu ni shiizhan ge? Bada! Na pu ni cenabun poo wu yaha shiizhan, pu da já suun le wɛ.

20 Caya ya wa ma, cenabun poo wu na ba shɔ pu na. Yee caya yi ba nɔ, pu bɛ na da suun leni.

Nɛ wo kalaa wu ya yaa na wuregi kalaalɛ ni wɛ.

(Macao 9:16-17; Luka 5:36-39)

21 «Wa shishiin da ga favonɔ tara falege na we. Lee bu bye, favonɔ li na nilege ki kile zheengi, kee tashengeɛ ki na bele xuuni.

22 Wa shishiin da ga duvenfomɔ le foroyo* nileye ni we. Lee bu bye, duven wu na foroyo yi sheengi, duven we ni foroyo yi beeri na gyeeɛgi. Ga duvenfomɔ w'a leni foroyo nivoyo ni.»

*Yesu ya yemu jo cadeenge ki shizhaa na ge
(Macoo 12:1-8; Luka 6:1-5)*

23 Yesu ya pa doroo shinma kereye ya te ni cadeenge ka na. A wu kalaapiire ti nidorowuu di koo li na shinma seye ya kon.

24 A Farizheen p'i Yesu pye: «Li wii, kaa lemu ya yaa li pye cadeenge ni we, naha na mu wo kalaapiire t'i lee pyi we?».

25 A Yesu di pu pye: «Tuun wemu ni xuugo ya pa saannaa Dawuda ni wu tahama-nohomɔ pu ta, na pu ta yalige je pu mu-i ge, w'a lemu pye ge, yee sanha lee kalaa na bada-e ge?»

26 Jegana lemu na w'a je Kile-peene puga ki ni, saraya naha shoonrivee jurofoɔ Abiyatari wo tuun wu ni ge, buuri we p'a wo na gaan Kile mu ge, na yee buuri juyɔ ya lo na li, na ya kan wu tahama-nohomɔ pu be mu. Na ta watii bi wee buuri we li we, ni saraya naha shoonrivee ye be we. Ta yee sanha lee kalaa we?»

27 Lee kadugo na a Yesu di pu pye: «Sipya wuu na cadeenge k'a pye; sipya ya ta pye cadeenge ki wuu na we.»

28 Lee wuu na Sipya Ja wu je cadeenge ki be Kafɔɔ.»

3

*Yesu ya na kewaga foɔ wa cuunjo cadeenge ka ni
(Macoo 12:9-14; Luka 6:6-11)*

1 Cana ka, Yesu ya je sanha Kile-peene puga ka ni. Na wa be di je wa wu keɛ ke na waha.

2 A p'i ganha na Yesu kaseri, na wu wii, wu bu da wu na da we na we cuunjo cadeenge ni, konho p'i kajuɔ ta di wu togo le.

3 A Yesu di na kewaga foɔ wu pye: «Yiri yere sipyii pu niɛ ni!»

4 Lee kadugo na a wu pu pye: «L'a saha na kasaana pye cadeenge ni laa, na kakuunɔ pye? Na sipya sho laa, na wu gbo? Leke l'a saha we?» A p'i fehe.

5 A Yesu loyire wo di ganha na pu wii. A pu niwewaa l'i wu yatene gbo. A wu na wu pye: «Ma keɛ ki sanha.» A wu ki sanha; a wu keɛ k'i juunɔ.

6 Taapile ni a Farizheen ni Herodi wo sipyii p'i foro na she puyɛ na, konho p'i gbogana sha Yesu na.

Yesu ya sipyii kalaa, na yama fee cuunjo

7 Lee kadugo na a Yesu ni wu kalaapiire t'i yiri na kari Galile Gba wu jo ki na. A sipyijehemeɛ di daha wu feni: pii ya yiri Galile fiige ki ni, ni Zhude fiige ke,

8 ni Zheruzalemu kulo le, ni Idumɔ fiige ke, ni Zhuruden Gba kadugo yiri sipyii p'a, ni Tiiri ni Sidon kulogoo ni pu kabanuyo kulogoo. A sipyijehemeɛ di Yesu kapyegge kaa logo, na she wu yiri.

9 A Yesu di wu kalaapiire ti pye na pu korogɔ ka yaha wu mu, konho sipyiire ti ganha wu conri we.

* 2:22 Foroyo: Yee je seye kashaya yemu y'a yaa lohoyo tuuyo beeri le kaa na ge.

10 W'a bi sipiyiñehemee cuuñɔ. Lee na yama fee pu beeri ya gburogi, kɔnhɔ p'i gbɔn wu na.

11 Ba jinaa p'a wu naa we, na ganha na dun wu nahagbaa na, na xhuulo na yu: «Kile Ja mu ñe.»

12 A wu sii yi jo na waha pu mu xuuni, na wee ñe sipya wemu ge, na pu ganha bu yee jo wa shishiin be mu we.

Yesu ya tudunmɔ ke ni shuun ñaha bulo
(Macao 10:1-4; Luka 6:12-16)

13 Lee kadugo na a Yesu di dugi faabobonɔ ka na, na wu ñidaan sipyii yiri. A p'i she wu yiri.

14 A wu ke ni shuun ñaha bulo na yaha wuyɛ mu, na pee pye wu Tudunmɔ, na pee tun na pu she Kile Kafila wu jo,

15 na fanha kan pu mu, p'a jinaa kɔri p'a yeege sipyii ni.

16 Ke ni shuun wu ñaha w'a bulo ge, pee meye yi wa ye: Simɔ (A Yesu di wee mege ñeri «Pyeeri»),

17 ni Zebede jalaa shuun: Yakuba ni Yohana (A Yesu di pee meye ñeri «Boneriyezi» lee kɔri ñe «Pu ñe ba Kile-seleñee ñe we»),

18 ni Andire, ni Filipe, ni Batelemi, ni Macoo, ni Tomasi, ni Alife ja Yakuba, ni Tade, ni Simɔ wemu wu bi bye Zelotilee kurunɔ ki ni ge,

19 ni Zhuda Isikariyoti, wee w'a pa Yesu le keñe ni.

Yesu puga sheen pii ya she wu feni

20 Lee kadugo na a Yesu di ba puga. A sipyii p'i guri puyɛ pinne, fo wu ni wu kalaapiire ti ya já talige ta we.

21 Ba wu puga sheen pii ya yee logo we, na jo na: «Wu ñuñmuu ñe we.» Na gari wu feni di zhe jo.

Yesu ya wu tɔgɔ levee ño sho
(Macao 12:22-32; Luka 11:14-23;12:10)

22 Saliya karamɔgɔɔ piimu p'a yiri Zheruzalemu ni ge, a pee di jo: «Belize-buli wu ñe wu ni. Jinaa ñuñɔɔ fanha ni, w'a jinaa pu kɔri.»

23 Ba p'a yee jo we, a Yesu di pu yiri, na le talene le jo pu mu na: «Dii Shitaanni wa di da já Shitaanni wa kɔri we?»

24 Saanra beeri t'a yiri tiye kaa na ge, tee na gyɛegi.

25 Puga beeri sipyii p'a yiri puyɛ kaa na ge, pee na gyɛegi.

26 Ga Shitaanni bu yiri wuyɛ kaa na, wu saanra t'a taa, tee na gyɛegi. Wu saanra ti na xho.

27 Wa na já jé fanhaheneñe fɔɔ puga, di wu yanmuyo kuu, na ta ma ya fɛnhe wu pɔ-ɛ ya? Ga ma bu wu pɔ, ma na já puga ki yanmuyo yi kuu.

28 Can na, n'a da yi jo yi mu, sipyii pu wo jurumu we, ni pu Kile mekyɛgere ti beeri na já yafa pu mu.

29 Ga wa bu Fefere Munaa li mege kyɛegi, lee da yafa weefɔɔ mu we. Weefɔɔ na gori yaha ni wee jurumu tɛhene baa wo wu ni.»

30 Yesu ya yee jo, bani p'a jo na: «Jina wu wa wu ni.»

Jɔgɔ ye pu ñe Yesu nu ni wu cebooloo pu we?
(Macao 12:46-50; Luka 8:19-21)

31 Na Yesu yaha kee puga ki ni, a wu nu ni wu ceboronamaa p'i ba, na ba yere kadaan li na, na wa tun wu Yesu yiri.

32 Sipiyiñehemee pu bi tiin na Yesu maha. A p'i wu pye: «Ma nu we ni ma ceboronamaa pu wa kpɛenge ke na. P'a ma shaa.»

33 A Yesu di pu pye: «Jɔgɔ yɛ pu jɛ nɛ nu ni nɛ ceboronamaa pu wɛ?»

34 Lee kadugo na a wu wu taa sipyitiinye yi wii na jo: «Nɛ nu ni nɛ ceboronamaa pu piiri naha.

35 Sipyaa sipya w'a Kile jidaan pyi ge, wee wu jɛ nɛ ceborona, ni nɛ ceboroshɔ, ni nɛ nu.»

4

Talɛ lemu l'a jo nuguro ta shizhaa na ge (Macao 13:1-9; Luka 8:4-8)

1 A Yesu di ba guri she sanha Galile Gba wu jɔ ki na, a sipyii p'i ganha na se na binneɛ, a wu pu jɔ kon na galaa. A sipyijehemɛɛ di ba binneɛ, na wu maha fo w'a jɛ tiin kɔrɔgɔ ka ni. Kee kɔrɔgɔ k'a bye lɔhɔ ki ni; sipyiiire ti beeri di jɛ kpeɛngɛ ki na gba wu jɔ ki na.

2 W'a bi pu kalaa kaɛheɛɛ ni, ni talɛɛ ni. A wu yi jo pu mu wu kalaa wu ni na:

3 «Yi ye logo, caɲa ka ná wa ya foro na kari wu tɛɛ ni di zhe wu alikama shi wá fenɛ shi wagana na.

4 Na wu yaha wu na wee nuguzhi wu waa, a wu nuguro ta di do koo ni tɛɛ ki jɔ na. A shazheɛɛ di ba tee jɔ.

5 A ta di do faaga jɔɲɔ ni pogoo kii ni. A tee di wɛri fin, bani poɲehɛɛ bye wà wɛ.

6 Ba caya y'a pa yeree wɛ, a t'i fanhaɲa, na waha, bani nire tatii bye ti na wɛ.

7 A nuguro ta di do xhuyo niɲɛ ni. A xhuyo y'i ganha na legi, na ba ti co, na ti li, a t'i bye ti ya nagoo pye wɛ.

8 A nuguro ta di do nijɛɛ na. A tee di fin, na lɛ, na pya le. Pile la ma pyaa kelɛɛ taanri (30) pye; la ma kelɛɛ gbaara (60) pye, la ma xhuu nigin (100) pye.»

9 A Yesu di pu pye: «Wemu na logo ge, wu logo de!»

Yesu talɛɛ ki kajuu jɔɲɔ (Macao 13:10-17; Luka 8:9-10)

10 Tuun wemu ni Yesu ya pa laha sipyijehemɛɛ pu taa ge, pii p'a tee pye ni wu ni na fara wu kalaapiire ke ni shuun wu na ge, a pee di wu yege talɛɛ ki kɔri na.

11 A wu pu pye: «Yee ya Kile saanra niɲmɔhɔɔ ti cemɛ pu beeri ta. Ga sipyii pusamaa kunni, ti keree ki beeri w'a yu pu mu talɛɛ ni,

12 kɔnhɔ:

«P'i já wii xuuni,

ga p'i ganha bu yaaga ɲa wɛ.

P'i já niwegee shan xuuni,

ga p'i ganha bu yi ɲaha cɛ wɛ.

Lee kaa bɛ wɛ, pu na guri ba Kile mu,

w'a pu jurumu wu yafa pu mu.»*

Yesu ya nuguro ti wo talɛ li kɔri jo (Macao 13:18-23; Luka 8:11-15)

13 Lee kadugo na a Yesu di pu pye: «Yee ya le talɛ le cɛ-ɛ ya? Yee na ba talɛɛ kisaɲaa beeri cɛ dii wɛ?»

14 Nuguzhi wavɔɔ we, Kile jomɔ w'a nuri.

* 4:12 Ezayi 6:9

¹⁵ Sipyii pii di jε ba koo jɔ jε wε, jomɔ pa na nugi wee xuu we ni. Pee na pu logo, Shitaanni na ba taapile ni, na ba pee jomɔ pe ninugumɔ wolo pu funyɔ ni.

¹⁶ Wee cogo wu na faaga wo nuguro ti jε piimu ge, pee na jomɔ pu logo, na dɔ pu na tɔvuyo na ni fundanga ni.

¹⁷ Ga nire di jε pu na wε, pu da mɔ wε. Lee wuu na cɔnrɔmɔ bu nɔ pu na, leeshin sipyii ba pu kana pee jomɔ pe wuu na, taapile ni pu juyɔ na gyεεgi.

¹⁸ Piimu pu jε ba xhuyo ninε wuu pu jε-ε ge, pee na jomɔ pu logo,

¹⁹ ga ke konɔ ke wo funzhakeree, ni naafuu la piinne, ni keree kii bε wo la na pu cɔnri pu funyɔ ni, fo pu da nagoo pye wε.

²⁰ Nijenε wuu pu jε piimu ge, pee na pu logo, na pu co, na nagoo pye. Pile la ma bye kεεε taanri (30), la jε kεεε gbaara (60), la jε xhuu nigin (100).»

Talene lemu l'a jo sokinna shizhaa na ge

(Luka 8:16-18)

²¹ Lee kadugo na a Yesu di pu pye: «Wa bu sokinna le, m'a cεεε shigile wu juyɔ ni laa, m'a wu le karaga nɔhɔ ni? Ta yaaga juyɔ ni bε ma ma wu taha wε?»

²² Yaaga bεeri k'a ηmɔhɔ ge, ki na ba foro kpεεngε na, kaa kaa l'a ηmɔhɔ ge, sipyii bεeri na ba lee cε.

²³ Wemu na logo ge, wu logo dε.»

²⁴ A Yesu di guri li shε pu na na: «Ye y'a nuri ge, y'a yiye kaseri yee na. Yaaga kemu ni yee wa sipyii pu wo daanna wu pyi ge, kee yaaga ke ninunɔ ni yeeye pyaa bε wo daanna wa da ba bye, na la fara yee mu.

²⁵ La jε wemu mu ge, la na gan wee mu. Ga la jε wemu mu wε, ali nifenhεne lemu bε li jε wu mu ge, li bε na zhɔ wu na.»

Talene lemu l'a jo yemε nivinmε pu shizhaa na ge

²⁶ A Yesu di pu pye sanha: «Kile wo saanra te ya foro kaa lemu feni ge, li le. Nɔ wa w'a yemε nugi wu kεεye ni.

²⁷ W'a ηmunɔɔ piige la, w'a yeree na cana xuu la, yemε pu na viin puye mu, na lε, na ta wu ya yaaga cε pu keree ni wε.

²⁸ Pile li ma fin na foro jinε ki ni, na ba shicenε yeege, kee na ba sege pye. Sege ki na ba pya le xuuni.

²⁹ Ki ba lε, nɔ wu ma foro, na ki kɔn ni wu ηmɔɔ ni, bani yalɔɔɔ ti lɔduun w'a nɔ.»

Yesu ya talene la jo mutaridi pile shizhaa na

(Macoo 13:31-32,34; Luka 13:18-19)

³⁰ A Yesu di pu pye sanha: «Wεe na jɔ Kile saanra ti taanna ni jaha ni wε? Wɔ na talene leke taga ti kaa jo wε?»

³¹ T'a foro mutaridi pile feni. Ma ba da li nugi jinε na, l'a cεεε foro jinε ke yashi we sama bεeri taan.

³² Ga li bu nugi xɔ, l'a fin, na bεεε na toro naxhoo wu tiye yi saya bεeri taan. L'a gegbɔyɔ yeege, fo shazhεεε na jɔ shiire tagi yemu jime ni ge.»

³³ Yesu bi sipyii pu kalaa, ni kii talenεε kii tuuyo ninεheye ni, pu na jɔ kiimu logo, p'i ki jaha cε ge.

³⁴ Wu bi yu ni pu ni talene baa wε, ga wu ni wu kalaapiire ti bu bye puye na, w'a kee talenεε ki bεeri kori jo pu mu.

Yesu ya kafεεgbɔhɔ ka yerenε

(Macoo 8:23-27; Luka 8:22-25)

35 Kee canuᵋo ki yakonuᵋ, a Yesu di wu kalaapiire ti pye: «Wù she gba wu kadugo.»

36 A p'i sipyiire ti yaha kari. Yesu bye koroᵋo kemu ni ge, a wu kalaapiire t'i gari kee ni ni wu ni. A koroᵋo ya be di binne kari ni wu ni.

37 A kafεεgbᵋho ka di yiri, a lokuruyo y'i ganha na dun koroᵋo ki funᵋo ni, fo na zhaa di ki ni lᵋho na.

38 Yesu bi bye na ᵋmunᵋo, koroᵋo ki kadugo y'iri, na wu juᵋo taha judahaᵋa ka na. A wu kalaapiire t'i wu je, na wu pye: «Wù Karamoᵋo, wù na da gori lᵋho ni, mu wa lee wii kaa-i ge?»

39 A Yesu di je, na sele kafεεge ke ni lokuruyo yi na, na jo: «Yi yere!» Taapile ni a kafεεge ke ni lokuruyo yi be di yere. A tunᵋo pu beeri di yere.

40 Lee kadugo na a Yesu di wu kalaapiire ti pye: «Naha na yee di fyagi me we? Naha na n'a daa di sanha sii pye yee mu-i we?»

41 Ga, a p'i fya xuuni na ganha na puyε pyi: «We ná we d'a sii joᵋo we? Kafεεge ni lᵋho be na wu joᵋmeε conl.»

5

*Yesu ya jinaa kori yeege ná wa ni
(Macao 8:28-34; Luka 8:26-39)*

1 Lee kadugo na a Yesu ni wu kalaapiire t'i no Galile Gba wu kadugo y'iri Gerasa fiige ki ni.

2 Ba Yesu ya foro ye koroᵋo ki ni we, taapile ni a ná wa di foro faxhuu wu ni, jinaa na je wu ni, na ba wu juᵋo círi.

3 Wee ná we tatεεnge ki bye faxhuu. Wa shishiin be bi da já wu po nige we, ni toᵋo shonhoᵋo be ni we.

4 P'a shonhoᵋo taga wu po teεgeε nipeheᵋe ni, na biriye le wu toᵋo na. Ga w'a shonhoᵋo yi kon, na biriye yi be kon wolo toᵋo yi na. Wa shishiin bi da já wu yereᵋe we.

5 Cana fara piige na, wu ma jaari gbee faxhuu we ni, ni yaya na, na xhuulo, na wuyε joᵋo ni faaya ni.

6 A wu Yesu ja, na wu yaha taliige ni, na baa na she nuguro sin wu fee ni,

7 na jo ni mujuugboᵋo ni na: «Naha m'a zhaa ne feni we, Kile-gbotabaaga Ja, Yesu? N'a ma jeeri, Kile wuu na ma ganha bu na kyεgi we!

8 W'a pee jo, bani Yesu ya jo na jina wu wu foro wee ná wu ni.»

9 Wee tuun wu ni a Yesu di wu yege na: «Dii mu mege di je we?» A wu wu jo shᵋo na: «Ne mege je «Wee Ya Nehe,» bani jinaa nipehemεε pu bi je wu ni.

10 A jinaa p'i wu jeeri xuuni, na wu ganha da pee kori yeege fiige ki ni we.

11 Lee bi shaagbaga nijenε ka ta ki na naha yanᵋa ki kabanugo.

12 Wee tuun wu ni a jinaa p'i Yesu jeeri na: «Wù yaha wù she je pii shaalaa pii ni.»

13 A wu soᵋ, taapile ni a jinaa p'i foro ná wu ni, na she je shaalaa pu ni. A shaagbaga k'i gburogi, na digi yanᵋa gologoloyo yi ni, na je gba lᵋho ki ni, na xhu. Pee shaalaa p'a bi she kabofonᵋo shuun (2.000) feni.

14 A pee shaanahamaa p'i baa kari, na she yee paari kanha ki ni, ni sitiinmεε pu mu. A sipyii p'i foro, na she lee nibyii li wii.

15 P'a no Yesu na ge, a p'i wee ná wu nidεεnge ja, jinanεhemεε pu bye wemu ni ge. Faya yi bye wu na, wu d'a cuuᵋo. A p'i fya.

16 Le l'a pye jinaa sipya we, ni pii shaalaa pii shizhaa na ge, lee ya pye piimu nii na ge, a pee di lee paari pu mu.

17 Wee tuun wu ni a p'i ganha na Yesu jɛɛri na wu foro pu wo fiige ki ni.

18 Yesu nijewo kɔrɔɔ ki ni, jinaa pu bye ná wemu ni ge, a wee di wu jɛɛri na wu bi da já binne ni wu ni.

19 Yesu ya ta sɔɔ wɛ, ga na li she wu na na: «Ta se puga! Kafɔɔ Kile ya juɔɔ jaari ma na, na kagbɔhɔɔ kiimu bɛɛri pye ma mu ge, m'a she kee paari ma puga sheen pu mu!»

20 A we ná we di gari. Yesu ya kagbɔhɔɔ kiimu bɛɛri pye wu mu ge, na she kee paari Dekapoli fiige ki ni. A l'i bye kakanhana ki logovɛɛ pu bɛɛri mu.

*Yesu wa cee wa cuuɔ, na Zhayirusi poro nixhugo jɛ
(Macao 9:18-26; Luka 8:40-56)*

21 A Yesu di guri kɔrɔɔ ki ni, na pa ke ki kabanugo ki na. Na wu yaha gba lohɔ ki jɔ na, a sipyiɔhemɛɛ di ba binne wu fɛɛ ni.

22 Ayiwa a Kile-pɛɛɛɛ puga juɔɔɔ wa di ba, wee meɛɛ jɛ Zhayirusi. Ba w'a Yesu na tuun wemu ni wɛ, na she nuguro sin wu fɛɛ ni,

23 na wu jɛɛri saama na na: «Na poro fuceɛɛ l'a taxuyo shaa. N'a ma jɛɛri, pa ma kenɛ taha wu na, kɔnhɔ wu shɔ, wu bye jii na.»

24 A Yesu di binne kari ni wu ni.

A sipyiɔhemɛɛ di daha wu fɛni, na wu cɔnri.

25 Lee bi cee wa bɛ ta wà shishan na woni wu fɛni fo yee ke ni shuun.

26 W'a bi kanha xuuni webyii niɔhemɛɛ kenɛ ni. Wu kenɛ yara bɛɛri ya xɔ na yama pu ta pu sanha bɔrɔ wɛ, fo pusama na dɛnri.

27 A wu Yesu kaa logo, na ba sipyii pu tɛ ni Yesu kadugo yiri, na ba gbɔn wu fadenɛ na.

28 Bani wu bi wu funɔɔ kɔɔn na: «Nɛ bu já ta kpɔn yɛ wu fadenɛ ke na, nɛ na juuɔ.»

29 Taapile ni a wu shishan p'i yere, a wu li cɛ wu cére ti na, na wee ya cuuɔ.

30 Taapile ni a Yesu di li cɛ wuyɛ ni na sefɛɛɛ ta t'a foro wee ni. A wu ηmahana jɛri sipyii pu niɛ ni, na jo: «Jɔɔ w'a kpɔn nɛ fadenɛ ke na wɛ?»

31 A wu kalaapiire t'i wu jɔ shɔ na: «Mu naha jɛ sipyiiɛ ti ni t'a mu cɔnri, na yege sanha na jɔɔ w'a kpɔn ma na wɛ?»

32 Ga, a Yesu di ganha na wu tãan sipyii pu wii, kɔnhɔ wu lee pyevɔɔ na.

33 Kaa le l'a pye wee cee wu na ge, wuyɛ pyaa bi lee cɛ. A wu fya na jɛɛ, na ba nuguro sin Yesu fɛɛ ni, na yi bɛɛri fiinnɛ jo wu mu.

34 Ga, a Yesu di wu pye: «Na poro, ma n'a daa w'a ma shɔ. Ta se jaiɔɔ na! M'a shɔ ma kanhama pu na!»

35 Na Yesu yaha pee jomɔ pu na, a sipyii pii di ba na yiri Kile-pɛɛɛɛ puga juɔɔɔ wu kaban, na ba wu pye: «Ma poro fuceɛɛ l'a xu. Naha na ma sanha d'a navunɔɔ pɛɛ Karamɔɔ wu na wɛ?»

36 Ga Yesu ya ta naha taga pee jomɔ pu yiri wɛ, a wu Zhayirusi pye: «Ma ganha da vya wɛ; dà yɛ nɛ na.»

37 W'a ta sɔɔ wa shishiin bɛ wu pinne ni wu ni wɛ, fo Pyɛɛri, ni Yakuba, ni wu ceborona Yohana.

38 A p'i nɔ Kile-pɛɛɛɛ puga juɔɔɔ wu kaban. A Yesu di tunmɔ pu ta p'a pɛɛ. Sipyiɔhemɛɛ pu bye wà, na mehɛɛ suu, na sipyaa waa.

39 A wu jé puga ki ni na pu pye: «Naha na yee di mehɛɛ suu, na pe tunmɔ pe bɛɛri pyi wɛ? Pya wu ya ta xu wɛ, w'a ηmunɔɔ.»

40 A p'i ganha na wu la wo.

Wee tuun wu ni a wu pu beeri yeege kpeenge ki na. Porofoo wu bye puga kemu ni ge, wu ni porofoo wu to we, ni wu nu we, ni wu wo kalaapiire taanri we, a pee di binne je wa.

⁴¹ A wu fuceere li co li kenje na na jo: «Talita kumi!» lee kori je: «Fuceere, ne w'a ma pye mu, yiri!»

⁴² Taapile ni a fuceere l'i yiri na jaari. Li yee wa bye ke ni shuun. A lee di bye kakanhana pu mu fo xuuni.

⁴³ Ga, a Yesu di yi jo waha pu mu, konho wa shishiin ganha bu li ce we. Lee kadugo na a wu pu pye na pu yalige kan li mu.

6

Nazar'eti sheen ya da Yesu na we (Macoo 13:53-58; Luka 4:16-30)

¹ Lee kadugo na a Yesu di foro wee xuu wu ni, kulo lemu ni w'a le ge, na she wa. A wu kalaapiire t'i binne ni wu ni.

² Ba cadeenge k'a pa no we, a wu she je cadeenge k'a pa no we, a wu she je Kile-peene puga ki ni, na no co na sipyii pu kalaa. A sipyijeheme di wu kafila wu logo, a l'i bye pu mu kakanhana.

A p'i ganha na yu na: «Mii we d'a kii keeree kii ta we? Te fungongo feere te t'a kan wu mu ge, tee je jaha we? Kii kakanhanja kii di wa byi wu mu dii we?»

³ Ta wu je me Mariyama ja menizhe wu we? Go wu ceboronamaa pu wa Yakuba, ni Zhose, ni Zhude, ni Simo. Go wu ceboroshaa pu wa naha wee mu.» Kii keeree kii k'a li pye, pu ya da Yesu na we.

⁴ Ga, a Yesu di pu pye: «Kile tudunmo ya peene taa xuu beeri ni, fo wuye pyaa kulo, ni wu cebooloo ninje ni, ni wuye pyaa puga.»

⁵ Wu ya ta ja kakanhana latii pye wa we, fo na wu kenje ye taha yama fee nigin nigin wa na, na pee cuuno.

⁶ Pu na pye pu ya da wu na we, a lee di wu fo.

Yesu ya wu kalaapiire ke ni shuun wu tun (Macoo 10:5-15; Luka 9:1-6)

Lee kadugo na a Yesu di gari na she sipyii kalaa kabanugo kulogoo ki ni.

⁷ A wu wu kalaapiire ke ni shuun wu yiri, na pu tun shuun shuun, na fanha kan pu mu jinaa na.

⁸ A wu te tuduro te jo pu mu na: «Yi ba ganji, yi ganha bu yaaga katii lo we, fo pu biin ye. Yi ganha bu yalige lo we, kelee kusheyerere we, yi ganha bu waripyaa lo we!»

⁹ Yi tanhaya le, ga yi ganha bu fadeye shuun le we.»

¹⁰ A wu pu pye: «Yi bu je puga beeri ni kulo lemu ni, y'i diin wa fo yi kariduun bu she no.»

¹¹ Xuu wa sheen bu zhe pu da yi tirige we, kelee pu ya yi jom logo we, yi ba foro y'i tayo gbazhenhe jahara wo wa. Lee na ba bye seeri kaa pu feni.»

¹² A kalaapiire t'i she Kile Kafila wu jo na sipyii pu daburaje jo pu jurumu wu na.

¹³ P'a jinajeheme kori yeege sipyiiire ti ni, na sinme tire yama fee ninjeheme na, na pu cuuno.

Herodi hakili ya wuregi (Macoo 14:1-2; Luka 9:7-9)

14 Saannaa Herōdi ya Yesu kaa logo, bani wu mege ki bi foro xuu wu beeri ni. Pii bi yu na: «Yohana Batizelipye w'a je na foro xu ni. Lee l'a wu pye wu na jani kii kakanhanjaa kii na.»

15 Pii bi yu na: «Kile tudunmoo Eli wu je wii.» Pii be di yu na: «Kile tudunmoo watii wu je wii, ba taashiine li wo Kile tudunmoo pu je we.»

16 Ba Herōdi ya yee logo tuun wemu ni we, na jo: «Yohana wu je wii, ne pu pye p'a wemu wo juuɔ kon ge. W'a je na foro xu ni.»

Yohana Batizelipye xugana

(Macao 14:3-12)

17 Yi li ce na Herōdi ye pyaa k'a tuduro tun na pu Yohana co, p'i shonhoɔ le wu na pu le kaso ni, wu ceborona Filipe sho Herōjasi wuu na. Lee bi wu ta w'a wee cee wu leje

18 Bani Yohana bi li shee wu na na: «Li ya ta saha mu wu ma ceborona sho leje we.»

19 A Herōjasi luu di yiri xuuni Yohana taan, na giin di wu gbo, ga Herōdi wuu na wu bi da ja wu gbo we.

20 Herōdi bi fyagi Yohana na, bani w'a bi li ce na zosaama foo ni fefere sipya wu je wii. A wu wu mara xuuni. Yohana ba yu, wu jomoo pu ma Herōdi zo wu wuregi, ga lee be na, l'a bi taan wu ni, w'a wu jomoo nuri.

21 Ga Herōjasi ya pa cazaana ka ta: Herōdi cazege cana ka shi na, saan w'a yalige pye wu fanhagbaho ki sipyii, ni wu sarosii juuɔfee, ni Galile sipyigboo pu mu.

22 A Herōjasi poro fuceere l'i je wa, na xonho. A lee di daan Herōdi ni wu sipyirilee pu ni. Lee wuu na a saan wu fuceere li pye: «Yaaga yaaga kaa li je ma na ge, ki kaa jo na mu, di kee kan ma mu.»

23 A wu gaa na li pye: «Ma bu yaaga yaaga sha ne mu, ne na kee kan ma mu, ali na saanra te taaga ke be.»

24 A fuceere l'i foro, na she li nu wu yege na: «Di jaha jeeeri we?» A nu wu li juo sho na: «Yohana Batizelipye juuɔ.»

25 Taapile ni a fuceere l'i gari tovuyo na saan wu yiri, na she wu pye: «Ne funjo ki wa, m'a Yohana Batizelipye juuɔ taha yaaga ka na nime, ma kan na mu.»

26 A lee di saan wu jaha tanha fo xuuni. Ga na wu yaha w'a ka na xo wu sipyirilee pu nii na, wu ya ja li she we.

27 Taapile ni a wu sarosi nigin wa tun, na wu she ba ni Yohana juumu ni. A wee sarosi wu foro kari kaso gbaha ki ni, na she Yohana juuɔ ki kon,

28 na ba ni juuɔ ki ni na ki taha yaaga ka na, na pa gan fuceere li mu, a l'i she ki kan li nu wu mu.

29 Ba Yohana kalaapiire t'a yee logo we, a t'i she wu nixhugo ki lo na she le faja ni.

Yesu ya yalige kan sipyii kabofonoo kaguro mu

(Macao 14:13-21; Luka 9:10-17; Yohana 6:1-14)

30 Ayiwa, Yesu bi Tudunmoo piimu tun ge, a pee di guri pa wu yiri. P'a sipyii pu kalaa na keere kiimu pye ge, a p'i ki beeri paari wu mu.

31 Sipyijeheme pu bi se Yesu ye yiri na ma, fo na wu ni wu kalaapiire ti pye tere ya ja ta pu mu p'i li we. Lee wuu na w'a pu pye: «Yi pa wu she sige ki ni xuu wa ni, wu ye na, konho y'i njoo jeri.»

32 A p'i je korogo ka ni, na laha sipyire ti taan na kari siponoo ki xuu wa ni.

³³ Ga, a sipiyiηehemεε di pu ja takaraga ni, na pu funyo kɔn pu jaha tataganja na, na pu tashεε ce. A p'i ganha na yiri kulogoo ki beeri ni, na fe na gaanji tooyo na wee xuu wu ni, na she nɔ Yesu ni wu kalaapiire ti jaha na.

³⁴ Ba Yesu ya foro korɔgo ki ni we, na pee sipiyiηehemεε pu ja, a pu jijaara di je wu ni, bani pee sipyii pu bye ba nahavɔɔ baa dubyaa ηe we. A wu jɔ kɔn na pu kalaa kaηehεηε ni.

³⁵ Ba caηa k'a pa digi we, a Yesu kalaapiire t'i fulu wu na, na wu pye: «Caηa k'a xɔ, wεe di ηe siponɔ ni naha.

³⁶ Sipyii pu yaha p'i she kabanugo buguro ni kulogoo ki ni, kɔnhɔ p'i she yalige shɔ wà.»

³⁷ A Yesu di pu pye: «Yiyε pyaa ki yalige kan pu mu.» A p'i wu pye: «Muyε pyaa ya ce sipyiire t'a ηehε ηehεgana lemu na ge, ta wari deηεε xhuu shuun yalige be na pii yaa ya?»

³⁸ A Yesu di pu pye: «Buuri ηuyɔ juu y'i wa yee mu we? Yi she yi perεgi!» P'a she yi perεgi ge, na wu pye: «Buuri ηuyɔ kaguro ni fyaa shuun.»

³⁹ Lee kadugo na a Yesu di wu kalaapiire ti pye, na pu sipyiire ti beeri tenε japurege ki ηunɔ ni kuruyo kuruyo.

⁴⁰ A p'i diin korogoo, xhuu nigin nigin (100), keεε kaguro kaguro (50).

⁴¹ Lee kadugo na a Yesu di yee buuri ηuyɔ kaguro ni fyaa shuun wu la, na jaha ke yirige le fugba we ni, na baraga taha Kile na. A wu xhɔ na yee buuri ηuyɔ yi kegi kegi na kan wu kalaapiire ti mu, na pu yee yerenε sipyii pu taan, na fyaa shuun wu be taa taa pu beeri na.

⁴² A pu beeri di li na din.

⁴³ Buuri ηukεgeyε ni fyaa piimu p'a kori ge, a p'i yee saya keme fo na saganjaa ke ni shuun ni.

⁴⁴ P'a namaa kabɔfonɔɔ kaguro (5.000) tɔrɔ wee buuri wu livεε ni.

*Yesu ya jaari gba lohɔ ηunɔ ni
(Maco 14:22-33; Yohana 6:15-21)*

⁴⁵ Ba p'a xɔ we, taapile ni a Yesu di yi jo waha wu kalaapiire ti mu, na pu je korɔgo ki ni, p'i gba wu kɔn wu jaha na, p'a se Betisayida ni, yani wu sipyiire ti yaha ge.

⁴⁶ Ba w'a pu yaha we, na dugi kari faabobonɔ ka na, na she Kile ηεeri.

⁴⁷ Piige k'a pa wɔ, korɔgo k'i ηe gba lohɔ ki niηε ni, Yesu di ηe wu ye ηiηε ki na.

⁴⁸ A wu wu kalaapiire ti ja t'a kanha kabiinηε ki feni, bani kafεεge ki bi jirini pu na. Ba xhupee mεhεε suduun ya nɔ we, a Yesu di ganha na jaari lohɔ ki ηunɔ ni na se wu kalaapiire ti yiri. Wu bi giin di dorɔ pu taan.

⁴⁹ Ba p'a wu ja wu na jaari lohɔ ki ηunɔ ni we, na ganha na giin na yafugunɔ li, na wà na xhuulo xuuni.

⁵⁰ Bani pu beeri pu bi wu jaa. A pu jaalaa di yiri. Taapile ni a Yesu di jo ni pu ni, na pu pye: «Yi yi logoo ki waha, ne wu wa, yi ganha bu da vya we!»

⁵¹ Lee kadugo na a wu je fara pu na korɔgo ki ni, a kafεεge k'i yere. A l'i bye kakanhana fo xuuni wu kalaapiire ti mu.

⁵² Bani kakanhana lemu l'a pye buuri ηuyɔ yi shizhaa na ge, pu ya lee ce ta we, pu fungɔnyɔ yi bi tɔ.

*Yesu ya yama fεε cuunɔ Zhenezareti fiige ki ni
(Maco 14:34-36)*

⁵³ A Yesu ni wu kalaapiire t'i gba wu kɔn, na nɔ Zhenezareti fiige ki niηε ki na, na pu korɔgo ki pɔ wà kɔnɔ ki na.

54 P'a foro ye kōrōgō ki ni, taapile ni a sipyii p'i Yesu ce.

55 A p'i kee fiige ki beeri paa. Pu bu logo na wu je xuu beeri ni, p'a ganha na yama fee ni pu yasinneye tugoo na se wa ke wu yiri.

56 Xuu beeri ni Yesu ya she ge: kugbōhō la, kupiire la, sige buguro la, sipyii pu bi ma ni yama fee pu ni caanya yi na, na wu jeeri na wu yere p'i gbōn wu fadegenē ke ye na. Sipyii piimu beeri p'a bi gbōn kee na ge, pee beeri bi cuunō.

7

Kalaa wemu w'a ta wu sefelee pu mu ge
(Macao 15:1-9)

1 Farizheen ni saliya karamōgōlō pii ya pa ba na yiri Zheruzalemu ni, na ba binne Yesu tāan.

2 A p'i li seeri na wu wo kalaapiire ta t'a li ni kenōyō ni, lee kori je pu ya pu keye je we.

3 Farizheen ni Yawutuu pusamaa kunni bi li ni pu ya pu keye je xuuni, na be ni pu sefelee pu wo kalege ki ni we.

4 Pu bu guri pa na yiri caan na, pu ya li wuu baa we. Pu bi kalege ni njehenee kii be pyi sanha, ma na jo ceegbuu jegana, ni shō, ni dajaa yagbegeye jegana.

5 A Farizheen ni saliya karamōgōlō p'i Yesu yege na: «Naha na mu wo kalaapiire t'i ya wē sefelee pu wo kalege ki koo jaari we, fo na tere na li ni pu kenōyō ni we?»

6 A Yesu di pu pye: «Ezayi ya kapaṇaa kiimu jo yee shuun shuun jovee pii shizhaa na ge, k'a saha fo xuuni. W'a li ka na: «Nōyō ye ni pii sipyii pii ya ne pele, ga pu zōlō d'a lii ne na fo xuuni.

7 Tawaga ni p'a ne pele,
pu wo kalaa w'i je sipyii wo jōmehēe ye.»*

8 Yee wa Kile jōmehēe yeri, na sipyii wo kalegee pyi.»

9 A Yesu di pu pye sanha: «Le shegana le na yee wa Kile wo jōmehēe ki shege, kōnhō yi da yi tii kalegee pyi.

10 Kile tudunmō Musa ya jo: «Ta ma to, ni ma nu pele.» Na jo sanha: «Wa bu joguunō jo ni wu to, kelee ni wu nu ni, na weefō ya yaa na wu gbo.»*

11 Ga yee kunni wa sipyii pu kalaa na sipya beeri w'a wu to kelee wu nu pye na: «Ne bi da já na naafuu wemu taga mu tege ge, wee je Kōriban.» (Lee kori je wee ya kan xō Kile mu.)

12 Yee da ga weefō yaha wu wu to ni wu nu wu tege nige we.

13 Lee funjō ni yee ya Kile jomō pu pye junjō baa ni yi wo kalegee ki ni. Yee wa kii shi keree njehenee pyi.»

Keree kiimu k'a sipya nōrōgō ge
(Macao 15:10-20)

14 A Yesu di sipyiire ti yiri sanha, na pu pye: «Yi beeri pu niwegee shan, y'i ye logo!

15 Yaaga yaaga k'a jin sipya jō ni ge, kee da já wu nōrōgō we. Ga lemu l'a fōro sipya zō we ni ge, lee l'a wu nōrōgō.

16 [Wemu na logo ge, wu logo dē!]

17 Ba Yesu ya laha sipyii pu tāan na jé puga we, a wu kalaapiire t'i wu yege lee talene li kori na.

* 7:7 Ezayi 29:13 * 7:10 Ekizode 20:12; 21:17

18 A wu pu pye: «Yee be, yee sanha fungonyo ta-e ya? Ta yee ya li ce nago yaaga yaaga k'a jin sipya no ni ge, kee da ja wu norgo-e we?»

19 Bani kee ya jin wu zo ni we. Ga wu yacere le ni kee ma je. Lee kadugo na na ba foro yaara tashenge ke ni.» (Pee jom pe funno ni Yesu ya li she na yalige beeri ki ne fefee.)

20 A Yesu di jo sanha na: «Le l'a foro sipya funno ni ge, lee l'a ma norgo.

21 Sipya funno, lee kori ne wu zo we. Fungankuuyo ye beeri wa foro wa, ni cessaara ni namazhaara, ni nagaara, ni sipyigbuu,

22 ni dadoro, ni jebbo, ni kuumo, ni nafaanra, ni popama, ni jereen, ni mekyegege, ni na maye shee, ni fungongo baara.

23 Kii kakuuno kii beeri wa foro sipya funno ni, kee k'a sipya norgo be.»

Shi watii shen cee wa ya da Yesu na

(Macoo 15:21-28)

24 Lee kadugo na a Yesu di yiri kari Fenisi fiige ki ni Tiiri kulo li kabanugo na, na she je puga ka ni. Wu funno bye sipya be wu wu sanha ce wa we. Ga wu ya ja hmo ho we.

25 A cee wa di wu kaa logo, jina di ne wee poro fuceere ni. A wee cee wu ba nuguro sin wu fee ni.

26 Wee cee wu bye Yawutu we, Fenisi shen wu bye wii. A wu Yesu jere ni na wu jina wu kori yeege wu poro fuceere li ni.

27 Ga, a Yesu di talene la jo wee cee wu mu na: «Yere nohapiire t'i fenheli, t'i din. Bani li ya ta saha pu nohapiire yalige lo wa pobiire mu we.»

28 A cee wu jo: «Yee wa can Kafo. Ga tabali wu noho wo pobiire ti wa nohapiire ti yaljahara ti li.»

29 Lee wuu na a Yesu di wu pye: «Pe jom pe wuu na, kuri m'a se puga! Jina w'a foro ma poro fuceere li ni.»

30 A wu guri kari puga, na she porofoo wu nijuuno ta yasinneege ki na. Jina wu bi foro wu ni.

Yesu ya bobo wa cuuno

31 Yesu ya pa foro Tiiri ni, na doro Sidon ni, na Dekapoli fiige ki kan jeri, na no Galile Gba wu no ki na.

32 A sipyii pii di ba Yesu mu ni bobo wa ni, na wu jere ni na wu wu kehe taha wee na.

33 Wee tuun wu ni a Yesu di laha sipyii pu taan ni wee na wu ye ni, na she wu kabehere le wee na wu niwegee ni, na noho tugi, na gbon wu jile na.

34 Lee kadugo na a Yesu di jaha ke yirige le fugba we ni, na hmagana yeege, na wee na wu pye: «Efata!» (Lee kori ne «No mug!»)

35 Taapile ni a na wu niwegee k'i mug, a jile l'i laha. A wu ganha na diini na yu.

36 A Yesu di yi jo waha pu beeri mu na pu ganha yee jo wa shishiin be mu we. Ga ba w'a yi yu na wari pu mu we, a p'i ganha na la faraa yi jaaga wu na.

37 Al'i bye kakanhana sipyii pu mu xuuni, a p'i ganha na yu na: «Can na wu kapyeege ki beeri k'a no xuuni. W'a boboo be pyi pu na nuri, na yu.»

8

Yesu ya yalige kan sipyii kabofono shishere mu

(Macoo 15:32-39)

1 Yee caya yi na sipyijeheme bi pa binne sanha, noyalige ka shishiin di ne pu mu we. A Yesu di wu kalaapiire ti yiri, na pu pye:

² «Pii sipyii pii nijaaara ti wa ne ni, bani nijaa jε pu caŋa taanri wogo ne yiri naha, jɔyalige ka shishiin di jε nige pu mu wε.

³ Ne bu pu yaha kari li baa, pu fanha na zhe xhɔ koo na, bani pii tayiriye y'a lii pu ni xuuni.»

⁴ A wu kalaapiire t'i wu pye: «Yalige na da mii di pii jɔ sha naha ke siponɔ ke ni wε?»

⁵ A Yesu di pu yege na: «Buuri juyɔ juu yi wa yee mu wε?» A p'i wu jɔ sho na: «Buuri juyɔ gbarashuun.»

⁶ A wu sipyii ti pye na pu tiin jinε ki na. A wu yee buuri juyɔ gbarashuun wu lɔ, na baraga taha Kile na, na yi kegi kegi na kan wu kalaapiire ti mu, na pu yee taa taa sipyii pu na. A kalaapiire t'i yee taa taa sipyii pu na.

⁷ Fyagaa kii bε bye pu mu sanha, a Yesu di baraga taha Kile na kee bε wuu na, na yi jo wu kalaapiire ti mu na pu kee bε taa taa pu na.

⁸ A sipyii t'i li na din. A kalaapiire t'i saganjaa gbarashuun ji buuri jukoroyo yi saya na.

⁹ Pee yalilimεε p'a bi sipyii kabɔfonɔɔ shishεεεε (4.000) xɔ. Lee kadugo na a Yesu di pu yaha kari.

¹⁰ Taapile ni a wu ni wu kalaapiire t'i jε kɔrɔgɔ ka ni na kari Dalamanuta fiige ki ni.

Yawutuu p'a jo na Yesu wu kakanhana la pye (Macoo 16:1-4)

¹¹ Ba p'a nɔ wà wε, a Farizhεεn di ba nɔ, na nakaara jɔ kɔn ni Yesu ni. A p'i Yesu pye na wu jaha sheshεεεε kakanhana la pye she pee na, lemu ya yiri fugba we ni ge. P'a yee jo, kɔnhɔ p'i wu taanna wii.

¹² A Yesu di ηmɔganja yege xuuni, na jo: «Naha na nijaa sipyii di jaha sheshεεεε kakanhana shaa wε? Can na n'a da yi jo yi mu, jaha sheshεεεε kakanhana la shishiin da zheε pu na wε.»

¹³ Lee kadugo na a wu laha pu taan, na jε kɔrɔgɔ ki ni, na gari sanha gba wu kadugo.

Farizhεεn ni Herɔdi wo buuri shizhenherε te (Macoo 16:5-12)

¹⁴ Kalaapiire ti funnɔ bi wɔ, ti ya ta buuri lɔ wε, buuri bε di bye pu mu kɔrɔgɔ ki ni wε, fo buuri juyɔ nigin ye.

¹⁵ A Yesu di yi jo waha wu kalaapiire ti mu na: «Y'a yiye kaseri Farizhεεn wo buuri shizhenherε * te, ni Herɔdi wuuro te na dε!»

¹⁶ A p'i puyε pye na: «W'a ye yu, bani buuri jε wée mu wε.»

¹⁷ Yemu pu bi yu ge, a Yesu di yee cε na jo: «Naha na yee di yu na buuri jε yee mu-i wε? Yee sanha sii ye jaha cε nime bε-ε ya? Yee funyɔ y'a tɔ gε?

¹⁸ Nii jε yee mu; y'i wa jaa-i gε? Niwegee jε yee mu; y'i wa nuri-i gε? Yee funyɔ ya dun ka-ε gε?

¹⁹ Ne buuri juyɔ kaguro wu kegi kegi, na kan sipyii kabɔfonɔɔ kaguro (5.000) wu mu tuun wemu ni ge, saganjaa juu yee d'a ji yee buuri jukoroyo yi saya na wε?» A p'i wu jɔ sho na: «Ke ni shuun.»

²⁰ «Ne buuri juyɔ gbarashuun wu kegi kegi, na kan sipyii kabɔfonɔɔ shishεεεε (4.000) wu mu tuun wemu ni ge, saganjaa juu yee d'a ji yee buuri jukoroyo yi saya na wε?» A p'i wu jɔ sho na: «Gbarashuun.»

* **8:15 Shizhenherε** nifenhεfenhεεε ki ma faranimye nijeheme pye p'a yiri. Wee cogo we ninumɔ na tafonɔ nifenhεfenhεεε bu she da wée zɔlɔ pu ni, lee na já wée munaa li kyεegi.

21 A Yesu di pu pye: «Yee di sanha sii yi jaha ce nime be-e ge?»

Yesu ya fyen wa cuunjo Betisayida ni

22 Ba p'a no Betisayida ni we, wee xuu wu ni a sipyii pii di ba Yesu mu ni fyen wa ni, na wu jeeeri na wu kpon wu na.

23 A Yesu di fyen wu co wu keje na, na gari ni wu ni kanha ki kadugo, na she jolohole wee na wu jini ni, na wu keje taha wu na, na wu yege na: «Mu wa yaaga jaa ya?»

24 A fyen wu wu jaha yirige na jo: «Ne w'a sipyii pu jaa ba tiire wa we; ga p'i jaari.»

25 A Yesu di wu keye taha sanha wee na wu jini na. A wu wii xuuni, na juunjo, na yanmuyoyi beeri na shoonri.

26 A Yesu di wu yaha kari puga, na wu pye: «Ma ganha je kulo li ni we!»

Pyeeeri ya yere li na na Kirisa wu je Yesu

(Macao 16:13-20; Luka 9:18-21)

27 Yesu ni wu kalaapiire t'a pa gaaji Sezare Filipe taan kulogoo ki ni. Na pu yaha koo na, a Yesu di wu kalaapiire ti yege na: «Sipyii pu wa yu na jago ne je we?»

28 A p'i wu jo sho na: «Pii wa yu na Yohana Batizelipye, pii di yu na Kile tudunmoo Eli, pii be di yu sanha na Kile tudunmoo wa.»

29 A Yesu di pu yege na: «Ga yee do, yeeye pyaa ki mu ne di je jago we?» A Pyeeeri di wu pye: «Kirisa mu je.»

30 A Yesu di yi jo waha pu mu na pu ganha yee jo wa shishiin be mu we.

Yesu ya wu xu ni wu je wu jo

(Macao 16:21-28; Luka 9:22-27)

31 Lee kadugo na a Yesu di kalaapiire ti jo kon na galaa, na yi jo pu mu na: «Li waha i'i waha, fo Sipyia Ja wu bu ganha xuuni. Noholee, ni saraya jaha shoonrivere juunjoee, ni saliya karamogoloo na ba zhe wu ni. Pu na ba wu gbo; cabyaa taanri bu doru wu na je.»

32 A wu yi finnje jo pu mu. A Pyeeeri di gari ni wu ni kabanugo, na she jo kon na yu ni wu ni.

33 Ga, a Yesu di hmahana jeri, na wu kalaapiire ti wii, na din Pyeeeri na na jo: «Toro laha na taan, mu Shitaanni we! Bani mu fungongoye Kile keree na we, fo sipyii wogoo.»

34 Lee kadugo na a Yesu di sipyii pee ni wu kalaapiire ti yiri, na pu pye: «Wa funjo bi je wu binne ni na ni, wu she wuyeyi ni, wu wu korikoritige ki lo taha na feni.

35 Bani sipya we w'a giin wu wuyeyi pile munaa juunjo wolo nijaa ge, wee na ba buun wu munaa ni jiga na. Ga we w'a bonri wu munaa ni nijaa ne ni Jozaama pu wuu na ge, wee wu da ba wu munaa juunjo wolo jiga na.

36 L'a jaha jo sipya na wu konjo yanmuyoyi beeri ta, wu ba buun wuyeyi pile munaa ni we?

37 Yaaga keke sipya di da ja daga wu munaa juunjo wolo we?

38 Nijaa wo sipyii pii je jurumupyii, p'i ya tii Kile jaha taan we. Lee wuu na sipyaa sipya w'a shiige le wuyeyi ni, na bye wu ya ne ni na jomoo pu kaa yu sipyii mu-i ge, Sipyia Ja wu be na ba shiige le wuyeyi ni weefoo shizhaa na, wu ba ba wu To Kile wu wo nooro wu ni tuun wemu ni, ni wu fefere meleke pu ni.»

9

1 A Yesu di yi jo pu mu sanha na: «Can na n'a da yi jo yi mu, sipyii pii pu wa naha ge, pii wa da xhuu pu ni bada na ta pu ya Kile wo saanra te ja tapaga ni, ni fanha ni we.»

*Yesu jɛwiine l'a jɛri
(Macoo 17:1-13; Luka 9:28-36)*

2 Lee kadugo na ba cabyaa gbaara ya toro we, a Yesu di gari ni Pyɛɛri, ni Yakuba, ni Yohana ni faabobotɔngɔ ka fugba ni pu ye na. A wu jɛwiine l'i she jɛri pu jii na.

3 A wu faya y'i ganha na ji, na fiinne fiinne gana la na, wa shishiin jɛ jine na wemu na ja yaaga fiinne di mu xo we.

4 A p'i Eli ni Musa ja wu na yu ni Yesu ni.

5 Lee na a Pyɛɛri di Yesu pye: «Wu Karamɔgɔ, we bu gori naha, lee ya jo xuuni de. Wu buguloo taanri yereɛ, mu wo nigin, Musa wo nigin, Eli wo nigin.»

6 Ye wu bi yaa wu jo ge, wu ya yee ce we, bani pu bi fya xuuni.

7 A jahaɲa ka di ba pu to, a mujuu la di foro kee jahaɲa ki ni na: «Ne jidaan Ja wu jɛ we. Wu kaa l'a dan ne ni. Y'a wu nijoyo nuri!»

8 Taapile ni a p'i pu taan wu wii, ga pu ya sipya watii ja nige we, fo Yesu ye.

9 Ba p'a diri faaboboɲɔ ki na we, a Yesu di yi jo waha pu mu na kaa lemu p'a ja ge, na pu ganha bu lee jaha jo sipya wa shishiin be mu we, fo Sipya Ja wu ba jɛ na foro xu ni tuun wemu ni.

10 A pee jomɔ pe di gori pu funyɔ ni. A p'i puyɛ yege na: «Sipya Ja wu na jɛ na foro xu ni, lee kori jɛ dii we?»

11 A p'i wu yege na: «Naha na saliya karamɔgɔlɔ p'i yu na Eli w'a yaa na fenhe pa we?»

12 A wu pu jo shɔ na: «Uun, Eli w'a yaa na fenhe pa, na ba keree ki beeri gbegelonɔ gbegele. Ga jaha na l'a ka na Sipya Ja wu na ba ganha xuuni we, na pu na ba zhe wu ni we?»

13 Ga n'a da yi jo yi mu, Eli ya pa xo, a sipyii p'i wu pye pu jidaan pyegana na ma na jo ba l'a ka wu shizhaa na we.»

*Yesu ya pya wa cuunɔ jina bye wemu ni ge
(Macoo 17:14-21; Luka 9:37-43)*

14 Ba p'a pa je kalaapiire tisara ni we, na sipyi jehemeɛ ta p'a pu maha, saliya karamɔgɔlɔ p'i jɛ na nakaara pyi ni kalaapiire ti ni.

15 Sipyiire t'a Yesu ja tuun wemu ni ge, a l'i bye kakanhana pu mu. A p'i baa kari, na she wu shaari.

16 A Yesu di wu kalaapiire ti yege na: «Naha wuu na yi wa nakaara pyi ni pu ni we?»

17 A na wa di wu jo shɔ sipyiire ti te ni na jo: «Wu Karamɔgɔ, n'a pa ma mu ni na ja ni, bani jina bobo wu wa wu ni.

18 Jina wu bu wu co xuu xuu ni, w'a wu shan jine na. Kakaya na ganha na foro pya wu jo ni, w'a ganha na ganhaa kii kuri, na waha. Ne yi jo ma kalaapiire ti mu, jo pu jina wu kori yeege wu ni, ga p'i ya ja we.»

19 A Yesu di jo: «Ee! Yee kunni jɛ n'a daa baa fɛɛ! Ne na gori yaha naha ni yee ni fo tuun weke we? Ne na yee keree xu, fo tuun weke ni we? Pa ni ma pya wu ni!»

20 A p'i gari ni wu ni wu yiri. Ba pya w'a Yesu na wε, taapile ni a jina wu wu nahara xuuni, a wu do ninε na, na gologolo. A kakaya di ganha na fōro wu na ni.

21 A Yesu di pya wu to wu yege na: «Fo tuun weke ni le ya wu ta wε?» A wu wu na shō na: «Fo wu nōhōpiire tuun ni.

22 Teegee ninnehene ni jina wu ma wu shan na ni, ni lōhō ni, kōnhō wu xhu. Ma bi jani yaaga na, nunjō naari wū na, m'a wū tege!»

23 A Yesu di wu pye: «Ma bi jani! Keree beeri k'a já pye n'a daa fōo mu.»

24 Taapile ni a funana li to wu xhuulo na: «Ne dà ma na, pa na tege m'a n'a daa baara ti wolo na funjō ni.»

25 Yesu ya li na sipyiire t'a gburogi na ma wu mu ge, a wu din jina wu na na: «Jina bobo judunnō, ne w'a ma pye mu, foro wu ni. Ma ganha jé wu ni nige bada wε.»

26 A jina wu xhuulo, na funana li nahara xuuni, na foro li ni. A l'i bye ma na jo li nixhugo ki ne, fo sipyinehemεε bi yu na: «W'a xu.»

27 Ga Yesu di funana li keje ki co, na li yirige. A l'i yiri, na yere.

28 Ba Yesu ya pa jé puga wε, na wu ni kalaapiire ti yaha pu ye na. A p'i wu yege na: «Naha na wée di ya já we jina we kari yege pya wu ni-i wε?»

29 A Yesu di pu na shō na: «Ke jina tuugo ke ya fōro forogana la shishiin na ni Kil-nerεε be wε.»

Yesu ya wu xu ni wu ne wu jo sanha

(Macoo 17:22-23; Luka 9:43-45)

30 A p'i yiri wā, na Galile fiige ki ja toro na gaani. Yesu funjō bye pu wu sanha ce wε,

31 bani wu bi wu kalaapiire ti kalaa. A wu pu pye: «Pu na ba Sipya Ja wu le sipyii keye ni. Pu na ba wu gbo, cabyaa taanri bu doro, w'a ne.»

32 Ga pu bi pee jomō pu kōri ce wε, na fya pu ya já wu yege pee keree na wε.

Weke w'i ne nahagbaa fōo wε?

(Macoo 18:1-5; Luka 9:46-48)

33 A p'i nō Kaperinōmō ni. Yesu niyege na puga ki ni, a wu wu kalaapiire ti yege na: «Nakaara teke na yi bye koo li na wε?»

34 Ga, a p'i cari, bani pu bi puyε yegee koo li na na weke wu ne pee beeri wo nahagbaa fōo wε?

35 Wee tuun wu ni a Yesu di diin, na wu kalaapiire ke ni shuun wu yiri, na pu pye: «Wa funjō bi ne na pye nahagbaa fōo, w'a yaa na pye pu beeri kadugo yiri wo, ni pu beeri kapyebye.»

36 A wu nōhōceere la la, na lee yerenε pu ninε ni, na li co wu keye ni, na yi jo pu mu na:

37 «Sipya sipya w'a le nōhōceere le la shi co xuuni ne wuu na ge, ne w'a co xuuni. We w'a ne co xuuni ge, wee ya ne co xuuni wε, ga ne tunvōo we w'a co xuuni.»

Sipya wemu ne wèe pen wε, wèe nii wu ne wii

(Luka 9:49-50)

38 A Yohana di Yesu pye: «Wū Karamōgō, wèe ya ná wa na, wu na jinaa kōri na yege sipyii ni mu mεge na. A wèe di yi jo wu mu jo wu ganha ba lee pyi wε, bani wu ne wèe wa wε.»

39 A Yesu di wu pye: «Yi ganha bu wu naha kōn wε, bani sipya wa shishiin da já kakanhana pye ne mege na, lee kadugo na m'a wakaraa m'a ne joguumo yu wε.

40 Bani sipya wemu jε wèe pεn wε, wèe jii wu jε wii.

41 Can na n'a da yi jo yi mu, sipyaa sipya w'a cεεgbuu jii lɔhɔ kan yi mu y'a gba na bani yi jε Kirisa wuu ge, weefɔɔ da ga fɔ lee wo kuduun ni wε.

*Kaa le l'a ma leni jurumu ni ge, lee jɔ yaha
(Macao 18:6-9; Luka 17:1-2)*

42 «Te nɔhɔpiire te t'a dà nε na ge, sipyaa sipya w'a le la jɔɔ kyεεgi ge, li bi da bɔɔ weefɔɔ mu, na faatabaaga pɔ wu katige ni, na wu wá suumɔ lɔhɔ ni.

43 Ma keɲe bi jε kaɲuɲɔ di ma le jurumu ni, ki kɔn. Ma keɲe nigin wo na jé Alijinε ni, lee ya pɔɔ ma mu, ma keye shuun wo wu she yaha Jahanεmε ni nafugibaaga ni. [

44 Wee xuu wu ni, wu fyenyε ya xhuli wε, kee na ki ya furi wε.]

45 Ma tɔɔɔ bi jε kaɲuɲɔ di ma le jurumu ni, ki kɔn. Ma tɔɔɔ nigin wo na jé Alijinε ni, lee ya pɔɔ ma mu, ma tɔɔɔ shuun wo wu wá Jahanεmε ni. [

46 Wee xuu wu ni, wu fyenyε ya xhuli wε, kee na ki ya furi wε.]

47 Ma jii bi jε kaɲuɲɔ di ma le jurumu ni, li wehele wolo. Ma jii nigin wo na jé Kilε wo saanra ti ni, lee ya pɔɔ ma mu, ma jii shuun wo wu wá Jahanεmε ni.

48 Wee xuu wu ni,
wu fyenyε ya xhuli wε,
kee na ki ya furi wε.*

49 «Bani ba l'a saha na suumɔ le shiga ni wε, mu l'a saha jurumupyii bε pu sorogo na ni.

50 Suumɔ ya jɔ, ga pu tipoomɔ bu foro pu ni, jaha ma da daga pu taan sanha we? Suumɔ pu pye yiye pyaa ni, jaiɲiɲε di bye yi te ni.»

10

*Yesu ya yemu jo gbaxɔɔɔ shizhaa na ge
(Macao 19:1-12; Luka 16:18)*

1 A Yesu di yiri wà, na gari Zhude fiige ki ni, ni Zhuruden Gba wu kadugo yiri. A sipyiire t'i ba binne wu taan sanha. A wu ganha na pu kalaa ma na jo, ba w'a tee na li pyi pyegana lemu na wε.

2 A Farizhen pii di fulo wu na, na wu peri. A p'i wu pye: «L'a saha ná wu wu shɔ gbaga xɔ ya?»

3 A Yesu di pu jɔ shɔ na: «Nɔmεε leke Musa d'a jo yee mu wε?»

4 A p'i jo: «Musa ya koro kan wèe mu na wa ba da wu shɔ yaha, na wufɔɔ wu fεhε gbaxɔɔɔ semε yàa kan wu mu wu na wu yaha.»

5 A Yesu di pu pye: «Yee niwegee k'a waha, lee wuu na Musa ya le jɔmεε le ka na kan yee mu.

6 Ga fo kɔɲɔ ki jɔkɔɔnɔ na, Kilε ya pu yàa ná ni cee.

7 Lee wuu na ná na ba wu to, ni wu nu yaha, na nɔɔ wu shɔ na.

8 Pu shuun wu na bye ceepuuro nigin. Lee funɲɔ ni pu jε nige shuun wε, ga fo nigin.

9 Ayiwa Kilε ya lemu pye nigin ge, sipya ganha bu lee waagi wε.»

10 Ba p'a jé puga wε, a kalaapiire t'i Yesu yege lee na sanha.

11 A wu yi jo pu mu na: «Sipyaa sipya w'a wu shɔ gbaga xɔ, na watii lenε ge, dɔdɔɔɔ m'a pye ma ceshiime wu shizhaa na.

12 Wee cogo wu na cee bε bu foro wu poo mu, na gbaga je ná watii mu, dɔdɔɔɔ w'a pye.»

* 9:48 Ezayi 66:24

*Yesu ya duba nɔhɔpiire ta mu
(Macoo 19:13-15; Luka 18:15-17)*

13 Lee kadugo na sipyii pii ya pa Yesu mu ni nɔhɔpiire ta ni, kɔnhɔ wu gbɔn ti na; ga, a kalaapiire t'i yogo jo ni pu ni.

14 Yesu ya lee na ge, a wu luu di yiri, a wu wu kalaapiire ti pye: «Yi nɔhɔpiire ti yaha ti da ma na mu, yi ganha ba ti naaha kɔɔn wɛ! Bani pee shi tuugo wuuro ti na Kile wo saanra te.

15 Can na n'a da yi jo yi mu, sipya wemu ya Kile wo saanra ti co ba nɔhɔcɛɛɛ jɛ-ɛ wɛ, wee da ga ba jé ti ni bada wɛ.»

16 Lee kadugo na a wu nɔhɔpiire ti lɔ, na wu keye taha ti na, na duba ti mu.

*Naafuugbɔ fɔɔ jeme p'a pɛn Kile wo saanra ti ni
(Macoo 19:16-30; Luka 18:18-30)*

17 Lee kadugo na ba Yesu ya pa koo lɔ na gaanji wɛ, a ná wa di baa nɔ, na nuguro sin wu fɛɛ ni, na wu yege na: «Karamɔgosaama, naaha nɛ yaa na pye, kɔnhɔ di ba na siicumɔ nixhɔbaama ta wɛ?»

18 A Yesu di wu pye: «Naaha na m'a na pyi nizaama wɛ? Nizaama wa shishiin wa wɛ, fo Kile yɛ.

19 M'a Kile wo na mɛɛjogoo ki cɛ na: «Ma ganha bu sipya gbo wɛ! Ma ganha bu dɔdɔɔɔ pye wɛ! Ma ganha bu nagaara pye wɛ! Ma ganha bu kafineye taha ma sipyii ni na wɛ! Ma ganha bu wa na mahana wɛ! Ma da ma nu ni ma to pɛlɛ!»

20 A wee ná wu jo: «Karamɔgɔ, fo na nɔhɔpiire ti tuun wu ni nɛ na kɔn na kii koro naari.»

21 A Yesu di wu wii ni taan naeɛge ni, na wu pye: «Kaa nigin yɛ l'a mu kuunɔ. She ma keɛɛ yanmuyɔ yi bɛɛri pɛɛɛ, m'a wee wari wu kan la baa fɛɛ mu! Wee tuun wu ni ma na naafuu ta fugba we ni. Lee kadugo taan m'a ba daha na feni!»

22 A pee jomɔ p'i wu naaha tanha na gaanji, bani naafuugbɔ wu bye wu mu.

23 A Yesu di wu taan wu wii, na wu kalaapiire ti pye: «Naafuugbɔ fɔɔ jeme p'a pɛn Kile wo saanra ti ni dɛ!»

24 A pee jomɔ p'i bye kakanhana kalaapiire ti mu; ga, a Yesu di pu pye sanha na: «Na nagoo, Kile wo saanra ti jeme p'a pɛn dɛ!»

25 Naahɔɔ jeme ya taan museni wii ni na toro, naafuugbɔ fɔɔ jé na Kile wo saanra ti ni.

26 A l'i bye tɛhɛnɛ baa kakanhana kalaapiire ti mu, a p'i ganha na puyɛ pyi: «Aa! Wee tuun wu ni sipya wekɛ na já pa shɔ wɛ?»

27 A Yesu di pu wii, na jo: «Sipyii mu, lee da já bye wɛ, ga li na já bye Kile mu, bani kaa la shishiin ya Kile jani wɛ.»

28 A Pyɛɛri di wu pye: «Li wii, wèe ya kahari yanmuyɔ bɛɛri ni, na daha mu feni.»

29 A Yesu di wu pye: «Can na n'a da yi jo yi mu, sipyaa sipya w'a kahari wu puga ni ge, kelee wu ceboronamaa, kelee wu ceboroshaa, kelee wu nu, kelee wu to, kelee wu nagoo, kelee wu kɛɛyɛ, nɛ ni Jozaama pe wuu na ge,

30 weefɔɔ na ba yee bɛɛri yahaɔaa xhoo nigin (100) ta ke kɔɔ ke na: piyɛyɛ, ni ceboronamaa, ni ceboroshaa, ni nii, ni nagoo, ni kɛɛyɛ, na kanhama bɛ ta, na ba na siicumɔ nixhɔbaama bɛ ta niga na.

31 Ga naahagbaa wuu ni jehɛmɛɛ na ba bye kadugo yiri wuu, kadugo yiri wuu ni jehɛmɛɛ na bye naahagbaa wuu.»

*Yesu ya wu xu ni wu jɛ wu jo sanha
(Macoo 20:17-19; Luka 18:31-34)*

32 Koo na pu bye na gaani Zheruzalemu ni, Yesu bye wu kalaapiire ti nahagbaa na. Kalaapiire ti hakilee pu bi kyεεgi. Sipyii pii p'a taha pu feni ge, pee bi fya. A Yesu di gari sanha ni wu wuu ke ni shuun wu ye ni. Kaa le li da ba bye wu na ge, a wu lee jɔ kɔn na yu pu mu.

33 A wu pu pye: «Wù wii gaani Zheruzalemu ni. Pu na zhe Sipyia Ja wu le wà saraya naha shɔɔnrivεε jɔɔfεε ni saliya karamɔɔlɔɔ pu kenε ni. Pu na ba wu jaagi na w'a yaa ni xu ni. P'a wu le shi watii kenε ni, wemu jε Yawutuu shi wε.

34 Wee na ba zhehe wu na, na jɔlɔhɔ tugi wu na, na wu kpɔn ni susɔlɔɔ ni, na wu gbo. Canja taanri wogo ki na w'a jε.»

Yakuba ni Yohana ya nahagbaa fεεε shaa Yesu mu

(Macao 20:20-28)

35 Lee kadugo na Zebede jalaa Yakuba ni Yohana ya pa fulo Yesu na, na yi jo wu mu na: «Wù Karamɔɔ, kaa le wù da ba jεeri ma mu ge, wù la jε m'a lee pye wù mu.»

36 A Yesu di pu yege na: «Yi wa giin nε leke pye yi mu wε?»

37 A p'i wu jɔ shɔ na: «Ma sɔɔ m'a nahagbaa fεεε tatiinyε yi kan wù mu: nigin wa di diin ma kanige ce, wa di diin ma kamεne ce, ma saanra nɔɔro wuuro ti ni.»

38 Ga, a Yesu di pu pye: «Kaa lemu yee wa jεeri ge, yee wa li ce wε. Kanhama ceεgbuu lemu ni n'a da ba gba ge, yee na já gba lee ni ya? Kelee nε na ba batize kanhama ni gberigberɔ wemu ni ge, yee na já batize yee ni ya?»

39 A p'i wu pye: «Uun, wèe na já.» A Yesu di pu pye: «Yi na ba gba nε wo ceεgbuu li ni. Nε na ba batize kanhama ni gberigberɔ wemu ni ge, yi na ba batize yee be ni.

40 Ga na tiin nε kanige ce, kelee nε kamεne ce, nε jε yee tatiinyε yi kanvɔɔ wε. Piimu kaa na Kilε ya yee gbegele ge, pee mu yi da ba gan.»

41 Ba kalaapiire ke wu samaa ya yee logo wε, a pu logoo di yiri Yakuba ni Yohana taan.

42 Lee na a Yesu di pu bεeri yiri na jo: «Y'a li ce na shi wemu jε Yawutuu wε, pii p'a wii jɔɔfεε wee shi wu jɔɔ ni ge, pee ya pu jɔɔfεεε pyi wu na, pu sipyigbɔɔ p'i pu fanha shεε wu na.

43 Ga li da ba bye mu yee te ni wε. Yee wa funjɔ bi jε wu bye sipyigbɔ, wufɔɔ wu pye pusamaa wo kapyebye.

44 Yee wa funjɔ bi jε wu bye nahagbaa fɔɔ, wu pye pusamaa bεeri wo bulo.

45 Bani Sipyia Ja wu ya ta pa kɔnhɔ sipyii di ba kapyenεε pyi wu mu wε. Ga w'a pa, wu ba kapyenεε pyi sipyii mu, wu wu munaa kan l'i bye sipyijehεmεε wo juwuuro saraa.»

Yesu ya fyεn Batime cuunjɔ

(Macao 20:29-34; Luka 18:35-43)

46 Lee kadugo na a p'i nɔ kulo la ni, lee mεge jε na Zheriko. Ba Yesu ni wu kalaapiire te ni sipyijehεmεε ya pa foro Zheriko ni wε, lee bi fyεn wa nidεenge ta koo li jɔ na, wee na saraya jεeri. Wee bye Time ja Batime.

47 W'a logo na Nazarɛti shεen Yesu w'a wii ge, a wu mujuu wá na: «Dawuda Ja Yesu, jɔɔ jaaari na na!»

48 Sipyijehεmεε ya jo ni wu ni na wu co wuyε na, ga, a wu sii la fara mujuu li na na yu: «Dawuda Ja, jɔɔ jaaari na na!»

49 A Yesu di yere na jo pu wu yiri. A p'i fyεn wu yiri, na wu pye: «Ma hakili wu tenε, yiri! W'a ma yiri!»

⁵⁰ A wu wu fadenɛ wá, na sira yìri, na fulo Yesu na.

⁵¹ A Yesu di wu yege na: «Mu wa giin nɛ leke pye ma mu wɛ?» A fyɛn wu wu ɲɔ shɔ na: «Karamɔɔ, di da ɲaa!»

⁵² A Yesu di wu pye: «Ta se, ma n'a daa w'a ma cuunɔ.» Taapile ni a wu ganha na ɲaa, na daha Yesu fɛni koo li na.

11

Yesu ya jé Zheruzalɛmu ni ba saan ɲɛ wɛ

(Macoo 21:1-11; Luka 19:28-40; Yohana 12:12-19)

¹ Ba p'a tɛɛɲɛ Zheruzalɛmu na wɛ, a p'i nɔ Bɛtɛfajɛ ni Bɛtani shizhaa, Oliyiye faabobonɔ ki kabanugo ki ni. A Yesu di wu kalaapiire shuun wa tun,

² na pu pye: «Yi shɛ yi ɲahagbaa kulo li ni. Yi ba shɛ jin yɛ li ni, yi na kafabige ka nibɔɔ ta wà, sipya sanha dugi ɲa kemu na wɛ, y'i kee sanha yi pa naha!

³ Sipya wa bu yi pye: «Naha na yee di ke sanhana wɛ?» Yi weefɔɔ pye: «Wɛe Kafɔɔ wu mago wu wa ki na, nime w'a da ki kurunɔ na pa ma kan.»

⁴ A p'i gari, na shɛ kafabige ka nibɔɔ ta kakuutorogo ka ni, na ki sanha.

⁵ Sipyii pii pu bye wà ge, a pii di pu yege na: «Yee di ke kafabige ke sanhana ɲaha na wɛ?»

⁶ A p'i pu ɲɔ shɔ ba Yesu ya yi jo pu mu wɛ. A pee sipyii p'i sɔɔ na p'a gaanɲi ni ki ni.

⁷ Ba p'a nɔ ni kafabige ki ni Yesu yíri wɛ, na pu fadegbɔyɔ ya taha ki na, a Yesu di dugi ki na.

⁸ A sipyijɛhɛmɛɛ di pu fadegbɔyɔ pii koo li ni. A pii bɛ di wɛburiye kɔn tɛyɛ ni, na yee pii koo li ni.

⁹ Pu nigariwuu, pii p'a ɲaari Yesu ɲahagbaa ni wu kadugo yíri ge, pee bi xhuulo na ya na:

«Kilɛ w'a sɔni! We w'a ma Kafɔɔ mɛge na ge,

wee ɲɛ duba pya!»*

¹⁰ «Wù to Dawuda wo saanra te t'a ma ge,

Kilɛ wu duba ti mu.

Masɔɔ k'a byi Kilɛ mu fugba lii lii we ni.»*

¹¹ Ba Yesu ya jé Zheruzalɛmu ni wɛ, na gari Kilɛ-pɛɛɲɛ pugbɔhɔ ki ni, na shɛ ki kabaya yi bɛɛri wii. Lee kadugo na a wu ni wu kalaapiire kɛ ni shuun wu foro kari Bɛtani ni, bani piige ki bi zhaa da wuu.

Yesu ya nitoodige ka larɲi

(Macoo 21:18-19)

¹² Kee canja ki ɲimuguro, pu na foro Bɛtani ni, a xuugo di Yesu ta.

¹³ Na wu yaha taliige ni a wu nitoodige ka ɲa, wɛrɛ di ɲɛ ki na. A wu shɛ ki wii, wu bu garaa nagoo ta ki na. Ba w'a nɔ ki na wɛ, wu ya yaaga ɲa wɛ, fo wɛyɛ yɛ. Bani nitoronɔ pyeduun bi sanha nɔ wɛ.

¹⁴ Ayiwa a wu nitoodige ki pye: «Sipya da ga mu pya li nige bada wɛ.» A wu kalaapiire t'i yee logo.

Yesu ya Kilɛ-pɛɛɲɛ pugbɔhɔ ki pye fɛɛfɛɛ

(Macoo 21:12-17; Luka 19:45-48; Yohana 2:13-22)

¹⁵ P'a nɔ Zheruzalɛmu ni tuun wemu ni ge, a Yesu di jé Kilɛ-pɛɛɲɛ pugbɔhɔ ki ni. Sipyii piimu pu bi bɛrɛ ni zhɔ pyi wà ge, a wu ganha na pee kɔri na

* 11:9 Zaburuu 118:26 * 11:10 2 Samuweli 7:11-14

yeege. A wu wari faavεε pu wo tabalaa pee, ni gbegbe shazhεεre pεrεvεε pu wo yatiinye yi jεri buri.

16 W'a ta sɔɔ yaaga pεrεvɔɔ wa shishiin wu toro Kile-pεeηε pugbɔhɔ ki kaaja ki ni wε.

17 A wu sipyii pu kalaa na: «Ta li ya ka Kile Kafila wu ni wε na: «Pu na ba nε puga ki pyi

shi wu bεeri wo Kile-jεrεge puga wε?»*

Ga yee kunni ya ki pye nagaalaa talaraga.»

18 Ba saraya jaha shɔɔnrivεε jηηɔfεε, ni saliya karamɔgɔlɔɔ p'a yee logo wε, na ganha na wu shaa di gbo. A p'i fya wu na, bani wu kalaa wu bi sipyii pu juyɔ co xuuni.

19 Ba yakɔhɔ k'a nɔ wε, a Yesu ni wu kalaapiire t'i foro kanha ki ni.

*Yesu ya jo nitoodige ki waha wu keree na
(Macoo 21:20-22)*

20 Kee caja ki jimuguro jisɔɔgɔ ki na, na pu yaha pu na doroo koo li ni, a p'i kee nitoodige ki ja k'a waha fo ki niye ye.

21 Kaa le l'a bi pye ge, a Pyεeri funηɔ di do lee na, a wu Yesu pye: «Wù Karamɔgɔ, m'a nitoodige kemu lanji ge, k'a waha!»

22 A Yesu di pu pye: «Yi dà Kile na!

23 Can na n'a da yi jo yi mu, sipyaa sipya w'a ke faaboboηɔ ke pye: «Yiri laha naha, m'a she mayε wá suumo lɔhɔ ni ge.» Nakaara bye t'i jε wufɔɔ zɔ wu na wε, wu bi dà li na na ye w'a jo ge, na lee na bye; li na bye wu mu.

24 Lee wuu na n'a da yi jo yi mu, yi ba yaaga tuugo bεeri jεeri, yi dà li na na y'a kee ta na xɔ, kee na gan yi mu.

25 Yi bu yere na Kile jεeri, na wa ta w'a kakuuno la pye yi na, yi lee yafa weefɔɔ mu, kɔnhɔ yi fugba To Kile wu yi bε wo kakuuyo yi yafa yi mu.

26 Yi bye y'i ya pusamaa wo kakuuyo yi yafani pu mu wε, yi fugba To Kile wu da ba yi bε wo kakuuyo yi yafa yi mu wε.»

*Mii Yesu wo sefεεre ti d'a yiri wε?
(Macoo 21:23-27; Luka 20:1-8)*

27 A p'i gari Zheruzalemu ni sanha. Na Yesu yaha wu na jaari Kile-pεeηε pugbɔhɔ ki ni, a saraya jaha shɔɔnrivεε jηηɔfεε, ni saliya karamɔgɔlɔɔ, ni nɔhɔlεε p'i fulo wu na,

28 na wu yege na: «Sefεεre teke gbɔɔrɔ ni mu wa kii keree kii pyi wε? Jɔgɔ w'a kee fanha ki kan mu mu na mu w'a ki pyi wε?»

29 A Yesu di pu pye: «N'a da yee yege kaa nigin wa na, y'i na jɔ shɔ. Wee tuun wu ni, sefεεre temu gbɔɔrɔ ni nε bε ya kii keree kii pyi ge, nε bε na tee jo yi mu.

30 Jɔgɔ wu d'a Yohana tun na w'a batizeli pyi wε, Kile laa sipyii? Yi na jɔ shɔ.»

31 A p'i puyε pye: «Wù bu jo: «Kile w'a wu tun», wu na jo: «Wee tuun wu ni jaha na yee di ya ta dà wu na-ε wε?»

32 Ga wù bu nɔhɔ jo: «Sipyii p'a wu tun...» (Pu bi fyagi sipyii pu na, bani sipyii pu bεeri bi Yohana wii can can na Kile tudunmɔ.)

33 Lee na a p'i Yesu pye: «Wèe ya cε wε.» A Yesu bε di pu pye: «Ayiwa nε bε ya she, sefεεre temu gbɔɔrɔ ni nε bε ya kii keree kii pyi ge, nε bε da tee jo yee mu wε.»

* 11:17 Ezayi 56:7

12

*Ɛrezen faapyii niguumɔɔ pu wo talenɛ le
(Macoo 21:33-46; Luka 20:9-19)*

1 Lee kadugo na a Yesu di talenɛ jɔ kɔn na yu pu mu na: «Ná wa w'a bi ɛrezen tege ka shan, na ki maha ni kasɔɔɔɔ ni. A w'i wege ka wolo na pye ɛrezen wu lɔhɔ ki tawologo, na zangaso wa yàa shazhɔn wu kaa na. Lee kadugo na a wu ɛrezen tiire tege ki kaa le ɛrezen faapyii pii kenɛ ni, na gari fiige katii ni.

2 Ba ɛrezen w'a pa le we, a wu kapyebye wa tun pee ɛrezen faapyii pu mu, na wu she ɛrezen nile wu shɔ pu mu.

3 Ga, a p'i kapyebye wu co, na wu kpɔn, na wu kewaya wo yaha kari.

4 Lee kadugo na a tege ki fɔɔ wu kapyebye watii tun kari. A p'i wee jɔnɔ bana, na wu cogana kolo.

5 A wu nɔhɔ kapyebye wa be tun kari sanha. A p'i wee gbo. Lee kadugo na a wu kapyeyyii nɛnɛhemɛɛ pii be tun. A p'i pii kpɔn, na pii gbo.

6 «Ja nigin ye di bye tege ki fɔɔ wu mu, wee kaa bi dan wu ni xuuni. A wu wee tun pu mu pu beeri kadugo yiri, na jo: «Ne ja we kunni pu na zhe gbɔɔɔ taha wee na.»

7 Ga, a ɛrezen faapyii p'i puyɛ pye na: «Cɛn wu lɔvɔɔ w'a we. Yi pa wù wu gbo, cɛn wu na bye wù wo.»

8 A p'i jafɔɔ wu co na wu gbo, na wu wá tege ki kadugo yiri.

9 «Wee tuun wu ni tege ki kafɔɔ wu da ba jaha pye we? Wu na ba ba, na pee ɛrezen faapyii pu gbo, na ɛrezen tege ki kaa le piitiilee kenɛ ni.

10 Ta yee ya le kalaa Kile Kafila wu ni we? na:

«Puyirilee p'a faakagerɛɛ kemu she ge,
kee k'a pye puga ki
gunɛmii li faakagerɛɛ ki nijenɛ ke.

11 Li wii Kafɔɔ w'a lee pye,
kakanhana li wa lii wù jaha tàan.» *

12 A Yawutuu jɔnɔfɛɛ p'i ganha na cogana shaa Yesu na, bani p'a li cɛ na pee na Yesu ya talenɛ li jo wà. Ga, a p'i fya sipyiire ti na, wee tuun wu ni a p'i wu yaha wà, na gari.

*P'a Yesu yege munaa pɛrɛmɛ keree na
(Macoo 22:15-22; Luka 20:20-26)*

13 Lee kadugo na a p'i Farizheɛn pii ni Herɔdi wo sipyii pii tun Yesu mu, kɔnhɔ p'i wu co wuyɛ pyaa jɔ jomɔ feni.

14 A p'i ba na wu pye: «Wù Karamɔɔ, wèe ya li cɛ na jo can fɔɔ mu jɛ. Mu ya fyagi sipya wa shishiin na we, bani sipyii pu beeri pu jɛ nigin mu mu. M'a sipyii pu fiinjɛ na galaa be Kile koro li ni. Ayiwa l'a saha p'a munaa pɛrɛmɛ kaan Oromɛ saannaa Sezari mu laa, li ya saha we? W'à yaa na pu kaan, laa wù ya yaa na pu kaan we.»

15 Ga, a Yesu di pu shuun shuun juuro ti cɛ na pu pye: «Naha na y'i na jɔ yegee we? Yi pa ni wari deɛɛ nigin wa ni, di wu wii.»

16 A p'i nigin wa she wu na. A Yesu di pu pye: «Jɔɔ wo jaa ni wu kama pu wa we na we?» A p'i jo: «Oromɛ saannaa Sezari.»

17 Wee tuun wu ni a Yesu di pu pye: «Y'a Sezari wuu li kaan Sezari mu, yi da Kile be wuu li kaan Kile be mu.» A wu keree di pu jaha wɔ fo xuuni.

* 12:11 Zaburuu 118:22-23

*Sadushεεn p'a Yesu yege xujneε li keree na
(Macao 22:23-33; Luka 20:27-40)*

18 Lee kadugo na, juηofεε pii bye wà, p'i jε Yawutuu, Sadushεεn pu bye pii. Pee bi yu na xujneε da ba bye jiga na wε. A pii di ba she Yesu yiri, na she wu pye:

19 «Karamogɔ, Kile tudunmɔɔ Musa ya le jomεε le ka na kan wèe mu na: «Ná wa wo ceborona bu xhu, na ta wa ya pya ta wu shɔ na wε, na wu wee naxhugoshɔ wu lɔ, kɔnhɔ wu nagoo ta di yaha wee ná wu nixhugo ki mu.»

20 Lee ya bi ceboronamaa gbarashuun wa ta wà. A nizhiime wu cee lenε, na xhu wu ya pya ta wε.

21 A shuun wo wu wee cee wu ninumɔ lɔ, na xhu wu ya pya ta wε. A taanri wo wu bε di bye mu.

22 A pu gbarashuun wu bεeri di wee cee wu lenε toro, a pu bεeri di xhu wa shishiin ya pya ta wu na wε. Lee kadugo na a cee wu bε di xhu.

23 Xuu pu cajεε ke, wee cee w'i da ba bye pu shen nigin weke wo wε? Bani pu gbarashuun wu bεeri ya wu lenε toro.»

24 A Yesu di pu pye: «Le bε li wa yee piinneε ki kajunɔ wε? Na jo le l'a ka Kile Kafila wu ni ge, yee wa lee cε wε, y'i wa Kile wo sefεεε ti bε cε wε.

25 Xuu pu ba jε, sipyii wa da cée lenε, kelee na gbaya je wε. Ga pu na ba bye ba fugba mεlekeε jε wε.

26 Xujneε li wo shizhaa na, xuu wemu ni na ki wo tire li kaa ya yu Kile tudunmɔɔ Musa wo Kitabu wu ni ge, ta yee ya yee kalaa wε? na:

«Nε jε Ibirayima wo Kile,
ni Ishaaga wo Kile,
ni Yakuba wo Kile.»*

27 Kile jε xuu wo Kile wε, ga wyii wo Kile wu jε wii. Yee ya piin xuuni.»

*Kile wo saliya jomεεε ki bεeri wo nigbɔɔ le
(Macao 22:34-40; Luka 10:25-28)*

28 A saliya karamogɔ wa di pee nakaara jomɔ pu logo. A wu li ja na Yesu ya Sadushεεn pu jɔ shɔ na jɔ. A wu fulu wu na na wu yege na: «Lεke l'i jε Kile wo saliya wu jomεεεε ki bεeri nigbɔɔ li wε?»

29 A Yesu di wu jɔ shɔ na: «Saliya wu jomεεεε ki bεeri nigbɔɔ li wa le na: «Izirayeli sheεn yi logo: Wù Kafɔɔ Kile wε,

Kafɔɔ nigin pe wu jε wii.

30 Ma Kafɔɔ Kile wu taan ma mu
ma zɔ wu bεeri na,
ni ma munaa li bεeri,
ni ma fungongɔ ki bεeri,
ni ma fanha ki bεeri.»*

31 Li shuun wuu li wa le:

«Ma sipyii wu taan ma mu
ba mayε pyaa ki jε wε.»*

Kile wo saliya wu jomεεε la shishiin wa ye kii shuun we na wε.»

32 A wee saliya karamogɔ wu Yesu pye na: «See na, wù Karamogɔ, ye m'a jo ge, kajii li wa. Bani Kile ye nigin wu wa, Kile wa shishiin wa nige wee kadugo na wε.

* 12:26 Ekizode 3:6 * 12:30 Duterenomε 6:4-5 * 12:31 Levitike 19:18; Galasi Sheen 5:14

33 Kile na taan ma mu ma zo wu beeri na, ni ma fungongo ki beeri, ni ma fanha ki beeri. A ma sipiyii be di daan ma mu ba maye pyaa ki je we, lee ya pele saraya nizogoyo ni saraya tuuyo ye beeri na.»

34 A Yesu di li ja na w'a wee ja sho ni fungongo fere ni, na wu pye: «Mu ni Kile saanra ti te w'a lii we.» Na co wee tuun wu na, wa shishiin ya luu waha na wu yege nige kaa la shishiin na we.

*Shovoo wu ya ta pye Dawuda ja ye nigin we
(Macoo 22:41-46; Luka 20:41-44)*

35 Na Yesu yaha wu na sipyii pu kalaa Kile-peene pugbaho ki ni, a wu pu pye: «Naha na saliya karamogoo p'i yu na Shovoo wu ya ta sii pye watii Dawuda ja ye kadugo na-e we?»

36 Dawuda ye pyaa ya jo Fefere Muna fanha ni na:

«Kafoo Kile ya yi jo ne Kafoo mu na:
Tiin saanra tateenge ki ni na kanige ce,
fo di ba ma peen pu tirige na pa le
ma tooo noho ni.»*

37 Dawuda ye pyaa ya Shovoo wu pyi Kafoo, wee tuun wu ni, w'a ja pye dui wu ja ye nigin we?»

*Yesu ya pu kaala ni saliya karamogoo pu kaa ni
(Macoo 23:1-36; Luka 20:45-47)*

Yesu kafila wu logo bi dan sipyii pu beeri ni xuuni.

38 A wu yi jo pu mu wu kalaa wu ni na: «Y'a yiyee kaseri saliya karamogoo pu na. Na fadegoonyo leni na jaari, ni sipyii na gbogo fo kaan pu mu pinnere kpeneye na, lee l'a dan pu ni.

39 Kile-peene piyeye yi wo jahagbaa tatiinye, ni yalicerene wo tatiinceye be di dan pu ni.

40 P'a naxhugoshoo keje yanmuyoo beeri shuu pu na. Lee kadugo na p'a she mo Kile-jerege na, konho p'i puyee she see sipyii. Pu jaagi kanhama na ba golo fo xuuni.»

*Naxhugoshoo wu Kile yakanga
(Luka 21:1-4)*

41 A Yesu di diin Kile-peene pugbaho ki ni, na saha ni yakanya yi tayahana keshi wu ni, na sipyii pu wari wu yahagana li wii. Naafuu fee nijeheme be wari nijeheme leni wu ni.

42 A naxhugoshoo la baa foo wa be di ba, na wari tuunoo nifenhenehene shuun le wu ni. Wee wari wu bi laha tama nigin shishiin na we.

43 Wee tuun wu ni a Yesu di wu kalaapiire ti yiri na yi jo pu mu na: «Can na n'a da yi jo yi mu, we naxhugoshoo la baa foo we ya lemu le keshi wu funoo ni ge, lee ya jeha pusamaa beeri wuu li na.

44 Bani pu beeri ya wolo wolo pu naafuu ni na kan. Ga wee kunni ni wu la baara ti ni, lemu beeri li je wu mu wu jashaga wuu ge, w'a lee beeri kan.»

13

*Yesu ya Kile-peene pugbaho ki ja wu jo
(Macoo 24:1-2; Luka 21:5-6)*

1 Yesu nivorowo Kile-peene pugbaho ki ni, a wa di wu pye wu kalaapiire ti ni na: «Wu Karamogo, ye kageegboyo ye ni ye piyeye ye yerenegana wii sa!»

* 12:36 Zaburuu 110:1

2 A Yesu di wu pye: «Mu jii wa ye pugbɔɔ ye beeri ni ge? Kagerenje ka shishiin wa da ba gori naha ka juɔɔ ni we. Yi beeri na ba do feefe.»

*Keree kiimu na ba byi sani koɔ ki xɔ ge
(Macao 24:3-14; Luka 21:7-19)*

3 Na Yesu nidenge yaha Oliviye faaboboɔ ki na Kile-peenje pugbɔɔ ki naha tii wu ni, a Pyeri, ni Yakuba, ni Yohana, ni Andire ye di ba wu yege pu ye na na:

4 «Kee keree kii na ba bye tuun wemu ni ge, wee she wu na! Naha shesheere teke t'i da ba li she na kee keree kii pyeduun w'a nɔ we?»

5 Wee tuun wu ni a Yesu di pu pye: «Y'a yiyɛ kaseri! Yi ganha bu sipya wa shishiin yaha wu yi piinje we!»

6 Sipyii nijehemeɛ na ba ba ni ne mege ni, na yu: «Ne wu je wii». Pu na ba sipyiɛhemeɛ piinje.

7 Yi ba kashen keree nuri, na kashen gbegeme keree nuri tuun wemu ni, yi funyɔ ganha da ben we. Li waha l'i waha, kee keree k'a yaa na pye, ga lee di wa da ba bye taaxɔ li we.

8 Shi wa na ba yiri shi watii kaa na. Saanra ta na ba yiri saanra tatii kaa na. Niɛ celenje na ba byi teye ya ni, na fara xuugbɔɔ be na. Kee wa kanhama pu keree jɔkɔɔnɔ ye, ba cee laa ma yiri me we.

9 «Ga yi da yiyɛ kaseri, bani sipyii na ba yi leni kiirikɔɔn kuruyo yi kenje ni. Pu na ba yi kpɔɔn xuuni Kile-peenje piyeye yi ni. Pu na ba se ni yi ni gbafeneereɛ ni saannaa mu ne mege wuu na. Lee na ba bye kaɔɔɔ yi na Kile wo Jozaama pu jo pu mu.

10 Yani kee keree kii ki pye ge, li waha l'i waha, Jozaama pu yere ya yaa na fenhɛ jo shi wu beeri mu.

11 Pu ba yi conɪ, na yi leni keye ni tuun wemu ni, yi nijoyɔ ganha bu da bye yi mu funzhaga we, ga jomɔ pe pu da ba digi yi funyɔ ni wee tuun wuyɛ pyaa ni ge, yi pee jo, bani yiyɛ pyaa wa da ba bye pu joveɛ we, fo Fefere Muna.

12 «Ceboro na ba wu ceboro le kenje ni, kɔnhɔ p'i wu gbo. To na ba lee tuugo pye wu pya na. Nagoo be na ba yiri pu sefee feni, kɔnhɔ p'i pu gbo.

13 Sipyii beeri na ba yi kɔ ne mege wuu na, ga wemu bu ja luu mara fo na she nɔ li tɛhɛnɛ na, weefɔ na ba shɔ.»

*Kapyebaagaa
(Macao 24:15-28; Luka 21:20-24)*

14 «Ayiwa gyɛɛgi pyevɔɔ wu ya yaa w'a jaa xuu wemu ni we, yi ba wu niyerege jaa wee xuu wu ni. (Wa bi yi kalaa, wufɔɔ wu yi naha ce!) Wee tuun wu ni, piimu na ba bye Zhude fiige ki ni ge, pee di ba fe p'a se faaboboɔ xuu ni.

15 Lee ba wemu ta katanɔ juɔɔ ni, wu ganha bu da digi je wu puga ni di wu yereye lo we.

16 Wemu je kereye ni ge, wee ganha bu guri di ba wu fadenje lo we.

17 Bɔɔngɔ na ba bye lahaa fee ni puɔmaraya fee wogo yee caya yi na.

18 Y'a Kile jɛeri kɔnhɔ kee keree ki ganha ba saha ni wiire tuun ni we.

19 Bani kanhama na ba bye yee caya yi na pemu tuugo sanha bye ja we, na co fo Kile ya koɔɔ sii tuun wemu ni ge, fo na pa nɔ nijaa na. Pee kanhama pu tuugo di wa da bye be nige bada we.

20 Kafɔɔ da bye wu ya wolo kee cabyaa ki ni we, sipya wa shishiin bi da zhɔ we. Ga sipyii piimu naha w'a bulo ge, pee wuu na w'a kii wolo kee cabyaa ki ni.

21 Ayiwa, wa ba yi pye wee tuun we ni na: <Yi wii, Shɔvɔɔ wu wa naha.> kelee <Yi wii me, wu we me.> Yi ganha bu dà yee na we!

22 Bani kafinejuu pii na ba yiri, na puyɛ pye shɔvɛɛ ni Kile tudunmɔɔ. Pu na ba naha shɛshɛɛɛ keree ni kakanhanjaa pyi kɔnhɔ p'i sipyiire ti piinnɛ. Kile ya sipyii piimu naha bulo ge, nago ba pu da já ba pee bɛ piinnɛ we, pu bi da ba pee bɛ piinnɛ.

23 Yee kunni p'a yiye kasɛri dɛ! Nɛ kii keree kii bɛɛri jo yaha yi mu.»

Sipya Ja nibanja keree

(Macao 24:29-31; Luka 21:25-28)

24 «Yee caya yi na, pee kanhama pu nidorogo na,
 <Nibiige na ba jé canja ki ni;
 yɛɲɛ wa da kpɛɛngɛ yeege we;

25 wɔrɔɔ ki na ba do na yiri fugba we ni;
 fugba wu sefɛɛɛ ti na ba jɛɛ.»*

26 «Wee tuun wu ni sipyii na ba Sipya Ja nibawo ja fugba jahaya ye na ni sefɛɛɛ ti bɛɛri, ni nɔɔrɔ nigbɔ ni.

27 W'a piimu naha bulo ge, wu na ba mɛɛkɛɛ tun pu pee pinne, na yiri koŋɔ ki kabaya shishɛɛɛ wu bɛɛri na, na li ja kɔn jinɛ ke tɛhɛɛ le na, fo fugba we tɛhɛɛ le.»

Kalaa wemu ya daa nitoodige keree na ge

(Macao 24:32-35; Luka 21:29-33)

28 «Naha shɛshɛɛɛ ta te nitoodige shizhaa na. Ki geye ba ja kɔn na funni tuun wemu ni, yi wa ma li cɛ na ki nago pyeduun w'a tɛɛɲɛ.

29 Mu li wa, yi ba kii keree kii jaa ki na byi tuun wemu ni, y'i li cɛ na Sipya Ja w'a tɛɛɲɛ na xɔ, na w'a nɔ xɔ kujɔɔ li ja na.

30 Can na n'a da yi jo yi mu, sipyii pii pu wa niifɛɛɛ ni nime ge, pee bɛɛri wa da xhuu we, yani kii keree kii bɛɛri ja ki fa ge.

31 Fugba we ni jinɛ ke na ba doro, ga nɛ jomɔ pe wa da doro bada we.»

Wa ya kee canja ke, ni wee tuun we cɛ we

(Macao 24:36-44)

32 «Ga sipya wa shishiin wa kee canja ke ni wee tuun we cɛ we, ali fugba mɛɛkɛɛ pu bɛ we, Kile Ja wu bɛ we. To Kile ye nigin pe w'a kee canja ke ni wee tuun we cɛ.

33 Y'a yiye kasɛri, y'i diin yaha jii na! Bani yi wa lee kaa li nɔduun cɛ we.

34 Li na ba bye ma na jo ná wa nigaraga kulo ni, wee nivorogo ya wu yanmuyɔ bɛɛri kaa le wu kapyeyii kenɛ ni, na pu bɛɛri nigin nigin wu nibyii shɛ pu na, na yi jo puga ki kujɔsigime wu mu na wu tiin yaha jii na.

35 «Lee wuu na yi kori yaha jii na, bani puga ki kafɔ wu na ba ba yakonɔ la, jinjinɛ na la, xhupee mɛhɛɛ suduun ni la, jisɔɔgɔ na la, yi wa cɛ we.

36 Wu ganha ba yi fo, wu yi ninmunuyɔ ta we.

37 Ye n'a yu yi mu ge, yee n'a yu sipyii pu bɛɛri mu: <Yi kori yaha jii na!>

14

Yawutuu jinɔfɛɛ p'a woni pye Yesu kaa na

(Macao 26:1-5; Luka 22:1-2; Yohana 11:45-53)

* 13:25 Ezayi 13:10; 34:4

¹ Cabyaa shuun yε wu bye pu ni Nuwuuro, ni Shizhenherε Baa Buuri Kalenε li tε ni. Saraya naha shɔnrvεε juɔfεε ni saliya karamɔgɔɔ pu bi cogana shaa Yesu na p'i wu peelee co ηmɔhɔrɔ ni, p'i wu gbo.

² A p'i jo: «Wù ganha bu wu co kalenε li ni wε, kɔnhɔ tunmɔ ganha bu yiri sipyiire ti tε ni wε.»

Cee wa ya lasikoli wo Yesu juɔ ni

(Macoo 26:6-13; Yohana 12:1-8)

³ Na Yesu yaha wu na li Betani kulo li ni Simɔ kaban, togo k'a fεnhε wemu co toro ge, a cee wa di ba ni lasikoli gboro la ni. Lee bi ju pεewa lasikoli wa na wemu mεge ki juε na naari ge. A cee wu lee lasikoli gboro li ju waa, na li funɔ lasikoli wu wo Yesu juɔ ni.

⁴ Sipyii pii pu bye wà ge, a pii logoo di yiri, na ganha na puyε pyi: «Te lasikoli kakara te wɔ juɔ juε leke wε?»

⁵ We lasikoli we bi da já bεε na toro wari kabɔfɔɔ kelee shisheεε ni kaguro (w 45.000) shishiin tàan, na wee kan funmɔ fεε mu.» A p'i jo ni wee cee wu ni xuuni.

⁶ Ga, a Yesu di jo: «Yi laha wu na! Naha na y'i we cee we zɔ tenri wε? Go kasaana w'a pye mε nε na.

⁷ Funmɔ fεε na da daa yee tε ni tuun bεeri ni. Tuun bεeri bu yee taan, yee na já kasaana pye pu na. Ga nε kunni wa da ba bye yee tε ni tuun bεeri ni wε.

⁸ Wu se kaa w'a pye. Na gbo wo lasikoli w'a wo na na, yani di ba xhu ge.

⁹ Can na n'a da yi jo yi mu jo xuu bεeri ni Kilε wo Jozaama p'a jo ke kɔɔ ke na ge, le we cee we ya pye ge, li bε na baari wà, na sipyii pu funyɔ tirige ni wu kaa ni.»

Zhuda Isikariyoti funɔ ya pye wu Yesu nɔhɔ yaha

(Macoo 26:14-16; Luka 22:3-6)

¹⁰ Zhuda Isikariyoti we wu bye wu kalaapiire ke ni shuun wu wa nigin ge, wee ya she saraya naha shɔnrvεε juɔfεε pu mu na wu da Yesu le pu kenε ni.

¹¹ P'a wu jomɔ pu logo ge, a lee di daan pu ni xuuni. A p'i ju mεε lɔ wu mu na pee na ba wari kan wu mu. A Zhudasi di ganha na pyegazaana shaa wu Yesu le pu kenε ni.

P'a Bulooro Nuwuuro ti wo Kalenε li yalige ki li shiizhan

(Macoo 26:17-25; Luka 22:7-14,21-23; Yohana 13:21-30)

¹² Shizhenherε Baa Buuri wu wo Kalenε li cazhiige ke, kemu na juwuuro ti wo saraga dubyapige ki ma gbo ge, a Yesu kalaapiire t'i wu yege na: «Ma funɔ wa wù she Nuwuuro ti wo Kalenε li yalige ki gbegele xuu weke ni wε?»

¹³ A Yesu di shuun wa tun wu kalaapiire ti ni, na yi jo pu mu na: «Yi she kanha ki ni. Yi na zhe saha ni ná wa ni w'a lɔhɔ shɔɔ tugo, y'i daha wee fεni.

¹⁴ Wu ba she jé puga kemu ni, y'i kee puga ki kafɔ pye: «Wù Karamɔgɔ w'a jo na wu ni wu kalaapiire ti na ba Nuwuuro ti wo Kalenε li yalige ki li puga kemu ni ge, na mii ki wa wε?»

¹⁵ Wu na pugbɔhɔ ka she yi na zangaso wu ni. Yεyεε wa ki ni, k'a gbegele yaha. Y'i Nuwuuro ti Kalenε li yalige ki gbegele wù mu wà.»

¹⁶ A kalaapiire t'i yiri kari kanha ki ni, na she keree ki ta ba Yesu ya yi jo pu mu wε. A p'i Nuwuuro ti wo Kalenε li yalige ki gbegele wee xuu wu ni.

¹⁷ Ba piige k'a pa wɔ wε, a Yesu ni wu kalaapiire ke ni shuun wu ba.

¹⁸ Na pu yaha lige ki na, a Yesu di ba jo: «Can na, n'a da yi jo yi mu, wa na ba nε le kenε ni yee ni, wemu w'a li ni nε ni ge.»

19 A kalaapiire ti jahaya di danha, na ganha na wu yegee nigin nigin, na: «Ne wi ya?»

20 A Yesu di pu jɔ shɔ na: «Yee ke ni shuun wu wa wu wa, wemu w'a wu kenε ki le golegε ki ni ni ne ni ge.

21 Sipya Ja wu na ba xhu ma na jo ba l'a ka wu shizhaa na we. Ga wemu w'a da Sipya Ja wu le kenε ni ge, bɔɔngɔ ki jε weefɔɔ wogo. Ali wee ná wu da bye pu ya wu se be we, lee bi da bɔɔ wu mu.»

Kafɔ fεfεεε yalige ki keree

(Macoo 26:26-30; Luka 22:15-20; 1 Korɛnte Shɛen 11:23-25)

22 Na pu yaha lige ki na, a Yesu di buuri wa lɔ, na baraga taha Kile na, na wu kegi kegi na kan wu kalaapiire ti mu, na pu pye: «Yi wu lɔ, ne ceepuuro ti wa te!»

23 Lee kadugo na a wu ερεzen lɔhɔ ceεgbuu li lɔ, na baraga taha Kile na, na li kan pu mu. A pu beeri di ka gba.

24 A Yesu di pu pye: «Ne shishan pu jε pe, Kile wo karijεεεε jɔmεε li wo shishan pe. Sipyiɲehemεε wuu na p'a wo.

25 Can na, n'a da yi jo yi mu, n'a da ερεzen lɔhɔ gba nige we, fo cana kemu n'a da ba ki nivorɔ gba Kile wo saanra te ni ge.»

26 Ba p'a li xhɔ we, na Kile masɔɔ yoyo cee. Lee kadugo tãan a p'i foro kari Olivie faabobɔɔ ki na.

Yesu ya jo na Pyεeri na ba foro wee kaa tãan

(Macoo 26:31-35; Luka 22:31-34; Yohana 13:36-38)

27 A Yesu di wu kalaapiire ti pye: «Yee beeri na ba baa na ne ye nigin yaha, bani l'a ka Kile Kafila wu ni na:

«Ne na ba yatɔnahama wu gbo;

dubyaa pu beeri na baa caaga.»*

28 Ga ne ba jε na foro xu ni tuun wemu ni, ne na doro yi jaha na Galile fiige ki ni.»

29 A Pyεeri di wu pye: «Ali pusamaa beeri jεhe baa na ma wá, n'a da ga ma wá we.»

30 A Yesu di wu pye: «Can na n'a da yi jo ma mu, nijaa wo piige ke ni yani xhupeshiilee ni shuun wuu pu pa mεheε su ge, mu na ba foro ne kaa tãan tɔɔɲii taanri na mu ya ne ce we.»

31 Ga, a Pyεeri di yi jo wu mu sanha na yi waha xuuni na: «Ali li mεhe yaha ne wu xu be ni mu ni, n'a da ga foro ma kaa tãan we.» A pusamaa beeri di yee ninuɔ jo mu.

Yesu ya Kile jεeri Zhetisemanε tiire tege ki ni

(Macoo 26:36-46; Luka 22:39-46)

32 Lee kadugo na a p'i gari xuu wa ni wemu mεge ki jε na Zhetisemanε ge, a Yesu di wu kalaapiire ti pye: «Yi tiin naha, di she Kile jεeri.»

33 A wu gari wà ni Pyεeri, ni Yakuba, ni Yohana ni. A l'i sii wu funɲɔ cɔnri fo xuuni, na wu jaha be tanha.

34 A wu pu pye: «Ne zɔ we beeri w'a tanha fo ne na zhaa di xhuu. Yi tiin naha, y'i gori yaha jii na!»

35 A wu she jaha na jeri na do jiiε na, na Kile jεeri na li bi da já bye, wee tuun wu wo kanhama p'i doro wu juiɔ ni.

36 A wu jo: «Na To, kaa la shishiin ya mu jani we, le kanhama ceεgbuu le sanha lii na na. Lee be na, ne wo jidaan ganha bye we, fo mu wo jidaan.»

* 14:27 Zakari 13:7

37 A Yesu di guri pa wu kalaapiire taanri wu yiri, na ba pu ta p'a ηmunɔ. A wu Pyeeri pye: «Simɔ, m'a ηmunɔɔ ge? Mu ya já kori yaha j̄ni na na ali l̄eri nigin b̄e pye-e ya?

38 Yi tiin yaha j̄ni na y'i da Kile j̄eri, kɔnhɔ Shitaanni ganha bu se ta yi na w̄e. Sipyaa muna a sɔɔ, ga wu ceepuuro fanha k'a c̄ere.»

39 A wu laha pu t̄aan sanha na Kile j̄eri, na guri pee jonumɔ pu na.

40 Lee kadugo na a wu guri pa sanha wu kalaapiire ti yiri, na ba pu ta p'a ηmunɔ sanha, bani ηmunumɔ pu bi shɔ pu ni. A p'i bye pu ya c̄e dii pu da wu j̄nɔ shɔ w̄e.

41 A wu ba t̄oj̄ii taanri wu li ni na pu pye: «Yee wa ηmunɔɔ sanha na ηmɔni ge? L'a yaa, tuun w'a nɔ. Li wi, Sipyaa Ja wu na ba j̄e jurumupyii pu keje ni.

42 Yi yiri w̄u da se! We w'a da na le keje ni ge, w'a nɔ.»

Yawutuu p'a Yesu co

(Macao 26:47-56; Luka 22:47-53; Yohana 18:3-12)

43 Na Yesu yaha pee jomɔ pu na, taapile ni a Zhudasi di nɔ, wee j̄e kalaapiire ke ni shuun wu wa nigin wa. A wu nɔ ni sipyiηehem̄e pii ni. ηmɔparaa ni pubegee ki bye pee mu. Saraya jaha shɔn̄riv̄e j̄unɔf̄e, ni saliya karamɔgɔlɔ, ni nɔhɔl̄e pu bi pee tun.

44 Zhudasi wemu wu bi da ba Yesu le keje ni ge, wee bi jaha shesh̄ere ta she sipyiire ti na na: «Di ba she j̄nɔɔn̄rɔ f̄o kan ná wemu mu, y'i wee co, wee wu wa. Y'i kas̄ege yaha wu na xuuni, yi da gaan̄ji ni wu ni.»

45 A Zhudasi di dii Yesu na taapile ni, na wu pye: «Karamɔgɔ!» Na j̄nɔɔn̄rɔ f̄o kan wu mu.

46 Ba lee ya pye w̄e, a p'i fulo Yesu na, na wu co.

47 A Yesu wo sipyaa nigin wa di wu ηmɔpara kɔngi, na saraya jaha shɔn̄riv̄e wo j̄unɔf̄ogbɔ wu wo kapyebye niw̄en̄e paa laha.

48 A Yesu di pu pye: «A yee di ba ni ηmɔparaa, ni pubegee ni n̄e t̄acon̄ɔ ni, ma na jo kakuubye di j̄e ya?

49 N̄e bi bye ni yee ni can̄a b̄eri, na sipyii kalaa Kile-p̄en̄e pugbɔhɔ ki ni, yee di ya n̄e co w̄e. Ga l'a pye, kɔnhɔ Kile Kafila wu j̄nɔ di fa.»

50 A wu kalaapiire ti b̄eri di baa, na wu yaha w̄a.

51 A l̄ev̄ɔɔ wa di daha Yesu f̄eni, fat̄n̄ɔ ȳe ki bi mugile wu na. A sh̄en nigin wa di wu co sipyii pu ni.

52 A wu wu fat̄n̄ɔ ki yaha wee keje ni, na baa kari ni ceepile ni.

P'a she ni Yesu ni Yawutuu wo kiirikɔɔn pu mu

(Macao 26:57-68; Luka 22:54-55,63-71; Yohana 18:13-14,19-24)

53 A p'i gari ni Yesu ni saraya jaha shɔn̄riv̄e wo j̄unɔf̄ogbɔ wu kaban. Saraya jaha shɔn̄riv̄e j̄unɔf̄e, ni nɔhɔl̄e, ni saliya karamɔgɔlɔ pu b̄eri di puȳe pin̄ne w̄a.

54 A Pyeeri di laraga kɔn pu na, na daha pu f̄eni, fo na she j̄e saraya jaha shɔn̄riv̄e wo j̄unɔf̄ogbɔ wu wo kaan̄a ki ni, na diin ḡedii pu t̄aan na na wahani.

55 Saraya jaha shɔn̄riv̄e j̄unɔf̄e pu fara kiirikɔɔn kurun̄ɔ ki na, pee bi s̄eri kaa la shaa Yesu f̄eni kɔnhɔ p'i wu gbo, ga pu ya li ta w̄e.

56 Sipyiηehem̄e ya kaf̄ineye s̄eri keree pye Yesu f̄eni, ga pu jomɔ pu bi puȳe kaala.

57 A sipyii pii di yiri na kaf̄ineye taha Yesu na na:

58 «W'a yi jo wèe jii na na: «Sipyii p'a ke Kile-pεεηε pugbòhò kemu yerenε ge, nε na ba kee ja, na katii yerenε cabyaa taanri funnò ni, sipyii keye ya kemu yerenε wε.»»

59 Ga lee bε na, pu sεeri keree ki jomò pu ya pye nigin wε.

60 Wee tuun wu ni a saraya naha shòonrivεε wo junnòfògbò wu yiri yere sipyii pu ninε ni, na Yesu pye: «Jomò pemu bεeri pii sipyii pii wa yu mu shizhaa na ge, mu wa da pu jnò shò-ε gε?»

61 Ga, a Yesu di cari wuyε na, wu ya yaaga jo wε.

A saraya naha shòonrivεε wo junnòfògbò wu wu yege sanha na: «Ta mu wu jε Shòvòò we, duba fòò Kile Ja we?»

62 A Yesu di wu jnò shò na: «Uun, were nε wa. Yi na ba Sipya Ja wu nidεengε ja Se Bεeri Fòò Kile kanige cε. Yi na ba wu nibawo ja bε sanha fugba jahaya ye na.»

63 Lee na a saraya naha shòonrivεε wo junnòfògbò wu wuyε pyaa wo fadenε shεengi loyire kenε ni, na jo: «Naha feni wù jε sanha sεεrεε pu mu wε?»

64 Yi niwegee wa wu Kile mekyεεgere jomò ni. Yee di wa yekε yu wε?»

A pu bεeri di wu jaagi na w'a yaa na wu gbo.

65 A pii di jnòhò tugi wu na. A p'i Yesu naha pò, na wu kpòon ni kaguruyo ni, na wu pye: «Ma kpònvòò wu mεε yiri wù mu?» A gεdii pu bε di Yesu kpòon ni pu keye ni.

Pyεeri ya foro Yesu kaa tàan

(Macoo 26:69-75; Luka 22:56-62; Yohana 18:15-18,25-27)

66 Na Pyεeri yaha saraya naha shòonrivεε wo junnòfògbò wu kaanja ki ni, a saraya naha shòonrivεε wo junnòfògbò wu wo kapyebyezhò wa di yiri wà zangaso wu fugba ni, na tigi jinε ki na.

67 A wee di ba Pyεeri ja wu na na wahani, na wu wii xuuni na wu pye: «Mu bε wu bye ni Nazareti shεen Yesu ni.»

68 Ga, a wu foro wu kaa tàan na jo: «Ye mu wa yu ge, nε yi cε wε, nε yi naha cε wε.» Lee kadugo na a wu foro kari kpaan li ni, a xhupeshiime di mεε su.

69 A kapyebyezhò wu wu ja sanha na yi jo wee xuu wu wo sipyii pu mu na: «We ná we bε wu wa pu ni.»

70 A Pyεeri di foro Yesu kaa tàan sanha.

Ba jeri ya pye wε, piimu pu bi yere Pyεeri tàan ge, a pee bε di wu pye: «Nakaara baa mu bε wu wa pu ni, bani Galile shen mu bε jε.»

71 Ga, a Pyεeri di gaa na wuyε lanji na jo: «Ná wemu kaa yi wa yu ge, nε wu cε wε.»

72 Taapile ni a xhupoo di mεε su xhupeshuun wuu na. A Pyεeri funnò di do ni Yesu jomò pu ni na: «Yani xhupeshiilee ni shuun wuu pu pa mehεε su ge, mu na ba foro nε kaa tàan tòjii taanri na mu ya nε cε wε.» A mεε di shò wu na.

15

P'a shε ni Yesu ni Pilate mu

(Macoo 27:1-2,11-14; Luka 23:1-5; Yohana 18:28-38)

1 Nisòògbòhò ki na a saraya naha shòonrivεε junnòfεε, ni nòhòlεε, ni saliya karamògòò, ni kiirikòon kurunò ki bεeri, a pee di puyε pinne, na puyε ja. A p'i Yesu pò, na shε wu le Pilate kenε ni.

2 A Pilate di wu yege na: «Yawutuu wo saan mu jε ya?» A Yesu di wu jnò shò na: «Uun, ba ma wa yi yu wε, wee nε jε.»

3 A saraya naha shòonrivεε junnòfεε p'i wu tògò le ni jomò ninεhεmε ni.

4 A Pilate di wu pye sanha na: «Mu wa da jɔshɔɔɔ ta shishiin pye-e ya? P'a keree kiimu taga na mu tɔɔɔ leni ge, mu wa kee nuri-i ge?»

5 Ga Yesu ya wu jɔ shɔ wɛ, a lee di bye kakanhana Pilate mu.

P'a Yesu jaagi na pu wu gbo

(Macao 27:15-26; Luka 23:13-25; Yohana 18:39-19:16)

6 Ayiwa kaa la bi tee na byi Yawutuu pu mu, lee jɛ yee bɛɛri pu bu kasoleme wemu sha Pilate mu pu Bulooro Njuwuuro Kalenɛ li ni, w'a wee yaha.

7 N'a wemu mɛgɛ ki jɛ na Barabasi ge, wee ni wu n'a she pyɛni bi bye kaso ni wee tuun wu ni. Pee wa bi sipya wa gbo pu wo n'a she wu funɔ ni.

8 A sipyiire t'i gari Pilate yiri na she wu jɛɛri na w'a tee na kaa lemu pyi pu mu ge, na wu lee pye.

9 A Pilate di pu jɔ shɔ na: «Yi la jɛ di Yawutuu pu wo saan wu yaha yi mu ya?»

10 Bani Pilate bi li cɛ na Yesu wo jɛpɛɛn na saraya jaha shɔɔnrivɛɛ jɔɔfɛɛ p'a bi wu le wee keɛ ni.

11 Ga, a saraya jaha shɔɔnrivɛɛ jɔɔfɛɛ p'i sipyiire ti sɔn, na pu Pilate jɛɛri na wu Barabasi yaha.

12 A Pilate di pu pye sanha na: «Yawutuu pu wo saan wu wi ge, di leke pye wu na wɛ?»

13 A p'i xhuulo sanha na jo: «Wu kori tige na!»

14 A Pilate di pu yege na: «Kakuuɔ leke wu d'a pye wɛ?» Ga, a p'i xhuulo xuuni na toro taashiine li taan na: «Wu kori tige na!»

15 Pilate funɔ bye wu sipyiire ti wo jidaan pye. Lee wuu na w'a Barabasi yaha, na Yesu kan p'a kpɔn ni susɔlɔ ni, na wu le pu keɛ ni pu kori tige na.

Sɔɔsii p'a Yesu la wolo

(Macao 27:27-31; Yohana 19:2-3)

16 A sɔɔsii p'i gari ni Yesu ni gbafeɛɛri wu kaɔja ki ni, na pu kurunɔ ki sɔɔsii pu bɛɛri pinne wà.

17 A p'i saanra fadeboronɔ nijiga ka le wu na, na xhuyo shin na pye saanra judɔnɔ, na lee tɔ wu jɔɔ ni.

18 Na fɔ kan wu mu na: «Naabye, Yawutuu saan!»

19 A p'i ganha na wu kpɔɔn jɔɔ ke ni ni wahagaan ni, na jɔbɔhɔ tugoo na woni wu na, na leele wu fɛɛ ni, na li pye kanna p'a wu pɛɛ.

20 P'a wu la wolo xɔ ge, na kee fadeboronɔ nijiga ki wolo wu na, na wuye pyaa wo fàya yi le wu na, na foro ni wu ni kanha ki ni, p'i she wu kori korikoritige ki na.

P'a she Yesu kori tige na

(Macao 27:32-44; Luka 23:26-43; Yohana 19:17-27)

21 Ayiwa, na pu yaha pu na gaɔji, a p'i n'a wa ja w'a yiri wu keɛyɛ ni na doroo, wee mɛgɛ ki bye na Simɔ. Sirine kulo li shen w'a bye wii. Alekisandire ni Urufusi yɛ to wu bye wii. A sɔɔsii p'i wee karamu w'a Yesu korikoritige ki la.

22 A p'i gari ni Yesu ni xuu wa ni, wee mɛgɛ jɛ na «Goligota», lee kɔri jɛ «Nugɔɔɔ xuu.»

23 A p'i duven suri durɔgi losorogo ka ni na kan wu mu na wu yee gba, ga Yesu ya ta sɔɔ na yi gba wɛ.

24 A p'i wu kori tige na, na wu fàya yi shan tahaa tahaa. A pu bɛɛri di kagaangaa la, na kee pinne kan wa mu w'a shan shan fàya tahaa ki jɔɔ ni. A p'i yi la, wa bɛɛri w'a wu wo kagaan woyɔ la.

25 P'a wu kori tige ki na tuun wemu ni ge, lee ya pye jɪsɔɔgɔ tuunɔ jɪi gbarashɛɛɛ wu na.

26 P'a wu jaagi lemu na ge, na lee ka na:
 YAWUTUU WO SAAN WE.

27 A p'i kakuubyii shuun kori tiye na Yesu taan, nigin wa bye wu kanige cɛ, nigin wa di jɛ wu kameɛ cɛ. [

28 Lee na Kilɛ Kafila w'a yemu jo na pu na ba wu tɔɔ le kakuubyii ni ge, yee jɔ ya fa.]

29 Kodoroloo pu bi pu juyɔ kori, na wu shehɛɛ, na yu: «Uun, mu wemu w'a jo na mu na Kilɛ-pɛɛɛɛ pugbɔhɔ ki ja, na ki yerenɛ sanha cabyaa taanri funɲɔ ni ge.

30 Mayɛ shɔ sa! Tigi laha tige ki na!»

31 Saraya jaha shɔɔnrivɛɛ jɪɲɔfɛɛ ni saliya karamɔgɔɔ pu bɛ bi Yesu la wo puyɛ tɛ ni, na puyɛ pyi na: «W'a sipyii piitiilee shɔ, ga w'a da já wuyɛ shɔ wɛ,

32 Shɔɔ we wu jɛ Izirayeli wo saan wu ge, wu tigi laha nimɛ korikoritige ki na, kɔnhɔ wù wu ja wù dà wu na.» Namaa shuun wemu p'a kori ni wu ni ge, pee bɛ bi wu fanri.

Yesu xugana

(Maccoo 27:45-56; Luka 23:44-49; Yohana 19:28-30)

33 Ba caɲa k'a pa nɔ midɪ na wɛ, a nibiige di jé fiige ki bɛɛri ni, fo na she nɔ yakonɔ tuunɔ jɪi taanri wu na.

34 Ba yakonɔ ki wo tuunɔ jɪi taanri w'a pa nɔ wɛ, a Yesu di ba mujuugbɔɔ wá na: «Eli, Eli, lama sabakatani?» Lee kóri jɛ: «Na Kilɛ, Na Kilɛ, jaha na ma d'a na yaha wɛ?»

35 Piimu niyereye yi bye wà ge, ba pii ya lee mujuu li logo pee ni wɛ, na jo: «Wii, Kilɛ tudunmɔɔ Eli w'a yiri.»

36 A shɛn nigin wa di baa kari pu ni, na she yoro fyɛnmi vinɛgiri ni, na tee migile kagaantɔɔngɔ ka na, na she gan Yesu mu wu sɔn. A wee ná wu jo: «Yi yere wù wu wii Eli bu da wu na da ba wu tirige.»

37 Ga, a Yesu di mujuugbɔɔ wá, na xhu.

38 Taapile ni a Kilɛ-pɛɛɛɛ pugbɔhɔ ki jahaparaga fàɲa nigbilege k'i daa shuun, na lɔ fugba wu na fo jɪɲɛ ke.

39 Sɔɔsɪi jɪɲɔfɔɔ we niyerege ki bye na saha ni Yesu ni ge, wee ya wu ja w'a sipile wá na xhu ge, a wu jo: «Can na, Kilɛ Ja ye pyaa ki bye we ná we.»

40 Cèe pii bɛ bi yere taliige ni na kii keree kii wii. Pii mɛyɛ yi wa ye pu ni: Magadala sheɛn Mariyama, ni Yakuba nibire ni Zhose ye nu Mariyama, ni Salome.

41 Pee cèe pu p'a bi taha Yesu fɛni, na wu tɛɛ wu labye wu na, na wu yaha Galile fiige ki ni. Cèe nɪɲɛɛɛ piitiilee bɛ bi taha wu fɛni na kari Zheruzalɛmu ni.

Yesu legana faɲa ni

(Maccoo 27:57-61; Luka 23:50-56; Yohana 19:38-42)

42 A yakonɔ k'i nɔ, kee jɛ Pɔri caɲa. Kee caɲa ki shi na Yawutuu pu ma cadɛngɛ ki keree gbegele yaha, kee da nɔhɔ pye Yesu caxhugo caɲa.

43 A Arimate sheɛn Yusufu di ba. Kiirikɔɔn kurunɔ ki sipyigbɔ wa wu bye wii. Wee bɛ bi Kilɛ wo saanra ti sigeɛ, a wu jɪɲɔ waha na she Pilate mu, na Yesu nixhugo ki jɛɛri wu mu.

44 A lee di Pilate fo wu na logo na Yesu ya xu tɔvuyo na mɛ. A wu sɔɔsɪi jɪɲɔfɔɔ wu yiri, na wu yege Yesu xuduun bu da w'a mɔ.

⁴⁵ W'a jɔshɔɔɔ ta na yiri sɔɔsiɪ jɔnɔfɔɔ wu yiri ge, a wu sɔɔ na Yusufu wu Yesu nixhugo ki lo.

⁴⁶ A Yusufu di fatɔnɔ ka shɔ, na Yesu tirige, na kee fatɔnɔ ki migile wu na, na wu le faɲa ka ni, kee bi tugi yaha faaya yi ni. Na xhɔ na kageegbɔhɔ ka gologolo taga faɲa ki jɔ tɔ.

⁴⁷ Magadala shɛɛn Mariyama ni Zhose nu Mariyama, pee bye wà na Yesu nixhugo ki talenɛ ki wii.

16

Yesu ya jɛ na foro xu ni

(Macao 28:1-8; Luka 24:1-12; Yohana 20:1-10)

¹ Ba Yawutuu wo cadɛɛngɛ k'a toro wɛ, a Magadala shɛɛn Mariyama, ni Yakuba nu Mariyama, ni Salome yɛ di shɛ nudanga yanmuyɔ shɔ, na p'i shɛ Yesu nixhugo ki tire ni yee ni.

² A p'i gari faɲa ki na Dimazhi wu jisɔɔgɔ ki na, caɲa ki foroduun ni.

³ Pu bi puyɛ pyi na: «jɔgɔ wu d'a zhɛ kageegbɔhɔ ki gologolo laha wèe mu faɲa ki jɔ na wɛ?»

⁴ A p'i wii na kageegbɔhɔ ki ta k'a gologolo laha faɲa ki jɔ na.

⁵ A p'i jé faɲa ki ni, na ná wa jɔ wà, wu nidɛɛngɛ ki bye kanige cɛ we ni, fadedɔngɔ nivige di jɛ wu na. A l'i bye pu fyaara wuu mu kakanhana xuuni.

⁶ A wee di pu pye: «Yi ganha fya wɛ. Nazareti shɛɛn Yesu we w'a kori tige na ge, wee y'a zhaa. Wu wa naha wɛ; w'a jɛ. P'a wu sinninɛ xuu wemu ni ge, yi wee wii.

⁷ Ga yi shɛ yi jo wu kalaapiire ti mu ni Pyɛeri bɛ na: «W'a gaanɲi yi jaha na Galile fiige ki ni. Yi na zhɛ wu jɔ wà ma na jo, ba w'a bi yi jo yi mu wɛ.»

⁸ A cèe p'i fya na jɛlɛ, na baa foro faɲa ki ni. Pu ya yaaga jo sipya wa shishiin bɛ mu wɛ, bani pu bi fya.

Yesu ya wuyɛ shɛ Magadala shɛɛn Mariyama na

(Macao 28:9-10; Yohana 20:11-18)

⁹ Yesu nijɛɲɛ na foro xu ni, Dimazhi wu jisɔɔgɔ ki na, a wu wuyɛ shɛ Magadala shɛɛn Mariyama na jaha na. Jinaa gbarashuun wu bi kɔri yeege wee ni.

¹⁰ Pii pu bi jaari ni Yesu ni ge, a Mariyama di shɛ yi jo pee mu. Pee jahaya yi bi tanha, mɛhɛɛ pu bi suu.

¹¹ P'a logo na Yesu wa jiiɛɛɛɛ ni, na Mariyama w'a wu jɔ ge, pu ya dà li na wɛ.

Yesu ya wuyɛ shɛ wu kalaapiire shuun wa na

(Luka 24:13-35)

¹² Lee kadugo na pu shuun wa di ba ganha na gaanɲi kulo la ni. Pu nigariwuu, a Yesu cogo jɛriwo di wuyɛ shɛ pu na.

¹³ Ba p'a kuri pa wɛ, na ba yee jo kalaapiire tisara mu, pu ya dà yee bɛ na sanha wɛ.

Yesu ya wuyɛ shɛ wu kalaapiire kɛ ni nigin wu na

(Macao 28:16-20; Luka 24:36-49; Yohana 20:19-23; Kapyeege 1:6-8)

¹⁴ Lee kadugo na a Yesu di wuyɛ shɛ wu kalaapiire kɛ ni nigin wu na, na pu yaha pu na li. A wu jo ni pu ni pu n'a daa baara, ni pu niwewaa li wuu na, bani pii p'a wu jɔ wu d'a jɛ xɔ ge, pu ya dà pee na wɛ.

¹⁵ A wu yi jo pu mu na: «Yi she koṅṅ ke kabaya ye beeri na, y'i Kile wo Jozaama pu yeɛ li pye sipyii pu beeri mu.

¹⁶ Sipya wemu bu dà li na na batize, wee na zhɔ, ga wemu ya dà wɛ, wee wo jaagi kanhama pu na ba golo.

¹⁷ Piimu bu dà, pee na ba kii kakanhanɔaa kii pyi: Pu na ba jinaa kori na yeege sipyii ni ne mege na. Pu na ba shi watii jomɔ yu.

¹⁸ Pu na ba wɔlɔɔ conɪ pu keye ni. Pu bu sipyigbɔ yaaga gba, kee wa da yaaga kyeeɛgi pu mu wɛ. Pu na ba pu keye taha yama fee na p'a juunɔ.»

*Yesu ya kuri kari Kile yiri
(Luka 24:50-53; Kapyegeɛ 1:9-11)*

¹⁹ Kafɔɔ Yesu ya jo xɔ ni pu ni ge, a wu yiri, na dugi kari fugba we ni, na she diin saanra tateɛnge ki ni Kile kanige ce.

²⁰ A pee kunni di gari, na she Jozaama pu jo kabaya yi beeri na. Kafɔɔ bye ni pu ni pu labye wu beeri na, na kakanhanɔaa pyi kiimu ya li shee na kaɲii li wa pu jomɔ pu ge.]

Luka

Kilɛ Jozaama pe pu wa wu Ja Yesu Kirisa kaa yu ge, Luka wo nigama

Jɔgɔ wu jɛ Luka wɛ?

Luka bi bye Yesu wo Tudunmɔɔ kɛ ni shuun wu ni wɛ. Kitabuu shuun w'a ka: Luka Kitabu ni Kapyegeɛ Kitabu. Wu bye Yawutu wɛ, Girekii jomɔ pu bye wu shi jomɔ. Nakaara baa, jɔgɔtɔrɔna wu bye wii (Kolose Sheɛn 4:14). W'a tudunmɔɔ Pɔli tɛgɛ wu labye wu na (2 Timote 4:11 ni Filemɔ 25).

W'a kushɛgɛɛ ni jɛ hɛ hɛ pye ni Pɔli ni shiizhan tuun wemu ni wee di bi jɔaari na Kilɛ wo Jozaama pu yu shi wu mu, shi wemu jɛ Yawutuu wɛ ge. Piimu p'a Yesu jɔa, na wu kapyegeɛ ki jɔa, na wu jomɔ pu bɛ logo ge, w'a yegeɛ gbegele pye pee mu fo na jomɔ nizinmɛ ta Yesu shizhaa na, na na pe jomɔ pe ka.

We Jozaama Kitabu we kakana jɔnɔ

Luka ya we Kitabu we ka ba sɛmɛ jɛ wɛ, na wu tun wu najii Teyofili mu, wee bye fanha ki wo sipyigbɔ wa (Luka 1:3) ni piimu bɛɛri p'a Girekii jomɔ pu yu ge. Wee Teyofili we bɛ bye kanna wu jɛ Yawutu wɛ, ba Luka yɛ pyaa jɛ wɛ. Wu funɔɔ bye w'i li she na koɔ ke bɛɛri wo Shɔvɔɔ ni ki Kafɔɔ wu jɛ Yesu. Kama kavɔɔ wu bye wii wemu ya jani fo xuuni ge. Lee na w'a kii keree kii lo kace na, na ki deele ka saama na.

Jozaama Kitabu wu kafila jɔgbɔyɔ

Luka 1–2 Yesu ni Yohana Batizelipye wo ze keree.

Luka 3:1–4:13 Yohana Batizelipye wo Kilɛ Jomɔ yɛɛ ni Yesu batizeli ni wu nɔwuuro.

Luka 4:14–9:50 Yesu wo labye we Galile fiige ki ni.

Luka 9:51–19:27 Yesu ya jara lemu pye ge, na lo Galile ni na se Zheruzalɛmu ni. W'a talenɛɛ nijenɛɛ ni jɛ hɛ hɛ jo wà.

Luka 19:28–23:56 Yesu wo labye we ni wu xu we Zheruzalɛmu kulo li ni.

Luka 24 Yesu ya jɛ na foro xu ni fo na she nɔ wu dugiduun wu na fugba wu ni.

Kitabu wu kakana jɔnɔ

¹ Na ceborona Teyofili,

Keree kii k'a pye wu niɛ ni ge, sipyii ya jɔ kɔn na kee kafila kani.

² Kee keree k'a pye piimu jii na, na co ki jɔ kɔnduun wu na, a tuduro di gan pu mu p'a Kilɛ kafila wu yu ge, pee ya kii keree kii jomɔ jo wɛɛ mu. A ki kavɛɛ di ki ka na bɛ ni ki jɔvɛɛ pu wo jogana li ni.

³ Keree kii bɛɛri k'a pye, fo ki jɔ kɔnduun wu ni ge, nɛ bɛ ya kee suguri xuuni. Lee wuu na l'a saha na nɛ yaa na kee keree kii ka, na ki sogi sogi kiye na mu mu, Teyofili.

⁴ Keree kiimu ni m'a kalaa ge, kɔnhɔ m'a dà li na na can yɛ pile li wa kee keree kee.

Mɛleke wa ya Yohana Batizelipye ze jo

⁵ Na Herɔdi yaha saanra ti na Zhude jɔnɔ ni, Yawutuu wo saraya jaha shɔɔnriɔɔ wa bye wà, wu mɛgɛ di jɛ na Zakari. Abiya wo kurunɔ ki wo saraya jaha shɔɔnriɔɔ wa wu bye wii. Wu shɔ bye saraya jaha shɔɔnriɔɛɛ jɔnɔfɛɛ Arɔn poro wa; wee mɛgɛ ki bye na Elizabeti.

29 A Mariyama hakili di wuregi pee jomɔ pe wuu na, wu bi wu funɲɔ shaa na, we fò we kɔri na já bye leke we.

30 A meleke wu wu pye: «Ma ganha fya we Mariyama, bani m'a fereme ta Kile mu.

31 Li wii, ma na ba yere yacere na, na ja se, ma na ba wee mege le Yesu.

32 Wu na ba bye sipyigbo, wu na ba yiri Kile-gbotabaaga Ja. Kafɔɔ Kile na ba wu tole Dawuda wo saanra koro li kan wu mu.

33 Wu na ba bye saan Yakuba shi wu ɲuɲɔ ni gbee; wu saanra t'a da ga xho we.»

34 A Mariyama di meleke wu pye: «Lee na ba bye pyegana leke na we, bani ne sanha ná shi ce we?»

35 A meleke wu wu ɲɔ shɔ na: «Fefere Muna na ba digi ma na. Kile-gbotabaaga sefere ti nime na ba ma to. Lee wuu na Fefere Ja we ma da ba se ge, wu na ba yiri Kile Ja.

36 Li wii, ma ceboroshɔ Elizabeti wemu w'a le ge, wee be w'a yere yacere na, wu na ba ja se. Wee wemu wu bi yiri na seganha ge, ke yenɛ ke wa wu laa li yenɛ gbaara wogo.

37 Bani yafiin ya Kile jani we.»

38 Wee tuun wu ni a Mariyama di jo: «Kafɔɔ Kile bulozho wu we ne, wu li pye na mu ba m'a li jo we.» Lee kadugo na a meleke wu gari, na laha wu taan.

Mariyama ya she foro Elizabeti na

39 Wee tuun wu ni a Mariyama di yiri, na gari tovuuyo na faaboboyo fiige ki ni, na she no Zhude kulo la ni,

40 na je Zakari kaban, na Elizabeti shaari.

41 Ba Elizabeti ya Mariyama fò mujuu li logo we, a pya wu ɲehɛ wu funɲɔ ni. A Elizabeti di ɲi Fefere Muna na.

42 A wu mujuugbo wá na: «Mu ɲe duba pya na toro cèe pusamaa beeri taan! Pya we ma da ba se ge, wee be ɲe duba pya!

43 Jɔgɔ ne ɲe fo na Kafɔɔ be nu wu na pa foro na na we.

44 Li wii ne mu fò mujuu li logo tuun wemu ni ge, a pya wu fundanga wo di ɲehɛ ne funɲɔ ni.

45 Mariyama, mu ɲe duba pya, bani Kafɔɔ Kile ya yemu jo mu mu ge, mu ya dà li na na yee ɲɔ na ba fa!»

Mariyama ya yogo kemu cee ge

46 A Mariyama di jo:

«Ne Kafɔɔ Kile pele na zo wu na.

47 Na funɲɔ nidanga wo wu ɲe na Shɔvɔɔ Kile ni,

48 bani wu bulozho we w'a wuyɛ tirige ge, w'a wu ɲii taha wu na.

Li wii, na co nime na, shi we w'a ma ge, wu beeri na ba ne pyi duba pya,

49 bani Se Beeri Fɔɔ Kile ya kagboɔ pye ne mu, wu mege ki ɲe fefere.

50 W'a ɲuɲɔ ɲaari wu ɲi fyaara sipyii na, fo na she no pu shi nibama wu beeri na.

51 W'a sefere keree pye ni wu keye ni, na tabaara fungonyo caaga.

52 W'a fanhafɛ tirige na laha pu saanra korogoo na, pii p'a tigi ge, na pee yirige.

- 53 W'a xuugo fεε tin yalijenεε na,
na lafεε kewayā wuu yaha kari.
- 54 W'a wu kapyebye Izirayeli wu tεge.
A wu funηo di do ni wuyε pyaa ηijaara keree ki ni
- 55 Ibirayima ni wu kadugo ki shizhaa na fo gbee
ma na jo, ba w'a bi ηomεε li lo
wù sefελεε pu mu wε.»
- 56 A Mariyama di gori Elizabeti yíri, na yeye taanri shishiin pye. Lee kadugo
na na guri kari wu puga.

Yohana Batizelipye ze keree

- 57 Elizabeti tigiduun ya pa nō ge, a wu funana se.
- 58 Ba wu tiinηii ni wu cebooloo p'a logo na Kafōo Kile ya wu ηijaara ti peλε
wu shizhaa na wε, na binne funηo tãan ni wu ni.
- 59 Pya wu cazege caηa gbarataanri wogo, a p'i ba di ba wu cekōonrō pye. Pu
funηo bye p'i wu to Zakari mεge le wu na,
60 ga, a nufōo wu jo na: «Ahayi, wu mεge ki da le Yohana.»
- 61 A p'i wu pye na: «Ga mu sipya wa shishiin mεge di wa mu-i de?»
- 62 A p'i pya wu to wu yege ni naha shεshεere ni, na wu funηo wa wu mεge
keke le pya wu na wε?
- 63 A Zakari di walaa sha pu mu, na yi ka wu na na: «Wu mεge ki wa Yohana.»
A l'i pu bεeri fo.
- 64 Taapile ni a Zakari ηō k'i mugi, a wu já na yu, na Kile sō.
- 65 A pu tiinηii pu bεeri di fya. Sipyii pu bi lee nibyii le yu Zhude faabobojo
fiige ki bεeri ni.
- 66 Yi logovεε bεeri bi pu funyō shaa ni kii keree kii ni, a p'i jo: «We pya we
na ba bye naha wε?» Bani Kafōo Kile wo sefεere ti bye wu na.

Zakari ya yogo kemu cee ge

- 67 Wee tuun wu ni a pya wu to Zakari di ηi Fεfεere Muna na. A wu kapanaa
jo na:
- 68 «Kafōo Izirayeli wo Kile we w'a sōni,
bani w'a wu ηii taha wu sipyii pu na,
na pu ηunηo wolo.
- 69 W'a Shōvōo baraga wo yirige wèe mu
na foro wu kapyebye Dawuda shi wu ni.
- 70 Wu bi wee kaa jo fo taatuunnō ni
wu tudunmōo fεfεere wuu pu ηō ni,
- 71 na wu na ba wèe tãnha wù pεen na,
na wù shō na wù wolo wù kōvεε bεeri keηε ni,
- 72 na wu ηijaara keree ηō fa wù sefελεε pu shizhaa na,
na wu fungōngō yaha wu fεfεere ηōmεε li na.
- 73 Wu bi kãa wù sefεle Ibirayima mu,
- 74 na wu na ba wù shō wù pεen na,
kōnhō wù lowagaa wuu di da labye pyi wu mu,
75 wù bye fεfεere wuu,
- nidiimεε wu naha tãan
wù shi wu caηa ηehεε ki bεeri ni.
- 76 Mu bε na pya, ma na ba yiri
Kile-gbōtabaaga tudunmō,

bani ma na ba jaari Kafɔɔ jahagbaa na,
na wu korogoo ki yari.

77 Ma na ba li she wu sipyii pu na
na wu na ba juwuuro kan pu mu,
bani pu jurumu w'a yafa pu mu

78 wɛe wo Kile wu wo jijaara te
ni wu saama pu gbɔɔɔ ni.

Yee gbɔɔɔ ni jimugunɔ ya nɔ wɛe na
na yiri fugba we ni.

79 Pii p'a tiin piige ni ni xu jime ni ge,
w'a kpɛɛnge yeege pee mu,

na wɛe tɔɔɔ yaha jajinɛ koo ni.»

80 Ayiwa, wee pya wu bi legi, na se jaha na fungɔngɔ fɛɛɛ ni. A wu gori
siwaga ki ni, fo na she wu shɛduun nɔ Izirayeli na.

2

Yesu ze keree

(Macoo 1:18-25)

1 Wee tuun wu ni Orome saannaa Ogusiti bi tuduro kan na fiye yi sipyii pu
bɛɛri meye yi ka.

2 Pee kama pu nizhiime ya Kirinusi ta wu jɛ Siiri fiige ki gbafɛnɛɛri.

3 A sipyii pu bɛɛri di gari pu kulogoo ni, kɔnhɔ pu meye di she ga wà.

4 A Yusufu bɛ di foro Nazareti ni, lee jɛ Galile fiige ki kulo la. Na gari
Betilehemu kulo li ni Zhude fiige ki ni, lee jɛ saannaa Dawuda wo kulo le.
Bani Dawuda shi shen wu jɛ wii.

5 A wu gari wà, kɔnhɔ wu ni wu curɔ Mariyama meye di she ga. Mariyama
laa wo wu bye.

6 Na pu yaha Betilehemu ni, a Mariyama tigiduun di nɔ.

7 A wu wu funazhiire se, na fàya migile pya wu na, na wu sinninɛ shɔngɔ
logbakɔɔ ni, bani pu ya xuu ta nabuun tatiginɛ puga ki ni wɛ.

Meleke wa ya wuyɛ she yatɔnahamaa pu na

8 Yatɔnahamaa pii bye kee fiige ki ni, pee bi shuun jɔni na siponɔ ki ni, na
pu yatɔɔ kaseri.

9 A Kile wo meleke wa di ba yere pu jɔ na. A Kafɔɔ Kile wo nɔɔɔ wu jɔ jɔ pu
kabaya yi bɛɛri na. A p'i fya xuuni.

10 Ga, a meleke wu pu pye: «Yi ganha fya wɛ, bani fundangbɔhɔ Jozaama
n'a da jo yi mu, pee na ba bye sipyii pu bɛɛri wo.

11 Wii mɛ, Shɔɔɔ w'a se nijaa yee mu Dawuda kulo li ni, wee wu jɛ Kirisa
we, na nɔhɔ pye Kafɔɔ we.

12 Li jaha shɛshɛɛɛ ti wa te, yi na ba pubinne la ja, fàya na migile li na, na
li sinninɛ shɔngɔ logbakɔɔ ni.»

13 Taapile ni a melekeɛ kuruyo ninɛheye di ba binne wee meleke wu tãan, na
yiri fugba we ni. Pu bi Kile sɔni na yu:

14 «Kile w'a sɔni fugba lii lii we ni!

Najinɛ ki pye jinɛ ke na
wu nidaan sipyii ninɛ ni!»

15 Ba pee melekeɛ p'a laha yatɔnahamaa pu tãan, na kari fugba we ni wɛ,
a yatɔnahamaa p'i yi jo puyɛ mu na: «Yi pa wu she fo Betilehemu ni. Le
kapyexhɔ le kaa Kafɔɔ Kile ya jo wu mu ge, wu she li ja.»

16 A p'i gari tɔvuyo na, na she Mariyama ni Yusufu ta wà, ni pubinne le; lee bi sinniŋe shɔngɔ logbakɔrɔ ni.

17 Ba p'a pubinne li ɲa we, jomɔ pemu ya jo pu mu wee pya wu shizhaa na ge, a p'i pee paari.

18 A l'i bye kakanhana yatɔnahamaa pu jomɔ pu logovɛɛ pu beeri mu.

19 A Mariyama di kii keree kii beeri yaha wuyɛ funɲɔ ni, na wu funɲɔ kɔɔn ki na.

20 Lee kadugo na a yatɔnahamaa p'i guri, na ganha na Kile peɛ, na wu sɔni, na gaanɲi, p'a keree kiimu logo, na kiimu ɲa ge, kee beeri wuu na. Ki beeri ya pye na be ni meɛke wu wo jomɔ pu jogana li ni pu mu.

Yesu meɛ k'a le

21 Ba pubinne li cabyaa gbarataanri w'a fa we, a p'i wu cekɔɔnrɔ pye na wu meɛ le Yesu. Meɛke w'a bi kee meɛ ke le wu na, na ta wu nu wu sanha yere wu yacɛɛ na we.

Yesu ya kan Kile mu Kile-peɛɲɛ pugbɔhɔ ki ni

22 Ba Mariyama siveɛɛɛ ti cabyaa k'a fa we, na saha ni Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya wu ni, a Yusufu ni Mariyama di gari ni pya wu ni Zheruzalemu ni, na she wu kan Kafɔɔ Kile mu,

23 ma na jo ba l'a ka Kafɔɔ Kile wo saliya wu ni we na: «Funazhiigee ki beeri ki pye Kafɔɔ Kile wogoo.»*

24 Kafɔɔ Kile wo saliya w'a bi fɛfɛɛɛ saraga kemu kaa yu ge, a p'i kee be wolo: «Xobangaa shuun kelee gbegbe shazhibiye shuun.»*

25 Ná wa bye Zheruzalemu ni wu meɛ ɲɛ na Simiɲɔ. Sipyitiime, Kile ɲii fyaara sipyi wu bye wii. Wu bi Izirayeli wo Shɔvɔɔ wu sigɛɛ; Fɛfɛɛɛ Munaa bye wu na.

26 Lee bi li she wu na na Kile na ba Shɔvɔɔ wemu tun na pa ge, na Simiɲɔ da xhu ni wu ya wu ɲii taha wee na we.

27 A Fɛfɛɛɛ Munaa l'i wu ɲaha co na kari Kile-peɛɲɛ pugbɔhɔ ki ni. Tuun wemu ni Yesu sefɛɛ p'a jé ni wu ni saliya wu keree ki zhɔɔnri wuu na ge,

28 a Simiɲɔ di pubinne li lo wu keye ni, na Kile sɔ na jo:

29 «Kafɔɔ Kile, nime ma na já ma bulo wu yaha w'a gaanɲi ɲajinɲɛ na, na be ni ma jomɔ pu ni,

30 bani na ɲii l'a Shɔvɔɔ wu ɲa,

31 m'a wemu gbegɛle sipyii pu beeri mu ge.

32 Wu na ba bye kpɛɛngɛ,
na kpɛɛngɛ yeege shi wu beeri mu,

ali wemu be ɲɛ Yawutuu we,
na nɔɔrɔ taha Izirayeli, ma sipyii pu na.»

33 Simiɲɔ ya jomɔ pemu jo Yesu shizhaa na ge, a pee di bye kakanhana pya wu to ni wu nu wu mu.

34 A Simiɲɔ di duba pye pu mu, na yi jo pya wu nu Mariyama mu na: «Li wii, we pya we ya pa Izirayeli sheɛn niɲɛhemɛɛ tuuro ni pu yirige wuu na. Wu na ba bye ɲaha sheSheɛɛɛ, nakaara na ba byi temu keree na ge,

35 konhɔ sipyiɲɛhemɛɛ fungɔnyɔ di foro kpɛɛngɛ na. Mu kunni Mariyama, nɛɛ wa na ba mu kanha, kanna ɲmɔpara l'a ma zɔ su.»

Kile tudunmɔɔ Anɛ keree

* 2:23 Ekizode 13:2, 12, 15 * 2:24 Levitike 12:8

³⁶ Cee Kile tudunmɔ wa be bye wà, wee mɛge bye Anɛ. Fanuweli poro wu bye wii, Azɛri shi wu ni w'a foro. Wu bi shi nijɛhemɛ ta. Wu doɲiɲɛ wo, nacebaa wo w'a kan ná wa mu. A wu yee gbarashuun pye ni wee ná wu ni, lee kadugo na a ná wu xhu.

³⁷ A wu gori mu. Wu shi wu bi yee kelee gbarataanri ni sheshɛɛɛ (84) xɔ. Wu bi foro Kile-pɛɛɲɛ pugbɔhɔ ki kaɲa ki ni wɛ, ga wu bi Kile pele caɲa fara piige na, na suun leni na Kile jɛɛri.

³⁸ A wee di nɔ pu na wee tuun wuyɛ pyaa ni, na baraga taha Kile na. A wu jo wee pya wu shizhaa na juwuuro ti sigevɛɛ pu beɛri mu Zheruzalɛmu ni.

³⁹ Kafɔ Kile ya jɔmɛɛɛ kiimu jo saliya Kitabu wu ni pya gan na Kile mu ge, ba Yesu sefɛɛ p'a kee beɛri jɔ fa wɛ, na guri pa Galile fiige ki ni, na gari Nazarɛti ni. Lee jɛ puyɛ pyaa wo kulo le.

⁴⁰ Pya wu bi legi, na baraga taa. Wu bi jɛ fungɔngɔ fɛɛɛ na, Kile wo fɛɛɛme pe bye wu na.

Yesu ya yee ke ni shuun ta

⁴¹ Kile ya Yawutuu jɲɲɔ wolo bulooro ni Misira fiige ki ni. A tee Juwuuro t'i jɛri kalenɛ pu mu. Yee beɛri Yesu sefɛɛ pu na she lee kalenɛ le gba Zheruzalɛmu ni.

⁴² Ba Yesu ya yee ke ni shuun ta wɛ, a p'i gari Zheruzalɛmu ni kalenɛ li ni, na be ni pu wo kalɛɛ li ni.

⁴³ Ba kalenɛ li cabyaa k'a fa wɛ, a p'i koo lɔ na se puga, ga, a Yesu nɔhɔɔɛɛɛ wo wu gori pu kadugo Zheruzalɛmu ni, wu sefɛɛ pu bi lee cɛ wɛ.

⁴⁴ A p'i li yaha na Yesu na da ni pee jaariɲii pu ni. A p'i caɲa nigin jara pye na wu shaa pu cebooloo, ni pu cɛvɛɛ pu tɛ ni.

⁴⁵ Pu ya wu ja-ɛ ge, na guri pa wu sha Zheruzalɛmu ni.

⁴⁶ Cabyaa taanri nidorogo na, a p'i she wu ta Kile-pɛɛɲɛ pugbɔhɔ ki ni, wu nidɛɛɛge ki bye saliya karamɔgɔlɔ pu niɲɛ ni, na pee jomɔ nuri, na pu yegee.

⁴⁷ Pii pu bi wu jomɔ pu nuri ge, a wu fungɔngɔ fɛɛɛ te, ni wu jɔshɔɔɔ ti pyegana di bye pu beɛri mu kakanhana.

⁴⁸ Ba wu sefɛɛ p'a wu ja wɛ, a l'i bye pu mu kakanhana, a wu nu wu wu pye: «Pya, leke na m'a le pye wù na wɛ? Li wii! Nɛ ni ma to wu funjɔnrɔgɔ wuu pu bi mu shaa.»

⁴⁹ A wu pu pye: «Naha na yi bi na shaa wɛ? Ta yee ya li cɛ na nɛ yaa na ta na To Kile wu puga ki ni wɛ?»

⁵⁰ Ga jomɔ pe w'a jo pu mu ge, pu ya pee cɛ wɛ.

⁵¹ A Yesu di gari ni pu ni Nazarɛti ni, na guu pu mu. A wu nu wu kunni di kii keree kii beɛri yaha wuyɛ funɲɔ ni.

⁵² Yesu bi legi fungɔngɔ ni ceepuuro ni; a wu kaa di daan Kile ni sipyii pu beɛri ni.

3

Yohana Batizelipye wo Kile jomɔ yɛɛ

(Macao 3:1-12; Marika 1:1-8; Yohana 1:19-28)

¹ Orome saannaa Tiberi wo saanra ti yee ke ni kaguro wuu, lee wa bi Pɔnsi Pilate ta Zhude fiige ki gbafɛɛɛri; Herɔdi di bye Galile fiige ki jɲɲɔ ni; wu ceborona Filipe di bye Iture ni Tirakoniti, yee fiye yi jɲɲɔ ni; Lisijasi di bye Abilɛni fiige ki jɲɲɔ ni.

² Anɛ ni Kayifɛ bi bye saraya jaha shɔɔnrivɛɛ jɲɲɔfɛɛ. Wee tuun wu ninumɔ ni, a Kile jomɔ p'i nɔ Zakari ja Yohana na na wu yaha siwaga ki ni.

³ Yohana bi Zhuruden Gba lɔhɔ ki kulgoo ki beeri jaari, na Kile jomɔ pu yeɛ pyi sipyii pu mu na pu daajeɛ jo pu jurumu wu na p'i batize, kɔnhɔ pu jurumu w'i yafa pu mu.

⁴ Ma na jo ba l'a ka Kile tudunmɔɔ Ezayi wo Kitabu wu ni we na:

«Mujuu l'a fɔro siwaga ki ni na:

«Yi Kafɔɔ wu koo li yaa!

Yi wu korogoo ki tii!

⁵ Loguuyo ye beeri na ba ni daanna.

Faaboboyo ni bobonɔɔ ki beeri

na ba digi na daanna.

Konahaya ye beeri na ba dii.

Takokaya ye beeri nɔ na ba daanna.

⁶ Kile ya Adama nagoo shuu shɔgana lemu na ge,

sipyii beeri na ba lee ja.»*

⁷ Sipyii pii pu bi ma na batizeni Yohana mu ge, wu bi yi yu pee mu na: «Yee matɔn nagoo piiri, jɔgɔ w'a yee kaala na yee pu paa Kile wo loyire nibana le jaha na we?»

⁸ Kapyegeee kiimu k'a li shee na y'a daajeɛ jo yi jurumu wu na ge, y'a kee pyi. Yi ganha ba yu yiyɛ funyɔ ni na Ibirayima wu jɛ yee to we. Bani n'a da yi jo yi mu, Kile na j'a ye faakageeye ye jɛri na pye Ibirayima nagoo.

⁹ Ali nime, kacerege k'a lɔ na xɔ, di da tiye yi niye yi cere. Tige beeri ki jɛ ki ya nagoo nizaamaa pyi-i ge, kee na ba gɔn, na ki w'a na ni.»

¹⁰ A sipyiiire t'i ganha na wu yegee na: «Wee tuun wu ni wɛe ya yaa na leke pye we?»

¹¹ A wu pu nɔ shɔ na: «Fadeye shuun jɛ wemu mu ge, wu nigin kan funmɔ fɔɔ mu. Yalige yaaga jɛ wemu mu ge, wu be wu li pye mu.»

¹² A fanhafɛɛ wari shɔvɔɔ pii be di ba, kɔnhɔ p'i batize, a pee di wu pye na: «Karamɔgɔ, wɛe ya yaa na leke pye we?»

¹³ A wu pu nɔ shɔ na: «We kaa l'a jo yi mu ge, yi ganha da yaaga shɔ di doro wee nɔnɔ ni we.»

¹⁴ A sɔrɔsiii pii be di wu yege na: «Wɛe do, wɛe ya yaa na leke pye we?» A wu pu pye: «Yi ganha bu sipya wa shishiin wo wari shɔ wu na fanha na we. Yi ganha kafineye taga wa shishiin tɔɔgɔ le we. Yi yiye yaha yi saraa na.»

¹⁵ Sipyii pu bi lee jibaŋa sigege, pu beeri bi pu funyɔ kɔɔn Yohana shizhaa na, wu bu da wee jɛ Kirisa wu we.

¹⁶ A Yohana di pu beeri nɔ shɔ na: «Ne kunni wa yee batizeni lɔhɔ ye ni. Ga wa w'a ma, wee fanha ya jɛhe ne wogo na. Ne yaa ni wu tanhaya mɛɛɛ be zanha ni we. Wee na ba yi batize Fɛfɛɛɛ Munaa ni na ni.

¹⁷ Wu shinma fɔ fɔ yaaga ki wa wu keɛɛ ni, wu na ba wu shinma saŋa ki foolo na wolo sigiye yi ni. Wu na ba shinma pya wu le wu kpɔɔn ni. Ga wu na ba sigiye yi sɔrogo nafugibaaga ni.»

¹⁸ Yohana bi jomɔ patii nijeheme be taga na sipyii pu yeɛri, na Kile wo Jozaama pe yu pu mu.

¹⁹ Ga Yohana bi fiige ki nɔnɔfɔɔ Herɔdi nahama she wu na. Bani wee bi wu ceborona Filipe shɔ Herɔjasi kɔn shɔ wu na. Na wu nahama jo wu na wu kakuuyo yi saya beeri be wuu na.

²⁰ Lee kadugo na a Herɔdi di kakuunɔ la be pye sanha na Yohana le kaso ni.

* 3:6 Ezayi 40:3-5

*Yesu Kirisa batizeli**(Macoo 3:13-17; Marika 1:9-11)*

²¹ Ba sipyii pu beeri ya batize xɔ wε, a Yesu be di batize. Na wu yaha Kile-
 ɲεrεge ki na, a fugba wu ɲɔ di mugi;

²² a Fεfεrε Munaa di digi wu na, ba gbegbe shazhira ɲε wε. A mujuu la di
 foro fugba wu ni na: «Mu ɲε nε jidaan Ja, mu kaa ya dan nε ni tɛhεnε baa.»

*Yesu Kirisa nɔhɔ tayirige**(Macoo 1:1-17)*

²³ Yesu ya wu labye wu ɲɔ kɔn tuun wemu ni ge, wu shi wu bi yee kelεε
 taanri (30) shi xɔ. Sipyii fungɔngɔ na na Yusufu ja wu ɲε wii.

Yusufu bi bye Heli ja.

²⁴ Heli ya foro Matati ni.

Matati di foro Levi ni.

Levi di foro Mɛliki ni.

Mɛliki di foro Zhanayi ni.

Zhanayi di foro Yusufu ni.

²⁵ Yusufu di foro Matitiya ni.

Matitiya di foro Amɔsi ni.

Amɔsi di foro Naxhumi ni.

Naxhumi di foro Esili ni.

Esili di foro Nagayi ni.

²⁶ Nagayi di foro Makati ni.

Makati di foro Matitiya ni.

Matitiya di foro Simeyi ni.

Simeyi di foro Zhoseki ni.

Zhoseki di foro Zhoda ni.

²⁷ Zhoda di foro Zhokana ni.

Zhokana di foro Eresa ni.

Eresa di foro Zorobabeli ni.

Zorobabeli di foro Salaceli ni.

Salaceli di foro Neri ni.

²⁸ Neri di foro Mɛliki ni.

Mɛliki di foro Adi ni.

Adi di foro Kɔsamu ni.

Kɔsamu di foro Elimada ni.

Elimada di foro Eri ni.

²⁹ Eri di foro Zhouwe ni.

Zhouwe di foro Elizəri ni.

Elizəri di foro Zhorimu ni.

Zhorimu di foro Matati ni.

Matati di foro Levi ni.

³⁰ Levi di foro Simiɲɔ ni.

Simiɲɔ di foro Zhuda ni.

Zhuda di foro Yusufu ni.

Yusufu di foro Zhɔnamu ni.

Zhɔnamu di foro Eliyakimu ni.

³¹ Eliyakimu di foro Mɛleya ni.

Mɛleya di foro Mɛna ni.

Mɛna di foro Matata ni.

Matata di foro Natan ni.

Natan di foro Dawuda ni.

- 32 Dawuda di foro Zhese* ni.
 Zhese di foro Obedi ni.
 Obedi di foro Bowazi ni.
 Bowazi di foro Salimo ni.
 Salimo di foro Nason ni.
- 33 Nason di foro Aminadabi ni.
 Aminadabi di foro Adamini ni.
 Adamini di foro Arini ni.
 Arini di foro Esirumu ni.
 Esirumu di foro Perezzi ni.
 Perezzi di foro Zhuda ni.
- 34 Zhuda di foro Yakuba ni.
 Yakuba di foro Ishaaga ni.
 Ishaaga di foro Ibirayima ni.
 Ibirayima di foro Teraki ni.
 Teraki di foro Nakari ni.
 Nakari di foro Serugi ni.
- 35 Serugi di foro Eregu ni.
 Eregu di foro Peleri ni.
 Peleri di foro Heberi ni.
 Heberi di foro Selaki ni.
- 36 Selaki di foro Kayinamu ni.
 Kayinamu di foro Aripakisadi ni.
 Aripakisadi di foro Semu ni.
 Semu di foro Nuxhun ni.
 Nuxhun di foro Lemeki ni.
- 37 Lemeki di foro Metusela ni.
 Metusela di foro Henaki ni.
 Henaki di foro Zheredi ni.
 Zheredi di foro Maleleli ni.
 Maleleli di foro Kena ni.
- 38 Kena di foro Enasi ni.
 Enasi di foro Seti ni.
 Seti di foro Adama ni.
 Adama di foro Kile ni.

4

Yesu Kirisa nɔwuwuro *(Macoo 4:1-11; Marika 1:12-13)*

1 Ba Yesu ya ni Fefere Munaa li na we, na guri yiri Zhuruden Gba wu no ki na. A Fefere Munaa di wu naha co na kari siwaga ki ni.

2 A wu cabyaa kelee shesheere (40) pye Shitaanni na wu taanna na wii. Wu ya ta yalige ka shishiin li yee caya yi na we. Yee caya yi na toro xa, a xuugo di wu ta.

3 Wee tuun wu ni a Shitaanni di wu pye: «Ma bi ne Kile wo Ja we, ke faakagerenje ke pye na ki neri buuri.»

4 A Yesu di wu no sho na: «L'a ka Kile Kafila wu ni na:

«No yalige ye wa sipya no shaa we.»* »

5 Lee kadugo na a Shitaanni di gari ni wu ni fugba ni, na she konjo saanra ti beeri she wu na taapile ni.

* 3:32 Zhese: Wee ninumo p'a byi Izayi.

* 4:4 Duterename 8:3

6 A Shitaanni di wu pye: «Ne na te jɔŋɔ fɛɛɛ te ni ti nɔɔɔ wu bɛɛri kan ma mu, bani t'a jé nɛ keŋɛ ni. N'a giin di ti kan wemu mu ge, di ti kan wee mu.

7 Ma bu nuguro sin nɛ fɛɛ ni, yee bɛɛri na bye ma woyo.»

8 A Yesu di wu jɔ shɔ na: «L'a ka Kile Kafila wu ni na:
 «M'a ma Kafɔɔ Kile yɛ peɛɛ,

ma da labye pyi wee yɛ nigin mu.»*

9 A Shitaanni di wu jaha co sanha, na kari Zheruzalɛmu ni, na wu yaha Kile-pɛɛɛɛ pugbɔhɔ ki jidii li ni, na wu pye: «Ma bi jɛ Kile wo Ja we, kɔn to jɔŋɛ na.

10 Bani l'a ka Kile Kafila wu ni na:

«Kile na ma kaa jo wu mɛɛɛɛ pu mu
 na p'a ma kasɛri.

11 Pu na ma co pu keye ni,
 kɔnhɔ ma tɔɔɔɔ ganha bu guu kagerɛɛ
 yafiin na wɛ.»*

12 A Yesu di wu jɔ shɔ na: «L'a ka Kile Kafila wu ni na:

«Ma ganha bu ma Kafɔɔ Kile taanna wii wɛ.»*

13 Ba Shitaanni ya xɔ tee nɔwuuro ti bɛɛri ni wɛ, na gari na wu yaha wà, fo wu jidaan tuun wa betii.

Yesu ya wu labye jɔ kɔn Galile fiige ki ni

(Macoo 4:12-17; Marika 1:14-15)

14 A Yesu di guri shɛ Galile fiige ki ni Fɛfɛɛɛ Muna gbɔɔɔ ni. Wu mɛge ki bi foro fiige ki bɛɛri ni.

15 W'a bi sipyii kalaa pu Kile-pɛɛɛɛ piyeyɛ yi ni, sipyii pu bɛɛri di wu peɛɛ.

Nazarɛti shɛɛn ya dà Yesu na wɛ

(Macoo 13:53-58; Marika 6:1-6)

16 Yesu ya nɔ Nazarɛti ni, xuu wemu ni w'a bii ge, na jé Kile-pɛɛɛɛ puga ki ni cadɛɛɛɛ ki ni, na yiri yere, kɔnhɔ wu Kitabu wu kalaa.

17 A p'i Kile tudunmɔɔ Ezayi wo Kitabu wu kan wu mu. A wu wu jɔ mugi na xuu wa ta wà, l'a ka wà na:

18 «Kafɔɔ Muna wa nɛ na,
 bani w'a nɛ tire,
 kɔnhɔ nɛ Kile Jozaama jo la baa fɛɛ mu.

W'a nɛ tun na nɛ wu buloo ni kasolemɛɛ faha,
 di fyɛnmɛɛ jɛmugunɔ yɛɛ pye,
 di cɔnrɔmɔ fɛɛ wolo pu kanhama ni,

19 di Kafɔɔ wo fɛɛɛ yee li yɛɛ pye.»*

20 Lee kadugo na a Yesu di Kitabu wu jɔ tɔ, na wu kan kapyebye wu mu, na diin, kɔnhɔ wu da pu kalaa. A Kile-pɛɛɛɛ puga ki sipyii pu bɛɛri di jahaya kɔ le wu ni.

21 Wee tuun wu ni a Yesu di jɔ kɔn na yu pu mu na: «Pe Kitabu jomɔ pe y'a logo nijaa ge, pee jɔ ya fa.»

22 Pu bɛɛri bi wu mɛsaana yu. Jozaama pe w'a jo ge, pee bye pu mu kakanhana. A p'i ganha na yu na: «Ta we jɛ mɛ Yusufu ja wu wɛ?»

23 A Yesu di pu pye: «Nakaara baa, yee na ba le talenɛ le jo na: «Wɛɛ pyevɔɔ mayɛ cuunɔ.» Yee na ba jo na: «Kereɛ kii m'a pye Kapɛrinɔmɔ ni ge, wɛɛ ya ki kaa logo, ki shi pye nahame bɛ mayɛ pyaa kulo li ni.»»

* 4:8 Duterɛnɔmɛ 6:13 * 4:11 Zaburuu 91:11-12 * 4:12 Duterɛnɔmɛ 6:16 * 4:19 Ezayi 61:1-2

²⁴ A wu jo sanha na: «Can na n'a da yi jo yi mu, Kile tudunmɔ wa shishiin ya joni na nɔgi wuyɛ pyaa kulo ni wɛ.

²⁵ Ga n'a da yi jo yi mu can na, naxhugoshaa niɲehemɛɛ bi bye Izirayeli fiige ni Kile tudunmɔ Eli canɲa nii ni, tuun wemu ni waga ya yere na ta yee taanri ni yeye gbaara ge. A xuugbɔhɔ di jé kee fiige ki bɛɛri ni.

²⁶ Lee bɛ na, Eli ya ta tun wa shishiin yiri pu ni wɛ, fo naxhugoshɔ wa, wee bye Sidɔn fiige kulo la ni, lee mɛgɛ ɲɛ Sarɛpita.

²⁷ Togo fɛɛ niɲehemɛɛ bɛ di bi bye Izirayeli fiige ki ni Kile tudunmɔ Elize canɲa nii ni. Lee bɛ na wa shishiin ya cuunɔ pee ni wɛ, fo Siiri fiige sipya wa, wee mɛgɛ ki bye Nama.»

²⁸ Ba Kile-pɛɛɲɛ puga ki funɲɔ sipyii pu bɛɛri ya pee jomɔ pu logo wɛ, a pu logo di yiri xuuni.

²⁹ A p'i yiri, na Yesu kile yeege kulo li ni. Pu kulo li bi yereɲɛ bobonɔ kemu na ge, a p'i gari ni wu ni kee ɲunɔ ni, na p'i wu ɲmununɔ shan bobonɔ ki wege ki ni.

³⁰ Ga, a Yesu kunni di doru pu niɲɛ ni, na gari.

Ná we w'a bi kanha jina keɲɛ ni ge

(Marika 1:21-28)

³¹ A Yesu di gari Galile kulo la ni, lee mɛgɛ ɲɛ Kapɛrinomɔ. W'a bi sipyii pu kalaa cadeɛnyɛ yi na wà.

³² A wu kalaa wu kangana l'i pu ɲaha wɔ xuuni, bani w'a bi yu ni sefɛɛɛ ni.

³³ Ná wa bye Kile-pɛɛɲɛ puga ki ni jina na ɲɛ wu ni, a wu xhuulo ni mujuugbɔɔ ni na:

³⁴ «Eyi! ɲaha mu di zhaa wèe fɛni wɛ Yesu Nazareti shɛn? M'a pa ba wù kyɛɛgi gɛ? Nɛ mu shi cɛ, Kile Fɛfɛɛɛ wo mu ɲɛ.»

³⁵ A Yesu di din jina wu na na: «Cari mayɛ na! M'a foro we ná we ni!» A jina wu wu shan ɲiɲɛ na pu bɛɛri niɲɛ ni, na foro wu ni, wu ya yaaga pye wu na wɛ.

³⁶ A l'i bye kakanhana sipyii pu bɛɛri mu, fo pu na puyɛ yegee na: «Le kaa le bɛ do? Fanha ni sefɛɛɛ ni we ya yu ni jinaa ni, p'i foro sipyii ni!»

³⁷ Lee wuu na Yesu mɛgɛ ya fiige ki bɛɛri círi.

Yesu ya yama fɛɛ niɲehemɛɛ cuunɔ

(Macoo 8:14-17; Marika 1:29-34)

³⁸ Ba Yesu ya foro Kile-pɛɛɲɛ puga ki ni wɛ, na gari Simɔ kaban. Lee di Simɔ yafezhɔ niganhanɲa ta ceefuuro keɲɛ ni, a p'i Yesu ɲɛɛri na wu wu cuunɔ.

³⁹ A Yesu di she leele wu ɲunɔ ni, na jo ni fanha ni na ceefuuro ti ti foro wu ni. A ceefuuro t'i wu yaha. Taapile ni a wu yiri, na labye ɲɔ kɔn, na pu keree yàa.

⁴⁰ Canɲa ki na to xɔ, a sipyii di she wu yiri ni pu yama fɛɛ bɛɛri ni. A wu wu keye taha pu bɛɛri nigin nigin na, na pu cuunɔ.

⁴¹ A jinaa bɛ di foro sipyiɲehemɛɛ ni, p'a bi zɛɛ na: «Mu ɲɛ Kile Ja we.» Ga, a Yesu di din pu na. Wu ya ta sɔɔ pu jo wɛ, bani pee ya cɛ na wee wu wa Kirisa wɛ.

Yesu ya Kile kafila jo Kile-pɛɛɲɛ piyɛyɛ yi ni

(Marika 1:35-39)

⁴² Ba ɲiga k'a mugi wɛ, a Yesu di yiri kari siponɔ ki xuu wa ni. Sipyii pu bi wu shaa. Ba p'a she nɔ wu tãan wɛ, na wu kuuri kɔnhɔ wu ganha gari di pu yaha wɛ.

⁴³ Ga, a wu pu pye na: «Fanha ki wa kii ne wu Kile saanra ti Jozaama pu jo kulogoo kisanjaa be ni, bani lee wuu na ne tun.»

⁴⁴ W'a bi Kile Kafila wu yeTe pyi Yawutuu fiige ki Kile-peene piyeye yi ni.

5

Yesu ya wu kalaapiire nizhiilee pu yiri

(Macao 4:18-22; Marika 1:16-20)

¹ Canja ka na Yesu yaha Zhenzarati Gba lɔhɔ ki jɔ na, sipyii pu bi wu cɔnri, kɔnhɔ p'i Kile jomɔ logo.

² A wu kɔrɔyɔ shuun wa ja gba lɔhɔ ki jɔ na, fyashaa pu na foro yi ni. Pee bi pu jɔlɔɔ jii.

³ A wu jé kee kɔrɔgɔ ka ni, kee bye Simɔ wogo, na li sha Simɔ mu na wu kɔrɔgɔ ki nunuɔ kɔjɔ ki na jeri. Ba lee ya pye we, a wu diin kɔrɔgɔ ki ni, na sipyii pu kalaa.

⁴ Ba Yesu ya xɔ jomɔ pu ni we, a wu Simɔ pye: «Kɔrɔgɔ ki fulo tacogonɔ ki ni, y'i yi jɔlɔɔ pu wá lɔhɔ ki ni fyaa pu feni!»

⁵ A Simɔ di wu jɔ shɔ na: «Karamɔgɔ, wèe ya shɔn labye na, wèe ya ta yafin be co we. Ga, ma jomɔ pu wuu na, ne na jɔ wu wá lɔhɔ ki ni.»

⁶ Ba lee ya pye we, a p'i fyanhemee co, fo pu jɔ w'a jɔ kɔn na gɔɔn.

⁷ A p'i ganha na pu kaafee pii kani ni keye ni kɔrɔgɔ katii ni, na pu pa pu tege. A pee di ba. A p'i kɔrɔyɔ shuun wu beeri ni, fo kɔrɔyɔ yi na zhaa da minee lɔhɔ ki ni.

⁸ Ba Simɔ Pyeri ya lee ja we, a wu nuguro sin Yesu fee ni, na jo: «Kafɔɔ, laha ne taan, bani jurumupye ne je.»

⁹ Pu na pii fyanhemee pii co, a l'i bye kakanhana pu ni pu kaafee pu beeri mu.

¹⁰ Zebede jalaa, Yakuba ni Yohana we w'a bye Simɔ karijii ge, pee be bi li ta kakanhana. A Yesu di Simɔ pye na: «Ma ganha da vya we. Ga nime, ma na ba bye sipyii shavɔɔ.»

¹¹ Wee tuun wu ni a p'i ba kɔrɔyɔ yi yereje kɔjɔ ki na, na yi beeri yaha wà, na daha wu feni.

Yesu ya togo fɔɔ wa cuuɔ

(Macao 8:1-4; Marika 1:40-45)

¹² Na Yesu yaha kulo la ni, ná wa bye wà, togo bye wu cére ti beeri na. Ba w'a Yesu ja tuun wemu ni we, a wu do na wu jaha buri jinje na, na wu jeeeri, na jo: «Kafɔɔ, mu bu sɔɔ, go mu na já ne cuuɔ.»

¹³ A Yesu di wu keje yeege, na gbɔn wu na, na jo: «Ne sɔɔ mu wu cuuɔ!» Taapile ni a togo k'i xho.

¹⁴ A Yesu di yi waha wu mu na: «Ma ganha bu ye jaha jo wa shishiin be mu we. Ga, she maye she saraya jaha shɔnriwɔɔ wu na! Musa ya saraga kemu kaa jo ge, m'a kee wolo ma sicuumɔ pu da wuu na. Kee na ba li she na m'a cuuɔ.»

¹⁵ Lee be na, a Yesu mege di ganha na foro na se jaha na, fo sipyii t'a pa tiye pinne wu yiri, kɔnhɔ p'i wu jomɔ pu logo, pu yama pu be di xho.

¹⁶ Ga Yesu bi se na Kile jeeeri wu ye nigin siponɔ ki ni.

Yesu ya ná kabanuxuyo shuun fɔɔ wa cuuɔ

(Macao 9:1-8; Marika 2:1-12)

¹⁷ Canja ka na Yesu yaha wu na sipyii pu kalaa, Farizheen ni saliya karamɔgɔlɔɔ pii nidenyee bye wà. P'a bi pa na yiri Galile ni Zhude kulogoo

ki beeri ni, ni Zheruzalemu ni. Kafoo wo sefeere ti bye Yesu ni na yama fee pu cuunoo.

¹⁸ A sipyii pii di ba ni ná kabanuxuyo shuun foo wa ni yasinnee ka na. A p'i ganha na wu shaa p'i wu lenje puga ki ni pu sinnije Yesu nahaha taan.

¹⁹ Sipyii pu jehenje keje ni, pu ya ja gbara Yesu na we. A p'i dugi puga ki nuunoo ni na katarja ki xuu wa lahala, na wee ná we ni wu yasinnee ki tirige kee wege ki ni, Yesu nahaha taan sipyii pu ninje ni.

²⁰ Ba Yesu ya pee wo n'a daa wu ja we, na jo: «Ná we, ma jurumu w'a yafa ma mu.»

²¹ A saliya karamogoloo ni Farizheen p'i ganha na yu puyee funoo ni na: «We ná we je sipya weke we, fo wu na Kile mege kyeegei we? Joo wu d'a ja jurumu yafa sipya mu, ni Kile ye be we?»

²² A Yesu di pu fungonyoo ce, na pu pye na: «Naha na ke fungongo ke tuugo d'a tigi yee funoo ni we?»

²³ Na jo: «Ma jurumu w'a yafa ma mu.» kelee na jo: «Yiri m'a ma yasinnee ki lo, ma da naari.» Leki l'a faha we?»

²⁴ Ga, kahnho y'i li ce na Sipya Ja wu yaha jinje ki na, se wa wu ni w'a sipyii pu wo jurumu wu yafani pu mu...» A wu ná kabanuxuyo shuun foo wu pye: «Ne w'a jo mu: Yiri, m'a ma yasinnee ki lo m'a se puga!»

²⁵ Taapile ni a wu yiri pu beeri jii na, na wu yasinnee ki lo na gaanji puga, na baraga teri Kile na.

²⁶ A l'i bye kakanhana pu mu, fo pu na baraga teri Kile na. A p'i fya xuuni na yu: «Wee ya kakanhana ja nijaa.»

Yesu ya Levi yiri

(Macao 9:9-13; Marika 2:13-17)

²⁷ Kii keree kii na toro xoo, A Yesu di foro wa, na fanhafee wari shovoo wa ja, wee mege ki bye Levi. Wee nideenge ki bye fanhafee pu wari wu tashoo ki ni. A Yesu di wu pye: «Taha na feni!»

²⁸ A Levi di yanmuyo yi beeri yaha wa, na yiri, na daha wu feni.

²⁹ Lee kadugo na a Levi di ba yaligee ninjenjee yaa Yesu mu wu kaban. Fanhafee wari shovee ninjemee ni sipyijehemee piitiilee be pu bi pinne na li ni pu ni.

³⁰ A Farizheen ni saliya karamogoloo di ganha na wu zo yu. A p'i Yesu kalaapiire ti pye: «Naha na yee di li, na gbuu ni fanhafee wari shovee, ni jurumupyii piitiilee be ni we?»

³¹ A Yesu di pu jo sho na: «Sicuumo fee mago je weree foo na we, fo yama fee.

³² Sipyii piimu p'a tii ge, ne ta pa di ba pee yiri we, fo jurumupyii, na pu yere pu jurumu wu na.»

Kalaa nivomoo ni kalaa nile keree

(Macao 9:14-17; Marika 2:18-22)

³³ Sipyii pii ya jo ni Yesu ni, na: «Yohana Batizelipye wo kalaapiire te, ni Farizheen pu wo kalaapiire te, pee ya suun leni teegee ninjenjee ni, na Kile jee, na ta mu wo kalaapiire t'i li na gbuu.»

³⁴ A Yesu di pu jo sho na: «Ne je ba cenabun poo je we. Yee na ja cenabun poo kaafee karamu pu suun le, na pu ni cenabun poo wu yaha shiizhan ya?»

³⁵ Ga caya ya wa ma, cenabun poo wu na ba sho pu na. Yee caya yi ba no pu be na suun leni.»

Nε wo kalaa wu ya yaa na wuregi kalaale ni we
(Macao 9:16-17; Marika 2:21-22)

³⁶ A Yesu di le talenε le be jo pu mu na: «Wa shishiin da ga faɗunɔ shεengi favonɔ na, di dara falege na we. Lee bu bye, favonɔ ki nizhεengεne na gori, favonɔ li be da ga be falege ki na we.

³⁷ Wa shishiin di wa da ga duvenfomɔ le foroyo nileyε ni we. Lee bu bye, duvenfomɔ wu na foroyo yi shεengi, duven wu na wo, foroyo yi be na gyεegi.

³⁸ Ga duvenfomɔ ya yaa na le forofoyo ni.

³⁹ Ayiwa, we w'a duven nile gba ge, wee da ga sɔɔ duvenfomɔ na we, bani w'a ma jo na: «Nile wu w'a taan.»

6

Yesu ya yemu jo cadεengε ki keree na ge
(Macao 12:1-8; Marika 2:23-28)

¹ Cadεengε ka ni, Yesu bi doroo shinma kerεyε ya tε ni. A wu kalaapiire ti shinma seyε ya kɔn, na yi tuugo pu kadahaa ni, na wee pya wu kun.

² A Farizhεen pii di pu pye na: «Kaa lemu ya yaa li pye cadεengε ni we, jaha na yee di lee pyi we?»

³ A Yesu di pu pye: «Tuun wemu ni xuugo ya pa saannaa Dawuda ni wu tahama-nɔhɔmɔɔ pu ta ge, w'a lemu pye ge, yee sanha lee kalaa ja bada-ε ge?»

⁴ W'a jε Kilε-pεεnε puga ki ni, buuri we p'a wo na gaan Kilε mu ge, na yee buuri juyɔ ya lo na li, na ya kan wu tahama-nɔhɔmɔɔ pu be mu. Na ta watii bi wee buuri we li ni saraya jaha shɔɔnrivɔɔ pu yε be we. Ta yee sanha lee kalaa we?»

⁵ A Yesu di pu pye sanha: «Sipya Ja wu jε cadεengε ki be Kafɔɔ.»

Yesu ya nά kewaga fɔɔ wa cuunɔ cadεengε ka ni
(Macao 12:9-14; Marika 3:1-6)

⁶ Cadεengε ka be ni Yesu ya jε Kilε-pεεnε puga ka ni na sipyii kalaa. Nά wa bye wά wu kanige kenε ke na waha.

⁷ A saliya karamɔgɔlɔɔ ni Farizhεen p'i ganha na Yesu kasεri, na wu wii wu bu da wu na da wu cuunɔ cadεengε ni, kɔnhɔ p'i kaɗunɔ ta di wu tɔɔgɔ le.

⁸ Ga Yesu bi pu fungonɔ ce. Wee tuun wu ni a wu nά kewaga fɔɔ wu pye: «Yiri m'a yere sipyii pu niɗε ni.» A wu yiri na yere.

⁹ A Yesu di pu pye: «Na yi yegee, l'a saha na kasaana pye cadεengε ni laa, na kakuunɔ pye? Na sipya shɔ laa, na wu gbo? Leke l'a saha we?»

¹⁰ A wu jaha ki le sipyii pu ni, na pu beeri wii ciri, lee kadugo na na wee nά wu pye: «Ma kenε ki sanha!» A wu ki sanha, a wu kenε k'i juunɔ.

¹¹ A pu logoo di yiri xuuni. A p'i ganha na puyε yegee leke pu da bye Yesu na ge.

Yesu ya tudunmɔɔ ke ni shuun jaha bulo
(Macao 10:1-4; Marika 3:13-19)

¹² Cana ka, Yesu ya kari faabobonɔ ka na, di zhe Kilε jεeri. A wu shɔn Kilε-jεrege ki na.

¹³ Ba jiga k'a mugi we, a wu wu kalaapiire ti yiri. Na ke ni shuun jaha bulo pu ni, na pye Tudunmɔɔ.

¹⁴ Pee pu wa mε: Simɔ (a wu wee mεge le sanha Pyεeri), ni wu ceborona Andire, ni Yakuba, ni Yohana, ni Filipe, ni Batelemi,

¹⁵ ni Macoo, ni Tomasi, ni Alife ja Yakuba, ni Simɔ wemu wu bi bye Zelɔtilee kurunɔ ki ni ge,

16 ni Yakuba ja Zhude, ni Zhuda Isikariyoti, wee w'a Yesu le kenε ni.

Yesu ya sipyii kalaa, na yama fεε cuunjo
(Macao 4:23-25)

17 A Yesu ni wu tudunmoo p'i digi faabobonjo ki na, na no kpεεngbaho ka na. Wu kalaapiire ti ni jehere ni sipyi jehemee pu bi bye wa. Pee bi pa na yiri Zhude fiige ki beeri ni, ni Zheruzalemu, ni suumo loho ki jo fiige ki kugbaho, Tiiri ni Sidan ni.

18 Pu bi pa, kaho pu ba wu jomoo logo, wu pu cuunjo. Pii p'a bi kanha jinaa kenε ni ge, pee be ya cuunjo.

19 Sipyii pu beeri bi wu shaa p'i gbao wu na, bani sefere ti bi foro wu ni, na pu beeri cuunjo.

Duba nagoo ni laji nagoo
(Macao 5:1-12)

20 Wee tuun wu ni a Yesu di wu kalaapiire ti wii, na jo:

«Yee pii pu je la baa fεε ge,
yee je duba nagoo,

bani Kile saanra ti je yee wuuro.

21 Xuugo wa yee piimu na nime ge,
yee je duba nagoo,

bani yee na ba din!

Yee piimu pu wa mehεε suu nime ge,
yee je duba nagoo,

bani yee na ba zhehe fundanga kenε ni!

22 Sipyii bu yi ko,

na pu mago wo yi ni, na yi shehele,

na yi mekuunjo yu na bani yi je Sipya Ja wuu,

wee tuun wu ni yi je duba nagoo.

23 «Kee cana ke, yi jahaya na ba daan xuuni, fo na sirani fundanga kenε ni, bani yi saraa w'a pele fugba wu ni. Pu sefee pu be ya Kile tudunmoo pu kanha mu.

24 «Ga yee naafuugbo fεε,

bongoo ki wa yee wogo,

bani yee ya yi wo janije ki ta xo!

25 Yee pii p'a tin yalijenεε na nime ge,

bongoo ki wa yee wogo,

bani xuugo na ba yee ta!

Yee pii p'a zeheni nime ge,

bongoo ki wa yee wogo,

bani yee jahaya na ba danha na mehεε suu!

26 Sipyii beeri ba yi mesaana yu tuun wemu ni,

bongoo ki wa yi mu,

bani lee pelεgana li na

pu sefee ya tudunmoo kafinejuu pu pele!»

Yi peen pu taan yi mu
(Macao 5:38-48; 7:12)

27 «Ga yee pii pu wa ne jomoo pu nuri ge, n'a da yi jo yi mu, yi peen pu taan yi mu! Y'a kasaanja pyi yi kovεε na!

28 Y'a duba pyi yi laniveε mu! Pii p'a yi cogana kolo ge, yi da Kile jereε peε mu!

29 Sipya wa bu kadaa ja ma jibegeε nigin ni, ke ki be tagi wu mu. Wa bu ma fadegbaho lo, ma ganha bu wu jaha kon ma fadebire be lo na we.

30 Sipyaa sipya w'a yaaga ka jεeri ma mu ge, wu kan. Wa bu ma yaaga lɔ, ma ganha bu weefɔ pye wu ki t'εrɛɲε ma na wε.

31 Yi funɲɔ wa sipyii p'a keree kiimu pyi yi mu ge, y'a kee shi pyi pu bε mu.

32 «Yee ya taan sipyii piimu mu ge, yee bu daan ni pee ye ni, masɔɲɔ keke y'i da da lee ni wε? Ali jurumupyii bε ya taan ni pu taanjiineε ni.

33 Pii p'a kasaanaa pyi yi na ge, yi ba kasaanaa pyi pee ye na, masɔɲɔ keke y'i da da lee ni wε? Ali lee jurumupyii bε wa byi.

34 Tadaɲa wa yee na na yaaga ta piimu mu ge, yi ba fɔhɔɔ leni pee ye na, masɔɲɔ keke y'i da da lee ni wε? jurumupyii bε wa fɔhɔɔ leni pu kaafεε na, kɔnhɔ p'i pu wogoo ki shi ta sanha.

35 Ga yi pεεn pu taan yi mu, yi da kasaanaa pyi pu na, yi da fɔhɔɔ leni pu na yi ganha bu yi funyɔ yaha yaaga da na pu mu wε! Yi na ba kuduun ta, yi na ba bye Kile-gbɔtabaaga nagoo, bani wee ya ɲɔ java fεε ni kakuubyii mu.

36 Yi pye ɲuɲɔ ɲaarivεε ma na jo, ba yi To Kile wu ɲε ɲuɲɔ ɲaarivɔɔ wε.

*Yi ganha ba yiyε jaagi wε!
(Macoo 7:1-5)*

37 «Yi ganha ba kiiri kɔɔn pusamaa na wε, kiiri da ba gɔn yi na wε. Yi ganha ba pusamaa jaagi wε, yi da ba jaagi wε. Yi da sipyii keree yafani pu mu, yi bε wogoo na ba yafa yi mu.

38 Y'a sipyii kaan, Kile bε na da yi kaan. Pu na ba yataanga lɔ na yi wo daanna wu pye, na wu serenε serenε, na wu sɔgɔsɔgɔ, na la fara wu na fo wu na woni, na wee kaanɲa le yi fagenε ni. Bani yaaga kemu ni yee wa sipyii pu wo daanna wu pyi ge, kee yaaga ke ninuɲɔ ni yeeyε pyaa bε wo daanna wa da ba bye.»

39 A Yesu di talenε bε jo pu mu na: «Fyεn wa na já fyεn wa kagaan co ge? Lee bu bye pu shuun wu bεeri na do wege ni.

40 Kalaapire ya pεle li kalaato na wε, ga kalaapire bεeri l'a kalaa xuuni ge, lee na ba bye ba li kalaato wu ɲε wε.

41 «Kagaanra le li wa mu ceboro wu ɲii ni ge, ɲaha na mu di lee wii, na ta puga tinbara di ɲε muyε pyaa ɲii ni, mu di ya lee ɲaa-i wε?

42 Dii mu da já ma ceboro pye: «Na ceboro, kagaanra le li wa ma ɲii li ni ge, yere di li wolo.» Na ta mu di ya puga tinbara le ɲaa mayε wuu li ni-i wε? Shuun shuun jovɔɔ dε, fεnhε puga tinbara le wolo mayε pyaa ɲii le ni. Lee bu bye ma na já ɲa xuuni, na kagaanra li wolo ma ceboro wu ɲii li ni.

*Ki yasεyε fεni p'a tige ceni
(Macoo 7:16-20; 12:33-35)*

43 «Tisaanɲa ya yasεɲε niguuɲɔ pyi wε, tikuuɲɔ ya yasεɲε nizaanɲa pyi wε.

44 Tiye bεeri wa ɲeni yi yasεyε fεni. Sipyaa da ga nitoronɔ kɔn xhuyo tige na wε; sipya di wa da ga εrεzεn kɔn xhutɔɔnyɔ tige na wε.

45 Sipyisaama w'a yasaaya kilee na yeege wu yasaaya tayahaɲa ni; sipyikuuɲɔ di yakuuyo kilee na yeege ki yakuuyo tayahaɲa ni. Bani lemu l'a sipya zɔ we ɲi ge, lee l'a fɔro wu ɲɔ ke ni.

*Piyεyε shuun keree
(Macoo 7:24-27)*

46 «Naha na y'i na pyi «Kafɔɔ, Kafɔɔ» na ta le n'a yu ge, y'i wa lee pyi-i wε?

47 Sipyaa sipya w'a pa nε mu, na nε jomɔ pu nuri, na pu koo ɲaari ge; wεe na já weefɔ taanna ni kaa lemu ni ge, n'a da lee she yi na.

48 W'a foro piyεyε kɔnvɔɔ wa fεni, wemu ya ɲiɲε ki tugi na cogi fo na she nɔ faaga na ge, na puga ki ɲidaa li tenε faaya ɲuɲɔ ni, na puga ki yerenε yee ɲuɲɔ

ni. Ba lóhó k'a pa jnehé wé, a gba wu jni, na sèri. A lofomó pu ba guu puga ki na, ga pu ya já ki jnehé wé, bani ki bi yerené jnó.

⁴⁹ Ga wemu ba né jomó pu nuri, wufóó di ya pu koo jaari wé, weefóó ya foro ná wa feni, wemu ya wu puga yerené jniné na, wu ya jidaa tugi ki na-é ge. Gba lóhó k'a pa ná kee puga ki na tuun wemu ni ge, a k'i gurulo taapile ni. A kee puga ki togana di golo.»

7

Yesu ya Oromé sɔ́rɔ́sii jnɔ́fɔ́ɔ wa wo kapyebye cuunɔ́ (Macoo 8:5-13)

¹ Ba Yesu ya pee jomó pu bɛeri jo xó sipyii pu mu wé, na jé Kaperinómó kulo li ni.

² Sɔ́rɔ́sii jnɔ́fɔ́ɔ wa bye wà, wu kapyebye wemu kaa li bi dan wu ni xuuni ge, wee bi cuunɔ́ wé, wu bi zhaa di xhuu.

³ Ba wee jnɔ́fɔ́ɔ w'a Yesu kaa logo wé, na Yawutuu nabelɛyɛ ya tun pu she Yesu jɛeri na wu pa wu kapyebye wu cuunɔ́.

⁴ A p'i nɔ́ Yesu yíri, na yi jo wu mu. Na guri na wu jɛeri xuuni na: «Ma bu lee pye we ná we mu, w'a yaa ni lee ni,

⁵ bani wèè shi wu kaa ya dan wu ni, wee w'a wèè Kilé-pɛɛnɛ puga ki yerené.»

⁶ A Yesu di gari ni pu ni.

Ba w'a tɛɛnɛ sɔ́rɔ́sii jnɔ́fɔ́ɔ wu puga ki na wé, a wee di wu naniineɛ pii tun pu she wu pye: «Kafóó, ma ganha da maye kanha wé, bani né yaa mu wu jé né puga wé.

⁷ Lee wuu na né wu she mu yíri, né nayɛ ta né cèrɛ lee bɛ ni. Ga jómɛɛ nigin yɛ jo, kónhó na kapyebye wu juunɔ́.

⁸ Bani jnɔ́fɔ́ɛ pii wo fanha nòhó ni né jɛ, sɔ́rɔ́sii pii di jɛ né bɛ mu. Né bu wee wa pye: «Shé!» W'a gari. Né bu wa bɛ pye: «Pa!» Wee bɛ na ba. Né bu na kapyebye wu pye: «Le pye!» W'a lee pye.»

⁹ Ba p'a she tee tuduro ti jo Yesu mu tuun wemu ni wé, a lee di wu fo. Sipyiiire ti t'a bi taha wu feni ge, a wu njmahana jɛri pee shizhaa na pu pye: «N'a da yi jo yi mu, né sanha we wo n'a daa wu tuugo ja sipya wa shishiin mu wé, ali Izirayeli fiige ki bɛ ni wé.»

¹⁰ Ba tudunmó p'a kuri kari pu jnɔ́fɔ́ɔ wu puga wé, a p'i she kapyebye wu ni juunɔ́ ta wà.

Yesu ya naxhugoshó wa ja nixhugo jɛ

¹¹ Lee nibyexhoo na a Yesu di gari kulo la ni lee mɛge jɛ Nayini. A wu kalaapiire te, ni sipyiiire t'i gari ni wu ni.

¹² Ba p'a tɛɛnɛ kulo li tajege ki na wé, a p'i jiri sipyii pii na, pu na gaanji ni ná wa nixhugo ni faya ni. Wee yɛ nigin w'a bye wu nu mu. Wu nu wu bɛ di bye naxhugoshó. Kanha ki sipyii njnehɛmɛɛ pu bi foro pinne ni wee cee wu ni, na se gbo wu talɛnɛ ni.

¹³ Kafóó ya wee cee wu ja tuun wemu ni ge, a wu jipaara di jé wu ni. A wu wu pye: «Ma ganha ba mɛɛ suu wé!»

¹⁴ A wu fulo pu na, na wu kenɛ taha karaya yi na, a gbo wu lɔvɛɛ p'i yere. A Yesu di jo: «Nani we, né w'a ma pye mu, yiri!»

¹⁵ A wu yiri tiin na jomó jnó kón. A Yesu di wu kan wu nu wu mu.

¹⁶ A sipyii pu bɛeri di fya, a p'i ganha na Kilé sɔ́ni na: «Kilé tudunmó nigbó w'a wuyɛ she wu ninɛ ni. Kilé w'a pa wu sipyii pu tɛge.»

17 Le Yesu ya pye ge, a lee kaa di jaaga Yawutuu fiige ke, ni ki kabanugo kulogoo ki beeri ni.

Yesu labye w'a li shee na Shovoo wu je wii (Macao 11:2-19)

18 Yesu ya keree kiimu beeri pye ge, a Yohana wo kalaapiire t'i she kee beeri paari wu mu, a wu pu shuun wa yiri,

19 na pu tun she Kafoo mu, pu wu yege na: «P'a Shovoo wemu kaa jo na wu na ba ba ge, mu wu wa laa, ta wu watii jaha wii?»

20 Ba p'a no Yesu yiri tuun wemu ni we, na wu pye: «Yohana Batizelipye w'a wee tun pa na wee pu pa ma yege na: «P'a Shovoo wemu kaa jo na wu na ba ba ge, mu wu wa laa, ta wu watii jaha wii?»»

21 Taapile ni a Yesu di sipyijehemee yama ni pu kanhama keree xo, na jinaa kori yege pii ni, na fyenmee nijehemee jii mugi.

22 Lee kadugo na a wu Yohana wo tudunmoo pu jo sho na: «Y'a lemu ja, na lemu logo ge, yi she lee paari Yohana mu na: Fyenmee wa jaa, faannaa di jaari, togo fee di juuno, judunmoo di nuri, xuu di jeni, Kile Jozaama p'i yu la baa fee mu.

23 Sipya wemu juuno ya kyeege ne na we, weefoo je duba pya!»

24 Ba Yohana wo tudunmoo p'a kari we, a Yesu di jo kon na yu ni sipyiire ti ni Yohana shizhaa na na: «Naha yee d'a she wii siwaga ki ni we? Kafeege ya wahagaanra lemu jeri ge, lere ya?

25 Wee tuun wu ni yee d'a she jaha wii we? Fazaaya foo ge? Ga piimu p'a fazaaya leni, na yalijenee li ge, pee ya daa saannaa piyeye ni.

26 Yee d'a she jaha wii we? Kile tudunmoo ge? Uun, n'a da yi jo yi mu jo ali w'a pelee Kile tudunmoo na.

27 Bani l'a ka Kile Kafila wu ni wu shizhaa na na:

«Li wii, n'a na tudunmoo we tun ma jahagbaa na wu ma koo li yaa yaha ma jaha na.»*

28 N'a da yi jo yi mu jo sipya wa shishiin sanha se Adama nagoo ni wemu w'a pelee Yohana na we, Ga lee be na Kile saanra ti wo sipyii pu beeri wo nifenhefenhene ya pelee wu na.»

29 Sipyii pii p'a wu jomoo pu logo ge, ni fanhafee wari shovvefanhafee wari shovoo, a pee di li she na fiinne na Kile ya tii, pee bi batize Yohana mu.

30 Ga Farizheen ni saliya karamogoo ya she Kile wo jomee li ni puye pyaa shizhaa na, pu ya ta soo na batize Yohana mu we.

31 A Yesu di jo sanha na: «Ne na ja nijaa wo sipyii pii taanna ni joo ge ye ni we? Joo ye feni pu d'a foro we?»

32 P'a foro nohapiire ta feni temu t'a tiin pinneege kpeenge na, na ti mujonoo yaha no tiye na ge na: «Wee ya faangaa wi yee mu yee di ya ta xonho we. Lee kadugo na a wee di yamehee su yee mu yee di ya ta mehee su we.»

33 Bani Yohana Batizelipye ya pa; wu bi yalijenee li we, wu bi duven gbuu we, a yee di jo: «Jina wu je wu ni.»

34 A Sipya Ja wu ba, na ganha na li na gbuu, a yee di jo na: «Lajehere foo ni gba foo wu je we na we. Fanhafee wari shovve ni jurumupyii pii be wo najii wu je wii.»

35 Ga Kile wo koo li jaarivwe pu beeri ya kajii kan Kile wo fungongo feeere ti mu.»

Dodoshoo wa wo jurumu ya yafa wu mu

* 7:27 Malaki 3:1

³⁶ Canja ka, Farizhen wa ya pa Yesu jɛɛri na wu she li wu yiri. A Yesu di gari wee puga. A p'i ba ɲo kɔn na li.

³⁷ Lee di dɔdɔshɔ wa ta lee kulo li ni. Ba w'a yi logo tuun wemu ni na Yesu ya li wee nɔ wu puga wɛ, a wu gari wà ni lasikoli gboro la ni.

³⁸ A wu mesuwo di ba doro Yesu kadugo yiri, na she yere na saha ni wu tɔɔyɔ ye ni, na Yesu tɔɔyɔ yi fyenmi ni jɛsinmɛ ni, na wu ɲuzhiire taga pee jɔgɔ, na ganha na wu tɔɔyɔ yi taala taala ni taanɲɛɛɛ ni, na lasikoli wu wo yi na.

³⁹ Farizhen we w'a bi Yesu yiri yalige ki na ge, ba wee ya lee ɲa wɛ na jo wuyɛ funɲɔ ni na: «We nɔ we da bi bye Kile tudunmɔ, we cee we w'a kɔn wu na ge, wu bi da li cɛ na dɔdɔshɔ wu jɛ wii.»

⁴⁰ Wee tuun wu ni a Yesu di jomɔ pu lɔ na jo: «Simɔ, la wa ne mu na jo ma mu.» A Simɔ di wu ɲo shɔ na: «Karamɔgɔ, li jo.»

⁴¹ A Yesu di jo: «Fooleme wa fɔhɔɔ bye sipyii shuun na, wu wari kabɔfɔɲɔɔ kelee gbarashuun ni kaguro (w 75.000) shishiin bye wa na, wu wari kabɔfɔɲɔɔ gbarashuun di xhuu kaguro (w 7.500) shishiin di bye shuun wo wu na.

⁴² Ba ma na jo se bye pu ni pu wu ta kan wɛ, lee funɲɔ ni, a wu pu beshuun wu fɔhɔɔ ki yaha pu na. Ne jo, we nɔ we kaa na daan weke ni xuuni pu shuun wu ni wɛ?»

⁴³ A Simɔ di wu ɲo shɔ na: «Ne giin jo w'a niɲehemɛ wu yaha weke na ge.» A Yesu di wu pye: «M'a can jo.»

⁴⁴ Lee kadugo na a Yesu di ɲmahana jɛri cee wu shizhaa na Simɔ pye: «M'a we cee we ɲaa ge? Ne jé mu puga, mu ya tɔɔyɔ je lɔhɔ kan ne mu wɛ, ga we ya ne tɔɔyɔ fyenmi ni jɛsinmɛ ni, na pee jɔgɔ ni wu ɲuzhiire ni.

⁴⁵ Mu ya ta ne shaari ni taanɲɛɛɛ ni ba l'a tee na byi ni ɲɔɔɔnɔ ni wɛ. Ga ne di jé naha ge, taanɲɛɛɛ ni we cee we ya ne co, bani ne di jé ge, wu jɛ na ne tɔɔyɔ taala taala.

⁴⁶ Mu ya ta sinmɛ wo ne ɲɲɔ ni wɛ, ga wee ya pɛɛwa lasikoli wo ne tɔɔyɔ na.

⁴⁷ Lee na n'a da yi jo yi mu, we cee we taanɲɛɛɛ nigbɔhɔ k'a li sheɛ na wu jurumu wu ni wu jɛhe beɛri ya yafa wu mu. Ga yafa bu bye wu ya pye sipya wemu mu jurumu niɲehemɛ ɲɲɔ tãan wɛ, weefɔ taanɲɛɛɛ na jɛɛ.»

⁴⁸ Wee tuun wu ni a Yesu di cee wu pye: «Ma jurumu w'a yafa ma mu.»

⁴⁹ A wu lijii p'i ɲo kɔn na yu puyɛ funyɔ ni na: «Jɔgɔ wu jɛ we, w'i sipyii jurumu yafani pu mu wɛ?»

⁵⁰ A Yesu di wee cee wu pye: «Ma n'a daa w'a ma shɔ. Ta se ɲajiiɲe na!»

8

Cèe pii ya taha Yesu feni

¹ Kii keree kii kadugo na, Yesu bi kugbɔhɔɔ ni kupiire ɲaari, na Kile saanra ti Jozaama pu yɛɛ li pyi. Wu kalaapiire ke ni shuun wu bye ni wu ni,

² ni cèe pii be. Wu bi pee cèe pu cuunɔ, na jinaa be kɔri yeege pii ni pu ni. Cee nigin wa mɛge ki bye na Mariyama, pu bi wee yiri na Magadala sheɛn Mariyama, jinaa gbarashuun wu bi foro wee ni.

³ Wa mɛge jɛ na Zhane, wee bye Kuza bi bye saannaa Herɔdi wo koomɔ pu fanhafɔɔ wa. Suzani, ni cèe niɲehemɛɛ piitiilee be bye wà. Pee beɛri bi Yesu ni wu kalaapiire ti tɛri ni pu kenɛ yaaya ni.

Talene lemu l'a jo nuguro ta shizhaa na ge

(Macoo 13:1-9; Marika 4:1-9)

⁴ Sipyii pu bi yiri kulogoo ki beɛri ni na se Yesu yiri. Sipyiiire t'a pa binne wu tãan tuun wemu ni ge, a Yesu di le talene le jo pu mu na:

⁵ «Caŋa ka ná wa ya foro na kari wu tɛgɛ ni di zhɛ wu alikama shi wá fene shi wagana na. Na wu yaha wu na wee nuguzhi wu waa, a wu nuguro ta di do koo ni tɛgɛ ki jɔ na. A sipyii di tee tanhana tanhana, a shazhɛɛɛ di tee jɔ.

⁶ A nuguro ta di do faaga jɔɔ ni pɔɔhɛɛɛ di bye wà wɛ. Ba t'a fin xɔ wɛ, na waha, bani jime bye wà wɛ.

⁷ A nuguro ta di do xhuyo ninɛ ni. A ti ni xhuyo y'i ganha na lɛgi; a y'i ba ti co, na ti li.

⁸ A nuguro ta di do nijenɛ na. A t'i fin, na lɛ, na pya le, na ti tɛhɛɛ xhuu nigin (100) pye.»

Ba Yesu ya pee jomɔ pu jo wɛ, na sɛlɛ na: «Wemu na logo ge, wu logo de!»

Yesu talenɛ ki kajuu jɔɔ

(Macoo 13:10-17; Marika 4:10-12)

⁹ A wu kalaapiire t'i wu yege na: «Le talenɛ le kɔri jɛ dii wɛ?»

¹⁰ A wu pu pye: «Na Kile saanra ti wo ηmɔhɔɔ ti cɛ, yee mu lee ya kan. Ga sipyii pusamaa kunni, ti keree ki bɛɛri w'a yu pu mu talenɛ ni, kɔnhɔ: «Pu da wii,

ga p'i ganha ba yaaga jaa wɛ.

P'i da niwegee shaan,

p'i ganha ba yi jaha cɛni wɛ.»*

Yesu ya nuguro ti wo talenɛ li kɔri jo

(Macoo 13:18-23; Marika 4:13-20)

¹¹ «Lee talenɛ li kɔri wɛ: Nuguzhi wɛ, wee jɛ Kile jomɔ.

¹² Pii jɛ ba koo jɔ jɛ wɛ, ba pee ya pe jomɔ pe logo wɛ, Shitaanni na ba pu wolo pu funyɔ ni, kɔnhɔ pu ganha dà, p'i shɔ wɛ.

¹³ Faaga wuu pu jɛ piimu p'a jomɔ pu logo, na pu co ni fundanga ni ge. Ga nire di jɛ pu na wɛ, p'a dà yɛ jɛɛɛ yɛ funjɔ ni. Nɔwuuro bu pu ta p'a n'a daa wu yaha.

¹⁴ Xhuyo ninɛ wuu pu jɛ piimu ge, pee na pe jomɔ pe logo. Ga ke kɔɔ ke wo funzhakeree, ni naafuu keree, ni xɔnhɔɔ keree, na pu cɔnri, fo pu da le wɛ.

¹⁵ Nijenɛ wuu pu jɛ piimu ge, pee na pe jomɔ pe logo, na pu co see na ni zɔsaama ni, na gori yaha pee jomɔ pe na, fo na nagoo pye.

Talenɛ le l'a jo sokinna shizhaa na ge

(Marika 4:21-25)

¹⁶ «Wa shishiin ya sokinna leni wu yaaga shigile wu jɔɔ ni, kelee w'i wu le karaga nɔhɔ ni wɛ. Ga yaaga jɔɔ ni wu da wu taha, kɔnhɔ wu da kpɛɛnge yeege puga ki jevɛɛ pu mu.

¹⁷ Bani kaηmɔhɔnɔ la shishiin wa lemu da ba jɛ wɛ. ηmɔhɔɔ ta shishiin wa temu da ba foro kpɛɛnge na wɛ.

¹⁸ Lee wuu na yi kasɛɛɛ ta yi kafila logoganjaa na, bani la jɛ wemu mu ge, la na ba gan wee mu. Ga la jɛ wemu mu wɛ, w'a giin na nifɛnhɛfɛnhɛnɛ lemu bɛ li jɛ wu mu ge, lee bɛ na zhɔ wu na.»

Jɔɔ yɛ pu jɛ Yesu nu ni wu cebooloo wɛ?

(Macoo 12:46-50; Marika 3:31-35)

¹⁹ Yesu nu ni wu ceboronamaa ya kari Yesu y'iri, ga pu ya já gbara wu na sipyii pu kerɛ ni wɛ.

* 8:10 Ezayi 6:9

20 A wa di yi jo wu mu na: «Ma nu we ni ma ceboronamaa pu niyereye yi wa kpεεngε ke na, pu funηo ki wa p'i ma ja.»

21 Ga, a Yesu di jo: «Pii p'a Kile jomο pu nuri, na pu koro jaari ge, pee pu ηε ne nu ni ne ceboronamaa.»

Yesu ya kafεεgbah ka yereηe

(Macao 8:23; Marika 4:35-41)

22 Cana ka, Yesu ya wu kalaapiire ti pye: «Wu she gba wu kadugo.» A p'i jε korοgo ka ni na gaanji.

23 Na pu yaha pu gaanji, a Yesu di ηmunο. A kafεεge ka di yiri lohο ki ηunηο ni. A korοgo k'i ganha na zhaa di jii lohο na, fo pu na zhaa di mini.

24 Wee tuun wu ni a wu kalaapiire t'i fulo wu na na wu ηε, na wu pye: «Karamοgo, Karamοgo, wu na da gori lohο ni!» A wu yiri, na sele kafεεge ke ni lokuruyo yi na; a kafεεge ke ni lokuruyo yi be di yere. A tunmο p'i yere.

25 A wu wu kalaapiire ti pye: «Mii yee wo n'a daa wu wa we?» A l'i bye pu fyaara wuu mu kakanhana, a p'i ganha na puyε pyi: «We nά we d'a sii jοgo, fo wu na yu ni kafεεge ni lohο ni, y'i wu ηοmεε coni we?»

Yesu ya jinaa kori yeege nά wa ni

(Macao 8:28-34; Marika 5:1-20)

26 A Yesu ni wu kalaapiire t'i nο Gerasa fiige ki ni, kabanugo kulo la ni. Kee ηε gba wu kadugo na saha ni Galile fiige ki ni.

27 Ba Yesu ya foro korοgo ki ni we, a nά wa di ba wu ηunηο ciri, kulo li shen wa. Jinaa pu bye wu ni. Fo taatuunnο ni wu bi gbara w'a faya leni we, wu bi goroo puga we. Wu tatεngε ki bye faxhuu we.

28 Ba w'a Yesu ja we, na mujuugbοο la wά, na nuguro sin Yesu fee ni, na jo ni mujuugbοο ni na: «Naha m'a zhaa ne feni we, Kile-gbοtabaaga Ja Yesu? N'a ma ηεeri, ma ganha bu na kanha we!»

29 W'a yee jo, bani Yesu bi jina wu pye na wu foro wee nά wu ni. Jina wu bu yiri wu feni tuun wemu ni, sipyii na wu keme pο ni tοοο shanhοyo ni, na biriye le wu tοoyo na, kοnhο pu da wu kaseri. Ga w'a tee pοοο ti bεeri kοn. Jina wu bi ma wu kori kari siponηο ni.

30 A Yesu di wu yege na: «Dii mu mεge di ηε we?» A wu jo: «Ne mεge ηε <Wεe Ya ηεhe,>» bani jinaa niηεhemεε pu bi jε wu ni.

31 A pee jinaa p'i Yesu ηεeri xuuni na wu ganha bu pu yaha gari kakara wεcogonηο tεhεne baa wogo ki ni we.

32 Lee bi shaagbaga niηεηε ka ta ki na naha yanηa ki kabanugo. A jinaa p'i Yesu ηεeri na wu sοο p'i she jε pee shaalaa pu ni. A wu sοο.

33 Wee tuun wu ni a jinaa p'i foro nά wu ni, na she jε pee shaalaa pu ni. A shaagbaga k'i gburogi, na digi yanηa gologoloyo yi ni, na jε gba lohο ki ni, na xhu wά.

34 Ba shaanahamaa p'a lee ηa tapyege ni we, a p'i baa kari na she yee paari kanha ki ni, ni sitiinmεε pu mu.

35 A sipyii p'i foro na she lee nibyii li wii. Ba p'a nο Yesu tαν we, na wee nά wu ηa, jinaa pu bi foro wu ni. Wu nidεngε di ηε Yesu fee ni, faya yi bye wu na, wu d'a cuunηο. A p'i fya.

36 Nά jinaa wo w'a cuunηο piimu ηii na ge, a pee di kii keree kii bεeri paari pu mu.

37 Wee tuun wu ni a Gerasa shεen pu bεeri di Yesu ηεeri na wu laha pu wo ηiηε ki na, bani pu bi fya xuuni. A Yesu di jε korοgo ki ni, na laha pu wo ηiηε ki na.

38 Yesu nigariwo jinaa p'a foro ná wemu ni ge, a wee di wu jɛɛri na wu bi da já binne ni wu ni. Ga, a Yesu di wu kurunɔ, na jo:

39 «Kuri m'a se puga, Kile ya kagbɔhɔɔ kiimu bɛɛri pye ma mu ge, m'a she kee paari.» Yesu ya kagbɔhɔɔ kiimu bɛɛri pye wu mu ge, a wu gari na she kee keere ki paari kulo li bɛɛri ni.

*Yesu ya cee wa cuunɔ, na Zhayirusi poro nixhugo jɛ
(Macao 9:18-26; Marika 5:21-43)*

40 Ba Yesu ya kuri pa na yiri gba wu kadugo wɛ, a wu ba wu daan sipyii pu bɛɛri ni, bani pu bɛɛri bi wu sigee.

41 Lee bi ná wa ta wà, wu mɛge jɛ na Zhayirusi, wee wu bye wee xuu wu wo Kile-pɛɛɛɛ puga juɔfɔɔ. A wee di ba nuguro sin Yesu fɛɛ ni, na wu jɛɛri xuuni na wu she wu puga,

42 bani fucɛɛɛ nigin yɛ li bye wu mu, li shi wu bye yee kɛ ni shuun. Lee li bi zhaa di xhuu.

Ba Yesu ya gaani wà wɛ, a sipyiiire t'i wu kuuri, na wu cɔnri.

43 Lee bi cee wa bɛ ta wà shishan na woni wu feni fo yee kɛ ni shuun. Wu bi wu kenɛ yara bɛɛri kan wɛbyii mu, ga wa shishiin ya já wu cuunɔ wɛ.

44 A wu fulo Yesu na wu kadugo yiri, na ba gbɔn wu fadegeɛ na. Taapile ni a wu shishan p'i yere.

45 A Yesu di jo: «Jɔgɔ w'a kpɔn nɛ na wɛ?» Ba pu bɛɛri ya yu pee bɛ wɛ, a Pyɛɛri di jo: «Karamɔgɔ, sipyii p'a mu cɔnri xuuni de!»

46 Ga, a Yesu di jo: «Sipya wa w'a kpɔn nɛ na, bani nɛ li cɛ na sefɛɛɛ ta t'a foro na ni.»

47 Ba wee cee w'a li ja na li da já ɲmɔhɔ nige wɛ, a wu ganha na fuguri, na ba nuguro sin Yesu fɛɛ ni. Lemu l'a wu pye w'a kpɔn Yesu na, ni w'a cuunɔ taapile ni cuunɔgana lemu na ge, a wu yee paari wu mu sipyii pu bɛɛri jii na.

48 A Yesu di wu pye: «Na poro, ma n'a daa w'a ma cuunɔ. Ta se jaɲɲɛ na!»

49 Na Yesu yaha pee jomɔ pu na, a tudunmɔ wa di ba na yiri Kile-pɛɛɛɛ puga juɔfɔɔ wu kaban, na ba wee pye na: «Ma poro fucɛɛɛ l'a xu. Ma ganha bu navunɔ pɛle nige Karamɔgɔ wu na wɛ.»

50 Ga ba Yesu ya yee logo wɛ, na Zhayirusi pye: «Ma ganha bu fya wɛ; dà yɛ, ma poro wu na juunɔ.»

51 Ba Yesu ya she nɔ Zhayirusi kaban wɛ, wu ya sɔɔ wa shishiin wu jé ni wu ni puga ki ni wɛ, fo Pyɛɛri, ni Yohana, ni Yakuba, ni pya wu nu ni wu to.

52 Lee di sipyii pu bɛɛri ta pu na yamehɛɛ suu na xhuulo. A Yesu di jo: «Yi ganha ba mɛhɛɛ suu wɛ, bani pya wu ya ta xu wɛ, w'a ɲmunɔɔ.»

53 A p'i ganha na wu la wo, bani pu bi li cɛ na w'a xu xɔ.

54 Ga, a Yesu di wu co kenɛ ke na, na jo ni mujuugbɔɔ ni na: «Pya we, yiri!»

55 A wu munaa l'i guri pa wu mu. Taapile ni a wu yiri tiin. A Yesu di jo na pu yalige kan wu mu.

56 A l'i bye kakanhana pya wu sefɛɛ pu mu fo xuuni. Ga, a Yesu di yi jo waha pu mu na pu ganha lee nibyii le jo wa shishiin mu wɛ.

9

*Yesu ya wu kalaapiire kɛ ni shuun wu tun
(Macao 10:5-15; Marika 6:7-13)*

1 Yesu ya wu kalaapiire kɛ ni shuun wu yiri, na sefɛɛɛ ni fanha kan pu mu jinaa bɛɛri na, pu da yama bɛ xuu.

2 Lee kadugo na a wu pu tun pu she Kile saanra ti yɛɛ pye, p'i yama fɛɛ cuunɔ.

³ A wu pu pye: «Yi nigariwuu ganha bu yaaga lo yi kenε ni we, kagaanga be we, kushεyaaga be we, yalige yaaga be we, wari be we. Wa shishiin ganha da fadeye shuun lo we.

⁴ Yi bu jε puga beeri ni, y'i diin wà fo yi kariduun bu she nɔ.

⁵ Xuu wa sheen bu zhe pu da yi tirige we, yi ba fòro lee kulo li ni, y'i yi tɔɔɔ gbazhenhe jahara wo wà, lee na ba bye seeri kaa pu feni.»

⁶ A kalaapiire t'i gari. A p'i Kile wo Jozaama pu jo toro kulogoo ki beeri ni, na yama fee pu cuunɔ teye yi beeri ni.

Herodi hakili ya wuregi

(Macoo 14:1-12; Marika 6:14-29)

⁷ Ba gbafenenεεε Herodi ya kii kapyegee kii beeri kaa logo tuun wemu ni we, a wu hakili di wuregi, bani sipyii pii ya jo na: «Yohana Batizelipye w'a jε na foro xu ni.»

⁸ A pii di jo: «Kile tudunmɔɔ Eli w'a kuri pa.» A pii be di jo: «Wa w'a jε na foro xu ni taashiine li wo Kile tudunmɔɔ pu ni.»

⁹ Ga, a Herodi di jo: «Nε Yohana juɔ kan p'a kɔn. Ayiwa, di wa kii keree kii nuri wemu shizhaa na ge, wee jε jɔɔ we?» A wu ganha na li shaa wu Yesu ja.

Yesu ya yalige kan sipyii kabɔfoɔɔ kaguro mu

(Macoo 14:13-21; Marika 6:30-44; Yohana 6:1-14)

¹⁰ A Tudunmɔɔ p'i guri pa Yesu yiri, na ba pu kapyegee ki beeri paari wu mu. A Yesu di gari ni pu ni pu ye na, na she nɔ kulo la jɔ na, lee mege jε na Betisayida.

¹¹ Ba sipyiire t'a pa li ce tuun wemu ni we, na daha wu feni. A Yesu di pu co xuuni, na baari pu mu Kile wo saanra ti keree na. Piimu mago bye sicuumɔ na ge, a wu pee cuunɔ.

¹² Ba cana k'a jɔ kɔn na diri we, a kalaapiire ke ni shuun wu fulo Yesu na, na wu pye: «Sipyiire ti yaha, kɔnhɔ p'i she wu tãan kulogoo ni sige buguro te na, p'i she yalige ni tashɔnyɔ sha wà, bani siponɔ ni wée jε naha.»

¹³ Ga, a Yesu di pu pye: «Yiyε pyaa ki yalige kan pu mu.» A p'i jo: «Yaaga jε wèe mu buuri juɔ kaguro ni fyaa shuun ye kadugo na we, fo ma la bi jε wu she yalige shɔ pii sipyii pii beeri mu.»

¹⁴ Pu bi namaa kabɔfoɔɔ kaguro (5.000) shi tɔɔ pee ni. A Yesu di wu kalaapiire ti pye: «Yi pu tenε keεε kaguro kaguro (50) shishiin.»

¹⁵ A p'i li pye mu na sipyiire ti beeri tenε lee tenεgana li na.

¹⁶ A Yesu di yee buuri juɔ kaguro we ni fyaa shuun wu lo, na jaha ke yirige fugba we ni, na baraga taha Kile na. A wu xhɔ na yi kegi kegi na kan kalaapiire ti mu, na pu yee yerenε sipyii pu tãan.

¹⁷ A pu beeri di li na din. Yalige kemu k'a kori ge, a p'i kee sanja kemε fo na saganjaa ke ni shuun ji.

Pyeri ya yere li na na Kirisa wu jε Yesu

(Macoo 16:13-19; Marika 8:27-29)

¹⁸ Cana ka, na Yesu yaha Kile-jεεε na wu ye, wu kalaapiire ti bye wu kabanugo na. A Yesu di pu pye: «Sipyii pu wa yu na jɔɔ nε jε we?»

¹⁹ A p'i wu jɔ shɔ na: «Pii wa yu na Yohana Batizelipye, pii di yu na Kile tudunmɔɔ Eli, pii be di yu sanha na taashiine li wo Kile tudunmɔ wa w'a jε na foro xu ni.»

²⁰ A Yesu di pu yege na: «Ga yee do, yeeye pyaa ki mu nε di jε jɔɔ we?» A Pyeri di wu pye: «Kile ya Kirisa wemu jaha bulo ge, wee mu jε.»

Yesu ya jo wu xu ni wu je wu keree na

(Macoo 16:20-28; Marika 8:30-9:1)

²¹ A Yesu di yi waha pu mu na pu ganha yee jo wa shishiin be mu we.

²² A Yesu di jo sanha na: «Li waha l'i waha, fo Sipya Ja bu ganha xuuni. Noholee, ni saraya jaha shoonrivее junofee, ni saliya karamogoo na ba zhe wu ni. Pu na ba wu gbo, wu caxhugo cana taanri wogo wu na ba je.»

²³ Lee kadugo na a wu yi jo pu beeri mu na: «Wa funno bi je wu binne ni na ni, wu she wuye ni, jiga beeri wu wu korikoritige ki lo taha na feni.

²⁴ Bani sipya we w'a giin wu wuye pile munaa junoo wolo nijaa ge, wee na ba buun wu munaa ni jiga na. Ga we w'a bonri wu munaa ni nijaa ne wuu na ge, wee wu da ba wu munaa junoo wolo jiga na.

²⁵ L'a jaha no sipya na wu konoo yanmuyoo beeri ta, wu ba buun wuye pile munaa ni, wu gyegi we?

²⁶ Lee wuu na sipya sipya w'a shiige le wuye ni, na bye wu ya ne ni na jomoo pu kaa yu sipyii mu-i ge, Sipya Ja wu ba ba tuun wemu ni ni wuye pyaa nooro wu ni, ni wu To Kile wo we, ni feferee melekee pu wo we, wu be na ba shiige le wuye ni weefoo shizhaa na.

²⁷ Can na n'a da yi jo yi mu, sipyii pii pu wa naha ge, pii wa da xhuu pu ni bada na ta pu ya Kile wo saanra te ja we.»

Yesu newiine l'a jeri

(Macoo 17:1-8; Marika 9:2-8)

²⁸ Pe jomoo pe ya jo cabyaa gbarataanri shishiin, a Yesu di gari ni Pyeri, ni Yohana, ni Yakuba ni faabobono ka fugba ni, konho p'i she Kile jeri.

²⁹ Na wu yaha jerege ki na, a wu newiine l'i jeri, a wu faya y'i fiinne, na ji.

³⁰ Taapile ni a p'i namaa shuun wa ja pee na yu ni Yesu ni, pee bye Musa ni Eli.

³¹ P'a puyee she ni noorogoo ni. Yesu na ba wu labye wu no fa, na xhu xugana lemu na Zheruzalemu ni ge, pu bi yu ni wu ni kee keree kii na.

³² Lee bi imunogoo ta p'a Pyeri ni wu kaafee pu shan. Ga ba p'a je we, na Yesu ni pee namaa shuun wu nooro wuu ja.

³³ Tuun wemu ni pee namaa p'a laha Yesu taan ge, a Pyeri di wu pye: «Wu Karamoo, wee bu gori naha, lee ya no xuuni de. Wu buguloo taanri yereje, mu wo nigin, Musa wo nigin ni Eli wo nigin.» Ye wu bi yu ge, wu ya yi ce we.

³⁴ Na wu yaha pee jomoo pu na, a jaha ja ka di ba pu to. Kalaapiire ti nijewuu kee jaha ja ki ni, a p'i fya.

³⁵ A mujuu la di foro kee jaha ja ki ni na: «Ne jidaan Ja wu je we. Ne w'a wu shoonri lo. Y'a wu nijoyo nuri!»

³⁶ Ba lee mujuu l'a foro we, a p'i Yesu ta wu ye. A kalaapiire t'i cari, pu ya pu kanagaa ki paari sipya wa shishiin mu wee tuun wu ni we.

Yesu ya pya wa cuuno jina bye wemu ni ge

(Macoo 17:14-18; Marika 9:14-27)

³⁷ Kee cana ki jimuguro, pu na tigi xo faabobono ki na, a sipyijeheme di she Yesu junoo ciri.

³⁸ A na wa di mujuugoo la jo sipyire ti te ni na: «Karamoo, n'a ma jeri, no maye na m'a na ja wu wii, we ye nigin pe wu je na mu.

³⁹ Jina wa wu je wu ni, wu bu wu co, taapile ni w'a ganha na xhuulo. Jina wu na wu jahara, fo kakaya na foro wu no ni. Wee jina wu foromoo pu ma ben wu ni, wu nivorogo, w'a wu kanha xuuni.

⁴⁰ Ne ma kalaapiire ti jeri jo pu wu kori, ga p'i ya ja we.»

41 A Yesu di jo: «Ee! Yee kunni jɛ sipyikuuyo n'a daa baa fɛɛ! Nɛ na gori yaha naha ni yee ni, na yee keree xu fo tuun wekɛ wɛ? Pa ni ma ja wu ni naha.»

42 Ba pya w'a fulo Yesu na wɛ, a jina wu wu shan jinɛ na, na wu jahara xuuni. Ga, a Yesu di din jina wu na, na pya wu cuɔɔ, na wu kan wu to wu mu.

43 A Kilɛ wo sefɛɛɛ nigbɔɔɔ t'i bye kakanhana sipyii pu bɛɛri mu.

Yesu ya wu xu wu jo sanha

(Macao 17:22-23; Marika 9:30-32)

Na Yesu kapyegeɛ ki yaha k'a pye pu mu kakanhana, a Yesu di wu kalaapiire ti pye:

44 «Yi niwegee shan y'i pe jomɔ pe logo: Pu na ba Sipya Ja wu le sipyii keye ni.»

45 Ga pu bi pee jomɔ pu kɔri cɛ wɛ. Pee bi ɲmɔhɔ pu na, kɔnhɔ pu ganha bu pu kɔri cɛ wɛ. A p'i fya pu ya j'a wu yege pee keree na wɛ.

Wekɛ w'i jɛ nahagbaa fɔɔ wɛ?

(Macao 18:1-5; Marika 9:33-37)

46 Nakaara ya jé kalaapiire ti tɛ ni, na wekɛ wu jɛ pee bɛɛri wo nahagbaa fɔɔ wɛ?

47 A Yesu di pu fungɔnyɔ cɛ, na nɔhɔcɛɛɛ la la, na lee yereɲɛ wuyɛ tãan,

48 na pu pye: «Sipya sipya w'a le nɔhɔcɛɛɛ le la shi co xuuni nɛ wuu na ge, nɛ w'a co xuuni. We w'a nɛ co xuuni ge, nɛ tunvɔɔ we w'a co xuuni. We wu wa yee bɛɛri nifɛnhɛfɛnhɛnɛ ge, wee wu wa yee bɛɛri wo sipyigbɔ.»

Sipya wemu jɛ yee pɛn wɛ, yee nii wu jɛ

(Marika 9:38-40)

49 A Yesu kalaapiire Yohana di jomɔ pu la na jo: «Karamɔgɔ, wèe ya ná wa ja, wu na jinaa kɔri na yege sipyii ni mu mɛgɛ na. A wèe di wu jahana kɔn lee bye na, bani wu jɛ wèe wa wɛ.»

50 A Yesu di wu pye: «Yi ganha bu wu jahana kɔn wɛ, bani sipya wemu jɛ yee pɛn wɛ, yee nii wu jɛ wii.»

Samari fiige ki kulo la shɛɛn ya sɔɔ na Yesu kemɛ wɛ

51 Yesu bi yaa wu foro kɔɲɔ puga w'a gaanji fugba wu ni tuun wemu ni ge, ba wee ya tɛɛɲɛ wɛ, a wu li yaha wuyɛ funɲɔ ni na fo wee bu jé Zheruzalɛmu ni,

52 a wu tudunmɔɔ pii tun kari wuyɛ jahana. A pee nigariwuu di jé Samari fiige ki kulo la ni, na p'i she tajege sha wà wu mu.

53 Ga lee kulo li shɛɛn ya sɔɔ wu jé pu mu wɛ, bani Zheruzalɛmu ni wu bi gaanji.

54 Ba wu kalaapiire, Yakuba ni Yohana ya lee ja wɛ, a p'i jo: «Kafɔɔ, ma la jɛ wù jo na ki yiri fugba we ni, ki tigi pa pu kyɛɛgi ya?»

55 Ga, a Yesu di ɲmahana jɛri pu shizhaa na, na din pu na xuuni.

56 Lee kadugo na a p'i gari kulo latii ni.

Piimu p'a bi giin p'i daha Yesu fɛni ge

(Macao 8:19-22)

57 Na pu yaha koo na pu na gaanji, a ná wa di Yesu pye: «Wù Kafɔɔ, xuu bɛɛri ni m'a se ge, nɛ na daha ma fɛni.»

58 A Yesu di wu pye: «Sige puun wa ni wejeje ni, fugba shazhɛɛɛ di jɛ ni shiire ni. Ga tashɔngɔ wa Sipya Ja wu mu kemu jɛ wuyɛ pyaa wogo wɛ.»

59 A Yesu be di wa pye: «Taha na feni!» Ga, a wee ná wu wu pye: «Kafɔɔ, na yaha di ba fenhɛ na to wu le.»

60 A Yesu di wu na shɔ na: «Xuu pu yaha sipyxuyo ye mu yee di da pee leni, mu kunni wu she Kile wo saanra te yeɛɛ pyi.»

61 A ná watii be di jo sanha na: «Kafɔɔ, ne na daha ma feni, ga ma di sɔɔ di fenhɛ zhe na puga sheen funɔ to.»

62 A Yesu di wu na shɔ na: «Sipyaa sipya w'a niyɛ tuugo conɪ, na gari na wii kadugo yiri ge, wee ya yaa ni Kile wo saanra te ni we.»

10

Yesu ya kalaapiire kelee gbarashuun ni shuun tun

1 Kee keree kii kadugo na, a Yesu di sipyii kelee gbarashuun ni shuun (72) watii be naha bulo sanha. Wu bi yaa wu she kulogoo ni teye yemu beeri ni ge, a wu pu tun kari shuun shuun wuye naha na yee teye yi ni.

2 A wu pu pye: «Shinma nigɔnbaama w'a nehe, ga kapyeyii pu d'a cere. Lee wuu na, yi shinma wu kafɔɔ wu beeri na wu kapyeyii pii be tun sanha, p'i she wu shinma wu kon.

3 Y'a se! N'a yi tun na kari ba dubyapiye ne me yacoyo ninɛ ni we.

4 Yi ganha bu wari tayahaɔ lo we, kelee kushɛyeɛye we, kelee tanhaya yatii we! Yi ganha bu yere koo na di wa shishiin shaari we!

5 «Yi bu je puga beeri ni yi fenhɛ jo: «Najinɛ ki pye kee puga ki ni.»

6 Najinɛ pya wa bu da wa yi wo najinɛ ki na digi wee na, lee kaa be we ki na guri ba yi mu.

7 Yi diin kee puga ki ni! Pu ba lemu kaan yi mu, y'a lee li, yi da lee gbuu! Bani kapyeyee ya sii yaa ni wu saraa ni. Yi ganha ba jin da mari piyeyee yi ni we!

8 «Yi bu je kulo beeri ni, a p'i yi co xuuni, yalige ke pu da gan yi mu ge, yi kee li.

9 Yi yama fee pu cuurɔ wa, y'i yi jo pu mu na Kile saanra t'a teɛɛɛ pu na.

10 Ga yi bu je kulo la ni, pee di ya sɔɔ na yi co we, y'i she pu tatiinye yi ni, y'i jo:

11 «Ali yee kulo li gbazhenhe ke be k'a mara weɛ tɔɔɔ yi na ge, weɛ da ki po po yee feni. Lee be na, yi li ce na Kile saanra t'a teɛɛɛ.»

12 N'a da yi jo yi mu, Sodɔmu kanhama keree na ba bɔrɔ lee kulo li wogoo na kiiri wu cagɔngɔ.»

Kulogoo kiimu k'a Yesu jomɔ pu she ge (Macoo 11:20-24)

13 A Yesu di jo sanha na: «Bɔɔngɔ ki wa yee Korazen sheen wogo! Bɔɔngɔ ki wa yee Betisayida sheen wogo! Bani kakanhanɔa kiimu k'a pye yee ni ge, kee da bi bye Tiiri ni Sidɔn kulogoo ki ni, nime bi da pee ta pee ya daajenɛ jo, na pu jurumu wu yaha l'a mɔ, na bɔrɔɔ le puyɛ na, na diin shɔɔnrɔ ni.

14 Lee na Tiiri ni Sidɔn wo kanhama keree na ba bɔrɔ yee wogoo ki na kiiri wu cagɔngɔ.

15 Mu do Kapɛrinɔmɔ? Go mu wa giin na mu na ba yirige fo fugba we ni ya? Ahayi de! Mu da ba dirige fo Jahaneme we ni.»

16 A wu wu kalaapiire ti pye sanha na: «Wa bu yi jomɔ logo, ne jomɔ w'a logo. Wa bu yi she, ne w'a she. Wa bu ne she, we w'a ne tun ge, we w'a she.»

Tudunmɔ kelee gbarashuun ni shuun w'a she na pa

17 Pee tudunmɔɔ kelee gbarashuun ni shuun (72) wu fundanga wuu ya kuri pa, na jo: «Kafɔɔ, ali jinaa be ya kuu wɛe mu mu mege ki gbɔɔrɔ ni!»

18 A Yesu di pu pye: «Ne Shitaanni nidogo ja na yiri fugba we ni ba Kile-jine je we.»

19 Li wii, n'a se kan yi mu y'a jaari wɔɔɔ ni namaa juɔɔ ni, y'i wu Pen wu wo sefee ti beeri tonhɔɔ ni tɔɔɔ ni, yaaga ka shishiin wa da ja kakuunɔ pye yi na we.»

20 Ga lee be na yi funyɔ ganha bu daan na jinaa ya kuu yi mu we. Ga yi funyɔ yi taan, bani yi meye wa ka fugba we ni.»

Yesu ya funyɔ taan

(Macoo 11:25-27; 13:16-17)

21 Wee tuun wu ni a Yesu di ji fundanga na Fefere Munaa li gbɔɔrɔ ni, na jo: «Na To Kile, fugba ni jine ki Kafɔɔ, n'a baraga taha ma na, bani m'a kii keree kii hmɔhɔ fungɔnyɔ fee ni kalaagbɔ fee na, na ki she nɔhɔpiire na. Uun, na To Kile, bani lee l'a taan mu mu.»

22 Ne To w'a keree ki beeri le ne keje ni. Wa shishiin ya ce jɔgɔ wu je Kile Ja wu we, fo To Kile wu ye nigin. Wa shishiin be di ya ce jɔgɔ wu je To Kile wu we, fo wu Ja wu ye nigin, ni wu la je wu To wu she sipya wemu na ge.»

23 Lee kadugo na a Yesu di hmahana jeri wu kalaapiire ti yiri, na pee ye pye: «Ni kii k'a yee wo kanagaa kii ja ge, kee je duba wogoo.»

24 Bani n'a da yi jo yi mu na jo lemu yee wa ja ge, Kile tudunmɔɔ nijeheme ni saannaa nijeheme funyɔ ya pye na lee ja, ga p'i ya li ja we. Yemu yee wa nuri ge, pu funyɔ ya pye na yee logo, ga p'i ya yi logo we.»

Talene lemu l'a jo Samari fiige shen nizaama wu shizhaa na ge

(Marika 12:28-31)

25 Cana ka, saliya karamɔgɔ wa ya pa yiri yere, na Yesu jo yege na: «Karamɔgɔ leke ne yaa na pye, kɔnhɔ di jii sicuumɔ nixhɔbaama ta we?»

26 A Yesu di wu pye: «Karamɔgɔ, leke l'a ka, Kile wo saliya wu ni we? Leke mu wa galaa wa we?»

27 A wee n'a wu wu jo shɔ na: «Ma Kafɔɔ Kile wu taan ma mu, ma zɔ wu beeri na, ni ma munaa li beeri, ni ma fanha ki beeri, ni ma fungɔngɔ ki beeri, na fara lee na: «Ma sipyijii wu taan ma mu ba maye pyaa ki je we.»* »

28 A Yesu di wu pye: «Ma jɔshɔrɔ t'a jo. Ta lee pyi ma na ba jii sicuumɔ ta.»

29 Ga wee saliya karamɔgɔ we funyɔ bye wu kanii kan wuye mu, a wu Yesu yege na: «Weke di je ne sipyijii we?»

30 A Yesu di wu jo shɔ ni talene la ni na: «N'a wa w'a yiri Zheruzalemu ni, na wu da digi Zheriko ni. A java fee di she do wu na, na wu faya wolo, na wu yu. Na wu kpɔn fo na wu bana xuuni, na gari na wu yaha w'a ciregi.»

31 Wee tuun wu ni a saraya jaha shɔnrvivɔ wa di doro lee koo li ni. Ba w'a she wee n'a wu ja we, na waa toro.

32 Lee kadugo na a n'a wa be di nɔ wee xuu wu ni, wee je Kile-peje pugbɔhɔ ki kapyebye wa, na wu ja. A wee be di waa toro.

33 Ga, a Samari fiige shen wa kushewo di she nɔ wu na, na wu ja, a wu nijaaara di je wu ni xuuni.

34 A wu fulo wu na, na sinme ni duven le nɔɔɔ yi ni, na yi pɔ. Na xhɔ na wu durogo wuye pyaa kafa na, na gari ni wu ni nabuun tatigije xuu wa ni, na wu keree yari.

* 10:27 Duterɔnɔme 6:5; Levitike 19:18

³⁵ Nimuguro ti na, a wu wari wa wolo kan xuu wu kafɔɔ wu mu, na wu pye: «Ta we ná we keree yari. Ma bu latii li wu ɲuɲɔ tãan na toro le tãan, na niguribawo na lee t'ereɲe ma na.»

³⁶ A wu saliya karamɔɔ wu pye: «Mu ɲii ni java fɛɛ p'a to ná wemu na ge, pii taanri we ni, weke w'a pye wu sipyɲii we?»

³⁷ A saliya karamɔɔ wu wu ɲɔ shɔ na: «We w'a ɲuɲɔ ɲaari wu na ge.» A Yesu di wu pye: «Ma be wu she lee shi pye.»

Yesu ya kari Marite ni Mariyama yiri

³⁸ Na Yesu ni wu kalaapiire ti yaha koo na, a wu jé kulo la ni. A cee wa di wu lenɛ wu puga wee meɛɛ ɲe Marite;

³⁹ wu ceboroshɔ wa meɛɛ ɲe Mariyama. A wee di diin Kafɔɔ tɔɔyɔ tãan, na wu jomɔ nuri.

⁴⁰ Ga lee di Marite hakili wu ta w'a wuregi xuuni wu wo puga ki kapyenɛɛ ki ɲehɛ na. A wu gari na she Yesu pye: «Kafɔɔ, nɛ ceboroshɔ w'a nɛ yɛ nigin yaha kapyenɛɛ ki na, lee wa kaa mu ɲii ni-i gɛ? Yi jo wu mu na wu na teɛɛ!»

⁴¹ A Kafɔɔ di wu ɲɔ shɔ na: «Marite, Marite, mu wa mayɛ kana, na keree niɲehɛɲɛɛ taga mayɛ funɲɔ pɛn.

⁴² Ga kaa nigin yɛ kaɲɔɔ di ɲe. Mariyama w'a taa nizaana li shɔɔnri. Lee wa da ba shɔ wu na we.»

11

Nerege pyegana

(Macoo 6:9-13; 7:7-11)

¹ Canja ka, Yesu bi Kile ɲɛɛri. Ba w'a xɔ we, a wu kalaapiire la di wu pye: «Wù Kafɔɔ, wù taanni Kile-ɲerege ni, ba Yohana ya wu wo kalaapiire ti taanni taannigana lemu na we.»

² A Yesu di pu pye: «Yi ba da Kile ɲɛɛri y'i jo: «Wèe To Kile, mu meɛɛ ki pye fɛɛfɛɛ, ma saanra ti pa.

³ Wù canja beɛri wo ɲalige kan wù mu.

⁴ Wù jurumu wu yafa wù mu, bani wèe be ya wù sipyɲii wo nahama pu yafani pu mu.

Ma ganha bu wù yaha wù jé nɔwuuro ni we.»

⁵ A Yesu di pu pye sanha na: «Yee ni, jɔɔ wu d'a bye ni nanii ni, ma bu she wu yiri ɲiɲiɲe na na wu pye: «Na nanii buuri ɲuyɔ taanri foo le na na,

⁶ bani nɛ nanii wa w'a pa nime na yiri kulo la ni, yaaga di ɲe nɛ mu di gan wu mu we.»

⁷ Wee bu diin puga ki funɲɔ ni na wu ɲɔ shɔ na: «Ma ganha bu na kanha we. Gbura k'a shɔhɔ, nɛ ni na nagoo ya sinnɛ xɔ. N'a da já yiri di buuri kan ma mu we.»

⁸ A Yesu di jo: «Ayiwa, n'a da yi jo yi mu, wu bye wu ya yiri na wu kan naɲɛɛge ki wuu na we, wu na yiri na wu ɲidaan yaɲmuyɔ beɛri kan wu mu wu navunɲɔ ki wuu na.

⁹ «Nɛ kunnɛ na yi jo yi mu, y'a ɲɛɛri, yi na da daa. Y'a zhaa, yi na da ɲaa. Y'a gbura ki kuuni, gbura ki na da muri yi mu.

¹⁰ Bani sipyaa sipya w'a ɲerege pyi ge, wee na da daa. Wemu w'a zhaa ge, wee na da ɲaa. Wemu w'a gbura ki kuuni ge, gbura ki na da muri weefɔɔ mu.

11 «Pya to weke wu wa yee ni wu ja wu fya jɛeri wu mu, wu wɔ kan wu ja wu mu fya wu wege ni we?»

12 Kelee yee wa pya bu xhucere jɛeri wu mu, wufɔɔ na zɔɔ di nà kan wu mu xhucere li wege ni ge?»

13 Wee tuun wu ni, yee piimu p'a kolo ge, yee bi yasaaya kangana ce mu yi nagoo pu mu. Ayiwa, ta yee fugba To wu da ba Fefere Muna li kan fo xuuni li jɛerive pu mu we?»

*Yesu wo fanha ki ya ta yiri Shitaanni yiri we
(Macao 12:22-30; Marika 3:20-27)*

14 Yesu bi jina bobo wa kori yege ná wa ni. Jina wu na foro xɔ, a wee ná wu já na yu. A lee di bye kakanhana sipyiire ti beeri mu.

15 Ga, a pii di jo pu ni na: «Jinaa jɔɔɔɔ Belizebuli fanha ni w'a jinaa pu kori.»

16 Piitiilee be funɔɔ bye p'i wu taanna wii. A pee di jaha sheshere kakanhana la jɛeri wu mu na yiri fugba we ni.

17 Ga, a Yesu di pu fungonyo ce na jo: «Saanra beeri t'a yiri tiye kaa na ge, tee na gyeeɛgi. Puga beeri, ki sipyii bu yiri puyɛ kaa na, kee na gyeeɛgi.

18 Shitaanni be bu yiri wuyɛ kaa na, wu saanra ti na bye dii kyeeɛgi baa we? Bani yee ya jo na Belizebuli gbɔɔɔɔ ni ne jinaa kori na yege sipyii ni.

19 Ne bi jinaa kori na yege sipyii ni Belizebuli gbɔɔɔɔ ni, yee wo nagoo p'i wa pu kori jɔɔ gbɔɔɔɔ ni we? Peeye pyaa na ba kiiri kon yee na.

20 Ga ne bu da ne na jinaa pu kori Kile wo sefere ti baraga ni, lee w'a li shee na Kile saanra t'a no yee na.

21 «Fanhajehene fɔɔ wemu je ni kashen yanmuɔɔ nijeye ni ge, wee ba wu puga kasege pyi; sipya wa shishiin da já wee keɛɛ yanmuɔɔ lo we.

22 Ga ná wemu fanha k'a jehɛ wu wogo na ge, wee ba ba se ta wu na, wu bi daa yagboyo yemu na ge, wu na yee beeri sho wu na, na wu keɛɛ yanmuɔɔ yi beeri xuu, na yi taa taa wu kaafɛɛ na.

23 Wemu je ne jii we, wee je ne pen. Wemu ya ne tɛri na yaɔɔ pyi we, wee je kakabye.»

*Jina na kuri je sipya ni
(Macao 12:43-45)*

24 «Jina bu foro sipya ni tuun wemu ni, teye yemu y'a waha waha ge, w'a ganha na jaari yee ni na tanmɔɔɔ shaa. Wu bye wu ya kee ta we, w'a jo wuyɛ funɔɔ ni na: «Na puga kemu ni ne foro ge, n'a da guri da se kee ni.»

25 W'a guri kari, na she kee puga ki ta p'a ki po fefere, na ki keme xuuni.

26 Wee tuun wu ni w'a gari, na she ba ni jinaa gbarashuun watii ni, piimu ya kolo wuyɛ pyaa ki na ge. Wu ni pee na ba je kee puga ki ni, na diin wà. Lee funɔɔ ni wee sipya we wo taxɔɔ na ba golo na toro taashiine li be taan.»

Jɔɔ ye pu je duba nagoo pu we?

27 Na Yesu yaha pee jomɔ pu na, a ceɛ wa di mujuugbɔɔ wá, na wu yaha sipyiire ti ninɛ ni na: «Cee we w'a yere mu yacere na, na jire kan mu mu ge, wee je duba pya.»

28 A Yesu di jo: «Uun, ga piimu p'a Kile jomɔ pu nuri na pu koro jaari ge, pee pu je duba nagoo puyɛ pyaa!»

*Sipyiire t'a jaha sheshere kakanhana shaa
(Macao 12:38-42)*

²⁹ Na sipyyire ti yaha t'a Yesu maha fo na wu cɔnri, a wu jomɔ jɔ kɔn na: «Nijaa sipyii p'a kolo. P'a naha sheshɛɛɛ kakanhana la shaa, ga la shishiin da zhɛɛ pu na wɛ, fo Kilɛ tudunmɔɔ Zhonasi wuu le.

³⁰ Zhonasi ya pye naha sheshɛɛɛ na she Ninive shɛɛn na shegana lemu na ge, mu Sipya Ja bɛ na ba bye naha sheshɛɛɛ na she nijaa sipyii na.

³¹ Kiiri wu cagɔngɔ, Seba fiige ki Saanzhɔ* wu na ba yiri wu nijaa sipyii pu jaagi. Bani wee ya pa na yiri jinɛ ki tɛhɛnɛ na, kɔnhɔ wu ba saannaa Solomani wo fungɔngɔ fɛɛɛ jomɔ pu logo. Wa di wa naha wemu w'a pɛɛ Solomani na ge!

³² Kiiri wu cagɔngɔ, Ninive shɛɛn na ba yiri na nijaa sipyii jaagi, bani Ninive shɛɛn ya yere pu jurumu wu na Zhonasi wo Kilɛ jomɔ yɛɛ li funɔɔ ni. Wa di wa naha wemu w'a pɛɛ Zhonasi na ge!

Sipya jɔ ki jɛ wu ceepuuro sokinna

(Macao 5:15; 6:22-23)

³³ «Wa shishiin ya sokinna leni wu wu ηmɔhɔ, kelee wu yaaga shigile wu jɔɔ ni wɛ. Ga yaaga jɔɔ ni wu da wu taha, kɔnhɔ puga ki jevɛɛ da wu kpɛɛngɛ jaa.

³⁴ Sipya jɔ ki jɛ wu ceepuuro sokinna. Ma jɔ ki bu jɔ, ma ceepuuro ti bɛɛri ti wa kpɛɛngɛ ni, ga ma jɔ ki bu bye ki ya jɔ wɛ, ma ceepuuro ti bɛɛri ti wa piige ni.

³⁵ Ta mayɛ kasɛri, kɔnhɔ ma funɔɔ kpɛɛngɛ ki ganha bye nibiige wɛ.

³⁶ Lee na, ma ceepuuro ti bɛɛri bu bye kpɛɛngɛ ni, piige bu bye k'i jɛ ti xuu wa shishiin ni wɛ, ti bɛɛri na kpɛɛngɛ yeege, ma na jo ba sokinna ya kpɛɛngɛ yeege yeegegana lemu na wɛ.»

Yesu ya pu kaala ni Yawutuu nahagbaa fɛɛ pu kaa ni

(Macao 23:1-36; Marika 12:38-40)

³⁷ Na Yesu yaha pee jomɔ pu na, a Farizɛn wa di wu jɛɛri na wu she cana yalige li wee puga. A Yesu di jɛ puga ki ni, na diin na li.

³⁸ Ba wee ya Yesu ja wu na li wu keye jebaa wɛ, a lee di wu fo.

³⁹ Ga, a Kafɔɔ di wu pye: «Yee Farizɛɛn kunni wa cɛɛgbuugoo ni gɔɛye kaduyo jii na fiinni, na ta yee funyɔ d'a jɔ nagaara keree ni kuumo tuugo bɛɛri na.

⁴⁰ Fungɔngɔ baa fɛɛ! Kilɛ wemu w'a yanmuyɔ yi kaduyo yaa ge, ta wee bɛ w'a yi funyɔ yi bɛ yaa wɛ?

⁴¹ Ga yi gɔɛye yi funɔɔ yasaaya yi kan la baa fɛɛ mu, lee na yi bɛɛri na bye fɛɛfɛɛ yi mu.

⁴² «Bɔɔngɔ ki wa yee wogo Farizɛɛn, bani yee wa nanayi, ni shiga yanmuyɔ ni loyɔ yanmuyɔ yi saya bɛɛri jagi wo. Ga y'i da gbara yi taan ni Kilɛ ni, y'i da tiime keree pyi wɛ. Yee bi yaa na kii kagbɔhɔɔ kii pyi, na te nibiire te fara kee na.

⁴³ «Bɔɔngɔ ki wa yee wogo Farizɛɛn, bani yee wo nidaan wu jɛ Kilɛ-pɛɛnɛ piyɛye yi wo nahagbaa tatiinyɛ, ni sipyii p'a yi shaari pinnerɛ kpɛɛnyɛ na.

⁴⁴ Bɔɔngɔ ki wa yee wogo, bani yee ya foro faya fɛni yemu y'a ηmɔhɔ ge. Sipyii wa jaari yi na na ta pu ya yi cɛ wɛ.»

⁴⁵ A saliya karamɔgɔ wa di wu pye: «Karamɔgɔ, ba mu wa pe jomɔ pe yu wɛ, wɛɛ bɛ mu wa fanri.»

* 11:31 1 Saannaa 10:1-10

⁴⁶ A Yesu di wu ɲɔ shɔ na: «Bɔɔngɔ ki wa yee saliya karamɔgɔlɔɔ pu bɛ wogo, bani tuguro temu lɔmɔ p'a pɛn ge, tee yee wa dɛri sipyii ɲuyɔ ni, y'i da zɔɔ yi pu tɛgɛ ni yi kabee bɛ ni wɛ.

⁴⁷ «Bɔɔngɔ ki wa yee wogo, bani yee wa Kilɛ tudunmɔɔ pu faya yi yari na ɲɔgi, na ta yee sefɛlɛɛ d'a pu gbo.

⁴⁸ Lee wa li shɛɛ na yee wa sɔɔ yi sefɛlɛɛ pu kapyegɛe ki na, bani pee p'a Kilɛ tudunmɔɔ pu gbo, a yee kunni di pu faya yaa.

⁴⁹ Lee wuu na Kilɛ ya jo wu fungɔngɔ fɛɛɛɛ ti ni na: «Nɛ na ba Kilɛ tudunmɔɔ ni tudunmɔɔ tun pu mu. Pu na ba pii gbo, na daha pii fɛni na gana.»

⁵⁰ Lee na ba bye, kɔnhɔ Kilɛ tudunmɔɔ piimu wo shishan p'a wo fo kɔɲɔ ki ɲɔ kɔnduun wu ni ge, pee bɛɛri foo di ba yege ɲɲaa sipyii na.

⁵¹ Na ɲɔ kɔn Abɛli wo shishan pu na, fo na pa nɔ Zakari wo shishan pu na, wee wemu p'a gbo saraya yi tawologo ke, ni Kilɛ-pɛɛɛɛ pugbɔhɔ ki tɛ wu ni ge. Uun, n'a da yi jo yi mu, pee shishan pu bɛɛri foo na ba yege ɲɲaa sipyii na.

⁵² «Bɔɔngɔ ki wa yee wogo saliya karamɔgɔlɔɔ, bani yee ya Kilɛ saanra ti cɛmɛ pu kenikaan li wolo, yiye pyaa ya jɛ wɛ. Piimu p'a giin p'i jɛ ti ni ge, a yee di pee bɛ ɲaha kɔn.»

⁵³ Ba Yesu ya yiri wee xuu wu ni wɛ, a saliya karamɔgɔlɔɔ ni Farizhɛɛn p'i ɲɔ kɔn, na wu kana, na wu ɲɔ yege yegegana bɛɛri na.

⁵⁴ Pu bi wu kasɛri, kɔnhɔ p'i wu tɔɔgɔ talɛɛɛ ta ni wuyɛ pyaa ɲɔ kafila ni.

12

Yesu ya kasɛɛgɛ da jo shuun shuun juuro keree na (Macoo 10:26-27)

¹ Wee tuun wu ni sipyiiɛ ti bi tiyɛ pinne, pu bi sii ɲɛhɛ fo na doro. A p'i ɲɔnri, fo na duri puyɛ tɔɔyɔ na. A Yesu di fɛnhɛ jomɔ ɲɔ kɔn ni wu wo kalaapiire ti ni na: «Y'a yiye kasɛri Farizhɛɛn wo buuri shizhenhɛɛ ti na! Tee ɲɛ pu shuun shuun juuro te.

² Yaaga ka shishiin ɲɲmɔhɔɲɔ wa kemu da ba foro kpɛɛngɛ na wɛ. Kaɲmɔhɔnɔ la shishiin wa lemu da ba jɛ wɛ.

³ Lee wuu na y'a yemu bɛɛri jo nibiige ni ge, yee na ba logo kpɛɛngɛ na. Y'a yemu bɛɛri jo sipyii mu kalɔhɔɔ ni maaya ni ge, pu na ba yee caaga kataya na.»

Wemu na p'a yaa na fyagi ge (Macoo 10:28-31)

⁴ «Na ɲɲɲɲɛɛ, n'a da yi jo yi mu, piimu na já sipya gbo, na ta p'i da já latii pye lee kadugo na-ɛ ge, yi ganha ba fyagi pee na wɛ.

⁵ Lemu na y'a yaa na fyagi ge, n'a da lee she yi na. Se wa Kilɛ wemu ni na sipya munaa wolo, na xhɔ na li wá Jahanɛmɛ ni ge, y'a fyagi wee na. Uun, n'a da yi jo yi mu, y'a fyagi wee na.

⁶ Ta cɔnrilɔɔ kaguro bɛ p'a bɛɛɛ wari pyaa shuun wɛ? Lee bɛ na, ali wee wa nigin bɛ, Kilɛ funɲɔ ya wuu wu na wɛ.

⁷ Yee kunni Kilɛ ya ali yee ɲuzhiire teyɛ pyaa bɛɛri ɲɔ cɛ. Yi ganha ba fyagi wɛ; y'a ye cɔnrilɔɔ ɲɲɛhɛmɛɛ na!

Na sɔɔ Yesu na, kelee na she wu ni (Macoo 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ «N'a da yi jo yi mu, sipya sipya w'a yere li na sipyii ɲaha tãan na nɛ wo wee ɲɛ ge, Sipya Ja wu bɛ na ba yere li na Kilɛ wo mɛlɛkɛɛ pu ɲaha tãan na weefɔɔ ɲɛ wee wo.

⁹ Ga wemu bu foro ne kaa taan sipyii naha taan, Sipya Ja wu be na ba foro weefoo kaa taan Kile wo melekee pu naha taan.

¹⁰ Sipyaa sipya w'a joguumo jo wa Sipya Ja na ge, lee na yafa wufoo mu. Ga wemu bu Fefere Muna li mege kyegi, weefoo da lee wo yafa ta we.

¹¹ «Sipyii ba se na kiiri koon yi na Kile-peene piyeyi ni, ni kiirikoon, ni fanhafee naha taan, yi noshoo ni yi nijoyo ganha bu da bye yi mu funzhaga we.»

¹² Bani jomoo pemu y'a yaa na jo ge, Fefere Muna na ba yi kalaa pu ni taapile ni.»

Talene lemu l'a jo naafuufoo fungongoo baafoo keree na ge

¹³ A na wa di diin sipyiire ti te ni na Yesu pye: «Karamogo, yi jo na ceborona wu mu na wu wu cen wu loolo wu na!»

¹⁴ Ga, a Yesu di wu jo sho na: «Na narii, joo na ne tenne na pye yee kiiri koonoo, kelee yi cen looloo we?»

¹⁵ Lee kadugo na a wu yi jo pu beeri mu na: «Y'a yiye kaseri negboo keree na, bani sipya naafuu nehe nehe nehegana beeri na, wu niifere ya foro wee ni we.»

¹⁶ Wee tuun wu ni a wu le talene le jo pu mu na: «Faa ya taan na naafuufoo wa na xuuni.

¹⁷ A wu wu funno sha na: «Lekene da bye we, bani na shinma wu beeri tayaha wa we?»

¹⁸ A wu jo: «Li wii, le n'a da bye. N'a da na kpongoo ki ja di kiitiigee yerenne, di kee pele nizhiigee ki na, di ba na shinma ni na kenne yanmuyoo beeri pinne le kee funyo ni.

¹⁹ Lee kadugo na, di naye pye jo yanmuyoo nijehene y'a gbegele yaha ne mu yee nijehenne naha na, n'a da naye nnoo di da li, di da gbuu, di da kalenne pyi.»

²⁰ Ga, a Kile di wu pye: «Mu nahanaha we! Nijaa piige ke ni mu muna da zho mu na. Wee tuun wu ni, yanmuyoo ye m'a pinne ge, yee ma bye joo woyo we?»»

²¹ Ayiwa, lee funno ni a Yesu di jo: «Sipyaa sipya w'a naafuu pinne wuyee nigin wuu na ge, na ta wu ne naafuufoo Kile kabanja na-ge, mumee weefoo ne.»

Yi Kile pye yi tadaja (Macao 6:25-34)

²² Wee tuun wu ni a Yesu di wu kalaapiire ti pye: «Lee wuu na n'a da yi jo yi mu, yi ganha ba yi funyo shaa ni yi noshaga ni na naha y'a da li we. Yi ganha ba yi funyo shaa ni yi cere fayana ni, na naha y'a da leni we.

²³ Bani sipya muna ya ye yalige na, wu ceepuuro be d'a ye cere fayana.

²⁴ Yi shazhene kanraya ye wii. Yi wa yeme nuri we, y'i wa shinma koon we. Yanmuyoo tayaha kelee koon wa yi mu we, lee be na, Kile di yi jo shaa. Ta yee ya ye shazhene na na kanha we?

²⁵ Joo wu wa yee ni, wemu na ja ali jere be fara wuyee pyaa shi wu na ni funzhaga ni we?

²⁶ Lee wuu na, yee bye yee da ja lee kapire le pye we, naha na yee di yi funyo shaa ni keree kisanjaa ni we?

²⁷ «Yi yaweye yi fyengana li wii, y'a fyenne nizaara temu pyi ge! Yi wa kapyenne pyi we, y'i wa fayana shin we! Ga n'a da yi jo yi mu, ali saannaa Solomani ni wu naafuu wu beeri ni, wu fana ka ya ke yawege ke ka fyenne nigin be xoo saana ni we.»

28 Nà ke ki wa sige ki ni nijaa, na ta na di da ba kee sòrogo jiga na ge. Ni Kile ya kee nàhò tóni lee tógana li na, go wu na ba yee nàhò tó xuuni na ye kee na de! Yee n'a daa w'a cèrè de!

29 Yi na ba kemu li na kemu gba ge, yi ganha ba yi funyò shaa ni yee zha ni we! Yi ganha ba yiyè kaala yee da na we!

30 Kile cèbaalaa p'a ye yanmuyò ye bèeri shaa, ga yee To Kile w'a li cè na yee bè mago wa yee na.

31 Yee kunni p'a Kile wo saanra te shaa. Lee kadugo na Kile na ye yanmuyò ye kan yi mu, na la taha yi na.»

*Fugba naafuu keree
(Macoo 6:19-21)*

32 Lee kadugo na a Yesu di wu kalaapiire ti pye sanha: «Yi ganha bu da vya we, yee piimu pu jè ba yatògbara jè-è ge, bani l'a taan yee To Kile ni na wu saanra ti kan yee mu.

33 Yi yi kenè yanmuyò pèrè kan la baa fèè mu. Yi wari tayahaya nilèbaaya yàa yiyè mu, y'i naafuu nixhòbaama pinne fugba wu ni, nagaa wa wà we, fyènrè da já wu kyègi we.

34 Bani xuu wemu ni ma naafuu wa ge, wà ma zò wu bè funzhaga wa.»

Kapyebyii p' a kori ni na ge

35 «Yi yiyè pò xuuni ni kirimèhèè ni labye wu fèni, y'i yi sokinnaa pu jí yaha.

36 Y'i bye ma na giin kapyebyii piimu p'a pu juyòfò sige ge, wu ba ma na yiri cekaanra tege ni tuun wemu ni, kònho wu bu ba kujòò li kuu, p'i kujòò li mugu wu mu tóvuyo na.

37 Nuyòfò wu ba kapyebyii piimu ta pu na wu jaha wii, pee jè duba nagoo. Can na n'a da yi jo yi mu, wu na ba wuyè pò xuuni ni kirige ni wu pee teñe yalige ki juyòò ni, wu yalige ki taa taa pu na.

38 Wu ba ba jijnjè kelee jimugujò na, na ba pu ta jni na, pee jè duba nagoo.

39 Yi li cè na puga fò da ba li cè na we lèeri we na nagaa da ba ba nibiige ni, wu da ga gbara nagaa wu jé wu puga we.

40 Yi bè pu gbegele yaha, bani yee ya Sipya Ja wu sonji tuun wemu ni we, wee tuun weyè pyaa ni wu da ba.»

*N'a daa kapyebye ni kapyebye niguumà keree
(Macoo 24:45-51)*

41 A Pyèri di wu pye: «Kafò, wèè ye wuu na m'a le talenè le yu laa, ta sipyiire ti bèeri wuu na?»

42 A Kafò di jo: «Kanhashòonrimò jòmèè fòò fungòngò fòò wemu wo kafòò w'i da ba wu teñe wu kapyebyii pusamaa juyòò ni, na wu pye na w'a pu jolige keree jaha wo ki tuun ni ge, wee jè jògò wè?»

43 Wee kapyebye wu kafòò wu ba ba, na ba wu ta wu na li pyi li pyegana na, wee jè duba pya.

44 Can na n'a da yi jo yi mu, wee kapyebye wu kafòò wu na ba wu teñe wu kenè yanmuyò yi bèeri juyòò ni.

45 Ga wee kapyebye wu bu li yaha wuyè funjò ni na wee kafòò w'a da zhe mò wu da ba we. W'a jò kòn na wu kapyebyejii namaa ni cèè pu sani, na li, na gbuu, na wuyè jini sinne na.

46 Ayiwa, canja kemu ni tuun wemu wu jè kapyebye wu ya wu kafòò wu sonji-ì ge, kee canja ke ni wee tuun we ni wu da ba. Wu na ba wee kapyebye we kòri, na wu taa pinne ni Kile cèbaalaa wuu ni.

⁴⁷ «Kapyebye we w'a wu ɲuɲɔfɔɔ ɲidaan ɔe ge, wu bye wu ya gbegeme pye, na kapyenje pye na be ni wu ɲidaan wu ni we, wee wo kpɔɔnrɔ ti fanha na bele.

⁴⁸ Ga kapyebye wemu ya wu ɲuɲɔfɔɔ ɲidaan ɔe we, wu bu keree kii pye kiimu k'a wu kakpɔɔn xɔ ge, wee wo kpɔɔnrɔ ti fanha na jere. Nijehenje ya kan wemu mu ge, nijehenje na ba zha wee mu. Nijehenje kaa ya le sipya wemu kenje ni ge, pu na ba wee yege sanha nijehenje na.»

Waagi we wu da ja bye Yesu wuu na ge
(Macoo 10:34-36)

⁴⁹ «Na ne pa wa ɲiɲe ki na. Nime da ba ki ta ki na ɲi na xɔ, lee bi da daan ne ni!

⁵⁰ Kanhama nigbo pa wa wa, ne yaa na je pee ni. Ga na funjɔnrɔgo wo w'a pee sigee.

⁵¹ Yee wa giin na ɲaɲiɲe ni ne pa koɲɔ na ya? Ahayi de, n'a da yi jo yi mu, fo waagi.

⁵² Fo nime sipyii kaguro na ba bye puga nigin ni, pu na ba daa. Sipyii taanri na ba yiri sipyii shuun feni; shuun wu be na ba yiri taanri wu feni.

⁵³ To na ba yiri wu ja feni, ja be na ba yiri wu to feni. Nu na ba yiri wu poro fuceere feni, poro fuceere be na ba yiri li nu feni. Yasho na ba yiri wu ja sho feni, ja sho be na ba yiri wu yasho feni.»

Teegee keree cegana
(Macoo 16:2-3)

⁵⁴ A Yesu di yi jo sipyii ti mu sanha na: «Yee bu Kile wu ɲa w'a wo suumo lɔho ki ɲuɲɔ na camutomɔ yiri tuun wemu ni, taapile ni yee na jo na zanha ki da do, li shiin na bye mu.

⁵⁵ Kafenge bu foro Kile-parama yiri, yee na jo na kafugo ki da ba bye, li shiin na bye mu.

⁵⁶ Shuun shuun jovee! Yee wa fugba we ni ɲiɲe ke keree ɔe na shɔɔnri kiye ni, naha d'a li pye yee ya we tuun we keree ɔe na shɔɔnri-i we?

Be wo gbegeme keree
(Macoo 5:25-26)

⁵⁷ «Naha k'a li pye yee ya ta kodiine ɔe shɔɔnri yiyɛ ni-i we?

⁵⁸ Na ma ni ma kiiri koɲii wu yaha, yi na se kiiri wu takongo ki ni, la le y'i be yi na ma ni wu ni na yi yaha koo li na, lee be we, wu na zhe ni ma ni kiiri koɲvɔ wu mu, wee na ma kan gedi pu mu p'a le kaso ni.

⁵⁹ N'a da yi jo ma mu, ma bu je wee kaso wu ni, ma da ga foro wa ni wari pile nigin be foo ni we.»

13

Na daburaje jo jurumu na, kelee na kyegi

¹ Wee tuun wu ni Pilate bi Galile shɛɛn pii gbo na pu yaha saraga yatɔɔgbuu li na, na pee wo shishan ni saraga yatɔɔyɔ yi shishan wuregi puyɛ ni. A sipyii pii di she wee kafila wu jo Yesu mu.

² A Yesu di pu pye: «Yee w'a giin na pii Galile shɛɛn pii wa jurumupyii na toro Galile shɛɛn pusamaa beeri taan, na lee wuu na p'a pu gbo le gbogana le na ge?

³ N'a da yi jo yi mu jo ahayi de. Ga yee bye yee y'a daburaje jo yi jurumu wu na we, yee beeri na ba gyeegi mu.

⁴ Silowε zangaso-tɔngɔ k'a to sipyii ke ni gbarataanri (18) wemu juɲɔ ni na gbo ge, yee wa giin na pee bye jurumupyii na toro Zheruzalemu shεεn pusamaa taaan ya?

⁵ N'a da yi jo yi mu jo ahayi dε. Ga yee bye yee ya daburaje jo yi jurumu wu na wε, yee bεeri na ba gyeεgi mu.»

Talene lemu l'a jo nitoodige nagoo pyebaaga ki shizhaa na ge

⁶ Lee kadugo na a Yesu di le talene le jo na: «Nitoodige ka bi nɔri ná wa ερεzen tεε ni. A wu ganha na se na nitoronɔ shaa ki na, ga wu da ga nitoronɔ ta ki na wε.

⁷ Wee tuun wu ni a wu yi jo wu kapyebye wu mu na: «Nε yee taanri wuu li wa le na pya shaa ke nitoodige ke na nε da wu ta wε. Ki kɔn! Naha na k'i wa niɲε ki na tawaga ni wε?»

⁸ Ga, a kapyebye wu wu ju shɔ na: «Na juɲɔfɔɔ, ki yaha k'i yee pye sanha. Di wege tugi daga ki maha di kaafugo le ki ni.

⁹ La wa la ni ki na nagoo pye yee la, lee na bɔɔ. Ga ki bye k'i ya nagoo pye wε, m'a ki kɔn.»»

Yesu ya cee wa cuuɲɔ cadεengε ka ni

¹⁰ Cadεengε ka ni, Yesu bi sipyii kalaa Kilε-peεɲε puga ka ni.

¹¹ Lee di cee wa bε ta wà, jinaa yama bye wu ni fo yee ke ni gbarataanri (18). Pee bi wu kuri; wu bi já yiri tii wε.

¹² Ba Yesu ya wu ja wε, na wu yiri na wu pye: «Cee we, m'a shɔ ma yama pu na niɲaa.»

¹³ A Yesu di wu keye taha wu na. Taapile ni, a wu yiri tii, na Kile pele.

¹⁴ Ga, a Kilε-peεɲε puga ki juɲɔfɔɔ wu luu di yiri, bani Yesu ya yama fɔɔ wa cuuɲɔ cadεengε ni. A wu sipyii pu pye: «Cabyaa gbaara wu jε wà kapyenεε ya ya na byi kiimu funɲɔ ni ge. Y'a ma yee caya yi na, kɔnhɔ y'i juuɲɔ. Yi ganha ba ma cadεenyε ni wε.»

¹⁵ A Kafɔɔ di wu pye: «Yee shuun shuun jovεε piiiri! Ta yee bεeri nigin nigin ya yi niyε, kelee yi kafaya sanhana cadεenyε ni, na se na yi kaan yi na gbuu wε?»

¹⁶ We cee we wu jε Ibirayima wo pya wa ge, wu nibɔɔ di jε Shitaanni mu fo yee ke ni gbarataanri (18) ge, ta tee pɔɔɔ te ya yaa na sanha wu na cadεengε ni wε?»

¹⁷ Tuun wemu ni Yesu ya yee jo ge, a wu peεn pu bεeri di zhiige, ga, a sipyii pu bεeri di fundanga ta wu kagbɔhɔ ki bεeri bye wuu na.

Yesu ya talene la jo mutaridi pile shizhaa na

(Macoo 13:31-32; Marika 4:30-32)

¹⁸ Ayiwa a Yesu di pu pye: «Kilε saanra ti ni jaha k'a foro yiyε feni wε? Ni jaha ni n'a da ti taanna wε?»

¹⁹ T'a foro mutaridi pile feni. A ná wa di li lɔ nugi wu tεε ni. A l'i bεle, na bye tigbɔhɔ. A shazhεεre di ba ti shiire tagi ki geye na.»

Yesu ya talene la jo buuri shizhenherε shizhaa na

(Macoo 13:33)

²⁰ Yesu ya jo sanha na: «Ni jaha ni n'a da Kilε wo saanra te taanna sanha wε?»

²¹ Ti jε ba buuri shizhenherε jε wε. Cee wa ya tee le wu farani myε kiloo kelee shuun ni kaguro (25) ni na tɔnhɔ, a wu bεeri di yiri.»

Kuɲɔjii nifenhεfenhε keree

(Macoo 7:13-14, 21-23)

22 Yesu bi kugbòhòò ni kupiire jaari. W'a bi gaanji Zheruzalemu ni, wu nigariwo bi sipyii kalaa.

23 A wa di wu pye: «Kafòò, sipyii pii pu da ba shò ge, pee ya cèrè ya?» A Yesu di pu bèeri pye:

24 «Yi la le y'i jé kujòò nifenhèfenhèné li ni. Bani n'a da yi jo yi mu, sipyinhèméé na ba jegana shaa p'i jé, ga pu da já wé.

25 Kaarja ki fòò wu ba yiri, na kujòò li shòhò tuun wemu ni, na yee yaha kadaan li na, yee na ba jò kòn na yeree kujòò li jò na, na li kuuni na yu: «Kafòò, gbura ki mugi wù mu!» Wu na ba yee jò shò na: «Né yee tayirige cé wé.»

26 Wee tuun wu ni yi na ba jò kòn na wu pyi na: «Wèè ya li, na gba ma jii na, m'a wèè kalaa wèè kulogoo ki kakuutoroyo yi ni.»

27 Wee na ba yee jò shò na: «Né yee tayirige cé wé, yi toro laha na tàan, yee kakuubyii bèeri!»

28 Wee xuu wu ni yi ba Ibirayima, ni Ishaaga, ni Yakuba, ni Kilé tudunmòò pu bèeri ja Kilé wo saanra te ni tuun wemu ni, yi na da mèhèé suu wà, na ganhaa kuri. Bani p'a yee wá kpèngé ki na.

29 Sipyii pii na ba na yiri Kilé-nòhò, ni camutomò, ni Kilé-parama kabaya shuun wu na, na diin na li Kilé wo saanra ti ni.

30 Wee tuun wu ni, kadugo yiri wuu pii na ba bye jahagbaa wuu. Nahagbaa wuu pii na bye kadugo yiri wuu.»

Yesu ya jo Zheruzalemu keree na (Macoo 23:37-39)

31 Wee tuun wuyé pyaa ni a Farizhèen p'i fulo Yesu na na wu pye: «Yiri laha naha, bani Hèròdi funjò wa wu ma gbo.»

32 A Yesu di pu jò shò na: «We nanmahara fòò we kanna sige ponjò ki, yi she yi jo wu mu na: «Nijaa ni jiga n'a da jinaa kori yeege sipyii ni, di yama fèé cuunjò. Caŋa taanri wogo ki na né na xhò lee ni.»

33 Ga li waha l'i waha né yaa na pye koo li na, nijaa, ni jiga, ni jigabudoro, bani li ya ta saha Kilé tudunmòò wu gbo xuu watii ni ni Zheruzalemu ni bé wé!

34 «Zheruzalemu, Zheruzalemu, mu wemu w'a Kilé tudunmòò pu xuli ge, piimu p'a dunni ma mu ge, na kagereye taga na pee bé waa na xhuli ge, né funjò ya pye tégèé nìjehèjèé ni di ma nagoo pu pinne, ba xhuu ya wu nagoo pinne mé wu kapanja nòhò ni wé. Ga yee di ya ta sòò lee na wé.

35 Ayiwa yi puga ki na ba yaha wà nime fèfèé, ki niwaga. N'a da yi jo yi mu, na co nime na, y'a da na ja nige wé, fo yi ba she yu tuun wemu ni na: «Wemu w'a ma mé Kafòò mègé na ge, wee jé duba pya.»»

14

Yesu ya tinme gban fòò wa cuunjò cadèngé ni

1 Cadèngé ka na, Yesu ya kari Farizhèen pu wo sipyigbò wa puga, na li wà. Farizhèen piimu pu bye wà ge, pee bi wu kaseri.

2 Ná wa bye wà tinme gban na jé wu na.

3 A Yesu di jomò pu lò, na saliya karamògòò ni Farizhèen pu yege na: «Na saha ni saliya wu ni, l'a saha na yama fòò cuunjò cadèngé ni laa, kelee li ya saha wé?»

4 Ga, a p'i cari puyé na, wa ya jo wé. Wee tuun wu ni, a Yesu di wee yama fòò wé lò, na wu cuunjò, na wu yaha kari.

5 Lee kadugo na a wu pu pye: «Yee wa ja, kelee wu niinjé na to keenjé ni, ta yee da zhe wu wolo tóvuyò na wé, ali ki pye cadèngé ki bé wé?»

6 Pee ya já wu jɔ shɔ wɛ.

Tatiincɛŋɛ naha bulogana

7 Sipyii piimu p'a yiri yalige na ge, Yesu ya talenɛ jo pu mu, bani w'a li sɛɛri na pu ma jahagbaa tatiinyɛ yi naha buloo. A wu pu pye:

8 «Wa bu ma yiri cekaanra yaligee na, ma ganha da zhe diin jahagbaa tateɛnge ni wɛ. Ma ya li cɛ ni wemu tayerege k'a pɛle ma wogo na ge, ni wee bɛ ya yiri wɛ.

9 Wemu w'a yi bɛshuun yiri ge, wee ba ma pye ma tateɛnge ki kan we ná we mu, wee tuun wu ni ma shiige wo na zhe diin kadugo yiri tateɛnge ka ni.

10 Ga ba ma yiri wɛ, she diin kadugo yiri tateɛnge ni, kɔnhɔ ma yirivɔɔ wu ba ba, wu ma pye: «Na nani, she diin jahagbaa tateɛnge ki ni.» Wee tuun wu ni ma na pɛɛŋɛ ta ma lijii pu jii na.

11 Bani sipya sipya w'a wuyɛ durogo ge, wee na ba dirige. Sipyaa sipya w'a wuyɛ tirige ge, wee na ba durogo.»

12 Wemu w'a Yesu yiri yalige ki na ge, a wu wee bɛ pye: «Ma bu yaliɛhɛɛ pye cana ni kelee piige ni, ma ganha da ma naniɛɛ yiri, kelee ma nu sii, kelee ma cebooloo, kelee ma tiɛnii naafuu fɛɛ wɛ. Pee bɛ na ba já ma yiri yalige na ma wo yire li footɔɔ.

13 Ga ma bu yaliye pye, m'a la baa fɛɛ, ni taafɛɛ, ni faannaa, ni fyɛnmɛɛ yiri.

14 Ma na duba ta, bani pee wa da já ma yiri li footɔɔ na wɛ. Ma na ba lee footɔɔ ta sipyitiimɛ pu nixhuyo yi canɛɛ.»

Cekaanra ligbɔhɔ ki wo talenɛ le

(Macoo 22:1-10)

15 Ba yalilimɛ wa ya pee jomɔ pu logo wɛ, na jo: «Wemu wu da ba li Kile wo saanra te ni ge, wee jɛ duba pya.»

16 A Yesu di wu pye: «Ná wa bi yaliye pye piige yalige, na sipyiɛhɛmɛɛ yiri.

17 Ba yaliye yi liduun ya nɔ wɛ, p'a sipyii piimu yiri cekaanra ti ni ge, a wu wu kapyebye wu tun na wu pee pye: «Yi pa, bani yanmuɔ yi bɛɛri ya keme Xɔ.»

18 Ga, a pu bɛɛri nigin nigin di ganha na fɛnri na foro yire li taan, na yu na wu kafari pee mu. A nizhiimɛ wu wu pye: «Tɛge ka nɛ shɔ, nɛ yaa na she kee wii. N'a ma jɛɛri, le yafa na mu.»

19 A wa bɛ di wu pye: «Nuɛhɛɛ kɛ nɛ shɔ, n'a da zhe kee taanna. N'a ma jɛɛri, le yafa na mu.»

20 A wa bɛ di wu pye: «Nimɛ nɛ cee lenɛ, lee l'a li pye, nɛ da já zhe wɛ.»

21 A kapyebye wu guri she jɔɔ wu yiri, na kii keree kii bɛɛri paari wu mu. A kaanɔ ki fɔɔ wu luu di yiri, a wu wu kapyebye wu pye: «Fyaala she kulo li pinnerɛ kpɛɛnyɛ, ni kakuutoroyo yi ni, m'a la baa fɛɛ, ni taafɛɛ, ni fyɛnmɛɛ, ni faannaa yiri pa naha.»

22 «Ba w'a she pee yiri na pa wɛ, na ba wu jɔɔ wu pye: «Na jɔɔ, m'a tuduro temu kan ge, n'a ti pye, ga lee bɛ na puga ki sanha ji wɛ.»

23 A jɔɔ wu kapyebye wu pye: «She kodoroyo yi ni, ni kobiire te, m'a sipyii pu karamu p'i ba, kɔnhɔ na puga k'i ji.

24 Bani sipyii pii nɛ fɛnhɛ yiri a p'i li she ge, n'a da yi jo yi mu, nɛ wo yalige ka jɛ wee wa shishiin jɔɔ ni wɛ.»

Kaa lemu li wa fanha Yesu kalaapiire ti na ge

(Macoo 10:37-38)

25 Shenɛhɛmɛɛ bi taha Yesu feni. A wu ηmahana jɛri pu shizhaa na na pu pye:

26 «Wa bu daha ne feni, ne kaa bye l'i ya dan weefo ni na toro wu to, ni wu nu, ni wu sho, ni wu nagoo, ni wu ceboronamaa, ni wu ceboroshaa, ni wuye pyaa be taan we, wee da ja bye ne kalaapire we.

27 Wemu ya wu korikoritige lo, na daha ne feni we, wee da ja bye ne kalaapire we.

28 «Wa ba giin wu zangaso-toongɔ yerenɛ yee ni, ta wu da venhe diin na ki yerenɛ yerenɛ pereme pu toro, yaaga bu da na ne wu kenɛ ni, di ki yerenɛ xho we?»

29 Wu ma fyagi wu bu ki noho shan, wu bi da ja ki sana xo, ni ki navɛɛ ya pa no kon na zeheni wu na we,

30 na wu la wo, na yu: «Wee na we ya puga ki yerenɛ no kon, ga wu ya ja ki xo we.»

31 Kelee saan wa ba giin wu kashen kon saan wa na, ta wu da venhe diin na wu funno sha, wu ni namaa kabofono ke (10.000) bu da na da ja saan wa ni namaa kabofono kelee shuun (20.000) nono ciri we?

32 Wu bye wu da ja we, na wee saan wu yaha tatoongo ni, w'a tudunmo yaha kari wu she taan ne sha.

33 Lee pyegana li na, wemu ya kahari wu kenɛ yanmuɔ beeri ni we, wee da ja bye ne kalaapire we.

*Tipoomo ne suumo pemu ni we
(Macoo 5:13; Marika 9:50)*

34 «Suumo ya no, ga pu tipoomo bu foro pu ni, naha na pu taan sanha we?»

35 Pu da yafiin be no ninɛ na we, pu da ja bye kaafugo ninɛ na we, sipyii na pu wa kadaan na. Wemu na logo ge, wu logo de!»

15

*Yesu ya talene la jo dubyapɛngɛ shizhaa na
(Macoo 18:12-14)*

1 Fanhafɛɛ wari shono ni jurumupyii pii be ya fulo Yesu na, na wu jomo logo.

2 Lee na a Farizhen ni saliya karamogolo p'i ganha na kalohoro yu na: «We na we ya jurumupyii con na no,gi, w'a li ni pu ni shiizhan.»

3 A Yesu di le talene le jo pu mu na:

4 «Jogo wu wa yee ni, dubyaa xhuu nigin (100) bu bye wu mu, a nigin di biin, ta wu da kelee gbarashere ni gbarashere (99) wu samaa yaha wa sige ki ni, wu she nibɛngɛ ki sha fo wu ki na we?»

5 Ba w'a she wu ja we, wu fundanga wo na wu le wu katigoo ni.

6 Ba w'a no puga we, w'a wu naniinɛ ni wu tiinɛni yiri, na pu pye: «Wu fundanga ta shiizhan, bani ne na dubyapɛngɛ ki na.»

7 A Yesu di jo: «Lee na n'a da yi jo yi mu, jurumupye nigin be bu yere wu jurumu na, fundanga na bye wee wuu na fugba we ni na toro sipyitiime kelee gbarashere ni gbarashere (99) taan, piimu mago ne nige jurumu yafa na we.»

Talene lemu l'ajo warifyen nibɛngɛ shizhaa na ge

8 A Yesu di jo sanha na: «Kelee cee weke wu da bye ni warifyen tuuyo ke ni, nigin bu biin yi ni, ta wu da sokinna le wu puga ki po wu ki sha xuuni fo wu ki na we?»

⁹ Wu bu ki ja tuun wemu ni, w'a wu pushajiineε ni wu tiinjii cèe yiri na pu pye: «Wù fundanga ta shiizhan, bani ne warifyen tuunjo ke ki bi piin ge, ne ki ja.»

¹⁰ Lee wuu na, n'a da yi jo yi mu, fundanga ki wa kii melekεε pu mu jurumupye nigin na yere wu jurumu na.»

Talene lemu l'a jo ja nibεenge shizhaa na ge

¹¹ A Yesu di jo be sanha na: «Jalaa shuun bye ná wa mu.

¹² A kurogo ja wu tofɔɔ wu pye: «Na to, lemu na ba nɔ na na cen wu ni ge, lee kan na mu nime!» Ba w'a yee jo we, a tofɔɔ wu sɔɔ na naafuu wu taa pu shuun wu na.

¹³ Cabyaa kii nidorogo na, a kurogo ja wu wu taa wari wu beeri wá wuyε na. Na gari taliige fiige ka ni, na she wuyε yaha wà fungɔngɔ baa sipya. Na wari wu beeri kyεegi junjo baa keree ni.

¹⁴ Ba wari wu beeri ya xɔ we, a xuugboho di jé kee fiige ki ni. A kanhama di nɔ wu na.

¹⁵ A wu she jé baari ni kee fiige ki sipya wa mu, a wee di wu yaha kari wu kereye ni shaanahana na.

¹⁶ A xuugo di shɔ wu ni xuuni. Yaliye yemu pu bi gaan shaalaa pu mu ge, a wu funjo di bye wu li yee ni, ga wa shishiin ya ya kan wu mu we.

¹⁷ «Ba w'a wu funjo sha we, na jo: «Kapyebyii nijehemεε pu wa ne to puga. Pu ma li, na yalige ki sanja yaha, ne kunni di zhaa di xhuu naha xuugo kenε ni.

¹⁸ N'a da guri zhe na to wu puga ki ni, di she wu pye: Na to, n'a nahana Kile mu, na nahana mu be mu.

¹⁹ Ne yaa na yiri nige mu ja sanha we. Na co ba ma kapyebye wa je we.»

²⁰ A wu yiri kari puga.

«Na wu yaha taliige ni, a wu to wu wu nibawo ja, a wu njpaara di jé wu ni. A wu baa kari na she jafɔɔ wu shaari ni taanjeεge ni, na wu keye migile wu katige ni.

²¹ A ja wu to wu pye: «Na to, ne nahana Kile mu, na nahana mu be mu, ne yaa na yiri mu ja nige we.»

²² Ga, a wu to wu yi jo kapyebyii pu mu na: «Yi fyaala pa ni fadeye yi beeri nizaanja ki ni yi pa le wu na, y'i kabelene le wu kabee na, y'i tanhaya le wu na.

²³ Yi ba ni nupepinje sinme wogo ni yi pa gbo. Wù li wù funjo taan,

²⁴ bani ne pya we w'a ja ge, wu bi xu, w'a kuri pye niifeεε ni. Wu bi piin, w'a ja.» A p'i kalene jo co.

²⁵ «Lee bi wu jashiime wu ta wee na je tege ki ni, ba wee ya teenje puga na we, a wu yatinye yi tunmɔ ni xɔnhɔɔ ti tunmɔ pu logo.

²⁶ A wu kapyebye wa yiri na wu yege lee kalene li junjo na.

²⁷ A wee di wu jo shɔ na: «Mu cuun wu w'a pa, a ma to wu nupepinje sinme wogo gbo wu mu, bani wu ja w'a pa jé sicuumɔ na.»

²⁸ A jashiime wu luu di yiri, wu ya ta sɔɔ na jé puga we. Ba wu to w'a yee logo we, na foro kari wu feni, na she wu jeeri na wu jo wuyε na wu jé.

²⁹ Ga, a wu tofɔɔ wu pye: «Wii me de! Ne yee ya jehε na kapyenjeε pyi mu mu. Ne ta mu jomεε yaha tuun wa yafiin ni we. Lee be na, ali mu ya ta sikapire nigin be kan ja ne mu, kɔnhɔ ne ni na najiineε di fundanga pinne pye shiizhan we.

³⁰ Ga we wu wa mu ja wu ge, w'a mu naafuu wu beeri kyεegi dɔdɔshaa ni. Ba w'a pa we, a mu nupepinje sinme wogo gbo wu mu!»

³¹ «A wu to wu wu jɔ shɔ na: «Na ja, tuun beeri ni mu wa ne taan naha, ne yanmuyo yi beeri wa mu woyo.

³² Ga wee ya yaa na funɔ taan, na kalene pye, bani ma cuun we wu wa we ge, wu nixhugo ki bye, ga w'a niifere ta nime. W'a bi piin, ga w'a ja.»

16

Naafuu fɔ wa ni wu wari kajahashɔnrimo

¹ A Yesu di yi jo sanha wu kalaapiire ti mu na: «Ná naafuu fɔ wa bye wà, kajahashɔnrimo wa di jɛ wu mu, a sipyii di wee tɔɔgo le na w'a wu jɔɔfɔ wu kabyaa ki kyɛɛgi.

² A jɔɔfɔ wu wu yiri na wu pye: «Leke ne di nuri mu shizhaa na we? Wù keree ki jaha wolo, bani mu wa da já bye nige ne kajahashɔnrimo we.»

³ «Wee tuun wu ni a wee kajahashɔnrimo wu yi jo wuyɛ funɔ ni na: «Leke ne da ba byi we? Na jɔɔfɔ w'a na leri wu kabyaa ki jɔɔ ni. Faa fanha wa na ni we; jerege shiige di jɛ na na.

⁴ Uun! Le n'a da bye ge, n'a lee ce, kɔnhɔ di ba laha kabyaa ki jɔɔ ni, pii di na círi leɛ pu kaban.»

⁵ Wee tuun wu ni pii p'a fɔhɔ lɔ wu jɔɔfɔ wu mu ge, a wu ganha na pee yiri nigin nigin. A wu nizhiime wu pye: «Ne jɔɔfɔ wu juu wu wa mu na we?»

⁶ A wee di wu jɔ shɔ na: «Sinme barigoo kelee shuun (20).» A wu wu pye: «Ma semɛ wu lɔ, m'a diin tɔvuyo na m'a sinme barigoo ke ka.»

⁷ Lee kadugo na a wu wa be pye: «Mu do, juu di wa mu na we?» A wee di wu jɔ shɔ na: «Shinma bɔrilɔ xhuu nigin (100).» A wu wee pye: «Ma semɛ wu lɔ m'a shinma bɔrilɔ kelee gbarataanri (80) ka.»

⁸ A jɔɔfɔ wu wee kajahashɔnrimo tifiire baa fɔ we sɔ wu shizhiinme pu na, bani ke kɔɔ ke sipyii wa keree pyi ni shizhiinme ni puyɛ te ni, na toro kpeɛngɛ nagoo taan.»

Naafuu ni Kile da já binne bye yee jɔɔfɛ we

⁹ A Yesu di wu kalaapiire ti pye: «Yee bu ke kɔɔ ke wo naafuu wu lɔ na taga sipyii tege, na najege sha ni wee ni. Yee wo cana jii li ga ba xhɔ cana kemu ke kɔɔ puga ke ni, lee na ba bye kajuɔ na baraji kan yi mu Kile yiri Alijine ni.

¹⁰ We wu jɛ n'a daa sipya kafenhɛfɛnhɛɛ ni ge, wee wu jɛ n'a daa sipya kagbɔhɔ be ni. We wu jɛ tifiire baa fɔ kafenhɛfɛnhɛɛ ni ge, wee wu jɛ tifiire baa fɔ kagbɔhɔ be ni.

¹¹ Lee wuu na, ke kɔɔ ke wo naafuu we w'a sipyii faanna ge, yee bye yee di ya pye n'a daa sipyii wee keree ni we, ta naafuu can can wo wu kaa na ba le yee keɛ ni?

¹² Naafuu we wu jɛ watii wo ge, yee bye yee di ya pye n'a daa sipyii wee wo keree ni we, ta yeeyɛ pyaa wo wu na ba gan yee mu?

¹³ Kapyebye wa shishiin da já da kapyɛɛ pyi jɔɔfɛ shuun mu we. Bani wa na ben wu mu, wa na daan wu mu, kelee wu norɔ wa na, wu laraga kɔn we wu na. Yee da já da kapyɛɛ pyi Kile mu, yi da ki pyi naafuu be mu we.»

Yesu wo yɛɛ li kafila wa

(Macoo 11:12-13; 5:31-32; Marika 10:11-12)

¹⁴ Farizheen pii pu jɛ wari na dan pu ni ge, ba pee ya yee beeri logo we, na ganha na wu la wo.

15 A wu pu pye: «Pii p'a puyε pyi sipiyitiimeε sipyii jii na ge, pee pu jε yere. Ga Kile ya yee zoloo pu ce, bani yaaga kemu sipiyawyii ya beε ge, kee ki jε makonjo yaaga Kile jaha taan.»

16 «Musa wo saliya we ni Kile tudunmoo Kitabuu pu bye wa, fo na she no Yohana Batizelipye wo tuun wu na. Na lo fo wee tuun wu na Kile saanra ti wo Jozaama p'a yu, a sipyii beeri di yatenye waha p'i je ti ni.»

17 Fugba we ni jinε ke toromo na ba daan fo xuuni na toro Kile wo saliya wu kamapile fuduuno nigin be wo do na.

18 «Sipyaa sipya w'a wu sho gbaga xo na watii lenε ge, dodooro m'a pye. Wemu bu na wa wo ceforomo lenε, dodooro w'a pye.»

Ná naafuu fɔɔ ni Lazari keree

19 «Ná naafuu fɔɔ wa bye wà na saannaa fàya leni, na fanhafεε yaliye li jiga beeri.»

20 Ná la baa fɔɔ wa be di bye wà, wee mege jε na Lazari. Wu ceesege ki beeri ki bye nookuuyo. Pu bi she wee sinninε wee naafuu fɔɔ wu kaaja ki kujoo joo na,

21 Yalinahara te ti bi wo na dun naafuu fɔɔ wu tabali wu noho ni ge, wu funjo bye wu da tee li. Na wu yaha wu ya tee be ta li we, a ponoo be di noho na ma na wu nooyo yi laala sanha.

22 «Caaja ka, a wee la baa fɔɔ wu ba xhu, a melekεε di wu muna lo na she yaha tatiinεε ka ni Ibirayima kanige ce. A naafuu fɔɔ wu be di ba xhu, a p'i wu le.»

23 Na wu niganhaja yaha xuu kulo li ni, a wu wu jaha yirige, na Ibirayima ja taliige ni, na Lazari be ja wu kanige ce.

24 Wee tuun wu ni, a wu xhuulo na jo: «Na to Ibirayima, juno jaari na na! Lazari yaha wu she wu kabee le muna le fynmi loho ni, wu ba na jile le jinε, bani na niganhaja ki wa xuuni ke na ke ni.»

25 A Ibirayima di wu jo sho na: «Na ja, ma funjo kon li na na mu ya ma kasaanaa ki beeri ta na mu yaha konjo na, a Lazari di kakuunoo ta lee tagana le na. Nime wee jaha wa jinε, ga mu kunni jaha d'a weri.»

26 Na fara lee na, wecogonjo naganja ki jε we ni yee te ni, konho piimu ba giin p'i foro naha p'a se yee yiri, pu ganha bu ja we. Piimu ba giin p'i yiri yee be yiri p'a ma naha, pu be ganha bu ja we.»

27 «Wee tuun wu ni a naafuu fɔɔ wu jo: «Na to, na ma jεeri, Lazari yaha she na to puga ki ni.»

28 Bani nε ceboronamaa kaguro wu wa wa. Wu she pu sonmi, konho pu ganha da ba we kanhama xuu we ni we.»

29 A Ibirayima di wu jo sho na: «Musa ni Kile tudunmoo kafila wu wa pu kenε ni, pu wee logo.»

30 Ga, a wu jo: «Ahayi, na to Ibirayima, lee ye wa da yaa we de! Ga fo gbo nigin be na jε na she pu yiri wa; lee bu bye, pu na daburaje jo pu jurumu wu na.»

31 A Ibirayima di wu pye: «Pu bye p'i ya Musa ni Kile tudunmoo pu wo kafila wu logo we, ali gbo wa jεhe jε foro pusamaa te ni, pu da ga da we.»»

17

Nugyεgi keree ni jurumu yafa
(Macao 18:6-7, 21-22; Marika 9:42)

1 A Yesu di yi jo wu kalaapiire ti mu na: «Nugyεεgi keree da ga já bye pyebaa wε. Ga sipya wemu wu da kee pye ge, bɔɔngɔ ki wa weefɔɔ wogo.

2 Wemu wu jε nɔhɔcεεε n'a daa koo ni ge, sipyaa sipya w'a wee wa jɔɔ kyεεgi ge, na faatabaaga pɔ wu katige ni, na wu wá suumɔ lɔhɔ ni, lee ya pɔɔ wu mu li bye na.

3 Y'a yiyε kasεri kee keree kii na. Ma ceboro bu jurumu pye, jo ni wu ni. Wu bu daburajε jo, m'a lee yafa wu mu.

4 Wu bu wɔɔɔ ma ni tɔɔɔii gbarashuun caɔa jii ni, wu bu guri shε ma mu tɔɔɔii gbarashuun na ma pye kafari, m'a kee bεεri yafa wu mu.»

N'a daa wu keree

5 Caɔa ka, tudunmɔɔ p'a pa Kafɔɔ pye: «La fara wu n'a daa wu na.»

6 A Kafɔɔ di jo: «Yee n'a daa wu da bi ali mutaridi pilere bε xɔ pεεε ni, yee bi da yi jo ke tigrɔhɔ ke mu na ki kɔɔngi k'i shε nɔri suumɔ lɔhɔ ni, k'a yee jɔmεε co.

Kapyebye tayerege jε kemu ge

7 «Kapyebye bu bye yee wa mu, wu bi faa pyi kelee na yatɔɔyɔ naha, wu bu yiri sige ni na pa tuun wemu ni, wu ma wee kapyebye wu pye wu pa diin yalige jɔɔ ni ya?

8 Ta wu da wee kapyebye wu pye wu yalige shɔhɔ, wu bu xhɔ wu wu faleye yi faa, wu fεnhε shε ki yerenε wufɔɔ yε pyaa tɔan, wufɔɔ di li fo wu din, wu gba bε wε? Lee kadugo na kapyebye wu bε di na li wε? Ta wufɔɔ jε ma li pye mu wε?

9 Kapyebye we w'a wu nijogoo ki pye ge, baaga kakaan jɔɔ jε wee mu wε.

10 Lee na yee bε, ye y'a jo yee mu ge, yee bu yee bεεri pye, y'a yaa yi jo na go kapyeyii yee ya sii, na yi nibyii y'a pye. Yi kayahana jɔɔ yε y'a pye.»

Yesu ya togo fεε kε cuunɔ

11 Na Yesu yaha koo na wu na se Zheruzalemu ni, a wu doro Samari fiige ke ni Galile fiige ki tε ni.

12 Wu nijewo kulo la ni, a togo fεε namaa kε wa di ba wu jɔɔ círi, ga, a p'i yere na laara kɔn wu na,

13 na mujɔɔ wá na: «Karamɔgɔ Yesu, jɔɔ jaari wu na!»

14 Ba w'a pee ja wε, a wu pu pye: «Yi shε yiyε shε saraya jaha shɔɔnrvɔɔ pu na.» A pu nigariwuu di juunɔ.

15 Ba shεn nigin wa ya wuyε ja w'a cuunɔ wε, na ηmahana kuri, na ganha na Kilε sɔni na ma ni mujuugbɔɔ ni.

16 Ba w'a pa nɔ Yesu na wε, na shε nuguro sin wu fεε ni na wu jaha buri jinε ki na, na baraga taha wu na. Na ta wee di bi bye bε Samari shεn.

17 A Yesu di jo: «Ta sipyii ke bε w'a cuunɔ wε?»

18 Pusamaa gbarashεεε wu wa mii wε? Wa yafiin ya ta pa Kilε pεle nabunna we kadugo na wε.»

19 Lee kadugo na a wu wu pye: «Yiri m'a se! Ma n'a daa w'a ma cuunɔ.»

Kilε wo saanra ti ba jaha shεshεεε

(Maco 24:23-28, 37-41)

20 Caɔa ka, Farizhεen p'a pa Yesu yege na: «Tuun wekε ni Kilε wo saanra t'i da ba wa wε?» A wu pu jɔ shɔ na: «Kilε wo saanra ti da ba ba na saha ni sipyii kasεεε ni wε.

21 Pu da ga ba jo bε: «Wu we naha,» kelee «Wu we mε wε,» bani Kilε wo saanra ti wa yee ninε ni.»

²² Lee kadugo na a wu wu kalaapiire ti pye: «Caya ya wa ma, li bi da daan yee ni na Sipya Ja caṅa ka ja, ga yee da kee ja wε.

²³ Sipyii na ba yee pyi na: «Wu wa naha,» kelee «Wu wa mε,» ga yi ganha da zhe wà wε, yi ganha da daha pu feni wε.

²⁴ Sipya Ja cabaṅa, kee na ba bye ba Kile-jiηεε je wε, ma jí taapile ni, kpeṅge ki ma yiri fugba wu kabaṅa ka na, na nɔ ka na.

²⁵ Ga yani kee caṅa ke ki nɔ ge, li waha l'i waha wu na ba ganha xuuni, niṅaa sipyii di zhe wu ni.

²⁶ «Ba Nuxhun wo caṅa jii li keree k'a pye wε, mu l'a da ba bye Sipya Ja wu be cabaṅa.

²⁷ Sipyii bi li na gbuu, na cèe leηεε, kelee na pu nagoo kaan gbaya ni, fo na she nɔ caṅa kemu Nuxhun ya jé kɔɔgbɔhɔ ki ni ge. Wee tuun wu ni a logbɔhɔ di ba pee beeri kyεegi.

²⁸ «Keree kiimu k'a pye Lɔti caṅa jii ni ge, kee tuugo na ba bye sanha. Lɔti caṅa jii ni, sipyii bi li na gbuu, na zhuu na beεεε, na faa pyi, na piyεyε yereṅε.

²⁹ Ga Lɔti ya foro Sodamu kulo li ni caṅa kemu ge, kee caṅa ke, na ni kirimu ya yiri fugba wu ni, na do ba zanha je wε, na pu beeri kyεegi.

³⁰ «Caṅa kemu Sipya Ja da ba wuyε she ge, kii keree kii beeri tuuyo na ba bye sanha.

³¹ Kee caṅa ke wemu je wu puga kataṅa na ge, wee ganha bu digi jé puga ki ni yaaga feni wε, mu wemu be wu je ma keεyε ni ge, mu be ganha bu guri da ma puga wε. Ga wa beeri di da wu jubile yε shaa.

³² Yi funyɔ yi to Lɔti shɔ wu wuu li na!

³³ Wemu w'a wu munaa juηɔ shaa di wolo niṅaa ge, wee na ba buun li ni jiga na. Wemu w'a bɔnri wu munaa ni niṅaa ge, wee na ba wu munaa juηɔ wolo jiga na.

³⁴ N'a da yi jo yi mu, kee caṅa ke, sheen shuun na ba bye yasinnenuηɔ na piige ni, wa na ba lɔ na wa yaha.

³⁵ Cèe shuun na ba shinma tiree shiizhan, wa na ba lɔ na wa yaha. [

³⁶ Namaa shuun na ba bye tege ni, wa na ba lɔ na wa yaha.»]

³⁷ A kalaapiire t'i wu yege na: «Kafɔɔ, xuu wekε ni lee da ba bye wε?» A wu pu jɔ shɔ na: «Xuu wemu ni yaxugo je ge, wà tobinyε ya yiye pinnεε.»

18

W'à yaa na Kile jεeri tuun beeri ni

¹ Yesu ya talene jo pu mu na jaha tii ni Kile-jεεge ni, na sipyii ya yaa p'a Kile jεeri tuun beeri ni, pu ganha bu ganha wε.

² W'a jo: «Kiiri kɔnvɔɔ wa ya bye kulo la ni, wu bi fyagi Kile na wε, wu mago bye sipya wa yafiin be ni wε.

³ Naxhugoshɔ wa bye lee kulo li ni, wee bi ma se wu yiri na wu pyi na wu wu pεen kakuuyo footɔnɔ kan pu mu.

⁴ L'a mɔ, kiiri kɔnvɔɔ wu bi sanha sɔɔ wε. Kadugo tãan a wu wuyε pye: «Ali ne jεhe bye ne fyagi Kile na wε, ali ne mago jεhe bye wu je sipya yafiin be ni wε,

⁵ lee be na we naxhugoshɔ we, w'a ne kana, lee wuu na n'a da wu pεen pu kakuuyo footɔnɔ kan pu mu, kɔnhɔ wu ganha ba ma da na kana tuun beeri ni wε.»

⁶ A Kafɔɔ di jo: «Kiiri kɔnvɔɔ tiibaama w'a yemu jo ge, yi yee logo.

⁷ Kile ya piimu jaha bulo pee di meheε suu wu feni canja ni piige ge, ta wu da ba pee wo peen pu kakuuyo yi footɔnɔ kan pu mu wε, ali na ta w'a luu gbo bε pu taan wε?

⁸ N'a da yi jo yi mu, kakuuyo ye p'a byi yi na ge, wu na ba yee wo footɔnɔ kan tɔvuyo na. Ga Sipya Ja wu ba ba tuun wemu ni, ta wu na ba n'a daa ta jinε ki na ge?»

Farizhen wa ni we wa li shaa pu wu jurumu yafa wu mu ge

⁹ Sipyii piimu p'a bi daa puyε na na pee ya tii ge, na ta p'i ya bi pusamaa wii na pu jε yafiin bε wε ge, Yesu ya le talenε le jo pu shizhaa na na:

¹⁰ «Namaa shuun wa ya she Kile-peεnε pugbɔhɔ ki ni na she Kile jεeri: Nigin bye Farizhen, shuun wo wu jε fanhafεε wari shɔvɔɔ.»

¹¹ A Farizhen wu yiri yere na Kile jεeri wuyε taan mumε, na: «Kile, n'a baraga taha ma na, bani nε ni sipyii pusamaa wa nigin wε: nagaalaa, ni kakuubyii, ni dɔdɔɔ, nε wa ba we fanhafεε wari shɔvɔɔ we wa wε.

¹² Cewuu cewuu, nε ma suun le cabyaa shuun. Kuduun we nε daa ge, nε wee bεeri jagi wo.»

¹³ Ga, a fanhafεε wari shɔvɔɔ wu yere kabanugo na. Wu ya ta sɔɔ, ali na wu jaha yirige fugba wu ni wε, ga, a wu wu dodonɔ kpɔn kpɔn jatanhanja keje ni na jo: «Kile, jɔnɔ jaari na na, jurumupye nε jε.»

¹⁴ «N'a da yi jo yi mu, we ná we kajii da wo ya kari puga, ga Farizhen wu ya li ta wε, bani sipyaa sipya w'a wuyε durogo ge, wee na ba dirige. Sipyaa sipya w'a wuyε tirige ge, wee na ba durogo.»

Yesu ya duba nɔhɔpiire ta mu

(Macao 19:13-15; Marika 10:13-16)

¹⁵ Canja ka, sipyii pii ya pa Yesu mu ni nɔhɔpiire ta ni, kɔnhɔ wu gbɔn ti na. Ba wu kalaapiire t'a lee ja wε, na yogo jo ni pu ni.

¹⁶ Ga, a Yesu di tee nɔhɔpiire ti fulo wuyε na na jo: «Yi nɔhɔpiire ti yaha ti da ma na mu, yi ganha ba ti jaha kɔɔn wε! Bani pee shi tuugo wuuro ti jε Kile wo saanra te.

¹⁷ Can na, n'a da yi jo yi mu, sipya wemu ya Kile wo saanra ti co ba nɔhɔcεεε jε-ε wε, wee da ga ba jε ti ni bada wε.»

Naafuugbɔ fɔɔ jeme p'a pεn Kile wo saanra ti ni

(Macao 19:16-30; Marika 10:17-31)

¹⁸ Yawutuu jɔnɔfɔɔ wa ya Yesu yege na: «Karamɔgɔsaama, jaha nε yaa na pye, kɔnhɔ di jii sicuumɔ nixhɔbaama ta wε?»

¹⁹ A Yesu di wu pye: «Naha na m'a na pyi nizaama wε? Nizaama wa shishiin wa wε, fo Kile ye.

²⁰ «M'a Kile wo saliya wu jɔmεheε ki ce: «Ma ganha bu dɔdɔɔɔ pye wε! Ma ganha bu sipya gbo wε! Ma ganha bu nagaara pye wε! Ma ganha bu kafnyeε taha ma sipyijii na wε! Ma da ma nu ni ma to pεle!»

²¹ A wee ná wu jo: «Fo na nɔhɔpiire ti tuun wu ni nε jɔ kɔn na kii koro jaari.»

²² Ba Yesu ya yee logo wε, na wu pye: «Kaa nigin ye l'a mu kuuɔɔ sanha! She ma keje yanmuyɔ yi bεeri pεε, m'a wee wari wu kan la baa fεε mu! Wee tuun wu ni, ma na naafuu ta fugba we ni. Lee kadugo taan m'a ba daha na feni.»

²³ Ga ba ná w'a yee logo wε, a wu jaha di sii tanha xuuni, bani naafuugbɔ w'a bye wu mu.

²⁴ Ba Yesu ya wu jaha ja k'a tanha wε, na jo: «Naafuugbɔ fɔɔ jeme p'a pεn Kile wo saanra ti ni de!

²⁵ Nohɔŋɔ jemɛ ya taan museni wii ni, na toro naafuugbo fɔɔ jé na Kile wo saanra ti ni.»

²⁶ A pee jomɔ pe logovɛɛ di jo: «Aa! Wee tuun wu ni sipya weke na já pa sho we?»

²⁷ A Yesu di jo: «Le l'a sipyii já ge, lee ya Kile jani we.»

²⁸ Wee tuun wu ni a Pyɛɛri di jo: «Li wii, wèe ya kahari yanmuyo beɛri ni na daha mu fɛni.»

²⁹ A Yesu di pu pye: «Can na n'a da yi jo yi mu, sipyaa sipya w'a kahari wu puga ni ge, kelee wu sho, kelee wu cebooloo, kelee wu sefɛɛ, kelee wu nagoo, Kile wo saanra ti wuu na ge,

³⁰ weefɔɔ na ba yee beɛri yahanɔa nijehɛɛ ta na wu yaha koŋɔ na, na ba nii sicuumɔ nixhɔbaama be ta niga na.»

Yesu ya wu xu ni wu jɛ wu jo sanha

(Macao 20:17-19; Marika 10:32-34)

³¹ A Yesu di wu kalaapiire ke ni shuun wu ye yiri, na pu pye: «Wù wii gaanji Zheruzalemu ni, Kile tudunmɔɔ p'a keree kiimu kaa Sipya Ja wu shizhaa na ge, kee beɛri na ba bye na ki fa.

³² Wu na ba jé shi watii keŋɛ ni, pee na ba zhehe wu na, na wu shehele, na jɔlɔhɔ tugi wu na,

³³ na wu kpɔn ni susɔlɔɔ ni, na na wu gbo. Ga wu caxhugo cana taanri wogo ki na w'a jɛ.»

³⁴ Ga kalaapiire ti ya ta yafiin be jaha ce kii keree kii ni we. Bani pe jomɔ pe kori bi njɔhɔ pu na. Ye y'a jo pu mu ge, pu ya ta yafiin be kori ce we.

Yesu ya fyɛn wa ni mugɪ

(Macao 20:29-34; Marika 10:46-52)

³⁵ Ba Yesu ya tɛɛɛ Zheriko na we, lee ya bi fyɛn wa nidɛɛngɛ ta koo li jɔ na na saraya jɛɛri.

³⁶ Ba wee ya sipyiire ti nidorowuu tunmɔ logo we, na yegenɛ pye na: «Le di jɛ jaha we?»

³⁷ A p'i wu pye: «Nazareti sheɛn Yesu w'a doroo.»

³⁸ Wee tuun wu ni a wu mujuu wá na: «Dawuda Ja Yesu, jɔɔ jaaari na na!»

³⁹ Pii pu bye sipyiire ti nahagbaa na ge, a pee di wu kaa jo na wu co wuyɛ na, ga, a wu sii la fara mujuu li na na yu: «Dawuda Ja, jɔɔ jaaari na na!»

⁴⁰ A Yesu di yere, na jo na pu pa ni wu ni. Ba fyɛn w'a fulo Yesu na we, a Yesu di wu yege na:

⁴¹ «M'a giin di jaha pye ma mu we?» A wu wu jɔ sho na: «Kafɔɔ, di da jaa!»

⁴² A Yesu di wu pye: «Ta jaa! Ma n'a daa w'a ma cuunɔ.»

⁴³ Taapile ni a wu ganha na jaa. A wu daha Yesu fɛni, na ganha na Kile pele. Tuun wemu ni sipyiire ti beɛri ya lee jaa ge, a pu be di ganha na Kile sɔni.

19

Yesu ni fanhafɛɛ wari shɔvɔɔ Zangɛ keree

¹ Cana ka Yesu ya pa doroo Zheriko kulo li ni.

² Ná wa bye wá wu mɛge jɛ Zangɛ. Wee bye fanhafɛɛ wari shɔvɔɔ jɔɔ, naafuu fɔɔ w'a bye wii.

³ Wu bi giin wu Yesu jaa wu wu ce, ga sipyiire ti jehɛ wuu na ya ta já wu jaa we, bani wu bi gberɛ.

⁴ Lee na a wu baa kari nahagbaa na, na she dugi tige ka ni, kemu mɛge ki jɛ na Sikomari ge, kɔnhɔ wu Yesu jaa, bani wu na ba dorowá.

5 Ba Yesu ya nɔ wee xuu wu ni wε, a wu wu jaha yirige na Zangε pye: «Zangε, tigi tɔvuyo na, bani mu puga n'a da zhe digi njɔna.»

6 A Zangε di digi tɔvuyo na, na wu jɔɔɔ ciri ni fundanga ni.

7 Ba sipyii p'a lee ja wε, a pu beeri di ganha na ɲmunu-ɲmunɔ na yu: «W'a she digi jurumupye wa mu.»

8 Ga, a Zangε di yere Kafɔɔ jaha tãan, na wu pye: «Li wii, Kafɔɔ, n'a da na naafuu wu taaga ki kan la baa fεε mu. Li bu da na nε wa yanɲmunɔ ka ɲmahana, nε na ki tuuyo shishεεε tereɲε weefɔɔ na.»

9 A Yesu di wu pye: «Nuwuuro ya jε njɔna ke puga ke bε ni, bani we bε jε Ibirayima wo ja wa.

10 Bani piimu p'a piin ge, Sipya Ja ya pa pee sha wu pee sho.

*Wari w'a kan kapyebyii piimu mu na p'a kegaanja pyi ge
(Macoo 25:14-30)*

11 Na sipyii pu yaha pu na kii keree kii nuri, a Yesu di le talenε le jo pu mu, bani ba w'a tεɲε Zheruzalemu na wε, a p'i ganha na giin na lee taapile li ni Kilε wo saanra t'a da tiye she.

12 Lee wuu na w'a jo: «N'a wa ya se kpɔɔncenε la na, na gari fiitɔɔngɔ ka ni kɔnhɔ p'i she saanra kan wu mu, lee kadugo na wu guri pa.

13 Na wu yaha wu sanha gari wε, a w'i wu kapyebyii ke yiri, na pu beeri kan warifyen tuuyo nigin nigin, na pu pye: «Y'a yi kenε kaanja ni we ni fo di ba she ba.»

14 Ga ba w'a kari wε, a wu shi sheen di wu kɔ, na tudunmɔɔ tun wu mu, na wu pye: «Wεe funɲɔ wa mu wu tiin wu jɔɔɔ ni wε.»

15 «Ba w'a kuri wε, saanra ti na kan xɔ wu mu wε, w'a bi wari wu kan piimu mu ge, a wu pee yiri, kuduun wemu p'a ta ge, kɔnhɔ wu wee cε.

16 A nizhiime wu ba na jo: «Na jɔɔɔɔ, n'a ma wari wu taga kapyenεε pye, a wu wu shi ke ta.»

17 A wu wee pye: «L'a jɔ kapyebye nizaama, ba na jo m'a pye jɔmεε fɔɔ kapigee ni wε, n'a da ma pye kugbɔhɔɔ ke gbafenεeri.»

18 A shuun wo wu ba na jo: «Na jɔɔɔɔ, n'a ma wari wu taga kapyenεε pye, a wu wu shi kaguro ta.»

19 A wu wee pye: «Mu bε wu pye kugbɔhɔɔ kaguro gbafenεeri.»

20 A wa bε di ba na jo: «Nɲɔɔɔ, ma warifyen wu we wu siime na, nε bi wu migile sicogo ni na keme yaha.

21 Nε fya mu na, bani nε bi li cε jo mu keree k'a waha, mu ya kemu yaha wε, kee mu ya luu, mu ya kemu nugi wε, kee mu ya gɔɔn,»

22 A wu kafɔɔ wu wu pye: «N'a da ma kiiri kɔn na bε ni ma kafila wu ni, kapyebye niguumɔ, a mu ya li cε na nε keree k'a waha ge, nε kemu yaha we na kee luu, nε kemu nugi wε na kee kɔɔn ge.

23 Jaha na m'a ya ta nε wari wu yaha banji na, kɔnhɔ di ba wu lɔ ni wu kuduun ni na niguribawo wε?»

24 Lee kadugo na piimu p'a bye wà ge, a wu pee pye: «Yi wu wo wari wu sho wu na, y'i wu kan ke fɔɔ wu mu.»

25 A p'i wu pye: «Nɲɔɔɔ we! Go wu wo wu shi ke wu wa wu mu na xɔ!»

26 A wu pu pye: «N'a da yi jo yi mu, la jε wemu mu ge, la na ba gan wee mu na fara wu wuu li na. Ga la jε wemu mu wε, ali nifenhεfenhεne lemu bε li jε wu mu ge, lee bε na ba sho wu na.

27 Nε pεen piimu ya ta sɔɔ nε wu pye pu jɔɔɔɔ wε ge, yi pa ni pee ni naha y'i pee gbo na jii na.»

Yesu ya jé Zheruzalemu ni ba saan_{JE} wε

(Macoo 21:1-11; Marika 11:1-11; Yohana 12:12-19)

²⁸ Ba Yesu ya yee jo xɔ wε, na doro sipyiire ti nahagbaa na, na se Zheruzalemu ni.

²⁹ Tuun wemu ni w'a tεɛɛ Betefaje ni Betani kulogoo ki na ge, faaboboŋɔ ki shizhaa na kemu mεge p'a yiri Oliviye faaboboŋɔ ki ge, a wu wu kalaapiire shuun wa tun, na pu pye:

³⁰ «Yi she yi nahagbaa kulo li ni, yi ba she jin li ni, yi na kafabige ka nibɔgo ta wà sipya sanha dugi na kemu na wε, y'i kee sanha yi pa naha.

³¹ Sipya wa bu yi pye: «Naha na yee di ke sanhana wε?» Yi weefɔɔ pye: «Wεe Kafɔɔ wu mago wu wa ki na.»

³² Piimu pu bye tudunmɔɔ pu ge, a pee di gari na she yi ta ba Yesu ya yi jo pu mu wε.

³³ Na pu yaha pu na kafabige ki sanhana, a ki kafεε di pu yege na: «Naha na y'i wa ke kafabige ke sanhana wε?»

³⁴ A p'i jo: «Wεe Kafɔɔ wu mago wu wa ki na.»

³⁵ A p'i ba ni ki ni Yesu yiri, na ba pu fadegbɔyɔ ya taha ki na, na Yesu durogo ki na.

³⁶ Ba w'a gaanɔ wε, a sipyii p'i ganha na pu fadegbɔyɔ piini koo li ni.

³⁷ Tuun wemu ni wu bi tεɛɛ Zheruzalemu na ge, Oliviye faaboboŋɔ ki tatigiyε ki shizhaa na ge, a kalaapiire ti pinnεge ki beeri di ji fundanga na, na ganha na Kile pele ni mujonɔɔ nigbɔhɔɔ ni. P'a kakanhanjaa kiimu beeri na ge, kee wuu na.

³⁸ A p'i jo:

«Pye duba fɔɔ, saan,
mu wemu w'a ma
Kafɔɔ Kile mεge na ge!»*

«Nariŋε ki pye fugba wu ni,
nɔɔrɔ di daha Kile mεge na
fugba lii lii wu ni!»*

³⁹ Farizheɛn piimu pu bye sipyiire ti niŋε ni ge, a pii di Yesu pye: «Karamɔgo, jo ni ma kalaapiire ti ni na pu co puyε na!»

⁴⁰ A wu pu jɔ shɔ: «N'a da yi jo yi mu, ali pu bu jo puyε na be, kagereye y'a da sipyaa suu pu tεge!»

Yesu ya mεε su Zheruzalemu wuu na

⁴¹ Ba Yesu ya tεɛɛ Zheruzalemu na wε, ba Yesu ya wu na wε, na mεε su wu wuu na, na jo:

⁴² «Kaa le li da já nariŋε kan mu mu niŋaa wo cana jii le ni ge, mu da bi lee ta ce! Ga nime, lee ya nmɔhɔ mu na!

⁴³ Bani caya ya wa ma mu mu, ma peen na ba kasɔrɔgo yerenε na taga ma maha, na ma kuuri, na do ma na.

⁴⁴ Pu na ba ma ni ma sipyii pu beeri tɔnhɔɔ, pu da ga kafaan pile la shishiin nidahanja yaha la juŋɔ ni wε, bani Kile ya pa mu dεge kaa na tuun wemu ni ge, mu ya ta lee ce wε!»

Yesu ya Kile-peɛɛ pugbɔhɔ ki pye fεfεε

(Macoo 21:12-17; Marika 11:15-19; Yohana 12:13-22)

* 19:38 Zaburuu 118:26 * 19:38 Luka 2:14

⁴⁵ Lee kadugo na a Yesu di jé Kile-pɛɛɛɛ pugbɔhɔ ki ni. Sipyii piimu pu bi bɛɛɛ ni zhɔ pyi wà ge, a wu ganha na pee kɔri na yeege.

⁴⁶ A wu pu pye: «L'a ka Kile Kafila wu ni na: «Pu na ba nɛ puga ki pyi Kile-jɛɛɛɛ puga,*» A Yesu di nɔhɔ jo sanha na: «Ga yee kunni ya ki pye nagaalaa talaraga.»

⁴⁷ W'a bi kalaa kaan caɲa bɛɛri Kile-pɛɛɛɛ pugbɔhɔ ki ni. A saraya jaha shɔɔnriɛɛ jɔnɔfɛɛ, ni saliya karamɔgɔlɔɔ, ni sipyiire ti sipyigbɔɔ p'i ganha na wu shaa di gbo.

⁴⁸ Ga pu ya cɛ dii pu da lee pye wɛ, bani sipyiire ti bi wu jomɔ pu nuri ni see ni.

20

Mii Yesu wo sefɛɛɛ ti d'a yiri wɛ?

(Macao 21:23-27; Marika 11:27-33)

¹ Caɲa ka, na Yesu yaha wu na kalaa kaan Kile-pɛɛɛɛ pugbɔhɔ ki ni, na Kile wo jozaama pu yu, a saraya jaha shɔɔnriɛɛ, ni saliya karamɔgɔlɔɔ p'i nɔ na fara nɔhɔɛɛ pu na,

² na wu pye: «Sefɛɛɛ teke gbɔɔrɔ ni mu ya kii keree kii pyi ge, tee jo wù mu, kelee jɔgɔ w'a tee sefɛɛɛ ti kan mu mu wɛ?»

³ A Yesu di pu pye: «Nɛ bɛ w'a da yi yege.

⁴ Jɔgɔ w'a Yohana tun na w'a batizeli pyi wɛ? Kile laa sipyii?»

⁵ A p'i puyɛ pye: «Wù bu jo: «Kile w'a wu tun,» wu na jo: «Jaha na yee di ya ta dà wu na-ɛ wɛ?»

⁶ Wù bu nɔhɔ jo: «Sipyii p'a wu tun,» sipyiire ti na wu wá gbo ni kagereye ni, bani pu bɛɛri ya dà li na na Kile tudunmɔ wu bye Yohana.»

⁷ Lee na a p'i wu pye na pee ya cɛ jɔgɔ w'a wu tun wɛ.

⁸ A Yesu bɛ di pu pye: «Ayiwa nɛ bɛ ya she, sefɛɛɛ temu t'a nɛ pye nɛ na ki pyi ge, nɛ bɛ da tee jo yee mu wɛ.»

Ɛɛɛɛn faapyii niguumɔ pu wo talenɛ le

(Macao 21:33-46; Marika 12:1-12)

⁹ Lee kadugo na a Yesu di ganha na le talenɛ le yu pu mu na: «Ná wa w'a bi ɛɛɛɛn tɛɛɛ ka shan, na ki kaa le ɛɛɛɛn faapyii pii kenɛ ni, na gari fiige katii ni, na she mɔ wà.

¹⁰ Ba ɛɛɛɛn w'a pa lɛ wɛ, a wu kapyebye wa tun pee ɛɛɛɛn faapyii pu mu, kɔnhɔ p'i ɛɛɛɛn wa yaha pa wu kan. Ga, a ɛɛɛɛn faapyii p'i wee kpɔn, na wu kewaye wo yaha kari.

¹¹ A wu nɔhɔ kapyebye wa bɛ tun kari, a p'i wee bɛ kpɔn na wu cogana kolo, na wu bɛ kewaye wo yaha kari.

¹² A wu taanri wo tun kari sanha, a p'i wee bana, na wee kɔri wá.

¹³ «A tɛɛɛ ki kafɔɔ di jo: «Lekɛ n'a da bye wɛ? Na Ja nigin pe, na jidaan Ja we, wee n'a da dun pu mu. La wa la ni pu na pɛɛɛɛ taha wee na.»

¹⁴ Ga ba ɛɛɛɛn faapyii p'a wee ja wɛ, na puyɛ pye: «Cɛn wu lɔvɔɔ wu jɛ we. Yi pa wù wu gbo, kɔnhɔ cɛn wu bye wù wo.»

¹⁵ A p'i gari ni wu ni ɛɛɛɛn tɛɛɛ ki kadugo yiri, na wu gbo.

«Wee tuun wu ni tɛɛɛ ki kafɔɔ wu da ba jaha pye pu na wɛ?»

¹⁶ Wu na ba ba, na pee ɛɛɛɛn faapyii pu gbo, na ɛɛɛɛn tɛɛɛ ki kaa le piitiilee kenɛ ni.»

Ba p'a yee logo wɛ, na jo: «Kile wu wù tánha lee na!»

* 19:46 Ezayi 56:7

17 Ga, a Yesu di pu wii na jo: «Wee tuun wu ni jomɔ pe p'a ka Kile wo Kitabu wu ni ge, na:

«Puyirilee p'a faakagerenje kemu she ge,

kee k'a pye puga ki gunnmii li faakagerenje nijenε.*

Pee jomɔ pu kori di je dii we?

18 Sipyaa sipya w'a to kee kagerenje ke juno ni ge, weefɔɔ na gɛgi gɛgi. Kee kagerenje ki shiin bu do sipya beeri juno ni, weefɔɔ na donhɔnɔ.»

19 Lee taapile li ni a saliya karamogɔɔ ni saraya naha shɔɔnrivεε juno fεε p'i ganha na cogana shaa Yesu na, bani p'a li ce na pee na Yesu ya le talenε le jo wà. Ga, a p'i fya sipyii pu na.

P'a Yesu yege munaa perεme keree na

(Macao 22:15-22; Marika 12:13-17)

20 A p'i diin na Yesu kaseri, na ba kalhɔjuu pii tun, na pu puyε pye sipyitiimεε, pu da kafila tifuuyo shaan Yesu taan, p'i kafila ta wu jɔ na, kɔnhɔ p'i wu le fanhafεε ni gbafenεme wu sipyii pu kenε ni.

21 A pee di wu yege na: «Karamogɔ, wèe ya li ce na jo mu ya yu, na sipyii kalaa ni tiimε ni, mu ya sipya wa wo wa ni wε. M'a sipyii pu fiinne na galaa be Kile koro li ni.

22 Ayiwa, l'a saha wèe p'a munaa perεmeε kaan Oromε saannaa Sezari mu laa, li ya saha wε?»

23 Ba Yesu ya pee wo namari wu ja wε, na pu pye: «Yi wari deje wa she na na.»

24 A p'i nigin wa she wu na. A wu jo: «Jɔgɔ wo jaa ni wu kama pu wa we na wε?» A p'i wu jɔ shɔ na: «Oromε saannaa Sezari.»

25 A Yesu di pu pye: «Wee tuun wu ni, y'a Sezari wuu li kaan Sezari mu, y'i da Kile be wuu li kaan Kile be mu.»

26 Pu ya ta nahama ta Yesu jomɔ ni pemu pu da daga wu tɔgɔ le sipyii pu naha taan wε. Ga, a wu jɔshɔrɔ t'i pu naha wɔ, a p'i fεhe.

Sadushεen p'a Yesu yege xupene li keree na

(Macao 22:23-33; Marika 12:18-27)

27 Lee kadugo na, Yawutuu juno fεε pii bye wà, Sadushεen pu bye pii. Pee bi yu na xupene da ba bye jiga na wε. A pii di ba she Yesu yiri, na she wu pye:

28 «Karamogɔ, Kile tudunmɔɔ Musa ya le jomεε le ka na kan wèe mu na: «Ná wa wo ceborona bu xhu, na ta wu ya pya ta wu shɔ na wε, na wu wee naxhugoshɔ wu lɔ, kɔnhɔ wu nagoo ta di yaha wee ná wu nixhugo ki mu.»

29 «Lee ya bi ceboronamaa gbarashuun wa ta wà. A nizhiimε wu cee leje, na xhu pya baa.

30 A shuun wo wu wee cee wu lɔ, na xhu pya baa, a taanri wo wu be di wu lɔ na bye mu.

31 A pu gbarashuun wu beeri di cee wu leje, a pu beeri di xhu pu ya nɔhɔpiire ta wε.

32 Lee kadugo na a cee wu be di xhu.

33 Wee tuun wu ni xuu pu capenje ke, wee cee w'i da ba bye pu shen nigin weke wo wε? Bani pu gbarashuun wu beeri ya wu leje toro.»

34 A Yesu di pu pye: «Ke kɔnɔ ke sipyii ya cee lejeε, na gbaya jii,

35 Ga piimu p'a yaa pu pa jé Kile wo kobaŋa ki ni ge, pee ba ba xhu na ba je na foro xu ni jiga na, pee wa da cee leje, kelee na gbaya je wε.

* 20:17 Zaburuu 118:22

36 Pee da xhuu nige we, bani pee na bye ba fugba melekee pii wa we. Pu na bye Kile nagoo, bani pee ne xujene li sipyii.

37 Kile tudunmoo Musa ye pyaa ya li she na xujene na ba bye, bani xuu wemu ni na ki wo tire li kaa ya yu ge, wee xuu wu ni w'a Kafoo Kile pyi: (Ibirayima wo Kile, ni Ishaaga wo Kile, ni Yakuba wo Kile.)

38 Pee jomoo pe ya li shee na Kile ne xuu wo Kile we, ga wyii wo Kile wu ne wii. Bani wee mu pu beeri wa niifere ni.»

39 A saliya karamogoloo pii di kafila wu lo, na jo: «Karamogo, ma jomoo p'a no.»

40 Wa shishiin ya luu waha na wu yege nige kaa la shishiin na we.

Shovoo wu ya ta pye Dawuda ja ye nigin we

(Macao 22:41-46; Marika 12:35-37)

41 Wee tuun wu ni a Yesu be di pu yege na: «Naha na sipyii ya yu na Shovoo wu ya ta sii pye watii Dawuda ja ye kadugo na-e we?»

42 Bani Dawuda ye pyaa ya yi jo Zaburru Kitabu wu ni na:

«Kafoo Kile ya yi jo ne Kafoo mu na:

Tiin saanra tateenge ki ni na kanige ce,

43 fo di ba ma peen pye ma nidahaa tatahana.»*

44 Dawuda ya Shovoo wu pyi Kafoo, wee tuun wu ni w'i ne dii wu ja ye nigin we?»

Yesu ya pu kaala ni saliya karamogoloo pu kaa ni

(Macao 23:1-36; Marika 12:38-40)

45 Sipyiiire ti beeri nii na a Yesu di wu kalaapiire ti pye:

46 «Y'a yiyee kaseri saliya karamogoloo pu na. Na fadedonnyo leni na jaari lee l'a dan pu ni, ni sipyii na gbodoo fo kaan pu mu pinner ee kpeenyee na. Kile-peene piyeye yi wo nahagbaa tatiinye, ni yalicer ee wo tatiinceye be di dan pu ni.

47 P'a naxhugoshaa keje yanmuyo beeri nmahana na zhuu pu na, na moni Kile-peerege na, konho p'i puyee pye see sipyii. Pu wo jaagi kanhama pu na ba golo fo xuuni.»

21

Naxhugoshoo wu Kile yakanga

(Marika 12:41-44)

1 A Yesu di wu juro yirige, na naafuu fee pu ja pu na Kile wo taa li leni keshi wu ni.

2 A wu naxhugoshoo la baa foo wa ja wu be ya wari tuunoo nifenhafenhen ee shuun le wu ni.

3 A wu jo: «Can na n'a da yi jo yi mu, we naxhugoshoo la baa foo we ya lemu le ge, lee ya nehe pusamaa beeri wuu li na.

4 Bani pusamaa beeri ya wolo wolo pu naafuu ni na kan, ga wee kunni ni wu la baara ti ni, w'a wu joshaga wuu li beeri kan.»

Yesu ya Kile-peene pugbaho ki ja wu jo

(Macao 24:1-2; Marika 13:1-2)

5 Lee kadugo na pii bi Kile-peene pugbaho ki kaa yu wu kalaapiire ti ni na k'a sii no ni ki faaya yi ni, ni sipyii pu wo Kile yakanya yi be. Ga, a Yesu di pu pye:

6 «Yemu beeri yee wa jaa naha ge, cana ka wa ma, kagerenje ka shishiin wa da ba gori naha ka juro ni we. Yi beeri na ba do ferefe.»

* 20:43 Zaburru 110:1

Keree kiimu na ba byi sani koŋo ki xo ge

(Macao 24:3-14; Marika 13:3-13)

⁷ A p'i wu yege na: «Kee keree kii na ba bye tuun wemu ni ge, wee she wu na! Ki ba da bye, jaha sheshere teke t'i da bye we?»

⁸ A Yesu di pu pye: «Y'a yiye kaseri, kɔnhɔ yi juyɔ ganha bu gyeege we. Bani sipyii niɲeheme na ba ma ni ne mege ni na yu: «Ne wu je wii» kelee «Tuun w'a nɔ.» Yi ganha bu daha pu feni we.

⁹ Yi ba kashen ni n'a she keree nuri tuun wemu ni, yi ganha da vya we. Li waha l'i waha kee keree k'a yaa na fɛnhɛ pye, ga lee di wa nago wee tuun wuyɛ pyaa ni koŋo k'a da xhɔ we.»

¹⁰ Lee kadugo na a wu pu pye: «Shi wa na ba yiri shi watii kaa na. Saanra ta na ba yiri saanra tatii kaa na.

¹¹ Niɲɛ cɛɛɲɛ nigbɔhɔ na ba byi tɛye ya ni, ni xuugbɔhɔ, ni banikuuyo. Fyaara kagbɔhɔ na jaha sheshere nigbɔɔɔ na ba jaa na yiri fugba we ni.

¹² «Ga yani lee li pye ge, pu na ba yi conɪ, na yi jaani xuuni. Pu na ba se ni yi ni Kile-peeɲɛ piyɛye yi ni, na kiiri kɔɔn yi na, na yi leni kaso ni. Pu na ba se ni yi na saannaa ni gbafɛɛɛɛ mu ne mege wuu na.

¹³ Lee na ba bye kaɲɲɔ yi na Kile wo Jozaama pu jo pu mu.

¹⁴ Jomɔ pe yi da ba she jo pee di yi ɲɲɔ wolo ge, yi ganha ba pee shaa da yeri yi funyɔ ni we.

¹⁵ Bani ne na ba ɲɔ kan yi mu, na fungɔngɔ fɛɛɛɛ kan yi mu, fo sipya be da da yi pee pu ni, wemu na ja yi ɲɔ shɔ, kelee di yi kafila kaala we.

¹⁶ Ali yi tii, ni yi nii, ni yi puga sheɛn, ni yi cebooloo, ni yi naniineɛ be na ba yi leni keye ni. Pu na ba pii gbuu yi ni.

¹⁷ Sipyii beeri na ba yi kɔ ne mege wuu na.

¹⁸ Ga, ali yi ɲuzhige nigin we wa be da biin we.

¹⁹ Lee wuu na, yi la le yiyɛ ni, y'i yi logoo mara, lee funɲɔ ni y'a da yi munahaa ɲɲɔ wolo.

Yesu ya Zheruzalemu kulo li ja wu jo

(Macao 24:15-21; Marika 13:14-19)

²⁰ «Yi ba kashen keye ja y'a Zheruzalemu maha tuun wemu ni, y'i li ce na wu jaduun w'a nɔ.

²¹ Wee tuun wu ni, piimu na ba bye Zhude fiige ki ni ge, pee di ba fe p'a se faaboboyo xuu ni. Piimu na ba bye Zheruzalemu kulo liye pyaa funɲɔ ni ge, pee di ba fe p'a fɔro. Piimu na ba bye sige ni ge, pee ganha bu je kanha ki ni we.

²² Kee cabyaa ki na ba bye Kile wo kiiri cabyaa Zheruzalemu na, kɔnhɔ yemu beeri Kile tudunmɔ p'a ka Kitabu wu ni ge, yi beeri ɲɔ di fa.

²³ Bɔɔngɔ na ba bye lahaa fɛɛ ni puɲmaraya fɛɛ wogo yee caya yi na. Bani kanhama nigbɔ pu da ba bye fiige ki ni. Kile na ba wu loyire li she ki sipyii pu na.

²⁴ Nɲɔparaa na ba pii gbo, p'a pii co kari fiye yatii ni na pye buloo. Shi wemu je Yawutuu we, wee na ba Zheruzalemu kana fo pu wo tuun wu ba she doro.

Sipya Ja nibaɲa keree

(Macao 24:29-31; Marika 13:24-27)

²⁵ «Yi na ba jaha sheshere jaa caɲa, ni yeɲɛ, ni wɔɔɔ kii ni. Lokuruyo nigbɔyɔ na ba sani na yiri suumɔ lɔhɔ ni ɲiɲɛ ke na, yi tunmɔ na ba beɛɛ fo na fyaara ni funbeɛnɛ yaha ɲiɲɛ ki sipyii pu beeri na.

²⁶ Sipyii na ba jiregi na xhuli jinje ke wo kapegee fyaara ni ki nibanja funbeere keje ni. Bani ali fugba wu sefere ti na ba jele.

²⁷ Wee tuun wu ni pu na ba Sipyia Ja nibawo ja fugba jahaya ye na ni sefere ti beeri, ni nooro nigbo ni.

²⁸ Yi ba kee keree kii jaa k'a jo kon na byi tuun wemu ni, y'i yiri tii, y'i yi juyoyirige, bani yi jujoo woloduun w'a teje.»

Kalaa wemu ya daa nitoodige keree na ge

(Macao 24:32-35; Marika 13:28-31)

²⁹ Lee kadugo na a Yesu di le talene le jo pu mu na: «Yi nitoodige ni tiye yi saya beeri wii.

³⁰ Yee ba yi jaa yi na funni tuun wemu ni, yee wa ma li ce yiye ni na ki nagoo pyeduun w'a teje.

³¹ Mu li wa, yi ba kii keree kii jaa ki na byi tuun wemu ni, y'i li ce na Kile saanra t'a teje.

³² Can na n'a da yi jo yi mu, nijaa wo sipyii pii beeri wa da xhoo kii keree kii di na pye we.

³³ Fugba we ni jinje ke na ba doro, ga ne jomoo pe wa da doro bada we.»

Yi kori yaha jii na

³⁴ «Yi kasege yaha yiye na, yi ganha da gori ligbaho ye na, ni gba, yi da yi funyo shaa ni kono yanmuyoo da ni, fo di zhe ne cabanja pye ki pa yi be fo we.

³⁵ Bani ne cabanja na ba jinje ki sipyii pu beeri fo, ba joo ma fyaa fo na pu to wolo we.

³⁶ Ga yi kori yaha jii na, yi da Kile beeri tuun beeri ni, konho y'i fanha ta, y'i ba sho kii keree nibanjaa kii beeri na, y'i ba ja yere Sipyia Ja wu jahagbaa na.»

³⁷ Yesu bi ma sipyii pu kalaa Kile-peeje pugbaho ki ni cana ni, ga piige bu wo, w'a she shon Oliviye faaboboo ki na.

³⁸ Yani jiga ki mugige, sipyii pu beeri na she wu jujoo ciri Kile-peeje pugbaho ki ni, na wu jomoo pu nuri.

22

Yawutuu jujofee p'a woni pye Yesu kaa na

(Macao 26:1-5; Marika 14:1-2; Yohana 11:45-53)

¹ Shizhenhete Baa Buuri Kalene lemu li je na Nuwuuro ti wo Kalene li ge, lee bi deje.

² Saraya jaha shonrivete jujofee ni saliya karamogoo pu bi gbogana shaa Yesu na, ga na fyagi sipyii pu na.

Zhudasi ya gbegele wu Yesu le keje ni

(Macao 26:14-16; Marika 14:10-11)

³ Wee tuun wu ni, Zhudasi we p'a yiri na Isikariyoti ge, a Shitaanni di ba je wee ni. Kalaapiire ke ni shuun wu wa w'a bye wii.

⁴ A Zhudasi di she saraya jaha shonrivete jujofee, ni Kile-peeje pugbaho ki gedii jujofee pu mu. Wu na ja Yesu le pu keje ni legana lemu na ge, a p'i jo be lee na.

⁵ A lee di daan pu ni xuuni. A p'i be yi na na pee na ba wari kan wu mu.

⁶ A Zhudasi di soo pu mu na ganha na pyegazaana shaa wu Yesu le pu keje ni sipyiire ti kategee.

P'a Bulooro Nuwuuro ti wo Kalene li yalige ki li shiizhan

(Macao 26:17-25; Marika 14:12-21; Yohana 13:21-30)

⁷ Shizhenherε Baa Buuri Kalenε li canja k'a nɔ ge, kee canja ke Nuwuuro ti wo Kalenε li saraga dubyapige ki ma yaa na gbo.

⁸ A Yesu di Pyεeri ni Yohana tun na pu pye: «Yi she Nuwuuro ti wo Kalenε li yalige ki gbegele, kɔnhɔ wù she ki li.»

⁹ A p'i wu pye: «Ma funɔ wa wù she ki gbegele xuu weke ni we?»

¹⁰ A wu pu ɔ shɔ: «Wii, yi ba jin kanha ki ni, yi na zhe saha ni ná wa ni w'a lɔhɔ shɔɔ tugo, y'i daha wee feni. Wu ba she jé puga kemu ni, yi be di jé wà.

¹¹ Y'i kee puga ki kafɔɔ pye: «Wù Karamɔɔ w'a jo na wee ni wu kalaapiire ti na ba Nuwuuro ti wo Kalenε li yalige ki li talige puga kemu ni ge, na mii ki wa we?»

¹² Wu na pugbɔhɔ ka she yi na zangaso wu ni, kee wa gbegele xuuni na yaha, y'i kalenε li yalige ki gbegele wà.»

¹³ A p'i gari na she keree ki ta ba Yesu ya yi jo pu mu we. A p'i Nuwuuro ti wo Kalenε li yalige ki gbegele wee xuu wu ni.

Kafɔɔ Fεfεε yalige ki keree

(Macoo 26:26-30; Marika 14:22-26; 1 Korente Sheen 11:23-25)

¹⁴ Ba liduun w'a pa nɔ we, a Yesu ni wu tudunmɔɔ p'i diin na li.

¹⁵ A wu pu pye: «Na le Nuwuuro Kalenε le wo yalige ki pinne li ni yee ni, ne lee la pye fo xuuni, yani di ba ganha ge.

¹⁶ Bani n'a da yi jo yi mu, n'a da kee ka shi li nige we, fo canja kemu Kile da ba ki yàa wu saanra ti ni ge.»

¹⁷ Wee tuun wu ni a wu ερεzen lɔhɔ cεεgbuu li lɔ, na baraga taha Kile na na jo: «Yi ke co y'i ki taa taa yiyε na.

¹⁸ Bani n'a da yi jo yi mu, n'a da ερεzen lɔhɔ gba nige we, fo Kile wo saanra ti ba ba.»

¹⁹ Lee kadugo na a wu buuri wa lɔ, na baraga taha Kile na, na wu kegi kegi na kan pu mu na jo: «Ne ceepuuro ti wa te, yee wuu na t'a kan. Y'a le pyi kɔnhɔ yi funyɔ di da dun ni na kaa ni.»

²⁰ Ba p'a li xɔ we, a wu ερεzen lɔhɔ cεεgbuu li be lɔ kan pu mu, na jo: «Kile ya kariɔεεε ɔmεε nivoɔ lemu lɔ sipyii mu ne shishan baraga ni ge, lee li wa me ke ερεzen lɔhɔ ke. Yee wuu na pee shishan p'a wo.

²¹ Ga, lee be na we w'a da ne le keɔε ni ge, wee we na li ni ne ni.

²² Sipya Ja wu kunni, wu na ba xhu ba Kile ya li jo wu shizhaa na we. Ga wemu w'a da ba wu le keɔε ni ge, bɔɔngɔ ki ɔε weefɔɔ wogo.»

²³ A p'i ɔ kɔn na puyε yegee na weke wu da ba le pye pee ni we.

Kalaapiire t'a nakaara pyi jahagbaa fεεε keree na

(Macoo 20:25-28; Marika 9:33-34; Marika 10:42-45; Luka 9:46)

²⁴ Lee kadugo na a kalaapiire t'i ba do nakaara na na byi. Pu bi puyε yegee na weke w'a yaa na pye pu beeri jahagbaa fɔɔ we?

²⁵ A Yesu di pu pye: «Shi wemu ɔε Yawutuu we, wee shi wu wo saannaa ya pu ɔɔfεεε pyi wu na. Pii pu wa fanhafεε pu ge, a pee funɔ di bye shi wu w'a pu mεyε yiri na: «Kasaanɔa pyevεε.»

²⁶ Ga, li ya yaa na pye mu yee mu we, ga we wu wa yee beeri jahagbaa fɔɔ ge, wee ya yaa na pye ba pu beeri nɔhɔcεεε ɔε we. We wu ɔε ɔɔfɔɔ ge, wee di bye ba kapyebye ɔε we.

²⁷ Kapyebye we w'a sori ge, ni wu ɔɔfɔɔ we wu da ba diin ye wu li ge, weke w'a pele pu shuun wu ni we? We wu da ba diin ye wu li ge, ta wee be w'a pele we? Ga lee be na ne ɔε yee niɔε ni ba kapyebye ɔε we.

²⁸ Yee ya pye sipyii, pii p'a pye ni ne ni na nɔwuuro ti keree ki ni ge.

²⁹ Lee wuu na n'a da Kile wo saanra ti jɔ yaha yee mu, ba na To w'a ti jɔ yaha na mu wɛ.

³⁰ Yi na ba binnɛ li, na binnɛ gba ni na ni na saanra ti ni. Yi na ba diin saanra korogoo ni, na kiiri kɔn Izirayɛli gbaweye kɛ ni shuun wu na.»

Yesu ya li she na Pyɛri na ba foro wee kaa t̄aan

(Macao 26:31-35; Marika 14:27-31; Yohana 13:36-38)

³¹ Lee kadugo na a Yesu di jo: «Simɔ, Simɔ, Shitaanni ya li sha na wu yee nɔhɔ wolo saama na, wu yee suguri ba p'a shinma sani na wo wu kugun ni wɛ.

³² Ga nɛ Kile jɛeri mu mu, kɔnhɔ ma n'a daa wu ganha bu guunɔ wɛ. Ma ba daburajɛ jo tuun wemu ni, na guri pa na mu, m'a ma cebooloo pusamaa logoo waha.»

³³ A Pyɛri di wu pye: «Kafɔɔ, w'a pye kaso la, w'a pye xu la, n'a gbegele xɔ di jɛ ni ma ni ki bɛeri ni.»

³⁴ A Yesu di wu pye: «Pyɛri n'a da li she ma na, yani xhupoo wu pa mɛɛ su niɲaa piige ge, mu na ba foro nɛ kaa t̄aan tɔɲii taanri na mu ya nɛ cɛ wɛ.»

Yesu ya wu kalaapiire ti yeri na pu gbegele

³⁵ Lee kadugo na a Yesu di pu pye: «Tuun wemu ni nɛ yee tun kari na ta wari, ni kushɛyɛɛyɛ, ni tanhaya bye yee mu-i ge, yaaga ya yee kuunɔ ya?» A p'i wu jɔ shɔ na: «Yaaga bɛ ya wɛɛ kuunɔ wɛ.»

³⁶ «Ga nime, wari jɛ wemu mu ge, wu wu lɔ, kushɛyɛɛyɛ jɛ wemu mu ge, wu yi lɔ, ɲmɔpara jɛ wemu mu wɛ, wee di wu fadenɛ pɛɛ taga la shɔ.

³⁷ Bani n'a da yi jo yi mu, lemu ya ka nɛ shizhaa na ge, li waha l'i waha, lee jɔ ya yaa na fa. L'a ka Kitabu ni na: «W'a tɔrɔ le kakuubiyii ni.» Lemu di jɛ nɛ shizhaa wuu li ge, lee jɔ na ba fa.»

³⁸ A kalaapiire t'i wu pye: «Kafɔɔ, li bu da lere, ɲmɔparaa shuun wu wa mɛ.» A Yesu di jo: «K'a yaa mu xuuni.»

Yesu ya she Kile jɛri Oliviye faabobonɔ ki na

(Macao 26:36-46; Marika 14:32-42)

³⁹ Lee kadugo na a Yesu di foro, na gari Oliviye faabobonɔ ki na, ma na jo ba w'a tee na li pyi pyegana lemu na wɛ. A wu kalaapiire ti bɛ di daha wu feni.

⁴⁰ Ba p'a nɔ wee xuu wu ni wɛ, a Yesu di pu pye: «Yi Kile jɛeri, kɔnhɔ yi ganha bu jɛ nɔwuuro ni wɛ.»

⁴¹ Ba w'a yee jo wɛ, na laha pu t̄aan, na she ɲaha na jɛri, na nuguro sin, na Kile jɛeri.

⁴² Na jo: «Na To Kile, li bu da l'a taan ma mu, le kanhama cɛɛgbuu le sanha lii na na. Ga nɛ wo ɲidaan ganha bu bye wɛ, fo mu wo ɲidaan.»

⁴³ Wee tuun wu ni a mɛɛkɛ wa di ba foro wu mu na yiri fugba we ni, na lowaa kan wu mu.

⁴⁴ Yesu funnɔ ki bi cɔnri fo xuuni. A wu la fara Kile-jɛɛɛɛ ki na. A wu ba fun, a wu fun fun lɔhɔ k'i jɛri ba shishan jɛ wɛ, na niɲɛ na dun ɲiɲɛ na.

⁴⁵ Ba w'a xɔ Kile-jɛɛɛɛ ki na wɛ, na guri pa kalaapiire ti yiri, na ba pee ta pee ya ɲmunɔ ɲatanhanɔ kanhama kenɛ ni.

⁴⁶ A wu pu pye: «Naha na yee di ɲmunɔ wɛ? Yi yiri y'i Kile jɛeri, kɔnhɔ yi ganha bu jɛ nɔwuuro ni wɛ.»

Yawutuu p'a Yesu co

(Macao 26:47-56; Marika 14:43-50; Yohana 18:3-11)

47 Na Yesu yaha pee jomɔ pu na, a sipyiire ta di nɔ, Zhudasi w'a bye pee nahagbaa na. Yesu wo kalaapiire ke ni shuun wu wa w'a bye wii. A wu gbara Yesu na, kɔnhɔ wu she jɔsɔɔnrɔ fɔ kan wu mu.

48 Ga, a Yesu di wu pye: «Zhudasi, go jɔsɔɔnrɔ fɔ ni mu ya Sipya Ja wu le kenɛ ni ge?»

49 Pii pu bye ni Yesu ni ge, ba pee ya li ce na Yesu taconɔ ni p'a ma we, a p'i jo: «Kafɔ, wu ɲmɔparaa lɔ pu feni ya?»

50 A pu shen nigin wa di saraya ɲaha shɔɔnrivɛɛ wo ɲuɲɔfɔgbɔ wu wo kapyebye wu kanige ce niwenɛ paa laha.

51 Ga, a Yesu di pu pye: «Yi yere mɛ!» A wu gbɔn ná wu niwenɛ ki na, na wu cuɲɔ.

52 Lee kadugo na, saraya ɲaha shɔɔnrivɛɛ ɲuɲɔfɛɛ, ni Kile-peɛɲɛ pugbɔhɔ ki geɗii ɲuɲɔfɛɛ, ni nɔhɔlɛ pii p'a she Yesu feni ge, a wu pu pye: «A yee di ba ni ɲmɔparaa ni pubegeɛ ni ne taconɔ ni ma na jo kakuubye di ɲɛ ya?»

53 Na ta ne bi bye ni yee ni caɲa beɛri Kile-peɛɲɛ pugbɔhɔ ki ni, yee di ya ta ne co we. Ga nime, yee wo tuun wu w'a nɔ, ni nibiige fanha ki wo tuun we.

Pyɛɛri ya foro Yesu kaa tɔan

(Macao 26:57-58, 69-75; Marika 14:53-54, 66-72; Yohana 18:12-18, 25-27)

54 Ba p'a Yesu co we, na gari ni wu ni saraya ɲaha shɔɔnrivɛɛ wo ɲuɲɔfɔgbɔ wu kaban. A Pyɛɛri di laraga kɔn pu na, na daha pu feni,

55 fo na she jé kaɲa ki ni. A sipyii pii di na gberi kaɲa ki niɲɛ ni, na diin ki tɔan na wahani. A Pyɛɛri be di diin pu te ni.

56 Ba kapyebyezhɔ wa ya pa Pyɛɛri ɲa na ki tɔan we, na wu wii xuuni na jo: «We be wu wa Yesu wo sipya wa.»

57 Ga, a Pyɛɛri di foro wu kaa tɔan na jo: «Cee we, ne ta wu ce be we.»

58 A jeɛɛ di bye, a ná wa di wu ɲa, na wu pye: «Go mu be wu wa pu ni!» A Pyɛɛri di wee ná wu be pye: «Ee! Ne wa pu ni-i de!»

59 A leɛri nigin shishiin di doro, a ná wa be di ba wu ɲa. A wee di sii yi jo waha na: «Nakaara baa we ná we be wu bye ni Yesu ni, bani Galile shen wu wa wu be.»

60 Ga, a Pyɛɛri di wu ɲɔ shɔ na: «Ná we, ye mu wa yu ge, ali ne yi shi ce we.» Na Pyɛɛri yaha wu na yee yu, taapile ni a xhupoo di mɛɛ su.

61 A Kafɔ di ɲmahana ɲɛri na Pyɛɛri wii wu ɲaha niɲɛ ni. A Pyɛɛri funɲɔ di do ni Kafɔ kafilajo wu ni na: «Yani xhupoo wu mɛɛ su niɲaa ge, mu na ba foro ne kaa tɔan tɔɔɲii taanri na mu ya ne ce we.»

62 A Pyɛɛri di foro kpɛɛnge ki na na she mɛɛ su fo xuuni.

Sipyii p'a Yesu shehele na wu kpɔn

(Macao 26:67-68; Marika 14:65)

63 Yesu bi bye namaa piimu kenɛ ni ge, pee bi wu la wo, na wu kpɔn.

64 A p'i wu ɲaha pɔ, na ganha na wu yegee na: «Jɔgɔ w'a mu kpɔn we? Ma kpɔnɔɔ wu mege yiri ge!»

65 A p'i wu shehele, na joguumɔ niɲeheme pa be jo ni wu ni.

Yesu kiiri ya kɔn kiirikɔɔn kuruɲɔ ki ɲaha tɔan

(Macao 26:59-66; Marika 14:55-64; Yohana 18:19-24)

66 Ba ɲiga k'a mugi we, a nɔhɔlɛɛ, ni saraya ɲaha shɔɔnrivɛɛ ɲuɲɔfɛɛ, ni saliya karamɔgɔɔɔ di she puyɛ ɲa, na she ni Yesu ni pu wo kiirikɔɔn kuruɲɔ ki mu.

67 A p'i wu pye: «Ma bu da ma na ɲɛ Shɔɔɔ we, yi ɲaha jo wu mu.» A Yesu di pu ɲɔ shɔ: «Ne ɲɛhe yi ɲaha jo yee mu, yee wa da dà yi na we;

⁶⁸ nε di bu yee yege, yi wa da na jɔ shɔ wε.

⁶⁹ Ga na da nijaa na, Sipyɔ Ja wu na zhe diin Se Beeri Fɔɔ Kile kanige ce.»

⁷⁰ A pu beeri di binne jo na: «Wee tuun wu ni ta mu wu jε Kile Ja we?» A Yesu di pu jɔ shɔ na: «Ba yee wa yi yu wε, uun, wee ne jε.»

⁷¹ Wee tuun wu ni a p'i jo: «Naha wo seeri kaa feni wu jε sanha wε? Wuyε pyaa ya yi logo wu jɔ na.»

23

P'a she ni Yesu ni Pilate mu

(Macao 27:1-2, 11-14; Marika 15:1-5; Yohana 18:28-38)

¹ Lee kadugo na a sipyii pu beeri di yiri, na gari ni Yesu ni Pilate mu.

² Ba p'a nɔ wà wε, na jaagi jɔ kon na deri wu na na: «Wèe ya we ná we seeri na wu ta wu na wu fiige ki sipyii pu sɔɔn, na pu juyɔ nari. W'a pu jaha kɔɔn na pu ganha ba munaa pereme kaan Orome saannaa juyɔfɔɔ wu mu wε. Na jo na wee wu jε Shɔɔɔ we, na saan wee jε.»

³ A Pilate di Yesu yege na: «Yawutuu wo saan mu jε ya?» A wu wu jɔ shɔ na: «Uun, ba ma wa yi yu wε, wee ne jε.»

⁴ Lee kadugo na a Pilate di saraya jaha shɔɔnrivee juyɔfɔɔ ni sipyii ti pye: «Nε ta tanaharja ka shishiin ja we ná we na wε.»

⁵ Ga, a p'i yi jo na waha Pilate mu na: «W'a sipyii pu juyɔ nari ni wu wo kalaa wu ni Zhude fiige ki beeri ni; na lɔ Galile fiige ki na, fo na pa nɔ naha.»

P'a she ni Yesu ni Herodi Antipasi mu

⁶ Ba Pilate ya yee logo wε, na pu yege na ta Galile shen wu jε Yesu?

⁷ A p'i wu pye na Galile shen wu jε wii. Lee di Herodi ta wee na jε Galile fiige ki juyɔ ni; wu be di bi bye Zheruzalemu ni wee tuun wu ni. A Pilate di jo na pu she ni Yesu ni Herodi mu.

⁸ Ba Yesu ya nɔ Herodi yiri wε, a lee di sii taan Herodi ni fo xuuni; bani wu bi keree nijehenje nuri wu shizhaa na. A l'i mɔ xuuni Herodi funjɔ na jε wu Yesu ja. Wu bi daa na Yesu na kakanhana la pye wee be jii na,

⁹ Lee wuu na w'a Yesu yege keree nijehenje na, ga Yesu ya wu jɔ shɔ la shishiin na wε.

¹⁰ Lee di saraya jaha shɔɔnrivee juyɔfɔɔ ni saliya karamɔgɔɔ pu be ta wà. A pee di ganha na nama kɔɔn, na joguumɔ tuugo beeri taga na wu jaagi.

¹¹ A Herodi ni wu sɔɔsɔii p'i sii Yesu shehele, na wu la wolo. A p'i saannaa fadenje ka le wu na. Lee kadugo na a Herodi di Yesu kurunɔ na pa gan Pilate mu sanha.

¹² Kee canja ke a Herodi ni Pilate di bye naniinee, lee kaa be wε, pɛen pu bye pii taashiine ni.

P'a Yesu jaagi na pu wu gbo

(Macao 27:15-26; Marika 15:6-15; Yohana 18:39-19:16)

¹³ Ba Yesu ya nɔ Pilate na wε, a Pilate di saraya jaha shɔɔnrivee juyɔfɔɔ, ni fanhafεε, ni sipyii pu beeri yiri.

¹⁴ Na pu pye: «Yee ya pa ni we ná we ni ne mu, na jo na w'a fiige ki sipyii pu juyɔ nari. Ne kunni ya wu yege yiyε pyaa be jii na. Ga yee ya keree kiimu beeri jo ne mu wu shizhaa na ge, ne ta lee la shishiin wo zɔ ja wu na wε.

¹⁵ Herodi be di wa zɔ ta wu na wε, bani wu be ya wu kurunɔ na pa wu kan. Yi jii wa wu ni, wu kapyegεe ki beeri ni, ne kaa ja lemu l'a wu kagbuu xɔ wε.

¹⁶ Wee tuun wu ni n'a da wu kan p'i wu kpɔn, lee kadugo na di wu yaha.»

17 [Lee di Pilate ta yee beeri ba Yawutuu wo bulooro juwuuro ti kalene l'a no we, wu ma yaa na kasoleme nigin wa yaha.]

18 A sipyiire ti beeri di ganha na xhuulo na yu: «We ná we gbo m'a Barabasi yaha!»

19 Na ta wee Barabasi we di bi bye n'a she fɔɔ. Cana ka w'a pa tunmɔ yirige kulo li funɔ ni, na sipyiire ti lo suri tiye ni fo na wa gbo. Lee na p'a bi wu le kaso ni.

20 Lee di Pilate ta wu funɔ na je wu Yesu yaha, a wu pu yege sanha.

21 Ga, a p'i xhuulo na: «Wu kori tige na! Wu kori tige na!»

22 A Pilate di pu pye tɔɔnii taanri wuu li ni na: «Kakuunɔ leke we ná we d'a pye we? Ne kunni ya kaa ja wu na lemu ya wu kagbuu xo we. Lee wuu na n'a da wu kan p'i wu kpon, lee kadugo na di wu yaha.»

23 Ga, a p'i zhe na xhuulo na pu wu kori tige na. A pu mujonɔ k'i ba se ta Pilate na.

24 Wee tuun wu ni a Pilate di jo na pu wo fungaa li na voro.

25 Wemu wu bi n'a she ni gbuuro ti pye a p'i wu le kaso ni ge; a Pilate di wee yaha, bani wee kaa pu bi yu na wu wee yaha. Ga we wu je Yesu ge, a wu wee kan sɔɔsii pu mu na pu sipyiire ti wo jidaan pye wu na.

P'a she Yesu kori tige na

(Macoo 27:32-44; Marika 15:21-32; Yohana 19:17-27)

26 Ba p'a gaanji ni Yesu ni wu takorogo ki ni we, na she saha ni ná wa ni wee ya yiri wu keɛye ni na doroo. Wee mege ki bye na Simɔ; Sirine shen wu bye wii. A sɔɔsii p'i wee karamu w'a Yesu korikoritige ki lo na taha wu feni.

27 Sipyiire heme pu bi taha pu na na gaanji. Cee pii be bye ni pu ni. Pee jahaya yi bi tanha fo pu na pu dodoyo kpɔɔn, na meheɛ suu xuuni Yesu kaa na.

28 A Yesu di ba jahana jeri pu yiri na pu pye: «Zheruzalemu cee, yi ganha ba meheɛ suu ne wuu na we, ga y'a meheɛ suu yiye pyaa ni yi nagoo wuu na!

29 Bani caya ya wa ma, yee caya yi na pu na ba jo na: «cee pii pu je seganhanaa ge, pii pu je pu sanha pya se ja we, p'i sanha jire kan ja pya mu-i ge, pee je duba nagoo.»

30 Wee tuun wu ni sipyii na

ba faabobo yo ye pyi na:

«Yi to wu juɔ ni.»

Na boboyo ye pyi:

«Yi wu nmɔhɔ.»*

31 Bani le bi je tipurege wo pyegana, tiwaga di da ba bye dii we?»

32 A p'i gari ni kakuubyii shuun be ni, p'i she pee be pinne gbo ni Yesu ni.

33 Xuu wemu mege p'a yiri na Nugɔɔgɔ Xuu ge, ba p'a she no wa we, na Yesu kori tige na wee xuu wu ni. A p'i kakuubyii shuun wu be kori wu taan. A p'i nigin kori tige ka na wu kanige ce, na wusama kori tige ka na wu kamene ce.

34 A Yesu di jo: «Na To Kile, le yafa pu mu, bani le pu wa byi ge, pu ya li ce we.» Lee kadugo na a sɔɔsii p'i kagaanshaan pye, na Yesu faya yi taa taa puyɛ na na be ni lee kagaanshaan li ni.

35 Sipyii pu bye wa na yere na wii. A Yawutuu juɔɔfe p'i ganha na Yesu la wo na yu na: «W'a sipyii piitiilee shɔ, wu wuye shɔ ge ni w'a sii Shɔvɔ we, Kile ya wemu jahaha bulo na wu tun na pa ge!»

36 A sɔɔsii pu be di Yesu la wolo. A p'i fulo wu na, na vinegiri kan wu mu,

* 23:30 Oze 10:8

37 na jo: «Ma bi sii Yawutuu wo saan we, maye shɔ ge!»

38 A p'i kɔɔɔ la kori wu ɲuɲɔ na ni kama pa ni, pee ɲe na:
YAWUTUU WO SAAN WU W'A WE.

39 Kakuubyii shuun we p'a kori Yesu taan ge, a wee wa be di wu fanha na:
«Ta mu be wu wa Shɔɔɔ wu we? Maye shɔ sa, ma ba wu be shɔ!»

40 Ga, a kakuubye shuun wo wu jo ni wee ni na wu pye: «Ali mu ya fyagi be
Kile na we! Kanhama pemu na wu ɲe ge, mu be na ɲe pee ninumɔ na, na pe
jomɔ pe tuugo yu.

41 Ne ni mu ni kunni, wèe ya yaa ni pe kanhama pe ni, bani wèe wo
kakuunɔ ki wo footɔsaraa w'a we. Ga we ya kakuunɔ la shishiin pye we.»

42 Lee kadugo na a wu Yesu pye: «Yesu, ma ba ba ma saanra ti ni tuun wemu
ni, m'a hakili yaha na na.»

43 A Yesu di wu ɲɔ shɔ na: «Can na n'a da yi jo ma mu, niɲaa ye pyaa ma na
ba jé ni ne ni Alijine ni.»

Yesu xugana

(Macao 27:45-56; Marika 15:33-41; Yohana 19:28-30)

44 Ba cana k'a pa na ɲɔ ɲiɲe niɲe ni we (12h00), a nibiige di jé fiige ki beeri ni,
fo na she ɲɔ yakonɔ cana ki na (15h00).

45 Bani cana ki bi tɔ fɛɛfɛɛ. Wee tuun we ni a Kile-peɲɲe pugboho ki
jahaparaga faɲa nighilege k'i lɔ niɲe ke ni, na daa taaya shuun.

46 A Yesu di sii mujuugboɔ wá na: «Na To, n'a na munaa li kaa le ma keɲe
ni.» Ba w'a yee jo we, na xhu.

47 Sɔɔɔsii ɲuɲɔɔɔ we wu bye wà ge, ba wee ya kii keree kii ɲa tapyege ni we,
na jo: «Baraga ki taha Kile na! Can na, we ná we kunni, sipyitiime wu bye we.»

48 Sipyi piimu beeri pu bi pinne wà na pu wii ge, ba pee beeri ya kii keree
kii ɲa tapyege ni we, a pu jahaya di danha fo pu na pu dodoyo kpɔɔn. A p'i
guri na ma deeye ni.

49 Yesu naɲiinɛɛ pu beeri, ni cèe pii p'a bi taha wu na na yiri Galile fiige ki ni
ge, pee beeri bi yere laraga ni na wii.

Yesu legana faɲa ni

(Macao 27:57-61; Marika 15:42-47; Yohana 19:38-42)

50 Lee bi Yawutuu wo kiirikɔɔn kurunɔ ki sipya wa ta wà, wee mege ɲe
Yusufu. Wu bi tii wu zɔ wu be d'a ɲɔ. Arimate shen wu bi bye wii, Yawutuu
fiige ki ni.

51 kiirikɔɔn kurunɔ ki bi jo na be keree kiimu na ge, ni p'a kiimu pye ge,
Yusufu bi ta wu tɔɔɔ le lee la shishiin ni we. Wu be bi Kile wo saanra ti sigée.

52 A wee ná wu she Pilate mu na she Yesu nixhugo ki ɲɛɛri wu mu.

53 A Pilate di sɔɔ. A Yusufu di she Yesu nixhugo ki tirige, na fatɔɲɔ ka migile
wu na, na she wu le faɲa ka ni. Kee nidugiyahaɲa ki bye faaya yi ni. Sipya be
bi sanha le ɲa ki ni we.

54 Kee cana ki bye Pɔri cana, ɲiga na da mugi Yawutuu wo cadɛɛnge ke.

55 Cèe pii pu bi taha Yesu na na yiri Galile ni ge, a pee be di gari ni Yusufu
ni faɲa ki na, na she Yesu nixhugo ki sinniɲegana li wii.

56 Lee kadugo na a pee cèe p'i ba deeye ni, na ba nudanga yanmuyɔ ni
nudanga sinne yàa Yesu nixhugo ki dire kaa na. Ga, a p'i ɲmɔ cadɛɛnge ki
ni, na be ni Kile wo ɲɔmɛɛ li ni.

¹ Dimazhi wu jisɔɔgbɔhɔ ki na, a cèe p'i yiri. Pu bi nudanga sɪnmɛ pemu yàa ge, a p'i gari faɲa ki na ni pee ni. Kee caɲa ki bye Dimazhi caɲa.

² Ba p'a nɔ wà wɛ, kageegbɔhɔ ke ki bi taga faɲa ki ɲɔ tɔ ge, a p'i kee ta k'a gologolo laha faɲa ki ɲɔ na.

³ A p'i jé faɲa ki ni, ga pu ya ta Kafɔɔ Yesu nixhugo ki ɲa wɛ.

⁴ A pu hakilee di wuregi. Na pu niyereye yaha, a namaa shuun fadeviire wuu pii di foro pu mu na pu fo.

⁵ A cèe p'i fya, na pu ɲuyɔ sɔgi sɔgi. A pee namaa shuun wu pu pye: «Sipya we wu ɲɛ ɲii na ge, ɲaha na yee d'a pa wee shaa xuu tɛ ni wɛ?»

⁶ Wu wa naha nige wɛ. W'a ɲɛ na foro xu ni. Ye wu bi yu yi mu na wu yaha Galile fiige ki ni ge, yi yi funyɔ kɔn yee na.

⁷ Wu bi yee pye na: «Li waha l'i waha, Sipya Ja na ba jé kakuubyii kenɛ ni, p'a wu kori tige na. Wu caxhugo caɲa taanri wogo w'a ɲɛ.»

⁸ Ba p'a yee logo wɛ, a pu funɲɔ di ba do Yesu wo nijoyo yi na.

⁹ Wee tuun wu ni a p'i ba na yiri faɲa ki na. Na ba yee bɛɛri ɲaha jo tudunmɔɔ kɛ ni nigin wu mu, ni kalaapiire tisara bɛɛri.

¹⁰ Cèe pii p'a yiri faɲa ki na ge, pee bye: Magadala shɛɛn Mariyama, ni Zhanɛ, ni Yakuba nu Mariyama. Cèe piimu bɛ pu bye ni pu ni ge, a pee cèe pu bɛ di yee ninuyɔ jo tudunmɔɔ pu mu.

¹¹ Ga, a p'i cèe pu jomɔ pu ta ba giraya ɲɛ wɛ, na bye pu ya dà pu na wɛ.

¹² Ga lee bɛ na, a Pyɛɛri kunni di yiri na baa kari faɲa ki na. Na shɛ nɔ, na jaari wii ki ni, na faviire ti yɛ ɲa wà. A lee di wu fo fo xuuni. A wu guri na ma puga.

Yesu ya wuyɛ she Kalaapiire shuun na Emayusi koo na

¹³ Lee kadugo na a wu kalaapiire shuun wa di ganha na gaanji kee caɲa kiyɛ pyaa kulo la ni. Lee mɛgɛ ɲɛ na Emayusi. Lee kulo le ni Zheruzalɛmu tɛ wu bye kiloo kɛ ni nigin shishiin.

¹⁴ Keree kiimu bɛɛri k'a pye Zheruzalɛmu ni wee tuun wu ni ge, a p'i ganha na kee paari puyɛ mu.

¹⁵ Na pu yaha pu na yɔgɔ na yee ɲaha yu puyɛ mu, a Yesu yɛ pyaa di fulo pu na, na binne na gaanji ni pu ni.

¹⁶ A pu kunni di ganha na wu ɲaa, ga na bye kanna kaa la l'a pu pye pu ya wu cɛ wɛ.

¹⁷ A Yesu di pu pye: «Yee di wa ɲaari na keree kiike paari yiyɛ mu wɛ?» Ba Yesu ya yee jo wɛ, a p'i yere. Lee bi pu ɲahaya ta y'a tanha xuuni.

¹⁸ Wa mɛgɛ ki bye pu ni na Kilopasi, a wee di jo: «Ni mu yɛ nigin bɛ wɛ, kaa le l'a sii pye Zheruzalɛmu ni kii cabyaa kii na ge; wa shishiin wa Zheruzalɛmu ni ni wu ya li cɛ wɛ!»

¹⁹ A Yesu di pu pye: «Lee ɲɛ leke wɛ?» A p'i wu ɲɔ shɔ na: «Kaa le l'a pye Nazareti shɛɛn Yesu na ge gɛ! Yesu bi bye Kile tudunmɔɔ baraga wo. Fanha bye wu kapyegeɛ ni wu ɲɔ jomɔ ni Kile ɲaha tàan ni sipyii pu bɛ ɲaha tàan.

²⁰ Wèe wo saraya ɲaha shɔɔnrivɛɛ ɲuɲɔfɛɛ ni wèe wo ɲahagbaa fɛɛ p'a wu le shi watii kenɛ ni, kɔnhɔ wu xhu. A pee di wu kori tige na.

²¹ Wèe bi kanha na daa jo Kile w'a wu tun na pa wu ba Izirayɛli shɛɛn ɲuɲɔ wolo, ga wu nixhugo na, ɲiɲaa ɲɛ wu caɲa taanri wolo.

²² Lee bɛ na, cèe pii pu wa wèe ni ge, pii ya jomɔ pa jo wèe mu pemu ya wèe ɲaha wɔ fo xuuni ge. Pee ya soo she jisɔɔgɔ ke na faɲa ki na.

²³ Na ba jo na pee ya shɛ gbo wu ɲa faɲa ki ni wɛ, ga na mɛlɛkɛɛ pii ɲa wà. A pee mɛlɛkɛɛ p'i pee pye na Yesu wa ɲii na.

24 Wèe kaafɛɛ pii bɛ ya shɛ faɲa ki na, na shɛ li ta ba cɛè p'a pa yi jo wèe mu wɛ, ga pu ya wuyɛ pyaa ɲa wɛ.»

25 Wee tuun wu ni a Yesu di pu pye: «Yee kunni ɲɛ fungɔnyɔ baa fɛɛ. Kile tudunmɔɔ p'a yemu bɛɛri jo ge, ali yee ya daa yee bɛ na tɔvuyɔ na wɛ!

26 Go Shɔvɔɔ wu bi sii yaa na kanha le kanhagana le na Kile di na pa wu nɔɔɔ wu kan wu mu!»

27 Lee kadugo na le l'a ka wu shizhaa na ge, a wu yee bɛɛri paari pu mu. A wu yi ɲɔ kɔn Kile tudunmɔɔ Musa wo nijoyo yi na, fo na shɛ nɔ Kile tudunmɔɔ pusamaa bɛɛri wo nijoyo yi na.

28 Kulo lemu ni kalaapiire t'a se ge, a p'i shɛ dɛɛɲɛ lee kulo li tajege ki na. A Yesu di wuyɛ pye kanna ɲahagbaa na w'a doroo na se.

29 Ga, a p'i wu ɲɛɛri na: «Pinne ni wù ni, bani caɲa k'a xɔ, ɲɛri tapyege ni piige k'a da wɔ.» A wu sɔɔ pu mu, a p'i binne jé kanha ki ni.

30 Ba liduun w'a nɔ wɛ, a p'i diin na da da li. A Yesu di buuri wu lɔ na baraga taha Kile na, na wu kegi kegi na kan pu mu.

31 Ba Yesu ya buuri wu kan pu mu wɛ, a pu ɲii di na pahala wu na. A p'i na li cɛ na Yesu yɛ pyaa ki ɲɛ kii. Ga taapile ni, a p'i wii fɔ wu ni.

32 A p'i ganha na puyɛ pyi na: «W'a jo ni wèe ni, na ɲɔ kɔn na Kitabuu pu jomɔ pu ɲaha yu wèe mu koo li na tuun wemu ni ge, ta xɔnhɔɔ na wèe funyɔ di bi taan?»

33 Taapile ni a p'i guri na gaanj Zheruzalemu ni. Ba p'a shɛ nɔ wà wɛ, na tudunmɔɔ kɛ ni nigin wu ni kalaapiire ti bɛɛri ta p'a pinne.

34 A pee di shuun wu pye: «Can na, Kafɔɔ w'a ɲɛ foro xu ni! W'a wuyɛ she Simɔ na!»

35 Le l'a pye pee shuun we bɛ na koo li na ge, a pu bɛ di guri na yee bɛɛri paari pu mu, fo na shɛ nɔ cɛgana leke na p'a Yesu ta cɛ buuri wu kegiduun wu ni ge.

Yesu ya wuyɛ shɛ wu kalaapiire ti na

36 Na pu yaha pu na pee jomɔ pu yu, a Yesu di foro yere pu niɲɛ ni na pu pye: «Kile wu ɲaɲɲɛ kan yi mu!»

37 A pu jaalaa di yiri, a p'i sii fya xuuni. Bani pu bi giin na yafugunɔ pee ya ɲa.

38 A Yesu di pu pye: «Naha na yee d'a yi hakilee pu yirige le yirigana le na, na ke fungɔngɔ ke tuugo yaha yiyɛ mu wɛ?»

39 Yi na keye yi wii ni na tɔɔyɔ yi ni, nɛyɛ pyaa k'a sii kii. Yi na wii y'i ba gbɔn na na bɛ. Bani yafugunɔ ɲɛ ni ceexaara ni kaciiye ni wɛ, ga nɛ kunni di wa ni yi ni.»

40 Ba w'a yee jo wɛ, na wu keye ni wu tɔɔyɔ yi shɛ pu na.

41 A kalaapiire ti funyɔ di sii taan xuuni. Ga l'a pu fo fogana lemu na ge, lee funɲɔ ni pu ya ta dà sanha wɛ. Wee tuun wu ni a Yesu di pu pye: «Yalige yaaga na da naha yee mu ya?»

42 Fyakaaya di bi bye pu mu, a p'i kee ka kan wu mu.

43 A wu ki shɔ na ki xa pu bɛɛri ɲii na.

Yesu ya wuyɛ shɛ wu tudunmɔɔ pu na

44 Lee kadugo na a wu pu pye: «Tuun wemu ni nɛ bye ni yee ni ge, go ye nɛ bi jo yee mu. Nɛ bi yee pye jo yemu bɛɛri y'a ka nɛ shizhaa na Musa wo saliya we, ni Kile tudunmɔɔ pu wo Kitabuu pee, ni Zaburuu Kitabu wu ni ge; jo yee bɛɛri ɲɔ ya yaa na fa.»

⁴⁵ Wee tuun wu ni a Yesu di pu fungonyo mugi mu lee mugigana li na, kɔnhɔ p'i Kile wo Kitabu wu jomɔ pu ce.

⁴⁶ Lee kadugo na a wu pu pye: «L'a ka Kitabu ni na li waha l'i waha, Shɔvɔɔ wu na ba ganha, na pu na ba wu gbo. Wu cagbogo canja taanri wogo, w'a jɛ na foro xu ni.

⁴⁷ Wee mɛge na le yere le ya yaa na jo kɔɔ ke wo shi wu beeri mu, na li jɔ kɔn Zheruzalemu na na: shi wu beeri ya yaa na yere wu jurumu wu na, na sɔɔ Kile na, kɔnhɔ wu pu jurumu wu yafa pu mu.

⁴⁸ Yee pu wa lee wo seere.

⁴⁹ Na To Kile w'a Fefere Munaa lemu wo jomɛe lo yi mu ge, ne na ba lee tun na pa yi mu. Ga yi tiin Zheruzalemu ni folo, fo tee sefere te ba fenhe tigi yi na na yiri Kile we ni.»

Yesu ya dugi na kari fugba wu ni

⁵⁰ Ba w'a xɔ pee jomɔ pe na we, na gari ni wu kalaapiire ti ni Betani kulo li shizhaa. Ba p'a nɔ wà we, a wu wu keye tagi pu jɔjɔ na, na ganha na duba pyi pu mu.

⁵¹ Na Yesu yaha wu na wee duba wu pyi, a wu yiri laha pu taan, na dugi kari fugba we ni.

⁵² Lee di kalaapiire ti ta t'a nuguro sin, na wu pele. Ba p'a wu pele xɔ mu we, a pu fundanga wuu di guri na pa Zheruzalemu ni.

⁵³ A p'i bye tuun beeri ni p'a she puyɛ pinne Kile-peere pugbɔhɔ ki ni, na Kile pele.

Yohana

Kilɛ Jozaama pe pu wa wu Ja Yesu Kirisa kaa yu ge, Yohana wo nigama

Jɔgɔ wu jɛ Yohana wɛ?

Yohana bɛ wu bye Yesu wo tudunmɔɔ kɛ ni shuun wu ni. Zebede ni Salome yɛ wo ja wu bye wii. Wu ceborona wu bye Yakuba. Yawutu wu bye wii, fyushaa di jɛ wu labye. Kalaapiire taanri wemu fanha k'a bi jɛhɛ Yesu yiri xuuni ge, Yohana bɛ wu bye pee ni. Tuun wemu ni p'a Yesu kori tige ki na ge, wee Yohana we ninumɔ keɲɛ ni w'a wu nu wu kaa le (Yohana 19:27).

Yohana ya ta sɔɔ na wuyɛ mɛgɛ yiri bada we Kitabu we ni wɛ. Ga na wuyɛ pyi na le li kalaapire lemu kaa li bi dan Yesu ni ge (Yohana 13:23; 19:26; 20:2; 21:20).

We Jozaama Kitabu we kakana jɛnɔ

Yohana Egilizi w'a wee na wee w'a we Kitabu we ka na wu yaha Efese kulo li ni. W'a Yesu kaa yu wɛɛ mu na wu bi se tɔɔjii ni jɛhɛɲɛɲɛ ni Zheruzalemɛ ni kalɛɲɛ ni.

Yohana ya li shɛ na Yesu wu jɛ To Kilɛ wo Ja nigin pe we, wemu Kilɛ ya tun na pa koɲɔ puga funɲɔ ni ge. Yesu ya yi yu tɔɔjii ni jɛhɛɲɛɲɛ ni we Kitabu we ni na Kilɛ wu jɛ wee To. W'a Yesu shɛɛ wɛɛ na na wee wu jɛ koo le, lee lemu l'a se jɛii sicuumɔ pu ni ge.

Jozaama Kitabu wu kafila jɛgbɔɔ

Yohana ya li shɛ na Yesu ya yu wu wo nɔɔɔ wu wo tuun wu keree na: Tuun wu sanha nɔ wɛ (Yohana 1-12); tuun w'a nɔ (Yohana 13-21).

Yohana 1 Yohana Batizelipye wo sɛɛri keree ni Yesu kalaapiire nizhiilee pee.

Yohana 2–12 Yesu ya wu sefɛɛɛɛ ti shɛ wu labye wu ni sipyiire ti niɲɛ ni ni jaha shɛshɛɛɛɛ kakanhanjaa gbarashuun ni.

Yohana 13–17 Yesu ya wu taanɲɛɛɛɛ ki shɛ wu kalaapiire ti shizhaa na.

Yohana 18–21 Yesu na xu, na jɛ.

Jomɔ pe pu jɛ kpɛɛngɛ n i jɛii sicuumɔ ge

¹ Fo taashiine li ni, na ta koɲɔ sanha yaa wɛ, wemu w'a yiri Jomɔ ge, wee ya bye na xɔ. Pee Jomɔ pu ni Kilɛ wu bye shiizhan, pee Jomɔ pu jɛ Kilɛ.

² Fo taashiine ni pee Jomɔ pe ni Kilɛ wu bye shiizhan.

³ Pee gbɔɔɔ ni Kilɛ ya yanmuyɔ yi bɛɛri yaa. Yaaga yaaga k'a yaa ge, kee ka shishiin ya yaa pee kadugo na wɛ.

⁴ Pee ni jɛii sicuumɔ ya daa. Pee jɛii sicuumɔ pu bi kpɛɛngɛ yeege sipyii pu mu.

⁵ Kee kpɛɛngɛ k'a jɛii nibiige ki ni sipyii pu mu, ga nibiige ki sipyii p'i ya ta sɔɔ ki na wɛ.

⁶ A Kilɛ di nã wa tun, wee mɛgɛ ki bye na Yohana.

⁷ Wee ya pa bye sɛɛri na kpɛɛngɛ ki kaa yu sipyii pu mu, kɔnhɔ pu bɛɛri di dã kee kpɛɛngɛ ki na, wee baraga ni.

⁸ Weeyɛ pyaa bi ta pye kpɛɛngɛ ki wɛ, ga wu kapana jɛnɔ k'a pye na kpɛɛngɛ ki kaa yu sipyii pu mu,

⁹ Pee jomɔ p'a bye kpɛɛngɛ can can wogo. Pee ya pa koɲɔ na, na ba ganha na kpɛɛngɛ yeege sipyii pu bɛɛri mu.

10 Pee bye koŋo na, pee shiin gbɔɔɔ ni koŋo ya yàa. Ga koŋo sipyii di ya ta sɔɔ pee na wɛ.

11 P'a tigi puyɛ pyaa fiige shɛɛn mu, ga pee di ya ta sɔɔ pu na wɛ.

12 Ga lee bɛ na, shɛɛn nigin nigin ya sɔɔ pu na, na dà pu na; a Jomɔ p'i fanha kan pee mu na pu pye Kilɛ nagoo.

13 Pee ya ta se sipyii segana na wɛ, p'i ya se sipyii wo daan na mu funŋo ni wɛ, p'i ya se ná bɛ wo jidaan funŋo ni wɛ. Ga Kilɛ yɛ pyaa wo jidaan funŋo ni p'a pye wu nagoo.

Jomɔ p'a jɛri sipya

14 Ayiwa, pee jomɔ pe, p'a jɛri sipya, na ba diin wèe niŋɛ ni, a wèe di pu nɔɔɔ wu wi, Ja nigin pe wu w'a foro Kilɛ ni ge, na wu ta wee wo. Wee w'a sii fɛɛmɛ ni can wu Kafɔɔ.

15 Wee kaa Yohana bi yu, na mujuu waa na sipyiire ti pyi: «Ná wemu kaa nɛ jo, jo w'a ma nɛ kadugo ge, wee bye nɛ jaha ná; bani yani nɛ wu se ge, wee bye na xɔ. Wee wu jɛ wɛ.»

16 Wèe bɛɛri ya wù tahaa ta wu fɛɛmɛ nigbɔ pu ni, na duba bɛ ta na fara duba na.

17 Kilɛ tudunmɔɔ Musa baraga ni Kilɛ ya wu saliya jomɛhɛɛ ki kan wèe mu. Ga Yesu Kirisa baraga ni wèe ya fɛɛmɛ ni can cɛ.

18 Sipya wa shishiin sanha Kilɛ ja bada wɛ. Ja nigin pe wu wu jɛ Kilɛ, na jɛ ni wu To Kilɛ ni shiizhan ge, wee w'a wèe pye wèe ya To Kilɛ wu cɛ.

Yohana Batizelipye wo Kilɛ jomɔ yɛɛ

(Macoo 3:1-12; Marika 1:1-8; Luka 3:1-18)

19 Pe p'a pye Yohana Batizelipye wo Kilɛ jomɔ pe, tuun wemu ni Yawutuu jɔŋɔfɛɛ p'a pa saraya jaha shɔɔnriwɔɔ ni Kilɛ-pɛɛŋɛ pugbɔhɔ ki kapyeyii pu tun wu mu ge. Tudunmɔɔ p'a yiri Zheruzalɛmu ni na pa wu yiri na ba wu yege na: «Jɔɔ mu di jɛ wɛ?»

20 Yohana ya ta li pye ŋmɔhɔɔ kaa wɛ, na yi tii jo pu mu na: «Nɛ jɛ Shɔvɔɔ wu wɛ.»

21 A p'i wu yege na: «Wee tuun wu ni mu di jɛ jɔɔ wɛ? Kilɛ tudunmɔɔ Eli gɛ?» A wu jo: «Nɛ jɛ Eli wɛ.» A p'i wu pye sanha na: «P'a Kilɛ tudunmɔ wemu kaa jo ge, mu wu wa gɛ?» A wu jo: «Ahayi.»

22 Wee tuun wu ni a p'i jo: «Mu d'a sii jɔɔ wɛ? Ya jo wù mu ge, kɔnhɔ wù bɛ di shɛ yee jo wù tunvɛɛ pu mu. Jɔɔ yɛ pyaa mu d'a sii wɛ?»

23 A Yohana di pu jɔ shɔ ni Kilɛ tudunmɔɔ Ezayi wo jomɔ pa ni na:

«Sipya wa w'a mujuu waa siponɔ ki ni na:

«Yi Kafɔɔ wu koo li tii!»*

Nɛ wu jɛ wee sipya wɛ.»

24 Piimu p'a bi tun Yohana mu ge, Farizhɛɛn pii bye pee ni.

25 A pee di wu yege sanha na: «Mu bye mu di jɛ Shɔvɔɔ wu wɛ, mu di jɛ Eli wɛ, Kilɛ tudunmɔ wemu kaa p'a jo ge, mu di jɛ wee bɛ wɛ, wee tuun wu ni jaha na mu di batizeli pyi wɛ?»

26 A Yohana di pu jɔ shɔ na: «Nɛ wi ge, nɛ sipyii batizeni lɔhɔ yɛ ni, ga sipya watii wa wà yee niŋɛ ni na xɔ, yee di ya wee cɛ wɛ.

27 Wee w'a ma nɛ kadugo, nɛ yaa ni wu tanhaya mɛɛɛɛ bɛ zanha ni wɛ.»

28 Kii keree kii ya pye kulo lemu ni ge, lee mɛge jɛ Betani. Lee wa Zhurudɛn Gba wu Kilɛ-nɔhɔ ki na. Wee xuu wu ni Yohana bi sipyii pu batizeni.

* 1:23 Ezayi 40:30

Kilɛ wo DUBYAPIGE KI Ɲɛ YESU

²⁹ Kee canja ki ɲimuguro ti na, a Yohana di Yesu ɲa wu na ma wu mu, na jo: «Kilɛ wo DUBYAPIGE ke ki da ba koɲɔ ki jurumu wu lo laha wà ge, kee ki wa me.»

³⁰ Ná wemu kaa nɛ jo yee mu ge, jo: «We w'a ma nɛ kadugo ge, wee bye wà fo taashiine li ni. W'a pye wà na ta nɛ sanha se we.» Wee wu ɲɛ we.

³¹ Nɛ kunni bi sanha wu ce we, ga nɛ pa sipyii pu batizeni loho ni, kɔnhɔ di wu she Izirayeli sipyii pu na.»

³² Yohana ya Yesu kaa jo sipyii pu mu na: «Nɛ Kilɛ Munaa ɲa l'a tigi na yiri fuba we ni, na ba diin wu na ba gbege shazhira ɲɛ we.»

³³ Nɛye pyaa bi ta wu ce we, ga Kilɛ wemu w'a nɛ tun na nɛ w'a sipyii pu batizeni loho ki ni ge, wee ya jo na: «Ma ba Kilɛ Munaa ɲa l'a tigi na pa diin ná wemu na, wee w'a da ba batizeli wu pyi Fɛfɛɛɛɛ Munaa ni.»

³⁴ A nɛ shiin di li ɲa mu, na bye li seeri, na pee jomɔ pe yu na Kilɛ Ja wu ɲɛ wee ná we.»

Yesu kalaapiire nizhiilee

³⁵ Kee canja ki ɲimuguro ti na, Yohana ni wu kalaapiire shuun wa bi yere wà sanha.

³⁶ A wu Yesu ɲa wu na doroo, na ganha na wu wii, na ba jo: «Kilɛ wo DUBYAPIGE ki ke!»

³⁷ Ba Yohana wo kalaapiire shuun w'a wee kafila wu logo we, na daha Yesu feni.

³⁸ A Yesu di ɲmahana ɲeri, na pee ta p'a taha wu feni, na pee yege na: «Naha yee di zhaa we?» A pee di wu pye: «Rabi, (Lee kori ɲɛ «Karamɔgɔgbɔ».) mii mu d'a tigi we?»

³⁹ A wu pu ɲɔ shɔ na: «Yi pa ki wii.» A p'i binne kari ni wu ni, na she wu tatigine ki ɲa. Lee bi canja ki ta k'a tigi na nɔ leere ke ni gbaara wu na (16h00), a p'i canja ki sanja xɔ wà.

⁴⁰ Kalaapiire shuun wemu w'a Yohana kafila wu logo na daha Yesu feni ge, wa mege bye Andire, wee ɲɛ Simɔ Pyɛɛri cuun.

⁴¹ A Andire di fenhe she wu ɲahafɔ Simɔ yiri na she wu pye: «Wèe ya Kirisa wu ɲa,» (lee kori ɲɛ «Kilɛ ya wemu shɔnri lo ge.»)

⁴² Lee kadugo na a Andire di gari ni Simɔ ni Yesu yiri. A Yesu di Simɔ wii na wu pye: «Yohana ja Simɔ wu ɲɛ mu. Mege katii ki da le nime mu na, kee ɲɛ Sefasi.» (Kee kori ɲɛ «Faakagerɛɲɛ.»)

Yesu ya Filipe ni Nataneli yiri; a p'i daha wu feni

⁴³ Kee canja ki ɲimuguro ti na, a Yesu di jo na wee da zhe Galile fiige ki ni. A wu nigariwo di jiri Filipe na na wu pye: «Taha na feni.»

⁴⁴ Filipe bi bye Betisayida kulo li shen wa, lee kulo le ninunɔ shɛen pu bye Andire ni Pyɛɛri be.

⁴⁵ Lee kadugo na a Filipe di ba Nataneli ɲa na wu pye: «Kilɛ tudunmɔɔ Musa ya sipya wemu kaa jo Kilɛ wo saliya Kitabu wu ni, a Kilɛ tudunmɔɔ pusamaa be di wu kaa jo pu wo Kitabu pu ni ge, wèe ya wee ɲa. Wee ɲɛ Yusufu ja Yesu na yiri Nazareti kulo li ni.»

⁴⁶ A Nataneli di wu pye: «Dii yasaɲa di da já voro Nazareti ni we?» A Filipe di wu ɲɔ shɔ na: «Pa wu wii.»

⁴⁷ Ba Yesu ya Nataneli nibawo ɲa tuun wemu ni we, na jo: «Izirayeli see sipya wa we, na ɲmahara ɲɛ wemu zo ni we.»

⁴⁸ A Nataɲɛli di wu yege na: «Mii mu d'a nɛ ta cɛ wɛ?» A Yesu di wu ɲɔ shɔ na: «Nɛ ɲii bye mu ni na mu yaha nitoodige ki tãan, na ta Filipe sanha mu yiri wɛ.»

⁴⁹ A Nataɲɛli di gaala, na jo: «Wù Karamɔɔ, Kile Ja mu ya sii, Izirayeli wo saan we!»

⁵⁰ A Yesu di wu pye: «Nɛ mu pye jo nɛ ɲii bye mu ni na mu yaha nitoodige ki tãan ge, lee yɛ l'a mu pye mu ya dã nɛ na ya? Ma na ba kagbɔhɔɔ kii bɛ ɲa kiimu k'a ye le na ge!»

⁵¹ A wu jo sanha na: «Can can na, n'a da yi jo yi mu jo yi na ba fugba wu ɲɔ ɲa k'a mugi, na Kile wo melekɛɛ pii ɲaa pu na duri na diri Sipyã Ja wu na.»

2

Cekaanra te t'a pye Kana kulo li ni ge

¹ Lee kadugo na, canɲa taanri wogo ki na, cekaanra bi bye kulo la ni, lee meɣɛ ɲɛ na Kana. Lee bye Galile fiige ki kulo la. Yesu nu wu bye tee cekaanra ti ni.

² P'a bi Yesu ni wu kalaapiire ti bɛ yiri tee cekaanra ti ni.

³ Ba duvɛn w'a pa guunɔ wɛ, a Yesu nu wu fulo wu na na wu pye: «Pu duvɛn w'a kuunɔ.»

⁴ Ga, a Yesu di wu nu wu pye: «Nufɔɔ we, ma ganha bu da le yaha li ma cɔnri wɛ, nɛ wo tuun w'a sanha nɔ wɛ.»

⁵ A Yesu nu wu kapyebyii pu pye: «Wu ba yemu bɛɛri jo yi mu, yi lee pye.»

⁶ Yawutuu pu bi pɛyɛ gbaara wa tɛ na wolo faaya yi ni. Yee wo lɔhɔ pu bi gori na daga na puyɛ ɲii na bɛ ni pu fɛfɛɛɛ kalɛɣɛɛ ki ni. Lɔhɔ litirilee xhuu nigin (100) shishiin bi jin pɛɣɛ ka bɛɛri ni.

⁷ A Yesu di kapyebyii pu pye: «Yi ye pɛyɛ ye ɲi ni lɔhɔ ni.» A p'i yi ɲi fo yi ɲɔyɔ ye na.

⁸ A wu guri pu pye: «Yi ka ko she gan yalige ki ɲaha shɔɔnriwɔɔ wu mu.» A pee di ka ko kari.

⁹ Lɔhɔ ke k'a ɲɛri na pye duvɛn wu ge, a yalige ki ɲaha shɔɔnriwɔɔ wu kee ɲɛɛ. Ga wee bi wee duvɛn wu taforogo cɛ wɛ. Ga kapyebyii piimu p'a bi lɔhɔ ki ko ge, pee kunni bi wu taforogo cɛ. A yalige ki ɲaha shɔɔnriwɔɔ wu cenabun poo wu yiri,

¹⁰ na wu pye: «Sipyii bɛɛri ma fɛnhɛ duvɛn nidan wu loolo. Pu bu wee ɲiɲɛhɛme gba, wemu ya taan xuuni wɛ, p'a na wee loolo. Ga, a mu kunni di dɛɛɛ ma wo duvɛn nidan wu yaha fo nime.»

¹¹ Le l'a pye Yesu ɲaha shɛshɛɛɛ kakanhanɲaa ki bɛɛri nizhiine. Lee ya pye Kana ni, Galile fiige ki ni. Yesu ya wu sefɛɛɛ she. Ba kalaapiire t'a lee ɲa wɛ, na dã wu na.

¹² Lee nibyexhoo na, a Yesu ni wu nu, ni wu ceboronamaa, ni wu kalaapiire t'i gari Kapɛrinɔmɔ kulo li ni. A p'i cabyaa kii pye wã.

Yesu ya Kile-pɛɛɛɛ pugbɔhɔ ki pye fɛfɛɛ

(Macoo 21:12-13; Marika 11:15-17; Luka 19:45-46)

¹³ Ba Yawutuu Nuwuuro ti wo Kalenɛ l'a tɛɛɛɛ wɛ, a Yesu di gari Zheruzalemu ni,

¹⁴ na she sipyii pii ta Kile-pɛɛɛɛ pugbɔhɔ ki kaanɲa ki ni, pu na niyɛ, ni dubyaa, ni gbegbe shazhira pɛɛɛ saraya wolovɛɛ pu mu. Wari faavɛɛ pu bɛ d'a tiin wã pu tabalaa tãan, na saraya wolovɛɛ pu wari wu fari pu mu.

15 Ba w'a she pu ta mu we, na she meerε pye suso, na pee beeri kori yeege Kile-peεηε pugboho ki ni, ni pu niyε ni pu dubyaa ni, na wari faavεε pu wo tabalaa pu jεri buri, na pu wari wu wo jirηε na.

16 A wu gbegbe shazheεε peεvεε pu pye: «Yi te lo laha naha! Yi ganha da na To wu puga ki pye jagi tapyege we!»

17 Ba Yesu ya lee pye we, a wu kalaapiire ti funjo di do Kitabu jomε pa na na:

«Mu puga ki kaa ya dan ne ni tchene baa,
n'a na funjo shaa ni ki ni xuuni.»*

18 Lee kadugo na a Yawutuu jurofeε p'i wu pye: «Naha sheshεεε teke mu di da ja bye tee di li she na kajii wa mu mu li bye na we?»

19 A Yesu di pu jo sho na: «Yi ke Kile-peεηε pugboho ke ja, di ki yereηε cabyaa taanri funjo ni.»

20 A p'i wu pye: «Go yee kelee shishεεε ni gbaara (46) p'a pye na ke Kile-peεηε pugboho ke yereηε de! Wee tuun wu ni mu di mayε wii jεgo mu wu ja kee yereηεvonε yereηε cabyaa taanri funjo ni we?»

21 Ga Kile-peεηε pugboho kemu kaa Yesu bi yu ge, kee bye wuyε pyaa ce puuro.

22 Ba Yesu ya pa jε na foro xu ni we, a wu kalaapiire ti funjo di do na w'a yi jo. A p'i da Kile Kafila wu na, Yesu bi yemu beeri jo ge, na da yee be na.

Yesu ya sipyii fungonyo keree ce

23 Na Yesu yaha Zheruzalemu ni Yawutuu Nuwuuro ti wo Kalene li tuun wu ni, a sipyijehemεε di wu jaha sheshεεε kakanhanjaa ki ja na da wu na.

24 Ga Yesu ya ta wuyε yaha pu keηε na we, bani w'a bi pu fungonyo keree beeri ce.

25 Wu mago bye li na nago sipya wa wu na sipya wa keree jo wu mu we, bani wu bi sipyii beeri fungonyo keree ce.

3

Yesu ni Nikodemu keree

1 Farizhen wa bye wa, wu mege bye Nikodemu. Yawutuu pu jurofoε wa wu bye wii.

2 A wee di ba she Yesu yiri cana ka piige ni, na wu pye: «Wu Karamoε, jaha sheshεεε kakanhanjaa kii mu ya sii na byi ge, sipya wa shishiin da ja da ki pyi ni Kile jε ni ma ni we. Lee wuu na we ya li ce, jo Kile w'a mu tun mu wu pa weε kalaa.»

3 A Yesu di wu pye: «Can can na, n'a da yi jo ma mu, sipya wemu ya sevonε se we, weefoε da ja je Kile wo saanra ti ni we.»

4 A Nikodemu di Yesu pye: «Sipya wemu ya le xo ge, dii weefoε di da ja sevonε se we? Wu kunni wa da ja guri je wu nu funjo ni pu kuri se we?»

5 A Yesu di wu pye: «Sipya wemu ya se lho ni Fεfεεε Munaa gboro ni we, weefoε da ja je Kile wo saanra ti ni we.»

6 Bani sipyii ya piimu se ge, pee jε ce puuro wuu. Piimu p'a se Kile wo Fεfεεε Munaa li gboro ni ge, pee ya jaari lee wo jaarigana na.

7 Ne na ma pye, li waha l'i waha y'a yaa na sevonε se, lee ganha bu da ma fo we.

* 2:17 Zaburuu 69:9

⁸ Ki jɪdaan tashɛɛ ni kafɛɛɛɛ ya se m'a ki tunmɔ logo, ga ma di wa da ki taforogo ni ki tashɛɛ bɛ cɛ wɛ. Sipyɔ wemu bɛɛri w'a se Kile Munaa li gbɔɔɔ ni ge, mu li jɛ weefɔɔ shizhaa na.»

⁹ Ayiwa, a Nikodemu di Yesu pye: «Kii keree kii bɛɛri di da já bye pyegana lekɛ na wɛ?»

¹⁰ A Yesu di wu pye: «Mu na jɛ Izirayɛli karamɔgɔgbɔ, lee bɛ na mu di ya kii keree kii jaha cɛ-ɛ ya?»

¹¹ Can can na, n'a da yi jo ma mu, le wɛɛ ya cɛ ge, lee wɛɛ ya yu; le wɛɛ ya ja ge, lee wo sɛɛɛɛ bɛ wɛɛ jɛ. Ga yee wa giin y'i sɔɔ wɛɛ wo sɛɛri keree ki na wɛ.

¹² Nɛ na jɪnɛ ke wo keree jaha yu yee mu, yee di ya daa kee na wɛ, nɛ bu fugba we wo keree jo yee mu, yee na bye dii na dà kee na wɛ?»

¹³ Wa shishiin wa sanha dugi ja fugba we ni wɛ, fo Sipyɔ Ja wu yɛ, wee wemu w'a yiri fugba wu ni na tigi ge.

¹⁴ Kile tudunmɔ Musa wo tuun wu ni, na wu yaha siponɔ ki ni, w'a tɔɔɔ daɲaa yàa na pye wɔ, na wu yirige suri tinnɛ la ni sipyii pu niɲɛ ni. Yirigegana lemu na w'a wɔ wu yirige ge, li waha l'i waha, mu Sipyɔ Ja wu bɛ ya yàa na pa yirige lee yirigegana li na,

¹⁵ kɔnhɔ sipyaa sipyɔ w'a dà wu na ge, wee di jɪi sicuumɔ nixhɔbaama ta.»

¹⁶ Bani kɔnɔ ya taan Kile mu tɛhɛnɛ baa, fo w'a sɔɔ na wu Ja nigin pe wu kan na pye saraga, kɔnhɔ sipyaa sipyɔ w'a dà wu na ge, wee ganha bu gyɛɛgi wɛ, ga wu jɪi sicuumɔ nixhɔbaama ta.

¹⁷ Kile ya ta wa Ja wu tun na pa kɔnɔ na, kɔnhɔ wu ba kiiri kɔn sipyii na wɛ, ga w'a wu tun na pa, kɔnhɔ kɔnɔ sipyii di shɔ wu baraga ni.

¹⁸ Sipyɔ wemu bu dà wu na, Kile da ga ba kiiri kɔn weefɔɔ na wɛ. Ga wemu bu bye wu ya dà wu na wɛ, kiiri ya kɔn xɔ weefɔɔ na. Bani Ja nigin wemu w'a foro Kile ni ge, wu ya dà wee na wɛ.

¹⁹ Wee kiiri wu kakɔn le: Kile wo kpɛɛngɛ k'a pa kɔnɔ na, ga, a sipyii jurumu w'i pu pye p'a piige pɔɔnɔ kee kpɛɛngɛ ki na.

²⁰ Bani sipyɔ wemu w'a kuumɔ pyi ge, Kile wo kpɛɛngɛ ki ya dan wee ni wɛ. Wu ya sɔɔ bɛ wu foro kee kpɛɛngɛ ki na wɛ. Bani weefɔɔ ma fyagi, kɔnhɔ sipyii ganha bu wu kakuuyo cɛ wɛ.

²¹ Ga sipyɔ wemu w'a can wu koo jaari ge, kpɛɛngɛ na weefɔɔ ma wu keree pyi, kɔnhɔ sipyii bɛɛri di ki ja, p'i li cɛ na wee ya Kile koo li jaari.

Yohana ya yemu jo Yesu shizhaa na ge

²² Lee kadugo na a Yesu ni wu kalaapiire t'i foro Zheruzalemu ni na kari Zhude fiige ki xuu wa betii ni. A wu tuun wa pye wà ni pu ni na sipyiiire ti batizeni.

²³ Lee bi Yohana bɛ ta wu na sipyii pii batizeni xuu wa ni wee mɛɛɛ jɛ Enɔ, wee xuu wu jɛ Salimu kulo li kabanugo. Bani gba lɔhɔ ni jɛhɛɲɛ ki bye wee xuu wu ni. Sipyiiire ti bi se wu yiri na wu pu batize.

²⁴ Lee ya pye na ta Yohana sanha le kaso wu ni wɛ.

²⁵ Canja ka, nakaara ya jé Yohana wo kalaapiire ta, ni Yawutu wa tɛ ni, fɛfɛɛɛ kalɛɛɛ ki shizhaa na Yawutuu pu kabaɲa na.

²⁶ Tee nakaara ti wuu na a Yohana wo kalaapiire t'i shɛ wu pye: «Wù Karamɔgɔ, ma ni ná wemu wu bye Zhurudɛn Gba wu kadugo ge, ni mu ya wu kaa jo ge, li wii wee ya sipyii batizeni nime. Sipyii pu bɛɛri di se wee yiri.»

²⁷ A Yohana di pu jɔ shɔ na: «Kile ya lemu kan sipyɔ wemu mu wɛ, ta wu na já lee ta?»

28 Yeeɛ pyaa wa li fiin na nɛ yee pye jo Kile ya Shɔvɔɔ wemu tun ge, wee wa nɛ wɛ, ga Kile ya nɛ tun na pa wu ɲaha na yɛ.»

29 Lee kadugo na a Yohana di talenɛ la jo na: «Cenabun poo wo wu ɲɛ wu cenabun. Cenabun poo wu ɲaɲii wu kunni niyerege yɛ ki ma bye wu tãan. Wu bu cenabun poo wu mujuu logo, w'a fundanga ta xuuni cenabun poo wu mujuu li wuu na. Kee fundanga ki tuugo ki ɲɛ nɛ wogo ke. Kee fundanga k'a pɛlɛ fo na nɔ ki tɛhɛnɛ na.»

30 Li waha l'i waha, la ya yaa na faraa wee wo pɛɛɲɛ ki na nime, la di da foro nɛ wo pɛɛɲɛ ki ni.»

Sipya we w'a yiri fugba wu ni na pa ge

31 A Yohana di jo sanha na: «Wemu w'a foro Kile ni ge, wee wu ɲɛ sipyii pu bɛɛri ɲuɲɔ ni. Ga wemu w'a foro ɲiɲɛ ni ge, wee ɲɛ nɔhɔdaan wo, ɲiɲɛ keree wee ya yu. Wemu w'a pa na yiri fugba wu ni ge, wee wu ɲɛ pu bɛɛri ɲuɲɔɔɔ.»

32 W'a yemu ɲa na yemu logo ge, yee w'a yu. Ga wa shishiin ya ta sɔɔ wu nijoyo yi na wɛ, fo shɛɛn nigin nigin yɛ.

33 Sipya wemu bɛɛri w'a sɔɔ wu nijoyo yi na ge, wee ma li shɛɛ na fiinɲɛ na can ɲɛ Kile ni.

34 Bani Kile ya wemu tun ge, Kile jomɔ wee ya yu. Kile ya Fɛfɛɛɛ Munaa taga wee ɲi.

35 To Kile Ja wu kaa ya dan wu ni, w'a sefɛɛɛ ti le wu keɲɛ ni yaɲmuyɔ bɛɛri na.

36 Wemu w'a dà Kile Ja wu na ge, ɲii sicuumɔ nixhɔbaama wa weefɔɔ mu. Ga wemu ya dà Kile Ja wu na wɛ, wee da ɲii sicuumɔ pu ta wɛ. Ga Kile wo loyire li na gori yaha weefɔɔ na.»

4

Yawutuu ya shi wemu kɔ ge, Yesu ya tigi wee mu

1 Ayiwa, Farizhɛɛn p'a pa yi logo na Yesu ya kalaapiire niɲɛhɛɛ taa na toro Yohana tãan, na pu batizeni.

2 Ga na ta Yesu yɛ pyaa bi ta na batizeli wu pyi wɛ, fo wu kalaapiire.

3 Tuun wemu ni Yesu ya pa pee jomɔ pu logo ge, a wu foro Zhude fiige ki ni na kari Galile fiige ki ni.

4 Wu nigariwo bi yaa na Samari fiige ki ja toro.

5 A wu shɛ nɔ Samari kulo la ni, lee mɛgɛ ɲɛ na Sikari. Yakuba bi tɛgɛ kemu kan wu ja Yusufu mu fo l'a mɔ ge, kee kabanugo Sikari bye.

6 Keenɛ ka ki bi bye Yakuba mu wà wee xuu wu ni. Ba Yesu ya kanha ɲara li tãan wɛ, na diin kee keenɛ ki ɲɔ na. Lee bi canja ki ta ɲiɲɛ niɲɛ ni.

7 A Samari shɛn cee wa di ba wà lɔhɔ takogo ni. A Yesu di wu pye: «Na kan lɔhɔ di gba!»

8 Lee bi Yesu kalaapiire ti ta t'a kari kanha ki ni yalige tashɔgɔ ni.

9 A wee Samari shɛn cee wu Yesu pye: «Ee, mu wemu wu ɲɛ Yawutu ge, ɲaha na mu d'a sɔɔ na logbaga ɲɛɛri nɛ mu na ta nɛ ɲɛ Samari shɛn wɛ?» Cee w'a yee jo bani Yawutuu bi ta sɔɔ kaa la shishiin li pu ni Samari shɛɛn pinnɛ wɛ.

10 A Yesu di wu ɲɔ shɔ na: «Cee we, Kile ya yaaga kemu kaan ma ni ge, mu da bi kee cɛ, sipya wemu w'a logbaga ki ɲɛɛri mu mu ge, na wee bɛ cɛ, muye pyaa ki bi da logbaga ɲɛɛri wu mu. Wu bi da lɔhɔ kan mu mu, kemu k'a ɲii sicuumɔ kaan sipyii bɛɛri mu ge.»

11 A cee wu wu pye: «Karamɔgɔna we, goɲɔ ɲɛ mu mu wɛ, keenɛ ki d'a cogi, mii mu di da kee ɲii sicuumɔ lɔhɔ ki ta di gan nɛ mu wɛ?»

12 Wèe tole Yakuba w'a ke keenje ke kan wèe mu. Wuyε pyaa, ni wu nagoo, ni wu yapɔɔyɔ yi bi kee lɔhɔ gbuu. Ayiwa, mu wa giin na mu ya ye wèe tole Yakuba na gε?»

13 A Yesu di wu jɔ shɔ na: «Wa bεeri w'a ke keenje ke lɔhɔ gba ge, waga na ba weefɔɔ ta sanha.

14 Ga lɔhɔ ke nε gaan ge, wa bεeri w'a kee gba ge, waga da ba weefɔɔ ta nige bada wε. Bani lɔhɔ ke n'a da gan weefɔɔ mu ge, kee na ba bye lobulowii na buloo na foro wu funɔ ni, na jii sicuumɔ nixhɔbaama kan wu mu.»

15 A cee wu Yesu pye: «Karamɔgɔna we, kee lɔhɔ ki kan na mu di gba, kɔnhɔ waga ganha bu na ta nige, di ba lɔhɔ shaa naha sanha wε.»

16 A Yesu di wu pye: «She ma poo wu yiri pa naha.»

17 A wu Yesu pye: «Ná wa na mu wε.» A Yesu di wu pye: «Can m'a jo na ná jε ma mu wε.

18 Bani m'a jé xɔ namaa kaguro mu. Ná wemu bε w'a jé ma mu nime ge, wee bε wa ma poo wε. Can m'a jo.»

19 A cee wu wu pye: «Karamɔgɔna we, nε mu sεeri na mu ta Kile tudunmɔ.

20 Wèe Samari shεen, ke faabobɔɔ ke na wèe sefeleε ya Kile pele. Ga yee Yawutuu di yu na tapεεε katii wa Kile na ni Zheruzalemu bε wε.»

21 A Yesu di wu jɔ shɔ na: «Dà na na! Canja ka wa ma, y'a da ba To Kile pele ke faabobɔɔ ke na wε, kelee Zheruzalemu bε ni wε.

22 Wemu yee Samari shεen ya bεle ge, yee ya wu cε wε, ga wemu wèe Yawutuu ya bεle ge, wèe ya wu cε, bani wèe Yawutuu ni Shɔvɔɔ w'a foro.

23 Ga canja ka wa ma, kee ya nɔ xɔ. Piimu p'a To Kile pele see na ge, pee na ba wu pele muna baraga ni, lee lemu l'a can wu shεε ge. Bani piimu p'a kee pεεε ki tuugo pyi ge, pee To Kile ya zhaa.

24 Kile jε Munaa. Piimu p'a wu pele ge, li waha l'i waha, pee ya yaa na wu pele muna baraga ni, lee lemu l'a can wu shεε ge.»

25 A cee wu wu pye: «Nε li cε jo Shɔvɔɔ wu na ba ba, (lee kóri jε «Kile ya wemu shɔvɔvɔ lɔ ge.») Wee ba ba tuun wemu ni, wu na ba keree ki bεeri jaha jo wèe mu.»

26 A Yesu di cee wu pye: «Nε wemu w'a yu ni mu ni ge, nε wu jε wii.»

27 Na Yesu ni cee wu yaha pee jomɔ pu na, a kalaapiire t'i ba na yiri yalige ki tashɔɔ ni. Ba pee ya pa Yesu ta wu na yu ni cee wu ni wε, a l'i pu jaha wɔ. Ga wa shishiin ya sɔɔ na wu pye: «Naha kaa m'a yegee cee wu mu wε?» kelee «Naha na m'a yu ni wu ni wε?»

28 A cee wu kunni di wu lokoyaaga ki yaha keenje ki na, na guri kari kanha ki funɔ ni, na she sipyii pu pye:

29 «Yi pa ná wa wii, w'a nε kapyeleεε bεeri jo nε mu. Kɔnhɔ wee di jε Shɔvɔɔ we-e dε?»

30 A sipyii p'i yiri kanha ki funɔ ni na pa Yesu yiri.

31 Lee bi kalaapiire ti ta t'a Yesu jεeri na: «Wù Karamɔgɔ, jɔ mayε na, m'a ganha li ba.»

32 Ga, a wu pu jɔ shɔ na: «Yalige ka wa nε mu na li, yee di wa kee cε wε.»

33 A kalaapiire t'i ganha na tiye yegee na: «Ba kɔnhɔ wa w'a pa yalige ka kan wu mu wε?»

34 A Yesu di pu pye: «We w'a nε tun ge, nε na wee jidaan pyi; kapyεεε kii w'a kan nε mu ge, na kee bε jɔ fa, lee jε jɔ yalige yaaga nε mu.»

35 Lee kadugo na a Yesu di pu pye: «Ta yee kunni ma yu we tuun we ni, na yeye shishεεε wu jε wèe ni yalɔɔɔ ti tε ni wε? Ga n'a da yi jo yi mu, «Yi kerεye yi wii xuuni!» Shinma w'a le, wu kɔnduun w'a nɔ xɔ.

36 Wemu w'a shinma wu koon ge, wee ya wu saraa taa na xɔ; w'a shinma pya wu pinne yaha jii sicuumo nixhobaama pu wuu na. Lee pyegana li na, shinma nuguvoo we ni wu konvoo we, pu shuun wu beeri na fundanga ta shiizhan.

37 Bani talene lemu l'a yu na: «Wa na ba yeme nugi, watii na ba wee shinma wu kon ge,» lee je can.

38 Yee ya tegeru kemu nugi we, ne yee tun yee pu she kee shinma kon. Piitiilee p'a kee pye, a yee di kuduun ta pee wo kapyenje ki ni.»

39 A Samari sheen nijeheme di da Yesu na le kulo le ni cee wu wo kafila wu wuu na. Bani cee w'a pu pye: «W'a ne kapyelegeru beeri jo ne mu.»

40 Lee wuu na a Samari sheen p'i yiri kanha ki funjo ni na she Yesu yiri. Ba p'a no wa we, na Yesu jeeri na wu tiin pu yiri. A wu soo na cabyaa shuun pye pu yiri.

41 Yesu ya cabyaa shuun wemu pye lee kulo li ni ge, a sipiyijeheme piitiilee di da wu na sanha wu kafila wu wuu na.

42 A pee di cee wu pye: «Wee ya ta da wu na mu wo jom pu ye wuu na-e de. Ga weeye pyaa ya wu jom pu logo, a wee di li ce can na na wee wu je konjo ki Shovoo wuyey pyaa.»

Yesu ya Galile fiige ki sipiyigbo wa wo ja cuunjo

43 Ba kee cabyaa shuun w'a toro we, a Yesu ni wu kalaapiire t'i foro Sikari kolo li ni na kari Galile fiige ki ni.

44 Yesu ye pyaa bi jo na: «Kile tudunmo wa shishiin ya pene taa wu to kulo ni we.»

45 Ga, ba p'a no Galile fiige ki ni we, a Galile sheen di pu juno ciri ni fundanga ni. Bani Yesu bi keree kiimu beeri pye Zheruzalemu ni Yawutuu Nuwuuro ti wo Kalene li ni ge, Galile sheen pu bi kee beeri ja, bani puyey pyaa be bi she lee kalene li ni.

46 Wee tuun wu ni a Yesu di guri pa sanha Kana kulo li ni, Galile fiige ki ni. Wee xuu wu ni w'a bi loho ki jeri na pye duven. Lee bi fiige ki sipiyigbo wa ta Kaperinomo kulo li ni; wee ja bi cuunjo we.

47 Ba wee na w'a logo na Yesu ya yiri Zhude ni na pa Galile ni we, a wu gari wu yiri, na she wu jeeri na wu pa Kaperinomo ni, na wee ja w'a taxuyo shaa, wu she wu cuunjo.

48 A Yesu di wee na wu pye: «Ta le yahagana le na yee wa da yiyey yaha ge? Yee ya naha shesheere kakanharaa ni kagbohoo ja we, yee da ga da bada we.»

49 Ga, a wee na wu Yesu pye: «Karamogona we, jo maye na m'a ba nime, konho wu ja wu ganha bu xhu we.»

50 Wee tuun wu ni a Yesu di wu pye: «Kuri m'a gaaji ma ja w'a cuunjo.» A wee na wu da Yesu kafila wu na, na guri kari.

51 Ba w'a kuri na gaaji we, a wu kapyebyii p'i she wu juno ciri koo li na, na wu pye: «Ma ja w'a cuunjo.»

52 A wu pu yege na tuun weke ni wu d'a cuunjo we? A p'i jo na tanaa ceefuuro t'a wu yaha na cana ki yaha k'a fiin (13h00).

53 Taapile ni a pya wu to wu li ce na wee tuun wu ninumo ni Yesu ya wee pye: «Ma ja w'a cuunjo.» A wee na wu ni wu puga sheen beeri di da Yesu na.

54 Ayiwa, ba Yesu ya foro Zhude fiige ki ni na kuri Galile fiige ki ni we, le l'a pye wu naha shesheere kakanhana shuun wuu.

5

Yesu ya faan wa cuunjo

¹ Ayiwa, lee kadugo na kalegbɔɔ la bye Yawutuu pu mu Zheruzalemu ni. A Yesu be di she lee ni.

² Zheruzalemu kulo li ni, kujɔɔ lemu ni dubyaa pu ma jin ge, lɔhɔ ka bye wà wege ka ni lee kabanugo. P'a bi kee wege ki mege yiri Yawutuu jomɔ pu ni na Betisayida. Gbalaa kaguro wu bi yereje kee wege ki kabanugo.

³ Yama fee ni jeheme ee pu bi sinne pee gbalaa pu nɔhɔ ni. Fyem ee, ni tɔgege ye fee, ni faannaa, [pee beeri bi ma lɔhɔ ki sige, ki ba jeh e. Ba wee ya lɔhɔ ki jeh e xɔ we, yama fɔɔ wemu bu fenhe tigi kee ni, yama tuugo kemu beeri ki je weefɔɔ na ge, pee na xhɔ.]

⁴ Bani Kafɔɔ wo meleke wa wu ma digi lɔhɔ ki ni tuun wa ni, na ki jeh e. Ba wee ya lɔhɔ ki jeh e xɔ we, yama fɔɔ wemu bu fenhe tigi kee ni, yama tuugo kemu beeri ki je weefɔɔ na ge, pee na xhɔ.]

⁵ Ná wa bye wà wee bi yee kee taanri ni gbarataanri (38) ta na yá.

⁶ Ba Yesu ya wee ná wu ja w'a sinne we, na li ce na w'a mɔ wu yama pu na. A wu wu yege na: «Mu funjo ki wa m'a juunjo ge?»

⁷ A wu Yesu ja shɔ na: «Karamɔgɔna we, lɔhɔ ki ba jeh e, sipya wa ne mu wemu na ne lɔ di dirige ki ni we. Ne bu jo di yiri naye mu, yani ne wu nɔ ge, watii na fyaala tigi ne jaha na.»

⁸ A Yesu di wee ná wu pye: «Yiri m'a ma yasinneege ki lɔ, ma da jaari.»

⁹ Taapile ni a wu juunjo, a wu yiri na wu yasinneege ki lɔ, na ganha na jaari. Lee ya pye Yawutuu cadeenge ka na.

¹⁰ Ba Yawutuu juunjo ee p'a wee ná wu ja w'a cuunjo we, a p'i wu pye: «Nijaa je cadeenge de! Na saha ni saliya wu ni, mu ya yaa mu wu ma yasinneege ki lɔ m'a jaari nijaa we.»

¹¹ A ná wu Yawutuu pu pye: «Wemu w'a ne cuunjo ge, wee w'a jo na: «Ma yasinneege ki lɔ, ma da jaari.»»

¹² A p'i wu yege na: «Jɔgɔ ye pyaa ki d'a mu pye mu wu ma yasinneege ki lɔ, ma da jaari we?»

¹³ Ga sipya nigin wemu w'a bi ná wu cuunjo ge, wu bi wee ce nige we; bani sipyiire ti bi jeh e. Lee bi Yesu ta w'a foro xɔ sipyiire ti ni je ni.

¹⁴ Lee kadugo na a Yesu di ba saha ni ná wu ni Kile-peene pugbɔhɔ ki funjo ni na wu pye: «Wii, m'a cuunjo nime, ma ganha bu da da jurumu pyi nige we, kɔnhɔ kaa la betii ganha ba ma ta lemu ya kolo le be na ge we.»

¹⁵ A wee ná wu she yi jo Yawutuu juunjo ee pu mu, na Yesu w'a wee cuunjo.

¹⁶ A Yawutuu p'i daha Yesu nɔhɔ ni na gana, na jaha na w'a ná wu cuunjo cadeenge ki na we.

¹⁷ A Yesu di pu ja shɔ na: «Ne To wu w'a kapyene pyi tuun beeri ni, lee wuu na ne be ya yaa na kapyene pyi.»

¹⁸ Ba Yesu ya pee jomɔ pu jo we, a la di fara Yawutuu juunjo ee pu loyire li na. A p'i ganha na wu shaa di gbo na bani wu jate ya ta nɔ cadeenge ki na we; na nɔhɔ na Kile pyi na wee To, na wuy e taanna ni Kile ni lee jogana le funjo ni.

Kile ya kiirikɔn li sefee kan Yesu mu

¹⁹ A Yesu di pu pye: «Can can na, n'a da yi jo yi mu, Ja w'a da ga já yafiin pye wu ye ni, na ta wu ya li ja To wu mu we. Le To w'a byi ge, lee tuugo Ja wu be ya byi.

²⁰ Ja wu kaa ya taan To wu ni, lee wuu na w'a keree kiimu beeri pyi ge, w'a kee beeri she Ja wu na. Wu na ba keree kii be she wu na sanha kiimu k'a ye kii be na ge, kɔnhɔ kee di bye yee mu kakanhanjaa.

21 To w'a xuu jeni na jiiifeere kaan pu mu kangana lemu na ge, lee na Ja wu la je wu jii sicuumo kan piimu mu ge, pee mu w'a da pu kan.

22 To wu da kiiri kon sipya wa shishiin na we, ga w'a kiirikoon li sefeere ti beeri kan wu Ja wu mu,

23 konho sipyii beeri di da Ja wu pele, ba p'a To wu pele pelegana lemu na we. Sipya wemu ya soo na Ja wu pele we, To we w'a wu tun ge, wee w'a she peenje na.»

24 A Yesu di pu pye: «Can can na, n'a da yi jo yi mu, sipya wemu bu ne jomo pu logo, na da ne tunvoo wu be na, wee na jii sicuumo nixhobaama ta. Kiiri da ba gon nige weefoo na we, weefoo ya foro xu ni na je jii sicuumo ni.»

25 A Yesu di jo sanha na: «Can can na, n'a da yi jo yi mu, cana ka na ba no, kee ya no xo be yere nime; xuu na ba Kile Ja wu mujuu logo, piimu beeri ba li logo na soo wu na, pee beeri na ba jii sicuumo ta.

26 Bani ba To Kile je jii sicuumo foo we, mu w'a sefeere kan Ja wu be mu wu pye jii sicuumo foo.

27 W'a fanha kan wu Ja wu mu w'a kiiri wu koon, bani wee wu je Sipya Ja we.

28 Lee ganha bu da yi fo we, bani tuun wa w'a ma xuu beeri na ba wu mujuu logo na je

29 na foro faya ni. Piimu p'a kasaanaa pye ge, pee na ba je konho p'i je jii sicuumo nixhobaama pu ni. Ga jurumupyii pu kunni na ba je konho p'i je kiiri ni.

Yesu ya jo na wee jomo pu je can

30 «N'a da ja kaa la shishiin pye naye ni we. Ye Kile ya jo ne mu ge, yee ni ne kiiri wu koon na sahanji. Ne wo kiiri w'a tii, bani ne wu koon na be ni naye pyaa jidaan ni we. Ga, ne wu koon na be ni na tunvoo wu jidaan ni.

31 «Li da bi da kannaneye pyaa k'a naye pyaa wo seeri keree yu, ne jomo pu da bi bye can we.

32 Ga watii wu je ne seeri. Ne li ce jo yemu w'a yu ne shizhaa na ge, jo yee be je can.

33 Ayiwa, yee ya pii tun Yohana Batizelipye mu. W'a seeri keree kiimu jo yee mu ne shizhaa na ge, kee je can.

34 Ne yee yu, konho sipyii di da seeri keree yu na shizhaa na ye nigin we de! Ga ne yi yu, konho yee di juwuuro ta.

35 Yohana bye ba sokinna kpeenge je we, na kpeenge yeege yee ni je ni, a yee di soo na fundanga ta jeri wu kpeenge ki na.

36 Ga ne wi ge, yaaga katii be ki je ne seeri kemu ya ye Yohana wo seeri keree ki na ge. Bani kapyenje kiimu To Kile ya kan ne mu ge, ne kee be pyi. Kee kapyenje ki be je ne seeri. Lee ya li shee na To Kile w'a ne tun.

37 Ne To Kile wemu w'a ne tun ge, weeye pyaa ki wa yu ne shizhaa na, ga yee ya ta soo bada na wee jomee co we. Le be w'a she yee na ge, yee ya ta lee jaha ce we.

38 Yee ya ta soo wu jomo pu na yi zoloo pu na we. Bani w'a wemu tun ge, yee ya ta da wee na we.

39 Samohoro wa yee ni na Kile Kafila kalaa xuuni, bani yee w'a giin na lee l'a da ba jii sicuumo nixhobaama kan yee mu, na ta wee Kafila we be di ne ninumo kaa yu.

40 Lee be na, yee funyo di je yee pu pa ne mu, konho y'i jii sicuumo ta we.

41 «Ne sipyii wo peenje ke shaa we, bani yee je sipyii piimu ge, ne yee ce.

42 Ne li ce be jo Kile taanjege ya yee funyo ni we.

⁴³ Nε pa na To Kile mεγε na, yee di ya ta sɔɔ nε na wε. Ga watii da bi ba wuyε pyaa mεγε na, yee bi da zɔɔ wee na.

⁴⁴ Pεεηε ke k'a foro sipyii ni ge, kee k'a dan yee ni tashaga ni; pεεηε ke k'a daa Kile yε nigin ni ge, yee ya kee shaa wε. Yee ma já dà dii nε na na yee yaha pee yahama pu ni wε?

⁴⁵ Ga yi ganha ba giin na nε w'a da ba yi jaagi To Kile naha tàan wε de! Ahayi! Ga Kile tudunmɔɔ Musa wemu wu wa yee tadanja ge de, wee wu nε yee jaagivɔɔ.

⁴⁶ Yee da bi dà wee na, yee bi da dà nε bε na, bani nε kaa Musa ya jo wu Kitabu wu ni.

⁴⁷ Jomɔ pemu Kile tudunmɔɔ Musa ya ka nε shizhaa na ge, yee bye yee di ya dà pee na wε, yee na ba dà dagana lekε na nε jomɔ pu na wε?»

6

*Yesu ya yalige kan sipyii kabɔfonɔɔ kaguro mu
(Macoo 14:13-21; Marika 6:30-44; Luka 9:10-17)*

¹ Ayiwa, lee kadugo na Yesu ya kari Galile Gba wu kadugo. Wee gba we ninumɔ mεge ki nε na Tiberεyade Gba.

² Sipyiiire ti bi ma daha Yesu feni, bani p'a bi wu nnaa wu na yama fεε cuunɔ na kakanhanjaa pyi.

³ Ba Yesu ni wu kalaapiire t'a nɔ wà wε, na dugi tiin faabobonɔ ka na.

⁴ Lee bi Yawutuu pu Nuwuuro ti wo Kalene li ta l'a tεεηε.

⁵ A Yesu di ba wu nuyɔ yirige, na sii sipyii nijnεhemεε ja pu na ma wu yiri. A wu Filipe pye: «Mii wèe di wa da já yalige ta di zhɔ pii sipyii pii bεeri mu wε?»

⁶ Yesu ya yee jo kɔnhɔ wu logo yε Filipe nɔ na, lee bε wε, w'a bi yaa na lemu pye ge, wu bi lee cε.

⁷ A Filipe di wu nɔ shɔ na: «Wù funnɔ bi nε nago kanna pu bεeri di pu nɔyɔ piri-para yε, ali wèe nεhe wari dejnεε* xhuu shuun (200) bε taga yalige shɔ, kee da ga yafiin bε nɔ pii na wε.»

⁸ Na pu yaha pee jomɔ pu na, Yesu kalaapiire lemu mεge ki nε na Andire ge, w'i nε Pyεeri cuun ge, a wee di jo:

⁹ «Funana la wa naha, buuri nuyɔ kaguro ni fyaa shuun wu wa li mu, ga naha yee di wa da nɔ pii sipyijnεhemεε pii na wε?»

¹⁰ A Yesu di wu kalaapiire ti pye: «Yi sipyiiire ti tenε jinε ki na.» Nagara nijnεhεre ti bye wee xuu wu ni. A sipyiiire t'i diin diin. P'a bi namaa kabɔfonɔɔ kaguro (5.000) shi tɔrɔ pee sipyii pu ni.

¹¹ A Yesu di wee buuri we lɔ na baraga taha Kile na, na wu kan p'a loolo pee sipyii pu na. A wu fyaa pu bε pye mu. A pu bεeri di li na din.

¹² Ba sipyiiire t'a li xɔ wε, a Yesu di wu kalaapiire ti pye: «Yi buuri nukoroyo yi saya lɔ, kɔnhɔ yi ganha bu gyεegi wε.»

¹³ A p'i yee buuri nukoroyo yi lɔ, na taga saganjaa ke ni shuun ni. Sipyiiire t'a li xɔ buuri nuyɔ kaguro wu ni, a wemu di gori ge, wee kaa l'a jo mε.

¹⁴ Ba sipyii p'a Yesu wo kakanhana li ja wε, na jo: «Can na Kile tudunmɔ wemu kaa l'a jo na wu na ba ba kɔnɔ na ge, wee w'a sii we.»

¹⁵ Ba Yesu ya pa li cε na fanha bε na p'a giin di wee co di bye saan wε, a wu laha pu tàan, na gari faabobonɔ katii na wu yε.

* **67 Dεjnεε xhuu shuun:** Wee nε baaripye yeye gbarataanri saraa.

Yesu ya jaari gba lɔhɔ ɲuɲɔ ni

(Macoo 14:22-33; Marika 6:45-52)

¹⁶ Ba caɲa k'a pa do we, a kalaapiire t'i digi kari gba wu ɲɔ ki na.

¹⁷ Lee di Yesu ta wu sanha she pu yiri we. A p'i jé kɔrɔgɔ ka ni na se Kapɛrinɔmɔ ni. Lee bi piige ki ta k'a wo xo.

¹⁸ Na pu yaha lɔhɔ ki ɲuɲɔ ni, a kafɛɛgbɔhɔ ka di ba yiri, na ganha na lɔhɔ ki pyi ki na ɲɛri xuuni.

¹⁹ Ba p'a kiloo kaguro kelee gbaara shishiin paa lɔhɔ ki ɲuɲɔ ni tuun wemu ni we, a p'i Yesu ja wu na jaari lɔhɔ ki ɲuɲɔ ni na se kɔrɔgɔ ki mu. A pu jaalaa di yiri xuuni.

²⁰ A Yesu di pu pye: «Nɛ wu wa, yi ganha bu da vya we!»

²¹ Kalaapiire ti funɲɔ ki bi bye wu jé ni pu ni kɔrɔgɔ ki ni, ga xuu wemu ni pu bi se ge, taapile ni a p'i nɔ wee xuu wu kogoɲɔ ki na.

Sipyiire t'a Yesu shaa

²² Ba ɲiga k'a mugi we, sipyiire ti t'a bye gba wu kadugo yiri ge, a pee di li seeri, na kɔrɔgɔ nigin ye ta wà. A p'i li ce na Yesu ya ta jé ni wu kalaapiire ti ni ke ki kɔrɔgɔ ki ni we, ga na kalaapiire ti t'a jé ti ye na kee kɔrɔgɔ ki ni na kari.

²³ Lee bi kɔrɔyɔ ya be ta y'a yiri Tiberɛyade kulo li ni na pa. Xuu wemu ni Kafɔɔ bi baraga taha Kile na, na buuri wu kan p'a loolo sipyiire ti na ge, a yee di ba yere wee xuu wu tãan.

²⁴ Sipyiire t'a pa Yesu ta wu ɲɛ wà we, wu kalaapiire ti be di ɲɛ wà-ɛ ge, a p'i jé yee kɔrɔyɔ yi ni na kari wu tashaga ni Kapɛrinɔmɔ ni.

Yesu ɲɛ yalige, kemu k'a ɲi sicuumɔ kaan ge

²⁵ Ba p'a kari Yesu yiri gba wu kadugo we, a p'i wu pye: «Wù Karamɔgɔ, dii mu d'a pye na ba naha we?»

²⁶ A Yesu di pu ɲɔ shɔ na: «Can can na, n'a da yi jo yi mu, yee ya kakanhanɔa kiimu ɲa ge, yee wa ne shaa kee wuu na-ɛ de! Ga yalige ke yee ya li na tin keki caɲa ge, kee ka wuu na yee wa ne shaa.

²⁷ Ayiwa, yalige kemu ki da já gyɛɛgi ge, yi ganha ba kapyɛɛ pyi kee wuu na we. Ga yalige kemu ki ɲɛ ki ya gyɛɛgi we, na ɲi sicuumɔ be kaan ge, y'a kapyɛɛ pyi kee wuu na. Kee yalige ke, Sipyi Ja wu da ba kee kan yee mu. Bani wee na To Kile ya wu fanha ki fe pu kpɔn.»

²⁸ Wee tuun wu ni a p'i Yesu yege na: «Lekɛ wèe d'a yaa na pye lee di bye Kile ɲidaan we?»

²⁹ A Yesu di pu ɲɔ shɔ na: «Lemu Kile ya zhaa yee mu ge, lee li wa mɛ na wee ya sipya wemu tun yee mu ge, na yi dà wee na.»

³⁰ A p'i Yesu pye sanha na: «Ga ɲaha sheshɛɛɛ kakanhana lekɛ mu di da bye di zheɛ wèe na, lee di wèe pye wèe p'a daa mu na we? Kaa lekɛ mu di da bye di zheɛ wèe na we?»

³¹ Li wii, Kile ya maanɛ* kan wèe sefelɛɛ pu mu p'a li sipoɲɔ ki ni ma na jo ba l'a ka Kile wo Kitabu wu ni we na:

«W'a buuri tirige fugba we ni, na kan pu mu p'a li.»

³² Ga, a Yesu di pu pye: «Can can na, n'a da yi jo yi mu, yalige ke k'a yiri fugba wu ni ge, kee ya pye Kile tudunmɔɔ Musa wo niganga-ɛ de! Nɛ To Kile wu ɲɛ fugba yalijeɲɛ ki kanvɔɔ.

³³ Bani Kile ya yalige kemu kaan ge, kee ɲɛ wemu w'a tigi na yiri fugba we ni ge. Wee shiin w'a ɲiifɛɛɛ kaan koɲɔ mu.»

* **6:31 Maanɛ** 𐤎𐤍 yalige ka Kile ye pyaa ya kemu kan Izirayeli nagoo pu mu na pu yaha sipoɲɔ ki ni ge. Ekizode 16: 4,15

34 Ayiwa, a p'i Yesu pye: «Karamogona we, ta kee yalige ki kaan tuun beeri ni wu mu ge!»

35 A Yesu di pu pye: «Yalige kemu k'a jii sicuumo pu kaan ge, neye pyaa ki je kee yalige ke. Sipyaa wemu bu ba ne mu, xuugo da ga weefoo ta sanha bada we. Sipyaa wemu bu da ne na, waga da ga weefoo ta sanha bada we.»

36 Ga ne yi jo xo yee mu; yee d'a ne ja be. Ali lee be na, yee di ya da ne na we.

37 Ne To Kile ya piimu beeri kan ne mu ge, pee beeri na ba ne mu. Sipyaa sipyaa bu ba ne mu, ne da ga weefoo kori bada we.

38 Ne ta yiri fugba we ni na pa naye pyaa jidaan tapyege ni we. Ga na tunvoo jidaan ne pa di ba bye.

39 Wemu w'a ne tun ge, wee jidaan wu wa me na, sipyaa sipyaa w'a kan ne mu ge, na wee wa shishiin ganha da biin we. Ne ba pee je di yeege xu ni konjo caxhogo be na.

40 Ne To wu jidaan wu wa me na, sipyaa sipyaa w'a wu Ja wu ja na da wu na ge, wee di jii sicuumo nixhobaama ta, bani ne na ba pee je di yeege xu ni konjo caxhogo.»

41 Ba Yesu ya jo na yalige ke k'a yiri fugba we ni ge, na wee wu je kere we, pee jom pe ya ta taan Yawutuu pu ni we. A p'i ganha na nmunu-nmunoo puyee taan.

42 A p'i jo: «Een! Ta Yusufu ja Yesu be wu je we we? Wee ya wu to wu ce, na wu nu wu be ce. Naha na wu yu na fugba we ni wee ya yiri we?»

43 A Yesu di pu jo sho na: «Yee di nmunu-nmunoo do! Yi nmunu-nmunoo pu beeri jo yaha!

44 Ne To we w'a ne tun ge, wa shishiin da ja ba ne mu ni wee ya wufoo yaha pa ne mu we. Wa beeri bu ba ne mu, ne na ba weefoo je na yeege xu ni, konjo caxhogo.

45 Ayiwa, ta Kile wo tudunmo wa ya li ka na:

«Kile ye pyaa na ba pu beeri kalaa we?»*

Sipyaa sipyaa w'a To Kile Kafila nuri na soo wu kalaa wu na ge, pee beeri na ba ne mu.

46 Ga li wa nago sipyaa wa w'a jii taha Kile na we. Wemu ye w'a pa na yiri wu yiri ge, wee ye w'a wu ja.

47 Can na wa beeri bu da ne na, weefoo na ba jii sicuumo nixhobaama ta.

48 Yalige ke k'a jii sicuumo kaan sipyii mu ge, ne wu je kere.

49 Yalige ka ya fenhe yiri fugba we ni, na pa gan yee sefelee pu mu p'a li siponjo ki ni, ga lee be na, pu beeri ya xu.

50 Ga nime, yalige ke ki je naha ki d'a yiri fugba we ni ge, wa bu kee li, weefoo na ba jii sicuumo ta pemu da xho we.

51 Ne je jii sicuumo yalige kemu k'a yiri fugba we ni ge, wa bu kee li, weefoo na jii sicuumo ta pemu da ga xho we. Yalige ke ne gaan ge, kee je neye pyaa ceepuuro te. Ne tee kan saraga konho di ba konjo sipyii munahaa junjo wolo.»

52 Pee jom pu wuu na, a nakaagbooro di je Yawutuu pu te ni. A p'i jo: «Kangana leke na we na we di da ja wu ceepuuro kan wee mu wee pu li we?»

53 A Yesu di pu pye: «Can can na, n'a da yi jo yi mu, yee bye yee di ya Sipyaa Ja wu ceepuuro ti li, na wu shishan pu be gba we, yee da ga jii sicuumo ta we.»

54 Wemu bu ne ceepuuro ti li, na ne shishan pu be gba, weefoo na jii sicuumo ta pemu da ga xho we. Ne na ba weefoo je na yeege xu ni konjo caxhogo.

55 Bani ne ceepuuro ti je yalige nijenje, ne shishan pu be di je yagbaga nijenje

* 6:45 Ezayi 54:13

⁵⁶ Sipya wemu bu ne ceepuuro ti li, na ne shishan pu be gba, weefo na bye ni ne ni karijneege ni, ne be di bye ni weefo ni karijneege ni.

⁵⁷ To Kile wemu w'a ne tun ge, wee wa jli na, wee gbora ni ne be wa jiiifere ni. Lee na wa bu ne ceepuuro ti li, weefo be na bye jiiifere ni ne gbora ni.

⁵⁸ Yalige ke k'a tigi na yiri fugba wu ni ge, kee ki wa ke. Yee sefelee piimu p'a xu sipona ki ni ge, pee ya yalige kemu li wa ge, kee ni ke wa nigin we. Wemu bu ke yalige ke li, weefo na jii sicuumo ta pemu da xho we.»

⁵⁹ Yesu ya pe jom pe jo na pye kalaa sipyiire ti beeri mu Kaperinamo kulo li ni, na wu yaha Kile-peene puga ki ni.

Yesu jom p'a jii sicuumo nixhobaama kaan

⁶⁰ Ayiwa, ba Yesu ya pee jom pu jo we, a kalaapiire nijehere di jo: «Pe jom pe ya waha de! Ma jo sipya na gbara wu lee pye ge?»

⁶¹ A Yesu di li ce wuye ni na pee jom pe p'a pu pye pu na nmunu-nmuno. A wu pu pye: «Pe jom pe ya digi yee na ge?»

⁶² Xuu wemu ni Sipya Ja bye ge, yee ba wu ja wu na duri wa, yee di da ba yeke jo we?

⁶³ Kile Munaa l'a jii sicuumo kaan sipya mu. Lee be we, sipya ye pyaa fanha je yafin be we. Jom pe ne yu yee mu ge, pee je Kile Munaa ni jii sicuumo.

⁶⁴ Ga pii wa yee ni, pee ya da li na we.» Yesu ya yee jo bani fo jokona ti na, piimu pu bye pu ya da wu na-ge, w'a bi pee ce. Wemu be w'a bi da ba wu le keje ni ge, w'a bi wee be ce.

⁶⁵ A Yesu di la fara wu jom pu na sanha na: «Lee wuu na ne yee pye jo wa shishiin da ja ba ne mu, ni To Kile ya lee wo sefere kan weefo mu we.»

⁶⁶ Na lo wee tuun wu na, a wu kalaapiire nijehere di guri wu feni. Pee ya ta so na taha nige wu feni we.

⁶⁷ A Yesu di wu kalaapiire ke ni shuun wu yege na: «Yee do, yee be funjo ki wa y'i guri na feni ge?»

⁶⁸ A Simo Pyeri di wu jo sho na: «Karamo, joga yiri we di wa da zhe sanha we? Jii sicuumo nixhobaama jom pe, muye nigin mu pu wa.

⁶⁹ Wee ya da mu na. Wee ya li ce be nime jo fefere Ja we w'a foro Kile ni ge, jo mu wu je wii.»

⁷⁰ A Yesu di pu jo sho na: «Ta ne be w'a yee sipyii ke ni shuun wu beeri jaha bulo we? Lee be na shen nigin di je yee ni wee na je Shitaanni sipya.»

⁷¹ Zhudasi kaa Yesu bi byi, wee wemu wu je Isikariyoti shen Simo ja wu ge. Wee wu bi da ba Yesu le keje ni, wee di je be Yesu kalaapiire ke ni shuun wu wa nigin wa.

7

Yesu cebooloo pu ya ta da wu na we

¹ Lee kadogo na Yesu bi jaari na mari Galile fiige ki ni. Wu funjo bye wu she Zhude fiige ki ni we, bani Yawutuu jongofee p'a bi wu shaa di gbo wa.

² Kalene la bye Yawutuu pu mu, p'a buguloo yaa. Ba lee ya tene we,

³ a Yesu cebooloo p'i ba wu feni na ba wu pye: «Foro naha, m'a she Zhude fiige ki ni, konho kakanhaja kii m'a byi ge, ma kalaapiire te ti wa wa ge, pee be di she kee ja.

⁴ Bani sipya wemu funjo ki wa sipyii di wu ce ge, wee ya keree nmohoni na byi we. Kakanhaja kiimu mu ya byi ge, m'a yaa na maye shee, konho konjo sipyii pu beeri di ma ce.»

⁵ Ali Yesu cebooloo puyee pyaa bi ta da wu na we.

⁶ A Yesu di wu ciinneε pu jɔ shɔ na: «Lee pyeduun sanha nɔ nε mu wε. Lemu bu yee taan tuun wemu ni go lee yee ya byi.

⁷ Konɔ sipyii da já yee kɔ wε, ga, nε p'a kɔ, bani kakuuyo yemu pu wa byi ge, nε yee bεeri yu kpεεnge na.

⁸ Yee pu sii y'a se kalenε li ni, ga, nε kunnɩ wa da zhe nime wε, bani nε shɛduun sanha nɔ wε.»

⁹ Ba Yesu ya yee jo pu mu wε, na gori Galile ni.

Yesu ya she buguloo kalenε li ni

¹⁰ Ba Yesu cebooloo p'a kari xɔ kalenε li ni wε, a wuyε pyaa di na kari. W'a kari sipyiiire ti kategee, wu ya ta wuyε yaha wa shishiin ya ja wε.

¹¹ Lee bi Yawutuu jɔɔfεε pu ta pu na Yesu shaa kalenε li sipyii pu tε ni, na ganha na puyε yegee na: «Mii wu wa wε?»

¹² Pii bi jɔɔhεmε peele na yu sipyiiire ti ni Yesu shizhaa na. A pii di jo: «Sipyisaama wu wa we ná we.» Pii bε di yu: «Kafinεye dε! Sipyii we ya biinε.»

¹³ P'a bi pee jomɔ pe bεeri peele na yu, bani pu bi fyagi Yawutuu jɔɔfεε pu na.

¹⁴ Ba kalenε l'a pa nɔ li ninε ni tuun wemu ni wε, a Yesu di she jé Kile-pεεɔɔ pugbɔhɔ ki kaanɔ ki ni, na ganha na sipyiiire ti kalaa.

¹⁵ A wu kalaa wu Yawutuu pu jaaha wɔ, a p'i jo: «Mii we ná we d'a pe cεmε pe bεeri ta, na ta w'i ya kalaa pye-e wε?»

¹⁶ A Yesu di pu jɔ shɔ na: «Kalaa wemu nε gaan ge, wee ya ta foro nεyε pyaa ni wε, ga nε tunvɔɔ Kile ni w'a foro.

¹⁷ Wemu bi giin wu da Kile jidaan pyi, weefɔɔ na ba li cε, nε kalaa wu bi foro Kile ni, kelee wu bi foro nε ni.

¹⁸ Sipyia wemu w'a yu ni wuyε pyaa fanha ni ge, pεεɔɔ weefɔɔ ya zhaa wuyε ni. Ga wemu funɔɔ wa wu tunvɔɔ wu w'a bele ge, wee wu jε can fɔɔ we, nanmahara ta shishiin jε weefɔɔ keree ni wε.

¹⁹ Ta Kile tudunmɔɔ Musa bε w'a Kile wo saliya wu kan yee mu wε? Ga yee wa shishiin ya se wu koo ni wε. Jaha na yee di nε shaa di gbo na nε saliya kyεεgi wε?»

²⁰ A p'i Yesu pye sipyiiire ti ninε ni na: «Jina wu wa mu ni. Jɔɔ w'a mu shaa di gbo wε?»

²¹ A Yesu di pu jɔ shɔ na: «Kakanhana nigin wemu nε pye ge, lee l'a sipyiiire ti bεeri jaaha wɔ mε ge?»

²² Kile tudunmɔɔ Musa mu yee ya saliya ta na funanɔa k'a gɔɔn, ga lee bε na yi li cε na wee ya ta pye li nɔhɔ shanvɔɔ-i dε. Ga wèe wo sefεεε pu p'a li nɔhɔ shan. Lee l'a li pye yee na funanɔa ki kɔɔn ali cadεεnge ki bε ni.

²³ Lemu l'a yee pye yee na funanɔa ki kɔɔn cadεεnge ni, kɔnhɔ yi ganha bu da Musa wo saliya wu kyεεgi-i ge, jaaha d'a li pye nε na sipyipomɔ cuunɔ cadεεnge ki na, a yee di logoo yirige nε tãan wε?»

²⁴ Yi ganha ba kiiri kɔɔn keree jεɔa feni wε, ga y'a kiiri wu kɔɔn can jɔɔɔ ni.»

Ta Yesu wu jε Shɔvɔɔ we?

²⁵ Na Yesu yaha wu na yu, a Zheruzalεmu sipyii pii bε di ganha na yu: «Ná we p'a zhaa di gbo ge, ta wee bε wu jε we wε?»

²⁶ Wu wii wu na yu ni sipyiiire ti bεeri ni tafaga ni, pu d'a tiin na wu wii. Kile ya Shɔvɔɔ wemu jomεε lɔ wèe mu ge, kɔnhɔ wèe jɔɔfεε p'a giin na wee wu jε we-e dε?

27 Wèe kunni ya we ná we tayirige cɛ, ga na ta Shɔvɔɔ wu ba ba, wa shishiin da ba wu tayirige cɛ wɛ.»

28 Na Yesu yaha wu na sipyii pu kalaa Kile-pɛɛɛɛ pugbɔhɔ ki kaanja ki ni, a wu ba jo ni fanha ni na: «Yee ya jo na yee ya nɛ cɛ, na nɛ tayirige ki bɛ cɛ gɛ? Ga yi li cɛ bɛ na nɛ ta pa naye ni wɛ, na nɛ tunvɔɔ wu jɛ bɛ can fɔɔ. Ga yee di ya wu cɛ wɛ.»

29 Nɛ kunni ya wu cɛ, bani wee ni nɛ foro. Wee w'a nɛ tun bɛ.»

30 Ba Yesu ya yee jo wɛ, a p'i ganha na cogana shaa wu na. Ga wa shishiin ya ta já wu co wɛ, bani wu wo tuun wu jɔ bi sanha fa wɛ.

31 Lee bɛ na shɛɲɛhɛmɛɛ ya dà Yesu na. A p'i ganha na yu: «Ali Shɔvɔɔ wu jɛhɛ ba ba, kakanhana leke w'i da bye lemu l'a ye we ná we wuu le na wɛ?»

Yawutuu jɲɔfɛɛ p'a pii tun na pu shɛ Yesu co

32 Sipyiiire ti bi yemu yu Yesu shizhaa na ge, ba Farizhɛɛn ni saraya jaha shɔɔnrivɛɛ jɲɔfɛɛ p'a yee logo wɛ, a p'i Kile-pɛɛɛɛ pugbɔhɔ ki gɛdii pu tun na pu shɛ Yesu co.

33 Ba pee ya nɔ Yesu yíri wɛ, a wu pu pye: «N'a da piiye ya bɛ pye ni yi ni sanha, lee kadugo na di na da se na tunvɔɔ wu yíri.

34 Ga yee na ba nɛ sha ganha yee da nɛ jɔ wɛ; bani xuu wemu ni n'a da ba bye ge, yee wa da já zhɛ wà wɛ.»

35 A Yawutuu jɲɔfɛɛ p'i ganha na puyɛ pyi na: «Wee tuun wu ni mii we ná we di giin di zhɛ na yu na wée da ga ba já wee jɔ-a wɛ? Yawutuu pii p'a caaga na shɛ diin Girɛkii pu yíri ge, kɔnhɔ pee yíri w'a se, wu shɛ pee kalaa-i dɛ?

36 Jomɔ pe w'a jo na: «Yee na ba nɛ sha ganha yee da nɛ jɔ wɛ.» ni «Nɛ na ba bye xuu wemu ni ge, yee da já zhɛ wee xuu wu ni-i ge,» pee jomɔ pu kɔri jɛ dii wɛ?

Yesu ya Fɛfɛɛɛ Munaa jɔmɛɛ lɔ wu n'a daa fɛɛ pu mu

37 Kalɛni li cabisana li p'a bi wii li cagbɔhɔ kiyɛ pyaa ge, ba lee ya nɔ wɛ, a Yesu di yere sipyii pu jahagbaa na na ganha na yu ni fanha ni na: «Waga bi jɛ wa na, wu pa na yíri wu ba gba.

38 Wemu bu dà nɛ na, lɔhɔ kemu k'a jɲi sicuumɔ kaan ge, kee na ba fúu weefɔɔ zɔ wu ni ba gba lɔhɔ jɛ wɛ» ma na jo ba l'a ka Kile Kafila wu ni wɛ.

39 Fɛfɛɛɛ Munaa kaa Yesu bi yu mu, wu n'a daa fɛɛ pu mu na pee na ba lee ta. Wee tuun wu bi Fɛfɛɛɛ Munaa li ta li sanha gan pu mu wɛ. Bani Yesu bi sanha guri shɛ jé wu nɔɔɔ wu ni fugba wu ni wɛ.

Yesu keree ya bɛganhara lenɛ sipyiiire ti tɛ ni, a p'i daa

40 Ba sipyii p'a Yesu jomɔ pu logo wɛ, a pii di ganha na yu pu ni na: «Nakaara baa Kile tudunmɔ wemu kaa l'a jo ge, wee wu jɛ wɛ.»

41 Pii bɛ di yu: «Kile ya Shɔvɔɔ wemu jɔmɛɛ lɔ ge, wee wu jɛ wii.» Ga, a pii di jo: «Dii Shɔvɔɔ wu da já voro Galile fiige ki ni wɛ?

42 Kile wo Kitabu w'a yi jo na saannaa Dawuda shi ni Shɔvɔɔ wu da ba foro. Na wu na ba foro Betilɛhɛmu ni, kulo lemu ni saannaa Dawuda ya wu wo cana jii li pye ge.»

43 A Yesu kaa di bɛganhara lenɛ sipyiiire ti tɛ ni, a t'i daa taaya shuun.

44 Pii funjɔ bye pu Yesu co, ga wa shishiin ya ta já wu co wɛ.

Yawutuu jɲɔfɛɛ pu wo n'a daa baara te

⁴⁵ Kile-peeηe pugbɔhɔ ki gɛdii piimu p'a bi she Yesu feni ge, a pee di guri kari saraya naha shɔnrivεε jɔnɔfεε ni Farizhεen pu yiri. A p'i pu yege na: «Naha na yee di ya ta wu co na pa-ε wε?»

⁴⁶ A p'i pu jɔ shɔ na: «Wèe sanha we ná we wo jomɔ pe tuugo logo ja bada we!»

⁴⁷ A Farizhεen p'i pu pye: «Kɔnhɔ yee be di ya yiye yaha w'a piinηe-ε dε?»

⁴⁸ Mii yee d'a li logo, kelee na li ja, na wèe jɔnɔfɔɔ wa, kelee Farizhen wa nigin be ya dà we ná we na wε?

⁴⁹ Pii sipyii pii p'a dà wu na ge, we wa shishiin ya Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya wu ce wε, pii bεeri na ba gyεεgi!»

⁵⁰ Farizhen wa be bye wà wu mεge jε na Nikodemu. Wee bi kari Yesu yiri piige ka ni. A wee di jomɔ pu lɔ na Farizhεen pu pye:

⁵¹ «Na be ni wèe wo saliya wu ni, ta l'a saha na kiiri kɔn sipya wa na, na ta wèe ya fεnhε wu yege na wu nibyii ce-ε ya?»

⁵² Ga, a p'i wee jɔ shɔ na: «Payi! Ta ma be yeεe w'a jεri Galile shen wa? Mayε pyaa ki be ki Kile Kafila wu kalaa, ma na li ja wà na Kile tudunmɔ wa shishiin da ga ba foro Galile fiige ki ni wε.» [

⁵³ Ba p'a pee jomɔ pu jo xɔ wε, a pu bεeri di yiri caaga na kari pu piyεye.

8

P'a pa ni cee wa ni Yesu yiri na dɔdɔɔɔ w'a pye

¹ A Yesu di gari Oliviye faaboboηɔ ki na.

² Ayiwa, kee canja ki jimuguro jisɔgɔ ki na, a Yesu di soo kari sanha Kile-peeηe pugbɔhɔ ki kaanja ki ni. Sipyiiire ti bεeri bi pinne wu tàan. A wu diin na ganha na pu kalaa.

³ Na Yesu yaha wu na sipyiiire ti kalaa, a saliya karamɔgɔlɔɔ ni Farizhεen p'i ba ni cee wa ni wu yiri, na ba wu yereηe sipyiiire ti jahagbaa na.

⁴ A p'i Yesu pye: «Karamɔgɔ, wèe ya we cee we co dɔdɔɔɔ na ni ná watii ni.

⁵ Na ta Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya wu ni l'a ka na we cee we tuugo ya yaa ni yafiin be ni, ni na kagereye taga wu wá gbo ye be wε. Mu di w'a yeke yu lee shizhaa na wε?»

⁶ Kafila tufuuyo pu bi zhaan Yesu tàan kɔnhɔ wuyε pyaa jɔjomɔ di wu le keηe ni. Ga, a Yesu di leele, na ganha na kama kani jinηe ki na ni wu kabee ni.

⁷ Ba ma na jo saliya karamɔgɔlɔɔ ni Farizhεen p'a nɔɔ yaha wu na na yegee wε, a Yesu di wu jɔnɔ yirige na pu pye: «Wemu wu wa yee ni wu sanha kakuunɔ pye ja bada-ε ge, wee wu kagereηe nizhiige ki wá wu na.»

⁸ Ba w'a yee jo wε, na wu jɔnɔ sogi, na ganha na wu kama kani sanha jinηe ki na.

⁹ Piimu p'a she ni cee wu ni ge, ba pee ya Yesu jomɔ pu logo wε, [a pu zɔlɔɔ di pu jaagi]; a pu bεeri di ganha na foro nigin nigin na gaanji, na lɔ nɔhɔleε pu na, fo na she yaha Yesu ni cee wu ye Kile-peeηe pugbɔhɔ ki kaanja ki ni.

¹⁰ Ba Yesu ya pa wu jɔnɔ yirige wε, wu ya ta sipya wa shishiin ja nige ni cee wu ye be wε. A wu jo: «Mii ma jaagivεε p'i jε wε? Shen nigin be ya ta ma jɔnɔ le nige-e ya?»

¹¹ A cee wu Yesu jɔ shɔ na: «Wù Karamɔgɔ, shen nigin be wε.» A Yesu di jo: «Ayiwa, nε be da ma jɔnɔ le wε. Ta gaanji, ga m'a jurumu wu jɔ yaha.»]

Yesu jε Kile wo kpεεnge, kemu k'a pa koηɔ na ge

¹² Lee kadugo na a Yesu di ba jomɔ pu lɔ sanha na sipyiiire ti pye: «Nε wu jε kpeεnge ke konɔ sipyii pu mu. Sipya wemu bu daha nε feni wee da ga jaari nibiige ni nige wε. Ga wee na ba kpeεnge ta kemu k'a jii sicuumɔ kaan ge.»

¹³ A Farizheen p'i wu pye: «Muye pyaa na tere na maye kaa yu ya? Can jε mu kaa li ni wε.»

¹⁴ A Yesu di pu jɔ shɔ na: «Ali neye pyaa jεhe da naye kaa yu be, nε kafila wu jε can. Bani xuu wemu ni nε yiri ge, nε wee ce; na na tashεge be ce sanha. Ga nε tayirige fara nε tashεge na, yee ya kee ka shishiin ce we.»

¹⁵ Yee kunni wa kiiri kɔɔn sipyii na na be ni yee sipyii wo kiiri kɔngana ni. Nε kunni da ga kiiri kɔn sipya wa shishiin na wε.

¹⁶ Ali nε jεhe da nε na da wa kiiri kɔn, nε na wu kɔn na be ni Kile wo can wu ni. Bani n'a da da kiiri wu kɔɔn na ye wε. Nε To Kile wu w'a nε tun ge, wee wa ni nε ni.

¹⁷ Ayiwa, ta li ya ka yee wo saliya wu ni na sipyii shuun bu bye kaa lemu wo seeri, na lee jε can wε?

¹⁸ Ayiwa, nε naye kaa yu; nε To we w'a nε tun ge, wee be ya nε kaa yu.»

¹⁹ A p'i Yesu pye: «Mii mu to wuye pyaa di jε wε?» A Yesu di pu jɔ shɔ na: «Yee ya neye pyaa ce di da nɔ nε To wu na wε. Yee da bi nε ce can na, yee bi da nε To wu be ce.»

²⁰ Yesu ya pe jomɔ pe jo na wu yaha wu na kalaa kaan Kile-peεnε pugbɔhɔ ki kaanɔ ki ni, keshii piimu ni p'a Kile yakanya yi leni ge, pee taan. Sipya wa shishiin di ya ta wu co wε, bani wu wo tuun wu bi sanha nɔ wε.

Yesu ya wu gari jo wu To Kile yiri

²¹ Ayiwa, a Yesu di pu pye sanha na: «Nε na ba gari, nε nigarixhɔgɔ na, yee na ba nε shaa. Ga yee kunni na ba xhu na yee yaha yi jurumu wu ni, bani xuu wemu ni n'a da ba she ge, yee wa da ja zhe wa wε.»

²² Ba w'a yee jo wε, a Yawutuu junɔfεε p'i jo: «Aa! Wee tuun wu ni w'a giin wu wuye gbo ge? W'a jo na wee na ba she xuu wemu ni ge, na wεe da ja zhe wa wε!»

²³ A Yesu di pu pye: «Yee jε jinε ke wo sipyii, ga nε jε fugba we wo. Yee jε konɔ wuu, ga nε jε konɔ wo-e de.»

²⁴ Lee wuu na nε yee pye jo yee na ba xhu yi jurumu wu ni. Nakaara baa, yi da li na na: «Nε jε wemu nε jε ge.»* Yee bye yee di ya da lee na wε, yee na xhuu yi jurumu wu ni.»

²⁵ A p'i Yesu pye: «Wee tuun wu ni jɔgɔ mu di jε wε?» A Yesu di jo: «Fo taashiine li ni nε jε wemu ge, nε yee jo yee mu.»

²⁶ Keree ninεnεε wa wā, nε na ja ki jo yee mu, na kiiri kɔn yee na ki wuu na. Ga wemu w'a nε tun ge, wee wa ni nε ni. Wu ya ta nε yaha na ye nigin wε, yee nε yu konɔ sipyii pu mu.»

²⁷ Yawutuu pu bi ta li ce na To Kile kaa Yesu bi yu pu mu wε.

²⁸ Lee wuu na a Yesu di pu pye: «Yee ba Sipya ja yirige fugba we ni tuun wemu ni, yee na ba li ce wee tuun wu ni na «Nε jε wemu nε jε ge.» Nε kaa la shishiin pyi naye ni wε, ga To Kile ya nε kalaa lemu ni ge, lee nε yu.»

²⁹ We w'a nε tun ge, wee wa ni nε ni. Wu ya ta nε yaha na ye nigin wε, bani le l'a dan wu ni ge, lee nε byi tuun beeri ni.»

³⁰ Ba Yesu ya pee jomɔ pu jo wε, a shεnεhεmεε di da wu na.

Piimu pu jε Ibirayima wo nagoo puyε pyaa pyaa ge

* 8:24 Ekizode 3:14; Ezayi 43:10

³¹ Yawutuu piimu p'a dà Yesu na ge, a Yesu di pee pye: «Jomɔ pe n'a da jo yi mu ge, yi bu pee logɔ, na pu koro ɲaari, yi na ba bye nɛ kalaapiire can na.

³² Lee na yee da ba can cɛ. Wee can wu jɛ na ba yee sho bulooro na.»

³³ A p'i Yesu pye: «Ibirayima shi shɛɛn wɛɛ jɛ, wɛɛ ya ta bulooro pye ɲa sipya wa shishiin bɛ mu wɛ. Naha na mu di yu na wɛɛ na zhɔ bulooro na wɛ?»

³⁴ A Yesu di pu ɲɔ shɔ na: «Can can na, n'a da yi jo yi mu, sipyaa sipya w'a jurumu pyi ge, wee jɛ jurumu wo bulo.

³⁵ Na ta bulo jɛ kpɔɔn lemu na ge, wu da ga já bye lee kpɔɔn li shɛn yɛ pyaa bada wɛ. Ga kpɔɔn fɔɔ ja w'a sii kpɔɔn li shɛn yɛ pyaa gbee.

³⁶ Kilɛ Ja wu bu yee pye yiyɛ wuu, wee tuun wu ni yi na na bye yiyɛ wuu can can na.

³⁷ Nɛ li cɛ yee jɛ Ibirayima shi shɛɛn, ga lee bɛ na yee di nɛ shaa di gbo, bani yee wa nɛ jomɔ pu fɛni wɛ.

³⁸ Nɛ lemu ɲa na To wu mu ge, lee nɛ yu; le yee bɛ ya ta yi to wu mu ge, lee yee bɛ ya byi.»

³⁹ A Yawutuu p'i wu ɲɔ shɔ na: «Ibirayima wu jɛ wɛɛ to.» A Yesu di pu pye: «Ibirayima da bi bye yee to can can na, yee kapyegɛɛ ni Ibirayima wogo bi da bye nigin.

⁴⁰ Ga nimɛ, can we nɛ ta Kilɛ mu ge, wee nɛ yu yee mu, a yee di ganha na nɛ shaa di gbo. Ibirayima ya ta lee tuugo pye-e dɛ!

⁴¹ Yee to w'a keree kiimu pyi ge, kee tuugo yee bɛ ya byi.» A p'i Yesu pye: «Wɛɛ ya ta se dɔdɔɔɔ ni-i dɛ! To nigin wu jɛ wɛɛ mu wee jɛ Kilɛ.»

Piimu pu jɛ Shitaanni wo nagoo pu ge

⁴² A Yesu di pu pye: «Kilɛ da bi jɛ yee to can na, nɛ kaa bi da da dan yee ni, bani wee ni nɛ foro. Nɛ ta pa nayɛ ni-i dɛ, ga wee w'a nɛ tun.

⁴³ Jomɔ pe nɛ yu yee mu ge, yee ya pu tashɛgɛ cɛ wɛ. Naha na wɛ? Bani y'a da gbara yi pu logo wɛ.

⁴⁴ Bani Shitaanni wu jɛ yee to. Le l'a dan yee to Shitaanni ni ge, lee yee wa giin di bye. Fo taashiinɛ ni sipyii gboɔɔ wu jɛ were. Wu sanha can jo ɲa wɛ, bani can nigin bɛ wa wu funɲɔ ni wɛ. Wu ba da kafineyɛ jo, w'a yi jo na bɛ ni wuyɛ pyaa funɲɔ keree ni; bani kafinejo wu jɛ wii, na jɛ bɛ kafineyɛ wo to.

⁴⁵ Ga nɛ kunni di can yu. Lee shiin l'a yee pye yee ya daa nɛ na wɛ.

⁴⁶ Jɔgɔ wu wa yee ni wemu na já li shɛ na nɛ jurumu wa pye wɛ? Nɛ bi can yu yee mu, ɲaha na yee di ya dà nɛ na-ɛ wɛ?

⁴⁷ Sipya wemu bu bye Kilɛ sipya, wee ya Kilɛ jomɔ nuri na gbara bɛ pu na. Ga yee jɛ Kilɛ sipyii wɛ. Lee wuu na yee ya sɔɔ na Kilɛ jomɔ nuri wɛ.»

Yee ya ye Ibirayima na

⁴⁸ A Yawutuu p'i Yesu pye: «Kajɲii wa wɛɛ mu na jo Samari shɛn mu jɛ, na jinaa pu jɛ mu ni bɛ.»

⁴⁹ A Yesu di pu pye: «Jina wa nɛ ni-i dɛ, ga na To Kilɛ n'a bɛlɛ. Yee kunni wa nɛ fanri.

⁵⁰ Nɛ ta na nayɛ pyaa pɛɛɲɛ shaa-i dɛ, ga wa wu wa ki shaa nɛ mu, wee shiin wu jɛ bɛ kiiri kɔɔɔɔ wɛ.

⁵¹ Can can na, n'a da yi jo yi mu, wa bu nɛ jomɔ pu logo, na sɔɔ pu na, weefɔɔ da ga xhu bada wɛ.»

⁵² A Yawutuu p'i jo: «Nimɛ kunni wɛɛ ya li cɛ nakaara baa jo jinaa pu wa mu ni. Ibirayima ya xu, Kilɛ tudunmɔɔ pusamaa bɛ d'a xu, mu di yu na wemu bu mu jomɔ pu co, na weefɔɔ da ba xhu bada wɛ.

53 Wee tuun wu ni mu w'a ye wèe tole Ibirayima na gε? Wee ya xu, a Kile tudunmɔɔ pusamaa bε di xhu. Wee tuun wu ni mu di mayε wii jɔgɔ wε?»

54 A Yesu di pu jɔ shɔ na: «Nε da bi naye pεle, kee pεεηε ki bi da bye jɔηɔ baa wogo. Nε To Kile w'a nε pεle, wee wemu yee wa byi na yi Kile ge;

55 na ta yeeyε pyaa ya ta wu cε wε. Nε w'a wu cε. Nε da bi jo nε wu cε wε, nε bε bi da bye yee tuugo kafinejo. Ga nε wu cε, na sɔɔ wu jomɔ pu na, na pu pyi.

56 Yee to Ibirayima ya fundanga ta na wee na ba nε canja jii li ja. Ba w'a li ja wε, a l'i bye fundangbɔhɔ wu mu.»

57 A Yawutuu p'i wu pye: «Ali mu sanha yee kεεε kaguro (50) yε pyaa bε ta wε, mu di yu na mu ya Ibirayima ja ya?»

58 A Yesu di pu pye: «Can can na, n'a da yi jo yi mu, yani Ibirayima wu se ge, nε jε wemu nε jε ge.»

59 Pee jomɔ pu wuu na, a Yawutuu p'i kagereye lɔ wu na na p'i wu wá, ga, a Yesu di beele foro Kile-pεεηε pugbɔhɔ ki ni, na gari.

9

Yesu ya fyenna wa cuuηɔ

1 Na Yesu yaha wu na gaanji koo li ni, a wu fyenna wa ja, wu fyen wo na se.

2 A Yesu kalaapiire t'i wu yege na: «Wù Karamɔgɔ, jaha na we ná we d'a se fyen wε? Wu wo jurumu w'a wu pye mu laa, wu sefεε wo jurumu?»

3 A Yesu di pu jɔ shɔ na: «Li wa wuyε pyaa wo jurumu wε, l'i wa wu sefεε bε wo jurumu wε; ga l'a pye, kɔnhɔ Kile wo sefεεε t'i tiyε she we ná we wo keree ki funηɔ ni.

4 Wemu w'a nε tun ge, li waha l'i waha wèe ya yaa na wee wo kapyenεε ki pyi na canja kpεεngε ki yaha, ni lee bε wε, piige ki wa ma, ki ba nɔ, wá shishiin da já kapyenεε pye nige wε.

5 Na nε yaha kɔηɔ na naha, kpεεngε nε jε kɔηɔ sipyii mu.»

6 Ba Yesu ya yee jo wε, na wu jɔlɔhɔ wo jiiηε ki na, na kee taga pogoo kii yɔɔηɔ, na kee fara fyen wu jii ki na.

7 Na wu pye na wu she wu jaha je Silowε lowege ki ni. (Silowε kɔri jε: «Tudunmɔ.») Ba ná w'a she wu jaha ki je wá wε, a wu jii k'i mugi, a wu guri kari.

8 Ayiwa, yanmuyɔ we ná we bi ma jεeri. Wu tiinjii ni wu cεvεε piimu p'a bi wu jaa wu na jεεge ki pyi taashiine li ni ge, a pee di jo: «Fyεn we wu bi ma jεεge ki pyi ge, ta wee bε wu jε we wε?»

9 A pii di jo: «Wee wu wa.» A pii bε di jo: «Wu jε were wε, w'a foro yε wee feni.» Ga, a ná wuyε pyaa di jo: «Nεyε pyaa ki jε kii.»

10 A p'i wu pye: «Wee tuun wu ni a mu jii k'i bye dii na mugi wε?»

11 A wu pu jɔ shɔ na: «Ná wemu mεge ki jε Yesu ge, wee w'a puuro fara nε jii na, na nε pye na nε wu she naye je Silowε lowege ki ni. Ba nε she na jaha ki je wá wε, a nε jii k'i mugi.»

12 A p'i wu yege na: «Mii wu wa wε?» A wu jo: «Nε cε wε.»

Fyenna wu w'a cuuηɔ ge, Farizhεen p'a wu yiri na yegee

13 Fyenna wu w'a cuuηɔ ge, p'a kari ni wee ni Farizhεen pu yiri.

14 Yesu ya puuro ti fara fyen wu jii ki na na wu cuuηɔ canja kemu ge, kee bye Yawutuu pu wo cadεεngε.

15 Lee wuu na Farizheen p'a fyen wu ni juunjo ki yiri, na wu yege na dii wu jii k'a pye na mugi we. A wu pu joo sho na: «Puuro w'a fara ne jii ki na, a ne she na naha je, a ne jii k'i mugi.»

16 Ba w'a yee jo we, a Farizheen pii di jo: «Ná wemu w'a le pye ge, wee da já voro Kile ni we, bani wu ya wée cadeenge ki wii yafiin be we.» Ga, a pii be di jo: «Jurumupy na já le kakanhana le la tuugo pye ya?» Yee nijoyo na, a nakaara di jé pu te ni.

17 Fyén wu w'a cuunjo ge, a p'i wu yege sanha na: «Ná we w'a mu jii ki mugi ge, yeke yi wá mu mu na yu wu shizhaa na we?» A wu pu joo sho na: «Kile wo tudunmá wa wu je wii.»

18 Ga Yawutuu juunfoe pu bi ta dà yi na na we ná we fyen wo w'a se, a wu jii di na pa mugi we. Lee wuu na a p'i wu sefee pu yiri pa,

19 na ba pu yege na: «Yee ja wu je we ya? Yee na já yi jo can na na fyengeré ni w'a se ya? Wu d'a pye dii na naa nime we?»

20 A wu sefee p'i Yawutuu juunfoe pu joo sho na: «Wée kunni ya li ce jo wée ja wu wu je we, wu d'a se be fyen.»

21 Ga lemu l'a wu pye wu na naa nime ge, wée ya lee ce we. Sipya wemu be w'a wu jii ki be mugi ge, wée ya wee be ce we. Yi wuyé pyaa ki yege, wu wa nige nòhóceré we, wuyé pyaa ki na yi naha jo yi mu.»

22 Yawutuu juunfoe pu jii fyaara wuu na ná wu sefee p'a ye jo, bani p'a bi be yi na na sipya sipya w'a yere li na na Shovoo wu je Yesu ge, p'i weefoo tooo wolo pu Kile-peeje puga ki keree ki ni feefe.

23 Lee wuu na ná wu sefee p'a jo na: «Wu wa nige nòhóceré we, yi wuyé pyaa ki yege.»

24 Ayiwa, ná wu fyengeré ti t'a xo ge, a p'i nòho wu yiri sanha toojii shuun wuu li ni na wu pye: «Can jo Kile jii na, ná wemu w'a mu jii ki mugi ge, wée ya li ce na jo jurumupyé wu je wii.»

25 A wu pu joo sho na: «Jurumupyé wu je la, wu je jurumupyé-e la, ne ce we; ga kaa nigin kunni ne ce, lee je: Ne kunni bye fyen, ga nime ne w'a naa, lee ne ce.»

26 A p'i wu pye: «Naha wu d'a pye mu na we? Dii wu d'a mu jii ki mugi we?»

27 A ná wu pu joo sho na: «Ne yee jo xo yee mu, ga yee ya ta dà yee na we. Naha na yee di giin y'i yee logo sanha we? Yee be funyo yi wa y'i bye wu kalaapiire ge?»

28 Ayiwa, a p'i ganha na wu shehele na yu: «Mu wu je we ná we wo kalaapiire; wée kunni di je Kile tudunmoo Musa wo kalaapiire.

29 Bani wée ya li ce jo Kile ya jo ni Kile tudunmoo Musa ni. Ga we ná we kunni wée ya we tayirige ce we.»

30 Fyén wu w'a cuunjo ge, a wee di Yawutuu juunfoe pu joo sho na: «Le je kakanhana de, yee na yu na yee ya we tayirige ce we, na ta wu d'a ne jii mugi.

31 Wée ya li ce jo Kile ya jurumupyé nijoyo nuri we, ga fo wemu bu bye Kile jii fyaara sipya, na wu nidaan pyi, weefoo nijoyo w'a nuri.

32 Fo taashiine li ni konjo jooonoo na, wa shishiin sanha logo na wa ya se fyen, a wa di wu jii mugi we.

33 We ná we da bye wu ya foro Kile ni we, wu bi da já yafiin be pye we.»

34 A p'i wu joo sho na: «Jurumupyé mu ya sii tii se, mu di giin da wée kalaa nime ge?» Ba p'a yee jo we, na ná wu kóri yeege Kile-peeje puga ki ni.

Yesu ya jo na fyenné pu je Farizheen pee

35 Ayiwa, Yesu ya logo na Farizhεen p'a ná wu kōri ge; ba w'a she jíri wu na wε, na jo: «Ta mu ya dà Sipyá Ja wu na?»

36 A ná wu wu jɔ shɔ na: «Karamɔgɔna we, jɔgɔ wu jε wii wε? Wu she na na, kɔnhɔ di dà wu na.»

37 A Yesu di jo: «Weeyε pyaa mu wa jaa mε wu na yu ni ma ni.»

38 A ná wu jo: «Kafɔɔ, nε dà ma na.» A wu nuguro sin Yesu fεε ni na wu pεle.

39 A Yesu di jo sanha: «Kíiri kaa na nε pa kɔhɔ na, kɔnhɔ piimu ya jaa wε, pee di da jaa; piimu p'a jaa ge, pee di bye fyεnmεε.»

40 Farizhεen piimu pu bye Yesu tãan ge, ba pee ya yee logo wε, na wu yege na: «Wèe bε pu jε fyεnmεε p'a gε?»

41 A Yesu di pu jɔ shɔ na: «Yee da bi bye fyεnmεε, yee bi da jaagi wε. Ga yee d'a jo na yee wa jaa, lee l'a yee wo jurumu wu pye w'a kori yee jɔhɔ ni.»

10

Yatɔɔnahama ni dubyaa pu wo talenε le

1 Ayiwa, a Yesu di pu pye: «Can can na, n'a da yi jo yi mu, sipya wemu w'a li she wu da jé yatɔɔgbaha ki kujɔɔ li ni wε, fo na sirani na duri kasɔrɔgɔ na na jin ge, wee jε naga, na nɔhɔ na dun sipyii na.

2 Ga wemu w'a jin kujɔɔ li ni ge, wee wu jε yatɔɔnahama wuyε pyaa.

3 Yatɔɔgbaha ki kasεεge pyevɔɔ wu na yiri na gbura ki mugí wee mu. Dubyaa pu ma wee jɔmεε coní. Wee ma wu dubyaa pu bεeri nigin nigin yiri pu mεye na, na foro ni pu ni kpεεngε na.

4 Wu bu foro ni pu ni kpεεngε na, w'a dorɔ pu jahagbaa na. Dubyaa pu bεeri nigin nigin bε na daha wu feni, bani p'a wu mujuu li cε.

5 Ga dubyaa pu ya dεri sipya watii feni wε, p'a ganha na fe na gbee bε yεre wefɔɔ jaha na, bani pu ya sipya watii mujuu cε wε.

6 Yesu ya le talenε le jo sipyii pu mu, ga pu ya ta li kōri cε wε.»

Yesu wu jε yatɔɔnaha-jemε we

7 A Yesu di pu pye sanha na: «Can can na, n'a da yi jo yi mu, nε wu jε yatɔɔgbaha ki kujɔɔ le.

8 Piimu bεeri p'a pa nε jaha na ge, pee bεeri jε nagaalaa ni pii p'a dun sipyii na ge. Dubyaa pu ya ta sɔɔ na pee jomɔ logo wε.

9 Nε wu jε kujɔɔ le. Sipyaa sipya w'a jé lee kujɔɔ li ni ge, wee na ba shɔ. Wee na da jin, na fɔro jajihε na. Nε na da yalige bε kaan wu mu.

10 Naga ya ma yafiin na, ni nagaara, ni gbuuro, ni kakara wuu na bε wε. Ga nε kunni ya pa, kɔnhɔ sipyii di jɔli sicuumɔ nijemε ta, p'i sii pu funhɔ jihε wo ta.»

11 A Yesu di jo sanha na: «Nε wu jε yatɔɔnaha-jemε we. Yatɔɔnaha-jemε ya wu munaa kaan wu dubyaa pu wuu na.

12 Ga kapyebye we w'a dubyaa pu kasεεge pyi saraa na ge, wee jε pu nahavɔɔ wε. Dubyaa pu bε di jε wu wuu wε. Lee wuu na, ba w'a yacoɔɔ ja ki na ma wε, w'a baa na dubyaa pu yaha. Yacoɔɔ ki na dubyaa pii co, pusamaa na jaaga.

13 Kapyebye wu ma baa na dubyaa pu yaha bani wari shavɔɔ wee jε. Dubyaa pu funzhaga jε ma bye wu ni wε.

14 Nε kunni wu jε yatɔɔnaha-jemε we.

15 Ba To Kilε ya nε cε cεgana lemu na, a nε bε di wu cε cεgana lemu na wε, mu nε bε ya na wo dubyaa pu cε, a nε wo dubyaa pu bε di nε cε mu. Nε na na munaa li kan na wo dubyaa pu wuu na.

16 DUBYAA PIITIILEE BE PU WA NE MU PIIMU JE KE YATOOGBAHA KE NI WE. LI WAHA l'i waha, ne yaa na pee be kori pa; pu na ba ne jomoo nuri. Pu beeri na ba binne bye dubyagbaha nigin. Yatoonahama nigin na ba bye pu juuho ni.

17 Lee wuu na ne kaa ya dan na To Kile ni. Bani ne na na munaa kan na xhu, kooho di guri ba li ta sanha.

18 Sipya wa shishiin da ga ja ne munaa karamu wolo we. Naye ni n'a da li kan. Se wa ne ni na li kan, se wa ne ni na li sho be sanha. Yee ne To Kile ya jo ne mu.»

19 A Yawutuu p'i daa sanha Yesu jomoo pu wuu na.

20 A pu nijeheme di jo: «Jina wu wa wu ni, lee l'a wu juummu yirige. Naha na yee di wu jomoo nuri we?»

21 A pii be di jo: «Eyi! Pe ne juumoyiri-jomoo we de! Dii juumoyirine foo di da ja fyen jii mugi we?»

Yawutuu p'a Yesu she

22 Ayiwa, Yawutuu pu wo Kile-peene pugbaho ki wo kalene lemu l'a byi, p'i li pyi na Kile-peene pugbaho ki wo Dedikasi wu ge, a lee di ba no Zheruzalemu ni. Lee bi byi yee beeri wiire see see wuuro tiye pyaa tuun ni.

23 Yesu bi jaari jaari Kile-peene pugbaho ki kaaja ki ni gba wa noho ni. P'a bi wee gba wu pyi na saannaa Solomani gba.

24 A Yawutuu p'i ba binne Yesu taan na wu pye: «Tuun weke ni mu di da ga ba nakaara wolo wee zoloo pu ni we? Ma bi sii Shovoo we, yi tii jo wu mu.»

25 A Yesu di pu juo sho na: «Ne yi jo xo yee mu, ga yee ya da yi na we. Kapyegge kiimu ne pye na To Kile mege na ge, kee wa li shee na ye ne yu yee mu ge, na yee ne can.

26 Lee be na yee kunni ya giin di da ne na we, bani yee ne wo dubyaa pu ni we.

27 Ne wo dubyaa p'a ne jomoo nuri. Ne pu ce, p'i deri be ne feni.

28 Ne pee sho na jii sicuumoo kan pu mu, jii sicuumoo pemu da xho we. Pee da ga gyeegi bada we, wa shishiin di wa da ja pu sho ne na we.

29 Ne To Kile wemu w'a pu kan ne mu ge, wee wo sefere t'a ye yanmuyo yi beeri wuuro na. Wa shishiin da ja pu sho ne To Kile na we.

30 Ne ni na To Kile wu je nigin.»

31 Ba Yesu ya lee jomoe li jo we, a Yawutuu p'i noho kagereye lo na p'i wu wa gbo.

32 A Yesu di pu pye: «Ne kasaanja nijehene pye yee jii na kiimu ne ta na To Kile mu ge. Kee kapyegge ki ni, nigin weke wuu na yee di wa giin di ne wa gbo ni kagereye ni we?»

33 A p'i Yesu pye: «Wee ya giin di mu wa ni kagereye ni ma kasaanja ki wuu na-e de. Ga Kile mekyegege jomoo pemu m'a jo ge, pee wuu na wee ya giin di ma wa. Mu sipyitiire, mu di maye taanna ni Kile ni.»

34 A Yesu di pu pye: «Ta li ya ka Kile Kafila wu ni xuu wa ni we na Kile ya jo: <Yee ne kilere we?»

35 Na ta wee d'a li ce na lemu l'a ka Kile Kafila wu ni ge, lee wa da ja jeri we. Ayiwa, Kile ya wu jomoo pu kan piimu mu ge, ni w'a pee yiri kilere,

36 wee tuun wu ni Kile ya wemu naha bulo na wu tun koo mu ge, wee na jo na Kile Ja wee je, naha na yee di yu na Kile mege w'a gyeegi we?

37 Ne bu da ne na To Kile kapyegge pyi we, wee tuun wu ni, yi ganha bu da na na we.

38 Ga nε kapyegeee ki bye ki d'a saha ni na To Kile wu jidaan ni, ali yi jεhe bye yi ya daa na na wε, yee ya yaa na dā li na na Kile ni kii kapyegeee kii ya foro; kōnh y'i li ce fiinjε na nε To Kile wu jε nε ni, nε bε di jε na To Kile wu ni.»

39 A sipyii p'i ganha na wu shaa di joo sanha pee jomō pe wuu na, ga, a wu sho pu na.

40 Yohana Batizelipye bi sipyii pu batizeni xuu wemu ni taashiine li ni Zhuruden Gba wu kadugo ge, A Yesu di she diin wā.

41 A shenjehemεε di gari wu feni wā. Pee sipyii p'a bi puyε pyi na: «Yohana Batizelipye ya ta kakanhana la shishiin pye wēe mu wε. Ga yemu bεeri w'a jo we nā we shizhaa na ge, yee bεeri y'a pye can.»

42 A shenjehemεε di dā Yesu na wee xuu wu ni.

11

Lazari xu keree

1 Ayiwa, ná wa bye Betani kulo li ni ni yama pa ni, wu mεge jε na Lazari. Wu ni wu ceboroshaa shuun wu bye: Marite ni Mariyama.

2 Wee Mariyama we wu bi lasikoli wu wo Kafōo Yesu tōoyō na, na wu juzhiire taga yi jōgō. Wee wo ceborona Lazari wu w'a bye ni yama pu ni.

3 A pee ceboroshaa shuun wu tuduro yaha p'a she jo Yesu mu na: «Wu Kafōo, ma najii wu ya cuunō wε de!»

4 Ba tee tuduro t'a nō Yesu na wε, a wu jo: «Pe yama pe ya ta jō wolo p'i Lazari tii gbo wε, ga pεenje pu da ba daha Kile mεge na. Pu na ba bye kajunō na pεenje taha Kile Ja wu mεge ki na.»

5 Marite ni Mariyama ni Lazari ni, lee bi pee taanri wu bεeri kaa ta li na dan Yesu ni fo xuuni.

6 Ba Yesu ya Lazari sicuubaara ti kaa logo mu wε, xuu wemu ni wu bye ge, a wu sanha di diin wā fo na ta cabyaa shuun.

7 Lee kadugo na a wu ba wu kalaapiire ti pye: «Yi pa wu guri she Zhude fige ki ni.»

8 A kalaapiire t'i wu pye: «Wū Karamōgō, Yawutuu pu na bi mu shaa wee xuu wu ni p'i mu wā gbo ni kagereye ni li sanha mō wε, mu sanha di giin m'a guri m'a se wā ya?»

9 A Yesu di pu pye: «Ta lεεεε ke ni shuun bε wu jε cana jii funjō ni wε? Sipya ba jaari cana kpεenge na wu da da gurunō wε, bani wu ma jaa xuuni.

10 Ga sipya ba jaari nibiige ni, w'a ganha na gurunō, bani kpεenge jε ma bye wε.»

11 Lee kadugo na a wu pu pye: «Wēe najii Lazari w'a ηmunōō, ga n'a da zhe di she wu jε.»

12 A kalaapiire t'i wu pye: «Wū Kafōo, wu bi ta wu na ηmunōō yε, go wu na ba juunō gε.»

13 Yesu jomō pu bi li shεε na Lazari ya xu. Ga, a wu kalaapiire t'i ganha na giin na ηmunōō nidiime kaa w'a byi.

14 Wee tuun wu ni a Yesu di na yi fiinjε jo pu mu na: «Lazari ya xu.

15 Ga nε pye nε she wā wε a wu xhu ge, lee ya taan nε ni yee wuu na. Bani lee kaa le na ba bye kajunō, na yee pye yee ya dā nε na fo xuuni. Yi yiri wū she wu yiri!»

16 Kalaapire la meɛɛ ki bye na Tomasi, p'i wu pyi na «ŋmami.» A wee di wu kaafɛɛ pusamaa pye: «Wee tuun wu ni wù be pu pinne w'à se ni wu ni, wù na zhe xhu ni wu ni wà shiizhan.»

Yesu wu jɛ jɛ siicumɔ kanvɔɔ

17 Ayiwa, tuun wemu ni Yesu ya nɔ Betani kulo li ni ge, lee bi Lazari ta p'a wu le fo wu nixhugo k'a cabyaa shishɛɛɛ ta xɔ fanja ni.

18 Betani kulo li bi lii Zheruzalɛmu kulo li na wɛ, laraga ki bi kiloo taanri xɔ wɛ.

19 A Yawutuu nijɛhɛmɛɛ di ba na pa diin Marite ni Mariyama tàan, na ganha na sɛɛge tan pu na pu ceborona wu xhu wu na.

20 Ba Marite ya pa Yesu kaa logo na w'a ma wɛ, a wu yiri kari di zhe jiri wu na. Ga, a Mariyama di diin deeye ni.

21 Ba w'a she jiri wu na wɛ, na wu pye: «Wù Kafɔɔ, mu da bi bye naha, ne ceborona wu bi da xhuu wɛ.

22 Ga, ali nime we be ni, ne li ce sanha jo mu bu yaaga beeri jɛeri Kile mu, wu na kee kan mu mu.»

23 A Yesu di wu pye: «Marite, ma ceborona wu na ba jɛ.»

24 A Marite di wu pye: «Ne li ce jo ne ceborona wu na ba jɛ xuu pu jɛduun wu ni konɔ ki caxhɔɔ ki na.»

25 A Yesu di wu pye: «Ne w'a xuu pu jɛni, na jɛ siicumɔ pu be kaan. Sipyaa sipya w'a daa ne na ge, ali wufɔɔ jɛhe xhu be, ne na jɛ siicumɔ nivomɔ kan wu mu.

26 Wemu di bu jɛ siicumɔ nivomɔ pu ta, na daa ne na, weefɔɔ da xhuu bada wɛ. Mu wa daa yee na ge, Marite?»

27 A Marite di jo: «Uun, wù Kafɔɔ, ne dà li na jo mu w'a sii pye Shɔvɔɔ we, Kile ja we, wemu wu bi yaa wu pa konɔ ki na ge, mu wu jɛ wiil.»

Yesu ya mɛɛ su Lazari kaa na

28 Ayiwa, Marite ya yee jo mu ge, na guri pa deeye ni, na ba wu cuun Mariyama peelee yiri, na wu pye: «Wèe Karamɔɔ w'a pa, w'a ma yiri na ma she.»

29 Ba Mariyama ya yee logo wɛ, a wu gɔn yiri, na gari tɔvuyo na Yesu yiri.

30 Lee bi Yesu ta wu sanha jé kanha ki ni wɛ. Marite ya she wu jɛnɔ ciri xuu wemu ni ge, wee xuu wu ni wu bye sanha.

31 Yawutuu piimu pu bi pa diin na sɛɛge tan Mariyama na puga ki ni ge, ba pee ya wu ja w'a yiri foro mu tɔvuyo na wɛ, a pu be di yiri taha wu feni. Pu bi giin na w'a gaanji di zhe mɛɛ suu fanja ki na.

32 Xuu wemu ni Yesu jɛ ge, a Mariyama di she nɔ wà. Ba w'a Yesu ja wɛ, na she nuguro sin wu fɛɛ ni na wu pye: «Wù Kafɔɔ, mu da bi bye naha, ne ceborona wu bi da xhuu wɛ.»

33 Ba Yesu ya Mariyama ja wu na mɛɛ suu wɛ, Yawutuu piimu p'a taha wu feni ge, pu be di mɛhɛ suu wɛ, a lee di waha wu na fo xuuni, a wu hakili di wuregi.

34 A Yesu di pu pye: «Mii y'a wu le wɛ?» A p'i wu jɔ shɔ na: «Kafɔɔ, pa ma na zhe xuu wu ja.»

35 A mɛɛ di shɔ Yesu ye pyaa be na.

36 Yawutuu piimu p'a wu ja wu na mɛɛ li suu ge, a pee di jo: «Yi wiil! we ná we kaa bi dan wu ni de!»

37 Ga, a pii di jo pu ni na: «Wee wemu w'a fyɛn wu jɛ mugi ge, ta wu bi já Lazari be naha kɔn wu ganha bu xhu wɛ?»

Yesu ya Lazari jẹ yeege xu ni

38 A pee jomọ pe be di nọhọ waha Yesu na fo na doro. A p'i gari faña ki na. Faaga wege ki bye faña ke, a p'i kageegbọhọ ka taga ki jọ tọ.

39 Ba p'a she nọ ki na we, a Yesu di pu pye: «Yi kagerenje ki laha faña ki jọ na!» Gbo wu ceboroshọ wemu be wu bye ni pu ni na Marite ge, a wee di Yesu pye: «Wù Kafọ, wu nugo ya karaa yaa ki ta ki na foro de, bani nijaa jẹ wu caña shisheere wogo faña ki ni.»

40 A Yesu di wu pye: «Marite, ta ne mu pye jo mu bu da mu na daa ne na jo nime ma da Kile wo sefeere ti ja we?»

41 Wee tuun wu ni a p'i kagerenje ki laha faña ki jọ na. A Yesu di wu jaha yirige fugba we ni na Kile jere na: «Na To Kile, m'a na jerege ki shọ, n'a baraga taha ma na lee wuu na.

42 Ne sii li ce jo tuun beeri ni mu ya ne jerege shuu. Ga sipyii pii p'a ne maha me ge, pee wuu na ne ye jo, kọnhọ p'i dà li na na muye pyaa k'a ne tun.»

43 Ba Yesu ya yee jo we, na mujuu wá na: «Lazari, foro naha kpeenge ke na!»

44 A Lazari di jẹ na foro faña ki ni. Fasicoro li bi taga keye ye ni tọyọ ye pọ wu mu, na faxuugo ka taga jaha ke migile. A Yesu di pu pye: «Yi faya yi sanha laha wu na, y'i wu yaha wu da se!»

*Yawutuu jujofee p'a woni pye Yesu kaa na
(Macoo 26:1-5; Marika 14:1-2; Luka 22:1-2)*

45 Yawutuu piimu p'a bi pa na pa diin Mariyama ye tán kpon pu ni ge, le Yesu ya pye ge, ba p'a lee ja we, a pu nijeheme di dà Yesu na.

46 Ga, a pii di gari pu ni, na she kii keree kii paari Farizheen pu mu.

47 Wee tuun wu ni a saraya jaha shonrivée jujofee ni Farizheen p'i kiirikoon kurunọ ki yiri na jo: «Leke wèe di da bye nime we? Bani we ná we, kakanhanjaa nijehenje w'a byi l'a toro!»

48 Wèe di bu sii we yaha wu na kii pyi le pyegana le na, sipyii pu beeri pu da ba dà wu na. Lee di bu bye be, Orome sorsii pu na ba wù Kile-penje pugbọhọ ki ja, na ki kyegi, na wù shi wu be kyegi!»

49 Ná wa bye pu ni wee mege jẹ na Kayife, wee wu bye saraya jaha shonrivée wo jujofegbo we lee yee le. A wee di pu pye: «Yee kunni ya keree jaha ceni we!»

50 Ta yee ya li ce na jo l'a pọrọ yee mu na shen nigin wu xu sipyii pu beeri wuu na, kọnhọ wèe shi wu beeri di shọ we?»

51 Ayiwa, Kayife bi ta pe jomọ pe ta wuyi ni na jo we. Ga ma na jo w'a pye lee yee le saraya jaha shonrivée wo jujofegbo wu ge, lee funnọ ni Kile ya pe jomọ pe tirige wu funnọ ni w'a jo me na Yesu w'a yaa wu xu Izirayeli sheen pu beeri wuu na.

52 Ga wu bi da ba xhu Izirayeli sheen ye nigin wuu na we. Kile wo sipyii piimu beeri p'a caaga kọnọ ke beeri na ge, wu na ba xhu kọnhọ wu pee beeri pinne wu pu pye nigin.

53 A Yawutuu jujofee p'i li she kee caña kiye pyaa na p'a yaa na Yesu gbo.

54 A Yesu di bye wu ya sọ w'a jaari nige Yawutuu pu te ni ni sipyiire ti ni we. A wu yiri wee xuu wu ni, na gari kulo la ni sipoņọ ki kabanugo ki na. Lee kulo li mege ki bye na Efirayimu. A wu ni wu kalaapiire t'i she diin wà.

55 Lee bi Yawutuu pu wo Nuwuuro ti wo Kalene li ta l'a teje. A fiige ki sipyii nijeheme di digi na pa Zheruzalemu ni na ta kalene li sanha nọ we, kọnhọ p'i ba puyi pye feefe na be ni pu wo kalege ki ni.

⁵⁶ A sipyii p'i ganha na Yesu shaa. A p'i she puye pinne Kile-pēēē pugbōhō ki kaaŋa ki ni, na ganha na puye yegee na: «Ee, y'i wa dii wē? Wu w'a ma kalene li ni-i ge?»

⁵⁷ Lee bi saraya jaha shōnrvēē jūŋōfēē ni Farizhēēn pu ta p'a yi jo sipyii pu mu na wa bēeri ba Yesu sanha cē, na wu she yi jo pee mu, kōnhō p'i she wu co.

12

Mariyama ya lasikoli wo Yesu tōyō na (Macoo 26:6-13; Marika 14:3-9)

¹ Ayiwa, cabyaa gbaara wu bi kori Yawutuu wo Nuwuuro ti wo Kalene l'i no, a Yesu di gari Betani ni. Lazari wemu nixhugo Yesu bi jē ge, wee wu bye lee kulo li ni.

² A p'i yalige ka yāa wā lee kulo li ni Yesu mu. Marite wu bi kee yalige ki keree shōnri. Sipyii piimu pu bye na li ni Yesu ni ge, Lazari bē di jē pee ni.

³ Wee tuun wu ni a Mariyama di pu yaha pu na li, na she lasikoli gbuu la lo, lemu mēge ki jē na naari ge, li pēēmē bē d'a waha. A wu ba wee lasikoli wu wo Yesu tōyō na; na xhō na wu jūzhiire taga tōyō yi tuu tuu. Wee lasikoli wu bi litiri taaga xō. A wu nugo k'i puga ki bēeri ciri.

⁴ Yesu kalaapire la mēge ki bye na Zhuda Isikariyōti, wee wu bi da ba Yesu le keŋe ni, a wee di jo:

⁵ «Naha na we lasikoli we di ya ta pēē kabōfōŋō kelēē shishēēē ni kaguro (w/45.000) shishiin, na wee kan funmō fēē mu-i wē?»

⁶ Zhudasi bi ta ye jo funmō fēē wo jijaara wuu na-e dē, ga nagaa wu bye wii. Wee mu wari keshi wu bye. Wari we pu bi leni wu ni ge, wu bi ma wee wo.

⁷ Ga, a Yesu di wu pye: «Yi laha wu na! Caŋa ke p'a da ba na le faŋa ni ge, kee caŋa ke wuu na wu wa ni we lasikoli we ni.

⁸ Bani funmō fēē na ba bye ni yee ni tuun bēeri ni, ga nē wa da ba bye ni yee ni tuun bēeri ni naha wē.»

Saraya jaha shōnrvēē jūŋōfēē p'a jo na pee da Lazari gbo

⁹ Ayiwa, ba Yawutuu p'a pa logo na Yesu wa Betani ni wē, a pu niŋhēmēē di gari wā. Pu bi gaanj wā Yesu ye nigin wuu na wē, ga w'a Lazari wemu jē na yeege xu ni ge, wee bē tajaga ni p'a bi se.

¹⁰ Ba Saraya jaha shōnrvēē jūŋōfēē p'a yee logo wē, na jo na ni li wa mu, na pee da Lazari bē gbo.

¹¹ Bani Yawutuu niŋhēmēē pu bi guroo pu fēni na ma na daa Yesu na Lazari wuu na.

Yesu ya jé Zheruzalemu ni ba saan jē wē (Macoo 21:1-11; Marika 11:1-11; Luka 19:28-40)

¹² Ayiwa, kee caŋa ki jimuguro, sipyiŋhēhēē lemu li bi pa Zheruzalemu ni Nuwuuro Kalene li ni ge, a pee di yi logo na Yesu wa koo na na se Zheruzalemu ni.

¹³ A p'i fēnhēgeye kōn, na foro na gaanj di zhe Yesu ciri ni yee ni. A p'i ganha na xhuulo na yu na:

«Hosana! W'à Kile sōni!

We w'a ma mē Kafō mēge na ge,
Izirayeli wo saan wu jē wii,

duba w'a byi wee mu!»*

14 Lee bi Yesu ta w'a kafabige ka ta na dugi kee na ma na jo ba l'a ka Kile wo Kitabu wu ni we na:

15 «Siyon kulo, ma ganha bu fya we!

Wii, ma saan wu wa ma;
kafabige na w'a dugi tiin.»*

16 Kalaapiire ti bi ta kii keree kii jaha ce wee tuun wuyε pyaa ni we. Ga ba Yesu ya pa jε na foro xu ni, na jε Kile wo nɔɔɔ wu ni we, a pu funyɔ di na to na Yesu shizhaa jomɔ pu bye Kile Kafila we, lee shiin p'i bi pye be wu na.

17 Sipyii piimu beeri pu bye ni Yesu ni a wu Lazari yiri yeege fanja ki ni, na wu jε na yeege xu ni ge, pee bi kii keree kii jaha yu sipyii pu mu.

18 Yesu ya le kakanhana le pye, a sipyii p'i li kaa logo, lee wuu na be p'a bi foro na she wu juro ciri.

19 Wee tuun wu ni a Farizheen p'i ganha na puyε pyi: «Go yiyε pyaa jii wa li ni ge, yee da ja yafin be na we; bani sipyii pu beeri p'a taha wu na.»

Girekii pii ya Yesu shaa p'i jo ni wu ni

20 Sipyii piimu pu bi pa kalene li ni Zheruzalemu ni di ba Kile pele ge, Girekii piimu pu bi jε Yawutuu pu wo koo li ni ge, pee p'a be bye pii sipyii pii ni.

21 A pee Girekii p'i fulo Filipe na, na jo ni wee ni. Filipe bi bye Betisayida shen, Galile fiige ki ni. A p'i wu pye: «Najii, wu funyɔ ki wa wu Yesu ja, wu jo ni wu ni.»

22 A Filipe di gari na she yee jaha jo Andire mu, a pu shuun wu beeri di na pinne kari na she yi jo Yesu mu.

23 A Yesu di pu pye: «Kile na ba peenje taha Sipyia Ja wu na tuun wemu ni ge, wee tuun wu w'a no nime.

24 Can can na, n'a da yi jo yi mu, shinma pile bye l'i ya le jine ni l'i fɔnhɔ we, li ye li da gori, ga li bu le jine ni na fɔnhɔ, wee tuun wu ni l'a fin, na nagoo nijehemee pye.

25 Sipyia wemu munaa kaa l'a dan wu ni ke konɔ ke na ge, wee na ba buun li ni jiga na. Ga sipyia wemu munaa kaa l'a pen wu mu ke konɔ ke na ge, weefɔ w'a li gbegele yaha jii sicuumɔ nixhɔbaama kaa na.

26 Sipyaa sipyia w'a giin wu da kapyenje pyi ne mu ge, w'a yaa wu taha na feni. Bani xuu wemu ni ne jε ge, ne kapyebye wu be na ba bye wa. Sipyia wemu ba kapyenje pyi ne mu, ne To Kile na ba weefɔ pele.

Yesu ya wu xhu jo

27 «Nime we ni, ne zo we beeri w'a wuregi. Dii n'a da jo we? Di jo Kile wu na tanha we tuun we wo kanhama pu na laa? N'a da ja yee jo we, bani we tuun we wo kanhama pu wuu na ne pa konɔ na.»

28 A Yesu di jo sanha na: «Na To Kile, ma mege ki pele!» Ba w'a yee jo we, a mujuu la di foro fugba we ni na: «Ne ki pele na xɔ, di wa da ba la fara sanha ki peenje ki na.»

29 Sipyiire te ti bye wa na le mujuu le logo ge, a pee di jo: «Kile w'a tin me!» A pii be di jo: «Meleke wa w'a pa jo ni wu ni!»

30 Ga, a Yesu di pu pye: «Le mujuu le ya ta foro ne wuu na we, ga yee wuu na l'a foro.

* 12:13 Zaburuu 118:26 * 12:15 Zakari 9:9

31 Nime kiiri w'a da ba gon ke konjo ke wo sefereti na. Nime ke konjo ke wo nunofao wu wa da ba gori wa.

32 Sipyii pu ba ne yirige na laha ninje ke na tuun wemu ni, ne na ba sipyii beeri yiri na pa naye mu.»

33 Xugana lemu na Yesu bi da ba xhu ge, lee xugana le w'a zhee pe jomjo pe funjo ni.

34 A sipyiire t'i wu jno sho na: «L'a ka Kile wo saliya wu ni na Shovao wu da ba xhu bada we. Mu di yu dii na li waha l'i waha, na sipyii na ba Sipyia Ja wu yirige na laha ninje ke na we? Wee tuun wu ni, weke di je wee Sipyia Ja wu we?»

35 A Yesu di pu jno sho na: «Kpeenge ki wa sanha yee te ni, ga jeri ye k'a da bye. Na kpeenge ki yaha yi te ni, y'a jaari ki na konho nibiige ki ganha bu ba yi fo di joo we; bani sipyia wemu ba jaari nibiige ni, wee ya wu tashenge ceni we.»

36 Na kpeenge ki yaha yi te ni, y'a daa ki na konho yiyee pyaa be di ba bye kpeenge nagoo.» Ba Yesu ya pee jo we, na laha pu taan, na she lara xuu wa ni.

Yawutuu ya da Yesu na we

37 Ayiwa, na Yesu yaha w'a sii kakanhanjaa nijehenje pye Yawutuu pu nii na. Ali pu ya da wu na lee be na we.

38 Lee ya pye mu konho Kile tudunmoo Ezayi bi jomjo pemu jo ge, pee jno di fa na:

«Kafao, wee ya kafila wemu wo yere pye ge,

weke wu d'a da wee na we?

Weke wu d'a Kafao wo sefereti ti ce we?»*

39 Lemu be l'a bi pu pye pu bi da ga ja da Yesu na sanha we ge, lee li wa me na jo Kile tudunmoo Ezayi ya jo sanha na:

40 «Kile ya pu pye fyenmee na pu fungonyo to,

konho pu nii ki ganha ba jaa we,

pu fungonyo ganha bu yi ce we.

Lee funjo ni pu da ba ne mu,

konho ne pu cuujo we.»*

41 Kile tudunmoo Ezayi ya yee jo bani Yesu wo nooro wu bi she wu na, a wu ye jo wu shizhaa na.

42 Ali lee be na Yawutuu nunofee pu nijehemee pu bi da Yesu na, ga Farizheen pu wuu na, pu ya soo na puyee yeege kpeenge na we, konho pu ganha bu pu ninje kon wolo Kile-peeje puga ki wo sipyii pu ni we.

43 Bani sipyii na pu pele, lee li bi dan pu ni na toro Kile w'a pu pele na.

Yesu jomjo pu na ba kiiri kon sipyii na

44 Canja ka Yesu ya pa sii jo fanha na na: «Sipyia wemu bu da ne na, wu ya ta da ne ye nigin na we, ga wemu w'a ne tun ge, wee be na w'a da.

45 Sipyia wemu bu ne ja, we w'a ne tun ge, wee be w'a ja.

46 Ne je ba kpeenge je we, ne pa konjo puga ni, konho sipyaa sipyia w'a da ne na ge, weefao ganha ba jaari nibiige ni nige we?

47 Wa bu ne jomjo logo, wu ya pu koro jaari we, n'a da kiiri kon wufao na we. Bani ne ta pa di ba kiiri kon konjo sipyii na we, ga ne pa di ba pu juno wolo.

* 12:38 Ezayi 53:1 * 12:40 Ezayi 6:10

48 Sipya wemu bu zhe ne ni, w'i ya soo na ne jomoo logo we, weefoo ya kiiri konvoo ta xo wuyee na. Ne jomoo pemu jo ge, pee pu da ba kiiri kon wufoo na konoo caxhoo.

49 Bani ne ta pe jomoo pe ta naye ni na jo we. Ga ne To Kile wu w'a ne tun ge, wee w'a ne w nijoyo yi beeri she ne na.

50 Ne d'a li ce be na jo jomoo pe w'a yu ge, pee pu wa jii sicuumoo nixhobaama kaan sipya mu. Ba To Kile ya pu she na da ne na we, mu ne w'a pu yu na dani.»

13

Yesu ya wu kalaapiire ti tooyo je

1 Ayiwa, cana nigin wu bi kori Yawutuu wo Nuwuuro ti wo Kalene l'i no. Yesu bi li ce na wee foroduun w'a no xo konoo puga na se wu To Kile yiri. Sipyii pii pu bi da wu na ge, pee kaa bi dan wu ni; a pu kaa di sii taan wu ni fo na doro.

2 Yesu ni wu kalaapiire ti bye na pu piige yalige li, lee bi Shitaanni ta w'a she fungongo ka tirige Zhuda Isikariyoo ti zo na, Simoo ja we, na wu Yesu le keje ni.

3 Yesu bi li ce be na Kile ya sefeere ti beeri kan wee mu. Wu bi li ce na Kile ni wee ya foro, wee di wa da ba guri gari be Kile mu.

4 Ayiwa, a Yesu di yiri yalige ki juuoo ni na wu fadegbohoo wolo yaha, na fana ka lo na kee taga wuyee po niije ke ni.

5 Lee kadugo na a wu loho le yaaga ka ni, na ganha na wu kalaapiire ti tooyo jii nigin nigin na; fana ke w'a taga wuyee po ge, na kee taga na yi turi.

6 A wu ba she no Simoo Pyeeri na, a Pyeeri di wu pye: «Wu Kafoo, mu w'a da na ne tooyo je ya?»

7 A Yesu di wu pye: «Le ne byi me ge, mu wa da li kori ce nime we, ga kadugo yiri ma na ba li kori ce.»

8 A Pyeeri di wu pye: «Ne kunni wa da gbara mu wu na tooyo je bada we.» A Yesu di wu pye: «Mu bye mu di ya yere ne ma tooyo je we, mu niije wa da bye ni ne ni kaa la shishiini ni we.»

9 A Pyeeri di jo: «Wee tuun wu ni Kafoo, ma ganha bu da na tooyo ye ye na we, ga na keye ye ni na juuoo ke be je.»

10 A Yesu di wu pye: «Sipya wemu w'a wuu ge, wee kawuumoo juuoo je nige wee tuun we ninumoo ni we, bani wu beeri wu ma bye feefe; ga wu kunni na ja wu tooyo je. Yee be pu wa feefe, ga yee beeri be we de!»

11 Kalaapiire le li bi da ba Yesu le keje ni ge, wu bi lee ce, lee wuu na w'a jo na pu beeri ya ta pye feefe we.

12 Ba Yesu ya pu tooyo yi je xo we, na wu fadegbohoo ki lo le, na she diin wu tatenge ni. A wu wu kalaapiire ti pye: «Kaa le ne pye me yee na ge, yee ya li kori ce ya?»

13 Yee wa ne pyi: «Wu Karamoo, kelee «Wu Kafoo.» L'a saha, bani wee ne je.

14 Ayiwa, ne wemu wu je yee Karamoo ni yee Kafoo ge, ne bi yee tooyo je, wee tuun wu ni yee be ya yaa na yiyee tooyo jii lee jegana li na.

15 Ne le pye na she yee na. Ne li pye pyegana lemu na ge, yi be di da li pyi yiyee na lee pyegana li na.

16 Can can na, n'a da yi jo yi mu, kapyebye ya pele wu juuoofooo na we; tudunoo be di ya pele wu tunvoo na we.

17 Yi wa li naha ce nime, yi ba li pyi, yi na ba bye duba nagoo.

18 «Di wa ta na yi beeri kaa pyi-i de, ne piimu shoonri ge, ne w'a pee ce. Ga Kile tudunmɔ p'a yemu jo Kitabu wu ni ge, fo yee ɔ bu fa na: «Wemu wu wa li ni ne ni ge, wee w'a ne pye wu pen.»*

19 N'a yi yu na yeri yi mu nime, yani li pyeduun wu pa no ge, kɔnhɔ li ba ba bye, y'i li ce na: «Ne ɔ wemu ne ge.»

20 Can kan na, n'a da yi jo yi mu, sipyaa sipya w'a ne tudunmɔ wa beeri co na ɔ ge, neye pyaa m'a co na ɔ; wemu di bu ne co na ɔ, we w'a ne tun ge, weefɔ m'a co na ɔ.»

Yesu ya jo na Zhudasi na ba wee nɔhɔ yaha

(Macoo 26:20-25; Marika 14:17-21; Luka 22:21-23)

21 Ba Yesu ya yee jo xɔ we, a wu hakili wu wuregi fo xuuni. A wu yi fiinne jo pu mu na: «Can na n'a da yi jo yi mu, wa na ba ne le keɛ ni yee ni.»

22 Ba w'a yee jo we, a wu kalaapiire t'i ganha na puye wii, pu ya ce shen nigin weke kaa w'a byi pu ni we.

23 Yesu kalaapiire la bye wà, lee kaa bi dan wù ni fo xuuni, lee bi tiin na sogi wu na.

24 A Simɔ Pyeri di keɛ ka lee kalaapiire li mu na wu Yesu yege wee sipya we keere na.

25 A wee di wu naha ɔeri Yesu yiri, na fulu wu na, na wu pye: «Wù Kafɔ, wee ɔ weke we?»

26 A Yesu di wu pye: «Wemu mu n'a da ba buuri we niɛ di gan ge, wee wu wa.» A wu buuri wa lo na wu niɛ na kan Simɔ Isikariyɔti ja Zhudasi mu.

27 Buuri w'a kan ye Zhudasi mu, a Shitaanni di ba diin wu zo na. A Yesu di wu pye: «Le m'a giin di bye ge, fyaala li pye.»

28 Ga sipyii piimu beeri pu bi li ni Yesu ni ge, wa shishiin ya ce pu ni leke na w'a yee jo ni Zhudasi ni we.

29 Zhudasi wu bi bye pu wari yahavɔ, a pii di ganha na giin na Yesu w'a wu pyi na wu she yanmuyo ya shɔ, wu ba Nuwuuro Kalene li yalige ki gbegele ni yee ni; kelee na wu she funmɔ fee pii kan.

30 Ba Zhudasi ya buuri wu li ye we, na yiri foro kpɛenge ki na. Lee bi piige ki ta k'a wɔ.

Yesu ya ɔmɛɛ nivonɔ la jo wu kalaapiire ti mu

31 Ayiwa ba Zhuda Isikariyɔti ya foro we, a Yesu di wu kalaapiire ti pye: «Nime kunni, sipyii pu beeri p'a da ba Sipya Ja wu wo sefeere ti ce. Wee w'a da ba sipyii pu beeri pye p'a Kile be wo sefeere ti ce. [

32 Ba ni wee na ba sipyii beeri pye p'a Kile wo sefeere ti ce,] Kile ye pyaa be na ba sipyii pye p'a Sipya Ja wu wo sefeere ti ce, lee w'a da mɔ l'i bye we.

33 Na nagoo, n'a da ja gori yaha ni yee ni di mɔ nige we. Yee na ba ne xuu shaa, ga ne yemu jo Yawutuu ɔnɔfeɛ pu mu ge, yee ninuyo n'a da jo yi be mu jo ne na ba she xuu wemu ni ge, yee wa da ja zhe wà we.

34 Lee wuu na ɔmɛɛ nivonɔ n'a da jo yi mu, yi taan yiye mu. Yee ya taan ne mu taangana lemu na ge, y'a yaa yi taan yiye mu lee taangana li na.

35 Taanɔgeɛ bu bye yee te ni, sipyii beeri na ba li ce lee na na yee ɔ ne wo kalaapiire.»

Yesu ya jo na Pyeri na ba foro wee kaa tãan

(Macoo 26:31-35; Marika 14:27-31; Luka 22:31-34)

* 13:18 Zaburuu 41:9

36 A Simo Pyeeri di Yesu yege na: «Wù Kafɔɔ, wee tuun wu ni mu di wa se mii wε.» A Yesu di wu pye: «Xuu wemu ni ne se ge, mu wa da já binne zhe wà ni ne ni nime wε; ga cana ka wa ma, ma na ba she ne yiri.»

37 A Pyeeri di wu pye: «Wù Kafɔɔ, jaha na ne da já binne ni mu ni-i wε? Ali ne na zɔɔ na na munaa li kan, na xhu be mu wuu na.»

38 A Yesu di wu pye: «Can na mu na zɔɔ na ma munaa li kan, na xhu ne wuu na ya? Can can na, n'a da yi jo ma mu, yani xhupoo wu pa mεε su ge, mu na ba foro ne kaa taan tɔɔjii taanri.»

14

Yesu ya jo na wee wu je koo le na se Kile yiri

1 Lee kadugo na a Yesu di pu pye: «Yi funyɔ ganha bu da ben wε. Y'a daa Kile na, yi da daa ne be na.

2 Tatiinye nipeheye yi wa ne To Kile mu, yee da bye yi je can wε, ne bi da ga yee pye jo n'a da zhe tatiinye yaa yi mu wε.

3 Ne ba she tatiinye yi yaa xɔ tuun wemu ni, n'a da guri ba na ba yee lɔ, ne wa xuu wemu ni ge, kɔnhɔ yi be di she bye wà.

4 Xuu wemu ni ne w'a gaanji ge, yee wa lee koo li ce xɔ.»

5 A Tomasi di wu pye: «Wù Kafɔɔ, xuu wemu ni mu wa se ge, wèe ya wee xuu wuyε pyaa ce wε, wèe na bye dii na lee koo li ce wε?»

6 A Yesu di wu pye: «Ne wu je koo le, ni can we, ni jii sicuumɔ fɔɔ we. Sipyaa sipya wu je wu ya toro ne yiri wε ge, weefɔɔ da nɔ To Kile na wε.

7 Yee bi ta yee ya ne ce, yee na ba ne To Kile wu be ce; yee d'a wu ce xɔ nime do, na wu ja be.»

8 A Filipe di wu pye: «Wù Kafɔɔ, To Kile wu she wù na, lee na wèe yaa.»

9 A Yesu di wu pye: «Filipe, nijaa shi kaa ya ne yaha ni yee ni shiizhan wε, mu di sanha ne ce-ε ya Filipe? Sipyaa wemu w'a ne ja ge, To Kile w'a ja. Mu di yu dii na ne wu To Kile she yi na wε?»

10 Wee tuun wu ni mu ya dà li na na ne wu je ni To Kile ni nigin; To Kile be di je ni ne ni nigin wε ge? Jomɔ pe ne yu me yee mu ge, ne pu taa nayε ni wε; ga ne To Kile we wu wa ni ne ni ge, wee w'a wu jidaan keree pyi.

11 Yi dà na na! Ne ni na To wu beeri wu je nigin; ne To wu be ni ne ni, wèe beeri pu je nigin. Lee bu bye l'i wa ya yaa wε, kapyegee kiimu n'a byi yi jii na ge, yi dà na na kee wuu na.

12 Can can na, n'a da yi jo yi mu, sipya wemu bu dà ne na, keree kiimu beeri ne byi ge, wu na ba kee tuugo pyi. Wufɔɔ na ba keree kii pyi be kiimu ya pele ne wogoo ki na ge, bani ne wa gaanji na To Kile wu yiri.

13 Yi ba yaaga tuugo beeri jeeri Kile mu wee tuun wu ni ne mege na, ne na kee kan yi mu; kɔnhɔ Jafɔɔ wu To Kile wu wo sefeere ti she.

14 Yi bu yaaga tuugo beeri jeeri ne mege na, ne na kee kan yi mu.»

Yesu ya Fefeere Munaa jomεε lɔ n'a daa fee pu mu

15 «Ne bu da ne kaa ya dan yi ni can can na, ne jomεεε kiimu jo yi mu ge, yi na da ki koro jaari.

16 Ne na ba na To Kile wu jeeri wu Tεgeɔɔ watii kan yi mu, kɔnhɔ wee di ba bye ni yi ni gbee.

17 Wee je Fefeere Munaa lemu l'a Kile wo can wu shee sipyii pu na ge. Konjo ke sipyii wa da já wee ta wε, bani pu wa wu jaa wε, p'i wa wu ce be wε. Ga yee kunni d'a wu ce, bani wu wa ni yee ni, wu na ba bye yee zɔɔɔ pu na.

18 N'a da ga yi yaha ba cirimεε jε wε. Nε na ba she guri ba yi mu sanha.

19 Jεri bu bye ke koηo ke sipyii na wii voo nε ni. Ga yee kunni na ba nε ja, bani nε jε jiiifeεε ni, lee wuu na yee bε na ba bye jiiifeεε ni.

20 Kee canja ki ba no, yee na ba li ce na nε ni na To wu ni, na wεe beeri pu jε nigin; yee ni nε bε di jε nigin, nε bε ni yee beeri bε di jε nigin.

21 Sipya wemu ba nε jomoo nuri na pu koro jaari, weefoo ni nε kaa ya dan can can na. Nε kaa ba dan sipya wemu ni, weefoo kaa na da dan To Kile bε ni; wu kaa na da dan nε bε ni, nε na ganha na nayε sheε wu na.»

22 Yesu kalaapire la bε mεge ki bye na Zhuda, (wee ni Zhuda Isikariyoti wa nigin wε.) A wee di wu yege na: «Wu Kafoo, jaha na mu di da ba mayε she wεe na, mu di da mayε she koηo ki sipyii pusamaa na-ε wε?»

23 A Yesu di wu pye: «Nε ba dan sipya wemu ni, jomoo pemu nε jo ge, wufoo na da pee koro jaari. Lee funjo ni, weefoo na da dan nε To Kile bε ni. Nε ni na To Kile na ba ba weefoo mu na ba bye ni wu ni.

24 Nε bu bye nε ya dan sipya wemu ni wε, wee da da nε jomoo pu bε koro jaari wε. Jomoo pe nε di wa yu yee mu ge, pee ya foro neye pyaa ni wε, ga nε tunvoo To Kile ni p'a yiri.

25 «Na nε yaha ni yee ni shiizhan nime, nε ye beeri jo yee mu.

26 To Kile na ba Fεfεεε Munaa lemu kan yee mu nε mεge na l'i bye yee Tεge voo ge, lee na ba yee kalaa keree beeri ni. Nε keree kiimu beeri jo yee mu ge, li na ba yi funjo tirige kee beeri na.

27 N'a da lojine kan yi mu. Lojine le li wa nε ni ge, lee tuugo n'a da ba gan yi mu. Ga n'a da li kan ke koηo ke wuu li kangana na wε. Yi ganha bu fyaara yaha yi zooloo pu na wε, yi ganha bu yi hakilee pu bε yirige wε.

28 Nε yi jo xo yi mu jo: «Nε gaanji, ga n'a da zhe guri ba yi mu sanha.» Nε bu da nε na dan yee ni, nε na se To Kile yiri, lee ya yaa li pye yee mu fundanga. Bani To Kile ya pele nε na.

29 Ayiwa, nε kii keree kii jo yi mu nime, yani ki pyeduun wu pa no ge, kōnhō ki pyeduun ba no, y'i dà na jomoo pu na.

30 N'a da já jo di mo nige ni yi ni wε, bani ke koηo ke wo jūηofoo wu w'a ma. Wu se wa nε na kaa la shishiin na wε.

31 Ga koηo sipyii beeri ya yaa pu li ce na nε To Kile ya dan nε ni, keree kii w'a yu nε mu ge, nε di kee bε pyi.» Ba Yesu ya yee jo xo wε, na jo: «Yi yiri wu da se, wu laha naha!»

15

Yesu jε ερεzen tige can can wogo

1 Ayiwa Yesu ya jo na: «Nε jε ερεzen tige can can wogo, nε To Kile di jε ki faapyevoo.

2 Geηε beeri k'a foro nε na, k'i ya nagoo pyi wε, wu na kee kōn. Ga geηε beeri k'a foro nε na na nagoo pyi ge, wu na ba kee yiile, kōnhō ki da nagoo niηehemεε pyi na toro taashiine li taan.

3 Nε kalaa wemu kan na xo yee mu ge, wee kalaa w'a yee pye fεfεεε.

4 Yi kori yaha nε wo kariηεεge ki ni, nε bε na gori yaha ni yi ni kariηεεge ni. Ba ερεzen geηε jε mε wε, ki da já nagoo pye kiyε mu ni ki ya kori yaha tige ki ceefuu li na wε, mu yee bε jε. Yee bye yee di ya kori yaha nε wo kariηεεge ki ni wε, yee da já nagoo pye piimu kaa na daan Kile ni wε.

5 «Nε wu jε ερεzen tige ke, yee di jε geye ye. Sipya wemu w'a kori yaha nε wo kariηεεge ki ni, a nε bε di gori yaha kariηεεge ni ni wufoo ni ge, weefoo wu

da já nagoo niñehemee pye. Bani ne bye ne ñe ni yee ni we, yee da já yafiin be pye Kile mu we.

⁶ Sipyá wemu bu bye wu ya soo na gori yaha ne wo kariñeegé ki ni we, wee na ba wá kpenege na. Wu na ba bye ba ezzen geñe ñe we, p'a kemu kon na laha tige ki na ge, k'a waha. Yee gewaya yi na ba binne na yi le na ni, y'a sogi.

⁷ Yi bu gori yaha ne wo kariñeegé ki ni, a ne jomó be di gori yaha yi funyo ni, yaaga beeri kaa li ñe yi na ge, yi ki ñeeri, kee na gan yi mu.

⁸ Yee bu nagoo niñehemee pye, lee l'a li shée na yee ñe ne wo kalaapiire, lee shiin l'i wa Kile mege pele.

⁹ Ne taan na To Kile mu taangana lemu na ge, lee taangana le ninuno na yee be ya taan ne mu. Lee na nime, yi kori yaha ne wo taanñeegé ki ni.

¹⁰ Yi ba ne wo ñomeejogoo ki coní, yi na ba gori yaha ne wo taanñeegé ki ni. Ba ne ya na To Kile wo ñomeejogoo ki koro ñaari, na gori yaha wu wo taanñeegé ki be ni we.

¹¹ «Ne kii keree kii beeri jo yee mu, konho ne wo fundanga ki já pye yi ni, konho yi wo fundanga ki ño di fa.

¹² Ñomée le n'a da jo yi mu ge, lee li wa me. Yee ya taan ne mu taangana lemu na ge, yi taan yiyé mu lee taangana li na.

¹³ Na ma munaa kan na xhu ma ñañiinee wuu na, taanñeegé ka shishiin ya pele kee na we.

¹⁴ Keree kiimu ne yu yee mu ge, yi ba kee pyi, wee tuun wu ni y'a ñeri na ñañiinee.

¹⁵ Ne da da yee pyi nige kapyebyii we, bani kapyebye ya wu ñuñofoo kapyegée beeri ceni we. Ga ne yee pye na ñañiinee, bani kaa lemu beeri ne ta na To Kile mu ge, ne yee kalaa kee beeri ni.

¹⁶ Yi ganha ba giin na yee pu wa ne ñaha bulo we de! Ga ne wu wa yee ñaha bulo, na yee pye na tudunmoo. Y'a kapyegée nizaanja pyi, kiimu wo kuduun wu da gori yaha ge; konho yi ba yaaga beeri ñeeri To Kile mu ne mege na, wu kee kan yi mu.

¹⁷ Le n'a zhaa yi mu ge, lee li wa me jo yi taan ni yiyé ni.

Koño sipyii na ba n'a daa fée pu ko

¹⁸ «Koño sipyii bu yi ko, y'a yaa yi fenhé li ce na ne koño ya fenhé ko yee ñaha na.

¹⁹ Yee da bi bye ni koño ke wo sipyii ni nigin, yee bi da da dan koño ke ni, bani yee bi da bye koño wuu. Ga yee ñe ke koño ke wuu we, bani ne yee ñaha bulo, na yee niñe wolo ke koño ke ni. Lee wuu na koño k'a tñbenre shan yee na.

²⁰ Ne fenhé jomó pemu jo yi mu ge, yi pee yaha yiyé funyo ni na jo: «Kapyebye ya pele wu ñuñofoo na we.» Pu bi ta p'a ne kanha, pu na ba yee be kanha mu. Pu bi ta p'a ne jomó pu co, pu na ba yee be wo jomó pu co.

²¹ Ga pu na ba kee keree ki beeri pye yee na ne wuu na, bani wemu w'a ne tun ge, pu ya wee ce we.

²² Ne da bye ne pa na ba jo ni pu ni we, pu bi da ba jaagi pu jurumu wu na we. Ga nime, kani tagana wa pu mu pu jurumu wu na we.

²³ Sipyá wemu bu ne ko, ne To Kile wu be ma w'a ko.

²⁴ Kakanhanja kii ki ñe sipyá wa shishiin sanha ki pye ña-ε ge, ne da bye ne kee pye pu niñe ni we, pu bi da ba jaagi pu jurumu wu na we. Ga nime kunni p'a kee beeri ña pu jii na, na noho ne ni na To Kile wu ko.

²⁵ Ga kee beeri ya pye mu, kɔnhɔ yemu y'a ka pu wo saliya wu ni ge, yee jɔ di fa na:

«P'a na kɔ tawaga ni.»*

²⁶ «Ayiwa, Tegεvɔɔ we n'a da ba dun na pa yi mu na yiri To Kile yiri ge, wee jε Fεfεεε Munaa, lemu l'a can wu sheε sipyii pu na ge. Lee ba ba, lee na ba ne kaa ya.

²⁷ Yi be di ba na kaa ya sipyii pu mu, bani ne ni yee pu bye shiizhan fo ne keree ki jɔ kɔnduun wu ni.

16

Fεfεεε Munaa li na ba lemu pyi ge

¹ «Ne kii keree kii beeri jo yi mu, kɔnhɔ kaa la shishiin ganha bu yi yeege n'a daa wu ni wε.

² Pu na ba yi niŋε kɔɔn na wo Kile-peŋε piyεε sipyii ni. Cana ka yεε wa ma, wa ba yee wa gbo, wufɔɔ na wuyε ta na peŋε kaa wee ya pye Kile mu.

³ Pu na ba kee keree ki beeri pyi yi na, bani pu ya ne To Kile ce wε, p'i wa neyε pyaa ki be ce wε.

⁴ Ne kii keree kii beeri yu yi mu, kɔnhɔ ki pyeduun ba nɔ, yi funyɔ di do li na na ne ki beeri jo toro yi mu.

«Ne ta ye naha jo yee mu fo taashiine li ni wε, bani neyε pyaa ki bi bye ni yee ni.

⁵ Ga we w'a ne tun ge, wee yiri n'a da guri da gaanj nime; sipya be di wa ta yee ni na ne pye: «Mii m'a se wε?»

⁶ Ne pe jomɔ pe jo yee mu ge, lee l'a yee nahaya pye y'a tanha.

⁷ Ga lee be na can n'a yu me yi mu, ne na kari, lee l'a pɔɔ yee mu, bani ne bu bye ne ya kari wε, Tegεvɔɔ wu da ba yee mu wε. Ga ne bu gari ne na zhe wu tun ba yi mu.

⁸ Ga wee Tegεvɔɔ wu ba ba, wu na ba li she kɔŋɔ sipyii na, na puyε pu wa faanna jurumu shizhaa na, na puyε faanna Kile wo tiime pu keree shizhaa na, na puyε faanna Kile wo kiiri wu keree shizhaa na.

⁹ Puyε pu wa faanna jurumu shizhaa na, bani pu ya dɔ ne na wε.

¹⁰ Puyε pu wa faanna Kile wo tiime keree ki shizhaa na, bani ne gaanj na To Kile yiri; lee funŋɔ ni yi wa da ba na ja nige wε.

¹¹ Puyε pu wa faanna Kile wo kiiri wu keree shizhaa na, bani kiiri ya kɔn xɔ ke kɔŋɔ ke wo jɔŋɔɔ wu na.

¹² «Keree niŋεheŋεε wa ne mu na jo yee mu sanha, ga l'a waha yee mu yee pu ja kee naha ce nime.

¹³ Can Munaa lemu l'a can wu sheε ge, lee ba ba tuun wemu ni, lee na ba yi naha co, na can wu beeri sheε yi na. Bani jomɔ pe l'a da ba yu yi mu ge, l'a da ba pee yu liyε pyaa wo sefεεε ni wε. Ga jomɔ pemu l'a da ba nuri Kile jɔ na ge, li na ba pee yu yi mu. Li na ba keree nibanja ba yu yi mu.

¹⁴ Li na ba ne mege ki pele, bani jomɔ pe pu wa ne mu ge, li na ba pee luu na yu yi mu.

¹⁵ Yaaga tuugo beeri ki jε To Kile mu ge, yee beeri jε ne woyo. Lee wuu na ne yu jo Kile Munaa l'a da ba ne wo kafila wu luu na yu yee mu.»

Natanhaka li na ba jeri fundanga kaa

¹⁶ Lee kadugo na a Yesu di wu kalaapiire ti pye: «Jeri tapyege ni y'a da wii vɔɔ na ni; ga jeri wa be bu bye sanha lee kadugo na, yi na nɔhɔ na ja.»

* 15:25 Zaburuu 35:19; 69:5; 109:3

17 Ba Yesu ya yee jo wε, a wu kalaapiire ta di ganha na puyε yegee na: «Aa, ye w'a jo mε ge, yee kɔri di wa dii wε? W'a jo na: «Jeri tapyege ni y'a da wii vɔɔ na ni, ga jeri wa bε bu bye sanha lee kadugo na, yi na nɔhɔ na ja.» Na jo sanha na: «Nε gaanji To Kile yiri.»

18 Wee «Jeri» wee kaa w'a yu ge, wee kɔri jε dii wε? Ye w'a yu ge, wεe kunni ya yee ja wε.»

19 A Yesu di li cε na kalaapiire ti funɔ ki bye t'i wu yege, a wu pu pye: «Nε yee pye jo: «Jeri tapyege ni y'a da wii vɔɔ na ni, ga jeri wa bε bu bye sanha lee kadugo na, yi na nɔhɔ na ja ge,» pee jomɔ pe na bε yee wa yiyε yegee wε?»

20 Can can na, n'a da yi jo yi mu, yee kunni na ba sii mεhεε su xuuni, na tataara jomɔ yu; lee di ke konɔ ke sipyii ta pee na fundanga pyi. Yee jahaya na ba danha, ga yi jatanhanja ki na ba jeri yi mu fundanga.

21 Cee yacεε bu yiri, wu jaha ki ma danha fo xuuni, bani wu tigiduun wu ma nɔ. Ga wu bu digi xɔ, pya wemu na w'a tigi ge, wee pya wu wo jεjaa wo fundanga funɔ ni, wu funɔ na wɔ wu kanhama pu bεeri na.

22 Mu li wa yee bε mu, yee jahaya kunni wa tanha nime. Ga nε na ba guri yee ja sanha, yee zɔɔ pu na ji fundanga na. Kee fundanga ke, wa shishiin wa da j'a ba kee shɔ yi na wε.

23 Kee canja ki ba jo k'a nɔ ge, yee wa da nε yege nige kaa la shishiin na wε. Can can na, n'a da yi jo yi mu, yaaga tuugo bεeri y'a da ba jεeri To Kile mu nε mεge na ge, wu na kee kan yi mu.

24 Ali nime bε ni yee sanha yaaga jεeri To Kile mu nε mεge na wε. Y'a Kile jεeri, wu na da yi kaan, kɔnhɔ yi fundanga ki jɔ di fa.»

Yesu ya se ta na xɔ ke konɔ ke na

25 A Yesu di jo sanha na: «Ayiwa, nε kunni wa kafila talenεε taga yee kalaa kii keree kii bεeri ni. Ga canja ka na ba nɔ, n'a da ba yee kalaa nige ni kafila talenεε ni wε; n'a da ba To Kile wo keree ki fiinɔ da yu yi mu.

26 Kee canja ki ba nɔ, yi na ba yi jidaan jεeri To Kile mu nε mεge na. Nuɔɔ wa da ba bye lee na kanna nε wu na pa To Kile jεeri yee mu, wu na yee wo jεrege ki co wε.

27 Bani yee ya dan To Kile yε pyaa ki ni. Yee ya dan wu ni, bani nε bε ya dan yee ni, yee d'a nɔhɔ dā bε li na na Kile ni nε foro.

28 Can wu jε wii To Kile yiri nε yiri na pa konɔ puga; nime n'a da voro konɔ puga di guri da se To Kile yiri.»

29 A wu kalaapiire t'i wu pye: «Nime kunni, m'a yi fiinɔ na yu wu mu, nime woyo yi wa kafila talenεε wε.

30 Nime kunni, w'à li cε na m'a keree bεeri cε, yegeye yemu bε yi da ba bye mu na ge, mu ya yee bε cε na ta pu sanha yi pye mu na wε. Lee na wεe ya dā li na na Kile ni mu ya foro.»

31 A Yesu di pu pye: «Y'a jo na yee wa daa nε na nime ge?»

32 Ayiwa, canja ka wa ma, k'a nɔ xɔ bε, yee bεeri na ba baa jaaga na nε ye nigin yaha wā, wa bεeri w'a ganha na gaanji wu kaban. Ga nε wa da ba bye na yε nigin wε dε, bani na To Kile wu wa ni na ni.

33 Nε kii keree kii bεeri jo yi mu, kɔnhɔ y'i lonine ta nε wo karijεge ki ni. Kanhama nigbɔ na ba nɔ yi na ke konɔ ke na, ga yi la le yiyε ni! Nε kunni ya se ta na xɔ konɔ na.»

1 Ba Yesu ya yee jo mu wε, na wu juɲɔ yirige fugba we ni na Kile jεeri na: «To Kile, tuun w'a nɔ nime. Pεɛɲε taha ma Ja wu na, kɔnhɔ ma Ja wu bε di pεɛɲε taha ma na.

2 Bani m'a sefεere kan wu mu, na wu tenε koɲɔ ke sipyii pu bεeri juɲɔ ni, sipyii piimu bεeri m'a yiri pa wu mu ge, kɔnhɔ wu jii sicuumɔ nixhɔbaama kan pee mu.

3 Jii sicuumɔ nixhɔbaama pe, pee jε na mu Kile cε, mu wemu wu jε nigin pe na jε can can wo ge. Yesu Kirisa wemu bε m'a tun na pa ge, p'i wee bε cε.

4 Nε mu pεle jiiε ki na; kapyenεε kii ma bi kan na mu di bye ge, nε kee bεeri pye na ki jɔ fa.

5 Nɔɔɔ taha na na nime To Kile, di binne bye ni ma ni. Nɔɔɔ we wu bi fenhe pye nε na na koɲɔ ta ki sanha jɔ kɔn wε ge, wee nɔɔɔ we taha na na.»

Yesu ya Kile jεeri wu kalaapiire ti mu

6 «Sipyii piimu m'a lɔ koɲɔ sipyii pu ni na kan nε mu ge, nε mu kaa jo pu mu, kɔnhɔ p'i ma cε. Mu wuu pu bye pii, a mu di pu kan nε mu. A pu bε di sɔɔ na ma jomɔ pu co.

7 Nime kunni, p'a li cε na lemu bεeri mu ya kan nε mu ge, na lee bεeri ya foro muyε pyaa ki ni.

8 Bani jomɔ pemu mu ya kan nε mu ge, pee jomɔ pe nε kan pu mu, a p'i sɔɔ pu na. P'a li cε can can na na mu ni nε foro, na dɔ bε li na na mu w'a nε tun.

9 Pee wuu na nε mu jεeri. Nε ta na ma jεeri koɲɔ ke wo sipyii pii wuu na-ε dε, ga piimu m'a kan nε mu ge, pee wuu na, bani mu wuu pu jε pii.

10 Yaaga kemu bεeri ki jε nε wogo ge, mu wogo ki jε kii, yaaga kemu bεeri ki jε mu bε wogo ge, nε bε wogo ki jε kii. Pεɛɲε ke ki wa nε na ge, Kalaapiire ti t'a kee pεɛɲε ki shεε.

11 Nε na ba foro koɲɔ puga ni, ga pee kunni na gori naha ke koɲɔ ke na. Nε na ba shε ma yiri. To Kile, mu wemu wu wa fεfεε ge, pu mara ma mεge ki sefεere ti gbɔɔɔ ni, tee sefεere temu m'a kan na mu ge; kɔnhɔ p'i binne, p'i bye nigin ba nε ni mu wa nigin mε wε.

12 Nε bye ni pu ni koɲɔ na tuun wemu ni ge, nε bi pu mara ni mu wo sefεere ti ni, m'a bi tee sefεere temu kan nε mu ge. Nε pu bεeri mara, nigin bε ya ta buun wu munaa ni wε, fo wemu wu bi yaa wu buun wu munaa ni, kɔnhɔ yemu y'a ka Kile wo Kitabu wu ni ge, yee jɔ di fa ge, fo wee yε.

13 «Ga mu yiri n'a da zhe nime. Nε ye bεeri yu na na yaha naha sanha koɲɔ ke na, kɔnhɔ fundanga ke ki jε nε ni, ki jɔ na fa ge, kee di bye pu bε ni.

14 Nε mu wo jomɔ pu kan pu mu, a koɲɔ sipyii di pu kɔ; bani pu jε ke koɲɔ ke wuu wε, ma na jo ba nε bε wa mε nε jε ke koɲɔ ke wo wε.

15 Di w'a ma jεeri na go ma pu lɔ yeege ke koɲɔ puga ke ni wε, ga n'a ma jεeri jo ma pu mara, m'a pu tanha Shitaanni na.

16 Pu jε ke koɲɔ ke wuu wε, ma na jo ba nε bε wa mε nε jε ke koɲɔ ke wo wε.

17 Ma wo can wu taga pu pye fεfεε. Mu wo kafila wu wu jε can we.

18 Tungana lemu na m'a na tun na pa koɲɔ puga ge, lee tungana le na nε bε ya pu tun shε koɲɔ ki na.

19 Nε nayε waa yaha fεfεεε ni mu mu pee wuu na, kɔnhɔ pu bε di puyε waa yaha p'i bye fεfεεε can wu ni.

Yesu ya Kile jεeri wu n'a daa fεε pu bεeri mu

20 «Nε ta na ma jεeri pii yε wuu na-ε dε, ga piimu bε pu da ba dɔ nε na pu jomɔ pu funɲɔ ni ge, pee bε wuu na n'a ma jεeri,

²¹ kɔnhɔ pu bɛɛri di binne, p'i bye nigin, ba mu To Kile jɛ mɛ ni nɛ ni, nɛ bɛ di jɛ mu ni mu ni wɛ. P'i binne, p'i bye nigin ni wɛɛ bɛ ni, kɔnhɔ kɔɔ sipyii di dɔ li na na mu w'a nɛ tun.

²² Pɛɛɛɛ ke mu ya kan nɛ mu ge, kee pɛɛɛɛ ke nɛ kan pu bɛ mu, kɔnhɔ p'i binne p'i bye nigin ba nɛ ni mu jɛ mɛ nigin wɛ.

²³ Nɛ pinne ni pee ni na pye nigin, mu bɛ d'a pinne ni nɛ ni na pye nigin; kɔnhɔ pu bɛ di jɔ pinne p'i bye nigin can can na. Lee bu bye, kɔɔ sipyii na li cɛ na mu w'a nɛ tun, na pee bɛ ya taan mu mu ba nɛ taan mu mu wɛ.

²⁴ «Na To Kile, piimu m'a kan nɛ mu ge, nɛ na ba shɛ bye xuu wemu ni ge, na funɔɔ ki wa pu bɛ di ba shɛ bye wà ni na ni. Nɔɔɔɔ we m'a kan na mu ge, kɔnhɔ p'i wee nɔɔɔɔ we ja, bani nɛ taan mu mu na ta kɔɔ sanha nɔhɔ shan wɛ.

²⁵ To Kilɛ, mu wemu w'a tii ge, kɔɔ ya ta mu cɛ wɛ; ga nɛ kunni d'a mu cɛ. Piimu m'a kan nɛ mu ge, pee bɛ ya li cɛ na mu w'a nɛ tun.

²⁶ Nɛ pu pye p'a mu cɛ, nɛ sanha di wa da da pu pyi p'a ma cɛni. N'a taan ma mu taangana lemu na ge, kɔnhɔ kee taanɛɛɛɛ ke tuugo di jɔ pye pu tɛ ni, nɛ bɛ di binne bye ni pu ni nigin.»

18

Yawutuu p'a Yesu co

(Macao 26:47-56; Marika 14:43-50; Luka 22:47-53)

¹ Ayiwa, ba Yesu ya yee jo xɔ wɛ, a wu ni wu kalaapiire t'i yiri kari Sedɔɔn dugo ki kadugo yiri. Tiire kɛɛɛɛ ya yi bye wee xuu wu ni, a p'i shɛ jɛ yee ni.

² Zhudasi we wu bi da ba Yesu nɔhɔ yaha ge, lee bi wee ta wee bɛ ya yee tiire kɛɛɛɛ yi sanha cɛ. Bani Yesu bi tee na se wà ni wu kalaapiire ti ni.

³ Na Yesu ni wu kalaapiire ti yaha wee xuu wu ni, a Zhudasi di nɔ. Wu ni sɔɔsii ni Kile-pɛɛɛɛɛɛ pugbɔhɔ ki gɛdii pii pu bye. Saraya jaha shɔɔnɔɔɔɔɛɛ jɔɔɔɔɛɛ ni Farizhɛɛɛɛ pu bi pee pinne ni Zhudasi ni. Namuuɔɔ ni sokinnaa ni pu bye, yagboyo bɛ di jɛ pu mu.

⁴ Keree kiimu bɛɛri ki bi da ba bye Yesu na ge, wu bi kee bɛɛri cɛ xɔ. A wu fulu pii sipyii pii na na pu yege na: «Jɔɔɔ yee di zhaa wɛ?»

⁵ A p'i jo: «Nazareti shɛɛɛɛ Yesu.» A Yesu di pu pye: «Nɛ wu jɛ wii!» Zhudasi we wu bi Yesu nɔhɔ yaha ge, lee bi wee bɛ ta ni pu ni.

⁶ Ba Yesu ya pu pye: «Nɛ wu jɛ wii!» wɛ, a p'i guri kaduma, na laha laha to jɔɔɔɔɛɛ.

⁷ A Yesu di guri pu yege sanha na: «Jɔɔɔ yee di zhaa wɛ?» A p'i wu jɔɔ shɔ na: «Nazareti shɛɛɛɛ Yesu.»

⁸ A Yesu di pu pye: «Go nɛ yee pye jo nɛ wu jɛ wii. Yee bu da yee na nɛ shaa, yi pii samaa yaha pee di da gaanji.»

⁹ Lee funɔɔ ni jomɔ pemu Yesu bi jo ge, a pee di bye can, na: «Na To Kile, piimu bɛɛri m'a kan nɛ mu ge, nigin bɛ ya piin nɛ mu pu ni wɛ.»

¹⁰ Lee bi ηmɔpara la ta Simɔ Pyɛɛri mu, a wee di lee kɔ li forogo ni, na saraya jaha shɔɔnɔɔɔɔɛɛ wo jɔɔɔɔɔɔɔɔ wu wo bulo kanige cɛ niwɛɛɛ paa laha. Wee kapyebye we mɛɛɛ ki bye na Malikusi.

¹¹ A Yesu di Pyɛɛri pye: «Ma ηmɔpara le le wà li forogo ki ni! Wee tuun wu ni, nɛ To Kile w'a kanhama pemu gbegele yaha nɛ jaha na ge, mu funɔɔ wa nɛ wu jɛ pee ni-i gɛ?»

¹² Ayiwa, ba Yesu ya yee jo wɛ, a sɔɔsii ni pu wo jɔɔɔɔɔɔ we, ni Yawutuu gɛdii p'i Yesu co na wu keye ye pɔ.

13 A p'i fenhε she ni wu ni Anε mu, wee bye Kayifε wo yafena; Kayifε di bi bye saraya jaha shɔɔnrivεε wo juɔɔfɔgbɔ we lee yee le.

14 Wee Kayifε wu w'a bi pe jomɔ pe taga Yawutuu juɔɔfεε pu yeri na: «Ta yee ya li cε na jo l'a pɔɔɔ yee mu na shεn nigin wu xu sipyii pu bεeri wuu na wε?»

Pyεeri ya foro Yesu kaa tɔan

(Macoo 26:69-70; Marika 14:66-68; Luka 22:55-57)

15 Ayiwa, ba p'a gaanji ni Yesu ni wε, a Simɔ Pyεeri ni kalaapire la bε di daha pu feni na gaanji. Macεɲε ki bye lee kalaapire le ni saraya jaha shɔɔnrivεε wo juɔɔfɔgbɔ wu te ni; lee l'a pye kaɲuɔ a lee kalaapire l'i jε ni pu ni saraya jaha shɔɔnrivεε wo juɔɔfɔgbɔ wu kaanɲa ki ni.

16 A Pyεeri di ba yere kpεεngε ki na, kuɲɔɔ li jɔ na. Lee kalaapire lemu l'a pye saraya jaha shɔɔnrivεε wo juɔɔfɔgbɔ wu cεvɔɔ ge, a lee di guri foro kpεεngε ki na. Cee wemu wu bi kuɲɔɔ li jɔ sigee ge, a wu ba jo ni wee ni, na Pyεeri lenε kaanɲa ki ni.

17 Ayiwa, ba Pyεeri ya jin kaanɲa ki ni wε, cee we w'a kuɲɔɔ li sigee ge, a wee di wu pye: «Ta mu bε bε wu wa we ná we wo kalaapiire ti ni wε?» A Pyεeri di wu jɔ shɔ na: «Ahayi, nε wa pu ni-i de!»

18 Wiire tuun wu bye wii, a kapyebyii pu ni sarɔsii p'i na gberi na wahani. A Pyεeri bε di ba yere pu tɔan na ganha na wahani.

Saraya jaha shɔɔnrivεε wo juɔɔfɔgbɔ w'a Yesu yege

(Macoo 26:59-66; Marika 14:55-64; Luka 22:66-71)

19 Ayiwa, a saraya jaha shɔɔnrivεε wo juɔɔfɔgbɔ wu Yesu yege wu kalaapiire te ni wu kalaa wu keree na.

20 A Yesu di wu pye: «Nε kunnɔ, kpεεngε na nε bi ma yu sipyii pu bεeri jii na. Nε bi sipyii pu kalaa Kilε-pεεɲε piyeyε ye, ni Kilε-pεεɲε pugbɔhɔ ki ni. Wee xuu wu ni bε Yawutuu pu bεeri bi ma puyε pinne. Nε ta na jomɔ pa shishiin jo ηmɔhɔɔ ni we.»

21 Naha na ma di na yegee wε? Piimu p'a na jomɔ pu logo ge, pee yege na dii nε d'a pu kalaa wε. Nε yemu jo ge, p'a yi cε can can na.»

22 Ba Yesu ya yee jo wε, lee di Kilε-pεεɲε pugbɔhɔ ki gedi wa ta wu tɔan. A wee di kadaa ja wu jibεgε ni, na wu pye: «Saraya jaha shɔɔnrivεε wo juɔɔfɔgbɔ wu wo jɔ shɔgana li wa le mu mu ya?»

23 A Yesu di wu pye: «Nε bu da nε kafilakuumɔ jo, lemu l'a wu kolo ge, lee jo. Ga ye nε jo ge, yee bu da y'a tii tajogo ni, jaha na ma d'a na kpɔn wε?»

24 A Anε di pɔɔɔɔ ti yaha wa Yesu na, na wu yaha she gan Kayifε mu, saraya jaha shɔɔnrivεε wo juɔɔfɔgbɔ we.

Pyεeri ya foro Yesu kaa tɔan sanha

(Macoo 26:71-75; Marika 14:69-72; Luka 22:58-62)

25 Lee bi Simɔ Pyεeri ta sanha na ki tɔan na wahani. A sipyii pii di wu yege na: «Ta mu bε bε wu wa we ná we wo kalaapiire ti ni wε?» Ga, a Pyεeri di foro wu kaa tɔan na jo: «Ahayi, nε wa pu ni-i de!»

26 Ná wemu wo niwεɲε Pyεeri ya paa laha ge, wee wo ceborona wa bε wu bye saraya jaha shɔɔnrivεε wo juɔɔfɔgbɔ wu kapyebye wa. A wee di Pyεeri pye: «Wee tuun wu ni, ta nεyε pyaa ya mu ɲa ni wu ni shiizhan tiire kerεyε yi ni wε?»

27 Ga, a Pyεeri di guri jo sanha na yi jε can wε, a xhupoo di mεε su taapile ni.

*P'a she ni Yesu ni Pilate mu
(Macao 27:1-2, 11-14; Marika 15:1-5; Luka 23:1-5)*

²⁸ Lee kadugo na a p'i foro ni Yesu ni Kayife kaban, na gari ni wu ni Orome gbafeneeri wu kaanja ki ni. Lee ya pye jimugujɔ wu na. Yawutuu juɔɔfɛɛ pu ya ta sɔɔ na jɛ kaanja ki ni wɛ, kɔnhɔ p'i gori yaha fɛfɛɛ na bɛ ni pu wo kalegɛɛ ki ni, kɔnhɔ pu bɛ di ba jɔ Nuwuuro ti wo Kalenɛ li yalige ki li.

²⁹ Lee l'a Pilate pye w'a foro pa pu yiri kpɛɛngɛ ki na, na ba pu yege na: «Leke we ná we d'a pye y'i wu jaagi lee na wɛ?»

³⁰ A p'i Pilate pye: «We ná we da bye wu jɛ kakuubye wɛ, wɛɛ bi da ga ba ni wu ni mu mu wɛ.»

³¹ A Pilate di pu pye: «Y'a se ni wu ni yiye pyaa di she kiiri kɔn wu na na bɛ ni yi wo saliya wu ni.» A p'i Pilate pye: «Li ya saha wɛɛ pu sipya wa shishiin gbo wɛ.»

³² Lee ya pye mu, kɔnhɔ Yesu bi jomɔ pemu jo na wee na ba xhu xugana lemu na ge, pee ju di fa.

³³ Wee tuun wu ni a Pilate di guri jɛ gbafeneeri wu kaanja ki ni, na Yesu yiri na wu yege na: «Yawutuu wo saan mu jɛ ya?»

³⁴ A Yesu di Pilate pye: «Muye pyaa k'a ye kɔn mayɛ funɔɔ ni na jo laa, ta watii w'a yi jo mu jii na?»

³⁵ A Pilate di wu pye: «Wee tuun wu ni, ma na ja Yawutu gɛ? Muye pyaa shishiin ni saraya jaha shɔɔnriwɛɛ juɔɔfɛɛ, pee p'a pa ni ma ni nɛ mu, na nɛ wu kiiri kɔn ma na. Leke ma d'a pye pu na wɛ?»

³⁶ A Yesu di wu pye: «Nɛ wo saanra ti wa naha ke kɔɔ ke na wɛ. Nɛ wo saanra ti da bi bye naha ke kɔɔ ke na, nɛ wo sipyii pu bi da kashɛn nɛ kaa na, kɔnhɔ Yawutuu juɔɔfɛɛ pu ganha bu jɔ nɛ co wɛ. Ga nɛ wo saanra ti jɛ naha ke kɔɔ ke na wɛ.»

³⁷ A Pilate di Yesu pye: «Wee tuun wu ni saan mu jɛ gɛ?» A Yesu di wu pye: «Mayɛ pyaa ki wa yi yu na saan nɛ jɛ; can wu jɛ wii. Ga lemu na nɛ se kɔɔ ke na ge, lee li wa mɛ, na can wu sheɛ sipyii pu na. Sipya wemu funɔɔ ki jɛ wu da naari can ni ge, weefɔɔ wu da da nɛ jomɔ nuri.»

³⁸ A Pilate di wu pye: «Naha ki jɛ can wɛ?»

*P'a Yesu jaagi na pu wu gbo
(Macao 27:15-18, 20-21; Marika 15:6-11; Luka 23:13-19)*

Ba Pilate ya yee jo wɛ, na foro kari sanha Yawutuu pu yiri na she pu pye: «Nɛ mu kunni, nɛ kaa la shishiin jɛ we ná we na lemu l'a wu kagbuu xɔ wɛ.

³⁹ Ayiwa, ma na jo lee wa wu mu kaleɛ, na jo yee bɛeri, ba Nuwuuro ti wo Kalenɛ l'a nɔ wɛ, di ma kasoleme wa yaha yi mu. Lee funɔɔ ni yi la jɛ di Yawutuu pu wo saan wu yaha ya?»

⁴⁰ A p'i ganha na seɛ na yu: «Ahayi dɛ! ma ganha bu wee yaha wɛ, Barabasi yaha!» Na ta wee Barabasi we di bi dun sipyii na.

19

*Pilate ya sɔɔ li na na pu Yesu gbo
(Macao 27:22-31; Marika 15:12-20; Luka 23:20-25)*

¹ Ayiwa, Pilate ya li ta mu ge, a wu jo na pu Yesu kpɔn ni susɔɔ ni.

² A sɔɔsɔii p'i xhuyo shin na pye saanra juɔɔɔ, na lee tɔ wo juɔɔ ni. Na saannaa fadegbɔhɔ nijiga ka le wu na.

³ A p'i ganha na fuloo wu na na yu: «Naabye Yawutuu saan!» Na ganha na kadawahaa leni wu ni.

4 A Pilate di guri foro sanha kpɛɛngɛ ki na na shɛ sipyiire ti pye: «N'a da pu pye p'i foro naha ni wu ni kpɛɛngɛ ki na, kɔnhɔ y'i li cɛ na jo nɛ ta kaa la shishiin ja we ná we na lemu l'a wu kagbuu xɔ wɛ.»

5 A p'i foro ni Yesu ni, xhuyo judɔnɔ li na jɛ wu na, saannaa fadegbɔhɔ nijiga ki bɛ di jɛ wu na. A Pilate di sipyiire ti pye: «Ayiwa, ná wu we!»

6 Ba saraya jaha shɔɔnrivɛɛ jɔnjɔfɛɛ ni Kile-pɛɛɛɛ pugbɔhɔ ki gɛdii p'a Yesu ja wɛ, na ganha na xhuulo, na yu: «Yi wu kori tige na! Yi wu kori tige na!» A Pilate di pu pye: «Yiyɛ pyaa ki pa wu co shɛ gori tige ki na, bani nɛ kunni wa kaa la shishiin ja we ná we na lemu ya wu kagbuu xɔ wɛ.»

7 A Yawutuu jɔnjɔfɛɛ p'i Pilate pye: «Saliya wa wu jɛ wee mu, na saha ni wee saliya wu ni, w'a yaa na gbo; bani w'a wuyɛ yaha na Kile ja wee jɛ.»

8 Ba Pilate ya pee jomɔ pu logo wɛ, a wusama di fya.

9 A wu guri jé ni Yesu ni gbafɛɛɛri wu kaɔja ki ni sanha, na shɛ wu yege na: «Mii wu d'a yiri wɛ?» Ga Yesu ya ta wu jɔ shɔ wɛ.

10 A Pilate di Yesu pye: «Go nɛ na m'a fɛhɛ gɛ? Ta mu ya li cɛ na jo se wa nɛ ni nɛ wu mu yaha wɛ? Se d'a nɔhɔ pye bɛ nɛ ni sanha nɛ wu mu kori tige na wɛ?»

11 A Yesu di wu pye: «Kile w'a wee se wu kan mu mu nijaa, lee bɛ wɛ muyɛ pyaa wo se bi da ga já bye nɛ na kaa la shishiin na wɛ. Lee funjɔ ni, wemu w'a nɛ co na pa gan mu mu ge, lee l'a wee wo jurumu wu pye w'a jɛhɛ mu wo wu na.»

12 Ba Yesu ya yee jo wɛ, a Pilate di ganha na yahagana shaa wee tuun wuyɛ pyaa ni Yesu na. Ga, a Yawutuu p'i ganha na seɛ na yu: «Ma bu sii we ná we yaha, ma jɛ nige Oromɛ saannaa jɔnjɔfɔɔ Sezari najii wɛ. Sipyaa sipya w'a jo na saan wee jɛ ge, weefɔɔ ya jɛri Oromɛ saannaa jɔnjɔfɔɔ wu pɛn.»

13 Ba Pilate ya yee logo wɛ, na Yesu yeege sanha kpɛɛngɛ ki na. Pu bi xuu wa yaa wà nɔhɔdaan wu ni ni kagereye ni kaɔja ki ni. Wee xuu wu mɛgɛ ki bye Yawutuu jomɔ pu ni na: «Gabata.» A Pilate di ba diin wu kiirikɔɔn koro li ni wee tuun wu ni.

14 Kee caɔja ki jimuguro ti bi da bye Yawutuu wo Nuwuuro ti wo Kalɛɛ le. Na caɔja ki ta k'a nɔ njɛɛ ninɛ ni, a Pilate di Yawutuu jɔnjɔfɛɛ pu pye: «Yi saan wu wɛ.»

15 A p'i ganha na xhuulo na yu: «Yi wu yeege naha! Yi wu yeege naha! Yi wu kori tige na!» A Pilate di pu pye: «Nɛ wu da yee wo saan wu kori tige na ya?» A saraya jaha shɔɔnrivɛɛ jɔnjɔfɛɛ p'i wu pye: «Saan watii jɛ nige wɛɛ mu Oromɛ saannaa jɔnjɔfɔɔ Sezari kadugo na wɛ.»

16 Wee tuun wu ni a Pilate di Yesu jɔ yaha pu mu, na pu shɛ wu kori tige na.

P'a shɛ Yesu kori tige na

(Macoo 27:32-44; Marika 15:21-32; Luka 23:26-43)

A sɔrsii p'i Yesu co, na foro ni wu ni kanha ki ni,

17 na wuyɛ pyaa wo korikoritige ki taha wu jɔnjɔ ni. A p'i ganha na gaanji xuu wà ni, wee mɛgɛ jɛ na: «Nugɔrɔgɔ xuu» p'i wu yiri Yawutuu jomɔ pu ni na «Goligota.»

18 A p'i shɛ wu kori tige na wà. A p'i sipyii shuun wa bɛ pinne kori ni wu ni. Wa jɛ wu kanige cɛ; wà jɛ wu kamɛnɛ cɛ. A Yesu yɛ pyaa di bye pu ninɛ ni.

19 A Pilate di pu pye p'a kama pa ka kɔɔrɔ la na, na lee kori korikoritige ki na wu jɔnjɔ na. Pee kama pu pe na:

NAZARÉTI SHÉEN YESU, YAWUTUU WO SAAN WE.

20 Yawutuu nijɛhɛmɛɛ pu bi pee kama pu kalaa, bani p'a bi Yesu kori xuu wemu ni ge, wee xuu wu bi lii kanha ki na wɛ. Pee kama pu bɛ di bi ka

Yawutuu jomɔ pu ni, na pu ka Oromε shεen jomɔ pu ni, na pu ka Girεkii jomɔ pu bε ni.

²¹ Wee tuun wu ni a saraya jaha shɔɔnrivεε jɔɔɔfεε p'i she Pilate pye: «Mu bi yaa mu yi ka na <Yawutuu saan wε,> ga mu bi yaa mu yi ka na: <We ná we ya jo na Yawutuu saan wee jε.>»

²² A Pilate di pu pye: «Nε yemu ka na xɔ ge, yee y'a da bye wà.»

²³ Ayiwa, ba sɔɔsɔii p'a Yesu kori xɔ tige ki na wε, na wu fàya yi shan taha shishεεrε, wa bεeri w'a taa la lɔ. A p'i wu fadεgbɔhɔ ki bε lɔ, kee fadεgbɔhɔ ke di bye fàya nigin, joomɔ baa. Na lɔ fugba wu na, na digi nɔhɔdaan, tajɔɔɔ bye ki na xuu wa shishiin ni wε.

²⁴ A sɔɔsɔii p'i puyε pye: «Wù ganha bu da wu fadεgbɔhɔ ki shεengi wε, wù kagaanshaan pye ki na, ki na nɔ wemu na ge, kɔnhɔ wù wee cε.» Ba lee ya pye mu wε, yemu y'a ka Kilε Kafila wu ni ge, a yee jɔ di fa na:

«P'a na fàya yi taa taa puyε na,

na kagaanshaan pye na fadεgbɔhɔ ki wuu na.»*

Lee sɔɔsɔii p'a pye.

²⁵ Lee bi Yesu nu Mariyama, ni wu nu wu ceboroshɔ, ni Kilopasi sho Mariyama, ni Magadala shεen Mariyama yε ta pee ya yere Yesu korikoritige ki tãan.

²⁶ Ba Yesu ya wu nu wu jɔ wε, kalaapire lemu kaa li bi dan wu ni ge, na lee bε jɔ nufɔɔ wu tãan wε, a wu wu nu wu pye: «Nufɔɔ we, ma ja wu we.»

²⁷ Lee kadugo na a wu lee kalaapire li bε pye: «Ma nu wu we.» Na co kee caɲa ki na, a lee kalaapire l'i gari ni Yesu nu wu ni wu kaban, na wu co xuuni.

Yesu xugana

(Macao 27:45-56; Marika 15:33-41; Luka 23:44-49)

²⁸ Lee kadugo na ba Yesu ya li cε na keree ki bεeri jɔ ya fani fo na pa nɔ we tuun we na wε, a wu jo: «Waga ki wa nε na.» W'a yee jo, yemu y'a ka Kilε Kafila wu ni ge, kɔnhɔ yee bε jɔ di fa.

²⁹ Lee bi shɔɔ la ta wà lee ya jɔ vinεgiri na. A p'i yoro ta lɔ fyenmi wee vinεgiri wu ni, na tee migile kagaanga ka na na taha Yesu jɔ na. Tige kemu wo genε k'a bye kagaanga ki ge, kee mεge ki jε na <ɪzɔpu.>

³⁰ Ba w'a tee yoro ti sɔn sɔn wε, na jo: «Keree ki bεeri jɔ ya fa nimε.» Ba w'a yee jo wε, na wu jɔɔɔɔ sɔgi, na wu munaa li kan Kilε mu.

Sɔɔsɔi wa ya Yesu firi wu kabanugo na

³¹ Ayiwa, kee caɲa ki bye Yawutuu wo cadεenge ki cadanga. Sipyii piimu p'a kori tiye yi na ge, Yawutuu jɔɔɔfεε pu funjɔ bye pee pu cadεenge ki ta wà wε. Bani kee cadεenge ki bi kiyε waa cadεenyε yi saya na. Lee wuu na p'a she Pilate jεeri, sipyii piimu p'a kori kori ge, na wu pee yaha p'i she pee tɔɔyɔ kegi kegi p'i xhu tɔvuyo na, kɔnhɔ p'i pu tirige laha tiye yi na.

³² A sɔɔsɔii p'i gari, sipyii shuun wemu p'a pinne kori ni Yesu ni ge, a p'i she nɔ na nizhiime wu tɔɔyɔ kegi kegi, na jεri shuun wo wu yiri, na wee bε tɔɔyɔ kegi kegi.

³³ Ba p'a nɔ Yesu na wε, na wee ta wee ya xu xɔ, na bye pu ya wee wo tɔɔyɔ yi kegi kegi wε.

³⁴ Ga, a sɔɔsɔi nigin wa di wu canmi taga Yesu firi wu kabanugo na. Taapile ni, a shishan ni lɔhɔ di foro tafirige ki ni.

* 19:24 Zaburuu 22:19

³⁵ Sipyaa wemu w'a pe jomɔ pe paari mε ge, weefɔɔ yε pyaa k'a le ja jii na. Wu jii kaɲagaa ki bε di jε can. Wuyε pyaa ki bε wa dā li na na wee jii kaɲagaa ki jε can. W'a kii keree kii paari, kɔnhɔ yee bε di dā ki na.

³⁶ Ayiwa, kii keree kii bεeri ya pye mu ge, yemu y'a ka Kile Kafila wu ni ge, a yee jɔ di fa na:

«Wu kaciige ka shishiin wa da ba gεgi wε.»*

³⁷ L'a ka sanha xuu wa bε ni Kile Kafila wu ni na:

«Sipyaa wemu p'a firi ge, wee p'a da ba wii.»*

Yesu legana faɲa ni

(Macoo 27:57-61; Marika 15:42-47; Luka 23:50-56)

³⁸ Lee kadugo na a Arimate sheen Yusufu di she Pilate jεeri na wu sɔɔ pee mu, p'i she Yesu nixhugo ki tirige laha tige ki na. A Pilate di sɔɔ pu mu. Yusufu bε bi bye Yesu wo kalaapire la, ga Yawutuu pu wo jii fyaara ti bi wu pye wu na ηmɔhɔni. A wu gari na she Yesu nixhugo ki tirige.

³⁹ Ayiwa, Nikodemu wemu wu bi she Yesu yiri caɲa ka piige ge, a wee bε di ba ni nudanga yaɲmuyɔ tεhεε shuun wa ni, na yi suri yiyε ni. Nigin wa mεge jε na Izopu, nigin wusama mεge di jε na alowesi. Yi bεeri bi yaa yi kiloo keεε taanri (30) xɔ.

⁴⁰ A pee shuun wu Yesu nixhugo ki lɔ, na nudanga yaɲmuyɔ yi le fatɔɲɔ ka ni, na kee migile wu na, na bε ni Yawutuu pu wo xuu legana li ni.

⁴¹ Tiire tεge ka bye wā kee bi lii Yesu takorogo ki na wε. Faɲa ka nidugiyahaɲa di bye kee tεge ki wo faaya yi ni, sipya bi sanha le ja kee ni wε.

⁴² Ba ma na jo kee caɲa ki bye Yawutuu pu wo cadεenge ki cadanga ge, a p'i fyaala she Yesu le kee faɲa ki ni, bani faɲa ki bε bi lii wε.

20

Yesu ya jε na foro xu ni

(Macoo 28:1-8; Marika 16:1-8; Luka 24:1-12)

¹ Ayiwa, Dimazhi wu jisɔɔgbɔhɔ ki na, na kpeenge ta ki sanha wo wε, a Magadala sheen Mariyama di gari faɲa ki na. Kageegbɔhɔ ke pu bi gologolo taga faɲa ki jɔ tɔ ge, a wu she kee ta k'a laha faɲa ki jɔ na.

² Kalaapire lemu kaa li bi dan Yesu ni ge, a wu baa kari Pyεeri ni lee yiri, na she pee pye: «P'a Kafɔɔ nixhugo ki lɔ yeege faɲa ki ni, wèe di ya cε mii p'a wu yaha wε!»

³ Ba Pyεeri ni lee kalaapire l'a pee jomɔ pu logo wε, a p'i foro, na gari faɲa ki na.

⁴ Pu shuun wu bεeri wu bi fe na gaanji faɲa ki na. Ga, a lee kalaapire li tɔɔ di weri Pyεeri na, a lee di baa toro Pyεeri taan, na she nɔ wu jaaha na faɲa ki na.

⁵ Ba wee ya nɔ faɲa ki na wε, na jaari wii ki funɲɔ ni; faviire te pu bi taga Yesu migile ge, a wu tee faviire ti ja wā jɲɲε ki na. Ga wu kunni di ya jé faɲa ki ni wε.

⁶ A jeri di bye, a Simɔ Pyεeri di nɔ. Ba wee ya nɔ wε, na jé faɲa ki ni, na faviire ti ja wā jɲɲε ki na.

⁷ Faɲa kemu ki bi taga Yesu jɲɲɔ ki migile ge, a wu kee ta p'a kee kurulo, na ki yaha ki yε xuu ni. Kee bi ta pinne ni te ti faviire ti ni wε.

* 19:36 Zaburuu 34:21, Ekizode 12:46, Nɔburuu 9:12

* 19:37 Zakari 12:10

8 Wee tuun wu ni, kalaapire lemu l'a fenhε nɔ fanja ki na jaha na ge, a lee be di na jε fanja ki ni. A wee be di li ja mu, na da li na na Yesu ya jε.

9 Jomɔ pemu pu bi ka Kile Kafila wu ni ge, na li waha l'i waha, Yesu ya yaa na jε na foro xu ni ge, kalaapiire ti bi sanha pee ce ta we.

10 Wee tuun wu ni a kalaapiire t'i guri na ma deeye ni.

*Yesu ya wuyε shε Magadala shεen Mariyama na
(Macoo 28:9-10; Marika 16:9-11)*

11 Ayiwa, lee di Mariyama ta w'a shε yere fanja ki jɔ na, na ganha na mεε suu. A wu mεsuwo wu ba leele, na jaari wii fanja ki funɲɔ ni.

12 Na melekeε shuun wa ja wà, faviire di jε pu na. Xuu wemu ni pu bi Yesu sinniŋe ge, wee xuu wu ni pu bi tiin. Nigin wa wu bye jɲɲɔ ke xuu we ni, wusama di jε tɔɔyɔ ye xuu we ni.

13 A pee melekeε p'i Mariyama pye: «Cee we, jaha na mu di wa mεε suu wε?» A wu jo: «Nε Kafɔɔ wu nixhugo p'a lɔ, nε di ya ce mii p'a wu yaha wε.»

14 Ba w'a pee jomɔ pu yu wε, na ba ηmahana jεri, na Yesu niyerege ja wà; ga wu bi ta li ce na jo Yesu wu jε wii wε.

15 A Yesu di wu yege na: «Cee we, jaha na mu di wa mεε suu wε? Jɔgɔ mu di wa zhaa wε?» Ayiwa, a Mariyama di ganha na giin na tiire tege ki kafɔɔ wu wi, na wu pye: «Yesu n'a zhaa, ma bi ta m'a wu lɔ, wu sanha shε na na di she wu lɔ da gaanji.»

16 A Yesu di wu pye: «Mariyama!» A Mariyama di ηmahana jεri wu yiri na wu pye Yawutuu jomɔ pu ni na: «Rabuni!» (Lee kɔri jε «Karamɔgɔ.»)

17 A Yesu di wu pye: «Ma ganha bu da gbɔn na na wε, bani nε sanha dugi fɔlɔ na kari na To wu yiri wε. She yi jo na cebooolo pu mu na nε w'a duri na gaanji na To wu yiri, yee be wo To we; wee wemu wu jε nε Kile, na jε yee be wo Kile ge.»

18 A Magadala shεen Mariyama di shε kalaapiire ti pye na wee ya Kafɔɔ ja. Yesu ya yemu jo wu mu ge, a wu yee jo pu mu.

*Yesu ya wuyε shε wu kalaapiire ti na
(Macoo 28:16-20; Marika 16:14-18; Luka 24:36-49)*

19 Wee Dimazhi wuyε pyaa yakɔɲɔ, kalaapiire ti bye puga ka ni. Pu bi kee gburaya yi shɔhɔ wá puyε na Yawutuu jɲɲɔfεε pu jii fyaara wuu na. A kalaapiire t'i ba binne Yesu fo ja w'a yere pu niŋe ni. A wu pu pye: «Kile wu janiŋe kan yi mu.»

20 Ba w'a yee jo wε, na wu keye ni wu kabanugo ki shε pu na. Ba kalaapiire t'a Kafɔɔ wu ja wε, a pu funyɔ di sii taan xuuni.

21 A Yesu di pu pye sanha na: «Kile wu janiŋe kan yi mu. Na To Kile w'a na tun tungana lemu na ge, lee tungana le ninunɔ na nε be w'a da yi tun.»

22 Ba w'a yee jo wε, na jɔ kafεεge fɔ wá pu na, na pu pye: «Yi Fεfεεε Munaa li shɔ.»

23 Yi bu sipya beeri wo jurumu yafa wu mu, weefɔɔ wo jurumu wu na yafa wu mu. Ga yee bye yee di ya sipya wemu wo jurumu wu yafa wu mu wε, weefɔɔ wo jurumu wu da yafa wu mu wε.»

Yesu ya wuyε shε Tomasi na

24 Yesu ya wuyε shε wu kalaapiire ti na canja kemu ge, kalaapire lemu mεge ki jε na Tomasi, p'i wu pyi sanha na «Ŋmami» ge, wee bye ni pusamaa ni kee canja wε.

²⁵ A Kalaapiire tisara di ba wee pye: «Wèe ya Kafɔɔ na!» A Tomasi di pu pye: «Nɛ kunnɛ bye nɛ tɔɔɔ ti fɛ pu na wu keye yi na, na na kabee taha tee tɔɔɔ te wɔ fɛ pu na, na na kenɛ bɛ taha nɔmaga ki wo fɛ pu bɛ na wu kabanugo ki na wɛ, nɛ da ga dà yi na bada wɛ.»

²⁶ Ayiwa, a cewuu nigin di doro, a kalaapiire t'i ba she tiyɛ pinne sanha puga ki ni. Tomasi bɛ di bi bye ni pu ni kee cana. A p'i gburaya yi shɔhɔ. A p'i ba binne Yesu fo na puyɛ ninɛ ni. A wu pu pye: «Kilɛ wu naniɛ kan yi mu.»

²⁷ Lee kadugo na a wu Tomasi pye: «Tomasi, fulo naha, m'a ma kenɛ ki taha na keye yi na ma wii; ma bu xhɔ m'a ki taha na kabanugo ki bɛ na wii. N'a daa baara ti yaha, m'a da daa na na.»

²⁸ A Tomasi di wu pye: «Ebe! Mu wu jɛ nɛ Kafɔɔ ni nɛ Kilɛ!»

²⁹ A Yesu di wu pye: «Mu ya nɛ na ge, lee bɛ l'a mu pye mu ya dà nɛ na wɛ! Piimu pu jɛ pu ya nɛ na wɛ, na dà nɛ na ge, pee jɛ duba nagoo.»

Yohana Kitabu wu kakana jɔnɔ

³⁰ Yesu ya kakanhanɔa niɛhɛnɛ kii bɛ pye wu kalaapiire ti jii na, kee ya ta ka naha we Kitabu we ni wɛ.

³¹ Ga kiimu k'a ka ge, kee wo kakana jɔnɔ ki wa kɔnhɔ y'i li cɛ, y'i dà bɛ li na na Yesu wu wa Shɔvɔɔ we, na wee wu jɛ Kilɛ Ja we. Y'i nɔhɔ jɔni sicuumɔ ta wee n'a daa we funɔnɔ ni wu mɛɛ ki fanha ni.

21

Yesu ya wuyɛ she wu kalaapiire gbarashuun na

¹ Ayiwa, kii keree kii kadugo na, Yesu ya wuyɛ she sanha wu kalaapiire ti na Tibɛɛyade Gba wu jɔ na. Le shegana le na w'a wuyɛ she.

² Simɔ Pyɛɛri, ni Tomasi wemu p'a byi sanha na «Jmami» ge, ni Nataneli wemu w'a yiri Kana kulo li ni, Galile fiige ki ni ge, ni Zebede jalaa shuun, ni kalaapiire shuun wa bɛ, lee bi pee ta pee bɛɛri na jɛ shiizhan.

³ A Simɔ Pyɛɛri di pu pye: «N'a da zhe fyaa sha.» A kalaapiire tisara bɛ di jo: «Wèe bɛ pu wa da zhe ni ma ni.» A p'i foro kari, na she jé kɔɔɔɔ ka ni, na pu jɔɔɔ pu jɔ kɔn na waa. Ga pu ya fyara bɛ ta kee cana ki wo piige ki ni wɛ.

⁴ Nimugujɔ wu na, a kalaapiire t'i Yesu niyerege na gba wu jɔ na; ga pu bi ta wu cɛ na jo Yesu wu jɛ wii wɛ.

⁵ A Yesu di pu pye: «Na naniinɛɛ, ta yee ya fyaa pii ta?» A p'i wu jɔ shɔ na: «Wèe ya ta yaaga bɛ ta wɛ.»

⁶ A Yesu di pu pye: «Yi jɔ wu wá kɔɔɔɔ ki kanige cɛ wu ni, yi na fyaa ta. Ba p'a jɔ wu wá wá wɛ, fyaa pu jɛhɛnɛ kenɛ ni, pu ya já jɔ wu kile yeege lɔhɔ ki ni wɛ.»

⁷ Kalaapiire lemu kaa li bi dan Yesu ni ge, a lee di Pyɛɛri pye: «Pyɛɛri, go Kafɔɔ w'a wii!» Ba Pyɛɛri ya logo na Kafɔɔ w'a wii wɛ, na wu fadenɛ lɔ le, bani wu fadenɛ baa wo wu bye. Na do lɔhɔ ki ni, na ganha na gaanji Yesu feni.

⁸ A kalaapiire tisara di ganha na ma ni kɔɔɔɔ ki ni, na jɔ wu bɛ kilee na ma ni fyaa pu ni. Bani pu bi lii kogoɔɔ ki na wɛ. Pu ni kogoɔɔ ki bye mɛɛɛɛ xhuu nigin (100) shi.

⁹ Ba p'a nɔ kogoɔɔ ki na wɛ, na naganhaa na wà, fyaa d'a taha ki jɔnɔ ni, na buuri bɛ na wà.

¹⁰ A Yesu di pu pye: «Fyaa piimu y'a co ge, yi pa ni pii ni naha.»

¹¹ A Simɔ Pyɛɛri di jé kɔɔɔɔ ki ni, na jɔ wu kile yeege, na foro ni wu ni kpɛɛngɛ ki na, wu bɛɛri ya sii jɔ fya nagaya na fo yi xhuu nigin ni kelɛɛ kaguro ni taanri (153). Ga fyaa pu ni pu jɛhɛnɛ ni, jɔ wu ya kɔn wɛ.

¹² A Yesu di pu pye: «Yi pa yi ba li!» Sipya ya ta kalaapiire ti ni wemu ya soo na wu yege na jo: «Mu di jɛ jɔgɔ wɛ?» Bani pu bɛɛri bi li cɛ na Kafɔɔ wu jɛ wii.

¹³ A Yesu di fulo na buuri wu lo kan pu mu, na fyaa pu bɛ lo kan pu mu.

¹⁴ Na co fo Yesu jɛduun wu na, wu tɔɔnii taanri wuu l'a pye lere na wuyɛ shɛɛ wu kalaapiire ti na.

Yesu ya Pyɛɛri yegee

¹⁵ Ba p'a li xɔ wɛ, a Yesu di Simɔ Pyɛɛri pye: «Yohana ja Simɔ, ta nɛ kaa ya dan mu ni xuuni na toro pii samaa taaan?» A Pyɛɛri di jo: «Uun gɛ, Kafɔɔ! Muye pyaa ki bɛ ya li cɛ na mu kaa ya dan nɛ ni.» A Yesu di wu pye: «Ta na dubyapiye yi jɔ shaa.»

¹⁶ A Yesu di wu pye sanha tɔɔnii shuun wuu li ni na: «Yohana ja Simɔ, ta nɛ kaa ya dan mu ni xuuni?» A Pyɛɛri di jo: «Uun gɛ, Kafɔɔ! Muye pyaa ki bɛ ya li cɛ na mu kaa ya dan nɛ ni.» A Yesu di wu pye: «Ta na dubyaa pu naha.»

¹⁷ A Yesu di wu yege taanri wuu li ni na: «Yohana ja Simɔ, ta nɛ kaa ya dan mu ni?» A Pyɛɛri jaha di danha, bani Yesu ya wu yege fo tɔɔnii taanri na: «Ta nɛ kaa ya dan mu ni?» Lee na a wu Yesu pye: «Kafɔɔ, mu ya keree bɛɛri cɛ. Muye pyaa k'a li cɛ na mu kaa ya dan nɛ ni.» A Yesu di wu pye: «Ta na dubyaa pu jɔ shaa!»

¹⁸ A Yesu di Simɔ pye sanha na: «Can can na, n'a da yi jo ma mu, ma lɛvɛɛɛ ti tuun wu ni, mu bi ma ma kirige taga mayɛ pɔ. Xuu wemu w'a ma taan gɛ, m'a ganha na se wà. Ga mu ba ba lɛ, ma na ba ma keye yirige, sipya watii na kirige ki pɔ ma na. P'a ganha na se ni ma ni xuu wa ni ma funɔ jɛ ma she wemu ni wɛ.»

¹⁹ Pyɛɛri bi da ba xhu xugana lekɛ na lee di baraga taha Kilɛ mɛgɛ na ge, lee xugana le Yesu ya shɛ ni le kafila talɛnɛ le ni. Lee kadugo na a wu Pyɛɛri pye: «Ta ma na fɛni!»

Kalaapire lemu kaa li bi dan Yesu ni ge

²⁰ Ba Pyɛɛri ya kara wii wɛ, kalaapire lemu kaa li bi dan Yesu ni ge, a wu lee ja li na ma pu kadugo yiri. Lee kalaapire le li bi shɛ diin Yesu taaan na pu yaha pu na li caɔa ka piige, na wu yege na: «Wù Kafɔɔ, sipya wekɛ wu wa da ba mu nɔhɔ yaha wɛ?»

²¹ Ayiwa, ba Pyɛɛri ya lee kalaapire li ja wɛ, na jo: «Wù Kafɔɔ, we do, leke di da ba we ta wɛ?»

²² A Yesu di wu pye: «Li jɛhɛ daan nɛ mu nago kanna wu gori yaha jiiɛɛɛɛ na fo di zhe nɛ caguribaɔa pye k'a nɔ, mu jaha wa yee ni wɛ? Mu kunni w'a ma nɛ fɛni yɛ sal!»

²³ A kalaapiire t'i pee jomɔ pe caaga na xuu wu bɛɛri círi na lee kalaapire le da ga xhu wɛ. Na ta Yesu di ya ta Pyɛɛri pye na jo wu da xhuu wɛ, ga Yesu ya jo na: «Li jɛhɛ daan nɛ mu nago kanna wu gori yaha jiiɛɛɛɛ na fo di zhe nɛ caguribaɔa pye k'a nɔ, mu jaha wa yee ni wɛ?»

Jomɔ pu taxɔgɔ

²⁴ Lee kalaapire le ninunɔ li wa pe jomɔ pe jaha yu. Wee shiin wu d'a pe jomɔ pe ka bɛ. Wèe bɛ ya li cɛ na can wu jɛ wu jomɔ pe.

²⁵ Ayiwa, Yesu ya keree nijɛhɛɛɛ kiitiigeɛ bɛ pye. Pu da bi jo p'i kee bɛɛri nigin nigin ka, nɛ giin jo pee Kitabuu pu bɛɛri bi da já jé koɔɔ puga ni wɛ.

Kapyegee Yesu Tudunmoo pu wo Kapyegee

Jagoo w'a we Kitabu we ka we?

Luka w'a we Kitabu we ka. Luka bye Yawutu we, ga Yesu wo n'a daa foo nijeme wu je wii. Luka ye pyaa ya kii keree kii ja, na je be ki pyeene ni, lee na w'a yu toojii nijehene ni «wèe». Luka ya kushengee kii pye kulogoo kii ni, ni Tudunmoo Pali ni, Jozaama pu ye li wuu na, na wu teri wu labye wu na. W'a yiri ni Pali ni Torowasi ni na kari Filipe ni (Kapyegee 16:10-12). Lee kadugo taan na ba binne yiri ni wu ni Filipe ni na kari Zheruzalemu ni, ni Orome be ni (Kapyegee 20-28).

Naha na ke mege ke di je na «Kapyegee» we?

We seme we mege ya yiri na «Kapyegee, kelee Yesu tudunmoo pu wo kapyegee, kelee Fefere Munaa li wo kapyegee». Bani wu beeri w'a ji kapyegee na Fefere Munaa ya tudunmoo pu jaha co p'a kiimu pye, kono p'i Egilizi wu noho teje konjo ke na ge. Na fara lee beeri na, Fefere Munaa kaa ya yu Kapyegee Kitabu wu ni l'a ye toojii kelee kaguro (50) na, na jaha tii Fefere Munaa li batizeli wu ye na, ni na ji Fefere Munaa li na, ni na jaari na be ni li jidaan ni.

Fefere Munaa li wo sefere ti gboro ni tudunmoo p'a bi se jaha na, na kakanhaa pyi. Yesu na xu na je, keree kiimu beeri k'a pye lee kadugo na Egilizi wu ni ge, kee keree ki jaha we Kitabu we ya yu.

We Kitabu we kakana juno

We seme we ya Egilizi wu no kongana yu we mu Zheruzalemu ni, ni Zhude ni, ni Samari ni, ni w'a pii piigana lemu na ge. Lemu Kirisa wo n'a daa fee p'a yaa na byi tuun beeri ni, ni xuu beeri ni, njaa fara jiga na ge, na lee she pu na. Lee li wa me na p'a Yesu wo Jozaama pe yu sipyii pu beeri mu, namaa fara ce na, nohojiire fara sipyileye na, naafuu fee fara la baa fee na, fo na she no konjo ki tene li beeri na.

Kitabu wu kafila jugboyo

Kapyegee 1:1-11 Yesu ya dugi na kari fugba wu ni, na labye wu kaa le wu tudunmoo pu keje ni.

Kapyegee 1:12-8:3 Zheruzalemu egilizi we.

Kapyegee 8:4-11:18 Zhude egilizi ni Samari wo we.

Kapyegee 11:19-13:3 Egilizi w'a pii fo na she no Ancosi kulo li ni shi wusama te ni.

Poli ya jara lemu pye na Kile Jozaama pu yu ge.

Kapyegee 13:4-15:35 Jara li nizhiine, w'a no lemu ni Zheruzalemu ni ge.

Kapyegee 15:36-18:22 Jara li shuun wuu.

Kapyegee 18:23-21:16 Jara li taanri wuu.

Kapyegee 21:17-28:31 P'a Pali co le kaso ni Zheruzalemu ni, lee kadugo na na ba wu torogo jeri Sezare ni, ni Orome be ni.

Kile ya Fefere Munaa jamee b

¹ Na ceborona Teyofili,

Yesu ya keree kiimu beeri pye, na kalaa wemu beeri kan sipyii pu mu ge; ne kee beeri naha jo na Kitabu nizhiime wu ni, na lo ki no konduun wu na,

² fo na she no cana kemu na w'a dugi fugba wu ni ge. W'a bi kalaapiire ta shonri na pye wu tudunmo. Na wu ta wu sanha dugi fugba wu ni we, pee tudunmo p'a yaa p'a keree kiimu beeri pyi ge, a wu kee beeri naha jo pu mu Fefere Munaa fanha ni.

³ Na co Yesu kanhama keree ki na fo wu xuduun we, ba kee keree k'a toro we, a Yesu di ganha na wuye shee wu kalaapiire ti na, na keree pyi kiimu ya li shee can na na wu wa jii na ge. Wu bi wuye shee pu na, na pu kalaa Kile wo saanra ti keree ni fo na she no cabyaa kelee shisheere (40) na.

⁴ A cana ka di ba no, na wu yaha ni pu ni shiizhan, a wu yi jo waha pu mu na: «Yi ganha da voro Zheruzalemu ni we. Na To w'a lemu wo nomee lo yi mu ge, yi lee sige. Neye pyaa ya tee yi jo toro yee mu jo,

⁵ loho ni Yohana bi sipyii pu batizeni, ga Kile na ba Fefere Munaa tirige yi na cabyaa dama dama tatorogo ni, yi na batize lee Munaa le ni.»

Yesu ya dugi kari fugba wu ni

⁶ Ayiwa, na Yesu ni wu kalaapiire ti nibinnenge yaha, a p'i wu yege na: «Wu Kafao, ta nime ma da Izirayeli wo saanra ti tenevono li tenge?»

⁷ A Yesu di pu no sho na: «Ne To Kile w'a kii teengee kii gbegele wuye pyaa wo sefere ti funjo ni. Li wa yee wo nibyii nago yi kee sha ce we.

⁸ Ga, sefere ta t'a da ba dugi yee na, Fefere Munaa wo sefere. Wee tuun wu ni yee na bye ne wo seere, na ne keree yu Zheruzalemu ni, ni Zhude fiige ki ni, ni Samari fiige ki be ni, fo na she no konjo ke kabaya ye beeri na.»

⁹ Ba Yesu ya pee jomjo pu jo xo we, na dugi kari fugba wu ni pu jii na. A nahanja ka di ba wu to, a p'i bye pu ya wu naa nige we.

¹⁰ Na pu yaha pu na wu wii takaraga ni fugba wu ni, taapile ni a namaa shuun faviire wuu p'a di ba yere pu taan.

¹¹ A pee di pu pye: «Galile sheen, naha na yee d'a yere yaha naha na wii fugba wu ni we? Yesu ya yiri yee taan na kari fugba wu ni. Ba y'a wu na w'a kari karigana lemu na fugba wu ni we, mu w'a da ba she guri ba sanha.»

Macasi ya pye Zhudasi tege

¹² Wee tuun wu ni a kalaapiire t'i laha faabobono ki na na ma Zheruzalemu ni. Faabobono ke ki wa na Oliviye faabobono ge, kere ni Zheruzalemu te wu je kilo nigin shishiin.

¹³ Ba p'a no Zheruzalemu ni we, na she je puga ka ni zangaso wa ni. Kee puga ki ni p'a tee na puye pinnee. Pee bye: Pyeri, ni Yohana, ni Yakuba, ni Andire, ni Filipe, ni Tomasi, ni Batelemi, ni Macoo, ni Alife ja Yakuba, ni Simo we wu je Zelotee kuruno ki ni ge, ni Yakuba ja Zhude.

¹⁴ Pii beeri bi puye pinne ni zo nigin ni, na Kile jeri. Cee pii be bye ni pu ni, ni Yesu nu Mariyama, ni Yesu cebonamaa.

¹⁵ A cana ka di ba no, a n'a daa fee p'i ba binne. Pu bi xhuu nigin ni kelee shuun (120) xo kee cana. A Pyeri di yiri yere pu niye ni na jo:

¹⁶ «Na cebooloo, yemu y'a ka Kile Kafila wu ni ge, fo yee no bu fa. Bani Dawuda ya fenhe Zhudasi kaa jo Fefere Munaa fanha ni. Wee Zhudasi we w'a toro Yesu covere pu nahagbaa na, na Yesu le pu keje ni.

¹⁷ Wee Zhudasi w'i bi bye ni we ni, na wu taa tuduro pyi ba we je we.

¹⁸ Wari we w'a ta wu wo kakuuno li footosaraa ge, a wu she wee taga tege ka sho. Lee kadugo na a wu ba she wuye gho kee tege ki ni. A wu ba wuye yaha, na ba juno ke sin jine na na jenri. A wu laara ti beeri di jaaga.

19 Zheruzalemu shɛɛn bɛɛri ya lee cɛ. Lee wuu na p'a kee tɛgɛ ki mɛgɛ le pu wo jomɔ pu ni na <Akɛlidama>, lee kɔri jɛ na <Shishan tɛgɛ.>

20 Na ta li d'a ka Zaburuu Kitabu wu ni na:

<Wu puga ki jɛri kataha,

sipyɛ bɛ ganha bye ki ni wɛ.>*

A Zaburuu Kitabu wu nɔhɔ jo sanha na:

<Watii wu wu labye wu lɔ wu tɛgɛ.>*

21 Lee wuu na Kafɔɔ Yesu ya tuun wemu bɛɛri pye na jaari ni wɛɛ ni ge, sipyii piimu pu bi bye ni wɛɛ ni wee tuun wu bɛɛri ni ge;

22 Yohana ya wu batize cana kemu ge, na co kee cana ki na, na pa nɔ fo cana kemu w'a dugi fugba wu ni ge. Wee sipya wa w'a yaa na pinne ni wɛɛ ni, wu bɛ di bye sɛɛri, na Yesu ya jɛ na foro xu ni.»

23 Wee tuun wu ni a p'i sipyii shuun wa shɛ: Yusufu ni Macasi. Yusufu mɛgɛ ka bɛ ki bye na Barisabasi, pii bɛ di wu pyi na Zhutusi.

24 Lee kadugo na a n'a daa fɛɛ pu bɛɛri di binne na Kile jɛɛri na: «Wù Kafɔɔ, mu wemu w'a sipyii bɛɛri zɔlɔɔ cɛ ge, pii sipyii shuun we ni wemu jaha m'a bulo ge, wee she wù na,

25 kɔnhɔ wu bɛ di bye tudunmɔ wa. Labye we Zhudasi ya yaha ge, wu wee lɔ Zhudasi tɛgɛ. Zhudasi ya we labye we yaha na she wuyɛ pyaa jidaan tashege ni.»

26 Ba p'a jɛɛgɛ ki pye xɔ wɛ, na kagaangaa shan, wemu jaha Kafɔɔ ya bulo ge, kɔnhɔ p'i wee cɛ. A Macasi wo kagaan l'i lɔ, a wee di fara tudunmɔ kɛ ni nigin wu na.

2

Fɛfɛɛɛ Munaa l'a tigi n'a daa fɛɛ pu na

1 Pantekɔti wu cana, Yesu wo n'a daa fɛɛ pu bɛɛri bi she binne puga ka ni.

2 Taapile ni a tunmɔ nigbɔ pa di ba yiri fugba we ni. Pee jɛ ba kafɛɛgbɔhɔ tunmɔ jɛ wɛ. Puga kemu ni p'a tiin ge, a tunmɔ p'i ba kee puga ki jɛ.

3 A p'i jilee kii ja ba na wogoo jɛ wɛ. A kee di waagi waagi, na ba daha daha pu bɛɛri nigin nigin wu jɔhɔ ni.

4 A pu bɛɛri di jɛ Fɛfɛɛɛ Munaa na, na ganha na shi watii jomɔ yu. Fɛfɛɛɛ Munaa li bu shi wemu wo jomɔ kan wemu mu, wee na ganha na pee yu.

5 Wee tuun wu bi Kile jɛ fyaara sipyii pii ta wà Zheruzalemu ni, piimu ya jé Yawutuu pu wo koo li ni ge, pee bi yiri kɔhɔ ke fiye ye bɛɛri ni.

6 Ba pee ya pee tunmɔ pu logo wɛ, na baa kari, na she binne wà. Ba p'a nɔ wà wɛ, a l'i bye pu bɛɛri mu kakanhana, bani pu bɛɛri nigin nigin wu bi pu shi jomɔ nuri n'a daa fɛɛ pu jɔ na pu na yu.

7 A lee di pu bɛɛri fo xuuni, a p'i li ta kakanhana na ganha na yu na: «Sipyii pii p'a yu mɛ ge, ta pu bɛɛri jɛ Galile sheɛn wɛ?»

8 Li d'a pye dii wɛɛ bɛɛri nigin nigin wu wù wo shi jomɔ pu nuri pu jɔ na wɛ?

9 Wɛɛ pii pu wa naha ge, pii ya yiri Pariti fiige ki ni, ni Medi fiige ki ni, ni Elamu fiige ki ni, ni Mezopotami fiige ki ni, ni Zhude fiige ki ni, ni Kapadɔsi fiige ki ni, ni Pɔn fiige ki ni, ni Azi fiige ki ni,

10 ni Firizi fiige ki ni, ni Panfili fiige ki ni, ni Misira fiige ki ni. Libi fiige ki kulogoo kii ki wa Sirine kulo li kabanugo ge, a pii di yiri wà, a pii di yiri Orome kulo li ni.

* 1:20 Zaburuu 69:26

* 1:20 Zaburuu 109:8

11 A pii di yiri Kireti fiige ki ni, a pii di yiri Arabuu fiige ki ni. Wèe bɛɛri ni, pii ya sii pye Yawutuu ye pyaa, pii d'a jé Yawutuu pu wo koo li ni. Wèe bɛɛri nigin nigin wu jɛ na Kile wo kagbɔhɔɔ ki nuri pu jɔ na wù wo shi jomɔ pu ni.»

12 A l'i bye kakanhana pii sipyii pii mu, fo pu ya cɛ yeke pu da da yu wɛ. A p'i ganha na puyɛ yegee na: «Naha wuu li jɛ le wɛ?»

13 Ga, a pii di ganha na n'a daa fɛɛ pu la wo pii sipyii pii ni na yu na: «Duven p'a gba tin.»

Pyɛɛri ya sipyii pu yeri ni Kile jomɔ ni

14 Wee tuun wu ni a Pyɛɛri di yiri yere ni tudunmɔɔ kɛ ni nigin wu samaa ni, na wu mujuu jɔnɔ yirige, na sipyii pu pye: «Yee piimu pu wa Yawutuu ni yee piimu samaa bɛɛri pu wa Zheruzalɛmu ni ge, yi niwegee shan. Ye n'a da jo yi mu ge, y'i yi logo, y'i yi jaha cɛ.

15 Pii sipyii pii ya ta gba wɛ, ma na jo ba yee wa yi funyɔ kɔɔn kɔngana lemu na wɛ. Bani ke jɛsɔɔɔ ke tuunɔ jii gbarashɛɛɛ wu na, jiga sanha mugɛ wa wu toro gba ma tin wɛ.

16 Ga Kile tudunmɔɔ Zhoueli bi keree kiimu jo fo taatuunnɔ ni ge, kee ki wa byi mɛ nime. W'a bi jo na:

17 «Kile ya jo na: Kɔnɔ ki taaxɔɔ li ba nɔ,
n'a da na Munaa li tirige sipyii pu bɛɛri na na jɛhɛ.

Wee tuun wu ni yi jalaa ni yi pushaa
na ba keree nibanɔaa nuri Kile mu na yu.

Yi lɛvɛɛ pu na ba kashɛɛɛ jaa;
yi nɔhɔɛɛ pu na ganha na
nɛ wo keree ki jaa nɔmunuyɔ ni.

18 Oo dɛ, yee caya yi na kunni,
nɛ na ba na Munaa li tirige na kapyebyii pu na
na jɛhɛ: namaa fara cɛɛ na,
p'a ganha na keree nibanɔaa yu nɛ mɛɛɛ na.

19 Nɛ na ba kakanhanɔaa kii pye fugba we ni,
na jaha shɛshɛɛɛ ta pye jiiɛ ke na:
shishan, ni na, ni kakunnuɔ wurege wogo.

20 Nibiige na ba jé canɔa ki ni,
yenɛ ki na ba jaaɔa ba shishan jɛ wɛ.

Lee kadugo na Kafɔɔ wo canɔa ki na na nɔ.
Kee canɔa ki na ba bye kagbɔhɔ,
kemu nɔɔɔ ya pɛɛ ge.

21 Wee tuun wu ni sipya bɛɛri wu da ba
Kafɔɔ mɛɛɛ yiri ge, weefɔɔ na ba shɔ.»*

22 A Pyɛɛri di shɛ jaha na sanha na jo: «Izirayɛli shɛɛn yi niwegee shan, y'i na jomɔ pu logo. Nazarɛti shɛɛn Yesu bye sipya wemu ge, Kile ya wu shɛ yi na. W'a kagbɔhɔɔ pye yi niɛ ni, na kakanhanɔaa pye, na jaha shɛshɛɛɛ pye Kile fanha ni; yiyɛ pyaa ki bɛ wa lee cɛ.

23 P'a we ná we le yee kenɛ ni, a yee di wu kan Kile-cɛbaalaa mu p'a kori tige na na gbo. Kile bi lee cɛ yaha, ni lee wu bi sii gbegede wu kaa na.

24 Ga Kile ya wu jɛ, na wu yegee xu ni. Kee fanha ki bi bye bɛ xu mu wu já Yesu mara wɛ.

25 Bani ye saannaa Dawuda ya jo wu shizhaa na ge, yee yi wa mɛ na:

«Nɛ bi Kafɔɔ jaa tuun bɛɛri ni na jahagbaa na,

* 2:21 Zhoueli 2:28-32 kelee 3:1-5

bani wu bi ma bye tuun beeri ni ne kanige ce,
kɔnhɔ yafiin ganha da na jehɛ we.

26 Lee wuu na ne zo we ya ji fundanga na,
a ne jomɔ beeri di bye fundanga jomɔ.

Ali faɗa be ni,

ne da li na jo na ceepuuro ti na ba nmɔ janiɗe na.

27 Bani mu wa da ga gbara ne munaa li kori Adesi ni we.
Ma di wa da gbara

ma Fefere Sipyu wu ceepuuro ti fɔnhɔ faɗa ni we.

28 M'a jɔi sicuumɔ nivomɔ pu korogoo ki she na na.

Na mu yaha ni ne ni,

mu na da ne zo wu jini fundanga na.* »

29 A Pyeri di she naha na sanha na jo: «Na ceboronamaa, yi yere di wu tole Dawuda keree fiɗɗe jo yi mu. Wee tole Dawuda ya xu, a p'i wu le. Ali nijaa we be ni wu faɗa ki wa naha wu mu, wu kulo li ni.

30 Ga Kile tudunmɔ wu bye Dawuda. Ni wu bi li ce be sanha na Kile w'a jomɛɛ lo wee mu, na kaaga be ka na taha li na na wee Kile na ba Dawuda wo Ja wa tenɛ caɗa ka wu kadugo yiri, wu saanra koro li ni.

31 Wee tuun wu ni, Shɔɔɔ wu bi yaa wu pa jɛ foro xu ni jɛgana lemu na ge, Kile ya fenhe lee she Dawuda na. Lee wuu na w'a jo na:

«Wu da ba gori xu nibiige ni we,

wu ceepuuro t'a da ba fɔnhɔ faɗa ni we.»*

32 Shɔɔɔ wemu kaa pu wa byi ge, Yesu wu wa wii. Wee Kile ya jɛ na yeege xu ni, we beeri wa lee wo javeɛ.

33 Ba w'a dugi kari fugba wu ni we, na she diin saanra tateɗɗe ki ni Kile kanige ce. Wu bi Fefere Munaa lemu wo jomɛɛ lo we mu ge, a Kile di lee kan wu mu. A wu be di lee tirige we na, ma na jo ba yi wa li jaa jagana lemu na, na li nuri logogana lemu na we.

34 Dawuda ye pyaa ya ta dugi kari fugba wu ni we. Ga w'a li she na:

«Kafɔɔ Kile ya yi jo ne Kafɔɔ mu na:

Tiin saanra tateɗɗe ki ni na kanige ce,

35 fo di ba ma peen pye ma jidahaa tahaɗa.»*

36 «Izirayeli sheen beeri ya yaa na li ce na fiɗɗe na jo Yesu wemu yee ya kori tige na ge, Kile ya wu pye Kafɔɔ, na wu pye Shɔɔɔ.»

Sipyii kabɔfoɗɗɔ taanri ya fara n'a daa fee pu na

37 Ba p'a pee jomɔ pu logo we, a pu zoɔɔ di pu kaala xuuni. A p'i Pyeri ni tudunmɔ pusamaa yege na: «Wu cebooloo, kaa leke we d'a yaa na pye nime we?»

38 A Pyeri di pu jɔ shɔ na: «Yee ya yaa yee pu daburaje jo yi jurumu wu na. Yee beeri nigin nigin wa yaa na batize Yesu Kirisa mege na, kɔnhɔ yi wo jurumu wu yafa yi mu. Lee bu bye Kile na Fefere Munaa li tirige yi na.

39 Bani le Fefere Munaa jomɛɛ le, yee mu w'a li lo. Yi nagoo pii p'a ma yi kadugo ge, na li lo pee be mu, na li lo taliige sheen be mu. Kafɔɔ Kile na ba sipyii piimu be beeri yiri ge, w'a li lo pee beeri mu.»

40 A Pyeri di pee sipyii pu yeri na fiɗɗe, na yi jo waha pu mu na: «Nijaa wo sipyii pii pu jɛ sipyitiibaaya ge, yi kuri pee feni, kɔnhɔ y'i jɔuwuuro ta.»

* 2:28 Zaburuu 16:8-11

* 2:31 Zaburuu 16:10

* 2:35 Zaburuu 110:1

41 Piimu beeri p'a dà Pyeeri wo kafilajo wu na ge, a pee beeri di batize lóhó ni. Kee canja kiyé pyaa a sipyii kabofonó taanri (3.000) shishiin di da na fara n'a daa fee pu na.

N'a daa fee pu wo karijegge ke

42 Na co kee canja ki na, a pii sipyii pii di ganha na puyé pinnee, na gori yaha tudunmó pu wo kalaa wu na. A p'i bye wà n'a daa fee pu wo karijegge ki ni. Pu bi buuri wu kegee kegee puyé te ni na xhaa, na puyé funyo tun Kafó wo jomó pu na. Na jerege pinnee na byi shiizhan.

43 Kile jii fyaara bye sipyii pu beeri ni, bani tudunmó pu bi jaha sheshere ni kakanhanjaa nijehere pyi.

44 N'a daa fee pu beeri pu bi pinne jómee na, le li je pu mu ge, na lee beeri pinnee na daga na pu keree yari.

45 Pu bi pu kereye ni pu keje yanmuyo pere, na wee wari we pinnee, na wee taani taani puyé na, na be ni pu beeri nigin nigin wu conromó keree juho kana ni.

46 Pu bi puyé pinnee canja canja Kile-peere pugbóhó ki ni ni fungongo nigin ni, na Kile pele. Pu beeri bi puyé pinnee pu kabanya ni, na buuri wu kegee kegee puyé na na xhaa, na puyé funyo tirige Kafó wo jomó pu na. Pu bi pu yaligee pinnee na li shiizhan ni fundanga, ni funvige ni.

47 Pu bi Kile soni tuun beeri ni. Pu kaa bi dan kulo li shéen pu beeri ni. Piimu beeri pu bi da ba shó ge, canja canja Kafó bi pee yiri na faraa n'a daa fee pu na.

3

Ná faan wa ya cuunjo

1 Canja ka Pyeeri ni Yohana ye bi gaanji yakonjo Kile jerege na Kile-peere pugbóhó ki ni tuunó jii taanri wu na.

2 Lee di ná wa ta wà lee kulo li ni w'a faan fo wu seduun ni. Canja canja p'a wee faan wu lo na she yaha Kile-peere pugbóhó ki kaanja ki kujó la jo na, kónhó wu da yanmuyo jere Kile-peere pugbóhó ki jevé pu mu. Lee kujó le mege ki bye na «Kujósaana».

3 Ba wee faan w'a Pyeeri ni Yohana ye ja pu na ma ba jé lee kujó li ni we, na pu jere.

4 A Pyeeri ni Yohana beshuun di jahaya kó le wu ni na wii. A Pyeeri di wu pye: «Ta wù wii!»

5 A we ná we di pii kemé wii, bani wu bi giin na yaaga ka pu da gan wee mu.

6 Wee tuun wu ni a Pyeeri di wu pye: «Wari kunni wa ne mu ne wu kan ma mu we, sanni be di wa ne mu we; ga le li wa na mu ge, n'a da lee kan ma mu: Yiri m'a da jaari Nazareti shéen Yesu Kirisa mege ki fanha ni!»

7 Ba w'a yee jo we, na ná wu co wu kanige keje ke na, na wu yirige. Taapile ni a ná wu tóyo ni wu nidakuruyo yi beeri di juunjo.

8 A wu sira yiri na yere, na ganha na jaari. A wu jé ni Pyeeri ni Yohana ni Kile-peere pugbóhó ki ni, na ganha na jaari jaari, na sirani, na Kile soni.

9 A sipyiire ti beeri di wu ja tajaraga ni wu na jaari na Kile soni.

10 A p'i wu seeri ce na faan we wu bi ma den Kile-peere pugbóhó ki kujósaana li jo na na yanmuyo yi jere ge, na wee wu je wii. W'a cuunjo cuunjo gana lemu na ge, a lee di pu beeri fo fo na pu jaha wó.

Pyeeri ya le kakanhana le pyegana jo

11 A wee ná wu daha yaha Pyεeri ni Yohana na. Wu juunjo w'a sipyii pu fo fogana lemu na ge, a pu funjonrogo wuu di baa kari na she binne Yohana ni Pyεeri taan Kile-peene pugboho ki kaana ki xuu wa ni. Wee xuu wu mege ki bye na saanna Solomani gba.

12 Ba Pyεeri ya lee na we, na sipyiire ti pye: «Izirayeli sheen, naha na le kaa le d'a yee fo we? Naha na yee d'a tiin na wée wii me we? Ma na zhe yee ta yee na giin, ne ni Yohana ni, na wée wo nomε fεere, kelee wèeye pyaa wo sefεere t'a we ná we cuunjo. Bada!

13 Ibirayima, ni Ishaaga, ni Yakuba ye wo Kile we, wu sefεee pu wo wu kunni, wee w'a peene taha wu kapyeyee Yesu mege ki na. Yeeye pyaa k'a wu le fanha keje ni pu gbo. Yee ya she wu ni Pilate naha taan, na wee ta wee na bi giin di wu yaha be.

14 Sipya we wu bi tii, na bye fεefεe ge, yee ya foro wu kaa taan; we w'a sipya gbo ge, na Pilate jεeri na wu wee yaha wu faara.

15 Lee gbogana li na yee ya ni sicuumo pu Kafoo wu gbo. Ga Kile ya wu je na yeege xu ni, wée wa lee wo javεe.

16 Na dà Yesu mege na, lee wo funjo ni Yesu mege kiyε pyaa ya fanha kan we ná we mu; ná we yi wa naa me, yi beeri d'a wu ce be ge. Na dà Yesu na lee l'a we ná we cuunjo yi beeri nii na me.

17 «Ga nime, na cebooloo, ne li ce jo li naha cebaara t'a yee ni yi jujofεe pu wá lee kaa le na tapyege ni.

18 Ga Kile ya lemu jo toro fo taatuunnō ni wu Kile tudunmoo pu beeri jo na ge, le wo bye funjo ni w'a lee jo fa. Wu bi jo na Shovoo wemu nomεe wee ya lo ge, na wu na ba naa.

19 Lee wuu na nime, yee ya yaa yee pu daburaje jo yi jurumu wu na, y'i soo Kile na, konho wu yi wo jurumu wu jogo laha wà.

20 Lee bu bye Kafoo Kile na kafεewama yaha ba yi mu. W'a Shovoo wemu be naha bulo yi mu ge, wu na ba wu yaha ba yi mu cana ka, wee je Yesu.

21 Ga nime Yesu ya yaa wu tiin fugba wu ni, fo keree ki beeri jεirivonō ba jeri. Yee Kile bi jo fdo taatuunnō ni wu Kile tudunmoo fεfεere wuu pu jo na.

22 Kile tudunmoo Musa ya fenhe yi jo na:

«Wu Kafoo Kile ya ne tun tungana lemu na ge, mu w'a da ba Kile tudunmoo wa be yirige na foro yee shi wu ni. Wee ba kaa beeri jo yi mu, y'i yere lee na.

23 Wee Kile tudunmoo wu ba ba, sipyaa sipya wu je wu ya wu nomεe co-e ge, weefoo na ba gyεegi fεfεe na foro Kile wo nagoo pu ni.»*

24 Lee kadugo na na co Kile tudunmoo Samuweli na, na ba no fo Kile tudunmoo piimu beeri p'a pa wee kadugo yiri ge, pee beeri ya le cana nii le keree jomō jo.

25 «Ayiwa, Kile ya keree kiimu beeri she Kile tudunmoo pu na ge, kee beeri ya jo yee mu. Kile ya karijεege nomεe lemu lo ni wée tii pu ni ge, yee be pu wa lee ni. Yee Kile bi jo Ibirayima mu na:

«Konjo ke shi we beeri na ba duba ta na foro ma kadugo ki ni.»*

26 Lee wuu na ba Kile ya wu kapyeyee wu naha bulo we, na fenhe wu tun na pa yee mu; konho wu fεeme tirige yi na, wu yi beeri nigin nigin wu toojo wolo yi kapyegge niguunjo ni.»

* 3:23 Duterεname 18:15,18,19 * 3:25 Zhenezi 22:18; 26:4

4

P'a Pyeeri ni Yohana co she kiirikoon kurujō ki mu

¹ Ayiwa, na Pyeeri ni Yohana yaha pu na yu ni sipyii pu ni, a saraya jaha shoonrivoo ni Kile-peenje pugbōho ki jūnjōfōo, ni Sadushēen di nō pu na.

² A p'i Pyeeri ni Yohana ja pu na sipyii pu kalaa, na yi yu pu mu na Yesu ya jē jēgana lemu na na foro xu ni ge, na mu xuu pu beeri da ba jē. A lee di sii pen pu ni.

³ A p'i Pyeeri ni Yohana co, na she pu tō kaso ni fo jimuguro ti na, bani piige ki bi wō na xō.

⁴ Ga lee bē na piimu p'a Pyeeri ni Yohana jomō pu logo ge, a pu ni jehemee di dā Yesu na. Pee na fara n'a daa fēe pusamaa na, a pu beeri di she namaa kabōfojōo kaguro (5.000) fēni.

⁵ Kee caja ki jimuguro, Yawutuu jahagbaa fēe, ni pu nōhōlee, ni saliya karamōgōbō pu beeri di she puyē pinne Zheruzalemu ni.

⁶ Saraya jaha shoonrivēe pu wo jūnjōfōgbō wu bye wā na Anē, ni Kayifē, ni Yohana, ni Aleksandire, ni saraya jaha shoonrivēe wo jūnjōfōgbō wu wo puga shēen pu beeri.

⁷ A p'i she Pyeeri ni Yohana yeege kaso wu ni, na ba pu yerenēe puyē ni jē ni, na pu yege na: «Sefēere teke funjō ni yee d'a we ná we cuujō wē? Jōgō mege na yee d'a lee pye wē?»

⁸ Wee tuun wu ni a Pyeeri di ni Fēfēere Munaa na, na pu pye: «Wū fiige ki jahagbaa fēe, ni ki nōhōlee,

⁹ wēe ya kasaana pye faan wa na, nijaa a p'i ganha na wēe yegee na dii wee ná wu d'a pye na juujō wē. N'a da yee jaha jo yi mu.

¹⁰ Ayiwa, yee fara Izirayeli shēen pu beeri na, yee beeri ya yaa na li cē na jo Nazareti shēen Yesu Kirisa mege fanha ni we ná we ya cuujō. Yee ya wu kori tige na na gbo, ga, a Kile di wu jē na yege xu ni. Wee wo mege ki fanha ni we ná we ni juujō w'a yere mē yee tãan.

¹¹ Kile Kafila w'a li she na:

«Yee puyirilee ya she faakagerenēe
kemu ni na ki ya jō-ē ge,
kee k'a pye puga ki

gunjūmii li faakagerenēe nijenē.»*

Kee faakagerenēe ke, kee jē Yesu.»

¹² A Pyeeri di pu pye sanha na: «Watii jē wā nige wemu na já sipya shō Yesu kadugo na wē, bani Kile ya ta watii kan sipyii mu nige, wemu na já wēe shō ke jinjē ke na Yesu kadugo na wē.»

¹³ Pyeeri ni Yohana na yu na ta fyaara bē jē pu zōbō na wē, a lee di bye kakanhana Yawutuu jahagbaa fēe, ni pu nōhōlee pu mu; bani pu bi li cē na sipyitiilee pu jē Pyeeri ni Yohana, na kalaacemē jē pu jūnjō ni wē. A p'i li seeri na li cē na pu bē pu bye ni Yesu ni.

¹⁴ Ga na pu jii yaha ná wu ni juujō ni Pyeeri ni Yohana tãan, pu ya já yaaga jo wē.

¹⁵ Ayiwa, ba p'a li ta mu wē, na Pyeeri ni Yohana yeege kiiri puga ki ni. Ba pee ya foro wē, a p'i ganha na puyē pyi na:

¹⁶ «Wēe di da leke pye pii sipyii pii na wē? Bani Zheruzalemu shēen beeri ya li cē na fiinjē na kagbōo pii sipyii pii ya pye. Wēe bē di wa da já yi kaala wē.

* 4:11 Zaburuu 118:22

17 Ga le kapyexhoo le kaa ya yaa li caaga di fiige ki beeri cırı we. Wù pu yiri wù pu fuguri xuuni, wù yi jo waha pu mu jo pu ganha bu da Yesu kaa jo nige wa shishiin be mu we.»

18 Lee kadugo na a p'i Pyeeri ni Yohana yiri lenje, na yi jo waha pu mu na pu ganha bu Yesu kaa jo sipya wa shishiin jii na we, pu ganha bu wa shishiin kalaa Yesu mege ni we.

19 Ga Pyeeri ni Yohana di pu pye: «Na yee jomee co kelee na Kile jomee co, leke l'a tii Kile mu ge, yi lee she wù na.

20 Wee ya lemu ja Yesu mu, na lemu logo wu mu ge, wee kunni da ja bye yee jo baa we.»

21 A p'i noho pu fuguri sanha xuuni, na na pu yaha kari. Pu ya ja kakuuno pye pu na we. Pu bi fyagi sipyii pu na, bani kagboo lemu l'a bi pye ge, sipyii pu beeri bi Kile soni lee wuu na.

22 Le kakanhana cuunogana le ya pye na faan wemu na ge, lee bi wee ta wu yee wa bi jehhe kelee shisheere (40) na.

N'a daa fee p'a lowaa jeeeri Kile mu

23 Ba p'a Pyeeri ni Yohana yaha we, a p'i gari pu kaafee n'a daa fee pu yiri. Saraya jaha shoonrivее junofee ni noholee p'a yemu beeri jo ni pu ni ge, a p'i yee beeri jaha jo pu mu.

24 Ba n'a daa fee p'a yee logo we, a pu beeri di binne na pu zoloo pu pye nigin, na Kile jeeeri na: «Wù Kafoo, mu wemu w'a fugba, ni jine, ni suumo loho, ni yi funno yanmuyo beeri yaa ge.

25 Wù tole Dawuda we wu je ma kapyebye ge, mu w'a yi jo le wee jo ni Fefere Munaa fanha ni na:

«Naha wuu na shi wu d'a yiri
na pe tunno pe beeri pyi we?»

Naha wuu na shi wu d'a yiri
na junno baa woni pyi we?»

26 Konno ke wo saannaa pu wa na kashen yereye luu;
junofee di puye pinnee woni na Kafoo Kile kaa na,
ni w'a wemu jaha bulo na pye Shovoo wu ge,

ni wee be kaa na.*

27 Can wu je wii, saannaa Herodi ni gbafeneereee Ponsi Pilate, ni Izirayeli shi we, ni shi wu sama, pee ya wo le kulo le ni. Ma fefere kapyebye Yesu wemu jaha m'a bulo ge, a p'i yiri wee kaa na.

28 Lee funno ni, mu bi keree kiimu beeri gbegele yaha ma fungongo fere ni ma sefere ti funno ni ge, a p'i kee beeri pye.

29 Nime do Kafoo, p'a wù fuguri fugurigana lemu na ge, m'a lee ja. Wee tuun wu ni fanha kan ma kapyebyii pu mu, konho wù sii ja w'a ma kafila wu yu ni lowaa ni.

30 Ma sefere ti kan wù mu, konho wù ja da yama fee cuunoo, wù da jaha shesheere keree pyi, wù da kakanhanjaa pyi ma fefere kapyebye Yesu wu mege na.»

31 Ba p'a jerege ki pye xo we, xuu wemu ni p'a pinne ge, a wee xuu wu wo jine k'i jele. A pu beeri di ni Fefere Munaa na. Na co wee tuun wu na, a p'i fanha ta na ganha na Kile jomoo pu yu ni lowaa ni.

N'a daa fee pu wo taanyeege ke

* 4:26 Zaburru 2:1-2

³² N'a daa fɛɛ pu bɛɛri bi bɛ nigin na. Pu bi pu zɔɔɔ pu pinne, na pu fungɔnyɔ bɛɛri pinne. Wa shishiin bi wu yanmunɔ pyi wuyɛ nigin wogo wɛ, ga pu yanmuyɔ bɛɛri yi bye fooba.

³³ Sefɛɛɛ nigbɔɔɔ ti bye tudunmɔɔ pu mu na yi yu sipyii pu mu na Yesu Kirisa ya jɛ na foro xu ni. A Kilɛ di fɛɛɛ tirige pu bɛɛri nigin nigin na xuuni.

³⁴ Yaaga bi wa shishiin kuunɔ pu ni wɛ, bani kɛɛɛɛ ni piyɛɛ bye piimu mu ge, pee bi yee ya pɛɛɛ.

³⁵ Pu bu yemu pɛɛ, p'a ba wee wari we kan tudunmɔɔ pu mu. P'a wee wari we taa taa n'a daa fɛɛ pu bɛɛri na, na bɛ ni pu bɛɛri nigin nigin wu cɔnrɔmɔ juunɔ kana ni.

³⁶ Lee funnɔ ni n'a wa bye wà, wee mɛɛɛ jɛ na Yusufu. Levi wo kpɔɔn li shɛn wu bye wii, wu d'a yiri Sipɛɛ fiige ki ni. Tudunmɔɔ p'i bi wu pyi na Barinabasi, (lee kɔri jɛ na wemu ya sipyii yeri, na samɔhɔɔ leni pu ni ge.)

³⁷ Tɛɛɛ ka bye wee mu, a wu ba kee pɛɛɛ, na ba wee wari we kan tudunmɔɔ pu mu.

5

Ananasi ni Safira keree

¹ Ayiwa, lee di n'a wa bɛ ta wà, wee mɛɛɛ jɛ na Ananasi. Wu shɔ mɛɛɛ di jɛ na Safira. A pee bɛ di pu wo tɛɛɛ ka pɛɛɛ.

² Ga, a pu shuun wu jo bɛ, na wari wu taa, na taaga ka nɔmɔhɔ. A Ananasi di taaga ki sarja lɔ na shɛ gan tudunmɔɔ pu mu.

³ Wee tuun wu ni a Pyɛɛri di wu pye: «Ananasi, jaha na mu d'a Shitaanni yaha w'a jé ma zɔ wu ni, na wu jɛ ni ke funguunɔ ke ni wɛ? Mu ya ma tɛɛɛ ki pɛɛɛ pu taa na nɔmɔhɔ, na ba na pa kafineyɛ jo Fɛɛɛɛ Munaa li mu.

⁴ Mu bye mu sanha ma tɛɛɛ ki pɛɛɛ-ɛ ge, ta ki bye mu kace na wɛ? Mu ya ki pɛɛɛ bɛ goo, ta mu bi da já ki pɛɛɛ pu bɛɛri pye ma jidaan pyegana na wɛ? Naha na mu d'a sɔɔ na le kakuunɔ le tuugo yaha l'a tigi ma funnɔ ni wɛ? Ma ganha ba giin nago sipyii mu m'a kafineyɛ jo-e de! Kilɛ mu m'a yi jo.»

⁵ Ba Ananasi ya yee logo wɛ, na do jɛnɛ na na xhu. Sipyii piimu bɛɛri p'a yee logo ge, a fyaara di jé pee bɛɛri ni xuuni.

⁶ A lɛvɛɛ p'i yiri na Ananasi nixhugo ki lɔ le gbo fatɔnɔ ni, na shɛ le faɲa ni.

⁷ Ba lɛɛɛɛ taanri ya toro wɛ, a Ananasi shɔ wu bɛ di nɔ jé. Le l'a pye wu poo wu na ge, lee di wu ta wu ya lee cɛ wɛ.

⁸ A Pyɛɛri di wu yiri na wu pye: «Safira, can jo na jii na, mu ni ma poo wu ni ke wari jɔ ke na yee ya yi wo tɛɛɛ ki pɛɛɛ ya?» A Safira di jo: «Uun, ke wari jɔ ke na k'a pɛɛɛ.»

⁹ A Pyɛɛri di wu pye: «Wee tuun wu ni yi d'a ta dii a yee shuun wu jo bɛ yi na na y'i Kafɔ wu Fɛɛɛɛ Munaa li nɔhɔ wolo wɛ? Ayiwa, pii p'a shɛ mu poo wu nixhugo ki le ge, pee wa kujɔɔ le jɔ na. P'a da zhɛ ni mu bɛ ni.»

¹⁰ Taapile ni a cee wu bɛ di do jɛnɛ na Pyɛɛri tɔɔɔɔ ni, na xhu. Ba lɛvɛɛ p'a jé wɛ, na wu bɛ nixhugo ta. A p'i wu bɛ lɔ na shɛ le faɲa ni wu poo wu taan.

¹¹ A le kaa le di sii fyaara le n'a daa fɛɛ pu bɛɛri zɔɔɔ ni fo xuuni. Sipyii piimu bɛɛri p'a yi logo ge, a pee bɛ di sii fya xuuni.

Kakanhanjaa nijɛhɛɛɛ kiimu tudunmɔɔ p'a pye ge

¹² Tudunmɔɔ pu bi kakanhanjaa nijɛhɛɛɛ ni jaha shɛshɛɛɛ keree nijɛhɛɛɛ pyi sipyii pu niɛ ni. Kilɛ-pɛɛɛ pugbɔhɔ ki kaanɔ ki xuu wemu wu wa na saannaa Solomani gba ge, wà n'a daa fɛɛ pu bɛɛri bi puyɛ pinneɛ ni fungɔngɔ nigin ni.

13 Sipyii pusamaa ni, wa shishiin bi gbara wu she jé n'a daa fée pu ni wé. Ga lee bé na sipyii pu bi pu sòni xuuni.

14 A sipyii p'i ganha na daa Kafó na na jehenji, cèe fara namaa na. A pee béeri di ganha na faraa n'a daa fée pu na.

15 A lisana di ba jeri pu sipyii pu na yama fée pu tugoo na ma na yeri kodoroyo ni, karaya ni fuuyo na; kónhò Pyéeri nidorowo, ali wu jehé bye wu ya takpóngò ta pu na wé, wu jaa we yé di já to pii na pee di juunjo.

16 Sipyijehemée bé bi yiri kabanugo kulogoo ki ni na se Zheruzalému ni ni yama fée nijehemée, ni jinaa sipyii ni tudunmá pu mu. Pu béeri bi juunjo.

Kanhama pemu p'a nò tudunmá pu na ge

17 Lee funjo ni, saraya jaha shóonrivée wo juunjo fgbò we ni wu kaafée, pee jé Sadushéen pu wo kurunjo ke, a tudunmá pu wo jepéen di jé pee ni.

18 A p'i yiri na tudunmá pu co, na she pu le kasogbagbòhò ki ni.

19 Ga, a Kafó wo méléké wa di ba kasogbaha ki mugi piige ki ni, na tudunmá pu yege na pu pye:

20 «Y'a se y'i she diin Kile-péenje pugbòhò ki ni. Y'i da pe jìi sicuumá nivomo pe keree yu sipyii pu béeri mu.»

21 A tudunmá p'i wee méléké wu jómée co. Ba jiga k'a mugi ye wé, a p'i sòò kari Kile-péenje pugbòhò ki ni, na she sipyii pu jò kón na galaa.

Wee tuun wu ni a saraya jaha shóonrivée wo juunjo fgbò wu bé di ba nò ni wu kaafée pu ni, a p'i kiirikóon kurunjo ke ni Izirayeli nòhòlé pu béeri yiri pinne. A p'i sòòsii pii tun, na pu she kasogbaha ki ni, p'i she tudunmá pu co pa.

22 Ga ba sòòsii p'a nò kasogbaha ki ni wé, pu ya tudunmá pu ta wá wé. A p'i guri pa na ba kiirikóon kurunjo ki pye:

23 «Wèe ya she kasogbaha ki ta k'a shòhò ki shòhògana na, gèdii pu bé niyereye di jé kujogó ki jò na. Ga ba wèe ya ki mugi wé, wèe ya sipya bé ta ki funjo ni wé.»

24 Ba Kile-péenje pugbòhò ki gèdii juunjo fgbò we ni saraya jaha shóonrivée juunjo fée p'a yee logo wé, a tudunmá pu keree di pu jaha wò fo xuuni. A p'i ganha na puyé pyi na: «Leke di da ba bye wé?»

25 Na pu yaha yee na, a sipya wa di nò na pu pye: «Yee ya sipyii piimu to kaso wu ni ge, pu wa Kile-péenje pugbòhò ki ni na sipyii pu kalaa.»

26 Wee tuun wu ni a gèdii juunjo fgbò wu gari ni gèdii ni. A p'i she tudunmá pu co na pa, ga pu ya ta mafé nò pu na wé. Bani pu bi fyagi na sipyii pu juunjo ganha da nari p'i pee wá ni kagereye ni wé.

27 Ba p'a pa nò ni tudunmá pu ni kiiri wu takóngò ki ni wé, a saraya jaha shóonrivée wo juunjo fgbò wu pu yege na:

28 «Ta wèe ya yi jo na yi waha yee mu jo yi ganha bu da sipya wa shishiin kalaa nige we ná we mège na-é wé? Ga yee ya Zheruzalému kulo li béeri jì ni yi wo kalaa wu ni. Yee kunni ya sii na giin fo we ná we wo shishan pu jama di ba do wèe juunjo ni.»

29 A Pyéeri ni tudunmá pusamaa di pu jò shò na: «Li waha l'i waha, wèe ya yaa wèe pu Kile jómée co na toro sipyii wuu na!

30 Yee ya Yesu kori tige na na gbo, a wèe wo sefélee pu wo Kile wu wu jé na yege xu ni.

31 Kile ya wu durogo, na wu teje wuyé kanige cé, na wu pye Saan ni Shòvó, kónhò Izirayeli sheen di já daburaje jo, pu jurumu wu yafa pu mu.

32 Wèe p'a pye kee keree ki wo seéré, wère ni Féfére Munaa lemu Kile ya gaan wu jómée covée pu mu ge.»

³³ Ba kiirikoon kurunjo k'a pee jomoo pu logo we, a pu logoo di yiri xuuni, fo pu na tudunmoo pu shaa di gbo.

³⁴ Ga Farizhen wa bye pu ni, wee mege je na Gamaliyeli. Saliya karamogo wa wu bye wii, sipyii beeri di bi baraga teri wu na. A wee di yiri yere kiirikoon kurunjo ki ninje ni, na pu pye na pu tudunmoo pu yeege kpeenge ki na folo jeri.

³⁵ Ba tudunmoo p'a foro we, a wu kiirikoon kurunjo ki pye: «Na cebooloo, Izirayeli shéen, kaa le y'a giin di bye pii sipyii pii na ge, yi yi funno sha ni li ni xuuni de!»

³⁶ Bani li sanha mo toro we, na wa ya foro naha wu mege je na Tudasi. Wee ya yiri na wuye pye sipyigbo kanahaceme wee je, fo sipyii xhuu shishere (400) shishiin ya taha wu feni. Ga p'a pa wu gbo, a wu sipyii pu beeri di jaaga. A kee keree k'i da wa wee xuu wu ni.

³⁷ Lee kadugo na a wa be di ba yiri sanha, wee bye Galile shen, wu mege ki bye na Zhudasi. Tuun wemu ni pu bi fiige ki sipyii pu meye yi kani ge, wee tuun wu ni wee ya yiri. Wee be bi sipyijeheme ta na taha wuye feni. Ga, a p'i wee be gbo, a wee be wo sipyii pu beeri di jaaga.

³⁸ Lee funno ni do, n'a da kaa nigin jo yi mu: Yi ganha ba yiye leni nige pii sipyii pii ni we, yi pu yaha pu da gaaji. Pu fungonyo ye ni pu kapyege ki bu da ki na yiri sipyii yiri, ki na ba xho kiye ni cana ka.

³⁹ Ga ki shiin bu she da k'a sii yiri Kile ye pyaa ni, y'a da ja ki koo to we. Yi kasseege yaha yiye na, yi ganha da yiye yaha yi pa bye Kile yokonjii-i de!»

⁴⁰ Ayiwa, a kiirikoon kurunjo k'i soo Gamaliyeli wo nijoyo yi na. A p'i tudunmoo pu yiri leje, na pu kpon ni susolo ni, na yi jo waha pu mu na pu ganha da Yesu kaa jo wa shishiin be mu we. Lee kadugo na na pu yaha kari.

⁴¹ A tudunmoo p'i laha kiirikoon kurunjo ki taan na kari. A pu funyo di sii taan xuuni, bani shiige kaa le l'a bi pu ta Yesu mege ki wuu na ge, p'a bi lee jate puye mu gboso kaa.

⁴² A p'i ganha na sipyii pu kalaa niga beeri Kile-peenje pugboko ki ni, ni pu kabanya ni, na yi yu pu mu na Yesu wu je Shovoo we.

6

Namaa gbarashuun p'a shoonri pee di tudunmoo pu teger

¹ Ayiwa, n'a daa fee pu bi jeheni xuuni yee caya yi na. A Helenisitilee* p'i ba ganha na fiige ki wo Yawutuu pu zoloo yu na pee ya li seeri na li ce pu na, na pu ya pee wo naxhugoshaa pu jateni cana beeri wo yaliye looloduun ni we.

² Ba tudunmoo ke ni shuun w'a yee logo we, na n'a daa fee pu beeri yiri na pu pye: «Wee ya yaa wee pu Kile wo Jozaama pu jo wu yaha wu na w'a yaliye keree naha shoonri we.

³ Lee wuu na wu cebooloo, yi namaa gbarashuun shoonri yiye ni, sipyii beeri ya piimu mesaanja yu, pu d'a ni Fefere Munaa na, fungongo fere be di je pu ni ge. Wu na yaliye yi keree ki naha zhoonri wu le pee kenje ni.

⁴ Wee kunni wee wa da zii wuye po jerege ke ni Kile wo Jozaama pu jo wu na.»

⁵ A pee jomoo pe di daan sipyii pu beeri ni. A p'i sipyii gbarashuun wa naha bulo. Pee pu wa me: Ece ni, wee bi fanha ta n'a daa ni na noho ni Fefere Munaa be na; Filipe, ni Porokore, ni Nikanori, ni Timo, ni Parimenasi, ni Nikolasi, wee

* **6:1 Helenisitilee:** Pee je Yawutuu piimu p'a Girekii jomoo pu yu ge.

bye Ancosi shen. Wee bi fenhε jε Yawutuu wo koo li ni fɔlɔ na na pa bye n'a daa fɔɔ.

⁶ A p'i shε ni pu ni tudunmɔɔ pu mu, a tudunmɔɔ p'i pu keye taha pu na, na Kile jεeri pu mu.

⁷ A Kile jomɔ p'i ganha na jaaga na se jaha na. A n'a daa fεε p'i ganha na jεhenji Zheruzalemu kulo li ni. A Yawutuu saraya jaha shɔɔnrivɔɔ ni jεhemεε bε di dā Yesu na.

P'a Eceni co

⁸ Eceni bi jɔi Kile wo niime we ni wu sefεεε ti na, fo wu na kakanhanjaa nigbɔhɔɔ ni jaha sheshεεε keree pyi sipyii pu tε ni.

⁹ Ga, a sipyii pii di ganha na Eceni kaala, pee bi yiri Sirine kulo li ni, ni Alekizandiri kulo le, ni Silisi fiige ke, ni Azi fiige ki ni. A p'i nakaara jɔ kɔn na byi ni Eceni ni. Buloo piimu p'a juwuuro ta ge, pee wo Kile-pεεηε puga ki Yawutuu pu bye pii.

¹⁰ Ga pu ya já can ta Eceni na wε, bani Fεfεεε Munaa li bi fungɔngɔ fεεε kaan wu mu wu na yu.

¹¹ Wee tuun wu ni a p'i sipyii pii saraa na pee sɔn wá Eceni na. A pee di ganha na yu na: «Wée ya we jaha wu na Kile tudunmɔɔ Musa ni Kile wo fanhara jomɔ yu.»

¹² A p'i sipyii pee, ni nɔhɔεε pee, ni saraya jaha shɔɔnrivɔɔ pu sɔn mu lee sɔngana li na. A p'i yiri kari Eceni feni, na she wu co, na gari ni wu ni kiirikɔɔn kurunɔ ki mu.

¹³ A kafinejuu pii bε di binne ni pu ni, na she kafineyε taha Eceni na na: «We ná we, tuun bεeri ni we jε na kafilakuumɔ yu na waa Kile-pεεηε pugbɔhɔ fεfεεε wogo ki na ni Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya wu na.

¹⁴ Bani wée ya wu jaha wu na yu na Nazareti shεen Yesu na ba Kile-pεεηε pugbɔhɔ ki ja; Musa ya kalegεε kiimu kan wée mu ge, na kee bεeri jεri.»

¹⁵ A kiirikɔɔn kurunɔ ki sipyii pu bεeri di pu jahaya kɔ le Eceni ni na wii. A p'i wu jaha ki ta k'a jεri ba melekε wogo jε wε.

7

Eceni ya Kile jomɔ paari Yawutuu jɔnɔfεε pu mu

¹ A saraya jaha shɔɔnrivεε jɔnɔfɔɔ wu Eceni yege na: «Jomɔ pe sipyii pu wa yu mε mu shizhaa na ge, can w'a wii ya?»

² A Eceni di wu jɔ shɔ na: «Na tii ni na jahafεε, yi ye logo. Nɔɔrɔ fɔɔ Kile ya wuyε she wù tole Ibirayima na na wu yaha Mezopotami fiige ki ni, na wu ta wu sanha yiri di zhe diin Karan kulo li ni wε.

³ Na wu pye: «Ibirayima, foro ma fiige ki ni, m'a yiri laha ma kpɔɔn li na. Fiige ke n'a da zheε ma na ge, m'a she diin kee ni.»*

⁴ «Wee tuun wu ni a Ibirayima di yiri Kalide fiige ki ni na she diin Karan kulo li ni. Lee kadugo na a Ibirayima to wu ba xhu. Fiige kemu ni yee wa me nijaa ge, a Kile di wu jaha co na pa diin kee fiige ki ni.

⁵ Kile bi ta xuu wa shishiin kan wu mu ke fiige ke ni wu ta wε, ali tɔɔgɔ tashanga bε wε. Ga Kile bi jomεε lɔ wu mu na wu na ba ke fiige ke kan wu mu, na ki kan wu kadugo ki bε mu wu kadugo na. Lee bi Ibirayima ta pya nigin bε jε wu mu wee tuun we ni wε.

* 7:3 Zhenezi 12:1

⁶ Kile bi li she na Ibirayima kadugo nagoo pu na ba she diin nadadeenre na fiige katii ni. Kee fiige ki sipyii na ba pu jeri buloo, na sii na kanhama nari pu na xuuni fo yee xhuu shishere (400).

⁷ Ga, a Kile di guri jo sanha na fiige kemu wo sipyii pu da ba Ibirayima nagoo pu pye buloo ge, na weeye pyaa na ba kiiri kon pee na. Lee kadugo na na Ibirayima kadugo ki na ba foro kee fiige ki ni, na ba ganha na wee pele naha we xuu weye pyaa ni.*

⁸ Lee kadugo na a Kile ni Ibirayima di karijerege jomee lo puye mu, na cekonro pye lee wo jaha sheshere. Lee l'a Ibirayima pye, w'a pa Ishaaga se ge, na wu kon wu cazege cana gbarataanri wogo ki na. A Ishaaga be di ba Yakuba se, a wu be di wee kon. A Yakuba be di wu sefelee ke ni shuun wu se, a wu be di pee kon.

⁹ «Wu sefele wa bye wa wee mege je na Yusufu. Wee wo jereen ya pa je wu sefelee pusamaa ni, fo p'a wu co pere Misira fiige ki shevee pii mu.

¹⁰ Ga, a Kile di bye ni wu ni, na wu yeege wu kanhama keree ki beeri ni, na fungongoo fere kan wu mu, na wu kaa taan Farawon ni, Misira saan we. A Farawon di Misira fiige ki juro fere ti beeri kan wu mu, na saanra puga ki be wo jahagbaa fere ti kan wu mu.

¹¹ Wee tuun wu ni a xuugbohoo ka di ba je Misira fiige ki beeri, ni Kana fiige ki beeri ni. A kanhama p'i sii pele fo xuuni. A wu sefelee p'i bye pu ya jalige be taa nige we.

¹² Ba Yakuba ya pa logo na shinma wa Misira fiige ki ni we, a wu wu sefelee pu tun pu tajihiine li ni p'a she shinma wa shoo wa na pa.

¹³ Ba Yakuba, ya pa pu tun tajihi shuun wuu li ni we, a Yusufu di she wuye she wu cebooloo pu na. Wee tuun wu ni a Farawon be di na Yusufu noho tayirige ce.

¹⁴ Lee kadugo na a Yusufu di pu pye p'a she ba ni wu to wu ni wu puga sheen pu beeri ni. Pu beeri bye sipyii kelee gbarashuun ni kaguro (75).

¹⁵ A Yakuba di gari mu Misira ni, a wu ni wu sefelee pu beeri di ba xhu wa.

¹⁶ Ba p'a xu wa we, a p'i pu nixhuyo yi tugo na pa Sisemu kulo li ni. Ibirayima bi xuu taleje kemu shoo Hamari nagoo pu mu Sisemu ni ge, a p'i ba pu nixhuyo yi le wa.

¹⁷ «Ayiwa, Kile bi jomee lemu lo Ibirayima mu ge, ba lee jo faduun ya deenje we, a Izirayeli sheen p'i sii se na jehi Misira fiige ki ni.

¹⁸ Lee kadugo na a fanha k'i ba no saan wa na, wee bi ta yaaga ce Yusufu keree ni we.

¹⁹ A wee saan wu ganha na wee shi wu kana ni shizhiinme ni. Wu bi wee sefee pu karamu na pu cogana kolo fo p'a pu nagoo yeri kpeenge na, konho pu da xhuli.*

²⁰ Wee tuun wu ni Kile tudunmoo Musa ya se. Wu pubinne wo wu bi sii jo xuuni. A wu nu wu wu nmohoo tofoo wu kaban, na jire kan wu mu fo na no beyoo taanri na.

²¹ A p'i she wu be yaha kpeenge ki na. A Farawon poro fuceere di wu lo, na wu bii ba wuye pyaa ja je we.*

²² A Musa di bye mu na sii kalaa Misira sheen wo fungongoo fere keree ki beeri ni. A baraga di bye wu jo jomoo ni wu kapyegge ki beeri ni.

²³ «Ba Musa shi w'a pa no yee kelee shishere (40) na we, a wu yiri na wu she wu cebooloo Izirayeli sheen pu peregi.

* 7:7 Zhenzi 15:13-14

* 7:19 Ekizode 1:7-14

* 7:21 Ekizode 2:1-10

24 Tuun wemu ni Musa ya nɔ pu na ge, na Misira shen wa ja wu na kakuuno pyi wu ceborona wa na. A wu fara wu ceborona wu na, na wee kpɔn gbo, kɔnhɔ wu wu ceboro wu luu jɪŋɛ.

25 Musa bi giin na wee cebooloo pu na ba li cɛ lee funɲɔ ni na Kile na ba pu juɲɔ wolo bulooro ti ni, na pu yeege Misira fiige ki ni wee Musa kenɛ kurogo. Ga wu cebooloo pu ya lee cɛ ta wɛ.

26 Kee canja ki jimuguro a Musa di gari wu cebooloo pu yiri sanha. A wu she wu cebooloo shuun wa ta pu na dunni, na pee susuro tɛgɛ na pu pye: «Yee ya cɛ nago cebooloo yee jɛ-ɛ gɛ? Naha feni yee di dunni wɛ?»*

27 Ga wemu wu bi wu ceboro wu sani ge, a wee di Musa ɲmunuɲɔ na wu pye: «Jɔgɔ w'a mu tenɛ wɛɛ juɲɔ ni, na mu pye wɛɛ kiiri kɔnvɔɔ wɛ?»

28 Kɔnhɔ mu di wa giin m'a nɛ bɛ gbo, ba m'a Misira shen we gbo mɛ tajaɗa wɛ?»*

29 Wee kafila wu wuu na a Musa di baa kari Madiyan fiige ki ni, na she diin wà, na jalaa shuun ta wà.

30 «Ba yee keɛɛ shishɛɛɛ (40) ya toro wɛ, a mɛɛɛ wa di wuyɛ she Musa na naɲɪŋɛ ka ni tahara la funɲɔ ni, Sinayi faaboboɲɔ ki taaɗ, sigɛ ki funɲɔ ki ni.

31 Ba Musa ya lee ja wɛ, a lee di wu fo fo xuuni. A wu ganha na fuloo li na, kɔnhɔ wu li kemɛ wii, ga, a Kafɔɔ Kile di jo ni wu ni na wu pye:

32 «Nɛ wu jɛ ma sefɛɛɛ pu wo Kile we, Ibirayima wo Kile we, Ishaaga wo Kile we, ni Yakuba wo Kile we.»* A Musa di fya fo na fuguri, wu ya sɔɔ na wu juɲɔ yirige di wu wii nige wɛ.

33 Lee kadugo na a Kafɔɔ di Musa pye: «Tanhaya yi wolo ma tɔɔɔ yi na, bani xuu wemu ni m'a yere ge, fɛfɛɛɛ xuu wu jɛ wii.

34 Nɛ wa na sipyii pu kanhagana li jaa Misira fiige ki ni, nɛ wa pu shiinne li bɛ nuri. Nɛ tigi na pa di ba pu juɲɔ wolo bulooro ti ni. Pa di ma tun zhe Misira ni.»*

35 «Ayiwa, wee Musa we ninumɔ Izirayeli shɛɛn bi she ge, na jo: «Jɔgɔ w'a mu tenɛ wɛɛ juɲɔ ni, na mu pye wɛɛ kiiri kɔnvɔɔ wɛ?»* Wee Musa we Kile ya pa dun w'a she bye pu juɲɔfɔɔ. A wee di pu juɲɔ wolo Misira bulooro ti ni Mɛɛɛɛ wu gbɔɔɔ ni, wemu w'a wuyɛ she wu na, tahara li ni ge.

36 Wee Musa we w'a pu yeege Misira bulooro ti ni, na jaha sheshɛɛɛ keree ni kakanhanjaa pye Misira fiige ki ni, ni pu nidorowuu Suumɔ Lorɪga ki ni, ni sipoɲɔ ki bɛ ni fo na nɔ yee keɛɛ shishɛɛɛ (40) na.

37 Wee Musa wu w'a Izirayeli shɛɛn pye: «Kile na ba Kile tudunmɔ wa bɛ yaha na pa yi mu ba nɛ jɛ wɛ. Wee bɛ na ba bye yi ceboro wa.»*

38 Tuun wemu ni sipyii pu bi pa binne sipoɲɔ ki ni ge, Musa bye ni pu ni. Mɛɛɛɛ we wu bye Sinayi faaboboɲɔ ki na ge, Musa wu bi nuri wee jɔɔ na na dorogo wu sefɛɛɛ pu mu. Mu Musa bi Kile wo baraga jomɔ nixhɔbaama pu taa, na pu kaan wɛɛ mu.

39 «Ga wu sefɛɛɛ pu ya ta sɔɔ Musa wo jomɔ pu na wɛ. A p'i zhe wu ni, na pu fungɔɲɔ caanna jɛri Misira yiri.

40 A p'i Arɔn pye: «Pɛɛɛɛ yaɲmuɔ ya yàa wu mu, yɛmu wu da da jaa ge, wu da naari ni yee ni, bani Musa we w'a wɛɛ yeege Misira fiige ki ni ge, wɛɛ ya wu jaa wɛ. Dii w'a jɛri bɛ ge, wɛɛ ya cɛ wɛ.»*

* 7:26 Ekizode 2:13 * 7:28 Ekizode 2:14 * 7:32 Ekizode 3:6 * 7:34 Ekizode 3:5,7,8,10 * 7:35 Ekizode 2:14 * 7:37 Duterenome 18:15,18 * 7:40 Ekizode 32:1,23

41 A p'i nupige tuugo yàa yee caya yi na, na saraga wolo lee yapere li mu, na funḡo taaḡ puyε pyaa wo keye wo labye wu na.

42 «Wee tuun wu ni, a Kile di wu kadugo le pu ni, na pu yaha fugba wɔɔ kii belee wu na, ma na jo ba l'a ka Kile tudunmɔ pu mu kafila wu ni kagana lemu na we na:

«Izirayeli sheen, yee ya yapɔɔyɔ gbo,
na saraya wolo ne mu siponḡo ki ni
yee kelee shishere (40) funḡo ni ya?»

43 Yee ya ye saraya ye wolo ne mu-i de,
ga yee yapere lemu mege ki wa na Mɔlɔki ge,
lee wo faya bugu yee wa lo.

Ni wɔɔ lemu li ne na Aranfan ge,
yee tuuyo yee wa yaa, na yee pele.
Lee wuu na n'a da ba yee kuu na kari

fo Babiloni kadugo yiri.»*

44 A Eceni di jo sanha na: «Na wee sefelee pu yaha para li na sige ki funḡo ni, faya bugu wu bye pu mu. Wee funḡo ni Kile bi yu ni pu ni. Kile bi faya bugu wa she Musa na, ba w'a wee wo yaagana li na we, na wu yaa mu.

45 Lee kadugo na a wu sefelee pu ba wee faya bugu wu kan pu nagoo mu. Zhouwe wu bye pu nahagbaa fɔɔ wee tuun wu ni. A Kile di pu tege, na fiige ka wo sipyii kori pu mu. A p'i gari ni faya bugu wu ni kee fiige ki ni, a wu she gori wa fo na pa no saannaa Dawuda wo cana jii li na.

46 Saannaa Dawuda, wee bi sii fereme ta Kile mu. A wu Kile neeri na wu sɔɔ wee mu wee di pereḡe puga ka yereḡe Yakuba wo Kile wu mu.

47 Ga wu ja Solomani, wee w'a pa bye kee pereḡe puga ki yereḡevɔɔ.

48 Ga w'a li ce nago Kile-gbɔtabaaga tateḡge ne sipya wo puga niyaaga ni we; ma na jo ba Kile tudunmɔ w'a yi jo we, na Kafɔɔ Kile ya jo na:

49 «Fugba we, wee ne na saanra koro,
jinḡe ke, kee ne na tɔɔyɔ tatahanja.
Yee di da puga keke yaa ne mu we?»

Xuu weke wu ne wa sanha
wemu na ja bye ne tanḡonḡo we?»

50 Ta ne be w'a yee beeri yaa
na wo sefeere ti funḡo ni we?»

Ne Kafɔɔ w'a jo mu.»*

51 «Yee jiumogoo k'a waha. Yee zɔɔɔ ni yee niwegee ki ya ta cekɔɔnɔ pye we. Yee ya Fefere Muna li kaala tuun beeri ni. Yee ni yi sefelee pu beeri ya pye nigin.

52 Kile tudunmɔ weke wu d'a pye wa ni yee sefelee pu ya wu kanha-i we? Pii p'a Kile wo sipyitiime wu ba jomɔ pu jo ge, p'a pee gbo. Nime a yee di wee sipyitiime wu be noho yaha, na wu gbo.

53 Yee p'a bi Kile wo saliya wu keree ki ta meleke gbɔɔɔ ni, ga yee di ya sɔɔ na taha wee saliya we naarigana feni we.»

Eceni xugana

* 7:43 Amosi 5:25-27

* 7:50 Ezayi 66:1-2

⁵⁴ Ba kiirikoon kurunjo ki sipyii p'a pee jomɔ pu logo we, a pu logoo di sii yiri, fo pu na pu ganhaa kuri Eceni feni.

⁵⁵ Lee di Eceni ta w'a ji Fefere Munaa na. A wu fugba wu wii, na Kile wo naoro wu ja, na Yesu niyerege ja Kile kanige ce.

⁵⁶ A wu jo: «Wii! Ne jii wa fugba we ni w'a mugi, Sipya Ja we, na wee niyerege jaa Kile kanige ce.»

⁵⁷ Ba Eceni ya yee jo we, a p'i sii sipyaa wa, na pu niwegee to. A pu beeri di gbuurogi na ba do Eceni na.

⁵⁸ Na wu co, na wu kile na yeege kanha ki kadugo yiri, na she wu wa ni kagereye ni fo na wu gbo. Pii p'a wu gbo ge, pee bi pu fadeye wolo, na yee yaha lewo wa taan, wee mege je na Sali.

⁵⁹ Na pu yaha pu na Eceni waa ni kagereye ni, a wu Kile jeri na: «Kafoo Yesu! Na munaa li co!»

⁶⁰ Lee kadugo na a wu nuguro sin na sii mujuu wa na: «Kafoo, ma ganha bu we jurumu we kaa taga pu co we.» Ba w'a yee jo we, na xhu.

8

Sali ya n'a daa fee pu kanha xuuni

¹ Sali be bi soo Eceni wo gbo wu na. Kee canja ke, a kanhama nigbo di sii no n'a daa fee pu beeri na Zheruzalemu ni. Pee kanhama pu funjo ni a n'a daa fee pu beeri di jaaga na kari Zhude fiige ke, ni Samari fiige ki ni. A tudunmoo pu ye nigin di gori Zheruzalemu ni.

² A Kile wo jii fyaara sipyii p'a di Eceni nixhugo ki lo, na she wu le. A p'i sii mehece su wu nixhugo ki na xuuni.

³ Ga Sali kunni, wee bi sii na giin fo wu n'a daa fee pu xo fefere. Wu bi jin pu feni piyeye be ni, wu bu n'a daa fee piimu beeri ta wa, ce la na la, w'a pu beeri co fanha na na she le kaso ni.

Filipe ya Kile wo Jozaama pu jo Samari fiige ki ni

⁴ N'a daa fee piimu pu bi paa foro Zheruzalemu ni ge, pee bi jaari na Kile wo Jozaama pu yere li pyi na mari xuu wu beeri ni.

⁵ N'a daa fo wa bye wa na Filipe, a wee di gari Samari kulo li ni, na she ganha na Shovo wu kaa yu lee kulo li sheen mu.

⁶ Filipe bi kakanhaa kiimu pyi ge, ba kulo li sheen p'a kee kaa nuri, pii di ki jaa be we, a sipyijeheme di ba binne, na niwegee shan ni Filipe jomɔ pu ni, na pu keme logo.

⁷ Bani Filipe bi jinaa kori na yeege sipyii ni. Pee jinaa pu bi sipyaa waa na foro. Wu bi faannaa ni toojo nigin nigin fee cuunjo.

⁸ A lee di bye fundanga kaa fo li nigbo le kulo le sheen mu.

⁹ Lee di na wa ta wa lee kulo li ni wu mege je na Simo. W'a bi ceme keree nijehene pyi fo kiimu ya Samari sheen jaha wo xuuni ge, na wuyeye pye sipyigbo wee je.

¹⁰ Sipyitiilee fara sipyigbo na, sipyii beeri pu bi wu jateni, na yu na: «Kile wo sefere ti t'a sii te, sefere nigbooro te.»

¹¹ Pu beeri bi wu jomɔ pu nuri xuuni, bani w'a mo na ceme pu taga na kakanhaa pyi kiimu ya pu jaha wo xuuni ge.

¹² Ga, a Filipe di Yesu Kirisa ni Kile saanra ti wo Jozaama pu jo pu mu, a p'i da pu na. Namaa fara ce na, a pu beeri di ba batize.

13 A Simo ye pyaa be di da Kile wo jomɔ pu na na batize. A wu daha Filipe na. Filipe bi kakanhanɔa ni naha sheshere keree kiimu pyi ge, a kee di Simo naha wɔ fo xuuni.

Tudunmɔ p'a Kile jɛeri Samari n'a daa fɛe pu mu

14 Ayiwa, a tudunmɔ p'i diin Zheruzalemu ni na logo na Samari shɛen pii ya da Kile Kafila wu na. A p'i Pyɛeri ni Yohana tun she pu mu.»

15 Ba Pyɛeri ni Yohana ya nɔ Samari ni wɛ, na Kile jɛeri Samari n'a daa fɛe pu mu, kɔnhɔ Fɛfɛere Munaa di digi pu na.

16 Bani pee sipyii pu bi batize ye Yesu mege na, ga Fɛfɛere Munaa bi sanha digi wa shishiin na wɛ.

17 Wee tuun wu ni a Pyɛeri ni Yohana di pu keye taha taha pu na, a Fɛfɛere Munaa di digi pu na.

18 Ayiwa, ba Simo ya Fɛfɛere Munaa li ja l'a tigi n'a daa fɛe pu na tudunmɔ pu wo keye daha wu funɔ ni wɛ, a wu wari wolo na gaan tudunmɔ pu mu,

19 na pu pye: «Yi ke fanha juɔ ke kan na be mu, kɔnhɔ na be ba na keɲe taha sipyaa sipya na, Fɛfɛere Munaa di digi weefɔ na.»

20 A Pyɛeri di Simo pye: «Ma ni ma wari wu ni, yi beeri pu pinne kyɛegi! Bani mu wa giin na kaa lemu Kile ya gaan ma ni ge, na mu na ja lee shɔ ni wari ni.

21 Mu niɲe wa le kaa le ni wɛ, ma taa be di wa li ni wɛ, bani mu zɔ wu ya tii Kile naha taan wɛ.

22 Fo ma bu daburaje jo ma fungɔnkuunɔ ki na, na Kafɔ jɛeri, li bi da ja bye wu ma zɔ wu wo katiibaagaa ki yafa ma mu.

23 Bani ne mu zɔ wu ja w'a ji jɛpɛen ni jurumu na fo na mu pye jurumu wo bulo.»

24 Ba Simo ya yee logo wɛ, na tudunmɔ pu ju shɔ na: «Yiye pyaa ki Kafɔ jɛeri na mu, kɔnhɔ y'a yemu jo ge, Kile di na tanha yee beeri na.»

25 Ba Pyɛeri ni Yohana ya Kile ni Kafɔ wo Jozaama pu jo xɔ sipyii pu mu wɛ, na guri kari Zheruzalemu ni. Pu nigariwuu a p'i ganha na Kile wo Jozaama pu yu Samari kulogoo niɲehɛɲɛ kiitiigee ni na gaanji.

Filipe ya Ecopi shɛn juɔfɔ wa juɔ círi

26 Kafɔ wo meleke wa ya pa jo ni Filipe ni na wu pye: «Yiri m'a she Kile-parama pe ni. Koo le l'a yiri Zheruzalemu ni na kari Gaza ni ge, m'a lee koo li lɔ. Sipɔnɔ koo li wa lii.»

27 A Filipe di yiri na koo li lɔ na gaanji. Na wu nigaraga yaha, a wu Ecopi shɛn ná wa ja. Ecopi fiige ki saanzhɔ wemu mege ki wa na Kandasi ge, wee saanzhɔ wu wo juɔfɔ nighɔ wu bye wee ná we. Wee wu bye cee wu naafuu keree beeri naha shɔnɔrivɔ. Wee ná wu bi kari Zheruzalemu ni na she Kile pɛɛ.

28 Wu niguribawo wu bye na tiin wu wotori funɔ ni, na xuu wa kalaa Kile tudunmɔ Ezayi wo Kitabu wu ni.

29 A Fɛfɛere Munaa di Filipe pye: «Gbara wotori wu na, m'a binne ni wu ni!»

30 A Filipe di baa fulu wotori wu na, na wee Ecopi shɛn wu ta wu na xuu wa kalaa Kile tudunmɔ Ezayi wo Kitabu wu ni, na wu yege na: «Xuu wemu mu wa galaa me ge, m'a wu kori ce ge?»

31 A ná wu Filipe pye: «Dii n'a da wu kóri ce na ta wa ya wu kóri she na na-ɛ we?» A wu Filipe jɛeri na wu jé tiin wee taan wotori wu ni.

32 Xuu we wu bi galaa ge, wee wu wa me we na:

«Wu bye ba dubya je wɛ,

p'a wemu co na gaanji tagbogo ni ge.
Ma na jo dubya wemu wu jɛ wu ya yaaga yu
wu shiire kanvɛɛ kenɛ ni-i ge.
Wu ya yaaga jo wɛ.

33 Wu bi wuyɛ tirige,
p'i ya ta sɔɔ na kanii kan wu mu wɛ.
Jɔgɔ wu d'a já wu shi nibama wu kaa jo wɛ?
Sipya bɛ wɛ!

Bani p'a wu gbo na wu shi wu piinjɛ konɔ puga ni.»*

34 Ayiwa, a jɔɔfɔɔ wu Filipe pye: «N'a ma jɛɛri, sipya wemu kaa Kile tudunmɔ w'a byi ge, wufɔɔ shɛ na na. Wuyɛ kaa w'a byi laa watii?»

35 Wee tuun wu ni a Filipe di jomɔ pu lɔ, na pu jɔ kɔn pe Kitabu jomɔ peye pyaa na, na Yesu kaa jo wee na wu mu.

36 Na pu yaha pu na gaanji, a p'i ba shɛ nɔ lɔhɔ ka na. A jɔɔfɔɔ wu Filipe pye: «Lɔhɔ ki wa mɛ, jaha k'i da nɛ jaha kɔn batizeli na wɛ?»

37 [A Filipe di wu pye: «Ma bi dà Yesu na ni ma zɔ wu bɛɛri ni, ma na já batize.» A ná wu wu jɔ shɔ na: «Nɛ dà li na nago Yesu Kirisa jɛ Kile Ja.»]

38 Ba w'a yee jo wɛ, na jo na pu wotori wu yerenɛ. A pu shuun wu bɛɛri di digi lɔhɔ ki ni. A Filipe di wu batize.

39 Ba p'a foro lɔhɔ ki ni wɛ, a Kafɔɔ wo Munaa l'i Filipe jaha co, na gari ni wu ni. Njɔɔfɔɔ wu ya Filipe ja nige wɛ, ga, a wu fundanga wo kunni di koo li lɔ na gaanji.

40 A Filipe di shɛ wuyɛ ta fo Azɔti kulo li ni. Ba w'a yiri wà wɛ, na gari Sezare kulo li ni. Wu nigariwo ya toro kulo lemu bɛɛri ni ge, a wu Kile wo Jozaama pu jo toro kee bɛɛri ni.

9

Dagana lemu na Sɔli ya dà Yesu na ge

1 Na Sɔli yaha wu na dahaziire tɛri Kafɔɔ kalaapiire ti mu, a wu shɛ saraya jaha shɔɔnrivɛɛ wo jɔɔfɔɔgbɔ wu mu,

2 na wu jɛɛri na wu sɛmɛ wa yàa kan wu mu wu shɛ gan Damasi kulo li wo Kile-peɛɛɛ piyɛyɛ yi sipyii pu mu. Kɔnhɔ wu bu shɛ Kafɔɔ wo koro li jaarivɛɛ pii ta wà, cee fara ná na, wu pee co, wu pu pɔ w'a se Zheruzalemu ni,

3 na wu nigariwo yaha koo li na ni wee sɛmɛ wu ni, ba w'a shɛ dɛɛɛɛ Damasi kulo li na wɛ, taapile ni a kpɛɛngbɔhɔ ka di yiri fugba we ni na jí jé wu jaha ni, na wu maha.

4 Kee kpɛɛngɛ ki beɛ funɔɔ ni, a Sɔli di wolo to jinɛ na. A mujuu la di wu pye: «Sɔli, Sɔli, jaha na m'a na kana mɛ wɛ? [L'a waha mu mu wu kurunɔ tɔɔɔ ɲmaa na dɛ!]

5 A Sɔli di fya, na ganha na jɛɛ.] A wu yegenɛ pye na: «Kafɔɔ, m'i jɛ jɔgɔ wɛ?» A mujuu l'i wu pye sanha: «Nɛ jɛ Yesu, nɛ mu wa gana mɛ.

6 Nime, yiri m'a jé kulo li ni; lemu m'a yaa na pye ge, pu na lee jo ma mu.»

7 A Sɔli jaarijii pu bɛɛri jaalaa di yiri. A p'i yere yaha, pu ya já yaaga jo wɛ. Pu kunni bi mujuu le nuri, ga p'i ya sipya ja wɛ.

8 A Sɔli di yiri yere na wu jii mugi, ga wu ya yaaga ja ki ni wɛ. A p'i wu co kenɛ na na jé Damasi puuro ti ni.

9 A Sɔli di cabyaa taanri pye wu ya ja wɛ, wu ya li wɛ, w'i ya lɔhɔ bɛ gba wɛ.

* 8:33 Ezayi 53:7-8

Kile ya Anajasi tun Sali mu

¹⁰ Wee tuun wu ni Yesu wo kalaapire la bye Damasi kulo li ni na Anajasi. A Kafɔɔ di wuyɛ she wee na na wu pye: «Anajasi!» A wu jo: «Ooyi, di we Kafɔɔ.»

¹¹ A Kafɔɔ di wu pye: «Yiri tɔvuyo na, koo lemu p'a byi na «Kozinne» ge, m'a lee lɔ m'a se Zhudasi kaban. Ma bu she nɔ wà, Tarisi shɛn ná wa jɛ wà na Sali, m'a wee kaa yege. Kile-jɛɛɛɛ na wu wa.

¹² Ga le nɛ Kile ya she Sali na wu wo jɛɛɛɛ ki funɔɔ ni ge, lee li wa mɛ. W'a ná wa ja wu mɛɛɛ na jɛ Anajasi, wee ya jé wu fɛni na wu keye taha wu na, kɔnhɔ wu guri w'a jaa sanha.»

¹³ A Anajasi di jo: «Ee, Kafɔɔ! We ná we ya kanhama nigbɔ pemu taha mu kalaapiire ti na Zheruzalemu ni ge, sipyijɛɛmɛɛɛ ya yee jo nɛ mu.

¹⁴ Sɛmɛ wa ni w'a pa naha bɛ na yiri saraya jaha shɔɔnɔrivɛɛ pu kenɛ ni Zheruzalemu ni. Na wu ba sipyaa sipya ta wu na mu mɛɛɛ ki yiri naha, wu weefɔɔ co, wu wu pɔ w'a gaaji.»

¹⁵ Ga, a Kafɔɔ di Anajasi pye: «She, bani nɛ we na we jaha bulo, kɔnhɔ wu da kapyɛɛɛ pyi na mu, wu na mɛɛɛ ki she shi wusama na, wu ki she pu saannaa pu na, wu ki she Izirayeli shɛɛn pu bɛ na.

¹⁶ Kanhama pemu bɛ pu da ba nɔ wu na nɛ wuu na ge, di pee bɛ she wu na.»

¹⁷ Ayiwa, a Anajasi di yiri kari. Ba w'a she nɔ puga ki ni wɛ, na wu keye taha Sali na na wu pye: «Na ceborona Sali, Kafɔɔ Yesu we w'a wuyɛ she ma na koo li na, na ma yaha ma na ma naha ge, wee w'a nɛ tun ma mu, kɔnhɔ m'a já m'a jaa, m'a nohɔ ji Fɛfɛɛɛ Muna na.»

¹⁸ Taapile ni a kɔɔɔ ta di wolo wolo to Sali jɔni ba fyakɔɔɔ jɛ wɛ. A wu jɔni k'i mugɔ; a wu yiri; a p'i wu batize.

¹⁹ Lee kadugo na a wu li, a fanha di jé wu ni. A Sali di gori Damasi ni na cabyaa dama dama pye ni Yesu kalaapiire ti ni.

Sali ya Kile jomɔ yɛɛ pye Damasi ni

²⁰ A Sali di Kile jomɔ yɛɛ jɔ kɔn wee tuun wuyɛ pyaa ni na yu Damasi ni, Yawutuu wo Kile-pɛɛɛɛ piyɛɛɛ yi ni, na pu pyi na: «Kile Ja wu jɛ Yesu.»

²¹ Sipyii piimu bɛɛri pu bi wu jomɔ pu nuri ge, a l'i pu bɛɛri fo xuuni, a p'i ganha na yu na: «Ta we ná weyɛ pyaa bɛ ki bi Yesu mɛɛɛ ki yirivɛɛ pu kana Zheruzalemu ni wɛ? Go wu kapana jɔɔɔ ki wa mɛ naha, pii p'a Yesu mɛɛɛ ki yiri ge, kɔnhɔ wu ba pee co, wu pu pɔ wu she gan saraya jaha shɔɔnɔrivɛɛ jɔɔɔɛ pu mu Zheruzalemu ni.»

²² Ga, a la di ganha na faraa Sali wo fanha ki na n'a daa wu shizhaa na canja bɛɛri. Wu bi Kile jomɔ pu yɛɛ pyi, na li sheɛ pu na na Shɔɔɔ wu jɛ Yesu, a wu keree di Damasi wo Yawutuu pu jaha wɔ, fo pu ya cɛ yeke pu da yu wɛ.

²³ Ayiwa, ba piye ya ya toro wɛ, a pee di puyɛ ja, na bɛ yi na na p'i Sali gbo.

²⁴ Ga, a Sali di foro pu woni wu fiin. Pu bi kulo li tajeye yi bɛɛri shazhɔn sigeɛ canja ni piige, kɔnhɔ p'i sii Sali ta pu gbo.

²⁵ Ga, a Yesu wo kalaapiire t'i ba Sali le sagana funɔɔ ni canja ka piige, na mɛɛɛɛ taga wu torogo jɛri kanha kadugo.

Sali ya kuri pa Zheruzalemu ni

²⁶ Lee kadugo na a Sali di gari Zheruzalemu ni. Ba w'a nɔ wà wɛ, na ganha na giin wu binne ni kalaapiire ti ni. Ga pu bɛɛri bi fyagi wu na, bani pu bi dà li na can na na Sali bɛ wu jɛ Yesu wo kalaapiire la wɛ.

²⁷ Ga kalaapire lemu li bye na Barinabasi ge, a wee di gari ni Sali ni tudunmɔɔ pu yiri. Ba p'a nɔ wà wɛ, Sali ya Kafɔɔ ja jagana lemu na Damasi koo li na, a Kafɔɔ bɛ di jo ni wu ni jogana lemu na ge, na fara lee na Sali ya Yesu

kaa jo na fiinje ni lowaa ni Damasi kulo li sipyii pu beeri mu jogana lemu na ge, a Barinabasi di yee beeri paari tudunmoo pu mu.

²⁸ Na lo wee tuun wu na a Sali di binne ni pu ni. A p'i ganha na jaari Zheruzalemu beeri ni. Wu bi Kile wo Jozaama pu yu ni lowaa ni Kafoo mege na.

²⁹ Sali bi yu ni Helenisitilee* pu ni, na nakaara pyi ni pu ni Yesu keree na. Ga pee be bi wu shaa di gbo.

³⁰ Ba cebooloo p'a lee ce we, na gari ni Sali ni Sezare ni. Lee kadugo na na wu yaha kari Tarisi kulo li ni.

³¹ Ayiwa, wee tuun wu ni n'a daa fee piimu beeri pu bye Zhude, ni Galile, ni Samari fiye yi ni ge, najinje bye pee beeri na. Pu beeri bi jaari Kafoo jii fyaara ni, lee li bi pu baraga pye ki na bele n'a daa wu ni. Cana cana pii bi faraa pu na Fefere Munaa li wo yeri wu fanha ni.

Pyeri ya Ene cuujo Yesu mege na

³² Pyeri bi jaari, na n'a daa fee pu peregi fiige ki beeri ni. Cana ka a wu ba gari n'a daa fee pii yiri kulo la ni lee mege je na Lida.

³³ A wu she na wa ta wu kabanuyo shuun wu beeri ya xu, a wu sinne fo yee gbarataanri (8), wu mege di je na Ene.

³⁴ A Pyeri di wu pye: «Ene, Yesu Kirisa w'a da ma cuujo nime. Yiri m'a ma yasinnenge ki yaa maye ni.» Taapile ni a Ene di yiri.

³⁵ Ba Lida kulo li sheen pu beeri ni Saron kulo li sheen pu beeri ya lee ja we, na soo Kafoo na.

Cee wa ya je na foro xu ni

³⁶ Ayiwa, cee wa bye Zhope ni, n'a daa foo wu bye wii, wu mege di je na Tabita. Kee mege ke je Girekii wo jomoo pu ni na Dorikasi.* Wee cee wu bi kasaanjaa nijehenje pyi, na funmoo fee teri.

³⁷ Wee tuun wu ni a Tabita di ba bana, na xhu. A p'i wu nixhugo ki wuu na wu lo she sinninje puga ka ni zangaso wu ni.

³⁸ Lee di Pyeri ta Lida ni. Lida ni Zhope di ya lii we. A Zhope kulo li kalaapiire t'i logo na Pyeri wa Lida ni. A p'i sipyii shuun yaha kari pu she Pyeri jeri na wu pa pu yiri nime.

³⁹ Ayiwa, ba p'a no na tuduro ti jo Pyeri mu we, taapile ni a Pyeri di yiri na binne kari ni pu ni. Ba w'a no we, a p'i gari ni wu ni kee puga ki ni zangaso wu ni. A naxhugoshaa p'i ba na ba Pyeri maha, na ganha na mehene suu. Na Tabita yaha jii na, wu bi fadepiire ni fadegboyo yemu yari ge, a p'i yee beeri she Pyeri na.

⁴⁰ Wee tuun wu ni a Pyeri di sipyii pu beeri yeege kpenge ki na, na nuguro sin na Kile jeri. Na xho na nmahana jeri gbo wu yiri, na wu pye: «Tabita, yiri!» A gbo wu wu jii mug, ba w'a Pyeri ja we, na yiri tiin.

⁴¹ A Pyeri di wu co wu kenje na, na wu teger, na wu yirige. Lee kadugo na a Pyeri di n'a daa fee pee ni naxhugoshaa pu yiri, na Tabita jii wo wu she pu na.

⁴² A Zhope kulo li sipyii pu beeri di yee logo, a sipyinchemee di ganha na daa Kafoo na.

⁴³ A Pyeri di gori Zhope ni, na mo wa na wa kaban, wee mege je na Simo. Seeye wee Simo wu bi gbuu.

* **9:29 Helenisitilee:** Pee je Yawutuu piimu p'a Girekii jomoo pu yu ge.

* **9:36 Dorikasi:** Kee mege

ke kori wu je sigenaha.

10

Pyɛeri ni Kɔrineyi keree

1 Ná wa bye Sezare kulo li ni na Kɔrineyi. Orome fiige ki sɔrɔsii ɲuɲɔfɔɔ wa wu bye wii. Sɔrɔsii kuruɲɔ kemu ɲuɲɔ ni wu bye ge, kee ɲe na «Itali sɔrɔsii kuruɲɔ.»

2 Wee ná wu bi Kile pele wu ni wu puga sheen beeri ni. Pu bi fiagi Kile na. Wu bi Yawutuu funmɔ fee pu ɛeri. Wu bi ganri be Kile-ɲerege taan we.

3 Ayiwa, cana ka yakonɔ tuunɔ ɲii taanri wu na, Kile wo meleke wa ya pa je Kɔrineyi kaban, na wuye she wu na; a wu sii wu tii ɲa; a meleke wu wu yiri na: «Kɔrineyi!»

4 Ba w'a wu ɲa we, na fya na jo: «Naha we Kafɔɔ?» A meleke wu wu pye: «Ma Kile-ɲerege ke ni ma funmɔ fee pu dege wu kaa ya taan Kile ni, wu ya ta funɲɔ wɔ ma na we.»

5 Sipyii pii tun she nime Zhope kulo li ni. Ná wa wu wa wà na Simɔ, p'i wu pyi Pyɛeri. P'i she wee yiri pa.

6 Ná seeye gbɔɔɔ wa ɲuɲɔ ni w'a tigi, wee be mege ki wa na Simɔ wa. Wu puga ki wa suumɔ lɔhɔ ki ɲɔ na.»

7 Ba meleke w'a jo xɔ ni wu ni we, na gari. Wee tuun wu ni a Kɔrineyi di wu kapyeyii shuun, ni wu sɔrɔsi nigin wa yiri. Wee sɔrɔsi we bye wuye pyaa wo shazhansigime. Kile ɲii fyaara sipya wu bye wii.

8 Meleke w'a yemu jo wu mu ge, a wu yee beeri paari pu mu, na pu tun kari Zhope ni.

Fɛfɛɛɛ Munaa ya Pyɛeri kaala

9 Kee cana ki ɲimuguro a tudunmɔɔ p'i deɛɛɛ Zhope kulo li na. Lee di cana ki ta ɲiɲe ɲiɲe ni, a Pyɛeri di dugi katanɔ na na Kile ɲeeri.

10 A xuugo di ba wu ta p'i sanha shɔhɔ xɔ we. Na pu yaha pu na yalige ki sori Pyɛeri mu, a Kile di kaa la she wu na.

11 A wu fugba wu ɲɔ ɲa k'a mugi, na yaaga ka ɲa wà kemu ya foro fatɔgbɔhɔ feni ge. Ki geye shishɛɛɛ we bi co pɔ, k'i diri na ma ɲiɲe mu.

12 A Pyɛeri di tɔɔɔ shishɛɛɛ yaɲmuyɔ ye beeri, ni ɲiɲe yakokaara beeri, ni shazhɛɛɛ tuuyo beeri ɲa kee fatɔbɔɔ ke funɲɔ ni.

13 A mujuu la di Pyɛeri pye: «Pyɛeri yiri, m'a ya gbo ma xa!»

14 A Pyɛeri di jo: «Ahayi, Kafɔɔ! Yaaga kemu beeri k'a nɔhɔ, kelee ki na ɲe yafunɲɔ ge, ne sanha kee ka shi li ɲa we.»

15 A mujuu l'i foro sanha na Pyɛeri pye: «Kile ya yaaga kemu pye fɛfɛɛ ge, ma ganha ba kee wii sanha yaɲmunɔɔɔ wɛ.»

16 A pee jomɔ p'i jo fo tɔɔɲii taanri, taapile ni a fatɔbɔɔ k'i dugi kari fugba wu ni.

17 A Pyɛeri hakili di wuregi, le w'a ɲa ge, a wu ganha na wuye yegee lee kari na. Na wu yaha lee na, Kɔrineyi ya sipyii piimu tun ge, a pee di nɔ Zhope kulo li ni. A p'i Simɔ kaban kaa yege, a p'i xuu wu sanha she pu na, a p'i she yere kuruɲɔ li ɲɔ na.

18 Na yiri pye na jo: «Simɔ we p'a bi na Pyɛeri ge, naha w'a tigi ya?»

19 Lee di Pyɛeri ta wu na wu funɲɔ kɔɔn sanha wu kapaɲa li na. A Kile Munaa di wu pye: «Pyɛeri, wii! Sipyii taanri wu wa na mu kaa yegee kpeɛnge ke na.

20 Yiri, m'a binne m'a gaanri ni pu ni, ma ganha bu fyaara yaha ma zɔ wu na we, bani ne w'a pu tun ma mu.»

21 A Pyɛeri di digi pa, na ba pu pye: «Sipyia wemu xuu yi wa zhaa ge, ne wu wa wii. Leke l'i wa yi kapana ɲuɲɔ we?»

22 A p'i Pyeeri no sho na: «Sorosii jurofoɔ we wu wa na Korineyi ge, wee w'a wɛe tun. Sipyitiime wu wa, na fyagi be Kile na, Yawutuu pu beeri wa wu mesaanja yu. Kile wo meleke wa w'a wuyɛ she wu na, na wu pye na wu tudunmɔ yaha pa mu yiri, m'i she wu kaban. Na kafila wa wu wa mu mu, mu wu jo wu mu.»

23 Ba Pyeeri ya yee logo wɛ, na jé ni pu ni puga. A p'i shon wà. Ba jiga k'a mugi wɛ, a wu binne kari ni pu ni. A Zhope n'a daa fɛɛ pii be di binne kari ni pu ni.

Pyeeeri ya kari Korineyi kaban

24 Kee canja ki jimuguro a p'i no Sezare ni, na Korineyi ta wu bi pu sigee. Wu bi wu puga sheen ni wu see see naniineɛ yiri pinne wu puga na Pyeeri sigee.

25 Ba Pyeeri ya no wà wɛ, a Korineyi di ba wu juro círi, na nuguro sin wu fɛɛ ni, na wu pɛɛ.

26 Ga, a Pyeeri di wu co yirige, na wu pye: «Yiri, ne be wu je sipyiyawyii la ba mu je wɛ.»

27 Na Pyeeri ni Korineyi yaha pee jomɔ pu na, a p'i binne jé puga ki ni na sii sipyijehemɛɛ ta p'a pinne wà.

28 Wee tuun wu ni a Pyeeri di wu pye: «Na saha ni wɛe wo saliya wu ni, y'a li ce, Yawutu wa shishiin ya yaa na gari ni shi watii sipyii ni piimu je Yawutuu wɛ, kelee na jé wufɔɔ puga wɛ. Ga Kile ya li she ne na, na ne ganha da sipya wa shishiin wii na wu je fɛɛfɛɛ wɛ, kelee w'a noho wɛ.

29 Lee wuu na ba yee tudunmɔ p'a no ne na wɛ, ne ta nakaara pye wɛ. Nime ne funno wa y'i na kayire li juro jo na mu.»

30 A Korineyi di Pyeeri no sho na: «Nijaa je li canja shisheere wogo, na ne yaha Kile-jerege na na puga ki ni yakonɔ ni we tuun we shi ni, a ne ná wa niyerege ja na nahagbaa na fadevige na je wu na, ki beeri di jí. A wu ne pye:

31 Korineyi, ma Kile-jerege k'a co. Tegegana lemu na m'a funmɔ fɛɛ pu tege ge, Kile funno ya ta wo lee la yafiin na wɛ.

32 Tuduro yaha she Zhope ni, na Simo wu pa, p'a wu pyi na Pyeeri ge. W'a tigi ná wa kaban, wee be mege je na Simo, seeyɛ w'a gbuu. Wu kaban ki wa suumɔ lɔho ki no na.»

33 Taapile ni a ne tuduro tun jo pu ma yiri; ma pama ya no. Ayiwa, wɛe beeri ya pinne wee Kile jaha taan, Kafɔɔ ya kiimu beeri she ma na ge, wɛe funno je wu kee logo.»

Pyeeeri ya Kile Kafila yere pye Korineyi kaban

34 Wee tuun wu ni, a Pyeeri di jomɔ pu lo na jo: «Can na, ne li ce nime jo Kile ya zhanrɔgo pyi wɛ.

35 Ga shi beeri sipya w'a ta wemu ya fyagi Kile na ge, na tiime koro jaari ge, weefɔɔ kaa l'a dan Kile ni.

36 Kile ya wu jomɔ jo Izirayeli sipyii mu na janije Jozaama pu jo pu mu Yesu Kirisa baraga ni. Wee je sipyii beeri Kafɔɔ.

37 Yesu keree ki bi doroo torogana lemu na, na co Galile fiige ki ni na pa no Zhude fiige ki beeri ni ge, yee wa kee fiin. Kee ya pye Yohana wo Kile kafila yere li kadugo na, batizeli wu keree na.

38 Kile ya Nazareti sheen Yesu tire, na wu ji Fɛfɛɛɛ Munaa na, na sefɛɛɛ kan wu mu kangana lemu na ge, yee wa lee fiin. W'a bi jaari na kasaanja pyi sipyii na. Piimu beeri p'a bye Shitaanni wo jaa wu ni ge, w'a bi pee beeri cuunɔ, bani Kile bi bye ni wu ni.

39 «Yesu ya keree kiimu beeri pye Yawutuu fiige ki ni, ni Zheruzalemu kulo liye pyaa ni ge, wèe pu jɛ kee keree ki wo seere. P'a wu co na wu kori tige na, na wu gbo.

40 Ga canja taanri wogo ki na, a Kile di wu jɛ na yeege xu ni, na wu yaha, kɔnhɔ sipyii di ba wu jaa.

41 Ga sipyii beeri ya ta wu ja wɛ, fo Kile ya fɛnhɛ wèe piimu jaha bulo na pye wu seere ge, wee p'a wu ja. Wee piimu p'a li, na gba ni wu ni, wu nijɛɛ na na foro xu ni ge, wèe p'a wu ja.

42 Lee wuu na w'a tuduro kan wèe mu, na wèe pu Kile jomɔ pu yɛɛ pye sipyii pu beeri mu. Na wu yi jo fiinnɛ pu mu na Yesu Kile ya tenɛ na pye xuu ni wyii beeri wo kiiri kɔnvɔ.

43 Kile tudunmɔ pu beeri ya jo na sipyaa sipya w'a dà Yesu na ge, na weefɔɔ wo jurumu wu na yafa wu mu wu mɛɛ ki gbɔɔɔ ni.»

Shi watii sipyii ya Fɛfɛɛɛ Munaa li ta

44 Na Pyɛɛri yaha jomɔ pu na, a Fɛfɛɛɛ Munaa di digi wu jomɔ pu logovɛɛ pu na.

45 Yawutuu n'a daa fɛɛ piimu p'a Pyɛɛri torogo kari ge, a l'i bye kakanhana pee mu, na Kile ya Fɛfɛɛɛ Munaa li loolo kan shi watii sipyii be mu na jɛhɛ.

46 Bani p'a bi pee sipyii pu jaa pu na yu shi watii jomɔ ni Fɛfɛɛɛ Munaa li gbɔɔɔ ni, na Kile mɛɛɛ pɛɛ. Wee tuun wu ni a Pyɛɛri di jo:

47 «Ta wèe na já pii sipyii pii jaha kɔn sanha na pu ganha bu batize lɔhɔ ni-i ya? Bani pu be ya Fɛfɛɛɛ Munaa li ta ba wèe ya li ta wɛ.»

48 Lee kadugo na a Pyɛɛri di jo ni sipyiire ti ni, na pu batize Yesu Kirisa mɛɛɛ na. Ba p'a batize xɔ wɛ, a p'i Pyɛɛri jɛɛri na wu cabyaa pye ni pu ni.

11

Pyɛɛri ya fiin pemu jo Zheruzalemu egilizi wu mu ge

1 Tudunmɔ ni n'a daa fɛɛ piimu bye Zhude ni ge, a pee di yi logo na shi watii sipyii be ya sɔɔ Kile jomɔ pu na.

2 Lee wuu na tuun wemu ni Pyɛɛri ya kuri shɛ Zheruzalemu ni ge, a Yawutuu p'i wu jaagi

3 A p'i jo na jaha wuu na wu d'a shɛ binne ni cekɔnbaalaa ni, fo na li ni pu ni wɛ?

4 Pyegana lemu na l'a pye ge, a Pyɛɛri di yee beeri paari pu mu nigin nigin.

5 A wu jo: «Tuun wemu ni ne bye Zhope kulo li ni ge, canja ka, na ne yaha Kile-jɛɛɛ na, a Kile di kashɛɛ la shɛ ne na. A ne yaaga ka ja kee bye ba fatɔgbɔhɔ jɛ wɛ. Ki geye shisɛɛɛ wu beeri d'a pɔ, k'i diri na yiri fugba we ni fo na pa no ne tãan.

6 A ne ki funɔɔ yanmuyɔ yi wii xuuni: yapɔɔyɔ, ni sige xaara, ni jine yakokaara, ni shazɛɛɛ, yee beeri yi bye fatɔgbɔhɔ ki funɔɔ ni.

7 A ne mujuu la logo, lee na ne pyi: «Pyɛɛri, yiri, m'a ya gbo ma xa!»

8 A ne jo: «Ahayi, Kafɔɔ! Bani Yawutuu ya yaaga kemu beeri wii na ki ya yaa k'a li-i ge, na yemu beeri wii na yi jɛ fɛɛɛ wɛ ge, ne sanha kee ka li ja wɛ.»

9 Ga, a mujuu l'i nɔhɔ foro sanha fugba wu ni na: «Kile ya yaaga kemu pye fɛɛɛ ge, ma ganha ba kee wii sanha yanmunɔɔɔ wɛ.»

10 A l'i bye mu fo tɔɔjii taanri. Lee kadugo na a kee fatɔgbɔhɔ ki ni ki funɔɔ yanmuyɔ yi beeri di yiri kari fugba wu ni.

11 «Wee tuun wu ninumɔ ni, ne bye puga kemu ni ge, a sipyii taanri di ba yere kee ni. Pu bi pu tun ne mu na yiri Sezare ni.»

12 A Fefεεε Munaa di ne pye na ne wu pinne ni pee sipyii pu ni, na ne ganha ba naye kaala we. Ne ni ceboronamaa gbaara we w'a pinne she Sezare ni, na she je Korinyi puga ki ni ge, pee pu wa piiri.

13 W'a meleke wu niyerege ja nagana lemu na ge, a wu yee paari we mu. Na meleke w'a bi wu pye wu tudoro tun Zhope ni, wu Simo yiri, Simo we p'a byi sanha na Pyεeri ge.

14 Na wee ni wu kpoo li sipyii na ba sho shogana lemu na ge, na ne w'a da ba lee koo li she pu na.

15 «Ba ne jom pu jo kon ye we, a Fefεεε Munaa di digi pu na, ba l'a bi tigi we na tigigana lemu na taashiine li ni we.

16 Wee tuun wu ni, Kafoo ya jom pemu jo ge, a ne funjo di na to pee na na: «Yohana ya sipyii batize l'ho ni, ga yee na ba batize Fefεεε Munaa ni.»*

17 Wee piimu p'a da Kafoo Yesu na ge, Kile ya ma taa lemu kan we mu ge, wu bu she lee kan pii betiilee mu, jago ne di ne fo ne w'a Kile nidaan shege we?»

18 Ba kalaapiire tisara ya Pyεeri jom pu logo tuun wemu ni we, a pee di pu logoo niye. A p'i Kile so na: «Can na Kile ya soo shi wusama wu daburaje jo wu jurumu wu na, konho p'i nii sicuumo see wo ta.»

Ancosi egilizi wu nokoonro keree

19 Tuun wemu ni p'a Eceni gbo ge, wee tuun wu ni p'a jo kon na n'a daa fee pu kana. A p'i jaaga. A pii di gari Fenisi ni Siperε fiye yi ni, a pii di gori Ancosi kulo li ni. Ga Yawutuu puyε mu pee bi pu wo Kile Kafila wu yu.

20 Lee be na Siperε sheen ni Sirine sheen pii be bye pu ni. Pee bi yiri na pa Ancosi ni, shi wemu ne Yawutuu we ge, a p'i Kafoo Yesu wo Jozaama pu jo pee mu.

21 A Kafoo di pee n'a daa fee pu tege wee labye wu na, fo sipyinehemεε ya da Kafoo na.

22 Ba kee kapyegεe k'a no Zheruzalemu n'a daa fee pu na we, a p'i Barinabasi yaha kari Ancosi ni.

23 Ba w'a no wa we, na Kile wo labye wu pyegana ja n'a daa fee pu niye ni we; a lee di wu luu niye. A wu pu yeri na pu la le p'i diin Kafoo koo li ni ni lojine ni.

24 Barinabasi bye sipyisaama. Wu bi fanha ta n'a daa ni na noho ni Fefεεε Munaa be na. Sipyinehemεε be bi soo Kafoo na.

25 Lee kadugo na a Barinabasi di doru kari Tarisi ni na she Sali sha.

26 Ba w'a Sali ja we, na gari ni wu ni Ancosi ni. A p'i yee nigin maha wa ni n'a daa fee pu ni shiizhan; na sipyinehemεε kalaa Kafoo wo koo li ni. Na n'a daa fee yiri Kiriceen, lee nizhiine ya pye Ancosi ni.

27 Wee tuun wu ni a Kile tudunmoo pii di foro Zheruzalemu ni na kari Ancosi ni.

28 Pee Kile tudunmoo pu ni, wa mege bye na Agabusi, a wee di yiri na jo Fefεεε Munaa fanha ni na xuugbaho ki da ba bye konjo ke beeri na. A pee jom pu ba bye can. Kee xuugbaho k'a pye Orome saannaa pu beeri wo saan Kulodi can ja ni ni.

29 Ba l'a pye mu we, a Ancosi kalaapiire t'i jo na pu keye wa yiyε na; lemu se ne wemu ni ge, a pu beeri nigin nigin wu lee kan. A p'i yee taga pu cebooloo n'a daa fee pu tege piimu pu ne Zhude fiige ki ni ge.

30 A p'i yee kan Barinabasi ni Sali mu, na pu she yee kan Zhude n'a daa fee pu noholeε pu mu.

* 11:16 Kapyegεe 1:5

12

Yakuba xu keree ni Pyeeri wo kasolene le

1 Wee tuun wu ni a saannaa Herodi di do Egilizi n'a daa fee pu na na gana.

2 A wu Yohana ceborona Yakuba gbo ni nmopara ni.

3 Ba w'a lee ja l'a taan Yawutuu pu ni we, a wu Pyeeri be co le kaso ni. Shizhenhere Baa Buuri Kalene li tuun wu bye wii.

4 W'a Pyeeri co le kaso wu ni, na sorosii kulunjoo shishere yaha kee na wu kaseri sipyii shishere shere. Herodi bi giin wu she ni wu ni Shizhenhere Baa Buuri wu Kalene li nidorogo na, wu she wu kiiri kon sipyii pu beeri nii na.

5 Na Pyeeri yaha kaso wu ni, a egilizi sipyii p'i la le Kile-nerenge ni wu mu.

Pyeeri forogana kaso wu ni

6 Niga na da mugi Herodi di Pyeeri kiiri wu kon, ke nibiige ki ni, sorosii shuun te ni Pyeeri bi bye na nmunoo wu nibogo ni tooo shanhoyo shuun ni, sorosii pii d'a yere yere kujoo li jo na na kasoghaha ki kaseri.

7 Wee tuun wuyee pyaa ni, a Kafoo wo meleke wa di je kasoghaha ki ni. A kpeenge di kasoghaha ki ni. A meleke wu Pyeeri kon kon wu kabanugo na, na wu je, na wu pye: «Yiri tovuyo na!» Taapile ni a shanhoyo y'i baha wolo Pyeeri keye yi na na to ni je ki na. A Pyeeri di yiri.

8 A meleke wu jo: «Yiri m'a maye po, m'a ma tanhaya yi le!» A Pyeeri di li pye mu. A meleke wu wu pye sanha: «Ma fadegboko ki le m'a daha na feni!»

9 A Pyeeri di yiri taha meleke wu feni. Meleke w'a lemu pye ge, Pyeeri bi sanha da lee na we. Ga, a wu li ta ba nmunoo je we.

10 A p'i she no kaso wu kasege pyeve pu wo kurunjo nizhiige ki na, na doro kee taan. Na she no kurunjo shuun wogo ki na, na doro kee be taan. Na she no kujogboko ki na. Too gburu ki bye kee na na paha tii kulo li funjo ki na. Ba p'a no wa we, a gburu k'i mugi kiyee mu. A meleke wu binne foro ni Pyeeri ni na koo co. Na pu yaha pu na gaaji shiizhan, taapile ni a meleke wu gari na Pyeeri yaha.

11 Ba meleke w'a kari we, a Pyeeri hakili di diin. A wu jo: «Ne li ce jo Kafoo w'a wu meleke wa tun w'a pa ne sho Herodi wo fanha ki na, ni Yawutuu pu wo kanhama pe, p'a bi puyee yaha p'i ba pemu taha ne na ge.

12 Ba Pyeeri ya wu funjo sha we, na gari Mariyama yiri. Yohana wemu p'a bi Marika ge, wee wo nu wu je wii. N'a daa fee ni neheme pu bi pinne wa na Kile neeri Pyeeri mu.

13 Ba Pyeeri ya no kaaja ki jo na we, na gburu ki kuu. Kapyebyezhoo wa bye wa, wee mege ki bye na Orode. A wee di ba kujoo li wii.

14 Ba w'a pa Pyeeri mujuu li ce tuun wemu ni we, wu ya ja kujoo li mugi nige fundanga keje ni we. A wu baa kari na she yi jo pusamaa mu, na Pyeeri niyerege ki wa kujoo li jo na kpeenge ki na.

15 A p'i wu pye: «Mu juumu wa we!» Ga, a Orode di yi jo waha pu mu na can w'a wii. A p'i jo: «Wu jaa w'a wii.»

16 A Pyeeri di ganha na gburu ki kuuni. Ba p'a pa gburu ki mugi, na wu ta Pyeeri ye pyaa we, a l'i pu fo xuuni.

17 A Pyeeri di wu keje yirige, na pu pye na pu co puyee na. Yeegana lemu na Kafoo ya wu yeege kaso wu ni ge, a wu yee paha jo pu mu. Na pu pye pu yi paha jo Yakuba ni wu ceboronamaa pusamaa beeri mu. Lee kadugo na a wu yiri wa na kari xuu watii ni.

18 Ba niga k'a pa mugi we, a sorosii pu funbenwuu di ganha na puyee yegee na: «Dii Pyeeri d'a pye we?»

19 Li ya ta mō wε, a Hεrōdi di wa yaha kari na pu Pyεeri yaha she wee yiri. Pyεeri ya ta na-ε ge, a wu sōrōsii pu yiri na pu yege, na jo na pu pu gbo.

Saannaa Hεrōdi xugana

Lee kadugo na a Hεrōdi di foro Zhude fiige ki ni, na gari Sezare ni, na she jeri pye wā.

20 Hεrōdi luu li bi yiri bε sanha Tiiri sheen ni Sidōn sheen bε tāan xuuni. Ba pee ya lee cε wε, na puyε ja na p'i she Hεrōdi mu. A p'i nanεεge leje ni saan wu tashōngō ki juuḡfōo wu ni. Wee mεge je na Bilatusi. Lee kadugo na a p'i she Hεrōdi mu na wu susuro ta wu yogo ki yaha k'i xhō. Bani wee wo fiige ki ni pee jōlige ya fōro.

21 Ba cadaganja k'a pa nō wε, a Hεrōdi di wu saanra fadegbōhō le, na diin wu saanra koro li ni, na ganha na kafilagbō yu pu mu.

22 A sipyii pu bεeri di ganha na xhuulo na: «Le je sipya mujuu wε, kilε ye pyaa mujuu li je le!»

23 Ga taapile ni, a Kafōo wo mεleke wa di yama wā Hεrōdi na, bani wu ya ta Kilε pεle wε. A fyεnre di jε wu ni; a wu xhu.

24 Lee bε na, Kilε jomō pu bi se jaha na kabaya yi bεeri na.

25 Barinabasi ni Sōli ya pa Zheruzalemu ni tuduro temu na ge, ba tee ya shōnri wε, a p'i guri kari Ancōsi ni. A pu nigariwuu di gari ni Yohana ni, wee p'a bi sanha na Marika.

13

Fεfεεε Munaa ya Sōli ni Barinabasi jaha bulo

pu she Kilε Kafila jo

1 Kilε tudunmōo ni karamōgōlōo pii bye Ancōsi egilizi wu ni. Pee mεye ye: Barinabasi, ni Simō wemu p'a bi Niwō ge, ni Lusisi, wee bi yiri Sirinε kulo li ni, ni Manayeni, ni Sōli. Manayeni ni saannaa Hεrōdi, punuḡō ni pee ya bii.

2 Canja ka n'a daa fεε p'a suun le, na Kafōo pεle. A Fεfεεε Munaa l'i pu pye: «Nε Barinabasi ni Sōli yiri labye wemu kaa na ge, yi pu yaha na yahama ni, kōnhō pu da wee pyi.»

3 Ba n'a daa fεε p'a yee logo wε, a p'i tuun wa lō sanha na suun le, na Kilε jεeri, na pu keye taha Barinabasi ni Sōli na, na pu yaha kari Kilε wo labye wu na.

Barinabasi ni Sōli nōgana Siperε ni

4 Ba Fεfεεε Munaa l'a Barinabasi ni Sōli tun wε, a p'i gari Silisi ni. A p'i she jε wā kōōgbōhō ka ni na kari Siperε fiige ki ni.

5 A p'i nō Salaminε ni, na Kilε Kafila jo Yawutuu pu mu Kilε-pεεje piyεye yi ni. Yohana wemu p'a bi Marika ge, wee bi pu tege labye wu na.

6 A p'i Siperε fiige ki kōn jeri na she nō kulo la ni, lee mεge je na Panfōsi. Ba p'a nō wā wε, na Yawutu ná wa ta wā, wee mεge je Bariyesu. Wu bi siganma pyi, na kafinεye yu na Kilε tudunmō wee je.

7 Wee sigaanfōo w'a bye gbafεnεεεε Sirigusi Polusi kaban. Wee gbafεnεeri wu bye ná xakiligbō fōo. A wu Barinabasi ni Sōli yiri, bani pu bi giin p'i Kilε Kafila logo.

8 Ga sigaanfōo wemu mεge ki je Bariyesu, p'i wu pyi Girεkii jomō pu ni na Elimasi ge, a wee di Barinabasi ni Sōli kaala. W'a bi li shaa wu gbafεnεeri wu jaha kōn, kōnhō wu ganha bu dà Yesu na wε.

9 Wee tuun wu ni Sɔli we p'a bi na Pɔli ge, a wee di ɲi Fɛfɛɛɛ Munaa na, a wu sigaanfɔɔ wu wii xuuni na jo:

10 «Shitaanni sipya mu ɲɛ, mu ya ɲi shizhiinmɛ ni nanmahara tuuyo bɛɛri na. Tiimɛ bɛɛri pɛn. Mu wa da Kafɔɔ wo kodiinɛ li ɲɛri wu ɲɔ yaha-i ya?»

11 Kafɔɔ ya wu keɲɛ taha mu na nime. Ma na ba bye fyɛn. Ma na ba tuun wa pye, ma da yafiin bɛ ɲa wɛ.» Taapile ni a piige di jɛ Elimasi ɲaha ni; a wu ɲɛri fyɛn, na ganha na daala wu bu garaa sipya wa ta, wee di wu keɲɛ co, wu koo she wu na.

12 Ba gbafɛɛɛri w'a lee ɲa wɛ, na dɔ Yesu na. Kalaa we w'a pye Kafɔɔ shizhaa na ge, a wee di bye wu mu kakanhana.

Pɔli ni Barinabasi nɔgana Ancɔsi nibire ni

13 Lee kadugo na a Pɔli ni wu tahama-nɔhɔmɔɔ di jɛ kɔrɔgɔ ka ni Panfɔsi ni, na gari Perizhe kulo li ni Panfili fiige ki ni. Yohana wemu mege p'a yiri na Marika ge, wee xuu wu ni wee ya kuri pu fɛni, na gari Zheruzalemu ni.

14 Ga, a pusamaa di yiri Perizhe ni, na gari kulo la ni lemu mege ki ɲɛ Ancɔsi nibire ge, lee ɲɛ Pisidi wo fiige ki kabanugo. Ba Yawutuu wo cadɛɛngɛ k'a nɔ wɛ, a pu bɛ di jɛ Kile-pɛɛɲɛ puga ki ni na diin.

15 Ba p'a saliya we ni Kile tudunmɔɔ pu wo Kitabuu pu kalaa xɔ wɛ, a Kile-pɛɛɲɛ puga ki ɲunɔfɔɔ wu tuduro tun Pɔli ni Barinabasi mu na: «Na cebooloo, Kile Kafila yɛɛ la bye l'i wa yi mu, yi na jɔ li pye.»

16 A Pɔli di yiri, na wu keɲɛ yirige, na sipyii pu pye: «Izirayeli sheɛn, ni yee piimu p'a fyagi Kile na ge, yi niwegee shan!

17 Izirayeli sheɛn wo Kile w'a wu sefɛɛɛ pu ɲaha bulo. Tuun wemu ni pu bye nadadiinmɛ Misira ni ge, w'a pu nagoo ɲɛɛ. Lee kadugo na a wu wu wo sefɛɛɛ ti taga pu yeege kee fiige ki ni.

18 A wu pu keree xu, na pu ɲɔ sha fo na nɔ yee keɛɛ shishɛɛɛ na.

19 Lee kadugo na w'a shi tɛɛɛ gbarashuun kyɛɛgi, na wee kɔri yeege Kana fiige ki ni, na fiige ki kan wu sefɛɛɛ pu mu,

20 fo na nɔ yee xhuu shishɛɛɛ ni keɛɛ kaguro na (450). Lee kadugo na, a wu kiirikɔɔn kan wu sefɛɛɛ pu mu fo na she nɔ Kile tudunmɔɔ Samuwɛli wo cana ɲii li na.

21 «Wee tuun wu ni a p'i li sha Kile mu na wu wa pye saan pu ɲunɔ ni. A Kile di Kisi ja Sɔli kan pu mu wee wu pye pu saan. A wee di yee keɛɛ shishɛɛɛ (40) ta pu ɲunɔ ni. Wee bi foro Benzhamɛ wo shi wu ni.

22 Ba Kile ya Sɔli laha saanra ti na wɛ, na Dawuda kan pu mu w'a pye pu saan. A wee kaa di daan Kile ni, a Kile di jo: «Sipya wemu nɛ zhaa ge, wee wu ɲɛ we, Zhese* ja Dawuda we. Wee na ba bye nɛ ɲidaan keree ki bɛɛri pyevɔɔ.»*

23 A Kile di ba Shɔvɔɔ kan Izirayeli mu, na foro Dawuda shi wu ni, ba w'a bi yi jo jogana lemu na wɛ, wee ɲɛ Yesu.

24 Na ta wee sanha ba wɛ, Yohana w'a bi Kile Kafila wu yɛɛ pyi Izirayeli sipyii pu bɛɛri mu, na pu daajɛɲɛ jo pu jurumu wu na, p'i batize.

25 Ba Yohana wo labye wu taaxɔɔ ya tɛɛɲɛ wɛ, a wu ganha na yu na: «Yee ya giin na jɔgɔ nɛ wa wɛ? Shɔvɔɔ wemu ɲaha yee wa wii ge, nɛ wa were-e dɛ! Ga we w'a ma nɛ kadugo ge, wee wu wa. Nɛ cɛɛɛ nɛ wu pye wu bulo, ali na wu tanhaya mɛɛɛɛ bɛ sanha, nɛ yaa ni lee ni wɛ.»*

* 13:22 Zhese: Wee ninumɔ p'a byi Izayi.

* 13:22 Zaboruu 89:21

* 13:25 Yohana 1:20-27

26 Lee kadugo na a Pòli di jo: «Na cebooloo, yee piimu pu ɲɛ Ibirayima yaseye ge, ni yee pii p'a fyagi Kilɛ na ge, pe ɲuwuuro jomɔ pe ya jo yi bɛɛri mu.

27 Bani Yawutuu pii p'a bye Zheruzalɛmu ni ge, pere ni ɲuɲɔfɛɛ pu bi ta li cɛ na Shɔvɔɔ wu ɲɛ Yesu wɛ. Kilɛ tudunmɔɔ pu jomɔ pemu bɛ pu bi galaa cadɛngɛ bɛɛri ge, pu ya pee bɛ cɛ wɛ; bani p'a Yesu jaagi, na wu gbo. Ga lee funɲɔ ni a p'i pee jomɔ pe ɲɔ fa puyɛ kategee.

28 Ali na ta pu ya kaa la shishiin ta wu na le l'a wu kagbuu xɔ wɛ. Lee bɛ na, a p'i Pilate pye na wu sɔɔ p'i wu gbo.

29 Lee na keree kiimu k'a ka Kilɛ tudunmɔɔ Kitabuu pu ni Yesu shizhaa na ge, pee jomɔ pu bɛɛri ya pye can. Lee kadugo na a p'i wu tirige korikoritige ki na, na she le faɲa ni.

30 Ga, a Kilɛ di wu ɲɛ na yeege xu ni.

31 Ba w'a ɲɛ foro xu ni wɛ, pii p'a wu torogo na yiri Galile ni na pa Zheruzalɛmu ni ge, a wu cabyaa niɲɛhɛɲɛɛ pye na wuyɛ sheɛ pee na. Pee sipyii pu p'a pye wu sɛɛɛɛ, na wu jomɔ yu Izirayɛli sipyii pu mu.

32 Kilɛ bi Jozaama pemu wo ɲɔmɛ lɔ wu sefɛɛɛ pu mu ge, wɛɛye pyaa ki bɛ wo kapana ɲuɲɔ ki ɲɛ, na pee ɲaha jo.

33 ɲɔmɛ le Kilɛ ya lɔ wɛ sefɛɛɛ pu mu ge, w'a lee fa pu kadugo sheɛn mu. Kilɛ ya Yesu ɲɛ na yeege xu ni. Lee l'a ka Zaburuu Kitabu koogoo shuun wu ni Yesu shizhaa na na:

«Mu ɲɛ nɛ Ja; niɲaa n'a ma se.»*

34 Ba Kilɛ ya Yesu ɲɛ na yeege xu ni wɛ, na jo na wu da ga xhu nige bada wɛ. Lee Kilɛ Kafila w'a she na:

«Fɛfɛɛɛ ɲɔmɛ le nɛ lɔ Dawuda mu ge,

nɛ na ba lee ɲɔ fa nakaara baa ni duba ni yi mu.»*

35 Lee wuu na Kilɛ Kafila w'a li she xuu wa bɛ ni sanha na:

«Mu da ga sɔɔ ma Fɛfɛɛɛ Sipya wu wu fɔnhɔ

faɲa ni wɛ.»*

36 Ga Dawuda we w'a pe jomɔ pe jo ge, ba wee ya Kilɛ ɲidaan keree pye xɔ wu wo tuun wu ni wɛ na xhu. A p'i wu le na fara wu sefɛɛɛ pu ni xhuyo na. A wu fɔnhɔ.

37 Ga Kilɛ ya Yesu wemu ɲɛ na yeege xu ni ge, wee ya ta fɔnhɔ wɛ.

38 «Lee na, na cebooloo, wɛɛ ya yaa na li cɛ na Yesu gbɔɔrɔ ni wu jurumu w'a da yafa wu mu.

39 Kakuuɲɔɔ kiimu ki ɲɛ yee ya já shɔ ki na Kilɛ tudunmɔɔ Musa wo saliya wu nɔhɔ ni-i ge, wemu bu dà Yesu na, weefɔɔ na zhɔ kee kakuuɲɔɔ ki bɛ na, na kani ta Kilɛ ɲaha tàan Yesu gbɔɔrɔ ni.

40 Lee wuu na y'a yiyɛ kasɛri, kɔnhɔ Kilɛ tudunmɔɔ p'a yemu jo ge, yee ganha da yi ta wɛ. P'a jo:

41 «Kilɛ keree la wuuvɛɛ, yi wii,

li na bye kakanhana yee mu,

lee kadugo na yee na gyɛɛgi.

Bani n'a da ba kaa la pye yee wo tuun wu ni.

Ali wa na ba li paari yee mu,

yee da ga dà li na wɛ.»*

42 Ba Pòli ni Barinabasi ya pa foro Kilɛ-pɛɛɲɛ puga ki ni wɛ, a sipyiire t'i pu pye na cadɛngɛ ki k'a ma ge, na pu pa jo le kaa le ninunɔ na pee mu sanha.

* 13:33 Zaburuu 2:7

* 13:34 Ezayi 55:3

* 13:35 Zaburuu 16:10

* 13:41 Habakuki 1:5

⁴³ Ba sipyiire t'a jɔ kɔn na jaaga we, Yawutuu niɲehemee ni Kile jɔi fyaara sipyii piimu ya jé Yawutuu koo li ni ge, a pee di daha Pɔli ni Barinabasi feni. A pee di ganha na pu logoo wari na pu taha Kile wo niime wu feni ni jomɔ fɛɛɛ ni.

⁴⁴ Ba cadeenge k'a pa nɔ we, a kulo li sipyii pu beeri di ba binne p'i Kafɔɔ jomɔ logo.

⁴⁵ Ba Yawutuu p'a sipyiire ti ja t'a pinne we, a lee wo ɲɛɛɛn di jé pu ni. A p'i ganha na Pɔli kafila wu kaala na wu shehele.

⁴⁶ A Pɔli ni Barinabasi di yi fiinne jo pu mu na: «Yee Yawutuu mu Kile Kafila wu bi yaa na fɛnhɛ jo. Ga ma na jo yee ya she wu ni, na li yaha na yee ya yaa ni jɔi sicuumɔ niɲhɔbaama ni we. Ayiwa nime a wu gari shi watii yiri.

⁴⁷ Bani ye Kafɔɔ Kile ya jo wu Kafila wu ni na:
 «Nɛ Kile w'a ma tenɛ na pye kpɛenge shi wusama mu,
 kɔnhɔ m'a juwuuro ti jomɔ pu yaha p'i nɔ

koɲɔ ki kabaya shishɛɛɛ wu beeri na.»*

⁴⁸ Shi wemu ɲɛ Yawutuu-i ge, ba pee ya pee jomɔ pu logo we, a pu beeri fundanga wuu di ganha na Kafɔɔ jomɔ pu sɔni. Piimu beeri pu bi puyɛ gbegele p'i sɔɔ jɔi sicuumɔ niɲhɔbaama pu na ge, a pee beeri di dà Kafɔɔ Yesu na.

⁴⁹ Lee caagagana li na Kafɔɔ jomɔ pu bi jaaga wee xuu wu beeri ni.

⁵⁰ Kulo li mɛgbɔhɔ cɛɛ ni kulo li sipyigbɔɔ piimu pu bye Yawutuu koo li ni ge, a Yawutuu p'i pee sɔn wá Pɔli ni Barinabasi na, a p'i pu kanha, na pu kɔri na yeege pu wo fiige ki ni.

⁵¹ Ga, a Pɔli ni Barinabasi nivorowuu di pu tɔɔɔ gbazhenhe jahara wo wà, na lee pye sɛɛri kaa pu feni. A p'i gari Ikonɛ kulo li ni.

⁵² Ga lee be na, a pee n'a daa fɛɛ nivomɔɔ pu kunni di jɔi fundanga ni Fɛfɛɛɛ Munaa na Ancosi ni.

14

Pɔli ni Barinabasi ya kari Ikonɛ kulo li ni

¹ Ba Pɔli ni Barinabasi ya nɔ Ikonɛ ni we, na jé wà be Yawutuu Kile-pɛɛɲɛ puga ki ni. A p'i jomɔ jo fo Yawutuu niɲehemee ni Girɛkii niɲehemee ya pye Yesu n'a daa fɛɛ.

² Ga, Yawutuu piimu p'a she pu da dà Yesu na-ɛ ge, a pee di she ganha na shi wusama sɔɔn na waa n'a daa fɛɛ pu na.

³ Ga lee be na, a Pɔli ni Barinabasi di mɔ lee kulo li ni. P'a bi Kafɔɔ kaa yu, pu bi fyagi wa shishiin na we. Kafɔɔ bi sefɛɛɛ kaan pu mu p'a kakanhanjaa ni jahashɛɛɛ pyi. Kee bi li sheɛ na Kafɔɔ wo Fɛɛɛɛ jomɔ pu ɲɛ can.

⁴ A kulo li sheɛn p'i daa taaya shuun. A taaga ka di bye ni Yawutuu pu ni, a ke k'i bye ni tudunmɔɔ pu ni.

⁵ A Yawutuu pee ni shi wusama ni pu ɲuɲɔfɛɛ di be nigin na, na p'i Pɔli ni Barinabasi kanha. Pu funɲɔ bye p'i pu wá gbo ni kagereye ni.

⁶ Ba Pɔli ni Barinabasi ya pa li cɛ na pu funɲɔ ki wa p'i pee gbo we, a p'i baa kari Likawuni fiige ki ni. Kee fiige ki ni Lisitiri ni Deribe kulogoo k'a bye.

⁷ A p'i Jozaama pu jo wee xuu wu beeri ni.

Na Pɔli ni Barinabasi yaha Lisitiri ni

⁸ Ná wa bye Lisitiri ni w'a bi faan fo wu taasii ni. Wu bi sanha ɲaari ɲa bada we.

* 13:47 Ezayi 49:6

⁹ Wee ná wu bi Póli jomɔ pu nuri. A Póli di wu ɲaha kɔ le wu ni na wii, na wu ta na n'a daa wa wu zɔ wu ni, na wu cuunɔ.

¹⁰ A Póli di jo ni fanha ni, na ná wu pye: «Yiri yere ma tɔɔyɔ yi na!» A na wu yiri, na yere wu tɔɔyɔ yi na, na ganha na ɲaari.

¹¹ Ba sipyiire t'a lee ɲa wɛ, na jo Likawuni sheen jomɔ pu ni na: «Kakanhana de! Wù kileleɛ p'a puyɛ ɲɛri sipyii, na digi na pa naha.»

¹² Girekii kile wemu meɛ ki bye Zesi ge, a p'i wee meɛ le Barinabasi na. Shuun wo wu meɛ ki bye Herimesi ge, a p'i wee meɛ le Póli na. Bani Póli w'a bye jomɔ pu jowɔɔ.

¹³ Zesi tapɛɛɛɛ puga ki bye kulo li tajege ki ni. A wu saraya ɲaha shɔɔnrivɔɔ wu she wee xuu wu ni ni nupeheɛ ni, na ki to ni tige fyɛɛnrɛ ni. Wu ni sipyiire ti bi giin p'i saraga wolo Barinabasi ni Póli mu.

¹⁴ Ga ba Póli ni Barinabasi ya lee ɲa wɛ, a pu loyire wuu di pu fadeye sheengi, na baa kari sipyiire ti fɛni, na ganha na seɛ na:

¹⁵ «Wu ɲaɲiineɛ ɲaha na yee di le pyi wɛ? Wèe be pu ɲɛ sipyii ba yee wa wɛ. Wèe ya pa Kile Jozaama jo yee mu, jo yi ke ɲunɔ baa pɛɛɛ ke ɲɔ yaha, y'i dà Kile ɲii wo wu na. Y'i da wu peɛ, wee wemu w'a fugba, ni ɲiɲɛ, ni suumɔ lɔhɔ, ni ki funɲɔ ɲaɲmuyɔ yi beɛri yàa ge.

¹⁶ Taashiine li ni Kile bi shi wu beɛri yaha wu na wuyɛ ɲidaan koro ɲaari,

¹⁷ Ga lee be na Kile bi wuyɛ sheɛ pu na ni kasaɲaa ɲiɲɛɲɛɛ ni. W'a zanha shaan yee mu na yiri fugba we ni, na yee shinma ɲɔgi wu tuun ni, na ɲalige ɲiɲɛɲɛɛ kaan yee mu, na fundanga kaan yee mu.»

¹⁸ Póli ya yee beɛri jo, ga jɛɛɛ ye li bi fɔ p'i sipyiire ti ɲaha kɔn kanha niyɛ gbo wu na.

¹⁹ Na pu yaha lee na, a Yawutuu p'i di yiri Ancɔsi nibire ni Ikone ni na pa. A p'i sipyiire ti faanna fo p'a kagereye taga Póli wá shan, na p'i wu gbo. Lee kadugo na a p'i wu fuulo na she wá kulo li kadugo yiri, bani pu bi giin na w'a xu xɔ.

²⁰ Ga ba n'a daa fɛɛ p'a she wu kuuri wɛ, a wu yiri jé kanha ki ni. Kee caɲa ki ɲimuguro na a Póli ni Barinabasi di yiri wà na kari Deribe ni.

Tudunmɔ p'a kari kari Ancɔsi nigbɔ wu wo egilizi wu ni

²¹ Póli ni Barinabasi ya Kile Jozaama pu jo Deribe kulo li ni. A sipyiɲɛheɛɛ di dà Yesu na. Lee kadugo na a p'i guri kari Lisitiri ni, ni Ikone, ni Ancɔsi nibire ni.

²² P'a bi Yesu n'a daa fɛɛ pu logoo wari, na pu yeri na pu kori yaha n'a daa wu ni pu da se ɲaha na. Bani p'a bi pu pyi na: «Li waha l'i waha, wèe na venhe kanhama ɲiɲɛheɛɛ ɲa, yani wù pa jé Kile wo saanra ti ni ge.»

²³ Póli ni Barinabasi ya pii ɲaha bulo na pye ɲahagbaa fɛɛ egilizii pu beɛri nigin nigin ni. Lee kadugo na a p'i suun le, na Kile ɲɛɛri pee sipyii pu mu. Kafɔ wemu na p'a dà ge, a p'i pu kaa le wee keɲɛ ni, kɔnhɔ wu bye pu tɛɛɛvɔɔ.

²⁴ Lee kadugo na a Póli ni Barinabasi di Pisidi kɔn ɲɛri, na gari Panfili fiige ki ni.

²⁵ A p'i Kile Kafila jo Perizhe kulo li ni na na kari kulo la ni lee meɛ ɲɛ Atali.

²⁶ A p'i jé kɔɔgbɔhɔ ka ni na kari Ancɔsi nigbɔ wu ni Siiri fiige ki ni. Wee xuu wu ni n'a daa fɛɛ p'a bi pu kaa le Kile keɲɛ ni. Labye wemu na p'a xɔ me ge, a p'i na yiri wà lee kulo li ni na ma wee labye wu fɛni.

²⁷ Ba p'a nɔ Ancɔsi ni tuun wemu ni wɛ, keree kiimu beɛri p'a pye Kile baraga ni ge, a p'i n'a daa fɛɛ pu pinne, na kee beɛri paari pu mu. Shi wemu

ƵƵ Yawutuu wε, mugigana lemu na Kile ya kujɔɔ mugi wee bε mu, kɔnhɔ pu bε di dā Yesu na ge, a p'i yee bε paari.

²⁸ A Pɔli ni Barinabasi di taatuunnɔ pye Ancɔsi n'a daa fεε pu yiri.

15

Yesu n'a daa fεε p'a pinnεge kemu pye Zheruzalemu ni ge

¹ Ayiwa, a namaa pii di ba yiri Zhude fiige ki ni na pa Ancɔsi ni. A p'i ba ganha na kalaa watii kaan cebooloo n'a daa fεε pu mu na: «Na saha ni Kile tudunmɔ Musa wo saliya wu ni, yee ya cekɔɔnrɔ pye wε, yee da zhɔ wε.»

² Pɔli ni Barinabasi ya ta sɔɔ pee jomɔ pu na wε. A l'i bye nakaagbɔɔrɔ pu tε ni, fo Ancɔsi n'a daa fεε p'a n'a daa fεε pii fara Pɔli ni Barinabasi na, p'i shε li tiinne tiin Zheruzalemu ni, pu ni tudunmɔɔ pee ni nɔhɔlεε pu ni.

³ A egilizi wu pu tun kari, a pu nigariwuu di doro Fenisi fiige ni Samari fiige ki ni. Shi wemu ƵƵ Yawutuu-i ge, wee ya sɔɔ Kile jomɔ pu na sɔɔgana lemu na ge, a p'i yee paari wee xuu wu n'a daa fεε pu mu. A pee jomɔ p'i daan pu cebooloo pu ni xuuni.

⁴ Ba Pɔli ni Barinabasi ya nɔ Zheruzalemu ni wε, a n'a daa fεε p'i pu ƵƵɔ ciri cirigazaana na. Tudunmɔɔ pee ni nɔhɔlεε pu bεeri bi bye wā. P'a já keree kiimu bεeri pye Kile baraga ni ge, a p'i kee bεeri paari Zheruzalemu n'a daa fεε pu mu.

⁵ Farizhεn piimu p'a dā Yesu na ge, a pii di yiri pu ni na jo: «Shi wemu ƵƵ Yawutuu wε, piimu p'a dā Yesu na wee shi wu ni ge, pee wo cekɔɔnrɔ bye ƵƵ fanha. Na fara lee na, p'a yaa na Ƶaari na sahanji ni Musa wo saliya wu ni.»

⁶ Lee wuu na, a tudunmɔɔ pee ni nɔhɔlεε p'i puyε ja na binne tiin, kɔnhɔ p'i yee suguri shiizhan.

⁷ Ba jomɔ p'a pa Ƶeri nakaagbɔɔrɔ pu tε ni wε, a Pyεeri di ba yiri yere na jo: «Na cebooloo, yeeye pyaa wa li fiin na Kile ya nε jaha bulo fo taatuunnɔ ni, kɔnhɔ nε Kile Jozaama pu jo shi wusama bε mu wemu ƵƵ Yawutuu wε, kɔnhɔ p'i Kile jomɔ logo p'i dā Yesu na.

⁸ Kile wemu w'a sipyii bεeri zɔɔɔ cε ge, wēe ya li cε na wee ya sɔɔ pu na. Lee wuu na Fεεere Munaa l'a tigi pu na ba l'a tigi wēe na tigingana lemu na wε.

⁹ Lee ya ta zhɔnrɔgɔ pye wε. L'a pu zɔɔɔ fiinne, bani p'a dā Yesu na.

¹⁰ Ni li wa mu, jaha na yee di wa giin y'i Kile taanna di wii wε? Wēe sefεlεε ni wēyε pyaa ya ta já tuguro temu na-ε ge, jaha na y'i wa giin y'i tee taha n'a daa fεε pu ƵƵɔ ni wε?

¹¹ Daganu lemu na yee ya dā na yee ya shɔ Kafɔɔ Yesu wo niime wu gbɔɔrɔ ni ge, mu li wa pii bε shizhaa na.»

¹² A sipyii pu bεeri di cari cari puyε na, na Pɔli ni Barinabasi yε bε wo nijoyo logo. Kile ya kakanhanjaa ni jaha sheshεere temu pye pu mu shi wu ni nε ni wemu ƵƵ Yawutuu wε ge, a p'i yee bεeri paari sipyiiire ti mu.

¹³ Ba Pɔli ni Barinabasi ya jo xɔ wε, a Yakuba di jomɔ pu lɔ na jo: «Na cebooloo, yi niwegee shan, y'i na kafila wu logo!

¹⁴ Shi wemu ƵƵ Yawutuu-i ge, yahagana lemu na Kile ya wu kasεge yaha wee shi wu na fo taashiine li ni ge, na pii jaha bulo pu ni na pye wuyε pyaa wuu ge, Simɔ ya yee bεeri paari na xɔ yee mu.

¹⁵ Simɔ wo jomɔ pe ni Kile tudunmɔɔ pu wo pu bεeri ƵƵ ninumɔ, bani l'a ka Kitabu wu ni na Kafɔɔ ya jo na:

¹⁶ «Lee kadugo na, n'a da ba guri ba.

Dawuda puga ke k'a to ge,
n'a da ba kee yereyevona yereye.
N'a da ba ki kataha ki beeri yirige, di ki tii.

¹⁷ Kɔnhɔ sipyiire tisara beeri di Kafɔɔ sha
ni shi wu beeri n'a yiri na pye naye wo ge.

¹⁸ Yee Kafɔɔ ya jo.

Wee w'a kii keree kii she fo taatuunnɔ ni.»*

¹⁹ Lee kadugo na a Yakuba di jo: «Lee wuu na, shi wemu ye Yawutuu we, wu d'a sɔɔ Kile Kafila wu na ge, ne funnɔ na, wɛe ya yaa na waha watii taha wu na we.

²⁰ Ga yi yere wu seme tun pu mu, na saraya yatɔɔyɔ yemu p'a gbuu yaperɛɛ na ge, pu ganha ba yee xaara xaa we. Na pu ganha ba dɔdɔɔɔɔ pyi we, na pu ganha ba yaxuyo, kelee shishan xaa we.

²¹ Bani na lɔ fo taatuunnɔ li ni, kulogoo ki beeri ni, Kile-pɛɛɛɛɛ piyeye yi ni, lee yere li l'a gaan na saha ni Musa wo saliya wu ni cadeɛngɛ beeri na.»

Tudunmɔɔ p'a seme tun n'a daa fɛɛ pii mu piimu ye Yawutuu we

²² Yakuba jomɔ p'a bi be tudunmɔɔ ni nɔhɔɛɛ, ni n'a daa fɛɛ pu mu. A pu pii pinne ni Pɔli ni Barinabasi ni, na pee tun kari Ancɔsi ni. A p'i jahagbaa fɛɛ shuun wa naha bulo n'a daa fɛɛ pu ni. Wa mege ye na Zhude, p'i wu pyi na Barisabasi, shuun wo wu mege ye na Silasi.

²³ A p'i seme wu le pu keɛ ni. L'a bi ka wee seme wu ni na:

«Wɛe piimu pu ye tudunmɔɔ pu ge, wɛe ni egilizi nɔhɔɛɛ ni n'a daa fɛɛ pu p'a we seme we tun wu cebooloo n'a daa fɛɛ pu mu piimu ye Yawutuu we, na ye Ancɔsi kulo le, ni Siiri fiige ke, ni Silisi fiige ki ni ge:

Wɛe ya yi shaari.

²⁴ Wɛe ya logo na sipyii pii ya yiri wɛe yiri naha, na she kafila wa taga yee hakilee pu wuregi, fo l'a pye yee mu funzhaga; na ta wɛe di ya pu tun we.

²⁵ Lee wuu na wɛe ya wuye na, na be nigin na, na li ta l'a pɔɔ na sipyii pii fara wu taanyiinne Pɔli ni Barinabasi na, wu pee tun yi mu.

²⁶ Pii namaa shuun we ya puye kan Kafɔɔ Yesu wo labye wu mu, fo na li pye jɛɛɛ ye l'a fo p'i xhu kanhama keɛ ni.

²⁷ Lee wuu na wɛe ya Zhude ni Silasi pinne ni pu ni, kɔnhɔ jomɔ pemu wɛe ya ka seme wu ni ge, p'i pee jo yi mu jɔ ni jɔ.

²⁸ L'a taan Fɛfɛɛɛ Munaa ni wɛe be ni, nago wu ganha da tuguro tatii taha yi na, kii keree kii kadugo na we. Kee keree ki kaa wɛe ya jo waha me yi mu.

²⁹ Yi ganha ba yaperɛɛ xaara, kelee shishan, kelee yaxuyo xaa we; y'i dɔdɔɔɔɔ yaha. Yi bu ja yiyɛ tanha kii keree kii na, lee ya jɔ. Kile wu tuun wa she wu na.»

³⁰ A p'i Pɔli, Barinabasi, Zhude ni Silasi ye yaha kari Ancɔsi ni. Ba pee ya nɔ wa we, na n'a daa fɛɛ pu beeri yiri pinne, na seme wu kan pu mu.

³¹ Ba p'a wee seme wu kalaa we, a lee yere l'i pu funnɔ taan xuuni.

³² Zhude ni Silasi ye be di bye Kile tudunmɔɔ, a p'i yere kan n'a daa fɛɛ pu mu, na pu logoo waha, na samɔhɔɔ le pu ni.

³³ A p'i cabyaa kii pye ni pu ni Ancɔsi ni. Lee kadugo na a p'i koo sha. A p'i li kan pu mu, na pu pye na Kile wu pu naha she pu tunveɛ pu yiri, na pu she kanha ta janiɛ na.

³⁴ [Ga lee be na, a l'i daan Silasi ni wee wu kori Ancɔsi ni.]

* 15:18 Amɔsi 9:11-12

35 A Pòli ni Barinabasi di gori Ancòsi ni. Pee ni sipyii piitiilee bi n'a daa fεε pu kalaa, na Kafò wo Jozaama pu be yeεε pyi.

Pòli ni Barinabasi ya waagi

36 Caŋa ka Pòli ya pa Barinabasi pye: «Barinabasi, kulogoo kiimu ni wèe ya toro, na Kile Kafila jo wà ge, wù kuri wù doro kee ni, wù ki n'a daa fεε pu pεεgi pu bi se jaha na n'a daa wu ni.»

37 Pu nigariwuu, Barinabasi funɔ bye, Yohana wemu p'a bi Marika ge, wee be wu pinne ni pu ni.

38 Ga Pòli ya ta sòo Yohana wu pinne ni pu ni we. Bani na pu yaha Panfili fiige ki ni w'a pa guri pu feni na labye wu ta wu sanha xhò we.

39 A l'i bye gilege Pòli ni Barinabasi te ni, fo na pu pye p'a waagi. A Barinabasi di gari ni Marika ni. A pu shuun wu jé kòrògò ka ni na kari Sipere ni.

40 A Pòli di Silasi jaha bulo. A n'a daa fεε p'i pu kaa le Kafò keŋe ni.

41 A p'i Siiri ni Silisi fiye yi beeri jaari, na samòhò le n'a daa fεε pu ni.

16

Timote ya fara Pòli ni Silasi na

1 A Pòli ni Silasi di gari Deribe ni, a p'i foro wà, na gari Lisitiri kulo li ni. Na she n'a daa fòo levòo wa ta wà, wee mege je na Timote. Wu nu bye Yawutuu n'a daa fòo wa, ga wu to w'i je Gireki.

2 N'a daa fεε piimu pu bye Lisitiri ni Ikone ni ge, pee beeri bi Timote mesaanja yu.

3 Lee wuu na Pòli ya li sha na Timote wu pye wu kapyebyenii. Yawutuu pu wuu na w'a Timote kòn, bani pu beeri bi li ce na Gireki wu je wu to we.

4 Pu nigariwuu ya toro kulogoo kiimu beeri ni ge, tudunmòo pee ni Zheruzalemu nòhòlee p'a keree kiimu teŋe ge, a Pòli di kee beeri paari pu mu, na p'a kee pyi.

5 Lee l'a bi n'a daa fεε pu pye pu na se jaha na n'a daa wu ni, egilizii pu ni. A la di ganha na faraa pu na caŋa beeri.

Pòli ya kashεε la ja Torowasi ni

6 A Kile Munaa l'i pu jaha kòn Kile Kafila wu jo na Azi fiige ki ni. A p'i Firizi ni Galasi fiye yi ja toro.

7 Ba p'a teŋe Misi fiige ki na we, a p'i ganha na giin p'i jé Bitini ni, ga Yesu Munaa li ya ta sòo pu jé wà we.

8 A p'i doro Misi kabanugo na kari Torowasi ni.

9 Kee caŋa ki piige Pòli ya kashεε la ja. A wu Masedoni shen ná wa niyerege ja wu na wu jeeri na yu: «Pòli, jò maye na, m'a ba Masedoni ni, m'a ba wù tege.»

10 Ba Pòli ya lee ja we, taapile ni a wu gbegele, na she Masedoni fiige ki ni. A wèe di li ce nakaara baa jo Kile ye pyaa k'a jo na wèe pu she Kile Jozaama pu jo pii sipyii pii mu.

Lidi ya pye Kafò Yesu wo n'a daa fòo Filipi kulo li ni

11 A wèe di jé kòrògò ka ni Torowasi ni, na nò Samoturasi ni. Tee jimuguro ti na wèe ya nò Nerapolisi kulo li ni.

12 A wèe di foro wà, na gari Filipi ni. Lee je Masedoni fiige ki kugbòo le, na je Orome fanha ki tateŋe ka. A wèe di cabyaa pye lee kulo li ni.

13 Ba cadeenge k'a pa na wε, a wεe di she kanha ki kadugo. Bani wεe bi giin na xuu wa wa wà pu mu dugo ki jɔ na, wee jε pu Kile-jεrege tapyege. Ba wεe ya na wà wε, na cεe pii ta p'a puyε pinne wà, a wεe di Kile Kafila jo pee mu.

14 Cee nigin ba bye pee ni, wee bi jé Yawutuu pu wo Kile koro li ni, wee mege jε Lidi. Wu kulo mege di jε Tiyatiiri. Fajεεyε wu bi berεε, yemu perεme ya waha ge. Wu bi Kile pεle A wu ganha na we kafila we nuri, a Kafɔɔ di fungongo fεεε kan wu mu w'a Pɔli kafila wu jaha ce.

15 A wu ni wu puga sheen pu beeri di batize. A wu Pɔli ni wu kaafεε pu jεeri na: «Yee bi dà li na na nε dà see na Kafɔɔ na, yi pa digi na puga.» A wu wεe karamu fo wεe ya sɔɔ.

Pɔli ni Silasi ya le kaso ni Filipi kulo li ni

16 Caɲa ka wεe ya kari Kile tajege ni, a bulozhɔ wa di wεe juɲɔ ciri. Jina wa wu bye wee ni, wee baraga ni wu bi celɔɔ pyi. Tee celɔɔ ti ni w'a bi wari nijeheme taa na gaan wu Kafɔɔ mu.

17 A wee cee jinaa wo wu daha yaha wεe feni, na sele, na yu: «Kile-gbɔtabaaga wo kapyeyii pu jε pii namaa piiri. Nuwuuro ya daa koo lemu ni ge, lee kaa p'a yu yee mu.»

18 Wee cee wu bi taha yaha Pɔli yε feni caɲa beeri na yee yu. Caɲa ka, a Pɔli di ba ganha na njmahana jεri, na jina wu pye: «Yesu Kirisa mege na, jina, foro cee wu ni!» Taapile ni a jina wu foro cee wu ni.

19 Ba wee bulozhɔ wu kafεε ya pu wari ta koro li jɔ l'a tɔ wε, a p'i Pɔli ni Silasi co kari kiiri kɔɔn kurunɔ ki mu.

20 Ba p'a na wà wε, na Oromε fanhafεε pu pye: «Pii namaa pii ya wεe kulo li wuregi, Yawutuu pu jε pii.

21 P'a sipyii pu kalaa keree kii ni na ta wεe Oromε sheen wo saliya wu ya gbara kee na wε, wεe di ya yaa w'a kee keree ki pyl bε wε.»

22 Ba sipyiire t'a pee jomɔ pu logo wε, a p'i yiri Pɔli ni Silasi feni. A fanhafεε p'i jo na pu pu fadeye wolo pu na, p'i pu kpɔn ni susɔɔ ni.

23 Ba p'a pu deele kpɔn wε, na pu le kaso ni. A fanhafεε p'i yi jo kaso gbaha ki kaseεge pyevɔɔ wu mu na p'a pu kaseri xuuni.

24 Ba kaso gbaha ki kaseεge pyevɔɔ w'a yee logo wε, a wu she Pɔli ni Silasi yaha kaso gbaha ki funɲɔ pura la ni, na pu tɔɔyɔ le tige ka ni na pɔ.

25 Ba jinε k'a pa jɔi wε, a Pɔli ni Silasi di ganha na Kile jεeri, na Kile masɔɲɔ yoyo cee. Kasolemεε pusamaa beeri bi yee nuri.

26 Na pu yaha lee na, a jinε k'i wakaraa cele xuuni, na kaso gbaha ki jahara fo na ki gburaya yi beeri pye y'a mugi yiye ni. A kasolemεε pu beeri wo tɔɔɔ shɔnhɔyɔ y'i bahala wolo.

27 Ba kaso gbaha ki kaseεge pyevɔɔ w'a jε, na gburaya yi beeri ta y'a mugi wε, a wu wu njɔpara kɔngi li kɔɔgɔ ni di daga wuyε gbo, bani wu bi giin na kasolemεε pu beeri ya paa.

28 A Pɔli di mujuugbɔɔ wà na: «Ma ganha da kakuunɔ pye mayε na wε, wεe beeri wa naha.»

29 A kaso gbaha ki kaseεge pyevɔɔ wu jo na pu sokinna le pa. A wu gburugi jé kaso gbapire li ni. W'a bi fya fo na fuguri, a lee di wu pye w'a she do Pɔli ni Silasi tɔɔyɔ ni.

30 Lee kadugo na a wu Pɔli ni Silasi yeege kpεenge ki na, na pu pye: «Na jahafεε, leke nε d'a yaa na pye, kɔnhɔ di juwuuro ta wε?»

31 A p'i wu jɔ shɔ na: «Dà Kafɔɔ Yesu na, ma na zhɔ ma ni ma puga sheen pu beeri.»

³² Lee kadugo na a Pɔli ni Silasi di Kafɔɔ jomɔ pu jo wu ni wu puga sheen pu beeri mu.

³³ Kee jijiɲe kiyɛ pyaa na, a kasogbaha ki kasɛɛge pyevɔɔ wu Pɔli ni Silasi ye nɔɔyɔ yi wɛɛ pye. A wu ni wu puga sheen pu beeri di batize.

³⁴ Lee beeri kadugo na a wu gari ni pu ni wu kaban, na she yalige kan pu mu. A we na we ni wu puga sheen beeri di fundanga pye xuuni, bani p'a dɔ Kilɛ na.

³⁵ Ba jiga k'a mugi wɛ, a Oromɛ fanha ki juɲɔfɛɛ p'i fanhafɛɛ pii tun kasogbaha ki kasɛɛge pyevɔɔ wu mu na wu Pɔli ni Silasi yaha.

³⁶ A kasogbaha ki kasɛɛge pyevɔɔ wu pee jomɔ pu jo Pɔli ni Silasi mu na: «Oromɛ fanha ki juɲɔfɛɛ p'a tuduro yaha pa, na pu yi yaha. Yi foro, yi da gaanji jajiɲɛ na.»

³⁷ A Pɔli di pee fanhafɛɛ pu pye: «P'a wɛɛ kpɔn sipyii pu beeri jii na kiiri kɔnbaa wɛɛ na, na ta wɛɛ bɛ di jɛ Oromɛ kulo li sipyii. Lee kadugo na na ba wɛɛ le kaso ni. P'i giin p'i wɛɛ peelee yeege nime kaso wu ni ge? Tapyege wa lee na bada we; na puyɛ pyaa ki pa wu yeege kaso wu ni naha!»

³⁸ A pee di guri na she pee jomɔ pu jo Oromɛ fanha ki juɲɔfɛɛ pu mu. Ba p'a logo na Pɔli ni Silasi bɛ jɛ Oromɛ sheen wɛ, a p'i fya.

³⁹ Lee na a p'i ba kafari sha Pɔli ni Silasi mu. A p'i pu yaha na pu jɛeri na pu jɔ puyɛ na p'i foro kulo li ni.

⁴⁰ Ba Pɔli ni Silasi ya foro kasogbaha ki ni wɛ, a p'i gari Lidi kaban, na she cebooloo pii ta wɔ. A p'i pee yeri na samɔhɔɔ le pu ni, na na kari.

17

Pɔli ni Silasi ya Kile Kafila jo Tesaloniki kulo li ni

¹ Pɔli ni Silasi ya foro Anfipolisi kulo li ni, na she dorɔ Apoloni kulo li bɛ ni. A p'i she nɔ kulo la ni lee mege jɛ na Tesaloniki. Yawutuu Kile-pɛɛɲɛ puga ka bye wɔ.

² A Pɔli di jɛ kee Kile-pɛɛɲɛ puga ki ni ba w'a tee na li pyi wɛ. A wu caɗɛɛnye taanri pye na taha yiyɛ na na se na Yawutuu pu juɲɔ cirini, na Kile Kafila wu naha yu pu mu.

³ Pɔli bi Kile Kafila wu naha sheɛ pu na na fiɲɲɛ, na yi yu pu mu na saha ni wee Kafila wu ni na Kile ya wemu naha bulo na pye Shɔvɔɔ ge, na wee na venhe ganha na na xu. Lee beeri kadugo na, wu na ba jɛ na foro xu ni. A wu pu pye: «Yesu wemu kaa wɛɛ ya yu yee mu ge, wee Kile ya pye Shɔvɔɔ we.

⁴ A Yawutuu pii di wee kafila wu ta can, a pee di ba dɔ Yesu na, na fara Pɔli ni Silasi na. A Girekii Kile jii fyaara sipyii ni jɛhemɛɛ pii bɛ di dɔ Yesu na ni megbɔhɔ cɛɛ ni jɛhemɛɛ pii bɛ.

⁵ Ga, a lee di jii zhaga yirige Yawutuu pusamaa mu. A pee di lapyebaalaa sipyiɲmuyɔ ya faanna pinne, na pee sɔn wɔ Pɔli ni Silasi na. A pee di tunmɔ taga kulo li beeri wuregi. A p'i puyɛ faari kari Pɔli ni Silasi taɔɲɔ ni nɔ wa puga, wee mege jɛ Zhasɔn.

⁶ Ba p'a she fɔ Pɔli ni Silasi ni wɛ, a p'i Zhasɔn ni n'a daa fɛɛ pii bɛ co, na pee fuulo kari fanhafɛɛ pu yiri. A p'i ganha na sɛɛ na: «Yi li wii, sipyii pii p'a fiige ki beeri wuregi ge, pee p'a nɔ wɛɛ bɛ mu naha,

⁷ a Zhasɔn di pu tirige wu puga. Keree kii p'a byi ge, kee ya bɛ ni Oromɛ saannaa pu beeri juɲɔfɔɔ Sezari wo saliya wu ni wɛ, bani p'a yu na saan wa betii wu jɛ, wee mege jɛ Yesu.»

⁸ Ba kulo li sipyii ni fanhafεε p'a pee jomɔ pu logo wε, a pee jomɔ p'i pu fungonyɔ wuregi.

⁹ M'a Zhasɔn ni n'a daa fεε pu ɲa p'a yaha ge, ɲɔmεε p'a kan fanhafεε pu mu.

Pɔli ni Silasi ya Kile Kafila jo Bere kulo li ni

¹⁰ Ba fanhafεε p'a n'a daa fεε pu yaha wε, kee caɲa ki piige kiyε pyaa ni p'a Pɔli ni Silasi yaha kari Bere ni. Ba p'a nɔ wá wε, na she jé Yawutuu Kile-peɛɛɛ puga ki ni, na Kile Kafila jo sipyii pu mu.

¹¹ Pee bi pɔɔɔ Tesaloniki shεen na, a p'i sɔɔ Kile Kafila wu na ni fundanga ni, na Kitabu wu suguri caɲa bεeri kee keree ki bi ɲε can.

¹² A Yawutuu ɲiɲεhemεε di dà Yesu na. A meɲbɔhɔ cèe ɲiɲεhemεε di dà Yesu na Girekii pu bε ni, na fara namaa ɲiɲεhemεε pii bε na.

¹³ Ga ba Tesaloniki kulo li Yawutuu p'a pa yi logo na Pɔli ya Kile Kafila wu yu Bere bε ni wε, a p'i yiri, na she Bere shεen pu sɔn wá pu na.

¹⁴ Ba lee ya pye wε, taapile ni a n'a daa fεε p'i gari ni Pɔli ni suumɔ lɔhɔ ki ɲɔ na, na wu le kɔrɔɔ ka ni.

¹⁵ A pii di binnε ni wu ni fo na she nɔ Ateni kulo li ni. A Silasi ni Timote di gori Bere kulo li ni. Ba Pɔli torogovεε pu kuriduun ya nɔ wε, a wu pu tun na pu pa Timote ni Silasi pye, na p'a se tɔvuyo na wee feni Ateni ni.

Pɔli ya yu ni Ateni kulo li sipyii pu ni

¹⁶ Na Pɔli yaha Ateni ni wu na Timote ni Silasi ye sigeε, a wu ba li sεeri na li ta Ateni kulo l'a ɲi yapεεε na. A lee di bye wu mu funzhaga.

¹⁷ Lee wuu na wu bi se Kile-peɛɛɛ puga ki ni na yu ni Yawutuu pu ni, ni Girekii piimu bi fyagi Kile na ge. W'a bi se pinnεε kpεenyε na caɲa bεeri, wu bu wemu ta wá, w'a ganha na yu ni weefɔɔ ni.

¹⁸ Fungɔngɔ fεε kuruyo yemu p'a bi byi na Epikure ni Sitoyiki ge, a yee wo sipyii pii di ba ganha na yu ni Pɔli ni. A pii di jo pu ni na: «Kajunɔ baa jomɔ pεke we di wa yu wε?» A pii bε di jo: «Li ɲε ma na giin kilelεε piitiilee kaa w'a yu wée ya piimu cε wε.» P'a yee jo bani Pɔli bi Yesu wo Jozaama pu yeε pyi, na xunεε li bε kaa yu.

¹⁹ A p'i gari ni Pɔli ni kulo li pinnεε kpεenge ka na, kee mege ɲε na Ayeropazi. Ba p'a nɔ wá wε, na Pɔli yege na: «Kalaafomɔ wemu ni m'a pa ge, ta wée na já wu logo?

²⁰ Yemu bεeri wée ya nuri mu ɲɔ na ge, yee bεeri ɲε wée mu nivoyo. Lee wuu na wée ya giin m'a yee ɲaha jo wu mu.» [

²¹ Ateni shεen ni pu nadadiinmεε bi ma pu tuun bεeri torogo kafilafomɔ jo ni wu logo na.]

²² A Pɔli di yiri yere kee kpεenge ki na na jo: «Ateni shεen, nε yee kaseri na yee ta yee na ɲε Kile shavεε see wuu.

²³ Na nε yaha nε na ɲaari yee kulo li ni, nε yee Kile tashaya saraya yi tawoloyo ɲiɲεheyε ɲa. Nε nigin ɲa yee peɛɛɛ yanmuyo yi ni l'a ka kee na na: «Yaaga kemu k'a bεlε ki tuugo di ya cε-ε ge, kee saraya yi tawologo.» Lee na yaaga kemu yee ya bεlε, yee di ya ki cε-ε ge, kee kaa nε yu yee mu.

²⁴ «Wee ɲε Kile, wemu w'a koɲɔ ni ki funɲɔ yanmuyo bεeri yáa ge. Wee wu ɲε fugba ni ɲiɲε yaavɔɔ wu bε. Wee ya den sipya keɲε puyaaga funɲɔ ni wε.

²⁵ Wee Kile wu mago ɲε sipya keɲε labye na na wee Kile w'a dεri wε. Bani wee w'a ɲiifεεε ti kaan sipyii mu; kafεεge kemu sipyii ya ɲmɔni ge, na kee bε kaan, ni yanmuyo yi saya bεeri.

²⁶ Sipyá nigin ni w'a shi wu beeri yeege, na wee yaha niñe ki kabaya yi beeri na. Na tēhene yaha pu tegege ni pu tatiinye na.

²⁷ W'a kii keree kii beeri pye, kōnhō sipyii di wee Kile kabaŋa sha p'i fulo wee na. Kōnhō pu daalapye wuu di wee Kile ta, bani Kile sanha ya lii wa shishiin na we.

²⁸ Bani

⟨Wee w'a wēe yāa, na niifere kan wēe mu,
na sefere be kan wēe mu wù já w'à ñeri.⟩

Mu yee wo yoccelee pii be ya jo na:

⟨Kile ni wēe ya foro.⟩

²⁹ «Kile ni wēe ya foro. Lee na wēe bi foro Kile ni, wēe ya yaa na li ce na sipyii keye y'a pene yanmuyo yemu yāa ni sanni, kelee warifyen, kelee kagereye ni ge, na Kile ñe ba yee pene yanmuyo yi ñe we.

³⁰ Lee kadugo na a Pōli di jo: «Kile ya taatorogoo keree ki wii nige we, bani ki cebaara t'a bi yee pye yee na ki pyi. Ga nime, Kile funño wa sipyii beeri pu kee keree ki yaha p'i daburaje jo xuu wu beeri ni, pu da wee Kile pele.

³¹ Bani Kile ya caŋa ka teñe, kee na wu da ba kiiri kōn kōñō ki beeri na ni tiime ni. Kile ye pyaa ya ná wemu ñaha bulo ge, wee wu da bye kiiri wu kōñvō. Kile ya ñaha sheshere temu she sipyii na wee shizhaa na ge, tee ñe na wee ñe na yeege xu ni.»

³² Ba p'a xurēne li kaa logo we, a p'i ganha na wu la wo. A pii di jo: «Caŋa katii wēe da ba yi saya logo ma mu.»

³³ A Pōli di foro pu niñe ni na kari.

³⁴ Lee be na, a pii di fara Pōli na, na bye Yesu n'a daa fee. Pee n'a daa fee pu ni, kulo li kiirikōn kurunō ki sipyá wa bye pu ni wee mege ñe Denisi, na fara cee wa be na wee mege ñe Damarisi, ni sipyii pii be.

18

Pōli ya jé Korēnte kulo li ni

¹ Lee kadugo na a Pōli di yiri Ateni ni, na gari Korēnte ni.

² Ba w'a nō wà we, na ná wa ña wà wee mege ñe na Akilasi. Yawutu wu bye wii wu d'a se Pon fiige ki ni. Pee nibavomō pu bye, wu ni wu shō Pirisili na yiri Itali fiige ki ni, bani saannaa Kulodi bi jo na Yawutuu pu beeri pu foro Oromē ni. Lee l'a Akilasi ni wu shō wu pye p'a yiri Itali fiige ki ni na pa. A Pōli di she foro pu na.

³ A wu kariñege leñe ni pu ni, na diin pu yiri bani pu shuun wu beeri bi labyenumō pyi. Fāya piyeyē pu bi yari.

⁴ Ga cadeenge beeri Pōli na gari Kile-pene puga ki ni, na she ganha na yu ni Yawutuu ni Girekii pu ni. W'a bi giin wu pu ñeri, p'i sōō Kafō na.

⁵ Ga ba Silasi ni Timote ya yiri Masedōni ni na pa we, Pōli ya ta latii pye nige ni Kile Jozaama pu yere li ye be we. W'a bi yi yu na wari Yawutuu pu mu na Kile w'a Yesu ñaha bulo na pye Shōvō.

⁶ Ga Yawutuu pu ya ta sōō pee jomō pu na we, a p'i ganha na Pōli fanri, na joguunō yu na waa wu na. Lee na a Pōli di wu fadenē ñahara na lee na ba bye seeri kaa na p'a she Kile jomō ni. Lee kadugo na a Pōli di jo: «Yee Yawutuu bye yee di ya ñuwuuro ta ñiga na we, yee p'a lee pye ne be we. Nime shi watii mu n'a da zhe Kile kafila wu jo.»

⁷ Ba Pòli ya pee jomò pu jo wε, a wu yìri pee sipyii pu tàan na kari ná wa puga, wee mεge jε Tite Zhutusi. Kile jñi fyaara sipya wu bye wii. Wu kaanja ki bi sozi Kile-pεεηε puga ki na.

⁸ A Kile-pεεηε puga ki jñuηòfòò ni wu puga shεen di ba dà Kafòò na, wee mεge ki bye Kiripusi. Korente shεen piimu be p'a Pòli jomò pu logo ge, a pee njehemεε be di dà Kafòò Yesu na. A p'i pee batize.

⁹ Canja ka piige ni Kafòò ya pa yi jo Pòli mu kashεε la ni na: «Ma ganha da vya sipya wa shishiin be na wε! Ta yu, ma ganha da joo mayε na wε!

¹⁰ Bani nε wa ni ma ni. Sipya wa shishiin da ga já ma co wu kakuunò pye ma na wε, bani nε sipyii ya jεhe le kulo le ni.»

¹¹ Lee na, a Pòli di gori yaha Korente ni, na sipyii kalaa Kile Kafila ni fo yee nigin ni yeye gbaara.

¹² Tuun wemu ni Galiyòn bi bye gbafenεeri Akayi fiige ki ni ge, a Yawutuu p'i puyε pinne na yiri Pòli feni, na wu co kari kiirikòon kuruηò ki mu.

¹³ Na jo: «We ná we ya sipyii pu jñuyò kyεεgi na p'a Kile pεεε pεεεgana lemu na ge, lee ya saha ni wée wo saliya wu ni wε.»

¹⁴ Ga Galiyòn ya ta Pòli yaha w'a tajogo ta wε, a wuyε pyaa di jomò pu lò na Yawutuu pu pye: «Nago kakuunò la we ná we ya pye kelee kapyebaana, nε bi da zòò na yi jomò logo.

¹⁵ Ga ma na jo li wa lee la wε, fo yee ni sipyiire tisara ni yi wo saliya wu wo nakaara keree ye, yiyε pyaa ki yee jaha shòonri. Nε kunni tòogò wa wee kiiri wu gòn ni bada wε.»

¹⁶ Ba w'a yee jo wε, na pu kòri yeege kiiri wu takòngò ki ni.

¹⁷ Ba l'a pye mu wε, a pee Yawutuu p'i wò Kile-pεεηε puga jñuηòfòò wu na. Wu mεge ki bye na Sositεε. A p'i wu deele kpòn. A Galiyòn di wuyε pye kannu wa ya pu jaa be wε.

Pòli ya kuri she Ancòsi ni

¹⁸ Pòli ya mò xuuni Korente ni. Lee kadugo na a wu koo sha n'a daa fεε pu mu. A wu ni Pirisili ni Akilasi di jé kòrògò ka ni na gaanji shiizhan Siiri fiige ki ni. Pòli bi jòmεε lò Kile mu, lee l'a wu pye, ba w'a nò Sankere ni wε, na wu jñuηò kuu wà, na na toro.

¹⁹ Ba p'a nò Efese kulo li ni wε, a p'i digi wà, na jé kanha ki ni. A Pirisili ni Akilasi di gori wà. A Pòli di she jé Kile-pεεηε puga ki ni, na jo ni Yawutuu pu ni.

²⁰ A pee di li sha wu mu na wu jεri pye pu mu; ga Pòli ya sòò wε.

²¹ A wu koo sha pu mu, na pu pye na Kile bu sòò na wee na ba guri ba sanha pu mu. Lee kadugo na a wu she jé kòrògò ki ni na gaanji.

²² Ba kòrògò k'a she nò Sezare kulo li ni wε, a wu foro, na gari Zheruzalemu ni, na she n'a daa fεε pu shaari. A wu yiri wà, na gari Ancòsi ni.

²³ A wu jεri pye Ancòsi ni. Lee kadugo na a wu gari Galasi ni Firizi fiye yi ni. A wu yee fiye yi wo kulogoo ki bεeri jaaari na n'a daa fεε pu kalaa, kònho pu niye di juri n'a daa wu ni.

Apòlasi ya Kile Kafila jo Efese kulo li ni

²⁴ Yawutu wa bi pa Efese ni, wee mεge jε na Apòlasi. Alekizandiri shen wu bye wii. Wee ná wu bi jomò ce l'a toro. W'a bi Kile Kafila wu be ce xuuni.

²⁵ Sipya wa w'a bi Kafòò Yesu kaa jo wu mu. Ga wu wo nijeye yi tehenε li bi bye Yohana Batizelipye wo kalaa wu ye. Ga lee be na w'a bi la le na Yesu kaa yu na jògi sipyiire ti bεeri mu ni wu zò wu bεeri ni.

²⁶ Caṇa ka w'a pa yiri, na yu ni lowaa ni sipyiire ti beeri nii na Kile-peene puga ki ni. Ba Pirusili ni Akilasi ya wu kalaa wu logo we, a pee di wu yiri kari pu puga, na she Yesu koo li jaha jo na jo wu mu.

²⁷ Lee kadugo na, caṇa ka Apolosi funṇo bi bye wu she Akayi fiige ki ni. A n'a daa fee p'i wu luu waha, na seme tun Akayi n'a daa fee pu mu, na wu bu no wa, na p'i wu co jo. Ba w'a no wa we, piimu pu je Yesu n'a daa fee Kile wu niime wu gboro ni ge, a wu kalaa wu la fara pee wo n'a daa wu na, na nahagbaasheere kan pu mu xuuni.

²⁸ Bani wu kafila wu bi tajogo fo Yawutuu pu na sipyii pu beeri nii na. A wu li she na foro Kile Kafila wu ni na Yesu wu je Kirisa we.

19

Poli ya Kile Kafila jo Efese kulo li ni

¹ Na Apolosi yaha Korente ni, a Poli di Azi boboyo fiige ki kon jeri, na no Efese ni, na n'a daa fee pii ta wa.

² A Poli di pee n'a daa fee pu yege na: «Tuun wemu ni yee ya da Yesu na ge, yee ya Fefere Munaa li ta wee tuun wu ni ya?» A p'i Poli jo sho na: «Wèe ya ce na yaaga ka be mege ki je Fefere Munaa we.»

³ A Poli di pu yege sanha na: «Batizeli weke yee d'a pye we.» A p'i wu jo sho na: «Yohana Batizelipye wo we.»

⁴ A Poli di pu pye: «Batizeli wemu Yohana bi byi ge, wee bi li shee na sipyii ya daburaje jo pu jurumu wu na. A wu Izirayeli sipyii pu pye na wemu w'a ma wee kadugo ge, na pu da wee na. Wee mege je Yesu.»

⁵ Ba pee sipyii p'a pee jomɔ pu logo we, na ganha na puye kaan nime pu na batizeni Kafɔ Yesu mege na.

⁶ Lee kadugo na a Poli di wu keje taha pu na, na Kile jeeeri pu mu. A pu beeri di Fefere Munaa ta na ganha na shi watii jomɔ yu, na ganha na kapanjaa yu.

⁷ Pii sipyii pii bi namaa ke ni shuun shi xo.

⁸ Na Poli yaha wa Efese ni, wu bi se Kile-peene puga ki ni, na Kile saanra ti Jozaama pu yu sipyiire ti beeri mu na fiinne, na li shaa wu jomɔ pu logovee pu beeri mu na pu je tee saanra ti ni. W'a bi lee pyi fo na she no yeye taanri na.

⁹ Sipyii pii funṇo bye pu da Yesu na we, pee bi Poli kafila wu she, na joguumo taga Yesu koo li mege kyegi. Lee wuu na Poli ya n'a daa fee pu yiri laha pee taan, na gari ni pu ni Tiranusi wo kalaa tapyege ki ni. A wu ganha na pu yeri ni Kile Kafila ni wee xuu wu ni caṇa beeri.

¹⁰ A Poli di li pye mu fo yee shuun. Sipyii piimu bye Azi fiige ki ni ge, Yawutuu fara Girekii na, pee beeri ya Kile Kafila wu logo.

Seva jalaa gbarashuun w'a giin da jinaa kori

¹¹ Poli ya kakanhaṇaa nijehene pye Kile baraga ni sipyii sanha kiimu tuugo ja na we,

¹² Ali faya kelee fanṇo kiimu beeri bi gbɔn Poli cere ti na ge, pu bi kee luu na deri yama fee na p'i juuno. Jinaa je piimu ni ge, na ki teri pee be na jinaa p'i foro pu ni.

¹³ Yawutuu pii bi jaari na giin da jinaa kori da yeege sipyii ni. Caṇa ka p'a pa yiri na p'i she jinaa kori yege wa ni Yesu mege na. Jomɔ pemu ni pee bi giin da jinaa pu kori ge, pee pu wa me: «Poli ya Yesu wemu wo Jozaama yere pyi ge, yi foro we ni wee Yesu wu wo mege na!»

14 Yawutuu wo saraya ᵐaha shəonrivəə wemu mεge ki ᵐe na Seva ge, wee wo jalaa gbarashuun w'a we labye we pye.

15 Ba p'a yee jo ni jinaa sipya wu ni wε, a jina wu pu ᵐə shə na: «Nε Yesu ce, na Pəli bε ce, ga yee di ᵐe jəgə yε wε?»

16 A wee ná jinaa wo wu do pu na, a wu fanha di ᵐehε pu na, a wu pu kpən na bana bana, na pu fāya bε wolo pu na. A pu ceepilegee wuu di baa foro puga ki ni.

17 A lee kaa l'i Efese shεen pu bεeri círi, Yawutuu fara Girékii na, a pu bεeri di fya. Lee wuu na a sipyiire t'i ganha na Kafəə Yesu mεge ki pεle.

18 Lee na piimu pu bi dà Yesu na ge, a pee niᵐehεmεε di ba daburaje jo pu kakuuyo yi na, na yi paari sipyiire ti bεeri ᵐii na.

19 Piimu pu bi siganma pyi ge, a pee niᵐehεmεε di ba ni pu siganma sεmεε ni, na ba pu sorogo sipyiire ti bεeri ᵐii na. A p'i pee sεmεε pu wari ᵐəyə wá wá yiye na, a y'i bε ni warifyen tuunəə kabəfoᵐəə kε (10.000) shi ni.

20 Lee funᵐə ni a Kafəə wo kafila wu ganha na se taa na se ᵐaha na, fo na sipyiᵐehεmεε pye p'a fara n'a daa fεε pu na.

Tunmə pemu p'a tin Efese kulo li ni ge

21 Lee bεeri kadugo na a Pəli di li shε na wee na doro Masedəni fiige ke ni Akayi fiige ki ni w'a se Zheruzalemu ni. A wu li shε na wee bu nə wee xuu wu ni, na wee na zhe Oromε bε ni.

22 A wu wu tεgeveε shuun yaha kari wuyε ᵐaha na Masedəni ni. Pee ᵐe Timote ni Erasiti. A wuyε pyaa di gori Azi fiige ki ni, na jeri pye wà.

23 Wee tunun wu ni a tunmə di din Yesu koo li wuu na.

24 Tudunna wa bye wà wee mεge ᵐe Demecusi. Efese shεen yaperε lemu li ᵐe yaperεzhə p'i li mεge yiri na Aritemisi ge, w'a bi lee wo puga ki tuugo nifenhεfenhεyε yari ni warifyen ni na bεrεε sipyii mu wari niᵐehεmεε na.

25 Caᵐa ka, a wee ná wu ba wu kapyebyii ni wu tudunᵐii pii yiri na pu pye: «Y'a li ce na we labye we ni wèe ᵐəlige ya fōro.

26 Ga nime le Pəli ya byi ge, yeeyε pyaa ya lee logo, na li ᵐa bε. Le kaa le wa Efese kulo li yε ᵐunᵐə kaa wε de! Ga l'a giin di bye nime Azi fiige ki bεeri ᵐunᵐə wuu. Wee Pəli wu w'a yu na sipyii ya pεεᵐε yanᵐuyə yemu yari ni pu keye ni ge, na yee ᵐe see yanᵐuyə wε. Pee jomə p'a sipyii niᵐehεmεε ᵐuyə kyεegi xə.

27 Lemu l'a wù funyə shaa ge, le ganha bu da wù lada koro tə wε. Ga lee yε bε wε. Li bu shε ᵐaha na, wèe yaperεzhə wemu mεge ki ᵐe Aritemisi ge, sipyii pu na ba kadugo le wee ni. Pεεᵐε ke w'a daa ge, kee na ba gən wu na, na ta Azi fiige ki shεen ni fiye yi saya bεeri wo sipyii di wu pεle.»

28 Ba Demecusi ya pee jomə pu jo le sipyii pu niwegee ni wε, a pu logoo di yiri. A p'i ganha na sele na yu: «Efese shεen yaperεzhə wemu mεge ki ᵐe Aritemisi ge, w'a pεle, wu ᵐəhə ᵐe wε!»

29 A pee tunmə p'i kulo li bεeri wuregi. Lee bi Pəli tahama-nəhəməə pii ta wà, pee meyε ᵐe, Gayusi ni Arisitaaki. Pee bye Masedəni shεen, a sipyiire ti gburogi kari na shε pee co, na pu fuulo na kari pinneε kpeεnge ki na.

30 A Pəli yε pyaa di ganha na giin wu shε sipyiire ti feni, ga n'a daa fεε pu ya ta səə wε.

31 Azi fiige ki sipyigbəə pii bε bye wà, pee bye Pəli naᵐiinεε. A pee bε di tuduro tun Pəli mu, na wu ganha da zhe sipyii pu tapinnege ki ni wε.

32 Tunmə p'a pa bεle sipyii pu tapinnege ki ni, wa niᵐoyə ni wa woyə ᵐe nigin wε. Sipyiire tiyε pyaa bε bi tiyε kapinneε ᵐunᵐə ce wε.

³³ Yawutu ná wa bye wà wee mēge jē na Alekisandire. A sipya wa di kii keree kii jaha jo wu mu. A Yawutuu pusamaa di wee ḡmunuḡo na wu she nahagbaa li na wu jo. A wee di wu keḡe yirige na jomḡ wa wee mu. W'a bi giin wu li she sipyiire ti na na Yawutuu pu ya ta kakuunḡ la shishiin pye we.

³⁴ Ga ba sipyiire t'a li cē na Yawutu wu jē wē, a pu bēeri di ganha na zēle fo lēēēē shuun shishiin na yu: «Efese sheen wo yaperēzhḡ Aritemisi w'a pele, wu jḡhḡ jē wē!»

³⁵ Li ya ta jḡ wē, fo kulo li fekama wuyē pyaa ya la le na tunmḡ pu yereḡe. A wu pu pye: «Efese sheen, koḡo ke bēeri ya li cē na yaperēzhḡ Aritemisi we w'a yiri fugba we ni na pa do ge, na Efese kulo li l'a wee ni wu gbaha ki kasēge pyi.

³⁶ Wa shishiin da já yee kaala wē. Lee na yi loxulo ta, yi ganha ba keree pyi yiyē jḡḡo feni mu wē.

³⁷ Bani yee ya baha pii namaa shuun we na na co na pa naha, na ta pee di ya yaaga yu yaperēgbaha ki ni wē, p'i wa joguumḡ bē jo na wá wēē yaperēzhḡ nigbḡhḡo ki na wē.

³⁸ Ga wa bu la pye Demecusi ni wu kapyebyeni pu na lemu ya bē wē, kiiri cagongḡ wa, fanhafēē pu bē di wa. Pu she ni lee kaa li ni pee mu.

³⁹ Kelee kaa latii bi jē, yi na já ba wū cabinnege caḡa ke.

⁴⁰ Ni lee kunni bē wē, tunmḡ pemu wēē ya yirige niḡaa ge, pu na já wēē jaagi pee wuu na na wēē p'a giin wū sipyiire ti jḡyḡ kyēēgi. Bani pu bu wū yege, wū wa da já sipyiire ti kapinnēē jḡḡo jo sipya wa shishiin mu wē.»

⁴¹ Ba w'a yee jo xḡ wē, na sipyiire ti bēeri pye na t'a gaanji piyēye.

20

Pḡli ya jaari Masedḡni ni Girekii fiye yi ni

¹ Ayiwa, ba tunmḡ pu kafugo ya pa wo wē, a Pḡli di n'a daa fēē pu yiri pinne; na jo ni pu ni, na pu yeri, na pu logoo waha, na na koo sha pu mu, na gaanji Masedḡni fiige ki ni.

² Pḡli nidorowo kee fiige ki ni, a wu kafila wa taga lowagaa kan wee xuu wu n'a daa fēē pu mu, na na toro na gaanji Girekii fiige ki ni.

³ A wu yeye taanri pye wà, na ba gbegele caḡa ka na wu kḡḡgbḡhḡ ka lḡ w'a se Siiri fiige ki ni. Ga, a wu ba logo na Yawutuu pii p'a woni pye wu mēge na. A wu kḡḡgbḡhḡ ki wo zhe wu fiin, na guri pa dorḡ Masedḡni ni na kari wà tḡyḡ na.

⁴ Sipyii piimu pu bi pinne ni Pḡli ni wu jaagoo li na ge, pee pu wa mē: Bere sheen Pirusi ja Sopateri, ni Tesaloniki sheen shuun: Arisitaaki ni Sekundusi, ni Deribe sheen Gayusi, na fara Timote na, ni Azi fiige sheen shuun: Tishiki ni Torofime.

⁵ A pee di dorḡ wēē jaha na, na she wēē sige Torowasi kulo li ni.

⁶ Ba Shizhenherē Baa Buuri Kalene l'a toro wē, a wēē di jé kḡḡgbḡhḡ ka ni Filipe kulo li ni, na cabyaa kaguro pye na na nḡ Torowasi ni, na she pu ta wà. Ba wēē ya nḡ wà wē, na cewuu nigin pye wà.

Pḡli ya Utikusi nixhugo jē Torowasi kulo li ni

⁷ Pḡri jimuguro nibiige ki ni, a wēē bēeri di she binne, kḡnhḡ wū Kafḡ wo yalige ki li shiizhan. A Pḡli di n'a daa fēē pu yeri. Wu funḡo bi bye wu ba lḡ w'a gaanji kee caḡa ki jimuguro. A wu sii mḡ jomḡ pu na n'a daa fēē pu mu fo na she jḡḡe ki jḡ.

8 Wèe bɛɛri pu bye wà na pinne zangaso wa ni. A p'i sokinnaa niɲeheme le le na yaha puga ki ni.

9 Leɔɔ wa bye ni wèe ni, wu mege ɲe na Utikusi; Wee nidenge di bye puga ki fenetiri wu ɲɔ na. A wee di bye wà na ba ɲmunɔ, fo na funɲɔ wɔ wuyɛ na. Na Pɔli yaha wu na yu, a ɲmunumɔ p'i ba wu figi. A wu yiri wà fo zangaso wu puga taanri wogo ki ɲunɔ ni, na ba do ɲiɲe na. Ba p'a pa di ba wu lo we, na ba wu ta w'a xu.

10 A Pɔli di digi, na she leele wu ɲunɔ ni, na wu co wu keye ni, na wèe pye: «Yi ganha da yi fungonyo yi kyeeɲi we! Wu wa ɲii na.»

11 Lee kadugo na a Pɔli di dugi zangaso wu ni sanha, a wu ni n'a daa fee p'i she puyɛ pinne wà sanha. A p'i binne li shiizhan Kafɔ mege na. Lee kadugo na a Pɔli di jo na mɔ ni pu ni sanha, fo na she ɲiga ki pye k'a mugi, na na kari.

12 A Utikusi puga sheen di gari ni wu ɲii wo wu ni puga. A lee kaa l'i sii n'a daa fee pu bɛɛri logoo ɲiɲe.

Kɔɔgbɔhɔ k'a yere ni Pɔli ye ni kulogoo niɲehɛɲe ni

13 Lee kadugo na a wèe di jé kɔɔgbɔhɔ ka ni na doro Pɔli ɲaha na na gaanɲi Asosi kulo li ni. Bani wu bi jo na tɔɔɔ na wee da da gaanɲi Asosi ni, na wèe di she wu lo wà.

14 Ba wèe ya she wùye ɲunɔ círi Asosi ni lee cirigana li na ni Pɔli ni we, a wu be di jé kɔɔgbɔhɔ ki ni. A wèe di gari kulo la ni lee mege ɲe na Mitilɛni.

15 Caɲa kemu wèe ya foro wee xuu wu ni ge, kee caɲa ki ɲimuguro a wèe di nɔ Kiyɔsi kulo li shizhaa na. Ki ɲimuguro shuun wuuro, a wèe di nɔ Samɔsi kulo li ni. Ki ɲimuguro taanri wuuro, a wèe di nɔ Milɛti kulo li ni.

16 Pɔli funɲɔ bye wu yere Efese kulo li ni we, kɔnhɔ wu ganha da mɔ doro Azi fiige ki ni we. Wu bi sige kanha wu nɔ Zheruzalɛmu ni, kɔnhɔ wu bu já nɔ wà, wu she Pantekoti wu caɲa ki ɲunɔ círi wà.

Pɔli ya Efese kulo li n'a daa fee nɔhɔlee pu yeri

17 Lee wuu na Pɔli ya tiin Milɛti kulo li ni, na pii tun na pu she Efese kulo li n'a daa fee nɔhɔlee pu yiri pa.

18 Ba p'a pa nɔ we, a wu pu pye: «Na cebooloo, fo caɲa kemu tɛhɛne na ne na tɔɔɔ shan Azi fiige ki ni ge, fo na pa nɔ ɲiɲaa na, yee wa ne ɲaarigana ni ne kapyeege ki bɛɛri ce.»

19 Ne naye tirige tuun bɛɛri ni na kapyɛɲe pyi Kafɔ mu, na ɲaa soro, na ɲesinme wo. Yawutuu be ya woni pye ne kaa na tɔɔɲii niɲehɛɲe ni, na sii kanhama nigbɔ nɔ ne na xuuni.

20 Lee be na, yee kuduun ɲe kaa lemu ni ge, ne lee la shishiin ɲmɔhɔ yee na we. Ne yee kalaa Kilɛ Kafila wu ni sipyii bɛɛri ɲii na, na yi kalaa yiyɛ pyaa piyɛɛ be ni.

21 Na yi jo na waha sipyii pu bɛɛri mu, Yawutuu fara Girekii na, jo pu daburaje jo pu jurumu wu na, p'i sɔɔ Kilɛ na, p'i dà wu Kafɔ Yesu na.

22 «Ayiwa nime, Zheruzalɛmu ni di wa gaanɲi. Kilɛ Munaa l'a na ɲaha co na se wà. Le l'a da zhe na ta wà ge, di wa lee ce we.»

23 Ga kulo bɛɛri ni kunni n'a toro ge, Fɛfɛɛɛ Munaa na li she na na, na kasolene ni kanhama pu wa na ɲaha na wà.

24 Lee be na ne na munaa li wii yaaga we. Le l'a dan ne ni ge, lee li wa me. Tuduro te t'a kan ne mu ge, na tee shɔɔnri fo ti tɛhɛne. Kafɔ Yesu ya labye wemu bɛɛri kaa le ne keɲɛ ni ge, ne funɲɔ wa di wee bɛɛri pye di wu xɔ. Wee labye wu wu wa me, na Kilɛ wo niime we wo Jozaama pu jo sipyii pu mu.

²⁵ «Ayiwa, ne toro yee piimu niŋe ni, na Kile saanra ti wo kafila wu jo ge, ne li ce jo ne ni yee wa da wùye ja nige we.

²⁶ Lee l'a li pye n'a yi fiinne jo yi mu, sipya wa shishiin wo shishan foo wa ne na nige we.

²⁷ Bani ne Kile nidaan beeri she yee na, ne yafiin nmohò yi na we.

²⁸ Ayiwa, yi kaseege yaha yiyè na de! Fefee Munaan l'a yi tenge dubyagbaha kemu juŋò ni ge, yi kee co xuuni ba dubyanaha-jemeje we. Kile ya n'a daa fee piimu shò wu Ja wu wo shishan pu baraga ni ge, yi kaseege yaha pee na, y'i pu comò ce.

²⁹ Neyè pyaa ya li ce jo ne nigarixhògò na yacoyo na ba jé yee niŋe ni, na do dubyaa pu na.

³⁰ Ali yeeye pyaa kii be ni naha, pii na ba foro yee ni, na kafineye taga n'a daa fee pii juuò kyeege, na pye puyè pyaa wo kalaapiire.

³¹ Lee wuu na, yi kaseege yaha yiyè na. Yi yi funyò tirige li na na yee taanri ne pye naha yee niŋe ni na yee beeri nigin nigin wu kalaa cana fara piige na, fo na nesinme wo yee kaa na.

³² «Ayiwa, nime n'a da yi kaa le Kile ni wu niime jomò pu keŋe ni. Kile ya sipyii piimu pye fefee ge, yee be pu wa pee ni. Wu na ba fanha kan yi mu n'a daa wu ni, loolodaa lemu be w'a keme yaha ge, na lee be kan yi mu.

³³ Ne ta nii yeege wa shishiin wo wari, kelee wu sanni, kelee wu fàya feni we.

³⁴ Yee ya li ce na jo neye pyaa keye yi wo labye w'a ne keree beeri yaa, na na jaarijii pu beeri wogoo yàa*.

³⁵ Ne li she yee na shegana beeri na jo mu wèe ya yaa na kapyeŋe pyi na la baa fee pu teri, na wù funyò tirige ni Kafò Yesu ye pyaa wo jomò pu ni na: «Duba ya daa gan funŋò ni na toro da na.»

³⁶ Ayiwa, ba Pòli ya xò pee jomò pu na we, na nuguro sin, a wu ni n'a daa fee pu beeri di binne Kile jeeri.

³⁷ A n'a daa fee pu beeri di sii mehe su xuuni Pòli gari wuu na. A p'i wu shaari ni taanŋeege fo ni.

³⁸ Lee kadugo na a p'i Pòli torogo na pa kòrògò ki jò na. Pòli ya jomò pemu jo na njaa tene na na pu da nii taha wee na nige-e ge, pee jomò pe bi pu jahaya tanha xuuni.

21

Pòli ya kari Zheruzalemu ni

¹ Ayiwa, wee tuun wu ni a wèe di fò wu kan wùye mu ni n'a daa fee pu ni, na jé kòogbòhò ki ni na kari Kòsi ni. Kee cana ki jimuguro, a wèe di nò Orode ni, na yiri wà, na gari Patara ni.

² Ba wèe ya nò wà we, na kòogbòhò ka ta ki na se Fenisi fiige ki ni. A wèe di jé kee ni na kari.

³ Ba wèe ya she nò Sipere fiige ki shizhaa na we, ma jehè yere kòogbòhò ki ni ma na da kee jaa. A wèe di kee yaha me kamene ce wu ni, na doro kari Siiri fiige ki ni. A kòogbòhò ki she yere Tiiri kulo li ni, bani lee kulo li ni tuguro ti bi yaa na tirige.

⁴ A wèe di foro kòogbòhò ki ni, na jé kanha ki ni, na she n'a daa fee pii ta wà Tiiri ni. A wèe di cewuu nigin pinne pye ni pee ni wà. Pòli bi da zhe kanhama

* **20:34** Kapyegee 3:18 wu kalaa.

pemu ja Zheruzalemu ni ge, Fefere Munaa bi pee kaa jo pee n'a daa fee pu mu. A pee di Pöli pye: «Ma ganha bu she Zheruzalemu ni we.»

⁵ Ga ba wée cagaraga k'a pa nō we, n'a daa fee pu fara pu cēe na, na fara pu nōhōpiire na, a pu beeri di foro di zhe wēe torogo. A p'i foro ni wēe ni kanha ki ni na kari fo kōrōgō ki jō ki na. A wēe beeri di she binne nuguro sin wā lōhō ki jō ki na, na Kile jere.

⁶ Lee kadugo na a wēe di fō wu kan wūye mu, na jé kōōgbōhō ki ni, a pee kunni di guri na gaanji pu kabanya ni.

⁷ Ayiwa, ba kōōgbōhō k'a yiri ni wēe ni Tiiri kulo li ni we, a wēe di she digi kulo la ni lee mege je na Potolomasi; Wā wēe ya kōrōgō ki wo jara li jō yaha. A wēe di foro kōōgbōhō ki ni, na jé kanha ki ni, na she n'a daa fee pu shaari, na lee canja jii le pinne pye ni pu ni shiizhan.

⁸ Kee canja ki jimuguro, a wēe di jaari kari Sezare kulo li ni, na she digi Filipe jūnjō ni. N'a daa fee pu bi sipyii gbarashuun wemu jaha bulo na pee pu tudunmō pu tege labye wu na ge, wee Filipe we be w'a bye pee gbarashuun we ni. Kafōo Yesu wo Jozaama pu jōwōo wa wu bye wii.

⁹ Dōjine pushaa nacebaalaa shishere wu bye Filipe mu. Kile bi jomō yu pee beeri mu pu na dorogo sipyii mu.

¹⁰ A wēe di diin Filipe kaban na cabyaa nijehene pye wā. Na wēe yaha Filipe kaban, a Kile tudunmō wa di ba ba canja ka na yiri Zhude fiige ki ni. Wee mege ki bye na Agabusi.

¹¹ A wee ná wu nō wēe na, na Pöli wo kirimēe lō, na lee taga wuyē pyaa keye ni wu tōyō pō, na jo: «Fefere Munaa l'a jo na Yawutuu pu da ba she le kirimēe le kafōo co Zheruzalemu ni, na wu pō le pōgana le na, na wu le shi watii keje ni wemu je Yawutuu we.»

¹² Ba wēe ya pee jomō pu logo we, a wēe ni wee xuu wu sheen di binne Pöli jere jo wu ganha bu she Zheruzalemu ni we.

¹³ A Pöli di jo: «Naha wo mehe yee di suu me we? Y'a giin y'i na jaha tanha ge? Ne gbegele xō xu ka na Zheruzalemu ni Yesu Kirisa mege wuu na pu da jo pōōō.»

¹⁴ Wēe ya pa li ja nago Pöli ya go wu wu hakili laha Zheruzalemu shee li na-e ge, a wēe di cari, na jo: «Le li wa Kile jidaan ge, lee li pye.»

¹⁵ A cabyaa dama dama di doro, a wēe di gbegele na gari Zheruzalemu ni.

¹⁶ A Sezare kulo li wo n'a daa fee pii di binne kari ni wēe ni. Ba wēe ya nō Zheruzalemu ni we, wēe bi yaa wēe pu tigi ná wemu jūnjō ni ge, a pee n'a daa fee p'i gari ni wēe ni wee kaban. Wee ná wu mege ki bye na Minasōn, Siperē shen wu bye wii. Wee bi dā na xō Yesu na l'a mō.

Yakuba ya Pöli yeri

¹⁷ Ba wēe ya nō Zheruzalemu ni we, a wēe cebooloo n'a daa fee p'i wēe jūnjō círi ni fundanga ni.

¹⁸ Kee canja ki jimuguro a Pöli di gari ni wēe ni Yakuba kaban. N'a daa fee nōhōlee pu beeri be pu bi pinne wā.

¹⁹ Ba fō w'a pye xō we, a Pöli di jomō pu lō. Shi wemu je Yawutuu-i ge, Kile ya kaa lemu pye wee shi wu be te ni Pöli wo Kile jomō yere li funjō ni ge, a wu jō le kee ni, na kee beeri paari pu mu nigin nigin na.

²⁰ Ba p'a yee logo we, a pu beeri di Kile sō, na baraga taha wu na. Lee kadugo na a p'i Pöli pye: «Wū ceboolon, m'a jaa we, Yawutuu xhuu nijehemee p'a dā Yesu na naha, ga, ali nijaa we be ni, pu beeri ya taha yaha Kile tudunmō Musa wo saliya wu feni.

21 Sipyii pii d'a pa yi jo pu mu na Yawutuu piimu pu wa shi wusama te ni ge, na mu wu wa yi yu pee Yawutuu pu mu na pu Kile tudunmoo Musa wo saliya wu keree ki yaha; na pu ganha ba pu nohooiire koon nige we, p'i ganha ba kalegee kii shishiin be pyi we.

22 Ayiwa, wee na lee kaa le co cogana leke na we? Li pye pyegana beeri na pu na ba li ce na mu ya pa.

23 Lee funno ni, le w'a da jo ma mu nime ge, m'a yaa ma lee pye. Ayiwa, namaa shishere je naha wee mu, pee bi jomehele lo Kile mu.

24 Ma da je ni pu ni Kile-peeje pugbobo ki ni, m'a maye pye feefe, m'a pu be pye feefe na be ni saliya wu ni. M'a pu beeri wo juguupereme wolo, konho p'i pu beeri juyo kuu. Lee bu bye Yawutuu pu na ba li ce na sipyii p'a keree kiimu beeri jo mu shizhaa na ge, na lee la shishiin wa can we. Pu na ba li ja be sanha na muye pyaa ki be k'a jaari na sahanji ni Musa wo saliya wu ni.

25 Shi wemu je Yawutuu we, wu be d'a da Yesu na ge, wee ya seme tun xo pee be mu, na wu fungonyo she pu na; wee ya li she pu na jo xaara beeri p'a gbo yapere na ge, pu ganha ba tee xaa we, pu ganha ba shishan xaa we, pu ganha ba yaxuyo xaa we, p'i ganha ba doooro pyi we.»

26 Ayiwa, a Poli di fara pee namaa shishere wu na, tee jimuguro ti na a wu wuye pye feefe na pee be pye feefe. Lee kadugo na a p'i gari Kile-peeje pugbobo ki ni shiizhan. Pu fefeere cabyaa ki no na ba fa cana kemu, ni pu beeri nigin nigin wu saraya na ba wolo cana kemu ge, a Poli di yee caya yi she pu na.

P'a Poli co Kile-peeje pugbobo ki ni

27 Lee bi Azi fiige ki wo Yawutuu pii ta pee ya Poli ja Kile-peeje pugbobo ki ni. Ba cabyaa gbarashuun wu no ya giin di va we, a p'i ba na sii tunmo pu pele, na sipyii pu son, a p'i Poli co.

28 Na ganha na xhuulo na: «Izirayeli sheen, y'a ma yoo, y'a ma! Na we w'a jaari na sipyii pu kalaa teye yi beeri ni na wee wo shi wu je xuuni-i ge, wee wu je we. Wee w'a yu be sanha na wee wo saliya we ni wee wo Kile-peeje pugbobo ki je xuuni we. Lee beeri kadugo na, Girekii be ni w'a pa na pa je fo Kile-peeje pugbobo kiyee pyaa ni, na wee wo fefeere xuu wu noogo wee mu.»

29 P'a yee jo bani p'a bi Efese sheen Torofime ja ni Poli ni kanha ki funno ni, na ganha na giin na w'a je ni wee be ni Kile-peeje pugbobo ki ni.

30 Bal'a pye mu we, a kanha ki funno ki beeri di wuregi. A sipyii p'i ganha na foro kabaya yi beeri na, na fe na ma. A p'i Poli co, na wu fuulo yeege Kile-peeje pugbobo ki ni, na gburaya yi to taapile ni.

31 Na pu yaha pu na Poli shaa di gbo, a pii di baa kari na she yi jo sarosii pu wo junofo gbo wu mu na Zheruzalemu kulo li beeri l'a wuregi.

32 Ba sarosii pu wo junofo gbo w'a yee logo we, taapile ni a wu sarosii pii lo na fara sarosii junofoe pii na, a p'i baa je kanha ki ni. Ba Yawutuu p'a sarosii wo junofo gbo wu ja ni wu sarosii pu ni we, a p'i Poli wo kpoonro ti no yereje.

33 A sarosii pu wo junofo gbo wu ba Poli co. A wu sarosii pu pye na pu tooro shonhojo shuun le wu na. Ba p'a Poli po na xo we, a wu yegenje pye na: «We na we di je jogo we? Naha wu d'a pye we?»

34 A sipyii pu beeri di ganha na xhuulo puyee taan, wa shishiin nijoyo ni wa woyo je nigin we. A sarosii pu wo junofo gbo wu ba li ta na wee wa da jomo pa shishiin ta logo tunmo pu kenje ni we, a wu sarosii pu pye na p'a se ni Poli ni sarosii pu wo pugbobo ki ni.

³⁵ Ba p'a she nɔ tajege ki ni we, a sipyii p'i sii tunmɔ pu peɛ fo sɔrɔsii p'a na Pɔli lɔ.

³⁶ Bani sipyiiɲehemɛɛ pu bi taha wu fɛni, na xhuulo na yu na: «Yi wu gbo laha wà! Yi wu gbo laha wà!»

Pɔli ya jo ni Zheruzalemu shɛɛn ni

³⁷ Pɔli nijewo pugbɔhɔ ki ni, a wu sɔrɔsii pu wo ɲuɲɔfɔgbɔ wu pye: «Ta nɛ na já jo ni ma ni?» A sɔrɔsii pu wo ɲuɲɔfɔgbɔ wu jo: «A l'i bye kanna mu w'a Girekii jomɔ pu nuri ge?»

³⁸ Wee tuun wu ni, Misira shɛn ná we w'a n'a she le wuyɛ ni kurogo ke na, fo w'a kari ni namaa kabɔfɔɲɔ shishɛɛɛ (4.000) ni sipoɲɔ ki ni gbuuro ti kaa na ge, mu wa were we ge?»

³⁹ A Pɔli di wu ɲɔ shɔ na: «Yawutu nɛ ɲɛ, Tarisi kulo li ni nɛ yiri, Silisi fiige ki ni. Kulo lemu shɛn nɛ ɲɛ ge, l'a peɛ. Nɔ mayɛ na m'a na yaha di jo ni sipyii pu ni.»

⁴⁰ A sɔrɔsii pu wo ɲuɲɔfɔgbɔ wu kafila wu kan Pɔli mu na wu jo ni sipyii pu ni. A Pɔli di yere wà kuɲɔɔ li ni, na wu kenɛ yirige sipyii pu mu, na w'a giin di jo ni pu ni. Ba sipyii p'a cari puyɛ na we, a Pɔli di ɲɔ kɔn na yu ni pu ni Yawutuu jomɔ pu ni. A wu pu pye:

22

¹ «Na tii ni na cebooloo, yi logo na ɲɔ na. N'a da ba jo nime na li she yee na jo nɛ ta kakuunɔ la shishiin pye we.»

² Ba sipyii p'a Pɔli ɲa wu na yu puyɛ pyaa wo jomɔ pu ni we, a p'i nɔhɔdaan jomɔ pu bɛɛri ɲɔ yaha, na fɛhe kpan. A Pɔli di jo:

³ «Yawutu nɛ ɲɛ. Nɛ se Tarisi kulo li ni, Silisi fiige ki ni. Ga Zheruzalemu ni nɛ lɛ naha. Nɛ kalaa to wu bye Gamaliyeli. Wee w'a nɛ keme kalaa na bɛ ni wù sefɛɛɛ pu wo saliya wu keree ni. Kafugo bye nɛ bɛ ni fo xuuni Kile-shaa li funɲɔ ni ba yee bɛ wa mɛ niɲaa we.»

⁴ Nɛ bɛ wu bi Yesu koo li wo sipyii pu kana, fo na pii gbuu pu ni. Nɛ bi le koo le ɲaarivɛɛ conɪ cɛɛ fara namaa na, na pu puu na leni kaso ni.

⁵ Saraya ɲaha shɔɔnɪvɛɛ wo ɲuɲɔfɔgbɔ we, ni nɔhɔɛɛ ɲahagbaa fɛɛ wo kurunɔ ke, pee wa na sɛɛɛɛ le kaa le na. Nɛ bi sɛmɛ ta bɛ pu mu, na gaanɪ di zhɛ gan Damasi kulo li wo Yawutuu pu mu, kɔnhɔ di bu shɛ Damasi ni, na shɛ n'a daa fɛɛ pii ta wà, di pee bɛ co di pu pɔ, di ba ni pu ni Zheruzalemu ni, kɔnhɔ kanhama di ba nɔ pu na.»

Pɔli ya dà dagana lemu na Yesu na ge, w'a yee ɲaha jo

⁶ «Ayiwa, na nɛ yaha nɛ na gaanɪ koo li ni, na ba shɛ dɛɛɲɛ Damasi na cafugo ki na. Taapile ni a kpɛɛngbɔhɔ ka di yiri fugba we ni, na ba ɲí na nɛ maha.»

⁷ A nɛ wolo to ɲinɛ na, na mujuu la logo na: «Sɔli, Sɔli, ɲaha na m'a na kana mɛ we?»

⁸ A nɛ yegenɛ pye jo: «M'i ɲɛ jɔgɔ we, Kafɔɔ?» A wu nɛ pye: «Nɛ ɲɛ Nazareti shɛɛn Yesu, nɛ mu wa gana mɛ.»

⁹ Ayiwa, sipyii piimu pu bye ni nɛ ni ge, pee kunni ya kpɛɛngbɔhɔ ki ɲa, ga we wu bi yu ni nɛ ni ge pu ya ta weefɔɔ wo mujuu li logo we.»

¹⁰ A nɛ yegenɛ pye jo: «Kafɔɔ, lekɛ nɛ d'a yaa na pye we?» A Kafɔɔ di nɛ pye: «Yiri m'a jé Damasi kanha ki ni, Kile funɲɔ wa ma lemu pye ge, lee na zhɛ jo ma mu.»

¹¹ Kpɛɛngɛ ki bi peɛ peɛgana lemu na ge, a nɛ bye nɛ ɲaa nige we. Sipyii piimu pu bye ni nɛ ni ge, a pee di na nɛ co kenɛ na na jé kanha ki ni.

12 «Lee bi ná wa ta Damasi ni wee mege jɛ na Anajasi. Kile jɛ faara sipya wu bye wii fo xuuni, na jaari na sahanji ni Musa wo saliya wu keree ki beeri ni. Damasi kulo li Yawutuu pu beeri bi wu mesaanja yu,

13 A wee di ba ne feni, na ba yere ne taan, na jo: «Na ceborona Sɔli, ma jɛ ki mugi m'a wii!» Taapile ni, a ne jɛ k'i mugi, a ne wii na wu niyerege ja.

14 A wu ne pye: «Wee sefelee pu wo Kile wu w'a mu jaha bulo, kɔnhɔ m'a wu jidaan ce. Wemu w'a tii ge, m'a wee ja, m'a wu jɔ jomɔ be logo.

15 Bani ma na ba bye wu seeri. M'a keree kiimu ja na kiimu logo ge, ma na ba kee wo yere pyi sipyii pusamaa beeri mu.

16 Wee tuun wu ni nime, ma ganha bu diin na kaa latii ma da da sigeewe. Yiri m'a batize, ma wo jurumu wu yafa ma mu Yesu mege ki gbɔɔɔ ni.»

Kile ya Pɔli tun shi watii mu

17 «A ne guri pa Zheruzalemu ni. Na ne yaha Kile-jerege na Kile-peene pugbɔhɔ ki ni, a Kile di kashɛ la she ne na.

18 A ne Kafɔɔ ja, a wu ne pye: «Tɔgaaya lɔ, m'a foro Zheruzalemu ni, bani jomɔ beeri ma da ba jo naha ne shizhaa na ge, sipya wa shishiin wa da gbara pu na ma mu we.»

19 A ne wu pye: «Kafɔɔ, puyɛ pyaa wa li ce na ne wu bi ma jaari na Kile-peene piyɛye yi sahanji, na n'a daa fee pu coni na pu sani, na pu leni kaso ni.

20 Ali Eceni we wu bi mu jomɔ pu yu ge, pu bi wee gbuu tuun wemu ni ge, neye pyaa ki be bye wà. Ne bi sɔɔ li na jo pu Eceni gbo. Neye pyaa k'a bi Eceni gbovee pu fadeye yi co pu mu.»

21 Wee tuun wu ni a Kafɔɔ di ne pye: «Yiri, di ma tun shi watii mu taliige ni.»»

Pɔli ya li she sɔɔsii pu na na Orome shen wee jɛ

22 Sipyii pu beeri bi niwegee shan na Pɔli kafila wu nuri, fo na she nɔ pe jomɔ pe na. Ga ba w'a pa jɔ le ye pee jomɔ pu ni we, a sipyii p'i ganha na xhuulo na yu: «Ke sipyituugo ke ya yaa na ki gbo! We ya yaa pu wu yaha jɛ na bada we!»

23 A p'i ganha na sele, na pu fadeye wolo na yee figi fugba we ni, na gbazhenhe kori na waa fugba wu ni.

24 Ba sɔɔsii pu wo jɔɔfɔgbɔ w'a lee ja mu we, a wu sɔɔsii pu pye na pu jé ni Pɔli ni sɔɔsii pu wo pugbɔhɔ ki ni. W'a lemu pye sipyii p'i sele me wu na ge, p'i wu kpɔn ni susɔɔɔ ni fo wu bu she lee jo,

25 Ga tuun wemu ni pu bi Pɔli puu p'i wu kpɔn ge, sɔɔsii jɔɔfɔɔ we wu bye wu taan ge, a Pɔli di wee pye: «Na be ni saliya wu ni, l'a saha nago yee pu Orome shen kpɔn ni susɔɔɔ ni wu kiiri kɔnbaa ge?»

26 Ba sɔɔsii jɔɔfɔɔ w'a yee logo we, a wu gari sɔɔsii pu wo jɔɔfɔgbɔ wu yiri na she wu pye: «Naha m'a giin di bye me we? We ná we, Orome shen wu jɛ wii!»

27 A sɔɔsii pu wo jɔɔfɔgbɔ wuyɛ pyaa di she Pɔli yege na: «Orome shen ye pyaa mu jɛ ya?» A Pɔli di wu jɔ shɔ na: «Uun.»

28 A sɔɔsii pu wo jɔɔfɔgbɔ wu jo: «Wari nijeheme ne saraa na na já pye Orome shen.» A Pɔli di wu pye: «Ne d'a sii se Orome shen do!»

29 Ba Pɔli ya pee jomɔ pu jo we, piimu pu bi da wu kpɔn, p'i wu karamu fo wu jo ge, a pee beeri di jaaga laha wu taan. A sɔɔsii pu wo jɔɔfɔgbɔ wu be di fya, bani wee wu bi jo na pu Pɔli pɔ na ta Pɔli di jɛ Orome shen cii ye pyaa.

Pɔli ya paari kiirikɔn kurujɔ ki jahagbaa na

³⁰ Ayiwa, kaa leke na Yawutuu p'a bi Pɔli jaagi ge, sɔɔsɔsɔii pu wo ɲuɲɔfɔgbɔ wu funɲɔ bye wu lee tii ce. Lee wuu na w'a tuduro yaha she kee canja ki ɲimuguro, na pu saraya ɲaha shɔɔnrivɛɛ ɲuɲɔfɛɛ ni kiirikɔɔn kurunɔ ki sipyii pu beeri yiri pinne. Lee kadugo na a p'i pɔɔɔɔ ti sanha Pɔli na, na gari ni wu ni, na she wu yerenɛ pu niɲɛ ni.

23

¹ A Pɔli di ɲaha ki le kiirikɔɔn kurunɔ ki sipyii pu ni na jo: «Na cebooloo, ne na torogana li saha ni Kile ɲidaan ni, fo na pa na nɔ niɲaa na, fyaara be ya pye ne zo wu ni li koro ni we.»

² Jomɔ pe Pɔli ya jo ge, a pee di bye pu ya be saraya ɲaha shɔɔnrivɛɛ wo ɲuɲɔfɔgbɔ Anajasi mu we. Pii pu bye Pɔli taan ge, a wu pee pye na pu Pɔli kpɔn wu ɲɔ ke na.

³ Wee tuun wu ni a Pɔli di wu pye: «Mu nivige ke kanna kasɔɔɔgɔ kadugo ki! Kile be na ba mu kpɔn! Yatɛɛnge mu ya shan na tiin na ne kiiri ma da gɔn na saha ni saliya wu ni, mu ninumɔ di nɔhɔ m'a yu sanha na pu ne kpɔn, na ta saliya w'i ya yee jo we.»

⁴ Sipyii pii pu bye Pɔli taan ge, a pee di wu pye: «Go Kile wo saraya ɲaha shɔɔnrivɛɛ wo ɲuɲɔfɔgbɔ wu mu wa zhehele me ge!»

⁵ A Pɔli di pu pye: «Na cebooloo, ne li ce nago saraya ɲaha shɔɔnrivɛɛ wo ɲuɲɔfɔgbɔ wu ɲɛ wii we, sa lee ni we ne bi da ye jo ni wu ni we. Bani l'a ka Kile Kafila wu ni na:

«Ma ganha da kafilakuumɔ jo wá
ma ɲahagbaa fɔɔ na we.»*

⁶ Ayiwa, Pɔli bi li ce na kiirikɔɔn kurunɔ ki taaga ka ki ɲɛ Sadushɛɛn, taaga ki canja di ɲɛ Farizhɛɛn. Lee wuu na w'a mujuu wá pu niɲɛ ni na pu pye: «Na cebooloo, Farizhen ne ɲɛ. Ne sefɛɛ ɲɛ Farizhɛɛn. Ne dà li na jo xuɲɛne na ba bye ɲiga na ge, kee tadarja ke wuu na kiiri w'a gɔɔn me ne na niɲaa.»

⁷ Ba Pɔli ya pee jomɔ pu jo ye we, a nakaara di jé Farizhɛɛn ni Sadushɛɛn pu te ni. A sipyii p'i daa taaya shuun.

⁸ Bani Sadushɛɛn, pee wa yu na xuɲɛne da ba bye ɲiga na we, na melekeɛ ɲɛ we, na munahaa kiitiigee be di ɲɛ we. Na ta Farizhɛɛn, pee d'a dà kii keree kii beeri na.

⁹ A tunmɔ p'i ganha na bele fo xuuni. A saliya karamɔgɔlɔɔ pii di yiri Farizhɛɛn pu wo kurunɔ ki ni, na kafugo le puyɛ ni na jo: «Wèe kunni ya ta kakuunɔ la shishiin ɲa we ná we na we. Ma na zhe li ta melekeɛ wa, kelee munaa la l'a yu ni wu ni.»

¹⁰ A nakaara t'i ba sii pele fo sɔɔsɔsɔii pu wo ɲuɲɔfɔgbɔ wu funɲɔ ya pen na pu ganha ba Pɔli kile gbo puyɛ te ni we. Lee wuu na w'a sɔɔsɔsɔii pii tun na pu tigi, p'i ba Pɔli shɔ sipyii pu na, p'i she ni wu ni sɔɔsɔsɔii pu wo pugbɔhɔ ki ni.

¹¹ Kee canja ki ɲimuguro nibiige, a Kafɔɔ di ba wuyɛ she Pɔli na na wu pye: «La le mayɛ ni m'a ma luu waha. Ba m'a pye ne seeri na ne kaa jo Zheruzalemu kulo li ni we, mu ma da zhe bye ne seeri, na ne kaa jo Orome kulo li be ni.»

Yawutuu p'a woni faanri Pɔli kaa na

¹² Kee canja ki ɲimuguro ɲisɔɔgɔ na, a Yawutuu pii di binne na woni pye Pɔli kaa na. A p'i gaa puyɛ mu na pee wa da li we, pee di wa da lɔhɔ gba we, fo pee bu she Pɔli gbo.

* 23:5 Ekizode 22:28

13 Piimu p'a bi wee woni wu pye ge, pee bi jɛhɛ namaa kelee shishɛɛɛ (40) na.

14 A p'i gari saraya jaha shɔnɔrivɛɛ jɔɔɔɛɛ ni nɔhɔɛɛ pu feni, na she pee pye: «Wɛɛ ya wɛyɛ pinne na gaa Kile na, jo wɛɛ da li wɛ, wɛɛ di wa da lɔhɔ gba wɛ, fo wɛɛ bu she Pɔli gbo tuun wemu ni.»

15 Lee wuu na, yi ni kiirikɔɔn kurunɔ ki sipyii pusamaa bɛɛri, yi bɛ yi na y'i she sɔɔsii pu wo jɔɔɔɔɔɔ wu jɛɛri na wu pa ni Pɔli ni yi mu. Y'i yiye pye kanna y'a giin y'i ba wu keree ki deele yi ki suguri saama na. Wɛɛ kunnɔ wa gbegele xɔ na wu sige, wu ba wu gbo koo li na, na wu ta wu sanha nɔ nahame yi na wɛ.»

Yawutuu pu wo woni wu nɔhɔ ya mugɪ

16 Ga, a Pɔli yalɔ di we woni we kafila wu bɛɛri logo. A wu baa kari sɔɔsii pu wo pugbɔhɔ ki ni, na she yee jaha jo Pɔli mu.

17 Wee tuun wu ni a Pɔli di sɔɔsii jɔɔɔɔɔɔ wa yiri na wu pye: «She ni we lɛvɔɔ we ni sɔɔsii pu wo jɔɔɔɔɔɔ wu mu, jomɔ pa pu wa wu mu na jo wu mu.»

18 A wee sɔɔsii jɔɔɔɔɔɔ wu gari ni lɛvɔɔ wu ni sɔɔsii pu wo jɔɔɔɔɔɔ wu mu, na she wu pye: «Kasolemɛɛ Pɔli w'a nɛ yiri, na nɛ pye na nɛ wu pa ni we lɛvɔɔ we ni mu mu na jomɔ pa pu wa wu mu na jo ma mu.»

19 A sɔɔsii pu wo jɔɔɔɔɔɔ wu lɛvɔɔ wu co wu keɛɛ na, na fulo ni wu ni kabanugo na, na wu yege na: «Jomɔ peke p'i wa mu mu na jo nɛ mu wɛ?»

20 A lɛvɔɔ wu wu pye: «Yawutuu p'a jo na bɛ yi na na pee da ba mu jɛɛri jiga na, na m'a Pɔli yaha she kiirikɔɔn kurunɔ ki mu; na p'a giin p'i she wu keree ki kemɛ suguri.»

21 Ga ma ganha bu dɔ yee na wɛ! Bani pu wo sipyii pii p'a da ba lara na Pɔli sige koo na, pee ya jɛhɛ sipyii kelee shishɛɛɛ (40) na. P'a bɛ yi na, na gaa Kile na na pee wa da li wɛ, pee di wa da lɔhɔ gba wɛ, fo pee bu she Pɔli gbo tuun wemu ni. P'a gbegele xɔ bɛ. Mu jɔ yiri pu wa wii, mu ba sɔɔ na lee pye pu mu.»

22 A sɔɔsii pu wo jɔɔɔɔɔɔ wu lɛvɔɔ wu yaha kari. Ga na yi jo na waha wu mu na ye w'a jo wee mu ge, na wu ganha bu yee jo sipya watii mu nige wɛ.

P'a Pɔli yaha she gan gbafɛɛɛɛɛɛ Felikisi mu

23 Lee kadugo na a sɔɔsii pu wo jɔɔɔɔɔɔ wu sɔɔsii jɔɔɔɔɔɔ shuun wa yiri na pu pye: «Yi sɔɔsii xhuu shuun wá puyɛ na, ni shɔnduguloo kelee gbarashuun, ni namaa tanmaa fɛɛ xhuu shuun. Pu bɛɛri di gbegele, piige ba wɔ na nɔ tuunɔ jɔli gbarashɛɛɛɛ na, p'i da se Sezare kulo li ni.»

24 Yi shɔngɔ ka gbegele Pɔli bɛ mu, kɔnhɔ wu nijemɛ di nɔ gbafɛɛɛɛɛɛ Felikisi na yaaga ganha bu wu ta wɛ.»

25 Lee kadugo na a wu sɛmɛ yàa na wee tun Felikisi mu. Wee sɛmɛ wu jomɔ pu wa mɛ:

26 «Nɛ sɔɔsii wo jɔɔɔɔɔɔ Kulodi Lisiyasi w'a we sɛmɛ we yàa na tun na jɔɔɔɔɔɔ gbafɛɛɛɛɛɛ Felikisi mu.

N'a ma shaari.

27 «Yawutuu pu bi we ná we co, na ganha na giin p'i wu gbo. Ba nɛ pa logo na Oromɛ shɛn wu jɛ wii wɛ, a nɛ na wo sɔɔsii pii tun kari p'a she wu shɔ pu na.

28 Kaa lemu w'a bi pye a Yawutuu p'i ganha na wu jaagi lee wuu na ge, nɛ funɔ ki bye di lee cɛ. Lee wuu na, a nɛ she ni wu ni pu wo kiirikɔɔn kurunɔ ki mu.

²⁹ Ga, a nɛ ba li kasɛri, na li ta jo pu wo saliya wu wo keree na p'a wu jaagi. Ga wu ya ta kakuunɔ la shishiin pye lemu na xu nɔ wu na, kelee na wu le kaso ni wɛ.

³⁰ Lee kadugo na a p'i ba nɛ pye na Yawutuu p'a woni pye wu kaa na, lee wuu na nɛ mɛhɛ wu yaha shɛ ma yiri, na yi jo Yawutuu pu mu jo p'a jaagi wu tɛri wu na kaa lemu na ge, jo pu shɛ lee jo muyɛ pyaa ki mu. Ye y'a bye nɛ mu di jo ma mu. Kile wu tuun wa shɛ wu na.»

³¹ Yemu y'a jo sɔɔsi pu mu ge, a p'i lee pye; a p'i Pɔli lɔ kee piinunɔ ki ni, na gari ni wu ni fo Antipatirisi kulo li ni.

³² Nimuguro ti na, sɔɔsi piimu pu bye tɔɔyɔ na ge, a pee di guri na pa pu wo pugbɔhɔ ki ni; a shɔnduguloo p'i ganha na gaanɔ ni Pɔli ni.

³³ Ba p'a shɛ nɔ Sezare ni wɛ, a p'i sɛmɛ wu kan gbafɛnɛɛri wu mu, na Pɔli bɛ shɛ wu na.

³⁴ A gbafɛnɛɛri wu sɛmɛ wu kalaa na Pɔli yege na: «Fiige keke ni mu d'a yiri wɛ?» A Pɔli di wu pye na wee ya yiri Silisi fiige ki ni.

³⁵ A gbafɛnɛɛri wu wu pye: «Ma jaagivɛɛ pu ba nɔ naha tuun wemu ni, nɛ na logo ma jɔ na wee tuun wu ni.» A wu jo na pu Pɔli yaha saannaa Herɔdi wo kaanɔ ki ni, pu da wu kasɛri.

24

Yawutuu p'a Pɔli jaagi

¹ Ayiwa, a cabyaa kaguro di doro, a saraya naha shɔɔnriɛɛ wo nunɔfɔgbɔ Anajasi di ba Sezare kulo li ni, wu ni nɔhɔlɛɛ p'a, ni ná wa, wemu ya kafila cɛ xuuni ge, wee wu bi da ba wu kafilacɛnɛ taga Pɔli tɔɔɔ le. Wee mɛɛɛ ki bye na Teritule. A p'i ba jaagi shan Pɔli na gbafɛnɛɛri Felikisi mu.

² A p'i shɛ Pɔli yiri na pa. Keree kiimu na p'a wu jaagi ge, a Teritule di kee jɔ kɔn na baari gbafɛnɛɛri wu mu. A wu jo: «Wu nunɔfɔcɛmɛ we, wɛɛ wa fɛrɛmɛ nigbɔ pemu ni fiige ki funɔɔ ni nɔnɔa we ni ge, mu gbɔɔɔ ni wɛɛ ya pee fɛrɛmɛ pu ta. Mu wo fungɔngɔ fɛɛɛ nigbɔɔɔ funɔɔ ni bɛ jɛri nɔnɛhɛmɛ ya jɛ fiige ki ni, fo na ki pye k'a shɛ naha na.

³ Wɛɛ ya ma saama pu cɛ ma mu tuun bɛɛri ni kii keree kii bɛɛri na.

⁴ Ga ma na jo nɛ funɔɔ wa wɛɛ pu ma tenɛ yaha fo di mɔ wɛ, lee wuu na n'a ma jɛɛri jo ma jɔ mayɛ na, m'a niwegee shan m'a kafilakaya nigin nigin logo wu mu.

⁵ «Ayiwa, we ná we m'a naa mɛ ge, wɛɛ kunni ya we sɛɛri na wu ta ba kafɛɛɛɛ bani jɛ wɛ. Wu jɛ na n'a she yirige Yawutuu pu ninɛ ni kɔɔ ki bɛɛri na. Wee wu jɛ bɛ Nazareti shɛɛn wo koo li jahagbaa fɔɔ.

⁶ W'a bi giin fo na wɛɛ Kile-pɛɛɛ pugbɔhɔ ki bɛ nɔɔɔ, lee wuu na wɛɛ ya wu co. [Wɛɛ bi giin wɛɛ di wu kiiri kɔn na saha ni wu wo saliya wu ni.

⁷ Ga, a sɔɔsi pu wo nunɔfɔgbɔ Lisiyasi di nɔ ni kafugo ni, na wu shɔ wɛɛ na.

⁸ Na wɛɛ pye na lemu na wɛɛ ya wu jaagi ge, na wɛɛ pu pa lee jo muyɛ pyaa mu.] Mayɛ pyaa ki bɛ na já wu yege, keree kiimu bɛɛri na wɛɛ ya wu jaagi ge, ma na ki logo wuyɛ pyaa jɔ na.»

⁹ Yawutuu piimu bɛɛri pu bye wà ge, a pu bɛɛri di yere pee jomɔ pu na, na Teritule ya yemu jo ge, na can wu jɛ wii.

Pɔli bɛ ya paari gbafɛnɛɛri wu mu

¹⁰ Lee kadugo na a gbafɛnɛɛri wu jomɔ pu kan Pɔli bɛ mu. A Pɔli di jomɔ pu lɔ na gbafɛnɛɛri wu pye: «Nɛ li cɛ li yee ya nɛhɛ, jo mu wu jɛ we shi we wo kiiri

kɔnɔɔ. Lee wuu na fyaara wa ne zo wu ni nago ne wu na fiin jo mu mu we, bani ne ta kakuunɔ la shishiin pye we.

11 Ne pa Zheruzalemu ni di ba Kile peɛ li sanha doro cabyaa ke ni shuun taan we. Ma nehe yegenɛ pye be, ma na li ta mu.

12 Pu ya na ta nakaara na ni sipya wa shishiin ni Kile-peɛɛɛɛ pugbɔhɔ ki ni we. P'i wa na ta di na sipyii nuɔɔ kyeeɛgi Kile-peɛɛɛɛɛ puga ka shishiin ni, kelee xuu watii ni kanha ki funɔɔ ni we.

13 Pii sipyii pii wa da ja kaa la shishiin jo lemu ya li sheɛ na jaagi we p'a taha ne na ge, na can wu je wii we.

14 «Ayiwa, kaa lemu na n'a da yere di lee jo ma jii na ge, lee li wa me. Wee sefeɛɛ pu wo Kile we, wee mu ne kapyenɛ pyi kovonɔ latii ni, lemu kaa pii wa byi na li je can we ge. Ga keree kiimu beɛri k'a ka Musa wo saliya wu ni ge, ne da kee beɛri na; Kile tudunɔɔ p'a kiimu beɛri ka ge, na fara kee be na.

15 Kile wemu na ne daa ge, wee na pu be w'a daa nago kanna sipyisaamaa ni sipyikuuyo beɛri nixhuyo na ba je jiga na.

16 Lee wuu na ne la le naye ni, kɔnhɔ kakuunɔ la shishiin ganha da gori na zo wu na we. Kakuunɔ la shishiin ganha da gori na ni Kile te ni we, kelee na ni sipyii te ni we.

17 «Ayiwa, ba yee kii ya toro we, a ne ba ba wa cana ka, na ba na wo shi sipyii pii tege ni wari ni, na saraga be wolo Kile mu.

18 Kee keree kii na p'a pa ne ta Kile-peɛɛɛɛ pugbɔhɔ ki ni. Ne bi bye be feɛfeɛ. Sipyii piitiilee di bye wa we, nakaara be di ya ta wa we.

19 Ga Azi fiige ki wo Yawutuu pii pu bye ni ne ni. Li bu da nago kanna kakuunɔ la ne bi pye, pee bi yaa pu ta naha p'i ne jaagi mu naha taan.

20 Ni lee ni we, pu bi ne kiiri wu kɔn kiirikɔn kuruɔ ki naha taan tuun wemu ni ge, di bi ta n'a kakuunɔ la pye, pii sipyii pii pu wa naha ge, na pu lee jo ma jii na.

21 Na ne niyerege yaha pu nahagbaa na, pe jonumɔ pe ne jo pu mu ni fanha ni jo: «Ne da li na jo xuu na ba je na foro xu ni jiga na, lee li wa ne yaha me kiiri na njaa yee nahagbaa na.»

22 Ayiwa, lee bi Felikisi ta wee ya Yesu koo li keree ki beɛri ce, a wu kayuu li yirige, na kiiri wu yaha cana ka naha na, na pu pye: «Y'a se, sɔɔsɔsɔ pu wo nuɔɔɔgbɔ Lisiyasi ba ba, ne na ba yi keree ki keme na ki suguri.»

23 Lee kadugo na a wu sɔɔsɔsɔ nuɔɔɔɔ wa pye na wu Pɔli yaha kaso wu ni, na wu da wu kaseri; ga na p'i kafewama yaha wu mu. Na wu najiineɛ ba jo p'i ba foro wu na p'i yaaga ka kan wu mu, na p'i lee koro yaha.

Pɔli ya jo ni Felikisi ni wu sho wu ni

24 Ba cabyaa dama dama ya toro we, a gbafeneɛɛɛɛ Felikisi di ba ni wu sho ni. Cee wu mege ki bye na Durusili; Yawutu wu bye wii. A p'i wa tun w'a she Pɔli yiri. A Pɔli di ba. Sipya ya yaa ma da Yesu na dagana lemu na ge, a Pɔli di ba ganha na yee naha yu pu mu.

25 Ga sipya na ja wuyɛ tanha tanhagana leke na kakuunɔ na, ni torogana lemu funɔɔ ni ma da bye tifiɛ fɔɔ Kile mu, ni jiga wo kiiri wu na ba gon kɔngana lemu na ge, ba Pɔli ya pa jo le yee ni we, a Felikisi di fya. A wu Pɔli pye; «Nime, ma na ja da gaanɔ, di ba tuun wa betii ta di na ma yiri sanha.»

26 Wu bi giin na wari be Pɔli da ba gan wee mu. Lee wuu na wu bi ma Pɔli yiri tegeɛɛ ni neheɛɛɛ ni pu na ma na yu.

²⁷ A p'i yee shuun pye lee ni. Lee kadugo na a p'i ba P̄orisasi F̄esitisi ten̄e fiige ki ɲuɲɔ ni na pye Felikisi faara. Felikisi funɲɔ bye wu wuȳe t̄on taan Yawutuu pu mu, lee wuu na w'a P̄oli yaha wà kaso wu ni.

25

P̄oli ya jo pu she wee keree sh̄onri Orome saannaa ɲuɲɔf̄ɔ wu ȳiri

¹ Ba F̄esitisi ya ten̄e na pye Zhude fiige ki gbaf̄en̄eri w̄e, a cabyaa taanri di doro, a wu ȳiri Sezare kulo li ni na kari Zheruzal̄emu ni.

² Ba w'a n̄ɔ wà w̄e, a saraya ɲaha sh̄onriw̄e ɲuɲɔf̄e, ni Yawutuu pu wo nahagbaa f̄e p'i she wu mu, na she pu loyire jom̄ɔ jo P̄oli shizhaa na.

³ A p'i wee gbaf̄en̄eri wu ɲ̄eri na wu ɲɔ wuȳe na wu P̄oli yaha she Zheruzal̄emu ni; lee di pu ta p'a woni pye P̄oli na, na p'i ba she lara wu sige koo na p'i ba wu gbo.

⁴ Ga, a wee di pu pye na kaso wu ni P̄oli wa da yaha wà Sezare kulo li ni, na j̄eri tapyege ni weeȳe pyaa b̄e k'a da guri da se wà.

⁵ A wu pu pye sanha: «Yee wo ɲuɲɔf̄e p'a yaa na pinne na gaan̄i ni n̄e ni Sezare kulo li ni. Pu bu she n̄ɔ wà, lemu na yee wa P̄oli jaagi ge, puȳe pyaa na lee jo.»

⁶ Lee kadugo na gbaf̄en̄eri wu cabyaa ya laha gbarataanri kelee k̄e na Zheruzal̄emu ni w̄e, lee kadugo na a wu guri pa Sezare kulo li ni. Nimuguro ti na a wu she diin kiiri wu tak̄onḡɔ ki ni, na tuduro tun na pu pa ni P̄oli ni.

⁷ Ba P̄oli ya n̄ɔ w̄e, Yawutuu pii p'a ȳiri Zheruzal̄emu ni na pa ge, a pee di yere wu maha; na sii kakuun̄ɔ can can wogoo niɲ̄eh̄eɲ̄e jo taha wu na, na ta se bye pu ni pu já kaa nigin b̄e l̄ɔ kii keree kii ni p'i li fiinn̄e jo can di da li ni w̄e.

⁸ Lee kadugo na a P̄oli b̄e di jom̄ɔ pu l̄ɔ na jo: «N̄e ya ta kakuun̄ɔ la shishiin pye Yawutuu pu wo saliya wu shizhaa na, kelee Kile-p̄eɲ̄e pugb̄oh̄ɔ ki w̄e. N̄e di ya kakuun̄ɔ pye Orome saannaa ɲuɲɔf̄ɔ wu b̄e na w̄e.»

⁹ Gbaf̄en̄eri wu funɲɔ ya pye wu kaa di daan Yawutuu pu mu ge, a wu P̄oli pye: «Ta ma funɲɔ wa m'a she Zheruzal̄emu ni, k̄onh̄ɔ ma kiiri wu she ḡon wà n̄aȳe pyaa ki ɲii na?»

¹⁰ A P̄oli di jo: «N̄e yere x̄ɔ Orome saannaa ɲuɲɔf̄ɔ wu wo kiiri wu tak̄onḡɔ ki ni. Nahame n̄e kiiri w'a yaa na k̄on. N̄e ta kaa la shishiin b̄e kȳeegi Yawutuu pu mu w̄e, muȳe pyaa ki b̄e ya lee c̄e fiinn̄e fo xuuni.

¹¹ N̄e da bi da n̄e kanahana la pye, kelee na kaa la pye lemu ya yaa ni xu ni ge, n̄e bi da xu wu she w̄e. Ga keree kiimu b̄eri p'a yu n̄e shizhaa na ge, na kee yaha can ɲ̄e lee la shishiin ni w̄e, sipya wa shishiin b̄e da já n̄e ɲɔ yaha pu mu w̄e. N̄e funɲɔ ki wa na wo kiiri wu she ḡon Orome saannaa ɲuɲɔf̄ɔ wu ȳiri.»

¹² Ayiwa, a gbaf̄en̄er̄e F̄esitisi ni wu wo kapyebyej̄ii p'i she puȳe ɲa, a wu na kuri pa, na ba P̄oli pye: «Ni ma wa Orome saannaa ɲuɲɔf̄ɔ wu kaa jo x̄ɔ, ma na zh̄e wee ȳiri Orome kulo li ni.»

P̄oli ya jo saannaa Agiripa ɲii na

¹³ Ba cabyaa dama dama ya toro w̄e, a saannaa Agiripa ni wu sh̄o Berenisi di gari Sezare kulo li ni di zh̄e gbaf̄en̄er̄e F̄esitisi shaari.

¹⁴ Ayiwa, a p'i cabyaa niɲ̄eh̄eɲ̄e pye Sezare kulo li ni. A car̄a ka di ba n̄ɔ, a F̄esitisi di P̄oli wo keree ki paari saan wu ɲii na na: «Felikisi ya ná wa yaha naha kaso ni.

15 Tuun wemu ni ne she Zheruzalemu ni ge, a saraya jaha shoonrivere jurofere ni Yawutuu naholee p'i she pu fiin jo ne mu wee na wu shizhaa na, na ne jere na ne wu kiiri kon wu na, di wu gbo.

16 A ne pu pye jo Orome sheen mu, fanhafao ya yaa wu sipya jo yaha lee yahagana li na pu gbo we. Piimu p'a wu jaagi ge, fo wu ni pee bu binne tiin jomona. Keree kiimu na p'a wu tao go leni ge, wu be di wu taa jo kee shizhaa na.

17 Ayiwa, a pee sipyii p'i binne pa naha ni ne ni. Ba wee ya no naha we, ne ta li yaha nige nimono we. Kee cana ki jimuguro ye pyaa, a ne gari kiiri wu takongo ki ni, na tuduro yaha p'a she wee na wu yiri na pa.

18 A wu jaagivere p'i yiri yere na jo. Ga ne bi kakuunoo kiimu koon naye funjo ni ge, wu ya ta w'a jaagi lee la shishiin na we.

19 Puye pyaa wo koo li wo nakaara jomona ye na pu bye; ni na wa be wemu w'a xu ge, Poli di yu na wu je nii na. Wee na wu mege ki bye Yesu.

20 A ne kunni di bye ne ce dii ne da bye di lee la tuugo shoonri we. Lee wuu na a ne Poli yege wu bu da wu na da zao wu she Zheruzalemu ni, konho wu kiiri wu she gon wa.

21 Ga, Poli ya ta soo lee na we, na jo na Orome saannaa jurofao wuye pyaa ki da ba wee wo kiiri wu kon. Wee tuun wu ni a ne pu pye jo p'a wu kaseri kaso wu ni, fo di ba wu yaha she wee mu tuun wemu ni.»

22 A wee saan wu gbafereeri wu pye: «Neye pyaa be funjo ki wa di logo wee na wu jo na.» A Fesitisi di wu pye: «Niga na ma na logo wu jo na.»

23 Ayiwa, kee cana ki jimuguro, a saannaa Agiripa di wu saannaa faya le, a wu ni wu sho Berenisi di ba. A sipyii p'i pu juro ciri ni ciire ni. A pu ni sorosii pu wo jurofao go we, ni kulo li tayeregbaho sipyii di binne pa, na ba je kiiri takongo puga ki ni. Lee kadugo na a Fesitisi di jo na pu pa ni Poli ni.

24 Ba Poli ya no we, a gbafereeri wu jomona jo: «Saannaa Agiripa ni yee piimu bereeri pu wa naha ni wee ni ge, yi we na we wii. Yawutuu pu bereeri p'a pu loyire she ne na we shizhaa na Zheruzalemu ni, ni nahame be, fo na sele na w'a yaa na wu gbo.

25 Ne mu kunni, wu ya kakuunoo la shishiin pye lemu na ja xu no wu na we. Ga wuye pyaa kii d'a jo xo pu wee kiiri wu yaha saannaa jurofao wu wu kon, lee wuu na ne giin di wu yaha zhe wee yiri Orome ni.

26 Ne sanha kafilafyen wa shishiin ta, ne na ja wemu ka di dun Orome ni saannaa jurofao wu mu wu shizhaa na we. Lee wuu na ne pa ni wu ni yee mu, na ba ni wu ni mu saannaa Agiripa ye pyaa ki mu; konho yegenje kemu na ba bye wu na ge, di ya ta kee yegenje ke funjo ni di ga gan wu mu.

27 Bani na kasoleme yaha she Orome saannaa jurofao wu mu, lemu na w'a jaagi ge, lee juro di ya jo we, juro je lee na we.»

26

Poli ya wu fiin yu saannaa Agiripa nii na

1 Ayiwa, a saannaa Agiripa di Poli pye: «Ye yi wa ma mu ge, yee jo.» Wee tuun wu ni a Poli di wu kenje yirige, na wu fiin jo kon na yu na:

2 «Saan we, l'a taan ne ni, ne ma naye ta naha nijaa mu jahagbaa na, di li she ma na jo Yawutuu p'a keree kiimu bereeri taga ne jaagi ge, lee la shishiin je can we.

³ Bani maye pyaa ki be wa Yawutuu pu wo kalegee kee, ni pu nakaara keree ki beeri ce. Lee wuu na n'a ma jeeeri jo ma joo maye na, m'a luu li gbo na taan, m'a logo na joo na.

⁴ «Ayiwa, na ne yaha na leveere juro na, ne jaari jaarigana lemu na na wo shi wu niye ni Zheruzalemu ni ge, Yawutuu pu beeri ya lee ce.

⁵ Pu bu jo p'i can jo kunni, p'a li ce l'a mo na koo lemu l'a waha xuuni Yawutuu koo li ni ge, na ne be wu bye lee wo sipyii pu ni. Lee je Farizheen pu wo kurujo ke.

⁶ Ga Kile ya jomee lemu lo wee sefelee pu mu ge, ne na lee jomee le pye na tadarja, lee li wa kiiri no me ne na nijaa we ni.

⁷ Wee gbaweye ke ni shuun wu tadarja ki bye na lee jomee le joo na ba fa. Lee wuu na pu bi Kile pele ni pu see jaha ni canja fara piige na. Saan we, kee tadarja ke ki wa ne mu ge de, kee wuu na Yawutuu pu wa ne jaagi!

⁸ Yee na ja jo na Kile da ja xuu je di yeege xu ni-ge?

⁹ «Neye pyaa ki be, ne bi giin jo ne yaa na yogo kon Nazareti sheen Yesu mege ki na kongana beeri na.

¹⁰ Lee ne pye Zheruzalemu ni. Ne bi lee koro sha saraya jaha shoonrivere jurofee pu mu, a p'i lee koro yaha ne mu. Ne bi ma sii n'a daa fee nijehemee co, na she pu beeri le kaso ni. Na fara lee beeri na, pu bu jo p'i pu gbo, ne be na soo na jo pu pu gbo.

¹¹ Teegee nijehenje ne ne bi jin pu feni Kile-peeje piyeye yi beeri ni, na pu jaani, na pu karamu fo pu n'a daa wu yaha. Loyire lemu bye ne ni pu shizhaa na ge, ne bi se na pu kana fo kulogoo kiitiigee be ni.

Poli ya yu wu Kafoo wu cegana li shizhaa na

¹² «A ne bye mu, a saraya jaha shoonrivere jurofee p'i ba ne tun canja ka, na seme wa kan ne mu na ne wu she Damasi kulo li wo n'a daa fee pu feni.

¹³ Saan we, na ne yaha ne na gaaji Damasi kulo li ni, a ne ba she kpeengboh ka fo ja fugba we ni. Lee bi canja ke ta k'a no niye niye ni. Kee kpeenge ke bi pele canja ke wogo ke na. A k'i ji na ne ni na jaarijii pu maha.

¹⁴ A wee beeri di do niye na. A ne mujuu la logo wee Heburuu wo jomoo pu ni lee na ne pyi: «Soli, Soli, jaha na m'a na kana me juro baa we? L'a waha mu mu mu wu kurujo tooo njmaa na de!»

¹⁵ A ne yegenje pye jo: «M'i je jogo we, Kafoo?» A Kafoo di ne pye: «Ne je Yesu, wee wemu mu w'a gana me ge.

¹⁶ Ga, yiri m'a yere! Bani ne naye she ma na, konho m'a bye na kapyebye. M'a na ja jagana lemu na nijaa ge, ma na ba bye lee seeri, na lee paari sipyii pu mu. Ne na ba keree kiimu be she ma na ge, m'a ba kee be paari pu mu.

¹⁷ N'a da ma tun Yawutuu pee, ni shi wusama be mu. Kanhama pemu beeri p'a da ba noni ma na ge, ne na ba ma tege na ma wolo pee beeri ni.

¹⁸ N'a da ba ma tun pu mu ma pu jii mugi. Ma pu yeege nibiige ni ma pa kpeenge na. Ma pu yeege Shitaanni wo fanha ki ni ma pa Kile mu, konho p'i da na na, pu jurumu wu yafa pu mu. Kile ya piimu pye feefe ge, pu be di tajege ta pee te ni.»

Poli ya yu wu labye wu shizhaa na Kafoo mu

¹⁹ Ayiwa, ba Poli ya pee jomoo pu jo xo we, na guri saannaa Agiripa pye: «Lee funjo ni do, saan we, ne keree kiimu ja Kile mu ge, ne ta kee she wu mu we.

²⁰ Ga, a ne fene kii keree kii wo yere li joo kon Damasi sheen mu. Lee kadugo na na no Zheruzalemu ni, ni Zhude fiige ki beeri fo na she no shi wusama be na, wemu je Yawutuu we ge. A ne li she pu beeri na jo p'a yaa pu daburaje jo

pu jurumu wu beeri na, p'i guri pa Kile mu. Keree kii k'a li shee na p'a daburaje jo pu jurumu wu na ge, pu da kee pyi.

²¹ Lee wuu na Yawutuu p'a ne co Kile-peene pugbobo ki ni, na ganha na giin p'i na gbo.

²² Ga Kile wo dege funno ni ne pye ni na fo na pa no njana na. Le ne ce Kile keree ni ge, lee ne yu sipyii pu beeri mu sipyigbo fara sipyitiilee na. Kile tudunmo Musa ni Kile tudunmo pusamaa ya keree kiimu kaa jo na ki na ba bye ge, ne ta yati jo na toro pee wo nijoyo yi juu ni we.

²³ Pee beeri bi jo na Kile ya Shobo wemu naha bulo ge, na wee na ba ganha na na xu. Na wee wu da ba bye shenshiime na ne na foro xu ni. Na wu na ba juuwuro ti keree fiinne jo we wo shi wu mu, na fara shi wusama be na.»

Poli funno ya pye Agiripa be wu da Kafo na

²⁴ Na Poli yaha pee jom pu na, a Fesitusi di sii mujuu wa na jo: «Poli, mu juumu l'a yiri! Mu ya kalaa fo na ma juu yirige!»

²⁵ A Poli di wu pye: «Nunofoceme we, ne juumu ya ta yiri-i de! Jom pemu beeri ne yu me ge, pu beeri pu ne can, pu kori be d'a fiinne.»

²⁶ Saannaa Agiripa ye pya ya kee keree ki beeri ce, lee wuu na ne so be na yere wu nahagbaa na, na yu ni lowaa ni. Ne da li na jo nigin be ya nmoh wu na kii keree kii ni we, bani la shishiin w'a pye nmohoro kaa we.»

²⁷ A Poli di saannaa Agiripa pye: «Saan we, Kile tudunmo p'a yemu jo ge, ta mu ya da yi na we? Ne kunni ya li ce jo mu ya da yi na.»

²⁸ A saan wu Poli pye: «Poli, a go jere ye kaa l'a fo m'a na jeri ma pye Kiricen me de!»

²⁹ A Poli di wu pye: «Lee ya pye nime la, li shiin ya pye cana ka la, Kile wu lee pye. Lee ganha bu da muye nigin na we, ga ma ni sipyii piimu beeri pu wa naha njana na ne jom pu nuri ge, Kile wu yi beeri pye ba ne ne we. Ga p'a ne po poga lemu na ni toro shonho ni ge, pu ganha bu yi po lee poga li na we.»

³⁰ Wee tuun wu ni a saan we ni gbafeneeri wu yiri foro, ni Berenisi ni; sipyii piimu pu bye ni pu ni ge, ni pee be.

³¹ Ba p'a foro we, na ganha na puyeyi: «We na we ya ta kakuun la shishiin pye lemu na ja xu no wu na, kelee na wu le kaso ni we.»

³² Lee kadugo na a saannaa Agiripa di gbafeneere Fesitusi pye: «We na we da bye wu ya jo xo na pu wu kiiri wu yaha Orome saannaa juufoo Sezari kenje na we, go wu bi da ja yaha nime.»

27

Gbafeneere Fesitusi ya Poli yaha kari Orome ni

¹ Tuun wemu ni l'a she na we pu je kogbobo ki ni w'a se Itali fiige ki ni ge, a p'i Poli ni kasoleme pii be kan sorosii juufoo wa mu. Wee mege ne na Zhuliyusi. Wee wu bye Orome saannaa juufoo wu wo sorosii kuruno ki juufoo.

² A we di je Adiramiti shen wo kogbobo ka ni na se Azi fiige ki kabanja yiri. A Masedoni fiige shen wa di binne kari ni we ni, wee mege ne na Arisitaaki. Wu kulo di ne na Tesaloniki.

³ Kee cana ki jimuguro ti na we pu ni Sidon kulo li ni. Zhulusi bi saama pa pye Poli na. Wu bi koro yaha Poli mu w'a se w'a foro wu naniine na, kono wu da wu mago juo yanmuyoo taa pu mu.

4 Ba wèe ya yiri wà wε, a kafεεge k'i ganha na jirini wèe na. A wèe di doro Sipere fiige ki kabanugo kafεεge ki jahā na.

5 A wèe di mεhe na se wá kooḡbòhò ki ni, na she doro Silisi fiige ke, ni Panfli fiige ki kabanugo. A wèe di she nò Mira kulo li ni, lee jε Lisi fiige ki ni.

6 A sòrsii juyòfò wu Alekizandiri sheen wo kooḡbòhò ka ja wee xuu wu ni, kee bi gaanji Itali fiige ki ni. A wu wèe le kee ni.

7 Wèe ya cabyaa nijehenjeε pye lòhò ki juyò ni, kooḡbòhò ki na gaanji kasεεge na. Wèe ya sii kanha xuuni na na nò Kinide shizhaa na. Kafεεge ki bi she wèe da ga she jahā na wε, a wèe di doro Kereti fiige ki kabanugo kafεεge ki jahā na na kari Salimoni kulo li shizhaa.

8 Wèe niganhaya y'a toro wee xuu wu ni. A wèe di she nò xuu wa ni, wee mege jε na: «Kòròḡ tayeresaana». Kulo la jε wà wee xuu wu taaan na Lazi.

9 Wèe bi taatuunnò torogo wùye na xò lee ni. A Yawutuu pu wo suun leduun wu doro na wèe yaha lee ni, fo na pa wiire ti tuun wu pye w'a teenje. A kooḡbòhò ki baa wu jeri nime farati. Lee na Pòli bi sipyii pu sònmī na:

10 «Na naniineε, nε li ja jo l'a jeri farati. Li wa da ba da kooḡbòhò ki ni ki funḡo yanmuyò ye ye na-ε de! Ga wèe piimu be pu wa ki ni ge, wèe be munahaa ki wa li ni.»

11 Ga sòrsii juyòfò wu ya ta Pòli jomò pu wii yaaga wε. Bani wee bi dà kooḡbòhò ki paavòò ni ki kafò na na toro Pòli taaan.

12 Wee xuu wu wo kòròḡ tayerege ki bi jò wiire tuun ni wε. Lee na, a pu nijehemeε di jo na pu la le p'i yiri wee xuu wu ni, na li bi da já bye mu. A p'i la le na gari Fenikisi ni, Kereti fiige ki kòròḡ yi tayerege ki ni, kònhò p'i wiire ti tuun wu torogo wà. Wee xuu wu jahā ya tii camutomò pu na.

Kafεεgbòhò ka ya yiri suumò lòhò ki na

13 Ba kafεεε la ya yiri kanige cε wε, a p'i lee ja, na ganha na giin na pee na já da gaanji. Tuunḡ nigbòhò ke ki bi kooḡbòhò ki yerenε ge, a p'i kee laha wà. A kooḡbòhò k'i ganha na gaanji ni pu ni Kereti fiige ki cε feni.

14 Ga li ya ta mò wε, a kafεεgbòhò ka di yiri kanige cε we ni. Kee kafεεge ki mege ki bye na «Urakilon.»

15 A kee kafεεgbòhò k'i kooḡbòhò ki lò. Wèe ya já kafεεge ki jahā kòn ki lò na wε. A wèe di mεhe wùye yaha ki kenje na.

16 A kafεεgbòhò k'i ganha na gaanji ni wèe ni. A wèe di she doro xuu wa ni suumò lòhò ki niḡe ni kamene cε, wee mege jε na Koda. A wee xuu wu jé wèe ni kafεεge ki te ni. A wèe di kooḡpure li kiragi kiragi fo na ba li ta lenje kooḡbòhò ki ni.

17 Ba wèe ya lee kooḡpure li lenje kooḡbòhò ki ni wε, na kooḡbòhò ki pò ni mεεεε ni, kònhò ki ganha bu gyeεgi wε. Lee kadugo na, faja ke ki bi kooḡbòhò ki pye ki na gaanji ge, a p'i kee tirige. Bani pu bi fyagi na kafεεge ki ganha bu da zhe kooḡbòhò ki yerenε Libi fiige ki gbazhenhe ki juyò ni wε. A wèe di wùye yaha kafεεgbòhò ki mu ki na gaanji ni wù ni.

18 Ga, a kafεεge k'i diin na gurulo wèe ni, fo li ya ta pa jò wε, kee caḡa ki jimuguro ti na, a p'i kooḡbòhò ki funḡo tuguro ta wolo na wá suumò lòhò ki ni.

19 Caḡa taanri wogo ki na, a kooḡbòhò ki paavòò wuyε pyaa di tuguro ta wolo wá sanha.

20 Wèe ya cabyaa nijehenjeε pye, caḡa jii da voro wε, wòrò be di da voro piige wε. Kafεεge ki saḡa jε na denri ye! A wèe funḡo di ben fo wèe na giin jo wa shishiin da zhò wèe ni nige wε.

²¹ Kooḡbōho ki funḡo sipyii pu bi mō pu da li wε. A Pōli di ba yiri yere pu niḡe ni na pu pye: «Na najiineε, yee bi yaa na ne jomō pu logo fo na wεe yaha Kεreti ni, na diin wā. Lee da bi bye, pe kanhama pe, ni te kakara te bi da wεe ta wε.

²² Ga yemu n'a da jo yi mu nime ge, wū lowagaa ta, yaaga wa da wa ta wε, kooḡbōho ki ye k'a da ba gyεegi.»

²³ A Pōli di pu pye sanha: «Kile wemu wo kapyenεε ne byi, na jε be wee wo ge, wee wo meleke wa ya wuyε she ne na piige ki ni,

²⁴ na ne pye: «Pōli ma ganha bu fya wε, fo ma bu nō Orome saannaa junaḡo Sezari yiri. Lee wuu na, sipyaa sipya wu jε ni ma ni kooḡbōho ki ni ge, Kile na mu ni pee beeri shō wu saama pu funḡo ni.»

²⁵ Lee wuu na, yi yi logoo waha na najiineε. Ne dā li na jo meleke w'a yeke jo ge, jo Kile na li pye nakaara baa.

²⁶ Ga kooḡbōho ki na ba she gyεegi ni wεe ni k'i wεe wā fiige ka ni suumo lōho ki niḡe ni.»

²⁷ Ayiwa, na kooḡbōho ki yaha ki na se na guroo ni wεe ni kafεεge ki keḡe ni Adiriyatiki Suumo Logbōho ki na, wεe piige ke ni shishεεε wogo ki na, ba jiniε k'a pa ji wε, a kooḡbōho ki paavεε p'i ganha na wεe ya nō xō suumo lōho ki kogoḡo ki na.

²⁸ A p'i wee xuu wu wo lōho ki taanna, na ki jogi wu ta meterelee kelee taanri ni gbarashuun. A p'i she sanha jaha na jeri, na lōho ki jogi wu ta wee xuu wu ni meterelee kelee shuun ni gbarataanri.

²⁹ Pu bi fyagi na kooḡbōho ki ganha ba she kiyε kuu faaga ka na wε. Lee wuu na tuutabaaya yemu yi bi kōḡḡo ki yereḡe ge, a p'i yee shishεεε lō na wā lōho ki ni kooḡbōho ki kadugo yiri. A p'i diin wā, na jiga ki sige kanha k'i mugi.

³⁰ Na sipyii pu yaha kooḡbōho ki ni, a ki kapyebyii p'i kōḡpure li yeege taha lōho ki junaḡo ni, na puyε pye kanna tuuḡo ka pu da yaha kooḡbōho ki kadugo yiri na ta pu funḡo di jε p'i baa.

³¹ Ba Pōli ya lee na wε, a wu sōsōsii junaḡo we ni sōsōsii pusamaa pye: «Kooḡbōho ki kapyebyii pu bye p'i ya tiin ki ni naha wε, y'a da zhō wε.»

³² A sōsōsii p'i sō Pōli jomō pu na a p'i kōḡpure li mεεεε ti kōn, na li shan suumo lōho ki ni.

³³ Nimugunḡo wu na, a Pōli di pu beeri pye na pu li; A wu jo: «Nijaa jε wεe caḡa ke ni shishεεεε wogo yee funyō na pεn, wa shishiin be di sanha li wε.

³⁴ Lee wuu na n'a yi beeri jo yi la le yiye ni y'i li. Bani yee mago wu wa lee na kōnhō y'i bye jii na, yi li cε be na wa juzhikana be wa da biin yi ni le koo na wε.»

³⁵ Ba Pōli ya yee jo xō wε, na buuri lō, na baraga taha Kile na pu beeri jii na, na wa kōn xa.

³⁶ Ba sipyii pusamaa ya lee na wε, a pu be logoo di waha, a pu be di li.

³⁷ Wεe piimu beeri pu bye kooḡbōho ki ni ge, wεe beeri bye sipyii xuu shuun ni kelee gbarashuun ni gbaara (276).

³⁸ Tuun wemu ni pu beeri ya li na din ge, shinma we wu bye kooḡbōho ki ni ge, a p'i wee wo suumo lōho ki ni kōnhō kooḡbōho k'i faha.

Lōho k'a kooḡbōho ki kyεegi

³⁹ Ba jiga k'a mugi wε, xuu wemu ni kooḡbōho ki bye ge, ki kapyebyii pu ya ta pu taceḡe ta wee xuu wu na wε. A p'i loguuro la na niwaga ka di jε wee xuu wu ni. A p'i jo na wā pu da zhe ni kooḡbōho ki ni, na li bi da já bye.

⁴⁰ Lee na a p'i tuutabaaya yi sanha laha kooḡbōho ki na na yaha lōho ki ni. Tige kemu k'a ma kooḡbōho ki jaha jeri ge, a p'i kee be wo mεεεε ti sanha. Lee

kadugo na a p'i kooḡbōho ki jahagbaa fanja ki yirige yerenɛ, kōnhō kafεεge k'i da pu ηmunuḡo da se suumo lōho ki kogoḡo ki na.

⁴¹ Ga, a kooḡbōho k'i she diin gbazhenhe ki juḡo ni loguugoo shuun wa niḡe ni. A kooḡbōho ki jahagbaa l'i she jé wà gbazhenhe ka ni, na jōnri wà tajehenhe baa. A lokuruyo di ganha na ma na ki kadugo yiri wu kpōon, fo na wu kyεεgi.

⁴² Sōrōsii pu bi giin p'i kasolemeε pu gbo, kōnhō pu ganha bu da do do lōho ki ni, p'i ja pu foro p'i baa wε.

⁴³ Ga sōrōsii juḡofōo wu funḡo bye pu Pōli gbo wε. Lee wuu na wu ya ta sōo sōrōsii pu wo nijoyo yi na wε. A wu jo na piimu p'a lōho ce ge, na pee pu fenhe to to lōho ki ni, p'i ja foro suumo lōho ki ni.

⁴⁴ Na pusamaa di dugi kooḡbōho ki kōrōyo ya na, kelee koojaya ya na p'a gaanji. Mu p'a pye a pu beeri di nō suumo lōho ki kogoḡo ki na yaaga ya wa ta wε.

28

Pōli ya nō Maliti fiḡe ki ni

¹ Ayiwa, ba wée ya shō suumo lōho ki na wε, a wée di na logo na wee xuu wu meḡe ki je Maliti.

² Wee xuu wu sipyii pu bi wée co xuuni. Zanha ka bi to wà, a wiire di bye. Lee na a wee xuu wu sipyii p'i nagbōho ka gberɛ, na wée beeri yiri na wée pu she waha.

³ A Pōli di ba yiri na she kajijahara ta lō di ba le na ki ni. Lee bi matōn wa ta tee ni. Ba na ki kafugo k'a pa nō matōn wu na wε, a wu Pōli nō, na nōrō yaha wu keḡe ki na.

⁴ Ba wee xuu wu sipyii p'a wō wu ja w'a nōrō yaha Pōli keḡe ki na wε, a pee di puyε pye: «Nakaara baa, sipyii gbōvōo w'a da da we na we, ali na wu yaha w'a shō suumo lōho ki na, lee be na Kile wo tiime pu funḡo je wu munaā fεεre pye wε.»

⁵ Ga, a Pōli di wu keḡe ki jahara, a wō wu laha to na ki ni; yaaga be ya pye Pōli na wε.

⁶ Ga sipyii pu bi giin na Pōli beeri wu da din, taapile ni wu do wu xhu. Ga ba p'a mō na Pōli jaa yaaga da ga wu ta-ε ge, a pu fungōnyō y'i jeri. A p'i jo na kilε wa wu je Pōli.

⁷ Xuu wemu ni wée di bye ge, xuu wa be bye wee tāan, wee bye fiḡe ki kafōo wo. Fiḡe ki fōo wu meḡe ki bye na Pūbilusi. Wee ya wée co xuuni, na wée yaha wu puga fo cabyaa taanri.

⁸ Pūbilusi to wu bi ta cuḡo wε, jime ni sogunnō li bye wu na. A Pōli di she wu peεgi, na wu keḡe taha wu na, na Kile jeri wu mu, a wu juḡo.

⁹ Ba lee ya pye wε, a wee xuu wu wo yama fεε pusamaa beeri di ba Pōli yiri. A pee beeri be di juḡo.

¹⁰ A wée xuu wu sipyii di baraga taha wée na tahagana beeri na. Ba wée kariduun ya pa nō wε, wée nijewuu kooḡbōho ka ni, a p'i wée magoḡo yaηmuyo beeri kan wée mu.

Pōli ya nō Oromε ni

¹¹ Yeye taanri wée ya pye wee xuu wu ni. Wée cagaraga, kooḡbōho ke ki bi se Alekizandiri kulo li ni ge, a wée di jé kee ni. Kee bi wiire ti beeri pye wà. Pu bi kee meḡe yiri na «ηmamaa*».

* **28:11** ηmamaa: Yapeḡe la bye Girekii pu mu, lee yapeḡe li bye ηmamaa. Wa meḡe ki bye Kasitorɛ, wa meḡe di je na Polusi. Kooḡbōho ki kafεε pu bi pee wo jaalaa yāa pu wo kooḡbōho ki na na pye ki maraveε.

12 A wèe di she nò kulo la ni lee mēge jē na Sirakusi.

13 Ba wèe ya yiri wà wē, na nò kulo la betii ni, lee mēge jē na Eregiyo. A wèe di shan wà. Kee cana ki nimuguro a kafēgbòhò ka di yiri wèe kamene ce na pa dò wèe na. Cabyaa shuun wèe ya pye na na nò Puzoli kulo li ni.

14 A wèe di n'a daa fēe pii ja Puzoli kulo li ni, a pee di wèe jēeri na wèe pu cewuu nigin pye ni pu ni. Ba wèe ya pa yiri wà wē, na gari Orome ni.

15 Ba Orome n'a daa fēe p'a wèe ba wu logo wē, na ba wèe sige fo Apiyusi caan ki na. A pii be di she wèe jūnjò cīri xuu wa ni, wee mēge jē: «Nabuun tatigiye taanri.» Ba Pòli ya pee ja wē, a wu baraga taha Kile na, na lowaa ta.

16 Tuun wemu ni wèe ya nò Orome kulo li ni ge, a p'i sòo na she Pòli yaha xuu wa ni wu ye, na sòosi nigin yaha wu taan wee di da wu kaseri.

Pòli ya Kile Kafila yere pye Orome Yawutuu pu mu

17 Ba cabyaa taanri ya toro wē, a Pòli di Yawutuu jahagbaa fēe pu yiri na pa wuyē yiri. Tuun wemu ni p'a pa binne ge, a Pòli di pu pye: «Ali na ta ne ta kakuunò la shishiin be pye na shishiin pu na wē, ne di ya ta wù sefēle pu wo kalēe la shishiin be kyēegi wē. Lee be na p'a ne co Zheruzalemu ni na le Orome fanhafēe pu keje ni.

18 Ba pee ya pa ne yege wē, na ganha na giin p'i ne yaha, bani pu ya kaa la shishiin ta ne na lemu l'a ne kagbuu xò wē.

19 Ga Yawutuu pu ya ta sòo ne yaha wu na wē. A li fanha di bye ne na ne wu na keree ki le Orome saannaa jūnjò Sezari keje ni. Ga lee kòri jē na kakuunò n'a giin di bye na shishiin pu na-ε dē!

20 Lee wuu na n'a yi yiri, kònhò di na fiin jo yi mu, bani Izirayeli sheen bi Shòvòo wemu jaha wii ge, wee wuu na p'a shònhòyo le ne na.»

21 A p'i Pòli jò shò na: «Wèe ya ta semē wa shishiin ta na yiri Zhude fiige ki ni mu shizhaa na wē. Wèe ceboro wa be di sanha yiri wà, na ba joguuumò jo mu shizhaa na wē.

22 Ga wèe funnjò ki wa wèe di logo mayē pyaa ki jò na wù ma fungongò ce. Bani wèe ya ce jo Kile koo lemu ni ma wa ge, sipyii ya yiri lee kaa na kabaya yi beeri na.»

23 A pu ni Pòli di cana ka teje. Ba kee ya pa nò wē, a pu ni jeheme di ba Pòli yiri. A Pòli di jo ni pu ni Kile wo saanra ti keree na. Na ti jaha she pu na sheganaa beeri na, kònhò p'i Yesu ce fiinne na saha ni Kile tudunmò Musa wo saliya wu ni, ni tudunmò pusamaa be wo Kitabuu pu jomò pu ni. A p'i diin pee jomò pu na, na lò jisòogò ki na fo na she cana ki xò.

24 Pòli ya jomò pemu jo ge, a pee di pii funjò jeri. Ga p'i ya ta sòo Pòli jomò pu na wē.

25 Pee sipyii pu ya ta be nigin na wē. Ga yani pu kari ge, a Pòli di jomò pa jo pu mu sanha na: «Kile tudunmò Ezayi bi jomò pemu jo yee sefēle pu mu Kile wo Fefere Munaa li baraga ni ge, pee ya pye can ye pyaa.

26 W'a bi li she na Kile ya jo:

«She yi jo we shi we sipyii pu mu na:

Yee na ba niwegee shan, na yi logo,
ga y'i wa da yi jaha ce wē.

Yi na ba jii taan, na wii,

ga y'i wa da yaaga be ja wē.

27 Bani pii sipyii pii niwegee k'a waha.

P'a pu niwegee tò, na pu jii tò,

Pu funnjò ya pye p'i ja pu jii ki ni wē,

p'i logo pu niwegee ki ni wε,
 p'i yi ɲaha cε pu fungɔnyɔ yi na wε.
 Lee funɲɔ ni pu da ba nε mu,
 kɔnhɔ nε pu cuɲɔ wε.»*

²⁸ A Pɔli di pu pye sanha: «Yi li cε na Kile wo ɲuwuuro te ya tun shi wusama bε mu wemu ɲε Yawutuu wε ge. Pee kunni na wu logo!» [

²⁹ Tuun wemu ni Pɔli ya pee jomɔ pu jo ge, a Yawutuu pu nigariwuu, a nakaara nigbɔɔɔ di jé pu tε ni fo xuuni.]

³⁰ A Pɔli di yee shuun pye puga ka ni Oromε kulo li ni. Wu bi kee lɔ, na ki saraa. Sipyii piimu bεeri pu bi se na fɔro wu na ge, w'a bi pee kemεε.

³¹ W'a bi Kile wo saanra ti Jozaama pu yεε li pyi, na sipyii pu kalaa, na Kafɔɔ Yesu kaa yu pu mu. W'a bi lee pyi fyaara baa. Wa shishiin bε di ya ta wu ɲaha kɔn lee na wε.

* 28:27 Ezayi 6:9-10

Oromε Shεεn

Tudunmᵌᵌ Pᵌli ya sεmε wemu tun Oromε shεεn mu ge

Jᵌgᵌᵌ wu jε Pᵌli wε?

Wεe ya dᵌᵌni cε Pᵌli keree ni, bani Luka ya fiin ni jεhεmε jo wu shizhaa na Kapyegee Kitabu wu ni. Yawutu wu bye wii wemu ya se Tarisi ni Silisi fiige ki ni ge (kee ni jaa wogo ki jε Turuki wo fiige ki ni). Oromε shεn ja wu bye wii bε (Kapyegee 22:26-28). W'a bi kalaa fo xuuni Yawutuu pu wo koo li ni Zheruzalemu ni. Lowaa bye wu ni fo xuuni ba Yawutu jε wε, na n'a daa fεe pu kana fo xuuni. Ga, a Kafᵌᵌ Yesu di wu yiri na wu yaha Damasi koo na, kᵌnhᵌ wu shε Kile wo Jozaama pu jo shi wusama bε mu wemu jε Yawutuu wε. W'a egilizii ni jεhεmεε sin Oromε fiige ki kugbᵌᵌᵌ ni jεhεn jεε ni, na sεmεε ka na tun egilizii ni jεhεmεε pii mu, na pii kan wu najiineε pii bε mu.

We sεmε we kakana jᵌᵌᵌ

Pᵌli yε pyaa ya ta Oromε egilizi wu nᵌhᵌ tenε wε, ga w'a we sεmε we ka, kᵌnhᵌ wu li shε Oromε shεen na na wee w'a da mᵌᵌ di shε pu yiri wε (Oromε Shεen 15:23-24). Wu funᵌᵌᵌ ki bye: W'i wu wo Kile Jozaama pu wo pyegana li shε pu na; p'i Kile koo li tii cε; wu Kile wo tiime pu shε pu na, kᵌnhᵌ p'i li cε na sipya bεeri w'a yaa ni Kile wo jᵌwuuro ti ni. Pᵌli ya jo: «Jozaama pu jo jε nε mu shiige bada wε, bani Kile wo sefεεε ti jε tii, temu ya jᵌwuuro kaan n'a daa fεe pu bεeri mu ge.» Oromε Shεen 1:16.

Sεmε wu kafila jᵌgbᵌᵌᵌ

Oromε Shεen 1:1-15 Pᵌli fᵌᵌ mujuu.

Oromε Shεen 1:16, 17 Oromε shεen sεmε wu kapjᵌgbᵌᵌᵌ.

Oromε Shεen 1:18–3:20 Sipyii bεeri mago wu jε jᵌwuuro ti na: Yawutuu fara shi wusama na.

Oromε Shεen 3:21–5:21 Na dᵌᵌ Yesu na lee gbᵌᵌᵌᵌ ni Kile ya sipya jateni sipyitiime, m'a jᵌwuuro bε ta.

Oromε Shεen 6–8 Kile Munaa gbᵌᵌᵌᵌ ni sipya ya jᵌ jaari tiime ni.

Oromε Shεen 9–11 Karijεεε kemu ki jε Yawutuu ni n'a daa fεe pu tε ni ge.

Oromε Shεen 12:1–15:13 N'a daa fᵌᵌ jaarigana.

Oromε Shεen 15:14–16:27 Pᵌli ya fiin jo wuyε shizhaa na, na Oromε shεen shaari, na duba pye pu mu.

Pᵌli fᵌᵌ mujuu

¹ Nε Pᵌli, Yesu Kirisa wo bulo we, nεyε pyaa k'a we sεmε we ka. Kile ya nε yiri na pye wu tudunmᵌᵌ, kᵌnhᵌ nε da Kile Jozaama pu yu sipyii pu mu.

² Kile bi Jozaama pu jᵌmεε lo fo taatuunnᵌᵌ ni, na wu tudunmᵌᵌ pu yaha pa. A pee di pu ka Kile Kafila fεfεεε wo wu ni.

³ Pee Jozaama pe ya wu Ja Yesu Kirisa kaa yu, wee wemu wu jε saannaa Dawuda yasege sipyii kabaᵌᵌa na ge.

⁴ Ga na saha ni Kile Munaa ni, ba w'a jε na foro xu ni wε, a lee di li shε na Kile Ja wu jε wii, na sefεεε wa wu mu. Wee Yesu Kirisa we, wᵌᵌ Kafᵌᵌ we,

⁵ wee gbᵌᵌᵌᵌ ni Kile ya niime tirige nε na, na nε pye wu tudunmᵌᵌ, kᵌnhᵌ shi wusama wo sipyii p'i dᵌᵌ wu na, p'i wu jᵌmεε co.

⁶ Kile ya yee piimu yiri na pye Yesu Kirisa wuu ge, yee bε niᵌε ki wa pii sipyii pii ni.

7 Yee piimu beeri pu wa Orome kulo li ni ge, yee piimu ya taan Kile mu, a wu yee yiri na pye wu fefere sipyii ge, yee mu ne we seme we tun. Na fo wa yi mu: Wu To Kile ni wu Kafado Yesu Kirisa wu niime ni janije kan yi mu.*

Poli funjo wa wu she Orome ni n'a daa fee pu yiri

8 N'a da venhe baraga taha Kile na Yesu Kirisa gbodo ni yee beeri wuu na, bani yee wo n'a daa wu kaa ya yu kono ki kabaya yi beeri na.

9 Jozaama pe pu wa Kile Ja wu kaa yu ge, ne kapyenge pyi Kile mu pee keree na ni na zo wu beeri ni. Kile wa li seeri na tuun beeri ni ne jerege pyi ge, ne ma jerege pye yee be mu. Ne da ga lee jo yaha we.

10 Ne kunni wa na Kile jeeeri jo li bi je wu jidaan, wu koo kan na mu di she foro yi na.

11 Bani l'a taan ne ni gbangban na she yee ja, konho di Kile Munaa li wo loolodaa la kan yi mu, konho y'i fanha ta.

12 Lee wo kori wu wa nago w'a samohoro leni wuye ni n'a daa wu shizhaa na, wee wemu na wu beeri ya pinne ge.

13 Na cebooloo, ne funjo wa y'i li ce nago tegege nijehenge ni ne ma giin di she yee yiri, konho di she na labye wu kuduun ja yee be ni je ni, ba ne wu kuduun wu ta shi wusama ni je ni tagana lemu na we. Ga fo na pa gbara ni ja na ne sanha lee koro ta we.

14 Bani sipyii pu beeri wo Jozaama pu foo li je ne na: kugbodo sheen fara ja funjo sheen na, kalaa fee fara kalaa baa fee na.

15 Lee wuu na ne jidaan kaa li je na Kile Jozaama pu jo yee be mu, yee piimu pu je Orome kulo li ni ge.

Kile Jozaama pu wo sefere te

16 Jozaama pu jo je ne mu shiige bada we, bani Kile wo sefere ti je tii, temu ya juwuuro kaan n'a daa fee pu beeri mu ge. Yawutuu mu p'a fenne jo, na na no shi wusama na.

17 Jozaama pu p'a li shee na n'a daa ye nigin funjo ni Kile ya sipya jateni sipyitiime. Cogo watii wa nige lee na bada we, ma na jo ba l'a ka Kile Kafila wu ni we na:

«Sipya wemu w'a da Kile na,
a Kile di wu jate sipyitiime ge,
wee na ba jli sicuumo ta.»*

Kono sipyii tiibaara

18 Kile ya wu loyire li shee na yiri fugba we ni Kile ni fyaara baa sipyii ni sipyitiibaalaa na, pee piimu p'a pu katiibaagaa taga na can wu jaha kon ge.

19 Lee loyire l'a zhee pee na, bani lemu beeri na ja je Kile keree ni ge, lee ya ta nmoho pu na we, Kile ye pyaa ya lee she na fiinne pu na.

20 Fo kono ki yaaduun wu ni, Kile ye pyaa wa cogo wemu na ni wu tehene baa sefere ti ni ge, wa shishiin da ja wu ja we. Ga w'a yanmuyo yemu ya ge, lee beeri ya jeni na fiinne yee yanmuyo yi keree na. Lee wuu na pu da ga ba kani ta Kile jaha taan we,

21 bani p'a Kile ce. Ga, pu ya ta soo na wu pele na Kile wu je we. Pu ya baraga teri be wu na wu kapyege ki na we. Pu fungonyo ya jeri juno baa woyo. Lee wuu na nibiige ya je pu fungonyo baa zobo pu ni.

22 P'a puyee wii fungonyo fee, ga p'i je nahanahanaa.

* 1:7 We duba we je Kiriceen fo kangana. * 1:17 Habakuki 2:4

²³ Nɔɔɔɔ fɔɔ Kile wemu wu ɲe wu da ga xhu bada-ε ge, yani p'a wee pɛɛ ge, a p'i wee yaha wà. Sipyu wu ɲe wee na da ba xhu ge, a p'i ganha na wee wo jaa yari, ni shazhɛɛɛ, ni tɔɔyɔ shishɛɛɛɛ yanmuyɔ, ni ɲiɲe yakokaara na byi yapɛɛɛ, na ganha na kee yapɛɛɛ kii pɛɛ.

²⁴ Lee wuu na Kile ya pu yaha puyɛ mu pu wo kanɔhɔyɔ yi ni, na saha ni pu jidaan keree ni. Lee funɲɔ ni a p'i cemɔhɔɔ keree taga puyɛ fanha.

²⁵ P'a she Kile wo can wu ni, na daha kafinɛɛ na, na ganha na Kile wo yanmuyaaɔ yi pɛɛ, na kapyɛɲɛɛ pyi yee mu. Kile wemu wu ɲe yanmuyɔ yi bɛɛri yaavɔɔ ge, na wee yaha wà, wee wemu w'a yaa ni masɔɲɔ ni gbee ge. Amiina.

²⁶ Lee na Kile ya pee yaha pu wo ceepuuro la keree ki keɲɛ ni, kee ɲe cemɔhɔɔ keree. Kile ya jo lemu ganha ba byi-i ge, lee li ɲe pu nibyii. A cɛɛ p'i namaa pu yaha wà, na ganha na puyɛ sinnɛɛ.

²⁷ A namaa pu bɛ di bye mu ni puyɛ ni. A pu kaa di sii shɔ puyɛ ni fo na doro. A pu bɛ di cɛɛ pu yaha wà, na ganha na puyɛ sinnɛɛ. Mu bɔɔngɔ da ba pu ta na saha ni puyɛ pyaa piinɲɛ ki ni.

²⁸ Ba ma na jo pu ya ta sɔɔ na Kile cɛ wɛ, lee wuu na Kile ya pu yaha puyɛ mu ni pu fungɔnkuuyo yi ni, kɔnhɔ p'i kapyebaagaa pye.

²⁹ Pu zɔɔɔ ya ɲi katiibaagaa tuuyo bɛɛri na: pu fungɔnyɔ y'a kolo, pu yanmuyɔ la d'a pe, p'a kolo, pu d'a ɲi ɲɛgbɔɔ na, sipyigbuu di dan pu ni, ni yokɔɔnrɔ, ni nanmahara, zɔguunɲɔ ɲe pu ni, ni yayiriye,

³⁰ ni sipyii mekyɛɛgɛɛ, Kile d'a pɛn pu mu. Pu shiige keree ya ɲɛhɛ wɛ, pu tabaara d'a pe, na ɲɔsanga já, pu kakuunɲɔ samɔhɔɔ d'a pe, p'i ya pu sefɛɛ ɲɔmɛhɛɛ conɪ wɛ.

³¹ Fungɔnyɔ baa fɛɛ pu ɲe pii, pu ɲe ɲɔmɛhɛɛ fɛɛ bada wɛ, ɲubenɲɛ ɲe pu ni wɛ, ɲiɲaara baa fɛɛ.

³² Ali na ta p'a li cɛ xɔ na Kile wo kiiri wu wa wà, na sipyaa sipya w'a we kashi we pyi ge, wee ya yaa ni xu ni. Lee bɛ na p'i kee pyi sanha. Na fara lee na, sipyii piimu p'a we kashi we pyi ge, pee p'a sɔni.

2

Kile wo kiiri wu keree

¹ Ayiwa, mu wemu w'a pusamaa jaagi ge, m'a pye sipya tuugo bɛɛri, Kile wo kiiri wu da ga ba doro ma ɲuɲɔ ni wɛ. Ma ba pusamaa jaagi mayɛ pyaa m'a jaagi. Bani keree kiimu na mu wa sipyii pu jaagi ge, kee shi muyɛ pyaa bɛ wa byi.

² Na ta wɛɛ bɛɛri d'a li cɛ na sipyii piimu p'a kee keree ki pyi ge, Kile ya kiiri kɔɔn pee na na bɛ ni can ni.

³ Ayiwa, muyɛ pyaa ba sipyii jaagi pu kapyegɛɛ na, na ta muyɛ pyaa bɛ di kee shi pyi, ta mu ya giin na mu na ba shɔ Kile wo kiiri wu na?

⁴ Kelee Kile wo saama nigbɔ pe, ni wu loxulo le, ni wu lotaan le, ta mu wa yee wii yaaga wɛ? Ta mu ya li cɛ na w'a pee saama pe bɛɛri taga na koo leni mu tãan, kɔnhɔ m'a daburajɛ jo, m'a jurumu wu ɲɔ yaha wɛ?

⁵ Ga mu niwii l'a waha, mu funɲɔ ɲe mu wu daburajɛ jo ma jurumu wu na wɛ. Lee wuu na Kile wo loyire lisana mu ya dɛnri na waa mayɛ na na yɛri wu loyire le ni wu kiiri wu canja ki ɲaha na. Kee canja ke Kile da ba wu kiiri wu shɛ, kiiri wemu w'a tii ge.

⁶ Wu na ba sipyii pu bɛɛri nigin nigin kiiri kɔn na saha ni pu kapyegɛɛ ni.

7 Piimu beeri p'a la le na kasaan^{aa} pyi ge, na maso^o, ni peere, ni jii sicuumo nixhobaama shaa Kile mu ge, Kile na ba jii sicuumo kan pee mu pemu da xho we.

8 Ga piimu bu zhe Kile ni, na zhe can wu ni, na soo tiibaara na, Kile wo loyire nigbo^o le, ni wu jatanhaja ki na ba do pee juro^o ni.

9 Can de! Kanhama ni jakraan w'a da ba do kakuubyii pu beeri nigin nigin juro^o ni. Yawutuu p'a da ba bye shenshilee, lee kadugo na shi wusama di na taha wa.

10 Ga piimu beeri p'a kasaan^{aa} pyi ge, pee beeri nigin nigin na ba Kile maso^o, ni wu peere, ni wu jaji^{ne} ki ta. Yawutuu pu da ba fenhe bye shenshilee, l'a na no shi wusama na.

11 Bani Kile ya sipya wa wo wa ni we.

12 Sipyii piimu beeri p'a jurumu pye na ta pu ya Kile tudunmo^o Musa wo saliya wu ce-ε ge, pee beeri na ba gyee^{gi} na ta wee saliya we ni^{ne} je pee wo kiiri wu ni we. Ga piimu beeri p'a jurumu pye saliya wu nijexho^o na ge, wee saliya wu w'a da ba pee wo kiiri wu kon.

13 Bani piimu p'a saliya wu jom^o pu nuri, na ta p'i ya pu koo jaari-i ge, Kile da ga ba wee wa shishiin wii sipyitiime we. Ga piimu p'a saliya wu koo li beeri jaari ge, pee Kile da ba wii sipyitiime.

14 (Ayiwa, shi wusama ya Musa wo saliya wu ce we. Ga teege^e kii ni, pu maree kii pyegan^{aa} ten^e na saha ni saliya wu ni. Pu ba kee koo jaari ali na ta pu ya wee saliya we ce be we, lee ya li shee na p'a kasaan^{aa} ce xo, na ki pyi.

15 Lee ya li shee be na saliya w'a yemu jo ge, na yee ya ka pu zobo^o pu na. Pu fungonyo^o y'a wu shee pu na be. Teege^e kii ni pu zobo^o ma pu jaagi; teege^e kii ni p'a karii kan puy^e mu.)

16 Ayiwa, kee kere^e kii beeri na ba foro kpeenge^e na cana ka, na saha ni ne wo Kile Jozaama pu yere^e li ni. Kile na ba kiiri kon sipyii pu wo kanmohoro^o ki beeri na Yesu Kirisa ken^e kurogo kee cana.

Kile ya Yawutuu pu jaagi

17 Ayiwa, yee piimu p'a yu na Yawutuu yee je ge, yee ya yi tadan^a pye Kile tudunmo^o Musa wo saliya we, na yiy^e pele na yee pu je Kile wo sipyii pee.

18 Go yee p'a Kile jidaan ce, na kasaan^{aa} be ce shoo^{ri} kiy^e ni, bani yee ya kalaa Musa wo saliya wu ni.

19 Li wa yee funyo^o ni na fyenme^e pu je sipyii pusamaa, na yee p'a koo shee pee na; na piige ni pusamaa je, na yee p'a kpeenge^e shee pu na.

20 Yee wa yu na pusamaa pu je kacabaalaa ni kalaabaa fee, na yee pu je pu wo kalaatii, bani yee ya giin na Musa wo saliya wu ni yee ya can koo li ceme^e pu beeri ce.

21 Ayiwa ne jo, yee piimu p'a pusamaa kalaa ge, jaha na yee di ya yiy^e kalaa-i we? Yee piimu p'a Kile Kafila wu yere^e pyi na wa ganha ba nagaara pyi-i ge, yeey^e pyaa ki do, ta yee ya nagaara pyi we?

22 Yee piimu p'a yu na wa ganha ba do^oo^oo^o pyi-i ge, ta yee ya ti pyi we? Yee piimu p'a yu na yape^{re} ya jo-ε ge, ta yee ya yanmyo^o yuli yape^{re}gbaya yi ni we?

23 Yee ya yiy^e pele na yee ya Musa wo saliya wu ce. Ga yee ya wu koo jaari we. Ta Kile be yee ya fanri me we?

24 Bani l'a ka Kile Kafila wu ni na:

«Yee Yawutuu pu wuu na shi wusama ya

Kile me^{ge} kyee^{gi}.»*

* 2:24 Ezayi 52:5; Ezekiyeli 36:22

Cekoonro ya sipya shuu we

²⁵ Can na kuduun wa cekoonro ni na saha ni Kile tudunmo Musa wo saliya wu ni, ma bu da ma na saliya wu koo jaari kunni. Ga mu bu bye mu ya saliya wu koo jaari we, ma cekoonro* t'a pye juno baa wuuro.

²⁶ Sipya wemu ya cekoonro pye we, na saliya wu koo jaari kuuni ge, ta Kile da ba weefoo wii kanna cekoonro w'a pye we?

²⁷ Yee Yawutuu, yee ya Musa wo saliya wu ce, lee kadugo na na cekoonro be pyi, ga yee ya wu koo jaari we. Shi wemu je Yawutuu we, wee shi wu ya ta cekoonro pye we. Ga piimu p'a saliya wu koo jaari pee ni ge, ta pee da ba jaagi shan yee na kiiri wu cana we?

²⁸ Ayiwa, na pye Yawutu jee wiine ni, lee wa nago Yawutu ye pyaa pyaa ma je we. Kelee cekoonro fe na je ma ceesege ki na, lee wa li shee nago tee ti wa cekoonro see see wuuro ti we.

²⁹ Ga, Kile ya sipya wemu wo zo jeri ge, wee wu je Yawutu wuyee pyaa pyaa. Yemu y'a ka saliya wu ni ge, li wa nago kanna m'a yee wo koo jaari ye we, ga Kile Munaa ya labye wemu pyi sipya zo na ge, wee labye we wu je cekoonro see wuuro te. Pee Yawutuu pii ya masojo taa sipyii mu we, ga Kile mu pee ya masojo taa.

3

Kile je jomee fo

¹ Ayiwa ni li wa mu, ma na je Yawutu lee kuduun wa leke we? Kelee kuduun weke wu je cekoonro ni we?

² Ayiwa, li kuduun w'a pele kabaya yi beeri na. Li nizhiine Yawutuu mu Kile ya fenhe wu jom pu kan.

³ Ali pii jeha da pu ni, pu je jomehe fe Kile mu we, ta lee na ja Kile wo jomee feere ti kyeege?

⁴ Lee da ja bye bada we! Ali sipyii pu beeri jeha bye kafinejuu, Kile kunni je can fo ma na jo ba l'a ka kagana lemu na Kile Kafila wu ni we na:

«Mu Kile ba yu,
pu beeri na li ce na mu ya tii.

Pu da ga ja jaagi
wa shishiin ta ma na we.»*

⁵ Ayiwa, pii na jo na: «Wee wo tiibaara ti je kakuun we, bani tee ni Kile wo tiime p'a zhe na fiinje.» Wee di da ba yeke jo yee ni we? Kile bu wu loyire li shan wee wa juno ni, ta wee da jo na w'a nahana? (Sipyii pii wo fungojo jom ne yu me.)

⁶ Kile wu she nahana? Bada! Can je yee ni we. Kile da bye wu ya tii we, dii wu bi da ja kiiri kan kono sipyii na we?

⁷ Pii be na ba jo sanha na: «Wee wo kafinejuu bu da lee na Kile wo can wu shee, fo na noro be eri Kile mege na, jaha di da ba kiiri pye wu kan wee na p'i wee jaagi, na jurumupyii wee je we?»

⁸ Ayiwa li bi je mu, ta wee ya yaa na kakuun pyi, konho kasaanaa di da foro ki ni we? Bada! Pii wa wee mege kyeege na xo, na wee kalaa we wee ya gaan sipyii pu mu. Pee sipyii pii kunni ya sii yaa ni gyeege ni.

* **2:25** **Cekoonro**: bye karijege jomee wo fe Yawutuu pu mu pemu ya li shee na Kile wuu pu je pii ge. Lee kalee le tayerege k'a bi pele pu mu fo xuuni. Zhenezi 17:9-14. * **3:4** Zaburuu 51:6

Sipya wa shishiin ya tii we

⁹ Ayiwa, yi jaha di wa dii nime we? Ta wèe Yawutuu p'a ye sipyii pusamaa na? Bada! Ne li she xo jo Yawutuu yoo, shi wusama yoo, pee beeri ya jaari jurumu wu wo fanha ki naho ni.

¹⁰ Ma na jo ba l'a ka Kile Kafila wu ni kagana lemu na we na:

«Sipya wa wemu w'a tii we,
ali shen nigin be we.

¹¹ Wa shishiin je fungongo fo we;
wa shishiin ya Kile shaa we.

¹² Pu beeri p'a kadugo le Kile ni;
pu beeri p'a pinne pye kajoo baa.
Kasaana pyevoo wa shishiin je pu ni we,
ali shen nigin be we.»*

¹³ «Mujuu le l'a foro pu genmaya ni ge,
lee je ba fanja jumugi-yahaja je we.
P'a pu jilee taga na sipyii piinje.

Pu jo jomoo di je ba maton soonro je we.»*

¹⁴ «Lanji ni kayekyegeye
y'a foro pu jo ni.»*

¹⁵ «Pu tooyo d'a weri sipyigbuu na.

¹⁶ Xuu beeri ni p'a toro ge,
gyegegi ni boongo na daha pu feni.

¹⁷ Lemu li je janije koo li ge,
pu ya lee ce we.»*

¹⁸ «Kile jii fyaara je
pu zoloo ni bada we.»*

¹⁹ Ayiwa, wee ya li ce jo yemu beeri Kile tudunmoo Musa wo saliya w'a yu ge, saliya w'a kan piimu mu ge, pee mu w'a yi yu. Ga, pee di ya ta ja wu koo jaari we. Lee wuu na jomoo da ba da sipya wa shishiin mu we, lee na koro sipyii pu beeri na ba jaagi ta Kile mu.

²⁰ Yi li ce na saliya wu beeri koo jaari, lee da ga ja Kile pye wu sipya jate sipyitiime we. Lee funno ni saliya w'a li shee ye wee na na jurumupyii wee je.

N'a daa gböörö ni Kile ya sipya shuu

²¹ Ayiwa nime, cogo wemu na Kile ya wee wii sipyitiime ge, wuye pyaa ya wee cogo we she wee na. Pee tiime pe ya daa saliya wu koo jaari funno ni we. Ga, tagana leke na pee ya daa ge, Kile tudunmoo Musa wo Kitabuu pee ni Kile tudunmoo pusamaa wuu p'a yee jaha jo na fiinje.

²² Wa beeri w'a da Yesu Kirisa na ge, Kile kunni na weefoo jate sipyitiime. Zhonrogo wa lee ni we.

²³ Bani sipyii pu beeri p'a jurumu pye. Lee l'a li pye wa shishiin da ga Kile wo nooro wu ja we.

²⁴ Wu wo niime wu gböörö ni Kile ya pu wii sipyitiime mafuu, bani Yesu Kirisa ya pu juno wolo pu jurumu wu ni.

²⁵ Kile ya wu pye saraga, konho wu bye wee jurumu wu footono. Piimu p'a da Yesu na ge, Kile ya wu koo li jo mugii pee sipyii pu mu Yesu wo shishan pu

* **3:12** Zabururu 14:1-3 * **3:13** Zabururu 5:10; Zabururu 140:4 * **3:14** Zabururu 10:7 * **3:17** Ezayi 59:7-8 * **3:18** Zabururu 36:2

gbóóró ni. Lee ya Kile wo tiime pu shéé, bani taashiine li ni sipyii bi jurumu wemu pyi ge, w'a luu gbo pu taan, wu ya ta wee wo footónó kan pu mu wee tuun wu ni wé.

²⁶ Ga nime, lemu funjón ni w'a sipya wii sipyitiime ge, w'a lee she: Piimu p'a dà Yesu na ge, Kile ya tiin wu tiime pu ni, na pee jate sipyitiime.

²⁷ Ayiwa, na maye durogo, lee kapujón di je mii we? Lee kapujón je we! Naha na we? Ta kapyege nizaan'aa k'a lee pye? Bada! Ga, n'a daa w'a lee pye.

²⁸ Lee na wèe na já jo n'a daa ye nigin gbóóró ni Kile ya sipya wii sipyitiime, Kile tudunmóó Musa wo saliya wu koo li wo jaari be we.

²⁹ Dii we? Ta Yawutuu ye wo wu je Kile? Ta shi wusama be wo Kile be wu je wii we? Nakaara baa shi wusama be wo Kile wu je wii!

³⁰ Bani Kile nigin pe ye wu je. Wee w'a Yawutuu pu wii sipyitiime n'a daa gbóóró ni, na shi wusama be wii sipyitiime n'a daa gbóóró ni.

³¹ Ayiwa, ta lee w'a li shee na wèe ya Musa wo saliya wu jeri junjón baa saliya n'a daa wu gbóóró ni ya? Ahayi de! Wèe ye ye ya baraga teri wu na xuuni.

4

Ibirayima wo n'a daa gbóóró ni Kile ya wu jate sipyitiime

¹ Ayiwa, Ibirayima wemu wu je wèe sefele wèe shi wu wo kabaña na ge, yeké wèe di da jo wee shizhaa na we? Dii Kile d'a wu wii sipyitiime we?

² Ibirayima wo kapyege nizaan'aa da bi Kile pye w'a wu jate sipyitiime, wu bi da já wuye pele. Ga kapujón je wu mu w'a wuye pele Kile naha taan we.

³ Yeké Kile Kafila wu d'a jo we? W'a jo na:

«Ibirayima ya dà Kile na,
a Kile di wu jate sipyitiime
wu n'a daa wu wuu na.»*

⁴ Yee ya li ce na kapyebye ya yaa ni wu saraa ni. Saraa we w'a daa ge, wee je ma wo we, wu labye wu wo saraa wu je were.

⁵ Ga, sipya wemu ya wu kapyege nizaan'aa pye wu tadan'a we, Kile we w'a jurumupyii wii sipyitiime ge, wu bu dà ye wee na, Kile na wu jate sipyitiime wu n'a daa wu wuu na.

⁶ Kile w'a sipya jateni sipyitiime, lee ya byi weefóó ye pyaa wo kapyege nizaan'aa wuu na-e de! Kile wo saama pemu weefóó ma da ge, saannaa Dawuda ya jo pee shizhaa na na:

⁷ «Kile ya piimu wo saliya kyeege ye yafa pu mu,
na pu wo jurumu wu jógó laha wà ge,
pee je duba nagoo.

⁸ Kafóó ya sipya
wemu wo jurumu tóó wu feni-i ge,
weefóó je duba pya.»*

Cekóónró ya sipya shuu we

⁹ Ayiwa, piimu p'a cekóónró pye ge, pee ye p'a yaa ni Kile wo saama pu ni laa, kelee ta cekónbaalaa pu be p'a yaa ni pu ni? Wèe ya yi jo nime na: «Ibirayima ya dà Kile na, a Kile di wu jate sipyitiime wu n'a daa wu wuu na.»

¹⁰ Tuun weke ni lee d'a pye we? Wu nigónxhógó na laa, wu nigónbaa wo? Nakaara baa wu nigónbaa wo Kile ya jate sipyitiime.

* 4:3 Zhenzi 15:6; Yakuba 2:23; Galasi Sheen 3:6 * 4:8 Zaburuu 32:1-2

11 Lee kadugo na a tee cekoonro t'i jeri fe Ibirayima mu, fe pemu ya li shee na Kile ya wu jate sipyitiime wu n'a daa wu wuu na, na ta wu sanha cekoonro pye-e ge. Lee funno ni Ibirayima ya pye n'a daa fee nigonbaalaa beeri wo sefoo, konho pee be di jate sipyitiimee.

12 Piimu p'a cekoonro pye ge, pee beeri be wo sefoo wu je wii n'a daa kabaŋa na. Lee kori je piimu ya ta li da cekoonro ti ye na-e ge, ga fo piimu p'a Kile koo li co n'a daa funno ni, ba wu sefele Ibirayima ya li co gogana lemu na, na wu yaha konbaa we ge.

N'a daa gborro ni Kile wo karijege jomee l'a ta

13 Kile ya karijege jomee lo Ibirayima ni wu yaseye mu na konjo na ba bye pu wogo. Lee jomee le ya ta lo saliya wu koo li jaari wu wuu na-e de. Ga wu n'a daa wu wuu na Kile ya wu jate sipyitiime. Lee wuu na lee jomee l'a lo wu mu.

14 Li da bi yaha nago fo ma na ma saliya wu koo jaari, m'a na taa ta lee jomee le ni, wee tuun wu ni n'a daa wu bi da bye kaŋŋo baa. Jomee li be na bye tawaga wuu.

15 Bani Kile wo loyire le Musa wo saliya w'a zhaan ye wee juno ni, bani sipyii beeri p'a wee saliya we kyeege. Ga saliya bu bye wu je xuu wemu ni we, wa ya wu gyeegi kaa yu wa we.

16 Lee wuu na Kile ya le jomee le lo wee mu n'a daa wu gborro ni. Wu wo niime wu gborro ni w'a lee loolodaa le kan wee mu ma ni, konho l'i bye Ibirayima wo kadugo ki beeri wuu. Lee na piimu p'a saliya wu koo jaari ge, le loolodaa le ya ta kan pee ye mu we. Ga sipya beeri w'a da Kile na ba Ibirayima je-e ge, pee beeri be mu le loolodaa le ya kan. Wee beeri wo sefele wu je Ibirayima.

17 Ba l'a ka Kile Kafila wu ni we, na Kile ya jo: «N'a ma pye shi nijeheme sefoo.»* Ayiwa, wu sefele wu je wii Kile jaha taan, bani w'a da Kile na, wee wemu w'a xuu pu jeni ge. Yanmuyo yemu je konjo na we, wu ma jo ye yee be yi pye, y'a bye.

18 Ayiwa, na li ta tadanja bye be nige Ibirayima na wu pya ta we, Kile ya yemu jo wu mu ge, a wu da yi na, na yee pye wu tadanja. Lee na w'a pye «shi nijeheme sefoo» ba Kile ya yi jo we na: «Ma yaseye na ba jeh.»*

19 Ayiwa, Kile ya ye jo tuun wemu ni ge, lee bi Ibirayima ta w'a le xo, bani w'a bi yee xhuu nigin (100) shishiin ta pya baa. Wu sho Sara be bi wu pya ze juno ye xo. Ga lee la ya yafiin be wolo wu n'a daa wu ni we.

20 Wu ya ta wuye kaala Kile wo jomee li na we. Ga, a la yeere di ganha na faraa wu n'a daa wu na, fo wu na Kile soni.

21 Ibirayima bi li ce nakaara baa, na Kile ya jomee lemu lo wee mu ge, na se wa wu ni na li jo fa.

22 Wee n'a daa wu wuu na «Kile ya wu jate sipyitiime.»*

23 Ga pee jomjo pe p'a ka na: «Kile ya wu jate sipyitiime» ge, pee ya ta ka Ibirayima ye nigin wuu na-e de!

24 Wee be wuu na p'a ka. Kile wemu w'a wu Kafoo Yesu je na yeege xu ni ge, wee piimu p'a da lee na ge, wee ya yaa na pa jate sipyitiimee Kile jaha taan.

25 Kile ya wu pye saraga, w'a xu wee wo jurumu wu wuu na, na je na foro xu ni, konho wee di da jateni sipyitiimee Kile jaha taan.

* 4:17 Zhenczi 17:5 * 4:18 Zhenczi 15:5 * 4:22 Zhenczi 15:6

5

Kile ya janiŋe le wèe ni wu te ni

¹ Mu Kile ya wèe jateni sipyitiime n'a daa gbɔɔɔ ni. W'a janiŋe le nime wèe ni wuyɛ pyaa te ni wù Kafɔɔ Yesu Kirisa baraga ni.

² Wee Yesu Kirisa w'a koo li mugi, kɔnhɔ Kile di wee niime wu kan wèe mu. Wèe ya dà wu na. Wèe ya wu pye wù tadaŋa, na fundanga ta, bani tadaŋa wa wèe mu na jo wèe na ba Kile wo nɔɔɔ wu ta caŋa ka.

³ Lee yɛ bɛ wɛ, kanhama bɛ jɛhɛ ba nɔni wèe na wèe na fundanga ta, bani kanhama pu ma wèe pye wèe ya la le na loxulo ta n'a daa wu ni.

⁴ Wèe bu loxulo ta nɔwuuro ti ni, lee ma wèe pye se tavɛɛ, wèe bu se ta n'a daa ni, lee ma tadaŋa yaha wèe na.

⁵ Ayiwa, kee tadaŋa ki ya sipya nɔhɔ yɛri wɛ, bani jigana lemu na Kile ya wèe zɔɔɔ pu ni taanna ni wu taanɔjɛɛge ki ni ge, w'a lee shɛ wèe na wu Fɛfɛɛɛ Muna li gbɔɔɔ ni, lee lemu w'a kan wù mu ge.

⁶ Can na wèe jurumu w'a bi wèe pye baraga baa sipyii n'a daa kabaŋa na. Ayiwa, Kile ya tuun wemu teŋɛ ge, wee tuun we ni Kirisa ya xu wèe Kile jii fyaara baa sipyii wuu na.

⁷ Sipya na shɛ wuyɛ kan pu gbo wu sipyiŋii tɛɛɛ, lee pyemɛ ya taan wɛ dɛ, ali wu jɛhɛ bye sipyitiime bɛ. Sipya wemu w'a kasaŋaa pyi ge, la wa la ni wa na já wuyɛ kan pu gbo wee tɛɛɛ.

⁸ Ga na wèe yaha wù jurumu wu ni, wèe tɛɛɛ Kirisa ya xu. Ta lee ya li shɛɛ na wèe kaa ya dan Kile ni fo xuuni wɛ?

⁹ Kirisa na xu, a wu shishan p'i wo, pee gbɔɔɔ ni Kile ya wèe wii na wèe ya tii. Lee na wèe ya li cɛ na fiŋŋɛ na Kirisa ya pa wèe shɔ Kile wo loyire li na.

¹⁰ Wèe bi bye Kile wo pɛɛn, ga Kile ya bɛ leŋɛ wèe ni wuyɛ pyaa te ni wu Ja wu wo xu wu gbɔɔɔ ni. Na fara lee na, wèe ya cɛ jo wèe na ba shɔ, bani wu Ja wu wa jii na.

¹¹ Na fara lee na wèe ya fundanga taa gbangban Kile wo kariŋɛɛge ki ni wù Kafɔɔ Yesu Kirisa gbɔɔɔ ni. Wee w'a bɛ le wèe ni Kile te ni.

Jɔɔɔ wu jɛ Adama wɛ? Jɔɔɔ wu jɛ Yesu Kirisa wɛ?

¹² Shen nigin yɛ kenɛ jurumu y'a jé koŋɔ puga ni, wee jɛ Adama. A jurumu bɛ di xu leŋɛ koŋɔ puga ni. Lee l'a li pye sipya wa shishiin da ga xu li wɛ, bani pu bɛɛri ya jurumu pye.

¹³ Bani yani Kile wu saliya wu kan Kile tudunmɔɔ Musa mu ge, jurumu bye na xɔ koŋɔ puga ni. Ga ma na jo saliya wu bi sanha gan wɛ, Kile bi wee saliya we wo jaagi wu tuugo shaan jurumupye na wɛ.

¹⁴ Ga lee bɛ na sipyii bɛɛri p'a pye xu wo fanha ki nɔhɔ ni, na cɔ Adama wo tuun wu na, fo na pa nɔ Kile tudunmɔɔ Musa wo tuun wu na. Ali piimu bɛ pu jɛ pu ya ta saliya wu kyɛɛgi ba Adama jɛ-ɛ ge, pee bɛ bi xhuli. Wemu w'a bi yaa na pa ge, wee jɛ Yesu Kirisa. Adama ya pye ba wee wo jaa* jɛ wɛ.

¹⁵ Ga Kile ya loolodaa lemu kaan mamama ni ge, lee ni Adama wo jurumu wu jɛ nigin wɛ. Can wu jɛ wii, sipyiŋɛhɛmɛɛ ya xhuli wee yɛ nigin wo jurumu wu wuu na. Ga Kile wo mamama loolodaa lemu l'a pa Kile wo niime wu baraga ni ge, lee ya gaan sipyiŋɛhɛmɛɛ mu shɛn nigin gbɔɔɔ ni, wee jɛ Yesu Kirisa. Lee loolodaa le wo kuduun w'a pɛlɛ fo xuuni.

* **5:14 Adama** ya pye koŋɔ shenshiime wemu wo tuugo sipyii pu jɛ jurumu ni xu wo fanha ki nɔhɔ ni ge. **Yesu Kirisa** ya pye koŋɔ shenshiime wemu ya jurumu pye ja wɛ, wu wo tuugo sipyii pu bɛ di jɛ Kile wo niime wu nɔhɔ ni ge.

16 Kile ya loolodaa lemu kaan ma ni ge, laraga ki wa lee loolodaa le wo keree ni shen nigin wo jurumu wu keree te ni. Shen nigin, w'a pa ni jaagi ni, na li ta Kile ya loolodaa lemu kaan ma ni, jurumu ni jeheme nibyexhogo na ge, lee loolodaa le ya wee juywo wolo, na wee pye sipiyitiimee.

17 Can wu je wii, shen nigin wo jurumu w'a sipyii pu beeri le xu wo fanha ki noho ni. Ga piimu beeri p'a da ba Kile wo niime nigbo we ta, na Kile wo loolodaa li be ta, lee lemu li je na pu jate na p'a tii ge, pee na ba se ta jurumu wu na pu wo niifere ti ni shen nigin ye gboro ni; wee je Yesu Kirisa. Lee wo kuduun w'a pele.

18 Ayiwa, ba sipyii pu beeri ya jaagi ta Adama ye nigin wo jurumu wu wuu na-e de, mu Yesu Kirisa ye nigin be wo kasaana nigin ya sipyii pu beeri juywo wo kiiri wu noho ni, na jii sicuumo kaan pu mu.

19 Shen nigin wo jomeyahana l'a sipyijeheme pye jurumupyii pyegana lemu na ge. Mu shen nigin pe be wo Kile jomecoro ya Kile pye wu na shenjeheme wii sipyii piimu p'a tii ge.

20 Kile ya saliya wu kan Kile tudunmo Musa mu, konho wu li she wee na na wee jurumu w'a jeh. Ga jurumu wu jeh jeh jeh egana beeri na, Kile wo niime we, wee ya jeh wu na na kanha.

21 Taashiine li ni jurumu wu wo fanha ki noho ni wee di bye, lee l'a xu pye wu ya sipya wa shishiin yeri we. Ga niime wu wo fanha ki noho ni wee je nime, lee l'a li pye Kile ya wee wii sipyii piimu p'a tii ge. Lee na Kile da ba jii sicuumo nixhobaama kan wee mu wu Kafo Yesu Kirisa gboro ni.

6

N'a daa fe ya jurumu yaha na bye ni Kirisa ni

1 Ayiwa, yekewe wee di da jo we? Ayiwa, ta lee w'a li shee na wee pu kori yaha jurumu ni, konho Kile wo niime wu da belegi?

2 Bada, lee ya yaa na pye we! Wee piimu je ba xuu je we jurumu shizhaa na ge, wee ma bye dii na gori yaha jurumu na na byi sanha we?

3 Wee piimu beeri p'a batize na bye ni Yesu Kirisa ni karijenge ni ge, ta yee funyo y'a to li na na wee na batize, na lee je kanna shiizhan wee ya pinne xu ni Yesu ni we?

4 Ba wee ya batize we, a l'i bye kanna wee ya pinne xu ni wu ni shiizhan, na binne le be ni wu ni. Konho wu be di jii sicuumo nivomo ta, ba To Kile ya Kirisa je na yeege xu ni, ni wu sefere noro wuuro ti ni we.

5 Can na, wu xu wu bi pye kanna wee ya pinne xu ni wu ni, nakaara baa wee na ba binne je ni wu ni wu wo karijenge ki funyo ni, ba wuyey pyaa k'a je jegana lemu na we.

6 Wu li ce fiinne na jo yahagaguuno lemu na wee bye ge, lee be ya pye kanna lee ya pinne kori ni Yesu ni korikoritige ki na, na xhu. Konho lee jurumu yahagana li fanha k'i xho. Lee funyo ni wee di ba sho jurumu wu wo bulooro ti na be.

7 Bani wemu bu xhu, wee je nige jurumu wu wo fanha ki noho ni we.

8 Ayiwa, ba ma na jo wee ya pye kanna shiizhan wee ya xu ni Kirisa ni we, wee ya da li na jo wee na ba bye niifere na ni wu ni.

9 Wee ya ce na jo Kirisa ya je na foro xu ni, wu wa da xhuu nige we, xu be di wa da ja yaaga pye wu na we.

10 W'a xu tojni nigin pe, na jurumu wu wo fanha ki kyegi. Niifere temu ni wu wa nime ge, Kile mu wu wa tee ni.

11 Mu yee be ya yaa na yiye jateni kanna yee ya xu, na foro jurumu wu wo fanha ki nãhã ni. Yi li ce nime na Kile mu yee wa jiiifere ni Yesu Kirisa wo karijerege ki ni.

12 Wee tuun wu ni yi ceepuuro te ti da ba xhu ge, yi ganha bu da tee yaha nige jurumu mu t'i bye jurumu wo bulo we. Yi ganha bu sãã y'a ceepuuro wo lakuunã ki jãmehece coni we.

13 Yi ganha bu da yi ceepuuro ti kabanã ka shishiin yaha jurumu ni nige, yi da katibaagaa pyi ni ki ni we. Ga yi yi ceepuuro ti kabaya yi beeri kan Kile mu kanna sipyii piimu p'a je na foro xu ni, na bye sipyifomã ge. Yi yi ceepuuro ti kabaya yi beeri kan Kile mu, kãnhã yi da keree pyi ni yi ni, kiimu k'a tii ge.

14 Yee da ba bye nige jurumu wo buloo we, bani yee ya jaari nige Kile tudunã Musa wo saliya wu fanha ki nãhã ni we, ga Kile wo niime wu nãhã ni yee ya jaari.

Kile wo buloo pu je n'a daa fere pee

15 Ayiwa, ba ma na jo we wa nige saliya wu wo fanha ki nãhã ni we, fo Kile wo niime wu ge, ta lee ya li shee na we na ja da jurumu pyi wu jidaan pyegana na? Bada! Yee ya jo we.

16 Yee bu yiye kan wemu mu, na guu weefã mu ba buloo je we, na wu jãmece coni, wemu wo jãmece yee ya joni ge, ta yee ya li ce na weefã wo buloo yee je we? Tee bulooro te bu da yee na tee pyi jurumu mu, xu wu je tee wo taxãgã. Tee bulooro ti shiin bu da yee na ti pyi Kile mu, tee wo taxãgã je tiime Kile jaha taan.

17 Ga wu Kile shaari! Bani yee piimu p'a bye jurumu wu wo bulooro ti ni fo taashiine ni ge, yee ya kalaa can wemu ni ge, yee ya sãã wee na yi zãã pu beeri na.

18 Nime, yee ya foro jurumu wu wo bulooro ti ni, na bye Kile wo buloo, na jaari tiime ni.

19 Ne pe jomã pe yu na saha ni sipyii cogo ni yi wo fanhabaara ti wuu na. Yee ya fenhe yi ceepuuro ti yatenyẽ yi yaha nãhã, ni kuunã keree bulooro ni yahagauunã lemu kaa na ge de, nime yi yi ceepuuro ti yatenyẽ yi yaha mu lee yahagana li na bulooro ni Kile mu, y'i bye jiiifere na, tiime ni fefere ni.

20 Tuun wemu ni yee bye jurumu wu wo bulooro ti ni ge, Kile wo tiime koo li jaari wu fanha bye yee na we.

21 Ga, kuduun weke yee d'a ta kee kapyegee ki ni we? Kee keree kii yere ya jeri na shiige waa yee na nime, bani xu wu je kee keree ki beeri taxãgã.

22 Ga yee ya foro nime jurumu wu wo bulooro ti ni, na bye Kile wo buloo. Kuduun wemu yee ya daa lee ni ge, wee wu je me fefere, tee wo taxãgã di je jli sicuumã nixhãbaama.

23 aBani xu wu je jurumu wu wo footã, ga loolodaa lemu Kile ya gaan ma ni ge, lee je jli sicuumã nixhãbaama wu Kafã Yesu Kirisa wo karijerege ki funjo ni.

7

N'a daa fere je saliya wu wo fanha ki nãhã ni we

1 Ayiwa na cebooloo, ta yee ya li ce na wu jiiifere te ye ni sipya je saliya wu wo fanha ki nãhã ni we? Yee ya yaa na lee ce, bani yee piimu ni ne yu me ge, yee ya saliya wu ce xã.

² Li jɛ ba gbaga shɔ jɛ wɛ, wemu furu ya pɔ ge. Na saha ni saliya wu ni, wu poo wu ya ga xhu wɛ, wu da já gbaga katii je wɛ. Ga wu poo wu ga xhu, w'a jɛri pye wuyɛ wo, wee saliya we fanha jɛ nige wu na wɛ.

³ Ayiwa, wu bu she gbaga je ná watii mu, na ta wu poo wu sanha xhu wɛ, dɔdɔɔɔ w'a pye. Ga wu poo wu bu xhu, saliya wu fanha jɛ nige wu na lee shizhaa na wɛ. Wu bu gbaga je ná watii mu, tee jɛ dɔdɔɔɔ wɛ.

⁴ Ayiwa na cebooloo, mu li wa yee bɛ shizhaa na. Kirisa na xu, yee ya pye kanna yee bɛ p'a xu saliya wu jaari wu shizhaa na. Lee funjɔ ni, yee ya pye nime Yesu Kirisa wuu, Kile ya wemu jɛ na yeege xu ni ge, kɔnhɔ yi da kasaanja pyi Kile mu.

⁵ Can na wɛe bi jaari na sahanɔ ni wùye pyaa jidaan ni tuun wemu ni ge, saliya w'a bi keree kii shɛɛ wɛe na na kee ya jɔ wɛ. Ga lee bɛ na wɛe di kee shaa na byi. Kee lakuunɔ ki bye wɛe funjɔ ni, na wɛe yeri kapyebaagaa na, kee di wɛe leni xu ni.

⁶ Nime, wɛe ya saliya wu jaari wu jɔ yaha, bani wemu wo fanha nɔhɔ ni wɛe di bye ge, wɛe ya pye kanna wɛe ya xu na foro wee wo fanha ki nɔhɔ ni. Lee na, wɛe na já kapyenɛɛ pye Kile mu pyegafonɔ na Kile Munaa gbɔɔɔ ni. Kolɛ lemu wo keree k'a ka saliya wu ni ge, wɛe ya kee pyi na saha ni lee ni nige wɛ.

Jurumu saliya w'a zhɛɛ

⁷ Ayiwa, ta lee wa li shɛɛ na Musa wo saliya wu w'a sipyii pu pye pu na jurumu pyi? Bada! Ga saliya wu w'a nɛ pye nɛ na jurumu cɛ. Na jii yeege wa yaaga feni, nɛ bi da ga lee cɛ jurumu wɛ, ka jɛ saliya wu ya li shɛ na: «Ma jii ganha bu da voro wa yaaga feni wɛ.»

⁸ Lee funjɔ ni jurumu w'a kajuunɔ ta, na lakuunɔ tuugo bɛeri lenɛ nɛ zɔ wu ni saliya wu gbɔɔɔ ni. Saliya wu kaa bɛ wɛ, wɛe bi sanha wù jurumu cɛ wɛ.

⁹ Fo tuun wemu ni nɛ bye nɛ sanha saliya wu cɛ-ɛ ge, nɛ bye jii na nayɛ jaha tãan. Ga ba nɛ pa saliya wu cɛ wɛ, a jurumu bye la di jé nɛ ni.

¹⁰ Ga, a nɛ bye kanna nɛ xu. Kile ya saliya wemu kan, kɔnhɔ wù jii sicuumɔ see wo ta ge, wee ya xu nɔ nɛ na.

¹¹ Bani jurumu w'a kajuunɔ ta, na nɛ faanna, na xu bɛ nɔ nɛ na wee saliya we gbɔɔɔ ni.

¹² Ayiwa, saliya wu jɛ fɛɛfɛɛ; Kile ya jomɛhɛɛ kiimu jo ge, kee bɛeri ki jɛ fɛɛfɛɛ, na dii, na nɔhɔ jɔ bɛ.

¹³ Ni li wa mu, ta lee wa li shɛɛ na saliya wemu wu jɛ yasaanja ge, na wee w'a pye kajuunɔ na xu nɔ nɛ na ya? Bada! Jurumu w'a pye kajuunɔ kee yasaanja ke baraga ni na nɛ piinnɛ, na xu nɔ nɛ na. Lee ya pye mu kɔnhɔ jurumu di já she fiinnɛ. Lee funjɔ ni saliya wu baraga ni l'a cɛ na fiinnɛ na jo yakuudiige can can wogo ki jɛ jurumu.

Fanhaya tɛhɛ shuun w'a zhaanra leni

¹⁴ Ayiwa nakaara baa, wɛe ya li cɛ na Kile ni saliya w'a foro. Ga nɛ kunni, nɛ ceepuuro ti fanha k'a cɛɛ, a nɛ bye ba jurumu wo bulo jɛ wɛ.

¹⁵ Bani nɛ kunni ya sii na kapyegeɛ ki jaha cɛ wɛ; kasaanja kiimu wo bye funjɔ ki jɛ nɛ mu ge, nɛ kee pyi wɛ. Keree kiimu ya dan nɛ ni bada wɛ, a nɛ dɛɛɛ na kee pyi.

¹⁶ Ayiwa, keree kiimu ya dan nɛ ni wɛ, nɛ ba kee pyi, lee ya li shɛɛ na ye saliya w'a yu ge, nɛ sɔɔ li na na yee jɛ can.

¹⁷ Lee na, kakuuጎጎo kiimu ne byi ge, kee je neye pyaa jidaan we. Jurumu wemu wu wa ne zo wu ni ge, wee wo fanha ke k'a ne yeri kee bye na.

¹⁸ Ne li ce jo kasaana la shishiin wa ne ni we, bani ne je ye sipya, fanha je wu ni we. Can ye pyaa na ne giin da kasaan^{aa} pyi, ga ne da ja we.

¹⁹ Kasaan^{aa} kiimu ne giin da byi ge, ne kee pyi we. Ga kakuuጎጎo kiimu bye kaa je ne na-e ge, kee ne byi.

²⁰ Ayiwa, keree kiimu bye kaa je ne na we, ne ba kee pyi, wee tuun wu ni lee je neye pyaa jidaan nige we. Ga jurumu wemu wo se wu je ne na ge, wee w'a lee pyi.

²¹ Mu ne kee fanha ke jaa naye na, ne ba giin ne kasaana pye tuun beeri ni, kakuuጎጎo bye kaa na ne ta.

²² Kile wo saliya wu kaa ya dan ne ni xuuni na zo wu na.

²³ Ga fanha katii ne jaa naye ni kemu ya yogo tunni ni ne wo fungongo ki wo fanha ki ni ge. Kee fanha ke ki je ne na ge, kee k'a ne pye jurumu wu wo fanha ki noho ni.

²⁴ Ee! We je jaa ne mu de! Kee fanha ke k'a ne ceepuuro kilee na leni jurumu ni, na xu noni ti na ge, jago wu d'a ba ne sho kee na we?

²⁵ Baraga Kile, wu Kafoo Yesu Kirisa gbaroo ni, mu na ba ne sho!

Ayiwa, na fungongo ni, ne jidaan wu je na kapyenje pyi Kile mu, na soo wu saliya wu na. Ga fanha kemu ki wa ne na ge, kee k'a giin k'i ne pye jurumu wo bulo.

8

Naarigazaana lemu n'a daa fe ya daa Kile Munaa gbaroo ni ge

¹ Ayiwa nime kunni, piimu pu je Yesu Kirisa wuu ge, jaagi xuu wa yafiin je nige pee na we.

² Bani Kile Munaa li l'a piifeere see wuuro ti kaan Yesu Kirisa wo karijeege ki funጎo ni ge, lee wo fanha k'a ne sho jurumu ni xu wo fanha ki na.

³ Kile tudunmoo Musa wo saliya wu bi da ga ja lee pye we, bani fanhaxhoo ti je wee Adama nagoo wuuro. Lee na saliya wu bi da ja lemu pye-e ge, lee Kile ya pye. Kile ya wu Ja wu tun na pa, w'a pa bye sipya ba wee jurumupyi je we. Jurumu wemu wo fanha noho ni wee di bi bye ge, w'a wuye kan na pye saraga, na wee wo fanha ki kyeege.

⁴ Kile ya lee pye konho saliya w'a tiime pemu beeri kaa yu ge, wu ja w'a pee beeri no fani, wee piimu ya jaari na sahanji ni wuye pyaa jidaan ni we, fo Kile Munaa li wo jidaan ge.

⁵ Bani piimu p'a jaari na sahanji ni puye pyaa jidaan ni ge, pee ya pu funyo shaa ni puye pyaa jidaan keree ni. Ga piimu p'a jaari na sahanji ni Kile Munaa jidaan ni ge, pee ya pu funyo shaa ni Kile Munaa jidaan keree ni.

⁶ Na taha ceepuuro jidaan feni, lee w'a ma ni xu ni. Ga na taha Kile Munaa jidaan feni, lee w'a ni sicuumoo see wo ni najine kaan sipya mu.

⁷ Piimu p'a pu funyo shaa ni puye pyaa jidaan ni ge, pee je Kile wo peen. Bani pu ya soo p'a Kile wo saliya wu jomee coni we, pu yere di wa da ja be lee na we.

⁸ Lee wuu na piimu p'a jaari na sahanji ni puye pyaa jidaan ni ge, pee keree da ga ja daan Kile mu we.

⁹ Yee kunni ya jaari na sahanji ni yiyee pyaa jidaan ni we, ga Kile Munaa jidaan ni yee ya jaari na sahanji, bani Kile Munaa li wa yee funyo ni. Kirisa wo Munaa li je sipya wemu funጎo ni we, weefoo je Kirisa wo we.

10 Kirisa bu bye yee funyo ni, yee ceepuuro ti na ba xhu jurumu wu wuu na, ga Kile Munaa li na j̄ni sicuumo kan yi mu, bani Kile ya yee jate sipyitiime.

11 Kile wemu w'a Yesu Kirisa j̄ne na yeege xu ni ge, wee wo Munaa li bu bye yee funyo ni can na, wu na ba yee be wo ceepuuro ti j̄ne na yeege xu ni. Wu na ba lee pye wu Munaa li gb̄oro ni, lee lemu li wa yee z̄obo pu ni ge.

12 Lee wuu na na cebooloo, w̄e ya yaa na w̄ye j̄nidaan pyi nige we, bani jurumu foo j̄ne nige w̄e na we.

13 Bani yi ba j̄aari na sahan̄i ni yiye pyaa j̄nidaan ni y'a da ba xhu. Ga yee bu yi kapyege niguun̄o ki j̄na na ki yaha f̄ef̄ee Kile Munaa gb̄oro ni, yee na ba j̄ni sicuumo ta.

14 Bani Kile Munaa l'a piimu j̄aha co ge, pee beeri j̄ne Kile nagoo.

15 Bani Kile Munaa lemu yee ya ta ge, lee da ga yee pye buloo we, l'i wa da ga ba fyaara len̄e yi ni be we. Ga lee Munaa li l'a w̄e pye Kile nagoo. Lee gb̄oro ni w̄e ya Kile pyi: «Wù To.»

16 Lee Kile Munaa le l'a yi fiinj̄e na yu w̄e mu can na wù z̄obo pu na, na Kile nagoo w̄e j̄ne.

17 Ayiwa, ma na jo w̄e j̄ne Kile nagoo, cen wemu j̄n̄ome w'a lo w̄e mu ge, wu na ba wee kan wù mu. W̄e ni Kirisa w'a da ba wee ta shiizhan, bani wù bu da w'a pinne na gana ni wu ni, wù na ba p̄enj̄e be ta ni wu ni shiizhan.

N'a daa f̄ee tadan̄a

18 Ne kunni ya dà li na jo kanhama pemu ni w̄e wa nime ge, pee da ga já daanna ni j̄iga wo p̄enj̄e ke ni bada we, kee kemu ki da ba bye w̄e wogo ge.

19 Kile na ba wu nagoo pu p̄enj̄e ki she can̄a kemu ge, Kile wo yan̄muyaaya yi beeri y'a kee can̄a ki sige kanha k'i no.

20 Kile wo yan̄muyaaya yi beeri y'a pye kan̄un̄o baa wo fanha ki n̄ho ni. Li ya ta taan yi ni yi pye mu we, ga Kile ye pyaa k'a yi pye mu. Ga lee be na tadan̄a wa sanha.

21 Bani can̄a ka wa ma, Kile na ba wu yan̄muyaaya yi beeri yeege xu bulooro ni. Kile nagoo p'a juwuuro temu ta, na bye puȳe wuu, na p̄enj̄e kemu ta ge, yee yan̄muȳo ye be na da kee ni.

22 W̄e ya li ce, fo na pa gbara nj̄naa na jo Kile wo yan̄muyaaya yi beeri y'a zhiin kanhama ken̄e ni, ba layama j̄ne we.

23 Yee yan̄muȳo ye ye be we, ga Kile Munaa l'a kan w̄e piimu mu, na pye ba Kile wo niime wu nizhiime j̄ne-e ge, w̄e be pu wa zhiin wù funyo ni. Can̄a kemu Kile da ba w̄e pye wu nagoo, wu wù ceepuuro ti yeege bulooro ti ni f̄ef̄ee ge, w̄e be pu wa kee can̄a ki sige.

24 Bani w̄e ya sh̄o, ga tee juwuuro te di j̄ne tadan̄a. Ga tadan̄a kemu beeri sipya ya j̄aa ge, kee j̄ne nige tadan̄a we. Yaaga beeri m'a j̄aa na xo ge, tadan̄a ye nigin kee j̄ne sanha ya?

25 Ga, yaaga kemu ki j̄ne w̄e ya ki j̄aa-i ge, kee bu bye w̄e tadan̄a, wù na já luu gbo na kee sige.

26 W̄e fanha bu j̄ere tuun wemu ni, mu Kile Munaa be ya w̄e t̄eri. W̄e ya yaa na Kile j̄eri keree kiimu na ge, w̄e ye pyaa ya kee ce we. Ga Kile Munaa l'a j̄erege pyi w̄e mu ni shiinne ni, shiinne lemu li j̄ne w̄e da já li j̄aha jo xho-e ge.

27 Kile wemu w'a sipyii funyo keree beeri ce ge, wee ya Kile Munaa funḡonḡo ce, bani Kile ya sipyii piimu pye f̄ef̄ee ge, Kile Munaa ya j̄erege pyi pee mu, na be ni Kile j̄nidaan ni.

Kile wo taanɲeege nigbɔhɔ ke

28 Wèe ya li cɛ jo Kile kaa ya dan sipyii piimu ni ge, keree bɛeri k'a nɔni pee na ge, Kile ma ba kee bɛeri wo taxɔɔ pye nizaana pee mu. W'a pee yiri na bɛ ni wu keree ki tenɛgana li ni.

29 Kile ya fɛnhɛ piimu ɲaha bulo na pye wu sipyii ge, w'a pee keree tenɛ xɔ, na pee pye ba wu Ja wu ɲɛ wɛ, kɔnhɔ wee Ja wu bye nizhiime wu cebooloo niɲɛhɛmɛɛ niɲɛ ni.

30 Sipyii piimu wo keree w'a tenɛ ge, w'a pee yiri. Ba w'a pu yiri wɛ, na pu jate bɛ sipyitiimɛɛ. Ba w'a pu jate sipyitiimɛɛ wɛ, na nɔɔɔ taha bɛ pu na.

31 Ayiwa ni li wa mu, yekɛ w'à da jo sanha wɛ? Kile bi ɲɛ ni wèe ni, jɔɔ na já sanha wèe na wɛ?

32 Kile ya ta ɲɔɲɔ ɲaari wu Ja wu na wɛ, ga na wu pye saraga wèe bɛeri wuu na. Ayiwa nakaara baa, Kile na ba yanmuyɔ yi bɛeri kan wèe mu ma ni wu Ja wu gbɔɔɔ ni.

33 Kile ya piimu ɲaha bulo ge, jɔɔ wu d'a já pee jaagi wɛ? Wa shishiin bɛ wɛ, bani Kile w'a pu pye sipyitiimɛɛ.

34 Lee wuu na wa shishiin da ba já pu jaagi wɛ, bani Yesu Kirisa ya xu, lee yɛ bɛ wɛ, w'a ɲɛ na foro xu ni. Wu nidɛɛngɛ ki wa saanra tateɛngɛ ki ni Kile kanige cɛ na Kile ɲɛri wèe mu.

35 Lɛkɛ li da já wèe waa laha Kirisa wo taanɲeege ke na wɛ? ɲakpaan gɛ, kelee fyaara, kelee kanhama, kelee xuugbɔhɔ, kelee funmɔ fɛɛɛ, kelee farati, kelee gbuuro gɛ? Le la shishiin wa da já wèe laha Kirisa na wɛ.

36 Ma na jo ba l'a ka Kile Kafila wu ni wɛ na:

«Kile, mu wuu na
 p'a wèe shaa tuun bɛeri ni di gbo;
 p'a wèe wii ba dubyaa ɲɛ wɛ,
 piimu ya yaha gbo kaa na ge.»*

37 Ga, pee kanhama pu bɛeri funɲɔ ni, wèe pu ɲɛ can can na se taveɛ pee, wù taanrafɔɔ Kile gbɔɔɔ ni.

38 Nɛ dà li na jo wèe ya xu yoo, wèe ya pye ɲii na yoo, yafiin da ga já wèe waa laha Kile wo taanɲeege ki na wɛ: Mɛlɛkɛɛ yoo, jinaa yoo, sefɛɛɛɛ tatii bɛ yoo, nime wo yanmuyɔ ye yoo, cabaya woyo ye yoo,

39 fugba yanmuyɔ fanha woyo ye yoo, ɲiɲɛ yanmuyɔ fanha woyo ye yoo, Kile wo yayaaga ka shishiin wa da já wèe waa laha Kile wo taanɲeege ki na wɛ. Wù Kafɔɔ Yesu Kirisa kenɛ kurogo Kile ya kee taanɲeege ke shɛ wèe na.

9

Kile ya Izirayeli sheen ɲaha bulo na pye wu sipyii

1 Can yɛ pyaa nɛ yu mɛ, yi wa kafɲɛyɛ wɛ, bani Kirisa wo nɛ ɲɛ. Nɛ li cɛ bɛ na zɔ wu na Fɛfɛɛɛ Munaa li gbɔɔɔ ni jo can nɛ yu.

2 Nɛ ɲaha ke bɛeri k'a tanha xuuni, nɛ zɔ wu bɛ d'a tanha tuun bɛeri ni

3 na cebooloo Izirayeli sheen pu wuu na. Bani ali nɛ ɲɛhɛ da ba lanɲi pu tɛgɛ, na waa laha Kirisa na, kɔnhɔ pee di shɔ, nɛ bi da zɔɔ lee na.

4 Pee Izirayeli sheen pee Kile ya pye wu nagoo, na wu nɔɔɔ wu taha pu na, na kariɲeege ɲɔmɛhɛɛ lɔ pu mu, na saliya wu kan pu mu, na wu pɛlegana she pu na, na ɲɔmɛhɛɛ bɛ lɔ pu mu. W'a kii bɛeri pye pu mu.

* 8:36 Zaburuu 44:22

5 Lee beeri kadugo na, pee ni wu sefelee p'a foro. Sipyii wo kabaŋa yiri, pee ni Kirisa be ya foro. Kile wu je wii, na je yanmuɔ yi beeri juŋo ni. Kile w'a bele tuun beeri ni! Amiina.

6 Ayiwa, lee wa li shee na Kile ya nomehere kiimu lo ge, na kee ya jeri juŋo baa we de! Bani piimu beeri p'a foro Izirayeli shi wu ni ge, pee beeri je Izirayeli nagoo ye pyaa pyaa we.

7 Piimu beeri p'a foro Ibirayima ni ge, pee be beeri je Ibirayima nagoo puye pyaa pyaa we. Bani Kile ya li she Ibirayima na na: «Ishaaga ye ni ma kadugo nagoo p'a da ba foro.»*

8 Lee ya li shee na nagoo piimu sipyii ya daa sipya wo jidaan funŋo ni ge, pee je Kile nagoo we. Ga piimu p'a se Kile wo nomee li funŋo ni ge, pee pu je Ibirayima wo nagoo puye pyaa pyaa.

9 Bani yemu Kile ya jo wu nomee li ni ge, yee yi wa me na: «Ne na ba guri ba yee la nime tashiin. Wee tuun we ni Sara da ba ja ta.»*

10 Ayiwa, lee ye be we, ga mu l'a pye Erebeka be shizhaa na, wee wemu w'a yere nmamaa yacere na wu tole Ishaaga mu ge.

11 Na laa li ta li sanha se pya wa wu ta kasaana kelee kakuuno pye we, a Kile di jo ni Erebeka ni, kɔnhɔ Kile ye pyaa bi giin di wemu jaha bulo na be ni wee Kile keree gbegegana ni ge, l'i bye mu. Li ganha bu da bye sipyii wo kapyegee baraga ni we, ga l'i bye na be ni Kile ye pyaa jidaan ni.

12 A Kile di Erebeka pye: «Cuunwɔ wu w'a da ba bye jahafɔ wu juŋo ni.»*

13 Ba l'a ka kagana lemu na Kile Kafila wu ni we na: «Ne Yakuba jaha bulo, ga na Ezawu yaha wa.»*

Kile ya sɔɔ na shi wusama be jaha bulo

14 Ayiwa, ta wee na ja jo na katiibaagaa ki wa Kile ni ge? Bada!

15 Bani Kile ya Kile tudunmɔ Musa pye:

«Ne bu jo ne juŋo jaari sipya wemu na,
wee na n'a da juŋo jaari.
Ne bu jo ne juŋo peni ni sipya wemu ni
wee ni n'a da juŋo peni.»*

16 Lee na sipya jidaan kelee wu kapyegee da ja Kile pye wu juŋo jaari wu na we. Ga wuye pyaa wo jidaan funŋo ni Kile ya juŋo jaari sipya na.

17 Kile Kafila wu ni Kile ya yi jo Farawɔn* mu na: «Lemu ye kaa na ne mu teje saanra ti na ge, lee li wa me. N'a da ma taga na sefeere ti she, kɔnhɔ na mege k'i no jine ki kabaya yi beeri na.»*

18 Lee na Kile kunni bu jo wu juŋo jaari wemu na, wee na w'a juŋo jaari. Wu bu jo wu wemu nige waha, w'a kee be waha.

19 Pii na ba jo na: «Ayiwa ni li je mu, jaha na Kile di sipyii jaagi sanha we? Joɔ wu d'a ja zhe Kile jidaan ni we?»

20 Ayiwa, mu wemu w'a ye yu ge, mu sipyitiime, mu di je jaha, fo mu w'a Kile kaala we? Ta puuro shɔɔ na ja li yaawɔ pye: «Naha na ma da na ya le yaagana le na we?»

* 9:7 Zhenezi 21:12 * 9:9 Zhenezi 18:10,14 * 9:12 Zhenezi 25:23 * 9:13 Malaki 1:2-3 * 9:15 Ekizode 33:19 * 9:17 Farawɔn: Wee ninumɔ wu je Farawuna. Saan beeri w'a tiin saanra ti na Misira ni ge, wu mege na bye Farawɔn. * 9:17 Ekizode 9:16

21 Ta cogo faanrivɔɔ wogo be ki jɛ wu cogo we? Wu bu jo wu pɛɛwa shɔɔ yaa, kelee shɔtiire, lee w'a da yaa ni wu cogo ke ninuɔɔ ni.

22 Ayiwa, Kile funɔɔ ya pye na wu loyire ni wu sefɛɛɛ ti she. Lee wuu na, piimu p'a wu luu yirige, pee d'a keme yaha gyɛɛgi kaa na ge, w'a luu gbo pee taan fo xuuni.

23 Ayiwa, w'a juɔɔ jaari wɛɛ piimu be na, na wɛɛ gbegele na yaha wu nɔɔɔ wu kaa na ge, wu bu jo wu wee nɔɔɔ we ni jɛhɛmɛ she wɛɛ be shizhaa na, ta yee kajuu wa yee ni?

24 Bani wɛɛ pu jɛ wu sipiyirilee, wu ya ta wɛɛ yiri na foro Yawutuu pu wo shi wu yɛ nigin ni-i de! W'a wɛɛ yiri na foro shi wusama be ni.

25 Yee y'a jo Kile tudunmɔɔ Oze wo Kitabu wu ni na Kile ya jo na:

«Piimu bye ne sipyii taashiine li ni we,
ne na ba pee yiri <na sipyii>.

Shi wemu kaa bi dan ne ni-i ge,

ne na ba wee yiri <na taanyiine>»*

26 «Xuu wemu ni p'a pu pye ge na:

<Yee jɛ ne sipyii we.>

Pu na ba yiri wee xuu wuyɛ pyaa ni na:

<Kile jɛ wo wuyɛ pyaa wo nagoo.>»*

Kile ya yemu jo Izirayeli nagoo shizhaa na ge

27 Kile tudunmɔɔ Ezayi be ya jo ni mujuugbɔɔ ni Izirayeli nagoo shizhaa na na:

«Ali Izirayeli nagoo jɛhe jɛhe

ba suumɔ lɔhɔ jɔ gbazhenhe jɛ we,

lee be na sipyii nigin nigin yɛ pu da ba juwuuro ta.

28 Bani Kafɔɔ ya kiiri wemu gbegele ge,

wu na ba wee kiiri wu beeri kɔn tɔvuyo na,

na wu xɔ fɛɛfɛɛ kɔɔ ki sipyii pu na.»*

29 Kile tudunmɔɔ Ezayi ya fɛnhɛ yi jo be sanha fo taashiine ni na:

«Kile-gbɔtabaaga da bye wu ya juɔɔ jaari wɛɛ na,

na pii yaha wà wu sefɛɛ pu ni we,

wɛɛ bi da xhɔ fɛɛfɛɛ,

ba Sodɔmu kulo li sipyii p'a pye we.

Wɛɛ bi da bye

ba Gɔmɔɔri sheen ya pye we.»*

30 Ayiwa, shi wusama wemu w'a pye wu jate ya nɔ tiime koo li zha wu na-ɛ ge, Kile ya pee jate sipyii piimu p'a ti ge. Pu n'a daa wu gbɔɔɔ ni p'a pee tiime pu ta.

31 Na ta Izirayeli nagoo di bi la le puyɛ ni, kɔnhɔ p'i bye sipyitiime Kile wo saliya wu koo li jaari wu funɔɔ ni. Ga pu ya lee ta we.

32 Naha na we? Bani Izirayeli nagoo pu ya tiime pu sha n'a daa gbɔɔɔ ni we. Pu bi giin na pee wo kapyegɛe ki da pee pye sipyitiime. Lee funɔɔ ni a p'i guruɔ to «ke kagerɛɛ ke» na.

33 Ma na jo ba l'a ka kee kagerɛɛ ki shizhaa na kagana lemu na we na Kile ya jo:

«Li wii, kagerɛɛ ka ne yaha Siyɔn kulo li ni,
sipyii na ba guruɔ kemu na ge.

* 9:25 Oze 2:1,25 * 9:26 Oze 1:10 * 9:28 Ezayi 10:22-23 * 9:29 Ezayi 13:19; Zheremi 50:40

Ki na ba sipyii shaan.
 Ga, sipya wemu bu dà kee na,
 Kile da ga ba weefoo ñohò yaha bada we.»*

10

1 Ayiwa na cebooloo, kaa lemu l'a sii ne wo jidaan, ni lemu na ne Kile ñeeri Izirayeli sheen mu ge, lee li wa me nago Kile wu pu ñunjo wolo.

2 Bani ne wa li seeri jo luu wa pu ni Kile keree na fo xuuni, ga li fungongo feere di ñe pu mu we.

3 Pu ya ta Kile wo tiime pu ce we, a p'i ganha na giin p'i puyey pye sipyitiime. Pu ya ta kuu Kile wo tiime pu mu we.

4 Kirisa w'a saliya wu keree ki beeri ño fa, kònho sipyaa sipya w'a dà wu na ge, Kile di weefoo jate sipyitiime.

Sipyaa sipya w'a dà Yesu na ge, wee na ba ñuwuuro ta

5 Ayiwa, lemu li da já sipya pye ma jate sipyitiime saliya wu baraga ni ge, Kile tudunmoo Musa ya lee jo na: «Sipya wemu w'a saliya wu beeri koo ñaari ge, weefoo na ba ñii sicuumo ta.»*

6 Sipya na já tiime pemu ta n'a daa gbóóro ni ge, l'a ka na ma ba pee kaa yu, «Ñunjo wa li na m'a maye yegee we na: «Jogó wu d'a ba dugi di zhe fugba wu ni we?» (Lee kóri ñe kanna Kirisa m'a zhaa di dirige.)

7 Kelee «Jogó wu d'a ba digi ñiñe ki ñohódaan we?» (Lee kóri ñe kanna Kirisa m'a zhaa di yirige xuu pu te ni di durogo.)

8 Ayiwa, yeke Kile Kafila wu d'a jo we? W'a jo na: «Jomó pu wa ma taan, pu wa ma ño na, pu wa ma zo wu be na.»* Pee Jozaama pe wèe ya yu sipyii pu mu jo pu dà Yesu na.

9 Ma bu yere li na, na yi jo ma ño ki ni na Kafoo wu ñe Yesu, na dà be li na ma zo wu na, na Kile ya wu ñe na yege xu ni, ma na ba sho.

10 Bani na dà Yesu na ma zo wu na, lee funjo ni Kile ya sipya jateni sipyitiime. Ma bu yi jo ma ño ki be ni, w'a ma ñunjo wolo.

11 L'a ka Kile Kafila wu ni na: «Sipyaa sipya w'a dà Kile na ge, wu da ga ba weefoo shiige bada we.»*

12 Lee wuu na, Yawutuu yoo, shi wusama yoo, pu beeri ñe nigin. Kafoo nigin wu ñe pu beeri Ñunjofo. Piimu beeri p'a wu mege yiri ge, w'a saama ñiñeheme pyi pee beeri mu.

13 Bani li wa Kile Kafila wu ni na: «Sipya beeri w'a Kafoo mege yiri ge, weefoo na ba ñuwuuro ta.»*

14 Ga yirigana leke na p'i da já wu mege ki yiri, na ta pu ya dà wu na-e we? Dii p'i da já dà wu na, na ta pu ya wu kaa logo-e we? P'a wu kaa logo dii ni pii ya Kile Jozaama pu yeere li pye pu mu-i we?

15 P'a já Kile Jozaama pu yeere li pye pyegana leke na we? Fo pu bu pii tun, ma na jo ba l'a ka Kile Kafila wu ni we na: «Piimu p'a ma ni jomó nizaama pu ni ge, pee pama ya ño xuu wu beeri ni.»*

16 Lee be na sipyii beeri ya ta soo pee Kile Jozaama pu na we. Yee Kile tudunmoo Ezayi be ya fenhè jo na: «Wù Kafoo, jogó wu da dà

* 9:33 Ezayi 8:14; Ezayi 28:16 * 10:5 Levitike 18:5 * 10:8 Duterenoome 30:14 * 10:11 Ezayi 28:16 * 10:13 Zhoueli 2:32 kelee Zhoueli 3:5 * 10:15 Ekizode 33:19

wèe wo jomɔ nizaama pu na wɛ?»*

17 Ayiwa, Kile Jozaama pu wo logo funɲɔ ni n'a daa ya daa. Pee Jozaama pe, Kirisa kaa pee ya yu.

18 Ayiwa nɛ jo, li bu da mu, ta Izirayɛli shɛɛn pu ya pee Jozaama pu logo wɛ? P'a pu logo cɔ! Bani li wa Kile Kafila wu ni na:

«Pe jomɔ pe ya nɔ
ɲɲɛ ki bɛɛri na.

Pe jomɔ pe ya nɔ

fo konɔ ki kabaya yi bɛɛri na.»*

19 Ayiwa, n'a da yi jo sanha jo ta Izirayɛli shɛɛn ya jomɔ pu ɲaha cɛ ta? Kile tudunmɔɔ Musa ya fɛnhɛ li shɛ na Kile ya jo na:

«Yee ya shi wemu wii yafiin bɛ-ɛ ge,
nɛ na ba wèe keree ɲɛpɛɛn lɛɲɛ yee ni.

Shi wemu yee ya wii fungɔngɔ baa fɛɛ ge,
nɛ na ba wee shi we wo
keree pye yee mu loyire.»*

20 Lee bɛɛri kadugo na Kile tudunmɔɔ Ezayi ya lowaa ta na li shɛ sanha na Kile ya jo na:

«Piimu bye pu ya nɛ shaa-i ge,
pee ya nɛ ɲa.

Piimu p'a pye pu ya kaa la shishiin shaa
di jɛ nɛ shizhaa na-ɛ ge,
nɛ naye shɛ pee na.»*

21 Ga Kile ya jo Izirayɛli shɛɛn shizhaa na na:

«Nɛ na keye sanha yaha
shi wa mu fo na shɛ caɲa ɲii li xɔ

Niwewagaa sipyii pu ɲɛ pii
ni n'a she fɛɛ.»*

11

Kile ya ta Izirayɛli shɛɛn wá fɛfɛɛ wɛ

1 Ayiwa nɛ jo, ta Kile ya wu sipyii pu wá fɛfɛɛ? Bada! Bani Izirayɛli shɛn nɛ bɛ ɲɛ, Ibirayima kadugo pya wa, na foro Benzhamɛ wo kpɔɔn li ní.

2 Sipyii piimu ɲaha Kile ya bulo fo taashiine li ni ge, wu ya ta pee wá wɛ. Kile tudunmɔɔ Eli ya Kile ɲɛɛri Izirayɛli shɛɛn fɛni ɲɛɛrigana lemu na ge, yemu Kile Kafila w'a jo yee shizhaa na ge, ta yee sanha yee kalaa wɛ?

3 W'a jo: «Wù Kafɔɔ, p'a mu tudunmɔɔ pu gbo, na ma saraya yi tawoloyo yi bɛ ja. Nɛ yɛ w'a kori, p'i wa giin p'i nɛ bɛ gbo.»*

4 Ga dii Kile d'a wu ɲɔ shɔ wɛ? W'a jo: «Namaa kabɔfoɲɔɔ gbarashuun (7.000) nɛ yaha naye mu. Wee wa shishiin sanha nuguro sin ɲa yaperɛɛ Baali fɛɛ ni wɛ.»*

5 Mu li wa ɲɲaa wo caɲa ɲii le bɛ ni, Izirayɛli nagoo pusamaa nigin nigin wa wà, Kile ya piimu ɲaha bulo na saha ni wuyɛ pyaa wo niime wu ni ge.

6 Ayiwa, Kile bi ta w'a pee ɲaha bulo na saha ni wuyɛ pyaa wo niime wu ni, wee tuun wu ni lee ya foro puyɛ pyaa kapyegeɛ ni-i dɛ! Ni lee bɛ wɛ, niime wu da já bye nige niime wɛ.

* 10:16 Ezayi 53:1 * 10:18 Zaburuu 19:5 * 10:19 Duterɛnɔmɛ 32:21 * 10:20 Ezayi 65:1
* 10:21 Ezayi 65:2 * 11:3 Saannaa 19:10,14 * 11:4 Saannaa 19:18

7 Yi wa dii we? Lemu Izirayeli sheen ya zhaa ge, pu ya lee ta we. Ga Kile ya piimu jaha bulo ge, pee ye p'a lee ta. A sipyii pusamaa niwegee di waha.

8 Ma na jo ba l'a ka kagana lemu na Kile Kafila wu ni we na:

«Kile ya pu zɔɔɔ fungɔnyɔ tɔ;
w'a fanfanga pari pu jii na
na pu niwegee tɔ

fo na pa nɔ niɲaa na.»*

9 A saannaa Dawuda be di jo:

«Kalenɛɛ yaligee kii p'a li ge,
kee ki pye pu co co tifuuyo,
ni pu co co mɛɛɛɛ,
ni pu juɣyɛɛgi yaaya,

kɔnhɔ p'i lee wo saraa ta.

10 Fanfanga ki pari pu jii na,

kɔnhɔ pu ganha ba jaa we!

Kile wu pu tikunɲɔɔ kuri yaha tuun beeri ni!»*

Shi wusama ya juwuuro ta

11 Ayiwa ne jo, Izirayeli sheen ya kurunɔ ge, ta p'a to feefee? Ahayi de! Ga pee wo piinɲe ki funɲɔ ni shi wusama ya juwuuro ta, kɔnhɔ wee shi we wo nepeen di je Izirayeli ni.

12 Ayiwa, ni Izirayeli wo piinɲe k'a pye kaɲunɔ a kɔɲɔ sipyii di kuduun nigbɔ ta, ni pu dirige w'a shi wusama pye w'a kuduun nigbɔ ta, wee tuun wu ni pu beeri ba jeri, na guri pa Kile mu do? Ta lee da bye kagbɔɔ na toro kisaɲaa beeri taan we?

13 Yee piimu pu je shi wusama sipyii ge, yee ni ne w'a yu nime. Kile w'a ne pye tudunmɔ shi wusama mu, a ne be shiin di gbɔɔɔ taha na labye wu na.

14 Kɔnhɔ lee bu da li na ja bye, nepeen di je ne wo shi wu sipyii pu ni, fo p'i jeri kɔnhɔ pii di shɔ pu ni.

15 Kile na pu yaha kabanugo, a lee di bye kaɲunɔ na be le kɔɲɔ sipyii ni Kile te ni. Wee tuun wu ni Kile ba sɔɔ pu na sanha, na pu yaha pu talɛge ni do? Ma ce lee na ba bye kakanhana de, ma na giin wa w'a je na foro xu ni!

16 Shinmashiime wu bu gan xɔ Kile mu, wusama beeri ya pye feefee. Tige niɲɛ bu bye feefee, ki geye yi beeri yi je feefee.

17 Izirayeli nagoo pu je ba oliviye tige je we. A Kile di ki geye ya kɔn laha wà, na mu sogi wà ka takɔngɔ ni, mu shi watii shen, mu wemu wu je sige wo oliviye tige genɛ ge. Kee oliviye tige ki wo niye y'a tɔn pemu taa ge, a pee di ganha na mu be jɔɔ shaa.

18 Lee wuu na, oliviye geye yemu p'a kɔn ge, ma ganha ba jɔsanga pyi yee na we. Kee tabaara fungɔngɔ ke bu digi ma mu, m'a yaa na li ce na mu ya ta yere ni niye yi ni-i de, ga niye yi y'a yere ni mu ni.

19 Ma na ba ne pye na: «Ta pu ya yee geye yi kɔn laha wà, kɔnhɔ p'i ne sogi yi takɔngɔ ki ni we?»

20 Nakaara baa! Yi n'a daa baara wuu na p'a yi kɔn laha wà, na mu sogi wà yi tege ma n'a daa wuu na. Ga ma ganha ba jɔsanga pyi we, ta fyagi Kile na!

21 Bani Kile bu bye wu ya ta junɔ jaari oliviye tige see see wogo ki geye yi na we, wu da ga ba junɔ jaari mu be na we.

* 11:8 Duterenome 29:3 * 11:10 Zaburuu 69:23-24

22 Kile ya wu saama pu shee, na wu fariya wu be shee shegana lemu na ge, yi lee wii: Piimu p'a wu koo li yaha ge, w'a wu fariya wu she pee na, na wu saama pu she mu na. Ga fo ma be bu gori yaha pee saama pe ni, lee be we, pu na ba ma be kon laha wa.

23 Izirayeli sheen be bu pu n'a daa baara ti koo yaha, Kile na ba pu sogi sanha pu talage ni, bani se wa Kile ni na kuri pu sogi sanha.

24 Mu kunni ya kon laha sige oliviye tige na, na ba sogi oliviye see see wogo ki na, na ta mu ni kee di je tinuyo we. Pee piimu pu je oliviye see see wogo ki geye yi ge, ta yee sogom da ba daan sanha xuuni yiye pyaa wo tige ki na we?

Izirayeli na ba juwuuro ta canja ka

25 Ayiwa na cebooloo, ne funno ki wa y'i le Kile kanmohano le ce nime, konho yi ganha ba yiye wii fungonyo fee we. Izirayeli sheen pii wo niwegee k'a waha, konho shi wusama wo sipyii piimu jaha Kile ya bulo ge, pee beeri di fenhe juwuuro ta.

26 Mu Izirayeli sheen pu beeri da ba sho ma na jo ba l'a ka Kile Kafila wu ni we, na Kile ya jo na:

«Siyon kulo li ni Shovoo w'a da ba foro,
wu na ba Yakuba nagoo pu nahama pu xo.

27 Lee wa karijege jomee ne ni pu te ni,
ne ba pu wo jurumu wu jogo laha wa tuun wemu ni.»*

28 Ayiwa, Kile wo Jozaama pu wo kabanja na, Izirayeli y'a pye Kile wopeen, a yee wo kuduun di foro lee ni. Ga jaha bulooro ti wo kabanja na, pee kaa l'a dan Kile ni pu sefelee pu wuu na.

29 Bani Kile bu yaaga kemu kan, wu ya kee shuu nige we. Wu bu ma yiri, w'a ma yiri. Kile ya wu jomee jeri we.

30 Yee bi ta Kile jomee co taashiine li ni we. Ga nime, Kile ya juno jaari yee na, na li kanjono pye Izirayeli sheen ya Kile jomee yaha.

31 Mu Izirayeli sheen ya Kile jomee li yaha nime lee yahagana li na, konho Kile di juno jaari yee na. Ga ba Kile ya juno jaari yee na we, mu w'a da ba juno jaari pu be na.

32 Bani Kile ya sipyii pu beeri yaha jomeeyahana li wo fanha ki noho ni, konho wu juno jaari pu beeri na.

Kile wo tehene baa sefeere te

33 Ee! Can na tehene je Kile wo naafuu feere te,
ni wu fungongo feere te,
ni wu laje wu na we!

Wu kiiri keree k'a ye
sipya fungongo feere na na kanha!
Sipya da ga ja wu keree pyeganaa ce we!

34 «Jogo wu d'a Kafoo fungongo ce we?
Jogo wu d'a pye wu yerivoo we?

35 Jogo wu d'a fenhe yaaga kan wu mu,
konho wu ba kee foo to we?»*

36 Bani yanmuyo yi beeri y'a foro Kile ni.
Yanmuyo yi beeri yi je wee gbodo ni.
Yanmuyo beeri yi je wu woyo peenje k'a deri
wu mege na tuun beeri ni, tehene baa! Amiina.

* 11:27 Ezayi 59:20-21; Zheremi 31:33-34 * 11:35 Ezayi 40:13; Zheremi 23:18

12

Naarigavono

¹ Lee wuu na na cebooloo, Kile ya jijaara temu ta wèe na ge, tee wuu na n'a yi beeri jo yi yiye beeri kan Kile mu ba saraga jii wogo je we, kemu ki je fefee ge. Lee l'a dan Kile ni, lee li je be sanha Kile-pene ki see see wogo.

² Yi ganha bu yi kapyegge yaha ki pinne nige ni ke konjo ke wogoo ni we. Ga yi yi yahagana li jeri na saha ni yi fungongo fere nivoro ti ni, konho Kile nidaan nijeme wemu w'a taan, wemu joo k'a fa ge, y'i wee ce shoonri.

N'a daa fee ya yaa p'a labye pyi shiizhan

³ Kile ya niime wemu kan ne mu ge, wee gboro ni n'a da yi jo yi beeri nigin nigin mu jo wa shishiin ganha da wuye pele di doru wu joo kana taan we. Ga n'a daa we Kile ya kan yi beeri nigin nigin mu ge, yi yiye tirige, y'i da wee wo joo kana wo keree pyi.

⁴ Sipyi beeri ceepuuro ti je ni yatenye niheneye ni, ga yatenge ka beeri ni ki nibyii li je.

⁵ Mu wee be ya jeh, ga wee beeri di je ceepuuro nigin Kirisa wo karijenge ki ni. Wee beeri nigin nigin wu je wu ceepuuro ti yatenye ya.

⁶ Loolodahaa kiimu Kile ya kan wee mu na be ni wu niime wu ni ge, kee tuuyo ya jeh, konho wee di da Kile wo labye wu pyi ni kee ni. Li bi je na Kile tuduro pyi, ta tee pyi ni ma wo n'a daa wu joo kana li ni!

⁷ Li bi je na kapyenge pyi ma sipyiji mu, ta kee pyi! Ma wuu li bi je na sipyi kalaa, la le maye ni ma da pee kalaa!

⁸ Wemu w'a Kile Kafila yere pyi ge, weefoo w'a lee pyi! Wemu je sipyi kanoo ge, weefoo w'a sipyi kaan ni funvaha ni! Wemu wu je jahagbaa fere na ge, weefoo w'a tee pyi xuuni! Wemu wo loolodaa li je na joo jaari ge, weefoo w'a lee pyi ni fundanga ni!

N'a daa fee ya yaa na jaari taanenge ni

⁹ Yi ganha ba yi taanenge pyi ni shuun shuun juuro ni we! Yi kakuunoo yaha k'i bye yi tanhaha keree, y'i noro yaha xuuni kasaanja na y'a byi!

¹⁰ Yi daan ni yiye ni xuuni ba cebooloo je we! Yi da yiye shaanri gboro daha na yi sipyiji na!

¹¹ Yi la le yiye ni, yi ganha bu da bye saa fee we! Yi da kapyenge pyi Kafoo mu ni yi zolo pu beeri ni!

¹² Yi fundanga ta yi tadanja ki wuu na, yi pye kanhama sorovee, y'i samoro le yiye ni jerege feni!

¹³ Y'a n'a daa fee cebooloo pu teri pu da pu mago keree yari, yi da nabuun be tirige!

¹⁴ Piimu p'a yi kana ge, yi da duba pyi pee mu! Y'a duba pyi, yi ganha ba lani pyi we!

¹⁵ Piimu pu je fundanga na ge, y'a fundanga pyi ni pee ni shiizhan, piimu p'a mehene suu ge, y'a mehene suu ni pee be ni!

¹⁶ Yi yi fungonyo yaha y'i bye ninuyo, yi ganha bu da tabaara yaha ti je yi ni we! Ga piimu p'a puyere tirige ge, yi fara pee na! Yi ganha ba yiye wii fungonyo fee-i de!

¹⁷ Wa bu kakuunoo pye wa na yi ni, yi ganha bu kakuunoo la taga lee kakuunoo le foo to we! Yi la le yiye ni yi da kasaanja pyi sipyi pu beeri jaha taan!

¹⁸ Yi la le yiye ni y'i da yi se beeri pyi, konho janije di bye yi ni sipyi pusamaa beeri te ni, lee bu da li na da ja bye!

19 Na taanjiineεε, yi ganha ba yi loyirigee niine we, ga yi lee yaha Kile kenje ni! Bani l'a ka Kile Kafila wu ni na:

«Ne w'a da ba yee wo loyirigee ki kōri,
na pu wo jurumu wu foo tō pu mu.

Kafōo Kile w'a jo mu.»*

20 Kile Kafila w'a li she sanha na:

«Ma bu ma peen kuugo wo ja,
wu kan wu li,
ma bu wu waga wo ja,
wu kan wu gba.

Ma ba lee pyi,
l'a bye kanna naganhaa
m'a dēri wu juṅo ni.»*

21 Ma ganha bu kakuuyo yaha yi ma tehenε ta we, ga la le mayε ni m'a se ta kakuuyo yi na kasaanjaa wo bye funṅo ni.

13

N'a daa fεε ya yaa na kuu fanhafεε mu

1 Ayiwa, sipyii beeri ya yaa na kuu fanhafεε mu, bani fanha ka shishiin je kemu ya foro Kile ni we. Piimu pu je fanhafεε pu ge, Kile w'a pu teje.

2 Lee na sipya wemu w'a fanha jomεε she ge, Kile jomεε weefōo ya she. Piimu shiin pu wa fanha ki jomεε she ge, Kile wo kiiri wu pee wa gilee na zhaan puyε juṅo ni.

3 Ma ba kasaanjaa pyi, mu kafyana juṅo je fanha na we. Ga ma ba kakuuṅo pyi, lee li da ma pye ma na fyagi fanha na. Ma funṅo bi je nago ma ganha ba fyagi fanha na we, wee tuun wu ni ta kasaanjaa pyi. Ma ba kasaanjaa pyi, fanha ki na da ma sōni.

4 Labye wemu fanhafεε p'a byi ge, Kile mu p'a wu pyi yeeye pyaa ki wo laṅo kaa na. Ga ma bu kakuuṅo pye, ta fyagi pu jaha na de, bani yalōo ye yi wa pu mu ge, yee wa pu mu tawaga ni we. Kile wo labye p'a byi. P'a kakuubyii wo kakuuyo yi fōṅo tōni pu mu, na pu kuuni.

5 Lee wuu na y'a yaa na kuu fanha ki mu. Fanha k'a kanhama pemu nōni yi na ge, yi ganha bu guu ki mu pee wo jii fyaara ye wuu na we, ga yi kuu pu mu. Bani y'a li ce yi zōṅo pu na na kasaana li je lii.

6 Lee wuu na be yee ya munaa pereme kaan. Bani Kile wo kapyebyii pu je fanhafεε. P'a puyε pō wee labye we kaa na.

7 Ayiwa, sipya wemu ya yaa ni lemu ni ge, y'a lee kaan wee mu. Wemu w'a munaa pereme pu shuu ge, y'a pee kaan wee mu. Wemu w'a katahaja ki wo wari wu shuu ge, yi da wee be kaan wee mu. M'a yaa na fyagi wemu na ge, ma da fyagi wee na. M'a yaa na gbōo tēri wemu na ge, ma da gbōo tēri wee na.

Taanjεεge ya yaa na pye n'a daa fōo ni wu sipyii te ni

8 Ayiwa, kaa lemu wo foo l'a yaa na pye yee na ge, lee je yi sipyii wo taanjεεge. Sipya wemu wo sipyii kaa l'a dan wu ni ge, weefōo w'a Kile wo saliya wu beeri jo fa.

* 12:19 Talenε 20:22 * 12:20 Lee kōri je: Ma ba kasaanjaa pyi ma peen na, kakuuṅo kiimu p'a byi ma na ge, kee na pu pye p'a shiige. Ekizode 23:4-5; Talenε 25:21,22

9 Bani saliya wu jomεhεε kiimu k'a yu na: «Ma ganha ga dɔdɔɔɔ pye wε, ma ganha ga sipya gbo wε, ma ganha ga nagaara pye wε, ma ganha ga jii yeege wa yaaga feni wε,» kee jomεhεε kee, ni saliya wu jomεhεε kisanjaa bεeri ki wa le jomεε nigin we funɲɔ ni na: «Ma sipiyjii di daan ma mu ba mayε pyaa ki jε wε.»

10 Ma sipiyjii bu daan ma mu, mu da ga kakuunɔ pye wu na wε. Lee wuu na ma sipiyjii bu daan ma mu, Kile wo saliya wu bεeri koo m'a naari.

Na foro womɔ wo keree ki bεeri ni

11 Ayiwa, y'a yaa na pe jomɔ pe jateni, bani tuun wemu ni wu jε nime ge, yiye pyaa k'a wee cε. Yi jεduun w'a nɔ nime ɲmunumɔ pu na, bani cana jii lemu ni wεe ya dɔ Yesu na ge, juwuuro ti wo cana jii l'a wεe tεɲε nime na toro lee cana jii le na.

12 Piige ki jeri w'a toro dε! Nimugujɔ w'a tεɲε. Kapyeguunɔ kiimu bεeri w'a byi womɔ ni ge, wu kee bεeri jɔ yaha fεfεε, wu gbegele wu da naari kpεnge ki na.

13 W'a yaa na wu naarigana li tii, na li fiinɲε ba w'a keree pyi cana ni wε. Wu ganha bu da wuyε yaha ligbɔhɔ yε na di kasa ye wε. Wu da wuyε kasεri singbaa na, ni dɔdɔɔɔ, ni kaakaara, ni yokɔɔnɔ, ni jεpεεn.

14 Yi Kafɔ Yesu Kirisa le yiye na ba fadenε jε wε, yi ganha bu ceepuuro la keree jaha tenε wε.

14

Wu ganha ba wu cebooloo jaagi wε

1 Piimu wo fanha k'a cεre n'a daa ni ge, yi sɔɔ pee bε na, yi pu co jɔ! Yi ganha ba zɔjuuro pyi wε!

2 Sipyii pii wa dɔ li na na jɔyaliye bεeri yi jε niliye. Ga piimu wo fanha k'a cεre n'a daa ni ge, pii wa pee ni, pee ya li ta na faa yanmuyɔ ye y'a yaa na li.

3 Piimu p'a jɔ yaliye yi bεeri li ge, pee ya yaa p'a pii pu fanri wε, piimu pu jε pu ya yi bεeri li-i ge. Piimu pu jε pu ya yi bεeri li-i ge, pee bε ganha ba yi bεeri livεε pu jaagi wε. Bani Kile ya sɔɔ pu na.

4 Jɔɔ mu di jε fo mu w'a watii wo kapyebye jaagi wε? W'a to la, w'a yere la, wu kafɔ wu mu lee wa. Ga wu na ba yere bε, bani se wa Kafɔ Kile ni na baraga le wu ni.

5 Pii bε wa caya ya pɔɔɔɔ ya na, na ta caya yi bεeri di jε nigin pii bε mu. Wa bεeri wu sɔɔ wu fungɔngɔ na, wu ganha bu nakaara le ki ni wε!

6 Wemu w'a caya ya pɔɔɔɔ ya na ge, Kafɔ mu w'a lee pyi. Wemu bε w'a jɔyaliye yi bεeri li ge, Kafɔ mu wu bε ya lee pyi, bani w'a li baraga tεri Kile na. Wemu bε wu jε wu ya jɔyaliye yi bεeri li-i ge, Kafɔ mu wu bε ya li pyi, na li baraga bε tεri Kile na.

7 Wεe wa shishiin ya jii fεrε pyi wuyε wuu na wε. Wεe wa shishiin di ya xhuli bε wuyε wuu na wε.

8 Wεe bu bye jii fεrε ni, Kafɔ wuu na wεe jε tee jii fεrε te ni. Wεe bu xhu, Kafɔ wuu na wεe ya xu. Lee wuu na wεe ya pye jii na la, wεe ya xu la, Kafɔ wuu wεe jε.

9 Lee l'a li pye Kirisa ya xu, na jε na foro xu ni, kɔnhɔ wu bye xuu ni wyii bεeri wo Kafɔ.

10 Mu kunni, jaha na mu di ma ceboro jaagi wε? Mu bε, jaha na mu bε di ma ceboro kaa yu wε? Na ta Kile di wa da ba she kiiri kɔn wεe bεeri nigin nigin na.

11 L'a ka Kile Kafila wu ni na:

«Kafɔɔ w'a jo mu:

Nε jε jii na.

Sipyii pu bεeri

p'a da ba nuguro sin nε fεε ni.

Sipyii pu bεeri

p'a da ba Kile sɔ ni pu jillee ni.»*

12 Mu wèe bεeri nigin nigin wu da ba wùye pyaa kapyegee tɔɔ Kile jaha tàan.

Wù ganha ba wù cebooloo juyɔ kyεegi wε

13 Lee wuu na, wù ganha ba wùye jaagi nige wε! Ga yi la le yiyε ni, kaa lemu bεeri l'a da já yi ceboro wa tɔɔɔ le kakuunɔ ni, kelee na wu juyɔ kyεegi ge, yi ganha ga lee la shishiin pye bada wε!

14 Nε li cε, na dà bε li na wù Kafɔɔ Yesu baraga ni jo jɔyaliye bεeri yi jε fεfεε. Ga sipya wa bu ka wii na kee k'a nɔhɔ, kee shiin k'a nɔhɔ weefɔɔ mu.

15 Ga ma ceboro ba jɔyalige kemu tanha, mu ba kee li wu jii na, lee di ya bε wu mu wε, m'a taan jεεε ki koo yaha. Sipya wemu wuu na Kirisa ya xu ge, ma ganha bu da ma yaligee keree taga wee pye wu fɔ jii sicuumɔ ni jiga na wε.

16 Keree kiimu k'a jɔ yee mu ge, kee ya yaa na pye kapuyɔ watii di fanhara shan yi na wε.

17 Bani Kile wo saanra ti kapuyɔ jε yaligee ni yagbaya wε. Ga fo tiime, ni jani jε, ni fundanga kemu fεfεεε Munaa ya gaan ge.

18 Sipya wemu w'a Kirisa wo labye wu pyi ni kee fungɔngɔ ki ni ge, weefɔɔ w'a dan Kile ni; sipyii bε na ganha na wu mesaanja yu.

19 Lee wuu na na cebooloo, keree kiimu ki jε jani jε wogoo, ki d'a nɔhɔ na se ni wù bεeri wo n'a daa wu ni jaha na ge, wù la le wù da kee pyi!

20 Ma ganha ba yaliye keree taga da Kile wo labye wu kyεegi wε. Can na jɔyalige bεeri ki jε fεfεε. Ga yalige kemu wo li bu da lee na da ma ceboro tɔɔɔ le kakuunɔ ni, kee wo li w'a kolo ma mu.

21 Lee wuu na ma bu já xaara yaha wà, ma ya ti xaa wε, ma bu já sinme yaha wà ma ya pu gbuu wε, kaa bεeri li da já ma ceboro tɔɔɔ le kakuunɔ ni ge, ma bu já kee bεeri ja na ki yaha wà, lee ya jɔ.

22 N'a daa wemu wu wa ma mu ge, wee mara yaha Kile jaha tàan. Sipya wemu w'a yalige wii na k'a jɔ, na ki li, na ta nakaara ta shishiin ya ta wu zɔ wu ni-i ge, wee jε duba pya.

23 Ga, wa ba yalige ka li, na ta nakaara di jε wu zɔ wu ni ki keree na, weefɔɔ ya jaagi. Bani kaa w'a byi wuyε pyaa ya dà lemu na na l'a saha wε. Kaa bεeri sipya ya byi mayε pyaa di ya dà li na na kasaana li jε li-i ge, jurumu wu jε were.

15

Wù pye Kirisa taannivεε

1 Wèe piimu wo niyε y'a curi n'a daa ni ge, wèe ya yaa na pusamaa wo keree xu, pee piimu wo fanha k'a cèrε n'a daa ni ge. Wu ganha ba wùye pyaa wo jidaan keree pyi wε.

2 Wèe bεeri nigin nigin w'a yaa na wù sipiyii wo jidaan keree pyi, puyε pyaa ki wo jɔ kaa na, kɔnhɔ pu niyε di juri n'a daa wu ni.

* 14:11 Ezayi 45:23

3 Bani Kirisa bi ta na wuyε pyaa wo jidaan keree shaa na byi wε. Ga l'a pye ma na jo ba l'a ka Kilε Kafila wu ni wε na: «Piimu p'a mu fanha ge, nε junnɔ ni pee wo fanhara t'a to.»*

4 Keree kiimu bεeri k'a ka Kilε Kafila wu ni fo taashiine li ni ge, kee bεeri ya ka kɔnhɔ k'i wεe kalaa loxulo ni, wù logoo di jinnε kɔnhɔ wù tadanja ta.

5 Kilε wemu w'a loxulo kaan wεe mu ge, Kilε wemu w'a se kaan wεe mu lowaa funnɔ ni ge, wee wu bε yaha wu bye wù tε ni, ma na jo ba Yesu Kirisa funnɔ wa li pye pyegana lemu na wε.

6 Kɔnhɔ wù bεeri di binne wù mujonɔɔ ki pye nigin, wù To Kilε sɔ, wee wemu wu jnε wù Kafɔɔ Yesu Kirisa To wu ge.

Sipyii pu bεeri wuu na Kirisa ya pa

7 Kirisa ya yee co cogana lemu na ge, yi bε pu yiyε co mu lee cogana li na! Lee l'a pεenε tεri Kilε mεge na.

8 Nε kunni wa da yi jo can na jo Kirisa ya pa na ba bye Kilε wo kapyebye Yawutuu pu mu. Keree kiimu wo jomεhεε Kilε bi lɔ pu sefεεε pu mu ge, a wu ba kee keree kii pye, na li shε lee funnɔ ni na jomεε fɔɔ wu jnε Kilε.

9 Ba w'a pa wε, a shi wusama bε di Kilε sɔ lee wuu na, wu saama pu wuu na, ma na jo ba l'a ka Kilε Kafila wu ni wε na:

«Lee wuu na n'a da ba ma sɔ
 shi wusama tε ni,
 n'a da ba yogo cee ma mu,
 di ma mεge ki pεε.»*

10 L'a ka sanha Kilε Kafila wu ni na:

«Yee shi wusama sipyii pu bεeri,
 yi pinne funnɔ taan ni Kilε wo sipyii pu ni!»*

11 L'a nɔhɔ ka sanha Kilε Kafila wu ni na:

«Yee shi wusama sipyii bεeri,
 y'a Kafɔɔ sɔni.
 Sipyii pu bεeri p'a wu sɔni!»*

12 A Kilε tudunmɔɔ Ezayi bε di jo:

«Sipyi wa na ba foro
 Zheze* wo kadugo nagoo pu ni,
 wee na ba bye shi wu bεeri bε junnɔ ni.
 Wu na ba bye shi wu bεeri wo tadanja.»*

13 Kilε wemu wu jnε tadanja kanvɔɔ sipyi mu ge, wee wu yi bεeri jni fundanga ni jannε na n'a daa funnɔ ni, kɔnhɔ y'i tadanja ta fo xuuni Fεfεεε Munaa li gbɔɔrɔ ni.

Pɔli wo labye wu pyegana

14 Na cebooloo, nεyε pyaa ya li cε na fiinnε jo yee fungeree ki jnε na kasaanja pyi. Laje tuugo bεeri ki jnε yee mu. Yee na zii já da lowagaa kaan bε yiyε mu n'a daa wu shizhaa na.

* 15:3 Zaburuu 69:10 * 15:9 Zaburuu 18:50 * 15:10 Duterεnɔmε 32:43 * 15:11 Zaburuu 117:1
 * 15:12 Zheze: Wee ninumɔ p'a byi Izayi. * 15:12 Ezayi 11:1,10

15 Ga lowaa funḡo ni ne be ya keree kii ka yee mu teye ya ni na wo seme wu ni, di yi funḡo to kee na. Ne lee pye bani Kile ya niime kan ne mu,

16 kōnhō ne bye Yesu Kirisa wo kapyebye shi wusama ninε ni, shi wemu je Yawutuu shi we. Labye wemu Kile ya kan ne mu ge, ne wee labye we pyi ba saraya jaha shōonrivōo je we, na Kile wo Jozaama pu yu, kōnhō yee piimu pu je shi wusama ge, yee kaa di daan Kile ni, y'i bye Kile wuu, y'i bye fεεfεε Fεfεere Munaa li gbōoro ni!

17 Lee wuu na, labye we ne byi Kile mu ge, ne na já naye pele wee labye we wuu na Yesu Kirisa wo karijege ki funḡo ni.

18 Ne da ga lowaa ta di jo kaa la shishiin shizhaa na ni Kirisa ya lemu pye ne keje kurogo we, kōnhō shi wusama be di Kile jōmeε co. W'a ne tege na jō jomō, ni na kapyege ni,

19 Kile Munaa li baraga ni, lee lemu wo sefεere t'a jaha sheshεere ni kakanhanjaa pye ge. Mu ne Kirisa wo Jozaama pu yeε li pye xuu wu beeri ni, na li jō kōn Zheruzalemu ni wu taan kulogoo ki beeri na, fo na she nō Iliri fiige ki na.

20 Xuu wemu wu je Kirisa mege sanha yiri ja wà-ε ge, ne funḡo bye ne w'a Jozaama pu yu xuu watii ni ni wee xuu we be we, kōnhō watii ganha bu she da w'a wu wo labye nōhō tenε xō wà, a ne she na wo wu pye wee jūḡo ni we.

21 Ma na jo ba l'a ka Kile Kafila wu ni kagana lemu na we na:

«Piimu bi sanha wu mege logo ja bada we,
pee na ba wu ja.

Piimu bi sanha wu kaa logo ja bada we,
pee na ba yi jaha ce.»*

Pōli funḡo wa wu she Orome ni

22 Ayiwa, kee keree kii k'a ne jaha kōn teεgeε ni je he he ne ni, ne da zhe foro yee yiri we.

23 Ga nime ne wo labye w'a xō yee fiye yi ni. Ma na jo li yee wa je he, ne bi giin na she yee yiri teεgeε kii ni.

24 Wee tuun wu ni, ne giin di ba doro yi yiri na nigariwo Esipaji fiige ki ni. Di bu she yi la xō jeri, yi na na tege, na na yaha nō na tashεε ni.

25 Ga nime, Zheruzalemu ni di wa se di zhe ma yara la kan n'a daa fee pu mu.

26 Bani Masedani fiige ke ni Akayi fiige ki n'a daa fee p'a li kōn puyε funḡo ni, na pu keye wá yiye na na tun Zheruzalemu wo n'a daa fee la baa fee pu mu.

27 Lee l'a bi sii taan pu mu, ga na nōhō pye be sanha pu nibyii. Bani ni shi wusama be d'a taa ta Yawutuu pu wo Kile wu keree ki ni, pu be ya yaa na Yawutuu pu tege ni pu keje yanmuyō ni.

28 Ne bu she kee keree kii shōonri xō, na wee wari we kan pu mu, na nigariwo Esipaji ni n'a da doro yi yiri wà.

29 Ne li ce jo ne ba se yee yiri jo Kirisa wo niime wu nigbō ni n'a da zhe.

30 Ayiwa na cebooloo, na yi jeeri Kafōo Yesu Kirisa wuu na, ni Kile Munaa li wo taanjege ki wuu na, jo zhaanra temu n'a leni ge, yi na tege tee na ni Kile-jeεge ni,

31 kōnhō piimu je Kiriceen Zhude fiige ki ni we, di shō pee na. Wari we be n'a gaanj di zhe gan Zheruzalemu n'a daa fee pu mu ge, pu be di she wee shō ni fundanga ni.

* 15:21 Ezayi 52:15

32 Lee funḥo ni, Kile bu sɔɔ ne na ba she no yi yiri ni fundanga ni, ne na ba taanḥonɔ be ta, na ḥmɔ jeri yi yiri wà.

33 Najinje fɔɔ Kile wu fara yi beeri na. Amiina.

16

Pɔli fò mujuu

1 Ayiwa, n'a da wù ceboroshɔ Febe kaa jo yi mu jo sipyisaama wu je wii. Sankere wo egilizi wu kapyebye wa wu je wii. Wu ba nɔ wà yi yiri,

2 y'i wu co ḥo xuuni wù Kafɔɔ wo karijege ki wuu na! N'a daa fee ya yaa ni baraga kemu ni ge, yi kee taha wu na! Wu mago ba yere yaaga beeri na, yi wu tege wu kee ta! Bani w'a cebooloo nijeheme tege, w'a neye pyaa ki be tege.

3 Yi Pirisili ni wu poo Akilasi shaari! Ne kapyebyejii pu wa pii Yesu Kirisa wo karijege ki funḥo ni.

4 Pee p'a ne shɔ, fo jeere la kaa ya fɔ puye pyaa munahaa di gori li ni. Ne ye nigin ya ta pu shaari we, ga shi wusama wo egilizii pu beeri p'a pu shaari.

5 N'a daa fee piimu beeri p'a puye pinnee pee yiri ge, yi pee beeri shaari!

Yi na taanjii Epayineta be shaari! Wee w'a pye shenshiime na sɔɔ Kirisa na Azi fiige ki ni.

6 Yi Mariyama be shaari, wee wemu w'a labye nijeheme pye yi mu ge.

7 Yi Andoronikusi ni Zhuniyasi ye shaari! Pee je na shi sheen, na nɔho pye na kaso pyejii be sanha. Pu be kaa ya ce fo xuuni tudunmɔ pu te ni, pu da nɔho dà be Kirisa na ne ḥaha na.

8 Yi Anpiliyasi shaari, ne taanjii wu je wii Kafɔɔ wo karijege ki funḥo ni.

9 Yi Uruben shaari, wee je wù labyejii Kirisa wo karijege ki ni. Yi na taanjii Sitasisi shaari!

10 Yi Apelesi shaari, wee nɔho ya wolo xuuni Kirisa mege ki wuu na, ga, a wu mesaanja ta. Yi Aritobuli puga sheen pu shaari!

11 Yi Heradiyon shaari, na shi shen we. Narisisi puga sheen piimu pu je Kafɔɔ wo karijege ki ni ge, yi pee be shaari!

12 Yi Tirifene ni Tirifozi shaari, pee cèe shuun we, pee ya puye pɔ Kafɔɔ wo labye wu na.

Yi wù ceboroshɔ wù taanjii Perisidi be shaari, wee be ya la pye xuuni Kafɔɔ mu.

13 Yi Urufusi shaari, Kafɔɔ ya wemu ḥaha bulo ge. Yi wu nu wu be shaari, wee wemu ne be ya wii na nu ge.

14 Yi wù fò kan Aseknirite ni Filegon ni Herimesi ni Patorobasi ni Herimasi mu! Wù cebooloo piimu be pu wa pu yiri ge, yi wù fò kan pee be mu!

15 Yi wù fò kan Filologi ni Zhuli mu, ni Nere ni wu ceboroshɔ, ni Olenpe. N'a daa fee piimu beeri pu wa pu yiri ge, yi pee be shaari.

16 Y'a yiyε shaari ni fεfεere taan_{ne}ge fò ni!
Kirisa wo egilizii pu bεeri ya yi shaari.

Yεε lemu Pòli ya pye ge

17 Ayiwa na cebooloo, kalaa wemu yee ya ta wèe mu ge, piimu p'a wee she, na ganha na n'a daa fεε pu waagi, na pu _{nyo} kyεegi ge, na yi _{ne}ri jo y'a yiyε kasari pee na. Yi sii laraga yaha pu mu!

18 Bani pee sipyii pii _{ne} wù Kafò Kirisa wo kapyebyii wε, ga pu yacεεε tajinε pu ma zhaa. Sipyii piimu pu _{ne} pu ya n'a daa wu keree cε xuuni-i ge, p'a ganha na _{not}tanga jomò ni kafila lεlεεgeεε taga na pee faanna.

19 Ga yee kunni, yee ya Kile _{not}mεε co cogana lemu na ge, sipyii pu bεeri wa lee cε. Lee wuu na nε funnò taan xuuni yee shizhaa na. Na funnò ki wa y'i bye fungònyò fεε, yi da kasaan_{aa} pyi, y'i bye fεfεε, kakuunò la shishiin ganha ba _{naa} yi nibyegee ki ni wε.

20 Ayiwa, jεri funnò ni _{not}ajinε fò Kile w'a da ba Shitaanni wo sefεere ti bεeri kyεegi na yege yi tòyò ni. Wù Kafò Yesu Kirisa wu niimε kan yi mu!

21 Na kapyebye_{yii} Timote ya yi shaari, ni na cebooloo Izirayeli sheen, pee piimu pu _{ne} Lusisi, ni Zhason, ni Sosipateri ge, pu bε ya yi shaari.

22 Ayiwa, Teritusi wemu w'a we sεmε we ka nε mu ge, wee bε ya yi shaari Kafò wo kari_{ne}geε ki ni.

23 Na jatigina Gayusi ya yi shaari. Wee wu _{ne} egilizi wu bεeri jatigi. Erasiti wemu wu _{ne} Kulo li wariyahama wu ge, wee ni wù ceborona Karitusi ni, pee bε ya yi shaari. [

24 Wù Kafò Yesu Kirisa wu niimε kan yi bεeri mu! Amiina.]

Pòli ya Kile sò

25 Kile Jozaama pemu wo yεre nε pye Yesu Kirisa keree na ge, se wa Kile ni wu baraga le yee ni pee shizhaa na. Lee kan_{not}mòhò le l'a foro kpεεnge na. Li ni_{not}mòhò ki bye fo yee ni_{not}ehε_{ne}.

26 Ga lee ya foro niimε kpεεnge na, Kile tudunmò pu wo kafila nigama wu funnò ni. Lee ya pye na saha ni Kile kodayi wu wo _{not}mεε ni, kòn_{hò} shi wusama bεeri di Kile wo Jozaama pu logo, p'i dà Yesu na, p'i wu _{not}mεε co.

27 Kile yε nigin wu _{ne} fungòngò fò. Nòòò w'a dεri wu mεge na tehεne ba Yesu Kirisa gbòòò ni. Amiina.

Korēnte Shēen

Tudunmāo Pōli ya sēmē nizhiimē wemu tun Korēnte shēen mu ge

Jagoye mu we sēmē we d'a tun wē?

Pōli w'a we sēmē we tun Korēnte egilizi wu mu. Korēnte wu li bye Girēkii fiige ki kughāo le. Kegaan̄a tapyege kulo li bye lii. Yeepono ni yebyaa gbaara Pōli ya pye Korēnte ni egilizi wu sinduun wu ni (Kapyege 18).

We sēmē we kakana n̄uḡo

Tuun wemu ni Pōli ya we sēmē we ka ge, lee bi wu ta Efese kulo li ni, Azi fiige ki ni. A Korēnte shēen pii di shē foro wu na, na wu yege keree kii na. A w'i kee wo ḡashāo ka sēmē wu ni. Girēkii pu bye Korēnte shēen. Kawagaa n̄jehēḡe ki bi bye wā Korēnte egilizi wu ni ge.

Korēnte shēen bi taa taa. Lee wuu na Pōli ya pu yiri na pu pinne, p'i bye nigin. Wee tuun wu ni Fēfēere Munaa l'a loolodahaa kiimu kaan ge, a Pōli di kalaa kan pu mu kee wo shāonrigana nizaana shizhaa na. A wu xhō na jo sanha taan̄jēge shizhaa na we sēmē we ni (1 Korēnte Shēen 13). Wu funḡo ki bye w'i pu yeri, n'a daa fōo ya yaa na doroo torogana lemu na ge, p'i lee ce. Wu funḡo ki bye p'i Kile pēlegana li be ce.

Sēmē wu kafila n̄ugbāyo

1 Korēnte Shēen 1:1-9 Pōli fō mujuu.

1 Korēnte Shēen 1:10—4:21 Beganhara temu ti bi waagi leni pu tē ni ge, Pōli ya jo ni pu ni tee keree na.

1 Korēnte Shēen 5 Nā wemu w'a dādooro ti pye ge, egilizi wu sipyii p'a yaa na wee yeege puyē tē ni.

1 Korēnte Shēen 6 N'a daa fēe ya yaa na puyē kiiri n'a daa baa fēe mu we.

1 Korēnte Shēen 7 Celen̄ene ni gbajiire ni gbaxāo.

1 Korēnte Shēen 8—10 Yapeere xaara keree.

1 Korēnte Shēen 11 Kile pēlegana egilizi ni, ni Kafāo fēfēere yalige ki keree.

1 Korēnte Shēen 12—14 Fēfēere Munaa jidaan li wo loolodaa keree, ni taan̄jēge keree.

1 Korēnte Shēen 15 Xuḡene li keree.

1 Korēnte Shēen 16 Wari wemu p'a pinne la baa fēe pu wo dege wu kaa na ge, ni fō keree.

Pōli ni Sositene fō mujuu

¹ Ne Pōli, Kile ya ne wemu yiri wu jidaan funḡo ni, na pye Yesu Kirisa wo tudunmāo ge, ne ni wū ceborona Sositene, wēe p'a we sēmē we yāa, na wu tun yee mu.

² Yee piimu pu ḡe n'a daa fēe Korēnte kulo li ni ge, Kile ya yee piimu yiri na pye wuyē wuu, na yi pye fēfēere Yesu Kirisa wo kariḡege ki funḡo ni ge. Na fara lee na, yee piimu beeri p'a wū Kafāo Yesu Kirisa mege ki pēle na yi yaha xuu wemu beeri ni ge, yee be mu wēe ya wu tun. Wēe Kafāo wu ḡe wii, na ḡe yee be wo. Wēe ya yi shaari:

³ Wū To Kile ni wū Kafāo Yesu Kirisa wu niime ni ḡan̄iḡe kan yi mu.

Pōli ya baraga teri Kile na Korēnte shēen wuu na

⁴ Nε baraga tεri Kile na tuun bεeri ni yee wuu na. W'a yee le niime ni Yesu Kirisa wo kariɲεεge ki funɲo ni, lee wuu na nε baraga tεri wu na.

⁵ Yee na ɲε ni Kirisa ni kariɲεεge ni, Kile w'a yanmuyɔ bεeri kan yee mu. W'a kafila jogana wo laje kan yee mu, na Kile koro li bε wo laje kan yee mu.

⁶ Kirisa jomɔ pu wεe ya jo yee mu ge, yee ya pu kemε logo, na pu mara xuuni yi zɔɔ pu na.

⁷ Lee funɲo ni, yee piimu p'a wu Kafɔɔ Yesu Kirisa wo cabanɲa ki sigeε ge, Kile wo looloodaa la shishiin ya ta xuunɔ yee na wε.

⁸ Wee Kile ye pyaa ki da ba fanha kaan yee mu, fo na she nɔ wu Kafɔɔ Yesu Kirisa cabanɲa ki na, kɔnhɔ jaagi xuu wa shishiin ganha ba da yi na kee canɲa wε.

⁹ Bani Kile ɲε ɲɔmεε fɔɔ. W'a yee yiri na pa lenε wu Ja Yesu Kirisa wo kariɲεεge ki ni, wee wemu wu ɲε wεe Kafɔɔ wu ge.

Pɔli ya Korente sheen pu yeri na pu bε

¹⁰ Ayiwa na cebooloo, na yi ɲεeri wu Kafɔɔ Yesu Kirisa mεge ki wuu na. Yi bε ni yiyε ni! Yi ganha bu waagi wa shishiin yaha wu jε yi tε ni wε! Yi bε yaha wu sii baraga ta yi tε ni! Yi binne ɲɔmεε na! Yi binne fungɔnyɔ yi bε na!

¹¹ Bani na cebooloo, nε yi logo wu ceboroshɔ Kulowe wo sipyii pii ɲɔ na na bεganhara ti wa yee tε ni.

¹² Na pii pu wa yu yee ni na Pɔli wuu pee ɲε; pii di yu na Apɔɔsi wuu pee ɲε; pii di yu na Pyεeri wuu pee ɲε; pii bε di yu na Kirisa wuu pee ɲε.

¹³ Wee tuun wu ni, yee wa giin na Kirisa wu bε w'a taa taa ge? Ta nε Pɔli w'a xu yee wuu na korikoritige ki na? Kelee ta nε wo mεge ki na yεre yee ya batize?

¹⁴ Nε na pye nε sipya watii batize yee ni Kiripusi ni Gayusi kadugo na wε, nε Kile shaari lee wuu na.

¹⁵ Lee funɲo ni, sipya wa shishiin wa da já jo na nε mεge na wee ya batize wε.

¹⁶ Uun dε, can wi! Nε wa Sitefanasi wo puga sheen pu bε batize. Li bu foro pii ni, nε sipya watii cε nige nε wemu batize yee ni wε.

¹⁷ Bani Kirisa ya ta nε tun na nε wa batizeli pyi wε, ga na nε wa Kile Jozaama pu yεre li pyi. Nε di wa lee yεre li pyi ni sipyii wo fungɔnyɔ fεere ni wε, kɔnhɔ Kirisa wo korikoritige ki xu wu ganha bu da bye kaɲunɔ baa wε.

Kirisa w'a Kile wo sefεere ni wu fungɔnyɔ fεere ti sheε

¹⁸ Bani sipyii piimu p'a piin ge, Yesu na xu korikoritige ki na, pee jomɔ pe wo yεre li ɲε pee sipyii pii mu ba nahanahara ɲε wε. Ga na ɲε wεe mu Kile wo sefεere, wεe piimu p'a shɔ ge.

¹⁹ L'a ka bε Kile Kafila wu ni na:

«Nε na ba fungɔnyɔ fεε
wo fungɔnyɔ fεere ti kyεegi,
na shizhiinmε fεε wo laje
wu pye kaɲunɔ baa.»*

²⁰ Lee funɲo ni, yeke fungɔnyɔ fɔɔ w'i da já jo sanha wε? Yeke laje fɔɔ w'i da já jo wε? Kelee sipya wemu wu ɲε ke koɲɔ ke wo jomɔ cεvɔɔ ge, yeke wu bε di da já jo wε? Kile ya ke koɲɔ ke wo fungɔnyɔ fεere ti ɲeri pye nahanahara.

²¹ Bani ke koɲɔ ke, ki ni ki wo fungɔnyɔ fεere ti ni, ki ya já Kile cε wu wo fungɔnyɔ fεere ti funɲo ni wε. Lee funɲo ni, Kile Jozaama pu wo yεre le li ɲε

* 1:19 Ezayi 29:14; Zaburuu 33:10

nahanahara ke koŋo ke mu ge, l'a taan Kile be mu nago piimu p'a dà wu na ge, wu pee sho pee Jozaama pu wo yeE li funŋo ni.

²² Ayiwa, Yawutuu pii wa naha sheshEERE kakanhanjaa shaa p'i kee ja nii na; Girekii pii di fungoŋo fEERE shaa.

²³ Ga wèe kunni, Kirisa wemu p'a kori tige na ge, wee wo jomɔ pu yeE wèe ya byi. Pee jomɔ pe ne jugyEegi jomɔ Yawutuu pu mu, na ne nahanahara shi wusama mu.

²⁴ Ga Kile ya piimu yiri ge, p'a pye Yawutuu la, p'a pye Girekii la, Kirisa wu ne pee mu Kile wo sefEERE ni wu fungoŋo fEERE.

²⁵ Bani Kile wo keree kiimu sipyii ya byi nahanahara ge, kee wo fungoŋo fEERE t'a pele sipyii wo fungoŋo fEERE ti beEri na; kiimu p'a byi baraga baa wogoo ge, kee baraga ya pele sipyii pu beEri wo baraga ki na.

²⁶ Yi bu li seEri na cebooloo, yee na li ta na Kile ya yee piimu yiri ge, sipyii wo keree wiigana funŋo ni, fungonyo fEe ni nehemEe wa yi ni we, baraga fEe ni nehemEe di wa yi ni we, sipyigbo ni nehemEe be di wa yi ni we.

²⁷ Ga keree kiimu sipyii ya wii nahanahara ge, kee Kile ya shoŋri lo na daga na ke koŋo ke wo fungonyo fEe pu shiige. Kiimu p'a wii baraga baa wogoo ge, kee Kile ya shoŋri lo na daga na baraga fEe pu shiige.

²⁸ Kaa lemu sipyii ya jeEne ge, kaa lemu na sipyii ya juguni ge, kaa lemu ne yafiin be pu mu-i ge, lee Kile ya shoŋri lo na daga na sipyii wo keree ki kyEegi, kiimu p'a wii juŋo na ge.

²⁹ Lee funŋo ni, sipya wa shishiin da ja wuyE pele Kile nahagbaa na we.

³⁰ Wee Kafoo Kile baraga ni yee ya je Kirisa wo kariEge ki ni. Wee Kirisa we wu ne wèe wo fungoŋo fEERE te. Yesu Kirisa baraga ni wèe ya pye sipyitiimeE Kile mu, na bye fEERE, na juwuuro ta na foro jurumu ni.

³¹ Lee wuu na l'a ka Kile Kafila wu ni na: «Wemu ba da wuyE so, wufoo wu wuyE so Kile wo nibyegEE kii funŋo ni.»*

2

Poli wo Kile Jozaama yeE Korente sheen mu

¹ Na cebooloo, ne kunni ya she Kile wo Kile Jozaama pu jo yee mu tuun wemu ni ge, ne ta na wo kafilacene, kelee na wo fungoŋo fEERE she yee na pu tajogo ni we.

² Bani tuun wemu ni ne bye ni yee ni ge, kaa la shishiin funŋo ya tigi nige ne mu ni Yesu Kirisa ye be we, Yesu Kirisa wemu p'a kori tige na ge, fo wee ye.

³ Na fara lee na, na ne yaha yee te ni baraga bye ne ni we. Ne bi fyagi be fo na fuguri.

⁴ Ne Kile Jozaama pu yeE li pye na kalaa wemu kan ge, wee ya ta pye sipyii wo fungoŋo fEERE jomɔ we. Ga ne bi na jomɔ pu yu, Kile Munaa l'i li wo sefEERE ti sheE.

⁵ Konho yee wo n'a daa wu noho ganha bu denE sipyii wo fungoŋo fEERE na we, ga wu noho di denE Kile ye pyaa wo sefEERE ti na.

Kile wo fungoŋo fEERE te

⁶ Ga lee be na, sipyii piimu p'a fanha ta n'a daa wu ni ge, wèe wo kalaa wu ne pee mu fungoŋo fEERE. Tee ne ke koŋo ke wo fungoŋo fEERE we. SefEERE te ti wa ke koŋo ke juŋo ni ge, t'i ne tee be wuuro we. Koŋo ke ni ki sefEERE ti wo fungoŋo fEERE ti na ba doro.

* 1:31 Zheremi 9:23

⁷ Ga Kilɛ wo fungɔngɔ fɛɛɛɛ ti wo yɛɛɛ wɛɛ ya byi. Kaŋmɔhɔnɔ li jɛ tee fungɔngɔ fɛɛɛɛ te. T'a ŋmɔhɔ ke koŋɔ ke sipyii na. Kilɛ ya ti gbegele yaha wɛɛ mu fo na ta koŋɔ nɔhɔ sanha zhan wɛ, kɔnhɔ wɛɛ di ba pɛɛŋɛ ta.

⁸ Ke koŋɔ ke wo sefɛɛɛɛ ta shishiin ya tee fungɔngɔ fɛɛɛɛ ti cɛ wɛ. Pu da bi ta p'a ti cɛ, pu bi da ga Kafɔɔ, Nɔɔɔɔ Fɔɔ, wu kan pu kori tige na wɛ.

⁹ Ga ma na jo ba y'a ka Kilɛ Kafila wu ni wɛ na tee fungɔngɔ fɛɛɛɛ te jɛ kaa la:

«Sipya jɛɛi sanha daha jɛa lemu na wɛ;

Sipya niwii sanha li logo wɛ;

Sipya sanha wu funŋɔ bɛ sha su li na wɛ;

Kilɛ kaa ya dan piimu ni ge,

pee kaa na w'a li gbegele.»*

¹⁰ Na ta Kilɛ d'a lee she wɛɛ na Fɛfɛɛɛɛ Munaa baraga ni. Bani Kilɛ Munaa ya keree bɛɛɛɛɛɛɛɛ fo na ki cɛni, ali Kilɛ wo kaŋmɔhɔŋɔɔ ki bɛɛɛɛɛɛɛɛ.

¹¹ Ma bu sipya wii, munaa le li jɛ wu ni ge, lee l'a wu fungɔngɔ cɛni; ni lee ni wɛ, sipya watii da jɛ ki cɛ wɛ. Mu li wa Kilɛ bɛ shizhaa na, lemu li jɛ Kilɛ ni ge, sipya wa shishiin da ga lee cɛ wɛ, fo Kilɛ Munaa li yɛ nigin.

¹² Na ta wɛɛ kunnii ya Kilɛ Munaa lemu ta ge, lee ya ta pye ke koŋɔ ke wuu wɛ, ga Kilɛ yɛ pyaa ni lee ya yiri, kɔnhɔ Kilɛ ya kasaanɔa kiimu bɛɛɛɛɛɛɛɛ loolo kan wu mu ge, wu kee bɛɛɛɛɛɛɛɛ.

¹³ Lee wo kafila wɛɛ wa yu. Wɛɛ di wa ta na wu yu na bɛ ni sipyii wo fungɔngɔ fɛɛɛɛɛɛɛɛ ni wɛ, ga yemu Kilɛ Munaa l'a yu wu mu ge, yee wɛɛ ya yu. Lee shegana le na wɛɛ wa Kilɛ Munaa li wo can wu sheɛ na bɛ ni liyɛ pyaa wo kafilajo wu ni.

¹⁴ Ga Kilɛ Munaa jɛ sipya wemu ni wɛ, weefɔɔ da ga gbara lee Munaa le wo keree ki na wɛ, bani wu ma kee wii nahanahara keree wuyɛ jɛɛi ni. W'a da jɛ ki jaha cɛ bɛ yɛɛ wɛ, bani Kilɛ Munaa yɛ nigin gbɔɔɔɔ ni sipya ya kee jaha cɛni.

¹⁵ Lee Munaa le bu bye sipya wemu ni, weefɔɔ na jɛ da keree bɛɛɛɛɛɛɛɛ jaha shɔɔnri. Sipya wa shishiin di wa da jɛ jaagi shan bɛ wu na wɛ.

¹⁶ Ma na jo ba l'a ka Kilɛ Kafila wu ni wɛ na: «Sipya weke wu d'a Kafɔɔ fungɔngɔ cɛ, ni weefɔɔ na jɛ wu kalaa wɛ?»* Ga wɛɛ kunnii, wɛɛ ya Kirisa wo fungɔngɔ ke ta.

3

Kilɛ wo kapyebyii pu bɛɛɛɛɛɛɛɛ pu jɛ kapyebyɛɛi

¹ Ayiwa na cebooloo, li can koo ni, sipyii piimu ya jaaɛi na sahaŋi ni Fɛfɛɛɛɛ Munaa jidaan ni ge, nɛ ta jo ni yee ni ba nɛ yaa na jo ni pee ni wɛ. Ga sipyii piimu p'a jaaɛi ke koŋɔ ke wo jidaan wu funŋɔ ni ge, nɛ jo ni yee ni ba nɛ yaa na jo ni pee ni wɛ. Nɛ yee yaha ba nɔhɔpiire jɛ wɛ n'a daa wu shizhaa na Kirisa na.

² Lee wuu na nɛ jirimɛ kan yee mu. Yalige kemu k'a gbile ge, nɛ ta kee kan yi mu wɛ, bani yi bi da ga jɛ ki na wɛ. Ali niɔnaa wɛ bɛ ni yee wa da jɛ yalitigbilege na wɛ,

³ bani ke koŋɔ ke jaaɛigana na yee wa jaaɛi sanha. Nɛɛɛɛɛɛɛɛ ni kafilaɛɛɛɛɛɛɛ te ti wa yee tɛ ni ge, na tee yaha wà, ta yee ya jaaɛi mɛ ke koŋɔ

* 2:9 Ezayi 64:4 * 2:16 Ezayi 40:13

ke wo jaarigana na we? Ta yee ya jaarri me ceepuuro lakuunjo wo jaarigana li na we?

⁴ En yee ba yu: «Poli wo ne je.» kelee «Apolasi wo ne je.» Ta yee ya doroo me sipyitilee torogana na we, piimu je Kile Munaa baa ge?

⁵ Wee tuun wu ni Apolasi je jago we? Ne Poli be di je jago we? Kile wo kapyeyii ye we je, yee ya n'a daa wu ta piimu keje kurogo ge. Kafoo ya kapyenje kiimu kan kan we mu ge, kee we wa beeri ya byi.

⁶ Tige ne nari, a Apolasi di ki loko le, ga Kile w'a ki pye k'a sho, na le.

⁷ Lee funjo ni, tige ki norivoo wu yoo, ki loko levoo wu yoo, wee wa shishiin je yaaga be we. Kile wemu w'a ki pye k'a sho, na legi ge, wee wu je jujo ki na.

⁸ Tige ki norivoo we, ni ki loko levoo wu ni, pu beeri pu je nigin. Kile na ba pu saraa na be ni pu beeri nigin nigin wu nibyeege ni.

⁹ Bani we beeri pu je kapyeyenii Kile mu, yee di je Kile wo keeye ye, kelee Kile wo piyeye ye.

Wa beeri wo kapyenje ki pyegana li noko na ba faa

¹⁰ Ayiwa, Kile ya niime wemu kan ne mu ge, na saha ni wee ni, ne puga ki noko shan yee mu ba popye je we, wemu je fungongofoo ge. Watii w'a wu wo puuro jo kon na byi lee jidaa le na nime. Ga fo wa beeri bu kasege yaha wu wo puuro ti pyegana na.

¹¹ Bani jidaa lemu noko k'a shan ge, lee je Yesu Kirisa. Latii noko wa da ja zhan nige lee kadugo na we.

¹² Pii na ba sanni kelee wari kelee peewa faakageeye taga pu wo labye wu pye lee jidaa le na. Pii be na ba pu wo labye wu pye ni tiye ni, kelee ja, kelee waha.

¹³ Kiiri wu wo cana jii li na ba wa beeri wo labye tuugo she na fiinne. Bani lee cana jii le wo na ki na ba wa beeri wo labye wu noko wolo, na wu shi she.

¹⁴ Sipya wemu bu wu wo labye pye lee jidaa le na, na ki ba wee labye we noko wolo k'i ya ja yaaga kyeege wu mu we, Kile na ba weefoo saraa.

¹⁵ Ga na ki bu wemu wo labye wu sorogo, weefoo da ba kuduun ta we. Wufoo ye pyaa kii kunni na ba sho. Ga wu shogana li wa me, ba na ma sipya paari, m'a ba da foro ki ni we.

¹⁶ Ta yee ya li ce na jo yee pu je Kile wo peenje pugboko ki we? Ta yee ya li ce na jo Kile Munaa l'a tiin yee funjo ni we?

¹⁷ Sipya wemu bu Kile wo peenje pugboko ki kyeege, Kile be na weefoo kyeege. Bani feere puga ki je Kile wo peenje pugboko ke, yee di je kee peenje pugboko ke.

¹⁸ Sipya wa shishiin ganha ba wuye faanna we! Wa ba wuye wii na fungongofoo wee je na saha ni ke konjo ke wo keree ni, wufoo wu wuye pye nahanaha, konho wufoo di ja fungongo feere can can wuuro ti ta.

¹⁹ Bani ke konjo ke wo fungongo feere ti je nahanahara Kile mu. L'a ka be Kile Kafila wu ni na: «Puye pyaa wo shizhiinne tifuuyo na Kile ya fungonyo fee conii.»*

²⁰ L'a ka sanha Kile Kafila wu ni na: «Kafoo ya fungonyo fee pu wo fungonyo yi beeri ce. W'a li ce na kajo wa yi na we.»*

²¹ Lee wuu na sipya wa shishiin ya yaa w'a wuye pele sipyii wuu na we. Bani yanmuyo yi beeri yi je yee woyo:

* 3:19 Zhobu 5:13 * 3:20 Zaburuu 94:11

²² Nε Pɔli yoo, Apɔbsi yoo, Pyεeri yoo, koŋɔ ke yoo, niifεεε yoo, xu yoo, nime wo keree kii yoo, kiimu k'a ma ge, kee yoo, yee bεeri jε yee woyo.

²³ Ga yeeye pyaa di jε Kirisa wuu; Kirisa di jε Kile wo.

4

Kirisa wo tudunmɔɔ pee ni pu kapyegεe

¹ Ayiwa, p'a yaa na wεe wii Kirisa wo kapyebyii, Kile wo can niŋmɔhɔmɔ wu kaa ya le piimu kenε ni ge.

² Pu bu kapyenεε kaa le sipya wemu kenε ni, lemu p'a zhaa wu mu ge, lee li wa mε. Wu pye jɔmεε fɔɔ kapyenεε ki ni.

³ Neyε pyaa ki mu, yee na já yemu jo nε shizhaa na, kelee sipyii na já kiiri wemu kɔn nε na ge, nε lee la wii naye mu kaa latii wε. Neyε pyaa ki bε di wa da ga naye jaagi wε.

⁴ Nε zɔ kunni sanha nε jaagi kaa la na wε, ga lee di wa nago kanna sipyitiime nε jε wε. Kafɔɔ wu jε nε kiiri kɔnvɔɔ.

⁵ Lee wuu na, yi ganha bu da kiiri kɔn sipya wa shishiin na, na tuun wu ta wu sanha nɔ wε. Yi yere fo Kafɔɔ bu shε ba! Kaa kaa l'a ŋmɔhɔ womɔ ni ge, wu na ba kee bεeri yeege kpεεngε na, na sipyii zɔɔɔ funŋɔ keree bεeri shε. Wee tuun wu ni pεεŋε kemu ya yaa ni wemu ni ge, Kile na ba kee kan weefɔɔ mu.

⁶ Ayiwa na cebooloo, nε keree kiimu jo na ni Apɔbsi shizhaa na ge, nε kee bεeri pye na shε yee na, k'i bye yi mu kalaa. Yemu y'a ka Kile Kafila wu ni ge, kɔnhɔ yi ganha bu yee ye wε. Yee wa shishiin ya yaa w'a sipya wa wo mεge keree taga w'a wuyε peλε, wa tɔn di bεn wu mu wε.

⁷ Bani mu wu wa mayε peλε mu lee peλεgana li na ge, leke l'i wa mu mu na toro pusamaa taan wε? Lεke l'i wa mu mu Kile ya ta lemu kan mu mu-i wε? Ayiwa, ni y'i jε Kile wo niganya mu mu, wee tuun wu ni jaha na mu di mayε peλε, na li pye kanna Kile ya ta yi kan mu mu-i wε?

⁸ Ayiwa na cebooloo, yee wo xuugo ki kunni ya xɔ! Yee ya yanmuyɔ yi bεeri ta na xɔ! Yee ya jεri saannaa, na ta wεe di sanha saanra ta wε! Nε funŋɔ ki wa y'i sii pye saannaa yε pyaa pyaa, kɔnhɔ wεe bε di binne pye saannaa ba yi jε wε.

⁹ Bani Kile jε kanna kadugo yiri w'a wεe yaha, wεe piimu pu jε Kirisa wo tudunmɔɔ pu ge. Wεe jε ba sipyii jε wε, p'a piimu wo kiiri kɔn na yaha xu na ge. Bani wεe ya jεri yawiye koŋɔ bεeri mu ba pee jε wε. Wεe ya pye yawiye sipyii mu, ni melekeε bε mu.

¹⁰ Wee ya jεri sicere fεε Kirisa wo mεge ki wuu na, ga, a yee kunni di jεri nime fungonyɔ fεε pee, Kirisa wo karijεεgi ki funŋɔ ni! Wεe ya jεri nime baraga baa sipyii, a yee di bye ni baraga ki ni! Wεe ya jεri yafanhaya, yee di pεεŋε taa!

¹¹ Ali nime we bε ni, wεe wa gana xuugo ni waga kenε ni. Cére fàya ya wù yaa wε. Kpɔɔnrɔ t'i nɔni wù na, jɔnɔ talenε di jε wù mu wε, fo na jaari jaari na yeree.

¹² Wεe ya wu cére kana labye fεni. Pu ba wù shehele, wεe di duba pyi. Pu ba wù kana, wù na lee xu wùye ni.

¹³ Ali pu jεhe ba wεe mεge kyεεgi bε, wεe na pu jɔnɔ círi ni lotaan ni. Wεe ya jεri gara koŋɔ mu. Wεe ya jεri kaŋɔɔ baa fo na pa nɔ ba nijaa jε wε.

¹⁴ Di wa pee jomɔ pe ka tun yi mu kɔnhɔ di shiige le yi jahaya ni-i de! Ga n'a pu ka na tun yi mu, kɔnhɔ di yi kalaa ba na nagoo jε wε, piimu ya dan na ni ge.

¹⁵ Bani ali yee ƚehɛ kalaatii ta na nɔ pu kabɔfɔŋɔɔ kɛ (10.000) bɛ na, to nigin pe wu ƚɛ yee mu n'a daa wu ni. Wee ƚɛ nɛ, bani nɛ wo Kile Jozaama pu wo yɛɛ li funɔ ni yee ya dɔ Yesu Kirisa na.

¹⁶ Lee wuu na, na yi ƚɛɛri y'a na wo ƚaarigana li taanni.

¹⁷ Kee funɔ ki ni n'a da Timote tun yi mu. Na ƚidaan ja wu ƚɛ wii, na ƚɛ ƚɔmɛɛ fɔɔ Kafɔɔ wo kariƚɛɛɛ ki ni. Lemu li wa nɛ wo ƚaarigana le Kirisa wo kariƚɛɛɛ ki ni ge, wu na zhe yi funyo to lee na. Lee ƚaarigana li wo kalaa nɛ gaan tɛyɛ yi bɛɛri ni egilizii pu bɛɛri mu.

¹⁸ Pii wa bi giin yee ni na nɛ da guri zhe nige yee yiri wɛ, a peefɛɛ di tabaara lɔ le puyɛ ni.

¹⁹ Ga Kile bu sɔɔ n'a da mɔ nige di she yi yiri wɛ. Wee tuun wu ni, kafilagbɔ wemu pii tabaara fɛɛ pii wa yu ge, nɛ ba nɔ wà, lemu li ƚɛ pu wo se kaa li ge, nɛ na lee cɛ.

²⁰ Bani Kile wo saanra ti ƚɛ ƚɔ kafila kajii wɛ, ga sefɛɛɛɛ kajii li ƚɛ lii.

²¹ Ayiwa, lekɛ kaa di wa yee na wɛ? Di da se ni yakpɔngɔ ni yi fɛni laa? Ta di zhe ni taanƚɛɛɛ ni lotaan ni?

5

Torogaguunɔ lemu l'a ƚa Korɛnte egilizi wu ni ge

¹ Ayiwa na cebooloo, shɛƚɛhɛmɛɛ p'a yi jo nɛ mu na dɔdɔɔɔ ta ti wa yee tɛ ni, dɔdɔɔɔ temu ti ƚɛ ali piimu bɛ ƚɛ Kiricɛɛn wɛ, pee bɛ ya gbara ti na-ɛ ge: Nɛ logo na yee wa nigin w'a wu to shɔ kɔn shɔ wu na na pye wu shɔ.

² A tabaara di nɔhɔ yee ƚi sanha na taha lee bɛ na. Le kaa le bi yaa li sii yee ƚahaya tanha xuuni, kɔnhɔ wemu w'a li pye ge, wee di waa laha yi na.

³ Nɛ wa yee tɛ ni wɛ, ga na fungɔngɔ d'a pinne ni yi ni. Nɛ kunni ya kiiri kɔn xɔ we ná we na, ma na jo naye pyaa bɛ ki ƚɛ wà.

⁴ Ayiwa, yi ba ba yiye pinne tuun wemu ni Kafɔɔ Yesu mɛɛɛ na, na bɛ wo fungɔngɔ ki na binne ni yi ni, na fara wù Kafɔɔ Yesu wo sefɛɛɛɛ ti na.

⁵ Yi wee sipya we le Shitaanni keɲɛ ni! Kɔnhɔ wu ceɲuuro ti wo lakuunɔ k'i gyɛɛgi, wu muna le di ba shɔ Kafɔɔ Yesu cabanɔ.

⁶ Nuɲɔ wa li na yee p'a yiye kɛɛ wɛ! Ta yee ya li cɛ na jo buuri shizhenhɛɛ nifɛnɛfɛnɛɛ yɛ t'a myɛdɔnhɔɲɔ bɛɛri yirige wɛ?

⁷ Yi buuri shizhenhɛɛ nilɛɛɛɛ ti bɛɛri yeege yiye tɛ ni, kɔnhɔ y'i bye myɛdɔnhɔɲɔ nivonɔ. Bani li can koo ni shizhenhɛɛ wa yi ni wɛ, na li kaɲunɔ pye Nuwuuro ti wo Kalɛnɛ li Dubyapige ki ƚɛ wèɛ mu, kemu ya wolo na pye saraga wèɛ wuu na ge. Kee ƚɛ Kirisa wuyɛ pyaa.

⁸ Wee tuun wu ni, wù kalɛnɛ li gba! Wù ganha bu li gba ni buuri shizhenhɛɛ nilɛɛɛɛ ti ni wɛ! Lee kɔriƚɛ: Wù ganha bu li gba ni kakuuyo, kelee ni dɔdɔɔɔ ni wɛ! Ga wù li gba ni shizhenhɛɛ baa buuri ni. Wee buuri we ƚɛ can ni fɛfɛɛɛ wèɛ zɔlɔɔ pu na!

⁹ Nɛ yi ka na tun yee mu na sɛmɛ wu ni jo sipyii piimu p'a taanfɛɛɛɛ pyi ge, jo yee ganha ba gari ni peefɛɛ ni wɛ.

¹⁰ Ga lee wa nago kanna yee pu kɔn laha ke kɔɲɔ ke wo taanfɛɛɛɛ pyevɛɛ, ni ki natakuumɔ fɛɛ, ni ki nagaalaa, kelee ni ki yapɛɛgaan bɛɛri na-ɛ dɛ! Lee bu yaha li pye, fo yi bu foro ke kɔɲɔ puga ke ni.

¹¹ N'a da li she yi na jo sipya wemu bɛɛri w'a yu na n'a daa fɔɔ wee ƚɛ, na taanfɛɛɛɛ pyi kelee natakuumɔ keree, kelee yapɛɛgaanra, kelee na shehɛɛ pyi, kelee singbaa, kelee nagaara ge, yi ganha bu binne ni wee wa ni kaa la shishiin na wɛ. Ali yee ya yaa yi pinne li bɛ ni wee sipya wa ni wɛ.

¹² Piimu j_{ne} Kiriceen we, na kiiri k_{on} pee na, lee j_{ne} ne wo nibyii we. Ga n'a daa f_{ee} piimu pu wa yee wo egilizi wu ni ge, yee p'a yaa na pee wo jurumu wu kiiri k_{on}.

¹³ Piimu j_{ne} Kiriceen we, Kile y_e pyaa na ba kiiri k_{on} pee na. Ga ma na jo ba l'a ka Kile Kafila wu ni we na: «Yee pu kakuubye wu k_{ori} yeege yiy_e te ni.»*

6

N'a daa f_{ee} ya yaa p'a puy_e yiri fanha puga we

¹ Naha k'a yee pye beganhara bu j_e yee wa ni wu ceboro t_e ni, yee da ga she ni pee jom_o pe ni n'a daa f_{ee} pu mu we, ga piimu j_{ne} Kiriceen we, yee na d_{ere} yiy_e yiri fanha puga, pee mu we? Lee ya saha we.

² Wee tuun wu ni ta yee ya li c_e na f_ef_er_e sipyii pii pu da ba kiiri k_{on} ke k_{on} ke na we? Ayiwa, ni li wa nago yee pu da ba kiiri k_{on} ke k_{on} ke na, keree kiimu ki j_{ne} kaf_en_he_fe_nh_en_e ge, jaha na yee pye yee ganha bu j_a kee sh_on_{ri} yiy_e t_e ni-i we?

³ Ta yee ya li c_e na w_e pu da ba kiiri k_{on} ali m_el_ek_ee pii b_e na we? Ni lee na ba bye, kaf_en_he_fe_nh_en_e kii k'a byi w_u t_e ni ke k_{on} ke na ge, yee na kee sh_on_{ri} kanha dii we?

⁴ Na ta kii keree kii k'a di bu jom_o le yee t_e ni, sipyii piimu j_{ne} yaaga b_e Egilizi koo ni-i ge, yee na d_{ere} she pee pye yi kiirik_on!

⁵ N'a yi yu k_{on}h_o yiy_e pyaa b_e di li c_e na shiige ki j_{ne} kii. Sh_en nigin b_e ya sii yee t_e ni fung_ong_o f_oo wemu na j_a cebooloo pu t_e kayuu jo-e ya?

⁶ Ayiwa, ta l'a saha can na, nago ceboro wa wu she kayuu t_en_e ni ceboro wa ni fanha puga, sipyii mu piimu j_{ne} Kiriceen we?

⁷ Beganhara na j_e yee t_e ni fo na sh_e yee pye yee na yiy_e yiri fanha mu, lee ye pyaa wa yee mu j_uzogoro. Naha k'a yee pye yee ya gbara yee p'a katiibaagaa kii xuli yiy_e ni-i we? Naha na yee di ya gbara ye p'a nanmahara keree xuli yiy_e ni-i we?

⁸ Ga fo yee na t_er_e na katiibaagaa ni nanmahara ti pyi. Go yi cebooloo na yee wa ki pyi!

⁹ Ta yee ya li c_e na jo taa j_{ne} sipyitiibaalaa mu Kile wo saanra ti ni-i we? Yi ganha ba yiy_e faanna we! Taanf_ege pyev_ee yoo, yap_er_egaan yoo, d_od_o yoo, namaa piimu b_e ya puy_e sinn_e ge, pee yoo,

¹⁰ nagaalaa yoo, natakuum_o f_ee yoo, singbaa yoo, yayirilee yoo, javaf_ee yoo, pii p'a shishiin tajege wa Kile wo saanra ti ni we.

¹¹ Kii yahagan_{aa} kii sipyii pii wa bi bye yee b_e ni. Ga Kile ya yee j_e, na yee pye f_ef_er_e na yeege kakuuyo ni, na yee pye sipyitiim_ee Kaf_oo Yesu Kirisa m_ege na, Kile Munaa li baraga ni.

Kaf_oo wuuro ti j_{ne} n'a daa f_oo ceepuuro

¹² Pii wa yu yee ni na keree b_eeri j_o ya kan yee mu! Ga n'a da li sh_e yi na jo kuduun wa keree b_eeri ni we. Keree b_eeri j_o ya kan, ga n_e kunni di wa da ga naye yaha bulo kaa tuugo b_eeri mu we.

¹³ Pii b_e wa yu sanha yee ni na yac_er_e kaa na yalige ya y_a, yac_er_e b_e d'a y_a yalige kaa na. Can wu j_{ne} wii. Ga can_a ka wa ma, Kile na ba yi shuun wu b_eeri ky_eegi. Ga sipya ceepuuro te kunni, tee ya ta y_a d_od_or_o kaa na we. Kaf_oo wuu na ti j_{ne}, Kaf_oo b_e di sipya ceepuuro ti marani.

¹⁴ Kile w'a Kaf_oo j_{ne} na yeege xu ni, wu na ba w_e b_e j_{ne} na yeege xu ni wu sef_er_e ti baraga ni.

* 5:13 Duter_en_om_e 19:19 ni 22:21-24 ni 24:7

15 Ta yee ya li cɛ na jo Kirisa yatɛnyɛ yi jɛ yee ceepuuro ti wɛ? Wee tuun wu ni, nɛ ma na Kirisa wu wo yatɛngɛ ka lɔ na taga navarashɔ yatɛnyɛ sogolo gɛ? Lee kunni ya saha wɛ.

16 Kelee ta yee ya li cɛ na jo sipyaa sipya w'a sinne ni navarashɔ ni ge, ma ni wu ni, yi bɛeri ya jɛri ceepuuro nigin wɛ? Bani l'a ka Kile Kafila wu ni na: «Pu shuun wu bɛeri na jɛri ceepuuro nigin.»*

17 Ga sipya wemu bu wuyɛ kan Kafɔɔ mu, weefɔɔ ni Kafɔɔ ma bye nigin wu Munaa li ni.

18 Y'a fe dɔdɔɔɔɔ jaha na. Jurumu wemu sama sipya ya byi ge, wee ya dani wu ceepuuro ti kpɛngɛ ke na. Ga sipyaa sipya w'a dɔdɔɔɔɔ pye ge, jurumu w'a pye wuyɛ pyaa ceepuuro ti na.

19 Ta yee ya li cɛ na jo yee ceepuuro ti jɛ Fɛfɛɛɛɛ Munaa li wo Kile-pɛɛɛɛɛ pugbɔhɔ wɛ? Lee Fɛfɛɛɛɛ Munaa le wa yee funyɔ ni. Kile w'a li kan yee mu. Yee jɛ nige yiyɛ wuu wɛ.

20 Bani pɛɛwa na Kile ya yee shɔ. Lee wuu na y'a baraga tɛri Kile na ni yi ceepuuro ti ni.

7

Celɛnyɛ kelee gbajiire keree

1 Ayiwa, y'a yegeye yemu ka na tun na mu yi sɛmɛ wu ni ge, wu shɛ yee fɛni. L'a jɔ ná mu wu ganha bu cee lɔ wɛ.

2 Ga kɔnhɔ dɔdɔɔɔɔ ganha ba byi wɛ, ná bɛeri ya yaa wu cee lenɛ, cee bɛeri di gbaga je ná mu.

3 Ná ya yaa w'a lemu pyi wu shɔ mu ge, wu lee jɔ yaha cee wu mu. Cee bɛ ya yaa w'a lemu pyi wu poo mu ge, wu bɛ di lee jɔ yaha ná wu mu.

4 Bani cee ceepuuro tiyɛ pyaa jɛ wu wuuro wɛ, ga wu poo wuuro ti jɛ tii. Mu shiin li wa, ná bɛ wo ceepuuro tiyɛ pyaa jɛ wu wuuro wɛ, ga wu shɔ wuuro ti jɛ tii.

5 Wee tuun wu ni, yi ganha ba yiyɛ shege wɛ! Yi bɛshuun na já jo na bɛ yi na, na tuun wa pye yiyɛ kadugo na, kɔnhɔ y'i wee tuun we pye Kile-jɛɛɛɛɛ na. Ga wee tuun we bu doro, y'i guri pye ni yiyɛ ni sanha! Ni lee bɛ wɛ, y'a da já yiyɛ na wɛ, lee funɔɔ ni Shitaanni bɛ na yi taanna wii di yi tɔɔɔ le jurumu ni.

6 Ye n'a yu mɛ yi mu ge, yi yɛri yɛri jomɔ pu wa pii, li wa fanha kaa wɛ.

7 Li da yaha nɛ kaa na, sipyii bɛeri ya yaa pu pye ba nɛ jɛ wɛ. Ga wa bɛeri ni wu loolodaa li wa Kile mu. Kaa la wo loolodaa wa wa mu, la betii bɛ wo loolodaa bɛ di jɛ wa bɛ mu.

8 Ayiwa, piimu pu wa pu sanha gbaya je, kelee na cɛɛ lenɛ-ɛ ge, ni cɛɛ piimu wo namaa p'a xu ge, nɛ funɔɔ na kunni, pee pu kori yaha mu pu yɛ ba nɛ jɛ wɛ. Lee ya jɔ shɛn.

9 Ga pu bu da p'a da já puyɛ na wɛ, wee tuun wu ni p'a yaa wa bɛeri wu gbaga je, kelee na cee lenɛ. Bani, lee ya pɔɔ pu mu pu kori yaha wà mu, gbaya kelee cɛɛ la di da pu sorogo.

10 P'a n'a daa fɛɛ piimu kan xɔ puyɛ mu ge, ye n'a da jo pu mu ge, yee wa nɛyɛ pyaa wo nijoyo wɛ, ga Kafɔɔ woyo yi wa yii. Yee yi wa mɛ jo, cee wu ganha bu da wu gbaga xɔ ná wu mu wɛ!

11 Cee wemu shiin bu foro wu poo mu, wee tuun wu ni w'a yaa wu wuyɛ yaha wà ná baa, kelee wu guri shɛ bɛ ni nale wu ni. Ná bɛ ya yaa wu wu shɔ yaha wɛ.

* 6:16 Zhenzi 2:24

¹² Ayiwa, ye n'a da jo pusamaa mu ge, yee wa Kafɔɔ wo nijoyo wε; nεyε pyaa k'a yee yu. Ceborona wa bu bye n'a daa fɔɔ, wu shɔ di jε n'a daa fɔɔ wε; cee wu bu sɔɔ na diin wu mu, n'a wu ya yaa wu wu yaha wε.

¹³ Ceboroshɔ wa bε shiin bu bye n'a daa fɔɔ, wu poo di jε n'a daa fɔɔ wε; n'a wu bu sɔɔ na cee wu mara wu shɔ, cee wu ya yaa wu foro wε.

¹⁴ Bani na n'a wu yaha wu jε Kiricɛn wε, wu ni cee wu bu bye shiizhan, w'a Kile tɛɛjε. Mu shiin cee wu bε jε wu bu da wu jε Kiricɛn wε. Wu ni n'a wu bu bye shiizhan, wu bε ya Kile tɛɛjε. Lee kaa bε wε, pu nagoo pu na bye kanna pu jε Kiricɛn wε, na ta pu d'a Kile tɛɛjε can can na.

¹⁵ Ga pu shuun wu ni wemu wu jε n'a daa baa fɔɔ wu ge, wee bu jo wu foro n'a daa fɔɔ wu ni, yi wu yaha wu foro wu ni. Wee tuun wu ni n'a daa fɔɔ w'a pye cee wu la, wu shiin ya pye n'a wu la, wu na bye wuyε mu. Kile ya yee yiri, kɔnhɔ y'i ba bye jɔɔɔjε na.

¹⁶ Bani mu cee n'a daa fɔɔ we, dii m'i da j'a bye m'i li cε na mu wu da ba ma poo wu jɔɔɔ wolo wε? Kelee mu n'a daa fɔɔ we, dii m'i da j'a bye m'i li cε na mu wu da ba ma shɔ wu jɔɔɔ wolo wε?

Mayε yaha ba ma bye a Kile di ma yiri wε

¹⁷ Lee ninε na foro w'a, wa bεeri ya yaa w'a jaaari w'a sahanjɔ ni wu loolodaa ni, Kile ya lemu kan wu mu ge. Kile ya wufɔɔ yiri na wu yaha yahama pemu bε ni ge, wu da jaaari w'a sahanjɔ ni pee bε ni. Wee kalaa we n'a gaan n'a daa fεε pu mu egilizii pu bεeri ni.

¹⁸ Kile bu sipya wa yiri na wufɔɔ ta w'a cekɔɔnrɔ pye xɔ, wufɔɔ wu wuyε yaha w'a mu. Wu shiin bu wemu yiri na wufɔɔ ta wu sanha cekɔɔnrɔ pye wε, wufɔɔ ganha ba li shaa nige fo wu gɔn wε.

¹⁹ M'a cekɔɔnrɔ pye yoo, ma ya cekɔɔnrɔ pye-e yoo, lee la shishiin kaɔɔ jε wε. Lemu wo kaɔɔ li wa ge, lee li wa mε na Kile wo jɔmεεjogoo ki koo jaaari.

²⁰ Kile ya wa bεeri yiri, na wufɔɔ yaha yahama pemu ni ge, wufɔɔ ya yaa na wuyε yaha pee yahama pu ni.

²¹ Kile bi ma yiri na ma yaha bulooro ni, ma ganha bu lee kaa taga ma funjɔ cɔɔri wε. Ga taɔɔɔ bu da ki na jε ma mu m'a foro bulooro ti ni, m'a yaa ma foro ti ni.

²² Bani sipya wemu Kafɔɔ ya yiri na wu yaha bulooro ni ge, weefɔɔ ya jεri wuyε wo Kafɔɔ mu. Sipya wemu bε di bu bye wuyε mu, Kirisa bu ma yiri, m'a jεri wu bulo.

²³ Kafɔɔ ya yee shɔ pεrεmε pemu na ge, p'a waha shεn. Wee tuun wu ni yi ganha bu bye sipyii wo buloo wε.

²⁴ Na cebooloo, Kile ya yee bεeri nigin nigin wu yiri na yi yaha yahama pemu ni ge, wa bεeri ya yaa wu kori pee yahama pu ni.

Mudasiilee keree

²⁵ Piimu pu wa pu sanha namaa ni cεe kalεε pye jɔ bada-ε ge, yemu n'a da jo pee mu ge, yee wa Kafɔɔ wo nijoyo wε, nεyε pyaa k'a na fungɔngɔ shεε pu na. Ga Kafɔɔ wo cemε pu baraga ni, y'a yaa yi d'a na jomɔ pu na.

²⁶ Kanhama pe pu wa nimε ge, pee kanhama pu wuu na nε li ta jo l'a pɔrɔ wa bεeri mu wu kori yaha ba w'a sii wε.

²⁷ Cee bi jε ma mu, ma ganha bu wu yaha wε. Ma shiin bi jε ma sanha cee leɔjε wε, wee tuun wu ni m'a mayε yaha w'a mu cee baa.

²⁸ Ga lee bε na, ma jεhε cee leɔjε, ma ya jurumu pye wε. Dɔɔɔjε fuceri nacebaa bε jεhε gbaga je, wu ya jurumu pye wε. Ga kanhama see wo p'a da

ba nɔni gbaya cèe ni cèe kafɛɛ na pu ɲiifɛɛɛ ti ni. N'a bi giin di yi ɲuɲɔ wolo pee kanhama pu ni.

²⁹ Ayiwa na cebooloo, ye n'a giin di jo yi mu ge, yee yi wa mɛ jo koɲɔ ki taaxɔɔ l'a tɛɛɲɛ. Wee tuun wu ni, piimu pu wa ni cèe ni ge, pee pu la le puyɛ ni Kafɔɔ wo labye wu fɛni. P'i bye kanna cèe bɛ ɲɛ pu mu wɛ.

³⁰ Piimu p'a mɛhɛɛ suu ge, pee di la le puyɛ ni Kafɔɔ wo labye wu fɛni. P'i bye kanna pu bi mɛhɛɛ bɛ suu wɛ. Piimu p'a fundanga pyi ge, pee di la le puyɛ ni Kafɔɔ wo labye wu fɛni. P'i bye kanna pu bi fundanga bɛ pyi wɛ. Piimu p'a zhɔ pyi ge, pee di la le puyɛ ni Kafɔɔ wo labye wu fɛni. P'i bye kanna yaaga bɛ bye pu mu wɛ.

³¹ Piimu p'a koɲɔ yaɲmuyɔ ye shaa ge, pee di la le puyɛ ni Kafɔɔ wo labye wu fɛni. P'i bye kanna pu bi koɲɔ ke yaɲmuyɔ ye shaa bɛ wɛ. Bani koɲɔ ni ki yaɲmuyɔ yi wa da mɔ y'i xhɔ wɛ.

³² Lee wuu na n'a bi giin jo funzhaga katii ganha bu jé yi ni wɛ. Sipya wemu wu ɲɛ wu sanha cee lɔ-ɛ ge, Kafɔɔ wo ɲidaan keree ki ma bye weefɔɔ wo cɔnrɔmɔ keree. Wu funzhaga kaa bɛɛri li ɲɛ lemu li da wu pye wu taan Kafɔɔ mu ge.

³³ Ga wemu bu cee leɲɛ, wee ma ke koɲɔ ke wo yaɲmuyɔ kaa taga wuyɛ funɲɔ cɔnri, kɔnhɔ wu daan wu shɔ mu.

³⁴ Lee funɲɔ ni wu fungɔngɔ ki ma ɲɛri na wu kilee na se kabaya shuun na. Cèe piimu ɲɛ gbaga ni wɛ, na fara doɲɲɛ pushaa na, pee bɛ ma pu funyɔ shaa ni Kafɔɔ ɲidaan keree kaa ni, kɔnhɔ p'i já pye Kafɔɔ wuu pu keree ki bɛɛri ni. Ga cee wemu wu ɲɛ gbaga ni ge, wee wo funzhaga ki ma gaanji ke koɲɔ ke wo yaɲmuyɔ ye yiri, kɔnhɔ wu daan wu poo mu.

³⁵ Yeeyɛ pyaa wo kuduun kaa na n'a ye yu, li wa nago kanna fanha n'a giin di bye yi na wɛ. Ga na funɲɔ ki wa y'i da ɲaari ɲaarigazaana na, y'i daha Kafɔɔ nɔhɔ ni ni yi zɔlɔɔ pu bɛɛri ni.

³⁶ Ná wemu bu li cɛ na wee wa da já wuyɛ cɔ wu curɔ tàan wɛ, wu mɛhɛ wu leɲɛ na saha ni wu fungɔngɔ ni. Lee ɲɛ jurumu wɛ.

³⁷ Ga ná wemu bu li kɔn wuyɛ funɲɔ ni na ta wa shishiin ya wu karamu wɛ, na jo wu da wu curɔ leɲɛ wɛ. Wu bi dà li na, na wu fungɔngɔ kaa li takyɛɛɛɲɛ wa da yiri xuu wa shishiin ni wɛ, ayiwa lee ya ɲɔ.

³⁸ Lee funɲɔ ni wemu bu wu curɔ leɲɛ, kasaana w'a pye. Ga wemu bɛ bu sɔɔ na wu wo yaha wà leɲɛ baa, lee ya pɔrɔ shɛn.

³⁹ Ayiwa, cee bɛɛri w'a gbaga je ná mu ge, na ná wu yaha ɲi na, cee w'a pɔ yaha wu na. Ga ná wu ga xhu, wee tuun wu ni w'a pye wuyɛ mu. Ná bɛɛri w'a wu taan ge, wu shɛ gbaga je wee mu, kɔnhɔ wu pye n'a daa fɔɔ.

⁴⁰ Ga nɛ wo funɲɔ na, wee cee wu bu sɔɔ na wuyɛ yaha wà mu, lee na bɔrɔ wu mu fo xuuni. Nɛ bɛ di wa giin bɛ jo Kilɛ Munaa li wa nɛ bɛ ni.

8

Yaperɛɛ xaara

¹ Wù shɛ nime yaperɛɛ xaara ti wo jomɔ pu fɛni. Can wu ɲɛ wii na jo wèe bɛɛri pu ɲɛ ni lajɛ ni ma na jo ba yee wa yi yu wɛ. Ga wee lajɛ we ya tabaara leni sipya ni. Na ta taanɲɛɛɛ di se ni n'a daa fɔɔ ni ɲaha na n'a daa wu ni.

² Sipya wemu ba wuyɛ wii na wee ya keree cɛ, Ayiwa wee sanha keree cɛ ba keree ya yaa k'a jɛni wɛ.

³ Ga Kilɛ kaa ba dan sipya wemu ni, weefɔɔ Kilɛ ya cɛ.

⁴ Ayiwa, yee ya yegenɛ pye yaperɛɛ xaara ti shizhaa na, na ta wa na já ti xa? W'à li cɛ na jo yaperɛgo jɛ yafiin bɛ wɛ, bani Kile nigin pe yɛ wu jɛ.

⁵ Can kunni wu jɛ wii, yanmuyɔ nijɛhɛyɛ wa fugba we, ni jinɛ ke na sipyii na yi pyi na kilelɛɛ, na li pye kanna kilelɛɛ nijɛhɛmɛɛ pu jɛ pu mu na fara kafɛɛ nijɛhɛmɛɛ na.

⁶ Ga wɛɛ mu kunni, Kile nigin pe yɛ wu jɛ; weɛ jɛ To Kile, weɛ w'a yanmuyɔ yi bɛɛri yaa. Wee wuu bɛ wɛɛ di jɛ. Kafɔɔ nigin pe yɛ bɛ di jɛ; weɛ jɛ Yesu Kirisa. Wee baraga ni yanmuyɔ yi bɛɛri wa yaa, weɛ baraga ni bɛ wɛɛ wa jiiɛɛɛ na.

⁷ Ga n'a daa fɛɛ pu bɛɛri wa sanha we can we cɛ na fiinɛ wɛ. Pii wa yee ni piimu wa bi tɛɛ na yaperɛɛ kaan ge. Pee ba tee xaara te xaa, pee ma li yaha puyɛ funyɔ ni na yaperɛɛ xaara ti jɛ tii. Pu n'a daa wu wo fanha jɛɛɛ funɔɔ ni p'a li ta na pee ya puyɛ nɔɔɔɔ.

⁸ Na ta jɔyalige di wa da já wɛɛ pye wɛɛ pu Kile tɛɛɛɛ wɛ. Wɛɛ ya te xaara te yaha wà xabaa la, lee wa da yaaga wolo wɛɛ ni wɛ. Wɛɛ shiin ya ti xa la, lee wa da yaaga le wɛɛ ni wɛ.

⁹ Ga lee bɛ na, yi kasɛɛge yaha yiye na. Yi na já da yanmuyɔ bɛɛri li yi jidaan funɔɔ ni. Ga wa ganha ga wu jidaan yaha wu pye kaɔɔɔɔ di baraga baa fɔɔ tɔɔɔɔ le kakuɔɔɔɔ ni wɛ.

¹⁰ Bani mu wemu w'a yu na mu ya yaaga cɛ ge, baraga baa fɔɔ wa bu mu ja mu ya tiin na li yaperɛ la wo pɛɛɛɛ puga ni, ta lee da wu luu waha yaperɛɛ xaara xha na wɛ?

¹¹ Lee funɔɔ ni, weɛ ceborona baraga baa fɔɔ wemu bɛ wuu na Kirisa ya xu ge, ta mu wo laje wu ya pye kaɔɔɔɔ na bɔɔɔɔɔɔ nɔ weɛ na wɛ?

¹² Yi ba lee pyi, yi cebooloo pu jurumu y'a luu. Bani baraga jɛ pu ni keree kiimu wo bye na wɛ, yee wa pu logoo wari na waa kee na. Lee funɔɔ ni Kirisa yɛ pyaa na y'a weɛ jurumu wu pyi.

¹³ Lee wuu na, yalige ke n'a da lii ge, kee bu da ki na da bye kaɔɔɔɔ di nɛ ceboro tɔɔɔɔ le jurumu ni, nɛ na gahari kee yalige ke ni, kɔnhɔ di ganha bu na ceboro wu pye wu to wɛ.

9

Kirisa wo tudunmɔ wu tayerege jɛ kemu ge

¹ Ayiwa, ta nɛ jɛ naye wo wɛ? Ta nɛ bɛ jɛ Kirisa wo tudunmɔ wa wɛ? Ta nɛ bɛ ya wù Kafɔɔ Yesu ja wɛ? Ta yee bɛ pu jɛ weɛ labye we wo kuduun Kafɔɔ na wɛ?

² Ali pii jɛhɛ bye p'i ya sɔɔ li na na Kirisa wo tudunmɔ nɛ jɛ wɛ, yee ya yaa yee pu li cɛ na Kirisa wo tudunmɔ nɛ jɛ. Bani yee na jé Kafɔɔ wo karijɛɛɛ ki ni, lee li wa li shɛɛ na Kirisa wo tudunmɔ nɛ jɛ.

³ Piimu p'a nɛ kaa yu, na zɔ tɛri nɛ na ge, we kafila we nɛ daga na pu jɔ shuu:

⁴ Na wɛɛ yaha wɛɛ na jɛ Kirisa wo tudunmɔ, ta yalige ni yagbaya ya yaa na gaan wɛɛ mu wù labye wu wuu na wɛ?

⁵ Ta li ya saha nago wɛɛ bɛ pu wù wo shɔ wa lɔ, weɛ di da jaari ni wù bɛ ni ba Kirisa wo tudunmɔ pusamaa, ni Kafɔɔ wo ceboronamaa pee, ni Sefasi* yɛ jɛ-ɛ wɛ?

⁶ Kelee nɛ ni Barinabasi ni, ta wɛɛ yɛ p'a yaa na labye watii bɛ pyi, kɔnhɔ wù na já w'à wù jɔlɛge taa?

* **9:5 Sefasi:** Arameye sheen jomɔ pu jɛ pii, Girekii ma jo na Pyɛri. Ke mɛge ke kɔri wu jɛ na faaga.

⁷ Mii yee d'a li logo, wa w'a sɔrɔsiire pyi, wufɔɔ di nɔhɔ kuri yere ni wuyɛ ni wɛ? Kelee wa wu ɛɛzɛn tiire nɔri wu ganha ba ti nagoo li-i wɛ? Kelee wa w'a yapɔrɔyɔ naha, wu ganha ba yi jirimɛ gbuu-i wɛ?

⁸ Yi ganha ba giin na yemu sipyii wa yu ge, na yee yɛ nɛ pye na tɔɔgɔ tasinɲɛ wɛ. Bani yee ninuyɔ y'a ka Kilɛ wo saliya wu bɛ ni.

⁹ Kilɛ tudunmɔɔ Musa ya yi ka saliya wu ni na: «Ma ganha bu jɔ lɛ nɔ na na wu yaha wu na shinma tanhana tanhana wɛ.»* Ta niiyɛ yɛ ni Kilɛ ya wu funɲɔ shaa na ye jo?

¹⁰ Li can koo ni, ta wɛɛ wuu na bɛ w'a yi jo wɛ? Wɛɛ wuu na w'a yi jo kunni. Bani li waha l'i waha, wemu w'a faa pyi ge, w'a yaa w'a wu pyi wu da daa; wemu bɛ w'a shinma sani ge, wu bɛ di da wu sani, wu da daa wu taa le na.

¹¹ Ayiwa, wɛɛ p'a Kilɛ jomɔ pu nuguro nugi yee mu. Wee tuun wu ni wɛɛ bɛ na lɔ yee keɲɛ yanmuyɔ ni, ta lee ya ye wɛɛ na?

¹² Ni pii di wa wee kuduun we taa yee mu, ta wu ya yaa ni wɛɛ ni sanha na toro peefɛɛ taan wɛ? Ga wɛɛ ya ta lee pye wɛ. Wɛɛ ya kanhama tuugo bɛɛri soro wuyɛ ni, kɔnhɔ kaa la shishiin ganha ba bari Kirisa wo Kilɛ Jozaama pu yɛɛ li na wɛ.

¹³ Yee kunni d'a li cɛ bɛ na jo piimu pu wa labye pyi Kilɛ-peɛɲɛ pugbɔhɔ ki ni ge, Kilɛ-peɛɲɛ pugbɔhɔ ki ni pee wo jɔlige ya fɔro. Piimu bɛ pu wa saraya nizogoyo yi wo saraya yi tawologo ki ni ge, pee bɛ wo tahaa wa fɔro yee saraya ye ni.

¹⁴ Lee ninunɔ funɲɔ ni Kafɔɔ bɛ ya li koro yaha nago piimu p'a Kilɛ Jozaama pu yɛɛ li pyi ge, pee wo jɔlige di da fɔro lee yɛɛ li ni.

¹⁵ Ga nɛ ta le kuduun kaa le la shishiin sha yee mu wɛ, nɛ di wa ye kani bɛ nago wee kuduun we di da nɔni na na wɛ. N'a xu bɛ, nɛ lee funɲɔ lɔ na toro di ke fundanga ke yaha ki shɔ na na.

¹⁶ Nɛ da jɔ da Kilɛ wo Jozaama pu jo kaa taga da nayɛ peɛɛ wɛ. Bani na pu yɛɛ pyi, lee ya jɛri nɛ jɔɲɔ ni fanha kaa. Nɛ bu bye nɛ pu yɛɛ pyi bɛ wɛ, bɔɔngɔ ki da nɔ nɛ na.

¹⁷ Li da bi da nago kanna nɛyɛ pyaa mu l'a taan, a nɛ ganha na Kilɛ Jozaama pu yɛɛ li pyi, wee tuun wu ni nɛ bi yaa ni saraa ni. Ga ni pu jo w'i ya ta w'a foro nɛyɛ pyaa ki ni wɛ, wee tuun wu ni labye wemu yɛ kaa l'a le na keɲɛ ni ge, wee n'a byi.

¹⁸ Ayiwa, wee tuun wu ni leke di wa nɛ wo saraa wu wɛ? Na Kilɛ Jozaama pu yɛ sipyii pu mu ma ni, kuduun wemu bɛ w'a yaa ni na ni ge, di ganha ba wee bɛ shaa wɛ. Lee ni nɛ wo saraa w'a fɔro.

¹⁹ Nɛ jɛ sipya wa shishiin wo bulo wɛ; ga lee bɛ na nɛ kunni da nayɛ yaha bulo sipyii bɛɛri mu, kɔnhɔ di jɔ sipyiɲɛhɛmɛɛ ta Kirisa mu.

²⁰ Nɛ bu bye ni Yawutuu ni tuun wemu ni, nɛ bɛ na nayɛ pye ba Yawutu jɛ wɛ, kɔnhɔ pu niɲɛhɛmɛɛ di juwuuro ta. Piimu p'a jaari na sahanjɛ ni Kilɛ tudunmɔɔ Musa wo saliya wu ni ge, nɛ bu bye ni pee ni, nɛ bɛ na bye ba pee jɛ wɛ, na ta li can koo ni, nɛ Musa wo saliya wu koo jaari wɛ. Ga nɛ ma lee pyi, kɔnhɔ pu niɲɛhɛmɛɛ di juwuuro ta.

²¹ Piimu pu jɛ pu ya Kilɛ tudunmɔɔ Musa wo saliya wu koo jaari-i ge, nɛ bu bye ni pee ni, nɛ bɛ na bye ba pee jɛ wɛ; kɔnhɔ pu niɲɛhɛmɛɛ di juwuuro ta. Ga lee di wa nago kanna nɛ ta na Kilɛ wo saliya wu koo jaari-i dɛ, bani Kirisa wo saliya wu koo nɛ jaari.

²² Piimu fanha k'a cɛɛɛ n'a daa wu ni ge, nɛ bu bye ni pee ni, nɛ bɛ na nayɛ pye ba pee jɛ wɛ, kɔnhɔ pu niɲɛhɛmɛɛ di fanha ta. Lee funɲɔ ni, piimu bu bye

* 9:9 Duterɛnɔmɛ 25:4

pyegana beeri na, ne bu bye ni pu ni, ne be na bye ba pu ne we; kontho li pye pyegana beeri na, nigin nigin wa di juwuuro ta pu ni.

²³ Kile wo Jozaama pu wuu na ne lee beeri pyi, kontho na be di ba da pu kuduun wu ni.

²⁴ Piimu p'a nahazhaanri tafere ti fe ge, ta yee ya li ce na pu beeri pu ma baa, ga shen nigin ye pe na ba nahagbaa li ta we? Wee tuun wu ni yi be pu la le yiye ni, y'i da fe, kontho yi be di ba kuduun ta.

²⁵ Piimu p'a tee nahazhaanri tafere ti fe ge, pee ya pu ye tanha keree nijehene na. Pee wa pu wuu li pyi kuduun wemu kaa na ge, wee ya xhuu. Ga wee wa wu wuu li pyi kuduun wemu kaa na ge, wee da ga xho we.

²⁶ Lee wuu na ne na wo tafere ti fe, ga ne ti fe jubadin we; ne na wo kagurukonyo yi be pyi, ga ne wo kaguruyo yi wa se kafege na we.

²⁷ Ne na ceepuuro ti kana xuuni na naye co can can na keree nijehene taan; kontho di ganha bu Kile Jozaama pu jo sipyii pu mu, naye pyaa di dere pa buun we.

10

Izirayeli sheen wo keree k'a pye we mu jaha shesheere

¹ Na cebooloo, le l'a we sefele pu ta na pu yaha pu na jaari siwaga ki ni ge, yi funjo ganha bu wo lee na we. Naha ja k'a pu beeri mara, a pu beeri di ba suum loho ki kon jeri.

² Pu beeri p'a batize naha ja ke, ni suumo loho ki ni, na bye ni Kile tudunmo Musa ni karijenge ki ni.

³ Kile ya yalige kemu kan pu mu na yiri fugba wu ni ge, pu beeri p'a kee li.

⁴ Kile ya loho kemu kan pu mu ge, pu beeri p'a kee gba. Bani fefere faaga k'a bi pinne ni pu ni, na loho kaan pu mu. Kirisa wu bye kee faaga ke.

⁵ Ga le beeri kadugo na, pu nijeheme kapyege ya pa daan Kile mu we, lee l'a pu pye p'a xu siwaga ki ni.

⁶ Ayiwa, kii keree kii ya pye na she we na, kontho we be ganha bu da lakujo yaha ki wu le koguono ni ba pee ya pye we.

⁷ Pii wa bi yapere kaan pu ni. Yi be ganha bu yiye yaha yaperegaan ba pee ya pye we! L'a ka pee shizhaa na Kile Kafila wu ni na: «Sipyii p'a tiin na li, na gba, lee kadugo na, a p'i xho na sho to xonho na na xonho ni pu yapere nahagbaa na.»*

⁸ Pii wa bye pu ni dodo. Yi be ganha bu da yiye yaha dodo ba pee ya pye we! Piimu p'a tee dodo ti pye ge, sipyii kabofono kelee shuun ni taanri (23.000), pee p'a xu pu ni ca ja nii nigin funjo ni.

⁹ Pii wa Kafo taanna wii pu ni. Yi be ganha bu da zo yi Kafo taanna wii we! Piimu p'a lee pye ge, wolo p'a pee no na gbo.

¹⁰ Pii wa bi nmunu-nmuno pu ni. Yi be ganha ba nmunu-nmuno ba pee ya pye we! Piimu p'a lee pye ge, meleke munaawuumo w'a pa pee beeri gbo.

¹¹ Kii bongo keree kii beeri ya pee ta, kontho k'i ja pye jaha shesheere we mu. P'a kii keree kii ka, kontho k'i ba bye kalaa we mu, we piimu pu ne taaxo li kono na ge.

¹² Wee tuun wu ni sipya wemu w'a wuyee wii na wee yeregana ya jo ge, weefo wu la le wuyee ni wu ganha bu da guruno do we.

¹³ Nduuro temu t'a yee taa ge, tee ninuuro t'a sipyii pusamaa beeri taa. Kile ne jomee fo, wu da ga so yee noho ki wolo fo di zhe doru yi fanha ki

* 10:7 Ekizode 32:6

tehenε taaan wε. Ga tuun wemu ni nɔwuuro ti da ba nɔ yi na ge, Kilε na fanha kan yi mu, kɔnhɔ yi já ti xu yiyε ni, na guri na taforogo bε kan yi mu.

Wù wùye tanha yaperεε keree tuugo bεeri na

14 Lee wuu na na taanjiinεε, yi sii yi tɔɔɔ wolo yaperεegaanra ni fεεfεε!

15 Y'a keree kɔri cε, lee jogana le n'a yu ni yi ni. Ye n'a yu yi mu ge, yiyε pyaa bε ki yi wiil!

16 Wèe ba da Kafɔɔ fεfεεε yalige ki li, wèe ma baraga taha Kilε na na yagbaga kemu gba ge, ta kee wa ma li shεε na Kirisa ni wèe jε karijεεge ni wu shishan pu baraga ni wε? Buuri wu bε wèe ma daa daa wùye na ge, ta wee bε ya li shεε na Kirisa ni wèe jε karijεεge ni wu ceepuuro ti baraga ni wε?

17 Buuri jɔɔɔ nigin yε ki jε. Ali na wèe yaha wèe ya jεhε bε, wèe bεeri ya pinnε na bye ceepuuro nigin. Bani wèe bεeri p'a ke buuri jɔɔɔ nigin we taani wùye na.

18 Lemu li bi byi Izirayeli nagoo pu niñε ni ge, yi yi funjɔ kɔn lee na. Piimu p'a bi ma saraga yanmuyɔ yi li pee ni ge, ta pee jε ma bye ni Kilε ni karijεεge ni wε? Bani Kilε wogo ki jε saraya nizogoyo yi tawologo yaaga ke.

19 Lekε nε jomɔ p'i wa zhεε wε? Na kɔɔɔ li wa yaperεε ki na laa? Ta xaara te p'a gbuu ki na ge, tee na kɔɔɔ li wa?

20 Bada, lee la bε wε. Ga nε wo jomɔ p'a li shεε nago yanmuyɔ yemu yaperεegaan p'a wo na gaan yaperεε ki mu ge, jo jinaa mu p'a yee kaan, yi wa gaan Kilε mu wε. Nε funjɔ di wa yee pu pye karijεεge ni ni jinaa ni wε.

21 Yee da já da gbuu Kafɔɔ wo cεεgbuu li ni, yi da se y'a gbuu sanha jinaa bε wuu li ni wε! Yee da já da li ni Kafɔɔ ni, yi da li ni jinaa bε ni wε!

22 Kelee ta w'à giin wù Kafɔɔ wo jiizhaga ki yirige? Ta wèe fanha ya jεhε wu wogo na?

N'a daa fεε pu kapyegeε ya yaa na nɔɔɔ tεri Kafɔɔ mεge na

23 «Keree bεeri jɔ ya kan» ba yee wa yi yu wε; ga kuduun jε keree bεeri ni wε. «Keree bεeri jɔ ya kan», ga keree bεeri di wa da zhε ni yee ni jaha na n'a daa wu ni wε.

24 Wa shishiin ganha ba wuyε nigin wo kuduun keree shaa wε! Wa bεeri ya yaa w'a kaa pyi lemu wo kuduun wu jε watii na ge.

25 Xaara tuugo bεeri y'a ja ti berεε caan na ge, yi ganha ba ti keree yegee wε, y'a ti xaa! Yi ganha bu nakaara ta shishiin yaha yi zɔɔɔ pu na tee wuu na wε!

26 Bani l'a ka Kilε Kafila wu ni na: «Niñε ke ni ki yanmuyɔ bεeri yi jε Kafɔɔ woyo.»*

27 Wemu jε Kiricεn wε, wee wa bu yi yiri yalige na wu puga, yi bu shε wà, wu bu shε yalige tuugo bεeri kan yi mu, yi ganha bu ki keree yege wε. Yi ki li yi ganha bu da nakaara ta shishiin yaha yi zɔɔɔ pu na wε!

28 Ga wa bu yi pye: «Yaperεε xaara ti jε te dε!» Wee tuun wu ni, yi ganha bu ti xa nige wε! Wemu w'a yi funjɔ to ge, nakaara ti jε wu zɔ wu ni. Lee wuu na, yi ganha bu ti xa wε!

29 Nε wa ye yu yee wo zɔɔɔ pu wo nakaara wuu na-ε dε! Ga wemu w'a yi funjɔ to ge, wee wo zɔ wu wo nakaara wuu na.

Ayiwa, pii na ba jo yee ni na: «Naha na watii wo zɔ nakaara di da ba dεεε jaagi shan nε na wε?»

* 10:26 Zaburuu 24:2

³⁰ Yalige ke ne da lii ge, ne bu baraga taha Kile na kee wuu na, leke di da ba jaagi shan ne na kee wuu na, ne d'a baraga taha na xo Kile na we?

³¹ Lee funno ni, yaaga kemu y'a da lii ge; yaaga kemu y'a da gba ge; kaa tuugo beeri y'a da bye ge, kii beeri ya yaa na nooro t'eri Kile na.

³² Wa shishiin ganha da kaa pye yi ni lemu na Yawutu wa, kelee Gir'eki wa, kelee Kile wo Egilizi wu sipya wa juno kyeggi we.

³³ Yi pye ba ne je we! Ne la le naye ni na sipyii beeri wo jidaan pyi keree beeri ni. Ne naye mege wo kuduun shaa we, ga sipyii beeri wo kuduun ne zhaa, konho p'i ja sho.

11

Cee juboo keree Kile pel'eduun ni

¹ Ayiwa, yi pye na taanniv'ee ba ne be ya Kirisa taanni taannigana lemu na we!

² Na cebooloo, ne yi soni xuuni, bani yee ya fung'ongo yaha ne na keree beeri ni, kalaa wemu be ne kan yee mu ge, na noho na wu be koo jaari.

³ Ga kaa nigin je wa, na funno ki wa y'i lee ce: Kirisa wu je na beeri wo junofo; na be di je wu sho junofo; Kile di je Kirisa be wo junofo.

⁴ Wee tuun wu ni, na wemu ba Kile j'eri, kelee na kafila nuri Kile jo na na dorogo, wu ba lee la shi pyi na wu juno yaha k'a to, wu ya baraga taha Kirisa na we.

⁵ Ga cee ba Kile j'eri, kelee na kafila nuri Kile jo na na yu; wu ba lee la shi pyi na ta juboo je wu juno ni we, na we wu je wu junofo wu ge, wu ya baraga taha wee na we. W'a j'eri ba cee juno'ama wo je we.

⁶ Cee wemu bu jo wu da juboo po wu juno ni we, wee tuun wu ni wu mehe juzhiire ti kon. Ga cee na wu juzhiire kon, kelee na juno ki xuu, lee bi je cee mu shiige, wee tuun wu ni w'a yaa wu juboo po.

⁷ Na ya yaa wu pa wu juno to we, bani Kile jaa ni w'a ya, na Kile wo nooro wu be shee. Ga cee di na be wo nooro wu shee.

⁸ Bani na ya ta foro cee ni pu yaaduun wu ni we, ga cee w'a foro na ni.

⁹ Na di ya ta ya cee wuu na we, ga cee w'a ya na wuu na.

¹⁰ Lee wuu na cee ya yaa na juboo po melek'ee pu wuu na, lee di bye jaha shesheere, temu ya li shee na w'a wuy'e tirige wu poo mu ge.

¹¹ Ga lee be na, na we yaha Kafoo wo karij'enge ki ni, we y li ce jo cee da ja bee na baa we, na be di da ja bee cee baa we.

¹² Bani cee w'a foro na ni pu yaaduun ni; ga nime cee w'a na seni, lee beeri d'a foro Kile ni.

¹³ Yiy'e pyaa be ki li wii ge. Ta l'a saha cee w'a Kile j'eri n'a daa fee nin'e ni juboo baa?

¹⁴ Na saha ni sipyii ye pyaa yaagana ni, ta yee wa li jaa na jo na na wu juzhiire yaha t'a tonno, na shiige kaa li je lere we?

¹⁵ Ga na li ta cee bu wu juzhiire yaha t'a tonno, lee je juyirige; bani juboo wege ni Kile ya juzhiit'onyo kan cee mu.

¹⁶ Ayiwa, wa ba giin wu da nakaara pyi sanha kii keree kii shizhaa na; we kunn'i ya pyegana latii ce nige le kadugo na we; pyegana latii be di wa egilizi wa shishiin ni le kadugo na we.

Kafoo wo f'ee'ee yalige ki ligana

17 Ayiwa, n'a da kaa nigin wa taga yi funɗo to, ne kundi wa da ja yi so lee wuu na bada we. Lee li wa me. Pinnerɛ temu yee ya byi ge, ti ya la ɗogi yee na we, fo kakara.

18 Li nizhiine li wa le: Ne logo na ba yee ya yiye pinne jomɔ na we, na yee ya beni we, yee na daa daa. Ne giin jo can wa be pee jomɔ pe ni.

19 Li waha l'i waha yee ya yaa na taa taa, nakaara be wa lee ni we; kɔnhɔ piimu p'a n'a daa wu co xuuni ge, pee di je shɔɔnri yi te ni.

20 Yee bu yiye pinne, yalige ke yee ma li ge, kee ne Kafɔ wo fefere yalige ki we.

21 Bani ba yee ya yiye pinne Kafɔ wo yalige ki kaa na we, yee na gburogi, wa beeri na dii wuyɛ pyaa wo yalige na, na she kee lo na li. Lee funɗo ni pii na ba gori ni xuugo ni, pii d'a tin, na gba fo na figi.

22 Wee tuun wu ni piyeyɛ ne yee mu-i ge? Ta yee ya ja na li wa, na gbuu wa we? Kelee y'a giin y'i Kile wo Egilizi wu yaha jate baa yaaga ge? Na fara lee na, piimu pu ne funmɔ fe pu ge, y'a giin yi shiige le pee jahaya ni kundi? Yi wa giin ne yeke jo we? Di yi so lee wuu na laa? Lee kundi da ja bye we!

Yeke Pɔli ya jo Kafɔ wo fefere yalige ki keree na ge

23 Ayiwa, ne kalaa wemu ta Kafɔ mu, na wee ninumɔ kan yee mu ge, wee wu wa me: Piige kemu ni pu bi da ba Kafɔ Yesu le keɗe ni ge, w'a buuri lo kee piige ki ni,

24 na baraga taha Kile na, na wu kegi kegi na kan wu kalaapiire ti mu, na jo: «Ne ceepuuro ti wa te, yee wuu na t'a kan. Y'a le pyi kɔnhɔ yi funyɔ di da dun ni na kaa ni.»

25 Ba p'a li xo we, a wu erɛzen lɔho ceegbuu li be lo kan pu mu, na jo: «Kile ya kariɗeɗe ɗomɛɛ nivonɔ lemu lo sipyii mu ne shishan baraga ni ge, lee li wa me ke erɛzen lɔho ke. Yi ba da ki gba tuun beeri ni, yi ki gba kɔnhɔ yi funyɔ di do ni na kaa ni.»

26 Wee tuun wu ni, tuun beeri ni yee ya wee buuri we li, na kee erɛzen lɔho ke gbuu ge, Kafɔ wo xu wu keree yee ya yu lee funɗo ni, fo wu ga guri pa sanha.

27 Lee wuu na sipyaa sipya w'a wee buuri we li, na kee lɔho ke gba gbagana la na lemu ya baraga teri Kafɔ mege na-e ge, weefɔ ya jaagi shan wuyɛ na Kafɔ ceepuuro te, ni wu shishan pu shizhaa na.

28 Lee wuu na, wa beeri ya yaa na fenhe wu zo wu noho wolo wii, wee tuun wu ni wufɔ di na wee buuri we li, wu kee lɔho ke gba.

29 Lee be we, sipya wemu w'a wee buuri we li, na kee lɔho ke gbuu, na ta kari wemu wu ne yi na Kafɔ ceepuuro ti shizhaa na ge, wufɔ di ya wee jate we, kiiri weefɔ ya shan wuyɛ juɗo ni ni wee buuri we li, ni kee lɔho ke gba ni.

30 Lee l'a shenɗehemɛɛ pye pii na ya, pii fanha d'a xo yee ni. Lee l'a pii pye p'a xu be yee ni.

31 Wee bu fenhe wu zo lo pu noho wolo wii naha na, Kile wo kiiri wu da do nige we juɗo ni we.

32 Ga Kafɔ ya kiiri kɔɔn we na, na we kuuni, kɔnhɔ kiiri ganha ba she binne do we juɗo ni ni koɗo ke wo sipyii pusamaa ni we.

33 Ayiwa na cebooloo, lee funɗo ni yi ba da yiye pinne y'i Kafɔ wo fefere yalige ki li, y'a yaa na yere yiye sige.

34 Xuugo ba da k'a shɔ wa ni, wufɔ wu li wu puga wu na w'a ma; kɔnhɔ yi ganha bu da da yiye pinne, yi da kiiri shaan yiye na we.

Ayiwa, neye pyaa ki ba no wa yi yiri tuun wemu ni, ne na keree kisanjaa jaha shoonri.

12

Loolodahaa kiimu Fefere Munaa l'a gaan ge

¹ Ayiwa na cebooloo, Fefere Munaa l'a loolodahaa kiimu kaan ge, ne funjo ki wa y'i kee keree ce yi finnje.

² Yeeye pyaa k'a li ce na jo tuun wemu ni yee di bye yee sanha Kile ce-ε ge, yee bi yiye yaha yafere keje ni, na daha ki noho ni, na ta jo di wa be kee yafere kii mu k'a yu we.

³ Lee wuu na n'a yi yu yi mu, y'i li ce na jo Kile Munaa je sipya wemu ni ge, weefoo da ga ja jo na Yesu wu lanji we. Fefere Munaa bu bye li je sipya wemu be ni we, weefoo be da ga ja jo na Kafoo wu je Yesu we.

⁴ Loolodahaa tuuyo nijehaye yi wa wa, ga Fefere Munaa nigin l'a ki beeri kaan.

⁵ Labye wemu l'a gaan we mu ge, wee labye we tuuyo y'a jehε, ga wu beeri di byi Kafoonumε we mu.

⁶ Kapyegee kii tuuyo be d'a jehε, ga Kilenumε we w'a ki sefere kaan wu beeri nigin nigin wu mu wu na byi.

⁷ Fefere Munaa l'a liye sheε ni loolodahaa ni, l'a kiimu kaan we mu ge, konho wa beeri di da sipyii pu beeri mago joo.

⁸ Lee Munaa le li ma se kan wa mu wu na fungongo fere jomε yu, lee Munaa le ninunε na ba se kan wa betii mu wu na laje jomε yu.

⁹ Lee Munaa le ninunε ma ba wa wo n'a daa pye w'a pele fo xuuni; lee ninunε na ba sefere kan sanha wa be mu wu na yama fee cuunjo.

¹⁰ Fefere Munaa li ma sefere kan wa mu wu na kakanhanjaa pyi; na sefere kan wa mu wu na Kile tuduro yu. L'a se kan wa be mu sanha wu na munaakuunjo kii wu kapyegee cenε na zhoonri Fefere Munaa li wogoo ki ni. L'a ba sefere kan watii be mu wu na shi watii jomε yu wu sanha dee pemu jo ja we; na sefere kan wa be mu sanha wee na ganha na pee jomε pe kori yu.

¹¹ Ga Fefere Munaa nigin we, lee li wa kii keree kii beeri pyi li ye. Lee li wa kii loolodahaa kii beeri kaan, wa beeri ni ma wuu, na be ni liye pyaa jidaan ni.

N'a daa fee pu beeri ya jeri pye ceepuuro nigin

¹² Ayiwa, sipya ceepuuro, nigin ti je tii; ga ti yatenye d'a jehε. Wee tuun wu ni, ceepuuro yatenye ni yi jehεgana beeri, ba yee wa me ceepuuro nigin we, wee piimu pu wa ni Kirisa ni karijehεge ni ge, mu li wa we be mu.

¹³ Bani Fefere Munaa nigin ni we beeri ya batize, na binne na bye ceepuuro nigin. Ma Yawutu la, ma Gireki la, ma bulo la, ma shiin je maye wo la, we beeri p'a Fefere Munaa nigin we ta.

¹⁴ Ayiwa, ceepuuro ya ya ni yatenge nigin ni we, ga yatenye nijehaye ni t'a yaa.

¹⁵ Toojo bu jo na ba ni kee di wa keje we, wee tuun wu ni na kee niye wa ceepuuro ti ni we, lee na ki niye kon wolo ceepuuro ti yatenye yi ni ya?

¹⁶ Niwii be bu jo na ba ni lee di wa jii we, wee tuun wu ni na lee niye wa ceepuuro ti ni we, lee na li niye kon wolo ceepuuro ti yatenye yi ni ya?

¹⁷ Sipya ceepuuro beeri da bi bye jii ye nigin, dii wu bi da da nuri we? Kelee ti beeri da bi da niwii ye na, dii wu bi da da nugo nuri we?

18 Ga li can koo ni, Kile ya ceepuuro yatenye yi beeri nigin nigin le ti ni, na be ni wuyε pyaa jidaan ni.

19 Ceepuuro ti beeri da bi da yatenge nigin ye na, ta ti bi da bye me sanha ceepuuro?

20 Lee wuu na ceepuuro yatenye y'a jehε, ga ceepuuro te di je nigin ye pe.

21 Lee wuu na jii da ja keje pye: «Ne yaaga wa mu ni we.» Nunjo be di da ja toojo pye: «Ne yaaga wa yee ni we.»

Ceepuuro yatenye ya yiye keje sogoo

22 Li can koo ni, yatenye yemu weε ya wii ceepuuro ni jo yee wo baraga k'a xɔ fo xuuni ge, yee be wo kajoo li je wa.

23 Ceepuuro ti yatenye yemu weε ya wii na jo yi je yaaga-ε ge, yee weε ya gemεε xuuni na toro yi saya taan. Yemu yi je shiige woyo ge, na baraga teri yee na na toro yi saya taan.

24 Yemu je shiige woyo we, weε ya kee baraga ke tuugo teri yee na we. Lee yaagana le na Kile ya ceepuuro yatenye yaa, yemu yi je baraga baa ge, konho weε di da baraga teri yee na xuuni.

25 W'a lee pye mu konho ceepuuro ti yatenye ya shishiin ganha bu da waa laha ya na we; ga yi beeri di binne, y'i da yiye keje sogoo.

26 Ceepuuro ti yatenge ka ba gana, yatenye yi beeri yi da binne da gana ni kee ni. Yatenge ka bu penje ta, yatenye yi beeri yi da binne funjo taan ni kee ni.

27 Yee beeri p'a pinne na bye Kirisa wo ceepuuro. Yee beeri nigin nigin wu je pu ceepuuro ti yatenye ya.

28 Lee tenjegana li na Kile ya pii tenje Egilizi wu ni wu labye wu kaa na. Pu nizhiilee je Kirisa wo tudunmoo, pu shuun wuu je piimu p'a nuri Kile jo na na dorogo ge, pu taanri wuu je karamogoo; lee kadugo na a wu sefereε kan pii mu pu na kakanhanaa pyi, na sefereε kan pii mu pee na yama fee cuujo, na se kan pii mu pu na pusamaa teri, na pii pye jahagbaa fee, na sefereε kan pii mu pu na shi watii jomɔ yu pu sanha dee pemu jo ja we.

29 Ta l'a yaa pu beeri pu pye Kirisa wo tudunmoo? L'a yaa pu beeri p'a nuri Kile jo na p'a dorogo ya? L'a yaa pu beeri pu pye karamogoo ya? Ta pu beeri mu sefereε ya kan p'a kakanhanaa pyi?

30 Ta pu beeri mu sefereε ya kan p'a yama fee cuujo? Ta pu beeri mu sefereε ya kan p'a shi jomɔ patii yu? Ta pu beeri mu sefereε ya kan p'a pee shi jomɔ pe kori yu?

31 Ayiwa, loolodahaa kiimu wo tayerege k'a pele xuuni ge, y'a kee kaa kilee. Ga kaa lemu li wa kii beeri naha na ge, nime n'a da lee she yi na.

13

Taanjegε

1 Ayiwa, li jehε da nago ne sipyii pu beeri wo shi jomɔ pe ce na yu, na melekeε pu be wo pu ce, taanjegε di je ne ni we, ne jomɔ pu je ya yaaga be jo we. Ne jeri maga, keεe yatinje, na tunmɔ ye yeege.

2 Ali ne jehε da bi kafila nuri Kile jo na na dorogo; kelee kanmohoo kii beeri wo laje, ni ceme pe beeri wo sefereε ya kan ne mu; kelee ne n'a daa wu baraga ya pele fo na faaboboyo kooŋgi na leri yi tayahaŋa ni, na ta taanjegε di je ne ni we, ne je yafiin be we.

³ Ali ne jehē da na keñe yanmuyo beeri loolo la baa fee na, na soo na na ceepuuro ti be kan pu sorogo be, taanjege bye k'i je ne ni we, lee la shishiin ya yaaga no ne na we.

⁴ Taanjege luu ya mara, taanjege ya saama pyi, jepēen je taanjege ni we, taanjege ya jōsanga pyi we, taanjege ya tabaara pyi we,

⁵ taanjege ya shiige kaa pyi we, taanjege ya kiye kuduun shaa we, taanjege luu ya yiri tovuyo na we, taanjege je ni funguunjo ni we,

⁶ taanjege ya fundanga pyi katiibaagaa shizhaa na we, ga can keree na k'a fundanga pyi,

⁷ taanjege ya keree beeri yafani, taanjege ya daa sipyii na keree beeri ni, taanjege fungongo ya leri ki tadanja na we, taanjege ya keree beeri soro.

⁸ Taanjege ya xhuu bada we; piimu pu wa nuri Kile no na na dorogo ge, lee na ba xho; shi jomō patii wo loolodahaa ki na ba xho; cemē pu be na ba xho.

⁹ Bani wēe wo cemē pu no ya ta fa we, jomō pemu be wēe ya nuri Kile no na na dorogo ge, wēe di ya pu be beeri taa we.

¹⁰ Ga lemu wo no k'a fa ge, lee ba ba canja kemu, lemu li je li no ya fa-ε ge, lee na xho.

¹¹ Tuun wemu ni ne bi bye nōhōcereε ge, ne jomō yoo, na fungongo yoo, na keree jaha cegana yoo, kii beeri bi bye nōhōpiire wogoo. Ga ba ne pa le we, keree kiimu beeri ki je nōhōpiire wogoo ge, a ne kee beeri no yaha.

¹² Ali nime be ni, keree kiimu wēe ya jaa ge, wēe ya ki beeri taa na jaa we. Ki je kannā jaawiige ni wēe ya ki wii, na bye wēe ya ki beeri jaa we. Ga canja jii la wa ma, wū na ba kee keree ki ja jaha ni jaha. Ali nijaa be ni, keree kiimu ne ce ge, ki jo ya fa we. Ga canja jii la wa ma, ne na ba keree ki beeri ce fo na no ki tēne na, ba Kile ya ne ce me we.

¹³ Ayiwa, kii keree taanri we, kii k'a kori yaha nime: n'a daa feeε, ni tadanja, ni taanjege. Ga ki beeri wo nigbo di je taanjege.

14

Kile Munaa li wo loolodahaa k'a yaa na pu beeri mago jōgi

¹ Ayiwa na cebooloo, lee wuu na y'a yaa yi fenhe taanjege sha keree beeri jaha na! Fefereε Munaa l'a loolodahaa kiimu kaan ge, yi da kee be shaa! Ga na nuri Kile no na na dorogo wo loolodaa le, y'a lee shaa xuuni.

² Wemu ba shi watii jomō* yu, weefōo ya yu ni sipyii ni we, ga Kile ni wu ma yu. Keree kiimu wu ma yu Fefereε Munaa li gbōōo ni ge, kee ma ηmōho, bani wa shishiin ya ki ceni we.

³ Ga wemu ba kafila nuri Kile no na na yu, sipyii ni weefōo ma yu, kōnhō pu da se jaha na n'a daa wu ni, samōhōo di da jin pu ni, pu da lojineε taa.

⁴ Wemu ba shi watii jomō yu wuyε nigin wo n'a daa weefōo ya luu na se jahagbaa na. Ga wemu ba kafila nuri Kile no na na yu, n'a daa fee pu beeri wo n'a daa wu weefōo ma luu na se jaha na.

⁵ Ne funno ki wa Kile di se kan yi beeri mu, y'i j'a y'a shi watii jomō yu. Ga lemu l'a dan ne ni sanha na toro lee be taan ge, lee li wa me jo Kile wu se kan yi mu yi da nuri wu no na y'a dorogo sipyii mu. Bani na kafila nuri Kile no na na yu, lee kanoo ya pele na toro shi jomō patii wo jo taan. Fo pee shi jomō pe kori bu jo, p'i na j'a she ni Egilizi wu n'a daa wu ni jaha na.

* **14:2 Shi watii jomō:** Pee je shi jomō pemu ma n'a yu Kile wo sefereε ti funno ni ma di sanha dee pu jo ja-ε ge. Pu na j'a bye jine ke wo shi jomō kelee melekeε wo jomō.

6 Ayiwa na cebooloo, ne bu she yee yiri nime we ni, ne di ya she Kile wo kashεε la paari yee mu we, ne di ya Kile wo laje watii keree jo yee mu we, ne di ya jomɔ pa logo Kile jɔ na na torogo yee mu we, ne di ya she yee kalaa we; ga fo na shi jomɔ patii yu yee mu, leke ne di da jɔ yee na lee funɔɔ ni we?

7 Wù jaha sheshεεε lɔ yatinyε ya na, sibene* kelee koni: Mεhεε ki bye k'i ya yu ki jogana na we, dii wa da bye wu li ce na le jegulo le li wa sibene li mεε le, kelee koni wu mεε li we?

8 Maga kemu pu ma wi kashεnɲmɔɔ pu na gbegele foro ge, kee maga ke bye k'i ya wi ki wigana na we, kashεnɲmɔ weke w'i da gbegele we?

9 Mu li wa yee be mu. Jomɔ pe yee ya giin di jo ge, yee ba pee yu shi jomɔ patii ni, dii sipya di da bye wu pee kori ce we? Pee jomɔ pe ya jeri ba kafεεεε jε we.

10 Shi jomɔ tuuyo ni jehεye yi wa konɔ ke na, ga yi beeri di wa ni kori ni.

11 Ga sipya watii ba yu ni ne ni shi watii jomɔ ni ne di ya pee nuri we, wemu w'a yu ni ne ni ge, ne jeri weefɔɔ mu nabun, a weefɔɔ be di jeri ne mu nabun.

12 Ayiwa, ba ni yee di wa Fεfεεε Muna li wo loolodahaa ki la pyi, wee tuun wu ni, kiimu k'a se ni Egilizi ni jahagbaa na ge, y'a kee shaa yi kee ta xuuni.

13 Lee wuu na wemu ba shi watii jomɔ yu, weefɔɔ ya yaa w'a Kile jεeri konho wu ja w'a pee jomɔ pe kori yu.

14 Bani ne ba Kile jεeri shi watii jomɔ ni, ne zɔ wu ma bye jεεge ki na, ga jomɔ pe ne yu ge, ne fungɔngɔ ke di ya labye pyi pee shizhaa na we.

15 Wee tuun wu ni ne di da leke pye we? N'a da Kile jεeri ni na zɔ wu ni, ga n'a da wu jεeri ni na fungɔngɔ ki be ni. N'a da Kile masɔɔ yoyo cee ni na zɔ wu ni, ga ne na da yi cee ni na fungɔngɔ ki be ni.

16 Lee kaa be we, mu ba baraga tɛri Kile na shi jomɔ patii ni, wemu wu jε w'a sipyiire ti ni wee ya pee jomɔ pu nuri-i ge, dii wee di da ja «Amiina» jo mu Kile-jεεεε ki na we? Bani ye mu ya yu ge, wu ya yi ce we.

17 Ali na mu Kile-jεεεε ki ta k'a jɔ be, ki ya yaaga be le wee wo n'a daa wu ni we.

18 Ne shi jomɔ patii ni jehεmε yu ali na toro yee taan, ne baraga taha Kile na lee wuu na.

19 Ga n'a daa fεε pinnerε ni, jɔɲii kaguro wemu jaha ya ce ge, na kee k'a ye taga sipyiire ti kalaa, ne lee funɔɔ lɔ na toro jɔɲii kabɔfɔɔ ke (10.000) jo taan shi jomɔ patii ni pemu jaha ya ce-ε ge.

20 Na cebooloo, yi ganha ba yi funyɔ kɔɔn ba nɔhɔpiire jε-ε we. Kakuuyo shizhaa na kunni y'a yaa na pye ba pubinɲεε jε we. Ga funzhaga shizhaa na y'a yaa yi pye sipyiile.

21 L'a ka Kile Kafila wu ni na:

«Shi watii wo jomɔ ni n'a da ba jo ni we shi we ni.

Nabuun jayɔ na n'a da ba jo ni wu ni.

Ga lee be na p'a da ba ne jomɔ pu logo we.

Kafɔɔ w'a jo mu.»*

22 Lee wuu na, na yu shi watii jomɔ ni, piimu jε Kiricεen we, Kile wo jaha sheshεεε ti jε tere pee mu, t'i jε jaha sheshεεε n'a daa fεε mu we. Ga na kafila nuri Kile jɔ na na yu sipyii mu, tee jε Kile wo jaha sheshεεε n'a daa fεε mu, ga piimu jε Kiricεen we, t'i jε jaha sheshεεε pee mu we.

23 Yiye pyaa be ki li wii ge! Yee egilizi wu sipyii pu beeri bu puyε pinne, yee beeri ba shi watii jomɔ yu, a piitiilee di nɔ yee ta yee na pee yu, kelee piimu

* 14:7 Sibene: Lee jε faan. * 14:21 Ezayi 28:11-12; Duterenome 28:49

ƚƚƚ Kiriƚƚƚƚ ƚƚ, pee ya nɔ yee ta mu, ta pu da jo na yee beeri ƚƚƚƚƚƚƚ k'a yiri ƚƚ?

24 Ga yee beeri ba jomɔ nuri Kile ƚƚ na na dorogo. Wemu ƚƚ Kiriƚƚƚƚ ƚƚ, a wee wa di nɔ wà, kelee sipyi watii. Yemu w'a nuri yee ƚƚ na ge, wu zɔ wu na wu jaagi yee na. Pee jomɔ pe na ba kiiri kɔn wu na!

25 Keree kiimu beeri k'a ƚƚƚƚƚ wu funƚƚ ni ge, kee beeri na zheƚƚ kpeenge na. W'a nuguro sin, na wu ƚƚƚa buri, na Kile peƚƚ, na jo: «Can can na Kile wa ni yee ni.»

Keree ki beeri ya yaa na zhɔɔnri ki shɔɔnrigana na

26 Ayiwa na cebooloo, y'a yaa y'a lemu pyi ge, lee li wa me. Yi ba yiyƚƚ pinne, Kile-peenge kelee wu masɔɔ yogo bu da wa mu, wu ki cee. Jomɔ bu da wa mu di daga pusamaa kalaa, wu pu jo. Kile bu da w'a kashƚƚ she wa na, wufɔɔ be wu lee jo. Kile bu da w'a shi watii jomɔ she wa na, wufɔɔ wu pee jo. Wa be bu da na da já pee jomɔ pe kɔri jo, weefɔɔ be wu pee jo. Ga ki beeri ya yaa k'a byi kɔnhɔ n'a daa ƚƚƚ pu da se ƚƚƚa na n'a daa wu ni.

27 Li bu da pu na da shi watii jomɔ jo, sipyii shuun kelee taanri ye w'a yaa na pee jo nigin nigin na. Wa betii di da wà weefɔɔ di da pee jomɔ pe kɔri yu!

28 Wa bye wu ya ta wemu na já da pee jomɔ pu kɔri yu we, wee tuun wu ni piimu pu ƚƚ ni pee jomɔ pu wo loolodahaa ki ni ge, pee ya yaa na cari puyƚƚ na. Wa ba da wu wo jo, wu pu jo wuyƚƚ funƚƚ ni wu ni Kile ni, wa ganha bu da wu wo mujuu li yeege nige sipyiire ti te ni we.

29 Piimu p'a kafila nuri Kile ƚƚ na na yu ge, pee ba da jo, pu shuun kelee pu taanri ye wu jo, pusamaa di niwegee shan ni pee woyo yi ni, p'i yi suguri.

30 Ga Kile bu kashƚƚ la she sipyiƚƚƚƚƚ ka na, wemu w'a bi yiri yere na yu ge, weefɔɔ ya yaa wu cari wuyƚƚ na.

31 Yee beeri na já da nuri Kile ƚƚ na na dorogo nigin nigin, kɔnhɔ pu beeri di kalaa ta, samɔhɔɔ be di jé pu ni.

32 Kile ya lee loolodaa le kan sipyii piimu mu p'a nuri wu ƚƚ na p'a dorogo ge, se wa pee sipyii pii ni pu já kuu puyƚƚ mu.

33 Bani Kile ya ta pye kawuriye Kile we, ga ƚƚƚƚƚ Kile wu ƚƚ wii.

Ayiwa, ma na jo ba li wa ƚƚƚƚƚ sipyii pu wo egilizii pu beeri ni we,

34 yi ba yiyƚƚ pinne, cƚƚ pu ya yaa pee p'a jomɔ luu p'a yu we. Li ya saha pee p'a yu egilizii wu funƚƚ ni we. P'a yaa pu puyƚƚ tirige ma na jo ba Kile wo saliya ƚƚmeheƚƚ k'a yi yu we.*

35 Pii ba giin p'i kaa la yegenƚƚ pye p'i li ƚƚƚa ce, peefƚƚ pu pu namaa yege lee kaa li na deeye ni. Li ya saha cee wu yiri w'a yu n'a daa ƚƚƚ pinneƚƚ ni we.

36 Wee tuun wu ni ta yee yiri Kile Kafila w'a yiri? Kelee ta yee ye na w'a da?

37 Wa ba wuyƚƚ wii na jomɔ wee ya nuri Kile ƚƚ na na yu, kelee na ƚƚƚƚƚƚƚ Munaƚƚ l'a loolodaa la kan wee mu, weefɔɔ ya yaa wu li ce na ye ne yu ge, na Kafɔɔ wo ƚƚmeheƚƚ ki ƚƚƚƚƚ.

38 Ga wufɔɔ bu bye w'i ya sɔɔ pe jomɔ pe na we, yi be ganha bu wufɔɔ jate we!

39 Ayiwa na cebooloo, y'a yaa y'a kaa lemu shaa xuuni ge, lee li wa me. Na jomɔ nuri Kile ƚƚ na na dorogo sipyii mu. Wa be ba yu shi watii jomɔ ni, yi ganha bu weefɔɔ be ƚƚƚa kɔn we.

40 Ga yi da keree ki beeri pyi ki kace na, ki beeri di da byi k'a se ki pyeganaa na.

* 14:34 Zhenzi 3:16

15

Yesu nixhugo ki ɲe ɲe keree

¹ Ayiwa na cebooloo, ne Kile Jozaama pemu jo yee mu ge, pee pemu na yee ya sɔɔ na gori yaha pu ni ni lowaa ni ge, n'a yi funyɔ tirige pee na sanha.

² N'a yi kalaa pu ni kalaagana lemu na ge, yi ba pu koro ɲaari na sahanɲi ni lee kalaagana li ni, yi na ɲuwuuro ta pu baraga ni. Li ba foro lee ni, yi na yi wo n'a daa wu pye tawaga ni.

³ Neɣe pyaa ya kalaa wemu ta wee di ɲe kalaa wu ɲugboho ge, wee ni ne fenhe yee kalaa. Wee wu wa me. Wee wo jurumu wuu na Kirisa ya xu ma na jo ba l'a ka Kile Kafila wu ni we.

⁴ A p'i wu le fanɲa ni. Wu caxhugo canɲa taanri wogo ki na, a wu ɲe na foro xu ni ma na jo ba l'a ka Kile Kafila wu ni we.

⁵ Wu niɲeɲe na, w'a wuyɛ she Pyeri na, lee kadugo na na wuyɛ she wu tudunmɔɔ ke ni shuun wu na.

⁶ Lee kadugo na, cebooloo n'a daa fee piimu ya wu pinne ɲa shiizhan ge, pee ya ɲehɛ sipyii xhuu kaguro (500) na. Pee niɲehemeɛ wa sanha ɲii na niɲaa we be ni. Ga pii wa xu pu ni.

⁷ Lee kadugo na sanha, a wu wuyɛ she Yakuba na, na wuyɛ she wu tudunmɔɔ pu beeri na.

⁸ Lee beeri kadugo na, a wu wuyɛ she ne Pɔli be na, ne wemu wu ɲe ba pya ɲe we, wemu w'a se na ta wu laa ya le-e ge.

⁹ Bani ne wu ɲe Kirisa wo tudunmɔɔ pu beeri nifenhefenhene. Ne bi yaa be yeɣe p'a na pyi Kirisa wo tudunmɔ we, bani ne Kile wo n'a daa fee pu kanha shen xuuni.

¹⁰ Ga sipya wemu ne ɲe ge, Kile wo niime wu gbɔɔɔ ni ne ja pye wee sipya we. Wee niime we Kile ya kan ne mu ge, wu ya ta pye la ɲɔbaa wo bada we. Bani ne na ja jo ne labye pye na toro Kirisa wo tudunmɔɔ pusamaa beeri taan. Ga neɣe pyaa wo fanha kaa ya lee pye we. Kile wo niime wemu wu ɲe ni ne ni ge, li can koo ni wee w'a lee pye.

¹¹ Lee wuu na, w'a pye ne yoo, li shiin ya pye Kirisa wo tudunmɔɔ pusamaa yoo, lee yeɣenunɔ le weɛ wa byi, lee na yee di wa da.

N'a daa fee pu nixhuyo yi wo ɲe wu keree

¹² Ayiwa, wee tuun wu ni weɛ bi ɲe na lee yeɣe li pyi na jo Kirisa ya ɲe na foro xu ni, naha na pii di wa yu yee ni sanha na xupeɣe da ba bye ɲiga na-e we?

¹³ Xupeɣe bu da li da ba bye can na we, wee tuun wu ni Kirisa ye pyaa ki be ya ta ɲe na foro xu ni shiin we.

¹⁴ Li shiin bi ɲe mu can na, na Kirisa ya ta ɲe na foro xu ni we, wee tuun wu ni ɲuɲɔ ɲe weɛ wo yeɣe li na we; a yee wo n'a daa wu be di bye ɲuɲɔ baa.

¹⁵ Na fara lee na, ni xupeɣe li da ba bye kunni we, kafineye weɛ ya deɣi Kile na, bani weɛ wa yu na w'a Kirisa ɲe na yeɣe xu ni, na ta w'i ya lee pye we.

¹⁶ Bani xuu pu bu da pu da ba ɲe ɲiga na kunni we, wee tuun wu ni Kirisa ye pyaa ki be ya ta ɲe na foro xu ni shiin we.

¹⁷ Li shiin bi ta nago Kirisa ya ɲe we, wee tuun wu ni yee wo n'a daa w'a pye ɲuɲɔ baa, a yi jurumu wu be di noho kori yaha yi ɲuɲɔ ni.

¹⁸ Na fara lee na n'a daa fee piimu beeri p'a xu, na pu yaha Kirisa noho ni ge, pee beeri ya piin fo wa.

19 Wèe bi ta wèe ya Kirisa pye wù tadanja ke konjo ke wo jiiifere te ye nigin wuu na, wee tuun wu ni wèe pu je ke konjo ke wo sipyii pu beeri wo jaa fee.

20 Ga li can koo ni Kirisa ya sii je na foro xu ni. Kile ya wu je, piimu p'a xu ge, na wu pye pee wo shenshiime, na li shee na pee be na ba je na foro xu ni.

21 Bani ba xu ya je konjo puga shen nigin kenje kurogo we, mu xujene li be ya pye shen nigin kenje kurogo.

22 Ba sipyii pu beeri ya xhuli pu ni Adama wo karijege ki funjo ni we, mu sipyii pu beeri da ba je pu ni Kirisa wo karijege ki funjo ni.

23 Ga wa beeri ni wu wuu tuun wu wa, wa wuu beeri ni li koro. Kirisa w'a pye li shenshiime, lee kadugo na piimu pu je Kirisa wuu pu ge, wu ga ba canja kemu, pee be na je.

24 Lee kadugo na taaxoo li na no. Kirisa na ba juno fere ti beeri, ni fanha ki beeri, ni sefere ti beeri kyegi wee tuun we ni, na saanra ti kan To Kile mu.

25 Bani li waha l'i waha, Kirisa ya yaa na saanra ti pyi fo Kile ba she wu pen pu beeri tirige le wu toojo noho ni.

26 Pen wemu wu je kurogo wo wu ge, wemu na ba gyegi pen pu beeri kadugo yiri ge, wee je xu.

27 L'a ka Kile kafila wu ni na: «Kile ya yanmuyo yi beeri tirige le wu toojo noho ni.» * Ga li na ka na Kile ya yanmuyo yi beeri tirige le wu toojo noho ni, lee wa li shee na yanmuyo yemu beeri Kile ya tirige na le Yesu toojo noho ni ge, na Kile ye pyaa be ni je ki je yee ni we.

28 Yanmuyo yi beeri ba ba dirige le Kirisa toojo noho ni tuun wemu ni; wee tuun wu ni, Kile wemu w'a yanmuyo yi beeri tirige le Jafoo wu toojo noho ni ge, Jafoo wu be na wuye tirige wee mu. Lee funjo ni Kile na bye yanmuyo yi beeri juno ni.

29 Ayiwa, li bu da nago xujene da ba bye jiga na we, wee tuun wu ni, piimu p'a puyé batizeni xuu wuu na ge, pee di da ba jaha ta lee ni we? Li bu sii ta nago xujene da ba bye bada we, jaha na sipyii di puyé kaan pu na batizeni xuu mu we?

30 Wèeye pyaa kii be do? Ni xujene da ba bye we, jaha na wèe be di wùye leni farati keree ni tuun beeri ni we?

31 Canja canja ne na she naye le xu kpaan ni. Can wu je wii na cebooloo, lemu na ne ye yu yee mu ge, lee li wa me. Wù Kafoo Yesu Kirisa wo karijege ki funjo ni, yee p'a ne wo juno ki yirige.

32 Ne pen piimu pu bye ne feni ba yacoyo je we, Efese kulo li ni ge, zhaanra temu ne le ni pee ni ge, li bu da kanna sipyii ye wo jehaa na ne lee pye, leke lee di da ba jo ne na we? Xujene bu da li da ba bye we, wee tuun wu ni: «W'a li, wù da gbuu, bani jiga na w'a da xhuu.» *

33 Yi ganha ba yiye faanna-e de! «Karijii niguumo w'a zosaama kyegi.»

34 Yi fungonyo ta sanha, y'i jurumu wu jo yaha, lee l'a saha! Bani pii wa wà yee te ni, pee ya Kile ce we. Ne ye yu yi mu, kònho y'i li ce na yeeye pyaa wo shiige ki wa kere.

N'a daa fee pu wo ceepuuro nivaro ti keree

35 Ga wa na ba yege na xuu p'i da ba je jehana leke na we? Na ceepuuro teke tuugo ki da ba bye pu mu we?

36 Yee je fungonyo baa fee de! Ma bu yashi nugi, wu ya fonho we, wu da ga fin we.

* 15:27 Zabururu 110:1; Zabururu 8:7 * 15:32 Ezayi 22:13

³⁷ Ma bu yashi le jiniḡe ni, shinma tuugo kemu wu ma ba bye ge, ma jɛ ma da kee shinma tuugo ke wo shinma kaḡa nugi wɛ. Ga kee shinma tuugo ke wo shinma pile ma ma nugi. Li na já bye kalapile, kelee yaaga katii wo pile.

³⁸ Shinma tugo kemu k'a taan Kile mu ge, w'a li fin na pye kee shinma tuugo ke wo tige. Kile ya yashi we beeri pye wa beeri ni wu tuugo tige.

³⁹ Ali jii yanmuyɔ ye ye pyaa be, yee be wo ceexaara ti jɛ nigin wɛ. Sipya ceexaara jɛ ti ye, yapɔɔɔɔ be wo ceexaara jɛ ti ye, shazheere ceexaara jɛ ti ye, fyaa be ceexaara jɛ ti ye.

⁴⁰ Ya be jɛ wà fugba yanmuyɔ, ya be di jɛ wà jiniḡe yanmuyɔ. Ga fugba yanmuyɔ ye, yee wo saana li jɛ li ye, jiniḡe yanmuyɔ ye, yee be wo saana di jɛ li ye.

⁴¹ Caḡa ke wo saana le wa li ye, yeḡe ke wo saana le wa li ye, wɔɔɔ ki be wo saana le wa li ye. Ali wɔɔɔ kiye pyaa be wo saana li jɛ nigin wɛ.

⁴² Mu shiin xunene li be di wa. Sipya ceepuuro ti jɛ ba shinma pile jɛ wɛ, ti bu le jiniḡe ni t'a fɔnhɔ. Ga ti ba jɛ, ti da vɔnhɔ nige wɛ.

⁴³ Ceepuuro ti ma le jiniḡe ni na ti ta ti jaha ya kolo, ti fanha be d'a xɔ, ga ti ba da jɛ, t'a jɛ ni baraga ni. Ti ba da le jiniḡe ni, fanha jɛ ma bye ti ni wɛ, ga ti ba da jɛ, t'a jɛ ni baraga ni.

⁴⁴ Ti ba da le jiniḡe ni, sipya ceepuuro nidiire ti ma bye tii, ga ti ba da jɛ, Kile Munaa na jé ti ni. Ba l'a fiinḡe na jo sipya ceepuuro nidiire wa wà wɛ, mu shiin li wa na jo Kile Munaa ya ceepuuro nivɔɔ temu be kaan ge, tee be wa wà.

⁴⁵ Lee wuu na l'a ka Kile Kafila wu ni na: «Kɔɔ shenshiime we, wee wemu w'a pye Adama ge, Kile ya wu yàa, na niifere munaa le wu ni, na pye sipya.»* Ga kurogo wo Adama we, wee wemu wu jɛ Kirisa ge, a Kile di wee pye munaa, lee lemu l'a jii sicuumɔ kaan ge.

⁴⁶ Wemu w'a fenhe pa jaha na ge, wee ya ta pye munaa wo wu wɛ. Ga ceepuuro wo wu w'a fenhe pa jaha na, lee kadugo na a Munaa wo wu na pa.

⁴⁷ Sipya nizhiime we, jiniḡe puuro ni w'a foro, wee jɛ jiniḡe wo. Sipya shuun wo we, wee wemu wu jɛ Kirisa ge, wee ya yiri fugba we ni.

⁴⁸ Piimu beeri p'a foro jiniḡe puuro ni ge, pee beeri jɛ ba jiniḡe puuro wo wu jɛ wɛ. Piimu beeri pu jɛ fugba wuu pu be ge, pee be na ba bye ba fugba wo wu jɛ wɛ.

⁴⁹ Ayiwa, wemu w'a yàa ni jiniḡe puuro ti ni ge, ba wee wo jaa jɛ me wèe na we, wemu w'a yiri fugba wu ni ge, mu wee be wo jaa da ba bye wèe na.

⁵⁰ Na cebooloo, yemu na giin di jo ge, yee yi wa me. Ceepuuro temu ya yàa ni ceexaara ni shishan ni ge, tee da ga já jé Kile wo saanra te ni wɛ. Yaaga kemu k'a fɔnri ge, kee da já bye yafɔnhɔbaaga wɛ.

⁵¹ N'a da kaḡmɔhɔnɔ la jo yi mu. Wèe beeri wa da ba xhu wɛ, ga wèe beeri pu da ba jɛri

⁵² taapile nigin funḡɔ ni, jɛkoronɔ nigin funḡɔ ni, maga ki saḡa me li ba foro tuun wemu ni. Kee maga ki me li ba foro tuun wemu ni, xuu pu da jɛ, na bye ni ceepuuro nivɔɔ ta ni, temu ya fɔnri wɛ. Lee na ba wèe piimu ta jii na ge, wèe na jɛri, na bye ni ceepuuro nivɔɔ ti ni.

⁵³ Bani li waha l'i waha, ceepuuro temu ya fɔnri ge, tee ya yaa na jɛri pye ceepuuro, temu ya fɔnri wɛ; ceepuuro temu ya xhuli ge, tee ya yaa na jɛri na pye ceepuuro, temu ya xhuli wɛ.

* 15:45 Zhenezi 2:7

54 Ayiwa, tee ceepuuro te t'a fɔnri ge, tee ba ɲeri na pye nivɔnhɔbaara; tee ceepuuro te t'a xhuli ge, tee ba ɲeri na pye nixhubaara, wee tuun wu ni jomɔ pemu p'a ka Kile Kafila wu ni ge, pee ɲɔ na fa na: «Se ya ta xu na, na wu xɔ fɛɛfɛɛ.»*

55 «E xu, mii mu wo sefɛɛɛ t'i ɲɛ wɛ? E xu, mii mu wo sɔɔnrɔ t'i ɲɛ wɛ?»*

56 Jurumu baraga ni xu ya fanha taa na sipyii nɔni, Kile wo saliya we, wee di fanha kaan jurumu bɛ mu.

57 Ga baraga k'a dɛri Kile na, wee wemu w'a se kaan wɛɛ mu wù Kafɔɔ Yesu Kirisa mɛgɛ na ge.

58 Lee wuu na na cebooloo na taanɲiinɛɛ, yi la le yiyɛ ni y'i lowagaa ta! Yi da se ɲaha na tuun bɛɛri ni, Kafɔɔ wo kapyɛɲɛɛ ki ni! Yi li cɛ na labye wemu y'a byi Kafɔɔ mu ge, na wee da ba bye tawaga wo bada wɛ!

16

P'a wari wemu pinne di zhe Zheruzalemu n'a daa fɛɛ pu tɛgɛ ge

1 Ayiwa na cebooloo, wari wemu y'a da ba binne, na wu yaha kari Zheruzalemu wo Kile nagoo pu wo dɛgɛ kaa na ge, yi la le yiyɛ ni yi wu pinne na saha ni na wo nijoyo yi ni, n'a yemu jo Galasi wo n'a daa fɛɛ pu mu wee wari wu pinneɲana na ge.

2 Ba Dimazhi bɛɛri ya nɔ wɛ, lemu li ɲɛ wemu wo se ge, yi bɛɛri ma kee wolo wolo yaha kabanugo na na saha ni yi wo lada wu ni, kɔnhɔ di ga nɔ wà tuun wemu ni, yi ganha bu da yiri da wu shaa da binneɛ wee tuun wu ni wɛ.

3 Di ba ba nɔ wà tuun wemu ni, sipyii piimu ɲaha y'a da ba bulo ge, di seme kan pee mu, y'a lemu pinne ta ge, p'i she lee kan Zheruzalemu ni.

4 Li ba she da nago l'a naye pyaa ki bɛ kashɛɛ xɔ, na bɛ na binne zhe ni pu ni.

Pɔli na ba ɲaagaa kiimu pye ge

5 N'a da ba she Masedɔni sheen pɛɛgɛ, di na zhe foro yi na. Bani Masedɔni fiige ki ni n'a da ba doro.

6 La wa la ni n'a da zhe piye pye yi mu, kelee na she wiire ti bɛɛri pye yi mu. Wee tuun wu ni, yi na ba já na tɛgɛ, na na lɔ nɔ na tashɛgɛ ni.

7 Bani na funɲɔ wa di ba she yi ɲa yɛ di doro le tɔɲii le ni wɛ. Ga na funɲɔ ki wa di ba she tuun wa ta wà yi yiri, ni Kafɔɔ w'a sɔɔ na lee koo yaha kunni.

8 Ga lee bɛ na n'a da gori Efese kulo li ni fo Pantekɔti wu wo Kalenɛ li ba nɔ.

9 Bani Kile w'a kuɲɔgbɔɔ la mugi wà nɛ mu na wo labye wu kaa na, ali na li ta na pɛɛn pu bɛ ya ɲɛɛ.

10 Timote bu nɔ wà yi na, yi wu co xuuni kɔnhɔ wu ganha bu fya wɛ. Bani Kafɔɔ wo kapyɛɲɛɛ wu bɛ ya byi ba nɛ ɲɛ wɛ.

11 Yi ganha bu da wu cɛɛɲɛ-ɛ dɛ! Yi wu tɛgɛ wu guri pa nɔ na na ɲaɲiɲɛ na! Bani nɛ wu ni cebooloo pu sigɛ.

12 Wemu wu ɲɛ wù ceborona Apɔlɔsi ge, nɛ kunni ya sii wu keme ɲɛɛri jo wu pinne ni cebooloo pu ni wu she yi yiri. Ga nime wo zhe wu ya ta pye wuyɛ pyaa ɲidaan wɛ. Wu ba tuun watii ta wemu ya wu faha ge, wu na zhe.

Jomɔ pu taxɔgɔ ni fɔ mujuu

13 Yi kori yaha ɲii na! Y'i n'a daa wu co ni lowagaa ni! Samɔhɔɔ ti pye yi ni! Y'i bye ni baraga ni!

14 Y'a yi kapyɛge ki bɛɛri pyi ni taanɲɛɛgɛ ni!

* 15:54 Ezayi 25:8 * 15:55 Oze 13:14

¹⁵ Na cebooloo, y'a li ce na Sitefanasi ni wu puga sheen pu ni, na pee p'a pye Akayi fiige ki n'a daa fee pu shenshiilee. Y'a li ce na p'a puye kan xuuni fefere sipyii pu wo dēge wu kaa na. Wee tuun wu ni n'a li shaa yi mu jo

¹⁶ y'a yaa na pee sipyii pii shi wo jomēheē conī, piimu beeri p'a pu teri wee labye we na ge, na fara pee be na.

¹⁷ Ayiwa Sitefanasi, ni Foritunatusi, ni Akayikusi, pee na pa foro ne na naha, lee ya taan ne ni fo xuuni. Yee baara ya ne fo lemu ni ge, p'a pa lee jo fa.

¹⁸ P'a ne luu jine, na yee be logoo jine. Y'a yaa na pii sipyii pii shi shaari pu saama pu na!

¹⁹ Azi fiige ki n'a daa fee p'a yi shaari. Akilasi ni Pirisili, ni n'a daa fee piimu p'a puye pinnee pee kaban ge, pee beeri ya yi shaari xuuni Kafoo wo karihege ki funjo ni.

²⁰ Cebooloo pu beeri ya yi shaari! Y'a yiyē shaari ni fefere taanhege fo ni!

²¹ Ne Poli ye pyaa k'a we fo we wo kama pu ka na keye yi na.

²² Sipya wemu wu je Kafoo kaa ya dan ma ni-i ge, Kile wu ma lanji. «Maranata» lee kori je «Wu Kafoo, pa!»

²³ Kafoo Yesu wo niime we wu kori yaha ni yi ni.

²⁴ Yee beeri kaa ya dan ne ni Yesu Kirisa wo karihege ki funjo ni.

Korēnte Shēen Tudunmāo Pōli ya sēmē shuun wo wemu tun Korēnte shēen mu ge

Jōgō yē mu we sēmē we d'a tun wē?

Pōli ya sēmē nizhiime wemu tun Korēnte shēen pu mu ge, Timote w'a kari ni wu ni. A Wee di guri pa ni fiin pa ni, na yiri egilizi wu yiri pemu ya Pōli yatēnyē gbo ge, a lee di Pōli pye w'a sēmē wa bē ka na tun pu mu (2 Korēnte Shēen 2:3,9; 7:8). A w'i wee sēmē wu kan Tite mu w'a kari, a wee di shē ba ni fiin nizaama ni. Ga, a w'i ba waha wa bē kaa jo sanha Pōli mu. Lee wuu na Pōli ya we sēmē we ka.

We sēmē we kakana jūjū

Pōli ya wuyē cēreṅē, na pusamaa durogo. Taanṅēge kemu ki jē wu ni na jaha tii Korēnte shēen na ge, w'a kee shē pu na. Pu kaa ya dan wu ni ba wu nagoo jē wē. Kafinejuu piimu ya puyē faanna na Kile tudunmāo pee jē ge, Pōli ya pee kaa taga pu kaala. W'a li shē na wee na ba shē foro pu na wu tōjii taanri wuu ni (2 Korēnte Shēen 12:14), na li shē pu na na pu kaa ya waha wee Pōli mu, ali na toro pu keṅē yaṅmuyō yi bēeri tāan (2 Korēnte Shēen 12:14; 13:1).

Sēmē wu kafila jughōyō

2 Korēnte Shēen 1–7 Pōli ya baraga taha Kile na wu saama pu wuu na. Lee kadugo na a wu jo wuyē pyaa jaarigana ni wu labye wu shizhaa na.

2 Korēnte Shēen 8–9 Dege wemu w'a byi na jaha tii la baa fēe pu na Zheruzalemu ni ge, Pōli ya ya jo wee shizhaa na.

2 Korēnte Shēen 10–13 Pōli ya wu Kile tuduro ti wo labye wu fiin yu, na wu taanna ni pii pu tudunmāo pu wo wu ni, piimu p'a puyē faanna na Kile tudunmāo pee jē ge.

Pōli ni Timote fō mujuu

¹ Nē Pōli wemu w'a pye Yesu Kirisa wo tudunmāo Kile wo jidaan wu funjō ni ge, nē ni na ceborona Timote ni, wēe p'a we sēmē we tun yee mu; yee piimu pu jē Kile wo sipyii Korēnte kulo li ni ge, ni yee piimu bēeri pu jē fēfēere wuu Akayi fiige ki bēeri ni ge.

Wēe ya yi shaari:

² Wū To Kile ni wū Kafōo Yesu Kirisa wu niime ni jaiṅe kan yi mu.

Pōli ya fō kan Kile mu

³ W'à wū Kafōo Yesu Kirisa wo To Kile wu sōni. Wee wu jē jijaara fōo Kile, ni lojine kanvōo keree bēeri ni.

⁴ Wee w'a lojine kaan wēe mu wū kanhama keree ki bēeri ni, kōnhō wēe bē di já w'à wū sipyii logoo jiiṅē pu kanhama keree tuun ni, ni lee lojine le ni, w'à lemu ta Kile mu ge.

⁵ Ba Kirisa wo kanhama pe tuugo nijeheme ya nōni wēe na wē, mu Kile ya lojine kaan wēe mu na jehēji Kirisa baraga ni.

⁶ Kanhama ba nōni wēe na, lee na bye kapuṅō na lojine kan yee mu, kōnhō y'i já pa sho. Wēe bu lojine ta, lee na bye kapuṅō na lojine kan yee bē mu, kanhama pemu ni wēe jē ge, kōnhō y'i loxulo ta yi bē di já pee kanhama pu tuugo xu yiyē ni.

⁷ Wèe fungonyo yi d'a tiin yee shizhaa na fo xuuni do. Bani wèe ya li ce jo ba yee wa yi tahaa taa wèe wo kanhama pu ni we, mu y'a da ba yi tahaa ta lojine li be ni.

⁸ Na cebooloo, wèe ya kanhama pemu ja Azi fiige ki ni ge, wèe funno ki wa y'i pee ce. Pee kanhama p'a bi sii pele wèe na fo na she doro wu fanhaya nuno kana be taan, ali fo na she wu pye wu ya daa be nige nago kanna wu na niifere pye sanha we.

⁹ Wèe kunni bi sii li yaha jo wèe da xhuu. Ga lee ya pye mu, konho wèe ganha ba wuye pyaa kii pyi wu tadaña we, fo Kile, wee wemu w'a xuu jeni na yeege xu ni ge.

¹⁰ Wee Kile w'a wèe sho ke xu tuugo ke na, wee shiin wu da da wèe nuno wo. W'a pye wèe tadaña, wu na ba wu nuno wolo sanha.

¹¹ Yee be p'a wèe tege ni Kile-jerege ni. Lee wuu na Kile ya niime wemu kan wèe mu yee wo jerege ki baraga ni ge, konho lee di bye kanojo sipiyeheme be di baraga taha Kile na wèe wuu na.

Poli ya jeri le wu jara li keree ki ni

¹² Wèe na ja kaa lemu kaa taga wuye pele ge, lee li wa me. Wèe zoloo pu wa lee wo seere na jo tifiere ni see wemu w'a foro Kile ni ge, tee tifiere te wo jaarigana, ni wee see we wo jaarigana na wèe ya jaari konjo ke na, na la fara be yere lee na yee mu. Ga Kile wo niime wu baraga ni wèe ya lee pye, wèe ya ta te fungongo fere te ta sipya mu we.

¹³ Wèe di wa yatii be kani wu seme pu ni na dumni yi mu we, yemu yi da ja galaa y'i yi jaha ce ge, fo yee ye. Ne da be li na jo yi na ba yi beeri jaha ce xuuni,

¹⁴ ma na jo ba yi wa yi jaha ce me dooni we, na jo Kafoo Yesu cabanja yee keree na ba wèe nuno yirige, ba wèe be wogoo da ba yee nuno yirige me we.

¹⁵ Kee tadaña ke funno ni ne bi li jo wolo jo di fenhe zhe yee yiri, konho y'i kuduun tere shuun ta.

¹⁶ Bani ne bi giin di doro yee yiri, di na zhe doro da gaani Masedoni fiige ki ni. Di ba she yiri Masedoni ni sanha, di guri doro yi yiri, konho y'i ba na tege di she Zhude fiige ki ni.

¹⁷ Ayiwa, ne na kee funno ke yaha naye mu, di ba lee kushere le pye mu, lee wa li shee na li bye ne see ni-i ge? Kelee keree kiimu jo ne wo ge, ne ki jo wo na sahani ni konjo sipyii wo keree jo wuugana ni ge? Ma na jo ba di da ba «Uun» jo kaa na, na noho jo sanha «Ahayi» lee kanuno le na we.

¹⁸ Ma na jo ba Kile je me jomee do-i de, jomoo pemu wèe ya yu yee mu ge, pee be ya pye «Uun» na noho pye «Ahayi» we.

¹⁹ Bani Kile Ja Yesu Kirisa wemu kaa wèe ya jo yee mu ge, ne ni Siliven,* ni Timote ni ge, wee ya «Uun» yu jomoo na, wu noho kuri jo «Ahayi» pee ninumo na we. Ga, wu bu yemu jo, yee yi wa.

²⁰ Kile ya jomeheere kiimu lo ge, ki beeri ya pye «Uun» Kirisa ni. Lee wuu na wèe ya «Amiina» yu wu mege ki baraga ni, na Kile soni.

²¹ Wee Kile ye pyaa k'a wèe ni yee wo baraga ki pele Kirisa wo karijerege ki ni, na wèe keme yaha wu ye wuye mu.

²² W'a wu fe pu kpon wèe na, na Fefere Munaa li be kan wu mu l'a tiin wu zoloo pu na. Yanmuwo yemu wo jomee w'a lo wu mu cabaya na ge, a lee di nakaara wolo yee wo da ni.

* **1:19 Siliven:** Wee ninumo pu wa byi na Silasi.

²³ Kile wa na seeri di bu kafineye jo! Yeeye pyaa wo jijaara na ne pye ne she nige yee yiri Korente kulo li ni we.

²⁴ Ga lee di wa nago kanna we pu wa yee wo junoƆee n'a daa wu shizhaa na-e de! Bani yee ya lowagaa ta na xo n'a daa wu ni. Ga we ya kapyenye pyi ni yee ni, kɔnhɔ y'i fundanga ta.

2

¹ Lee wuu na ne li kɔn na funno ni jo di ganha bu she nige yi yiri, la li she fara yi wo zo mesuu li na we.

² Bani ne bu zo mesuu wa yee na, jɔgo ye pu da ja ne funno taan yee kadugo na we, yee piimu na ne zo mesuu li wa ge?

³ Lee wuu na ne bi seme wa ka, na wee tun yi mu, kɔnhɔ di ganha bu da zhe yi yiri di zhe na zo wu mee kasulo ta wa yee mu we, yee piimu p'a yaa pu na funno taan ge. Ne da li na jo kaa le li je ne wo fundanga kaa ge, lee li je yee beeri be wo fundanga kaa.

⁴ Ne zo mesuu wo w'a bi wee seme we ka ni yama ni na funno ni, ni jesinme be ni na jaha ni. Ne ta lee pye kɔnhɔ di yee jahaya tanha we de! Ga ne lee pye, yee kaa ya dan ne ni taangana lemu na ge, kɔnhɔ y'i lee ce.

Yi yafa nahama pu pyevɔɔ wu mu

⁵ Wa bu kaa pye lemu ya ne jaha tanha ge, wu ya ta ne ye nigin jaha tanha we, yee beeri jahaya w'a tanha. Ga ne funno wa li waha fo li she doro li tayerege taan we, lee wuu na ne yee jo.

⁶ Jaagi wemu yee nijeheme ya shan na xo we na we na ge, wee na yaa ni wu ni.

⁷ Nime kunni, y'a yaa yi yafa wu mu, y'i samɔhɔɔ le wu ni sanha, kɔnhɔ zo mesuu li ganha ba be de doro wu na, fo di wu pye tadaɲa baa we.

⁸ Lee wuu na ne yi jeri jo y'a li shee wu na, na wu kaa ya dan yi ni.

⁹ Lemu be na sanha ne seme wu ka na tun yee mu ge, lee li wa me. Ne yee taanna wii, yee bu da yee na ne jomee coni keree beeri ni.

¹⁰ Yee bu kaa la yafa sipya wa mu, ne be na lee yafa weefɔɔ mu. Ne bu da ne yaa ne wu kaa la yafa sipya wa mu, yee wuu na ne ma li yafa wufɔɔ mu, Kirisa jii na,

¹¹ kɔnhɔ Shitaanni ganha bu da se ta wu na we, bani w'a wu fungoɲo ki ce na xo.

Kaa lemu l'a funzhaga wa Pɔli na Torowasi ni ge

¹² Ayiwa, ba ne no Torowasi kulo li ni Kirisa wo Kile Jozaama pu jo kaa na we, a ne Kafɔɔ ta w'a kujɔɔ mugi wa na mu.

¹³ Ga lee be na ne bi na zo wu ta w'a faha we, bani ne ta she na ceborona Tite ta wa we. Lee wuu na ne koo sha n'a daa fee pu mu, na gari Masedoni fiige ki ni.

Se wemu ya daa Kirisa ni ge

¹⁴ Faabye Kile! Wee w'a sefeere kaan we mu tuun beeri ni Kirisa wo karijenge ki funno ni, na we luu na daga na Kirisa wo macenje ki shee xuu wu beeri ni, ba nudanga sinme je we.

¹⁵ Bani Kile ya we pye Kirisa wo nudanga sinme. Sipyii piimu na ba sho, ni piimu na ba gyeege ge, kee nugo ke ya noni pee beeri na.

¹⁶ Kee nugo ke je xu nugo pii mu pu ni, na pu jaha co na se xu yiri; na je pii be mu jii sicuumɔ nugo, na pu jaha co na se jii sicuumɔ yiri. Jɔgo di je wee labye we wo jo favɔɔ we?

17 Wèe kunni ya ta Kile wo Kile Jozaama pu ñeri wù jagi ñuñɔ ba pii ya pu ñeri mu pu wo kuduun kaa na wε. Kile w'a wèe tun, lee wuu na wèe ya Kile Jomɔ pu yεre pyi Kirisa wo kariñεεge ki ni ni funvige ni Kile ñaha tàan.

3

Kariñεεge ñomεfonɔ li wo kapyebyii pee

1 Ayiwa, le jogana le ya li shεε na wèe ya ñɔ kɔn na wùye pele sanha ge? Ta wèe mago wa li na watii wu na sεmε ka tun yee mu, wu wù mεsaanja jo wee ni, kelee ta wèe mago wa wee sεmε wa tuugo zha na yi mu?

2 Yeeyε pyaa ki ñε wèe wo sεmε wemu ya wèe mεsaanja yu, wu nigayahana di ñε wèe zɔɔɔ pu na ge. Sipyii pu beeri ya wee sεmε we ce, na wu kalaa bε.

3 L'a fiinñε na jo yee pu ñε Kirisa wo sεmε, wemu w'a tun wèe baraga ni ge. Wee sεmε we ya ta ka ni kama lɔhɔ ni wε, fo Kile ñii wo wu wo Munaa, w'i ya ta ka faaya kɔɔgɔɔ na wε, fo sipyii zɔɔɔ.

4 Wèe ya dà wee xuu we na Kile ñaha tàan Kirisa baraga ni.

5 Lee wa nago wèe pu wa giin na wèe na já wee labye we pye ni wùye pyaa wo sefεεre ni wε, ga Kile ni wèe wo sefεεre t'a yiri.

6 Wee w'a sefεεre kan wèe mu, na wèe pye kariñεεge nivonɔ ki wo kapyebyii. Kee ya ta saliya wu gbɔɔɔ ni wε, ga fo Fεfεεre Munaa. Bani saliya wu ni xu ya daa, ga Fεfεεre Munaa di ñii sicuumɔ kaan.

7 Saliya wemu w'a ka faaya kɔɔgɔɔ ki na ge, wee w'a xu nɔni sipya na. Ga lee bε na Kile wo nɔɔɔ w'a wuyε shε wee tuun we ni, fo na Izirayeli shεen pye pu ya já ñii cori Musa ni, di wu wii wu ñaha niñε ni, wu ñaha ki wo nɔɔɔ wu keñε ni wε, na ta wee nɔɔɔ we di bi da ba dorɔ.

8 Ta Kile Munaa li wo labye wu wo nɔɔɔ wu da ba ye wee na na kanha wε?

9 Ayiwa, labye we w'a jaagi shaan sipyii ñuñɔ ni ge, wee bi pye ni nɔɔɔ ni, wee tuun wu ni, labye we w'a sipya pyi sipyitiime Kile ñaha tàan ge, ta wee wo nɔɔɔ wu da ba belee xuuni na toro we wu tàan wε?

10 Nime wo nɔɔɔ wemu w'a pele fo xuuni ge, ma bu wee jate ni taashiine li wo wu ni, m'a taashiine li wo wu ta wee ñε yaaga bε wε.

11 Kaa lemu li da ba xhɔ ge, ni lee d'a pye ni nɔɔɔ ni. Wee tuun wu ni lemu li da gori yaha xɔbaa ge, lee wo nɔɔɔ wu na ba belee fo xuuni de!

12 Kee tadanja ke ki wa wèe mu ge, kee k'a samɔhɔɔ le wèe ni fo xuuni.

13 Wèe ya li pyi Kile tudunmɔɔ Musa wo pyegana li na wε. Fàña Musa bi ma daga wu ñaha tɔ, kɔnhɔ Izirayeli shεen ganha bu wee nɔɔɔ nidoromɔ we ña taxɔgɔ ni wε.

14 Ga pu fungɔnyɔ yi bi tɔ. Ali ñiñaa we bε ni, pu ba Kariñεεge ñomεε Nilεε li kalaa, p'a bye kanna kee fàña ke k'a buri pu fungɔnyɔ yi na. Kee fàña ke di ya ta laha wà wε, bani na pye ni Kirisa ni kariñεεge ni, lee ye l'a ki leri wà.

15 Ali ñiñaa we bε ni, pu ba Musa wo sεmε wa kalaa tuun beeri ni, p'a bye kanna fàña k'a buri pu fungɔnyɔ yi na, xuu wemu p'a galaa ge, pu da ga wu ñaha ce wε.

16 Ga wemu bu sɔɔ na wuyε kan Kafɔɔ mu, kee fàña ke na laha weefɔɔ wo fungɔngɔ ki na.*

17 Ayiwa, Kafɔɔ wemu kaa pu wa yu ñaha ge, wee ñε Fεfεεre Munaa. Kafɔɔ Munaa bu bye xuu wemu ni, wee xuu wu na bye wuyε wo.

* 3:16 Ekizode 34:34

¹ Wèe piimu bɛɛri wo fàya y'a laha laha jahaya yi na ge, wèe bɛɛri p'a Kafɔ wo nɔɔɔ wu shɛɛ ba jaawiige ya yanmuyɔ shɛɛ mɛ wɛ. Lee funɔɔ ni wèe ya jɛri na byi ba Kafɔ ye pyaa jɛ wɛ, na fɔro nɔɔɔ wa ni, na jin wa ni. Wee labye we, Kafɔ wo Munaa l'a wee pyi.

4

Pɔli ni wu kafɛ pu wo labye wu pyegana

¹ Ayiwa, Kilɛ w'a jɔɔɔ jaari wèe na, na we labye we kaa le wèe keɲɛ ni, lee l'a wèe pye wèe yatɛnyɛ da ga xhu we labye we na wɛ.

² Nɔhɔdaan kapyegɛe kiimu bɛɛri ki jɛ shiige wogoo ge, wèe ya wù tɔɔɔ wolo kee bɛɛri ni. Wèe ya shizhiinmɛ taga na keree pyi wɛ. Wèe ya Kilɛ wo jomɔ pu jɛri na zhaan wɛ. Ga can wu wèe ya finɲɛ na yu, kɔnhɔ sipyii pu bɛɛri nigin nigin di da wù mesaanja yu sipyii ni Kilɛ jaha tãan.

³ Lee bɛ na Kilɛ Jozaama pemu wèe ya yu ge, pee bu shɛ da p'a ɲmɔhɔ, piimu pu da ba gyɛɛgi jiga na ge, pee na p'a ɲmɔhɔ.

⁴ Pu da ga dà wɛ, bani Shitaanni wemu ke kɔɲɔ ke ya bɛɛ ge, wee w'a pu fungɔnyɔ jɛri buri, kɔnhɔ kpɛɛngɛ ki ganha ba jí pu mu wɛ. Kirisa wemu wu jɛ Kilɛ wo jaa wu ge, wu nɔɔɔ wu wo Jozaama pu p'a kee kpɛɛngɛ ki yeege.

⁵ Kilɛ Jozaama pemu wo yɛɛ wèe ya byi ge, wèe ya ta na wùye kaa yu wɛ. Yesu Kirisa wemu wu jɛ Kafɔ wu ge, wee kaa wèe ya yu. Yesu wuu na wèe ya pye yee wo kapyebyii.

⁶ Kilɛ wemu w'a jo taashiinɛ li ni na: «Kpɛɛngɛ ki pye nibiige ki ni ge»* wee ninumɔ w'a kpɛɛngɛ yeege wèe zɔlɔ pu na, kɔnhɔ Kilɛ wo nɔɔɔ wemu w'a jí na fɔro Kirisa wo jaha ki ni ge, wèe di wee nɔɔɔ we wo lajɛ wu ta, wu da kpɛɛngɛ yeege wù mu.

Kanhama pemu ya nɔni Pɔli ni wu kaafɛ na ge

⁷ Wèe na jɛ ba cogo shɔhɔɔ jɛ wɛ, ga wee naafuugbɔ we di jɛ wèe mu. Lee ya pye kɔnhɔ sipyii di li cɛ na tee sefɛɛɛ nigbɔɔɔ te ya ta foro wèe ni wɛ, ga Kilɛ ni t'a foro.

⁸ Kanhama tuugo bɛɛri kunni wa nɔni wèe na, ga wèe fanhaya di sanha xho wɛ. Wèe fungɔnyɔ yi kunni wa wuregi, ga tadanja sanha fɔ wèe na wɛ.

⁹ Pu kunni wa taha wù fɛni na gana, ga Kilɛ di ya wèe yaha wɛ. Pu kunni wa wù kpɔɔn na zhaan jɲɛ na, ga wù sanha xhu wɛ.

¹⁰ Tuun bɛɛri ni Yesu wo xugana li tuugo ya nɔni wèe na wù ceepuuro ti ni. Ga Kilɛ di wèe shuu, kɔnhɔ p'i li cɛ na jɲi na Yesu jɛ, wèe bɛ di jɲiifɛɛɛ pyi wee baraga ni.

¹¹ Bani xu jɔ na wèe jɛ tuun bɛɛri ni, wù wo jɲiifɛɛɛ ti ni Yesu wuu na, kɔnhɔ Yesu bɛ wo jɲiifɛɛɛ t'i tiyɛ shɛ wèe ceepuuro ti ni, tee temu ti da ba xhu ge.

¹² Lee pyegana le na xu ya wu wo labye wu pyi wèe na, kɔnhɔ jɲi sicuumɔ pu da nɔni yee na.

¹³ L'a ka Kilɛ Kafila wu ni na: «Nɛ dà Kilɛ na, lee l'a nɛ pye nɛ jo.»* Kee tadanja ke ninuɲɔ na wèe bɛ ya dà, lee l'a wèe bɛ pye wèe na yu.

¹⁴ Wèe ya li cɛ na jo Kilɛ wemu w'a wù Kafɔ Yesu jɛ na yeege xu ni ge, wee na ba wèe bɛ jɛ na yeege xu ni ni Yesu ni, na wèe ni yee bɛɛri pinne Yesu jaha tãan.

* 4:6 Zhenczi 1:3

* 4:13 Zaburuu 116:10

15 Kee keree kii bæeri wa nɔni wèe na, kɔnhɔ Kile wo niime wu da nɔni sipiyinehemεε na. Lee di bye kaɲɲɔ sipiyinehemεε di da baraga tɛri Kile na, pu da wu pɛle.

Na ɲiifεεε pyi n'a daa gbɔɔrɔ ni

16 Lee l'a wèe pye wèe ya ganri wε. Ali na wèe ceepuuro ti fanha ki yaha ki na xhuu, la l'a faraa ɲiga bæeri wèe munaa li wo fanha ki na.

17 Kanhama pemu bæeri p'a nɔni wèe na nime ge, pu na ba doro. Pu na ba pɛɛɛ kemu nɔ wèe na ge, pee kanhama pu ɲε yaaga bε kee pɛɛɛ ke ɲaha tãan wε. Kee pɛɛɛ ke ya sii pɛle, na ɲε tɛhɛɛ baa.

18 Bani sipyii ya yaɲmuyɔ yemu ɲaa ge, wèe ya ɲii yeege yee fɛni wε, ga fo yemu yi ɲε niɲabaaya ge. Yemu sipyii ya ɲaa ge, yee na ba doro, ga yemu ɲε yi ya ɲaa-i ge, yee na gori yaha gbee.

5

1 Buguloo piimu funyɔ ni wèe wa tiin naha ke ɲiɲε ke na wù ceepuuro ti ge, pee buguloo pu ga ba gyεεgi, pusaaya ya wa fugba we ni Kile na yee yàa yaha wà wèe mu. Kee tatεɛɛge ke wa sii wà gbee. Kee wa sipya wo keɲε labye wε.

2 Na wèe yaha naha pee buguloo pii ni, wèe wa zhiin, bani wèe wa fugba wu wo tatiɲye yi wo jé wu la pyi fo xuuni.

3 Wù bu lee ta wù munahaa ki na ceepuuro nivɔrɔ ta le.

4 Na wèe yaha pee buguloo pii ni, wèe wa zhiin, tuguro ti wa wù ɲuɲɔ ni. Ceepuuro temu ti wa wèe na naha ɲiɲε ke na ge, li wa nago wèe wa giin wù tee wolo wε. Ga wèe wa giin wù fugba wu wo ceepuuro ti lɔ le wùye na, kɔnhɔ ceepuuro temu ya xhuli wε, tee di te ti faa, temu na ba xhu ge.

5 Kile yε pyaa k'a wèe yàa kee keree kii kaa na. W'a wu Munaa li kan wèe mu. Lee ya li shεε na wù na ba ye yaɲmuyɔ ye ta can na.

6 Lee l'a wèe pye wèe ya logoo waha tuun bæeri ni. Wèe ya li cε na jo na wèe yaha naha ni tee ceepuuro te ni, wèe sanha k'a lii Kafɔɔ na.

7 N'a daa baraga ni wèe ya ɲaari, li wa nago wèe ya li ɲa wε.

8 Wèe logoo ya waha fo xuuni. Wèe funɲɔ ki wa na foro te ceepuuro te ni, na shε diin Kafɔɔ tãan.

9 Lee wuu na, wèe ya xu yoo, wèe ya pye ɲii na yoo, lemu l'a dan wèe ni ge, lee li ɲε na wùye kaa taan Kafɔɔ mu.

10 Bani li waha l'i waha wèe bæeri na ba shε yere Kirisa ɲahagbaa na, w'a kiiri kɔn wù na, kɔnhɔ sipyii pu bæeri nigin nigin ya lemu pye na pu yaha te ceepuuro te ni ge, l'a pye niizaana la, l'a pye niɲuunɔ la, p'i lee wo saraa ta.

Kirisa w'a bε leni Kile ni sipyii tε ni

11 Sipya ya yaa na fyagi Kafɔɔ na fyagana lemu na ge, wèe ya lee cε, lee wuu na wèe wa sεεε taan sipyii pu na, kɔnhɔ p'i sɔɔ Kile na. Kile ya wèe keree bæeri cε fo xuuni. Nε giin jo lee cεgana li na yee bε ya wèe cε.

12 Wèe ya ta na wù mɛsaɲa yu yi mu sanha wε. Ga lemu na bye kaɲɲɔ yee di já ɲuyirige ta wèe keree na ge, lee wèe ya yu yi mu. Piimu p'a puyε pɛle sipyii ɲɛɲaa na, pu funyɔ di ya fiinɲε-ε ge, kɔnhɔ y'i já pee bε ɲɔ shɔgana cε.

13 Li bi ta nago kanna wèe ɲuɲmɔgɔɔ k'a yiri, Kile wuu na lee ya pye. Ga li bu da nago kanna wèe fungɔɲyɔ y'a tiin, lee wa yee wo kuduun.

14 Bani Kirisa wo taɲɲεεε ke, kee k'a já wèe na. Wèe ya li cε na jo ni shɛn nigin ya xu sipyii pu bæeri tεge, wee tuun wu ni, li ɲε kanna sipyii pu bæeri p'a xu.

¹⁵ Sipyii pu bæeri wuu na w'a xu, kónhó piimu pu wa jii na ge, pee ganha ba pu wo niifere ti pyi nige puyé jidaan na we. Ga wemu w'a xu pu tege, na je pu wuu na ge, pu da ti pyi wee wo jidaan na.

¹⁶ Ayiwa, nime kunni wèe da ga sipya wa shishiin wii nige na saha ni sipyii wo wiigana ni we. Ali wèe jehé da wèe na bi Kirisa wii na saha ni sipyii wo wiigana ni, wèe da ga wu wii mu nige nime we.

¹⁷ Sipya wemu bu jé Kirisa wo karijenge ki ni, weefó na jeri sipyifomó. Keree kiimu ki je nilenge ge, kee bæeri na doro, keree kiimu ki je niwojoo ge, kee na jo kon.

¹⁸ Lee bæeri ya foro Kile ni. Wee w'a be le wèe ni wuyé pyaa te ni Kirisa baraga ni. W'a wee labye we kaa le wèe keje ni, kónhó wèe di bye kajuro be di jé wu ni sipyii pu te ni.

¹⁹ Bani Kirisa wo baraga ni Kile ya be le wu ni sipyii te ni. Wu ya ta pu jurumu wu toro pu feni we. W'a wee labye wu kaa le wèe keje ni, kónhó be di bye wu ni sipyii pu te ni.

²⁰ Lee wuu na wèe ya pye Kirisa yahama ni, na yu wu tege. L'a pye kanna Kile w'a wu kafila wu yere pyi wèe jo na. Wèe wa yi jeri Kirisa menge ki wuu na, jo yi soo be di jé yi ni Kile te ni.

²¹ Kirisa ya ta jurumu wa shishiin pye ja we, a Kile di wee taga jurumupyii pu faa, kónhó wèe di já pye ni wu ni karijenge ni, wu bye sipyitiime Kile jaha taan.

6

¹ Lee wuu na, wèe piimu pu je kapyebyii ni Kile ni ge, wèe wa yi jeri jo Kile wo niime wemu y'a ta ge, yi ganha bu wee yaha wu pa bye juro baa we.

² Bani Kile ya li she wu Kafila wu ni na:

«Na wo jidaan tuun ni
ne mu jenge ki logo,
juwuuro ti wo canja jii li ni
ne mu tege.»*

Nime wu je Kile wo jidaan tuun we; nime wu je juwuuro ti wo canja jii le.

Kile wo kapyebyii p'a yaa na kanhama soro

³ Wèe funjo wa sipya wa shishiin wu tatigije ta wu labye wu na we. Lee wuu na wèe funjo wa wèe pu kaa la shishiin pye lemu na sipya wa shishiin juro kyegi we.

⁴ Lee wuu na wèe wa wuye shee shegana bæeri na na Kile wo kapyebyii wèe je. Wèe ya kanhama nijeheme soro, na kawagaa ni loyirigeree xu lomarana funjo ni.

⁵ P'a wèe kpooon, na wèe leni kaso ni, na sipyiire ti soon na waa wu na. Wèe di kapyewagaa pyi, na jaani njunumó baara ni xuugo keje ni.

⁶ Wèe ya wuye shee Kile wo kapyebyii tifiire funjo ni, ni laje, ni loxulo, ni saama, Fefere Munaa li wo sefere ti ni, ni see see taanenge ni.

⁷ Wèe wa lee shee Kile wo can wu jo funjo ni, ni Kile wo sefere ti baraga ni. Lemu li je wèe wo kashen yagbono, na yogo koon, na yogo yu wèe kaa na ge, lee je kaa lemu l'a tii Kile mu ge.

⁸ Tuun wa ma no p'a ganha na gboro teri wèe na; tuun wa na ba no p'a ganha na fanhara teri wèe na. Wèe mesaana wa yu; wèe mekyegene be di yu. P'a wèe jateni ba kafinejuu je we, na ta ye wèe ya yu ge, yee di je can we.

* 6:2 Ezayi 49:8

⁹ Wèe jɛ kanna pu ya wèe cɛ wɛ, na ta pu d'a wèe cɛ fo xuuni. P'a wèe jateni kanna wèe ya xu, na ta wèe di jɛ jɛi na. P'a wèe leni jaa ni, ga wèe da xhuu wɛ.

¹⁰ P'a wèe wii na zɔ mɛsuu l'a pɛlɛ wèe na, na ta wèe funyɔ d'a taan tuun bɛɛri ni. P'a wèe wii la baa fɛɛ, na ta wèe d'a sipyɛɛhɛmɛɛ pye lafɛɛ. P'a wèe wii na yafiin jɛ wèe mu wɛ, na ta yanɲmuyɔ yi bɛɛri di jɛ wèe woyɔ.

¹¹ Na cebooloo Korente sheen, wèe ya wù zɔlɔɔ pu bɛɛri mugi, na kafilafyɛn jo yee mu.

¹² Wèe kunni ya ta wù funyɔ buri yee na wɛ, ga yee p'a yi funyɔ buri wèe na.

¹³ Ayiwa, nimɛ kunni nɛ yu ni yee ni ba na nagoo jɛ wɛ. Wèe ya yee co cogana lemu na wù zɔlɔɔ pu na ge, yi bɛ pu wù co mu! Yi bɛ pu yi wo zɔlɔɔ pu mugi wù mu!

Y'a yiyɛ kasɛri Kile cɛbaalaa wo kapyegɛe kii shi na

¹⁴ Ayiwa, piimu jɛ Kiricɛɛn wɛ, yi ganha ba binneɛ ni pee ni pu wo kapyegɛe kii shi na wɛ. Bɛ wekɛ wu wa tiimɛ ni kuumɔ tɛ ni wɛ? Pinnɛgana lekɛ na kpɛɛngɛ ni nibiigɛ di da já binne wɛ?

¹⁵ Bɛ wekɛ wu da já bye Kirisa ni Shitaanni tɛ ni wɛ? Wemu jɛ Kiricɛn wɛ, karijɛɛgɛ keke k'i da já bye weefɔɔ ni n'a daa fɔɔ tɛ ni wɛ?

¹⁶ Bɛ wekɛ w'i da já bye Kile-pɛɛɛɛ pugbɔhɔ ni yapɛɛɛ tɛ ni wɛ? Bani wèe pu jɛ Kile jɛi wo wu wo Kile-pɛɛɛɛ pugbɔhɔ ma na jo ba Kile wuyɛ pyaa ya yi jo wu Kafila wu ni wɛ na:

«Nɛ na ba diin pu niɲɛ ni,
na jaari ni pu ni.

Nɛ na ba bye pu Kile,
p'a bye nɛ sipyɛi.»*

¹⁷ «Lee wuu na Kafɔɔ ya jo:

«Yi foro pu tɛ ni,
yi waa laha pu na.

Yaaga kemu jɛ fɛfɛɛ wɛ,
yi ganha bu da gbɔn kee ka shishiin na wɛ!

Yi bu já lee na,
nɛ na zɔɔ yi na.»*

¹⁸ «Nɛ na bye yi To,
yi na bye nɛ jalaa ni na poro pushaa.

Kafɔɔ, Se Bɛɛri Fɔɔ w'a jo mu.»*

7

¹ Ayiwa na taanɲiineɛ, ba ni Kile d'a kii jɔmɛhɛɛ kii bɛɛri lɔ wèe mu, wee tuun wu ni wèe ya yaa na wù ce puuro tɛ ni wù zɔlɔɔ pu pye fɛfɛɛ, na foro fɔɔnɔɔ keree tuuyo bɛɛri ni. Wù la lɛ wùye ni wù fɛfɛɛɛ tɛ jɔ di fa, wù da jaari Kile jɛi fyaara ni.

Pɔli wo fundanga ki keree

* 6:16 Levitike 26:12; Zheremi 32:38; Ezekiyeli 37:27

* 6:17 Ezayi 52:11

* 6:18 2 Samuweli 7:14

² Yi yi zɔɔɔ pu mugɪ wù mu, wù kaa di daan yi ni! Wèe ya ta bahamu shan sipya wa shishiin na wɛ. Wèe ya ta sipya wa shishiin ɲuɲɔ kyɛɛgi wɛ. Wèe ya ta pii wo ɲamuyɔ shɔ pu na na taga wùye pye lafɛe wɛ.

³ Yi ganha ba giin na nɛ ye yu kɔnhɔ di jaagi shan yi na wɛ! Nɛ tee yee jo toro yee mu jo yee kaa ya dan wèe ni fo xuuni. Yafiin wa da já wèe waa laha wùye na wɛ, ali xu bɛ wɛ.

⁴ Nɛ dà yee na fo xuuni. Nɛ yee mɛsaɲa yu fo xuuni. Nɛ luu l'a ɲiɲɛ fo saama na. Kanhama pemu bɛɛri p'a nɔni wèe na ge, nɛ funɲɔ ma sii taan fo xuuni pu ni.

⁵ Can na, wèe di nɔ Masedɔni fiige ki ni ge, wèe ɲaha sanha ɲiɲɛ bada wɛ. Kanhama ni wèe di bye kabaya yi bɛɛri na. Wù ni sipyii pusamaa bi dunni, fyaara di ɲɛ wùye pyaa ki bɛ wo zɔɔɔ pu ni.

⁶ Ga Kilɛ wemu w'a loɲiɲɛ kaan sipyicɔɲɔyɔ mu ge, wee ya wèe logoo ɲiɲɛ Tite wo ba wu keɲɛ kurogo.

⁷ Ayiwa, Tite wo ba wu ye bɛ-ɛ dɛ! Ga yee ya wu luu ɲiɲɛ ɲiɲɛgana lemu na ge, lee ya wèe fungɔɲɔ yi teɲɛ. W'a pa wèe pye na nɛ ɲa la k'a sii shɔ yee ni. Na yee ya daajɛɲɛ jo, na yee ya nɛ keree co ni see ni xuuni. Lee ya la fara nɛ wo fundanga ki na fo xuuni.

⁸ Nɛ fɛnhɛ sɛmɛ wemu tun yee mu ge, ali na wee sɛmɛ we ta w'a bi zɔ mɛsuu wá bɛ yee na, lee wo daajɛɲɛ ɲɛ nige nɛ ni wɛ. Li daajɛɲɛ bye nɛ ni, bani nɛ bi sɛmɛ wu ta w'a zɔ mɛsuu wá yee na jɛɛɛ ye nigin funɲɔ ni.

⁹ Ga nimɛ nɛ funɲɔ ya taan. Yee zɔɔɔ na mɛhɛɛ suu, lee ya ta pye nɛ wo fundanga ki kaɲuɲɔ-ɛ dɛ! Ga lee zɔ mɛsuu le na yee pye yee ya kuri kadugo, na yi ɲaarigana faa, lee l'a nɛ funɲɔ taan. Yee wo zɔ mɛsuu l'a pye na saha ni Kilɛ wo ɲidaan ni. Lee funɲɔ ni lemu wèe ya pye yee na ge, lee ya ta pye kakuunɔ wɛ.

¹⁰ Bani zɔ mɛsuu lemu ya sipya taa na saha ni Kilɛ ye pyaa wo ɲidaan wu ni ge, lee ma sipya pye m'a ma torogana li faa, na ɲuwuuro ta. Lee zɔ mɛsuu le tuugo ya sipyii pyi pu na daajɛɲɛ yu Kilɛ ɲaha taa. Ga kɔɲɔ ya zɔ mɛsuu lemu nɔni sipya na ge, lee l'a ma ni xu ni.

¹¹ Zɔ mɛsuu lemu l'a yee ta na saha ni Kilɛ wo ɲidaan wu ni ge, l'a lemu ɲɔ ge, lee li wa mɛ. Yee ya yi see bɛɛri le le kaa le ni. Yee ya can wu sha xuuni. Yee ya ɲahaya tanha fo xuuni. Yee ya fya fo xuuni. Nɛ ɲa la bi shɔ yee ni fo xuuni. Yee zɔɔɔ pu bɛɛri bi ɲaha tii le kaa nigin we na. Yee ya jaagi pye xuuni le kaa le shizhaa na. Yee ya li shɛ shɛgana bɛɛri na na yee tɔɔɔ wa le kaa le ni wɛ.

¹² Ma bu logo nɛ we sɛmɛ we tun yee mu, wemu w'a kakuunɔ li pye ge, ni wemu na l'a pye ge, nɛ ta wu tun wee wa shishiin wuu na wɛ. Ga nɛ wu tun yee mu, yee ya yiyɛ kan kangana lemu na wèe wuu na ge, y'i lee ɛ Kilɛ ɲaha taa.

¹³ Lee l'a wèe logoo ki pye k'a ɲiɲɛ. Yee ya Tite fungɔɲɔ ki teɲɛ, a wu funɲɔ di daan taangana lemu na ge, lee bɛ ya pye wèe mu fundangbɔhɔ na fara loɲiɲɛ li na.

¹⁴ Nɛ yee sɔ keree kii shizhaa na Tite mu, di wa ta shiige lee kabaɲa na wɛ. Wèe ya can jo yee mu wù keree ki bɛɛri ni jogana lemu na ge, lee funɲɔ ni yee wo mɛsaɲa kemu wèe ya jo Tite mu ge, a yee bɛ di da can.

¹⁵ Wu taanɲɛge k'a ɲɛri pɛle bɛ yee shizhaa na, bani wu funɲɔ w'a dun ni yee bɛɛri nigin nigin wu wo ɲɔmɛɛcoro ti ni. Yee ya wu ɲuɲɔ ciri ni baraga kemu ni, na fya wu na, na yiyɛ tirige wu mu tirigegana lemu na ge, wu funɲɔ w'a dun ni lee bɛ ni.

16 Nε funᵅo ya taan fo xuuni, bani nε na já da daa yee na keree bεeri ni.

8

Masedoni fiige ki n'a daa fεε p'a wari wemu pinne ge

1 Ayiwa na cebooloo, Kile ya niime wemu pye Masedoni fiige ki egilizii pu mu ge, wu funᵅo ki wa wu yee naha jo yi mu.

2 Kanhama nigbo pu bye pu nᵅo ni. Ga p'a fundanga ta xuuni, fo na kenε mugi pu kenε yara na, na pii kan xuuni, ali na pu ta pu na nε be la baa fεε.

3 Nε wa lee wo sεeri nago kanna p'a pii kan na bε ni pu se nᵅo kana ni. Pu yεε ya toro bε pu se nᵅo kana taan, ali na ta wa ya pu karamu bε wε.

4 P'a sii wεe tii nεeri saama na, na wεe pu soo pu mu, pu bε di pu wo dεge kan she Kile wo fεfεεε wuu pu mu Zhude fiige ki ni.

5 Wεe bi daa pu na jo pu na lemu pye ge, p'a toro bε yεε lee taan. P'a fenhe puyε kan Kafoo mu, lee kadugo na na puyε yaha wεe bε kenε na na saha ni Kile yε pyaa nidaan ni.

6 Lee wuu na wεe ya Tite nεeri na jo w'a bi labye nizaama wemu nᵅo kɔn yee yiri kenε yakanya yi wo shizhaa na ge, jo wu she yi yiri w'i she wee labye wu nᵅo fa.

7 Yee ya pye naha na keree bεeri ni: n'a daa fεεε yoo, kafila yoo, laje yoo, ni sεetanga tuugo bεeri. Wεe ya taan yee mu taangana lemu na ge, na fara kee taan nεεge ki bε na. Wεe funᵅo ki wa y'i bye naha na we labye nizaama we bε ni.

8 Li wa nago kanna n'a yi karamu fo yi li pye fanha na wε. Ga nε pii wo lowagaa keree yu yi mu, kɔnhɔ di yi wo taan nεεge ki nɔhɔ wolo wii ki bi nε see see taan nεεge.

9 Bani wu Kafoo Yesu Kirisa ya wu wo niime wu she shεgana lemu na ge, yi bεeri wa lee cε. Wee bye yara fɔɔ, a wu wuyε pye la baa fɔɔ yee wuu na, kɔnhɔ yee di bye yara fεε wu wo la baa fεεε ti baraga ni.

10 Na fungɔngɔ n'a zhεε yε yi na, nago kanna y'a kaa lemu nᵅo kɔn tajeε ge, yi bu lee pye na li nᵅo fa, lee ya nᵅo xuuni. Yee p'a pye shenshiilee na le kaa le nᵅo kɔn, lee yε bε wε, yee p'a nɔhɔ pye shenshiilee sanha na le kaa le bye fungɔngɔ ta.

11 Lee wuu na, yi she naha na le kaa le feni, y'i li pye y'i li nᵅo fa. Lee kaa le funᵅo ya tigi yi mu ni zɔsaama wemu ni ge, yi li pye y'i li nᵅo fa ni wee zɔsaama we ninumɔ ni, na saha ni yi se nᵅo kana ni.

12 Bani Kile gan fungɔngɔ bu digi sipya mu, Kile ya soo kee yakanga ke na, na saha ni wu kenε yataa ni. Ga yaaga kemu se nε wu ni wε, kee ninε nε wε.

13 Li wa nago kanna yi pusamaa wo cɔnrɔmɔ pu laha, yiye pyaa di do cɔnrɔmɔ pu ni-i dε! Ga y'a yaa na li pye, kɔnhɔ yi bεeri di daanna.

14 Nime kunni, la wa yee mu, lee wuu na yee na já la baa fεε pu tεge. Ayiwa, la baa fεεε ti ga ba nᵅo yee bε na, na pee bε ta p'a neri lafεε, pee bε na já yee tεge. Lee funᵅo ni, yi bεeri na daanna,

15 ma na jo ba l'a ka Kile Kafila wu ni kagana lemu na wε na:

«Wemu w'a nijnεhεmε kuu ge,
wee wo wusama ya kori wε;
Wemu w'a dɔɔni kuu ge,
wee bε wo wu ya xuunᵅo wε.»*

* 8:15 Ekizode 16:18

Tite ni wu kaafɛ

¹⁶ Baaga Kile, bani w'a lowaa le Tite ni yee keree na ma na jo ba wèe jɛ wɛ.

¹⁷ Wèe ya lemu sha Tite mu ge, w'a sɔɔ lee na. Ga yee keree wa bye wu zɔ na fo xuuni, fo wuyɛ pyaa ya li kɔn wuyɛ funɲɔ ni na wu shɛ yee yiri.

¹⁸ Egilizii pu bɛɛri ya ceborona wemu sɔni wu labye nizaama wu wuu na Kile Jozaama pu wo yɛɛ li shizhaa na ge, wee w'à da binne ni Tite ni na tun.

¹⁹ Lee yɛ bɛ wɛ, jara lemu wèe ya byi na jaha tii Kile wo taa li keree ki na ge, wee ceborona wu jaha egilizii p'a bulo na wu pinne ni wèe ni lee jara li na. Wèe ya lee jara li pyi, kɔnhɔ nɔɔɔ di danha Kafɔɔ mɛgɛ na, wù nɔhɔ wù fungɔngɔ nizaana ki shɛ sipyii pu wo dɛgɛ wu shizhaa na.

²⁰ Le shɔnrigana le na wèe ya we warigbɔ we keree jaha shɔnri. Wèe ya keree bɛɛri pyi kɔnhɔ sipyii ganha bu jaagi ta wù na xuu wa shishiin ni le kaa le ni wɛ.

²¹ Bani wèe funɲɔ ki wa wù da saama koro jaaari, Kafɔɔ yɛ jaha taaan bɛ wɛ, ga sipyii pu bɛ jaha taaan.

²² Wù ceborona wa bɛ w'à da binne ni pu ni. Wèe ya wu nɔhɔ wolo tɔɔnii nijɛhɛɲɛ ni, na wu ta w'a la le wuyɛ ni xuuni tuun bɛɛri ni. Ga w'a la le wuyɛ ni nime na toro taashiine li bɛ taaan, bani w'a dà yee na fo xuuni.

²³ We wu jɛ Tite ge, wee jɛ na jaarijii ni na kapyɛɲɛnii. Yee mu wèe ya kapyɛɲɛ pyi. Cebooloo pusamaa p'a pinne ni wu ni ge, pee jɛ egilizii pu wo tudunmɔɔ. Pee ya pye sipyii piimu p'a pɛɛɲɛ taha Kirisa mɛgɛ na ge.

²⁴ Lee wuu na, y'a yaa na li shɛ pu na na pu kaa ya dan yee ni fo xuuni, kɔnhɔ egilizii p'i lee ja, p'i li cɛ na kajii wa wèe mu na yee mɛsaana yu.

9

Dɛgɛ wemu ya jaha tii cebooloo n'a daa fɛɛ pu na ge

¹ Can na, dɛgɛ wemu w'a byi Zhude fiige ki n'a daa fɛɛ pu na ge, nɛ li ta jo jɲɲɔ wa li na nɛ wu na sɛmɛ ka sanha di dun yee mu wèe dɛgɛ wu keree na wɛ.

² Bani nɛ yee jidaa cɛ na xɔ wee labye wu kabaɲa na. Nɛ yee mɛsaana jo xɔ bɛ yɛɛ Masedoni n'a daa fɛɛ pu mu. Nɛ pu pye: «Akayi fiige ki cebooloo p'a gbegele xɔ p'i dɛgɛ pye na co fo tajee na.» Yee wo samɔhɔɔ t'a pye kaɲɲɔ na lowaa kan n'a daa fɛɛ nijɛhɛmɛ mu.

³ Ga lee bɛ na, n'a da wù cebooloo pu tun yi mu, kɔnhɔ masɔɲɔ kemu wèe ya pye yee na we labye we shizhaa na ge, kee ganha bu bye jɲɲɔ baa wogo wɛ. Nɛ funɲɔ ki wa p'i shɛ yi ta y'a gbegele xɔ, ma na jo ba nɛ yi jo wɛ.

⁴ Lee bɛ wɛ, Masedoni shɛɛn pii bu binne kari ni nɛ ni yee yiri, na shɛ yee ta yee ya ta gbegele wɛ, lee na bye wèe mu shiige, bani wèe ya dà yee na. Li na bye yee bɛ wo shiige.

⁵ Lee wuu na nɛ li kɔn naye funɲɔ ni jo nɛ yaa na pii ceboronamaa pii jɛɛri jo pu toro na jaha na yee yiri. Loolodaa lemu kaa yee ya jo ge, kɔnhɔ p'i shɛ lee keree jaha shɔnri sani di ba shɛ wà ge. Lee na ba li shɛ na daan na mu funɲɔ ni lee loolodaa l'a kan, na li ya ta pye fanha kaa wɛ.

⁶ Yi li cɛ na wemu bu shinma nifɛnhɛɲɛ nugi, shinma nifɛnhɛɲɛ ma da ba gɔn. Wemu shiin bu shinma nijɛhɛmɛ nugi, shinma nijɛhɛmɛ weefɔɔ da ba gɔn.

⁷ Wemu bɛɛri ya lemu wo tɛhɛnɛ kɔn wu funɲɔ ni ge, wu lee kan. Wee gan we ganha bu da bye ni zɔ mɛsuu ni wɛ, kelee fanha kaa wɛ. Bani sipya wemu w'a gan pyi ni fundanga ni ge, wee kaa l'a dan Kile ni.

⁸ Se wa Kile ni na kasaan^{aa} tuuyo beeri pye yee mu fo na nehe, konho yee mago yanmuyo beeri nijeheye di da daa yi mu tuun beeri, ni keree beeri ni, konho yi da se naha na kapyegege nizaan^{aa} ni.

⁹ Ma na jo ba l'a ka Kile Kafila wu ni we na:
«W'a kenje mugi wu yataya na,

na la baa fee kan.

Wu saama pu wa da ga xho bada we.»*

¹⁰ Kile wemu w'a nuguzhi kaan yenu gumo mu, na wu jolige be kaan wu mu ge, wee na ba nuguzhi nijehere kan yee mu xuuni, konho yee wo saama pu da buri p'a se naha na.

¹¹ Wu na ba saama tuugo beeri pyi yee mu, konho yi be di kenje mugi yi yataya na. Wee na zhe yee wo yakanya yi loolo piimu na ge, l'a bye karujo pee na baraga ni masojo taha Kile na yee yakanya ye wuu na.

¹² Bani dege wemu yee ya byi ge, wu ya ta na Kile wo fefere sipyii pu teri ye we. Ga wu na ba bye karujo sipyijeheme di da baraga teri Kile na, pu da wu soni.

¹³ Wee dege we bu no pu na, pu na Kile so, bani yee ya da Kirisa wo Kile Jozaama pu na, na jaari be na sahani ni pee Jom pe ni, na noho kenje mugi yi kenje yataya na pee mu, na ki mugi sipyii pusamaa be mu.

¹⁴ Kile ya niime nigbo wemu pye yee mu ge, wee na ba pu pye pu na Kile jeeeri yee mu xuuni, yi kaa be na ganha na dan pu ni xuuni.

¹⁵ Kile w'a soni wu ma yakanga ki wuu na, w'a yagbohoo kemu kan we mu ni ki joho je-ε ge!

10

Poli ya wu labye wu yogo jo

¹ Ayiwa na cebooloo, pii ya jo na ne bu bye yee te ni, na ne ma jiniε. Ga na ne bu lii yee na, ne ma kafugo le naye ni na wa yee na. Ne Poli w'a yi jeeeri Kirisa wo lotaan le, ni wu saama pu wuu na,

² yi ganha bu da na karamu di ba no yi yiri, di kafugo le naye ni di wa yi na we. Bani piimu p'a yu na koojo sipyii wo fungo ngo keree torogana na we ya doroo ge, ne da li na jo ne na zhe kafugo le naye ni na wa pee na.

³ Can wu je wii, wu ceepuuro wuu kunni wa jaari ke koojo ke funjo ni, ga we di wa yogo ki koon ni ceepuuro fanha ni we.

⁴ Wee wo yokonyanmuyo yi je ke koojo ke sipyii woyo we, ga Kile woyo yi je yii, fanha je yemu ni ge. Y'a Shitaanni wo kasoojo yi shaan.

⁵ Joyaama fara yaaga tuugo beeri na, kemu beeri k'a yogo koon Kile wo laje wu na ge, we ya yee beeri jeri buri. Fungonyo tuuyo ye beeri we ya guuni, konho yi Kirisa jomeε co.

⁶ Yee wo jomeεcono li jo ba fa tuun wemu ni, we ya gbegele xo wu jomeεcobaalaa pu beeri wo fohoo to pu mu.

⁷ Nejaa le yee ya wii sipyii ni. Ayiwa, sipya wa bu da li na na Kirisa wo wee je, wefo ya yaa na wu funjo kon li na, na li ce na ba wee je Kirisa wo we, mu we be je Kirisa wuu.

⁸ Bani Kafoo ya fanha kemu kan we mu ge, ki karujo ki je na yee luu na se naha na, ki karujo je na yee kyeege we. Ali ne nehe bi naye pele toro be jeeε ye kee fanha ke wuu na, lee shiige je ne na we.

⁹ Ne funjo wa di da li sheε na semeε pu ni, nago n'a yi fuguri we.

* 9:9 Zaburuu 112:8

¹⁰ Pii kunni wa yu na ne semee pu kafila w'a waha, na kafugo ki je wu ni. Ga na neye pyaa bu no yee yiri, na ne ma bye baraga baa sipya, na ne jomɔ pu da yaaga be jo we.

¹¹ Piimu p'a yee yu ge, pufee pu li ce na jogana lemu na wee ya yu wu semee pu ni na wu ta w'a lii yi na ge, lee wo kapyegge be w'a da ba she byi wu ga no yi yiri tuun wemu ni.

¹² Piimu p'a puyee soni ge, wee wa da ga soɔ di wuyee pye pee sipyii pii p'a tuugo, kelee di wuyee taanna ni pu ni we. Pee ma puyee taanna ni puyee ni, na puyee luu na daanna ni puyee ni. Ta tee je nahanahara we?

¹³ Wee kunni wa da wuyee pelee fo di zhe doro wu tayerege taan we. Ga Kile ya tene lemu wolo kan wee mu, a lee di bye be kajuɔɔ a wee di no yee na ge, wee na ba wuyee pelee na saha ni lee ni.

¹⁴ Wee da bye wee ya no yee na we, wee tuun wu ni wee bi da tene li toro, ga wee ya ta li toro we, bani wee p'a Kirisa wo Kile Jozaama pu jo yee mu shenshiilee.

¹⁵ Lee funjo ni tene lemu l'a kon wee kan ge, wee wa da doro lee taan we. Sipyii piitiilee ya labye wemu pye ge, wee wa da wee kaa lo di daga da wuyee pelee we. Wee ya da li na nago yee ba she naha na n'a daa wu ni, la na vara xuuni wee wo labye wu na yee niye ni Kile wo tene li funjo ni, w'a lemu kon na kan wee mu ge.

¹⁶ Lee funjo ni fiye yemu yi wa yee kadugo yiri ge, wee na ja zhe Kile wo Jozaama pu jo yee fiye yi ni, na ta wee ya wa wo labye lo wu tapyege ni na taga wuyee pelee we.

¹⁷ L'a ka Kile Kafila wu ni na: «Wemu bu jo wu wuyee pelee, wufoo wu wuyee pelee Kile wo nibyegge kii funjo ni.»*

¹⁸ Bani wemu ba wuyee mesaana yu, wee ya mege nijen taa we, ga Kafoo ye pyaa ya wemu wo mesaana yu ge, wee w'a ki taa.

11

Tudunmoo kafinejuu pu keree

¹ Aa! Yee da bi da zoo na ne wo jumoyirine jomoo pe xu yiye ni jeri funjo ni de, lee bi da daan ne ni. Ayiwa, yi pu xu yiye ni!

² Yee kaa ya dan ne ni fo xuuni, fo na jepene lenje ne ni yee shizhaa na. Ga Kile ni lee ya foro. Curɔ nigin pe, wee mu ne yee co, wee je Kirisa; konho di ba yi kan wu mu ba donje fuceri nacebaa je we.

³ Ga ne fyagi jo yi fungonyo ganha da ba jeri, Kirisa wemu na y'a yiye po xuuni ge, fo di yi kurujo wee feni, ma na jo ba wo w'a kafineye taga Awa faanna, na wu piinne me we.

⁴ Bani sipya watii bu ba Yesu watii kaa jo yee mu wemu wo kaa jogana ni wee wo wu kaa jogana je nigin we, yee na jeri na da weefoo na. Kile Munaa lemu yee ya ta wee kenje kurogo, kelee Kile Jozaama pemu yee ya logo wee jo na ge, yee bu munaa latii ta lemu ni wee wuu li je nigin we, kelee na jozaama patii ta pemu ni wee wo pu je nigin we, yee na wa karaa da yee be na.

⁵ Na li ta pee megbaho tudunmoo piimu yee ya jateni ge, pee ya poro ne na kabanja ka shishiin na we.

⁶ Ali ne jeha bye ne di ya pye kafila cevo fo wu nijeme we, ceme wo koo ni kunni, n'a la ce pee ni. Wee ya lee she yee na shegana beeri na, ni keree beeri ni.

* 10:17 Zheremi 9:23

⁷ Tuun wemu ni ne Kile wo Jozaama pu jo yee mu ma ni ge, ne naye tirige, na yee durogo. Ta kakuuno li ne lere ge?

⁸ Egilizii piitilee pu bi ne saraa. L'a pye kanna ne pee wo naafuu wu sho pu na na taga yee tge.

⁹ Na ne yaha yee yiri, yanmuyo ya funmo bye ne na, ga ne ta na wo tuguro ti taha wa shishiin nujo ni yee ni we. Cebooloo piimu p'a pa na yiri Masedoni fiige ki ni ge, pee p'a pa ne wo mago yanmuyo yi kan ne mu. Ne kasenge yaha naye na, konho di ganha da bye yee wa shishiin mu tuguro kaa la shishiin ni we. N'a da kasenge yaha naye na sanha lee kanuno le na.

¹⁰ Lee ya pye kanuho, kemu ya ne nuho yirige Akayi fiige ki beeri ni ge. Sipya wa shishiin wa da ja kee nuyirige ki sho ne na we. Kirisa wo can we, wee wemu wu ne ni ge, wee wu na ne yee jo.

¹¹ Naha na ne d'a yee jo we? Na yee kaa ya dan ne ni-i laa? Kile ye pyaa be ya lee ce na yee kaa ya dan ne ni.

¹² Ga pyegana lemu na ne na wo labye wu pye yee mu ge, lee pyegana li na n'a da da wu pyi. Piimu p'a kanuho shaa na puye pele, na yu na we wo labye pyegana le tuugo pee ya byi ge, lee pyegana li na n'a da da na wo labye wu pyi, konho pee ganha bu kee kanuho ki ta we.

¹³ Kafinejuu pu ne pee tudunmo piiri. Pu labye wu beeri w'a sipyii piinne. P'a puye pye kanna Kirisa wo tudunmo pee ne.

¹⁴ Ga lee ne kakanhana we, bani Shitaanni be ya wuye jeri na byi ba meleke kpenge wo ne we.

¹⁵ Lee wuu na do, Shitaanni wo kapyeyii bu puye pye kanna Kile wo kapyeyii pee ne piimu ya ti ge, lee ya yaa li wa fo we. Ga li taxo ki kuduun ne wemu ge, wee na ba no pu na na saha ni pu kapyege ni.

Poli ya kanhama pemu na wu wo tuduro ti funjo ni ge

¹⁶ N'a da guri yi taha sanha yi mu jo wa shishiin ganha bu na wii nujomoyirine fo we. Ga yi nehe ba na wii nujomoyirine fo, yi na co mu, konho na be di naye pele doni.

¹⁷ Yemu n'a da jo nime ge, Kafo w'a ta yee le na no ni we. Ga la l'a na pye n'a da yee jo. Lee wuu na n'a da jo ba nujomoyirine fo ne we.

¹⁸ Ga ma na jo ba shenhehemee wa puye pele ke konjo ke keree ni we, wee tuun wu ni ne be na naye pele ge!

¹⁹ Yee piimu pu ne fungonyo fee ge, a yee di deere na nujmo-yirilee jomo nuri!

²⁰ Pee sipyii pii p'a yee co ba buloo ne-ge, na yee keje yanmuyo li, na dun yee na, na josanga pyi yee na, na kadahaa leni yee nahaya ni. A yee di lee xu yiye ni.

²¹ Shiige ki ne ne na pe jomo pe tajogo ni, ga ne fanha di wa nehe ba pee ne we, na nujo be di wa waha ba pee ne we.

Ga lee be na keree kiimu kaa p'a daga na puye pele ge, ne be na ja kee kaa taga naye pele. Ne yu ba nujomoyirine fo ne we.

²² Heburuu pu ne pii ya? Wee wa ne be ne. Izirayeli shi sheen pu ne pii ya? Wee wa ne be ne. Ibirayima kadugo shi sheen pu ne pii ya? Wee wa ne be ne.

²³ Kirisa wo kapyeyii pu ne pii ya? Nujomoyirine fo jomo n'a da jo. Ne pye Kirisa wo kapyeyii na toro pee taan fo xuuni. Ne pu ja kapyene ni. Ne kaso jegee, kee ya nehe pu wogoo na. Ne kpoo jeri sho na toro pee taan. Ne xu fo toojii nijehene ni.

24 Yawutuu p'a ne kpɔn fo tɔɔɔnii kaguro, tɔɔɔnii beeri susɔ ɔɔli kelee shisheere nigin ma fɔ.*

25 A Orome sheen di na kpɔn fo tɔɔɔnii taanri ni kabegee ni. A p'i kagereye taga na wá na da gbo tɔɔɔnii nigin. A kɔɔgbɔhɔ di gyeeɔi ni na ni fo tɔɔɔnii taanri suumɔ lɔhɔ ni. A di canja nigin ni piige nigin pye suumɔ lɔhɔ ni.

26 Ne kushεgeε nijehεnεε pye. Ne na munaa pεre fɔ gbalaa lɔhɔyɔ ni. Ne na munaa pεre fɔ java fεε niηε ni. Ne na munaa pεre fɔ naye pyaa shi wu niηε ni, na li pεre fɔ shi watii niηε ni. Ne na munaa pεre fɔ kulo funɔɔ ni, na li pεre fɔ siponɔ ni. Ne na munaa pεre fɔ suumɔ lɔhɔ ni. Ali wu cebooloo piimu p'a puyε pye n'a daa fεε, p'i ηε n'a daa fεε-i ge, ne na munaa pεre fɔ pee be niηε ni.

27 Ne kapyenεε nijehεnεε pye kiimu ya waha ge, na kanhama ηa. Ne piye nijehεyε shɔn ηmunumɔ xuugo ni. Ne xuugo gba, a waga di la pye na ni. Ne yalige ηa, na ki yaha wà tεεgeε nijehεnεε ni. Ne wiire gba, na fafunmɔ pye.

28 Kisaηaa di ηε wà. Na fara kee beeri na, ne bi na funɔɔ shaa ni egilizii pu beeri kaa ni canja beeri.

29 N'a daa fɔɔ wa baraga bu ηεre, ne ma bye kanna neyε pyaa wo baraga k'a cεre. Wa ηunɔɔ bu gyeeɔi, lee ma sii waha na na fo xuuni.

30 Li bu da nago kanna ne yaa na naye pele, ne na naye pele na wo baraga baara ti ni.

31 Masɔηɔ k'a dεri wu Kafɔɔ Yesu To Kile na gbee! Wee ya li ce na ne wa kafineyε yu wε.

32 Na ne yaha Damasi kulo li ni, canja ka saannaa Aretasi wo gbafeneeri w'a pa sipyii pii yaha kulo li tajeye yi beeri ni, kɔnhɔ p'i ne cɔ.

33 Ga, a n'a daa fεε p'i ne le sagana ni na yeege fenεtiri ni, na mεere taga ne tirige kanha ki kadugo. Lee funɔɔ ni a ne shɔ wu na.

12

Poli ya kashεgeε kiimu ηa ge

¹ Ayiwa, fo ne bu naye pele, ba lee di wa yafiin ηɔgi wε. Lee be na, kashεgeε kiimu ne ηa, ni Kafɔɔ ya keree kiimu she ne na ge, kee shizhaa na n'a da ba jo nime.

² Ne ná wa ce, wu na ηε Kirisa wo kariηεεge ki ni, li yee ke ni shisheere wu ηε niηee, Kile ya wu lɔ kari fo fugba we ni. (Ayiwa wuyε pyaa k'a kari wà la, kelee kashεε Kile ya she wu na la, ne kunni ya lee ce wε, Kile w'a lee ce.)

³ Ne kunni ya li ce na jo kanna wee ná w'a kari Alijine ni. (Ga wuyε pyaa k'a kari wà la, kelee kashεε Kile ya li she wu na la, ne kunni ya lee ce wε, Kile w'a lee ce.)

⁴ A wu jomɔ pa logo wee xuu wu ni sipya da já pemu jo daha wε. Li ya saha be yεre sipya wu pee jomɔ pu jo wε.

⁵ Ayiwa, ne na já naye pele wee sipya we wa shi keree na. Ga ne funɔɔ di wa di naye kaa taga naye pele wε, fo di bu na baraga baara kaa taga naye pele.

⁶ Ali ne ηehε jo ne naye pele, ne da bye ηunηmoyirine fɔɔ wε, bani can n'a da jo. Ga n'a da naye pele wε, kɔnhɔ keree kiimu n'a byi, na yemu yu sipyii pu ηii na ge, pu ganha bu na durogo di dorɔ yee wo ηunɔɔ kana tãan wε.

* 11:24 Saliya wa bye Orome sheen mu, wee saliya wu bi gbara pu susɔ ɔɔli kelee shisheere (40) taha sipya na wε, bani pu bi giin na kee da xhu sipiyawyii ni wε, lee na pu ma ηii nigin laha.

⁷ Ayiwa, kònho tabaara ganha bu jé di na ɲi kee kashεεε nijenεε kii wuu na wε, a yama nigbɔ pa di jé nε cére ti ni. Pee ya ma nε mu ba Shitaanni tudunmɔ ɲε wε, pee ya nε kana, kònho tabaara ganha bu jé nε ni wε.

⁸ Nε Kafɔɔ ɲεeri pee yama pe shizhaa na fo tɔɲii taanri jo wu pu laha na ɲuɲo ni.

⁹ Ga, a wu nε pye na wee wo niime wu na nε yaa, na sipya baraga bu xho tuun wemu ni, na wee tuun wu ni wee wo sefεεε t'a zhεε na fiinne. Lee wuu na l'a tãan nε ni nε wu na baraga baara kaa taga naye pe, kònho Kirisa wo sefεεε t'i gori yaha na na.

¹⁰ Lee wuu na nε funɲɔ tãan na baraga baara ti na. Ali pu ɲεhe ba nε shehele, kelee na kawagaa pyi nε na, kelee na nε kana, kelee na nε ɲaani Kirisa mege ki wuu na, nε na funɲɔ taan kee bεeri wuu na. Bani nε bu bye baraga baa tuun wemu ni, nε ma fanha ta wee tuun weye pyaa ni.

Pɔli ya pye tuguro n'a daa fɔɔ wa shishiin mu Korente kulo li ni wε

¹¹ Ayiwa, nε jo ba ɲuɲmoyirine fɔɔ ɲε wε. Ga yeeye pyaa ki ni lee ya foro. Yee p'a bi yaa yee p'a nε sɔni! Bani ali nε ɲεhe bye nε ɲε yaaga bε wε, tudunmɔ mege wuu piimu yee wa jateni ge, wee wa ya ye nε na kaa la shishiin ni wε.

¹² Can na, kapyegεe kiimu k'a li sheε na Kirisa wo tudunmɔ nε ɲε ge, kee bεeri ya she yee na ni loxulo ni. Kee ya pye ɲaha sheshεεε, ni kakanhanjaa, ni sefεεε kagbɔhɔɔ.

¹³ Nε ta pye yee mu tuguro wε. Ni lee ye bε wε, leke nε d'a pye egilizii pusamaa mu lee di ya pye yee mu-i wε? Yi yafa na mu lee na!

¹⁴ Li wii, nε gbegεle xɔ da se yee yiri na tɔɲii taanri wuu ni. N'a da zhe bye yee mu tuguro le tɔɲii le bε ni wε. Bani yi keɲε ɲaɲmuyɔ bε di wa zhaa wε, fo yiye pyaa kiiri. Nɔhɔpiire ya yaa na wari shaa na yeri pu sefεε ɲaha na wε, ga sefεε p'a yaa na wari shaa na yeri pu nagoo ɲaha na.

¹⁵ L'a taan nε ni nε wu na keɲε ɲaɲmuyɔ bεeri kan yee wuu na, ali na naye bε kan na fara wà. Ayiwa, yee kaa ba dan nε ni xuuni mu, lee l'a da nε pye nε kaa da da dan yee ni-i gε?

¹⁶ Yee na ba jo na nε pye tuguro yee wa shishiin ɲuɲɔ ni wε. Nakaara wa lee ni wε, ga pii na ba jo yee ni na shizhiinmε ni nε yee co, na nε shiige shen.

¹⁷ Piimu nε tun she yee mu ge, nε kuduun sha yee ni wee wa keɲε kurogo ya?

¹⁸ Nε Tite ɲεeri jo wu she yee yiri, na wù ceborona wu pinne ni wu ni. Ta Tite ya yee ɲmahana na kuduun sha yee ni? Ta nε ni wee wo kapyegεe ki bεeri ya pye mε nigin wε? Ta wèe ɲaariganjaa ki bεeri ya pye mε nigin wε?

Pɔli ya wu funɲɔ shaa ni kaa lemu ni ge

¹⁹ Na co fo taatuunno na, yee wa giin na kajii wèe wa gaan wùye mu yee ɲaha tãan, ga lee di bε wε. Kirisa wo kariɲεεge ki funɲɔ ni wèe wa yu mε Kile ɲaha tãan. Wù taanɲiineε, yee wo n'a daa wu wo ɲahagbaashεεε kaa na wèe wa ye bεeri yu yee mu.

²⁰ Nε ba nɔ yee yiri, na funɲɔ wa di yi ɲa ɲagana lemu na wε, nε fyagi jo di ganha ba she yi ɲa lee ɲagana le na wε; yi bε ganha bu na ɲa ɲagana la na yi bε ya tiin ni lemu ni wε. Nε fyagi jo di ganha ba she yogo ta yi te ni wε, ni ɲεpεen, ni loyire, ni beganhara, ni mekyεεgεε, ni zojuuro, ni tabaara, ni kawuriye wε.

²¹ Nε fyagi jo di ba jo n'a nɔ yi yiri ge, Kile ganha bu da na shiige yi niɲε ni wε. Sipyiɲεhemεε piimu p'a jurumu pye, p'i sanha daajeɲε jo pu cemɔhɔɔ ti

na tapyege ni wε, ni pu dɔdɔɔɔ, ni pu kanɔhɔyɔ yi na-ε ge, di ganha bu da zhe jɛsinmε wo yee wuu na wε.

13

Fundogo jomɔ ni fò mujuu

¹ Nε tɔɔnii taanri wuu l'a da bye le na she yee yiri. «Sipyii shuun taanri ya pye keree kiimu bεeri fiin ge, w'a da zhe kee bεeri jaha shɔɔnri na bε ni pee wo fiin pu ni.»*

² Sipyii piimu p'a jurumu pye ge, n'a da yi jo waha pee ni sipyii pusamaa mu, ali na li ta na nime wo wa yi yiri wε. Nε tee yi jo toro pu mu na sheε shuun wuu li ni yee yiri. N'a da yi jo daha sanha pu mu jo ne ga ba she yi yiri, n'a da juɔɔ penji nige kaa la shishiin na wε.

³ Wee tuun wu ni, yi na ba li cε na Kirisa w'a yu ne jɔ na, bani kee karɔɔɔ ki yi wa zhaa. Kirisa baraga ya ta cεre yee shizhaa na wε, ga w'a wu sefεεεε ti sheε yee niɔe ni.

⁴ Can wu jε wii, wu xuduun wu ni korikoritige ki na, w'a pye baraga baa, ga jii na wu jε nime Kile wo sefεεεε ti baraga ni. Na wεe bε yaha karijεεge ni ni wu ni, wεe bε baraga k'a xɔ. Ga Kile baraga ni, na wεe yaha ni wu ni, wεe na ba bye jii na yee shizhaa na.

⁵ Yi yiye taanna wii, y'i yiye suguri, yi bu da yi na jε n'a daa wu wo koo li ni. Ta yee ya li cε na yee funyɔ ni Yesu Kirisa jε wε? Fo yiye pyaa bu she da y'a kuuɔɔ n'a daa wu na dε!

⁶ Ga nε dā li na jo yee na ba li cε na jo wεe ya ta kuuɔɔ n'a daa wu na wε.

⁷ Lee bε na, wεe wa Kile jεeri kɔnhɔ yi ganha ba kakuuyo pyi wε. Lee karɔɔɔ jε nago kanna wεe di metanga ta wε. Ga wεe funɔɔ ki wa yi da kasaanja pyi, ali lee jεhe ba li sheε bε na wεe p'a kuuɔɔ metanga ki na.

⁸ Bani se wa wεe ni wεe pu pari can wu na wε, ga can wu tεge tεge se wu jε wεe ni.

⁹ Wεe baraga bu xhɔ tuun wemu ni, a yee baraga di bεle, lee l'a dan wεe ni. Lemu wεe ya jεeri Kile mu ge, lee li wa mε nago yee wo n'a daa wu w'a se jaha na fo wu jɔ bu she fa.

¹⁰ Lee wuu na nε we sεmε we tun yi mu na li ta nε jε yee yiri wà wε, kɔnhɔ di ba nɔ wà tuun wemu ni, di ganha bu keree ki jaha shɔɔnri ni waha ni, na saha ni Kafɔɔ wo fanha ki ni wε, w'a kemu kan na mu ge. Kee fanha ki kakaan jɔɔɔ ki jε kɔnhɔ yee di da se jaha na n'a daa wu ni, ki ya ta kan gyεegi kaa na wε.

Jomɔ pu taxɔgɔ ni fò mujuu

¹¹ Ayiwa nime na cebooloo, wù jε tuun wa ni. Yi funɔɔ taan! Yi da yiye logoo wari y'a se jaha na! Yi da samɔhɔɔ leni yiye ni! Yi pye ni fungɔngɔ nigin ni! Najinjε di bye yi tε ni! Lee bu bye, taanjεεge ni jarinjε fɔɔ Kile na bye ni yi ni.

¹² Y'a yiye shaari ni taanjεεge ni! Kile wo fεfεεε sipyii piimu pu jε naha ge, pee bεeri ya yi shaari.

¹³ Wù Kafɔɔ Yesu Kirisa wo niime we, ni Kile wo taanjεεge ke ki pye ni yi ni. Yi gori yaha fεfεεε Munaa li wo karijεεge ki ni.

* 13:1 Duterenomε 19:15

Galasi Sheen

Tudunmɔɔ Pɔli ya semɛ wemu tun Galasi sheen mu ge

Jɔgɔ ye p'a byi na Galasi sheen wɛ?

Egilizii piimu nɔhɔ Pɔli ya tenɛ Galasi fiige ki ni ge, pee pu jɛ Galasi sheen pee. Pee jɛ: Ikone, Lisitiri, ni Deribe (Kapyegee 14). Galasi fiige ki nijaa wogo ki jɛ Turuki fiige ki funɔɔ ni. Ba Pɔli ya pa bye wu jɛ Galasi ni wɛ, a Yawutuu pii di she ganha na kalaa watii kaan pu mu. A p'i jo na Pɔli jɛ tudunmɔ nijemɛ wɛ, na wu ya ta na Musa wo saliya wu wo kalaa wu kaan wu kangana na wɛ.

We semɛ we kakana jɔɔ

Ye p'a jo wá Pɔli na ge, yee faara Pɔli ya jo, na fɛnhɛ pu funyɔ to ni wu kaleɛɛ ni wuyɛ pyaa kapyegee ni. Na li she na kajii li wa wee wo Kile jomɔ yɛɛ le, na li she na n'a daa ya ye Musa wo tɔ wu na. A w'i li she sanha na n'a daa fɛɛ ya foro Musa wo tɔ wu nɔhɔ ni, na jiiɛɛɛ nivɔɔ pyi, a Fɛfɛɛɛ Muna di pu jaha co tee jiiɛɛɛ ti ni (Kapyegee 5).

Semɛ wu kafila jɔgɔ

Galasi Sheen 1–2 Pɔli fɔ mujuu. W'a li she na Yesu Kirisa wo tudunmɔ wee jɛ.

Galasi Sheen 3–4 Kile ya sipya jateni sipiyitiime Musa wo saliya wu koro jaari funɔɔ ni wɛ.

Galasi Sheen 5 Wɛɛ ya foro saliya wu nɔhɔ ni, a Fɛfɛɛɛ Muna di wɛɛ jaha co fɛfɛɛɛ ni.

Galasi Sheen 6 Pɔli wo yɛri yɛri jomɔ ni wu duba.

Pɔli ya Galasi sheen shaari

¹ Nɛ Pɔli, nɛ jɛ Kirisa wo tudunmɔ. Sipiyiawyii ya ta nɛ pye tudunmɔ wɛ. Nɛ di ya nɔhɔ pye bɛ tudunmɔ sipiyiawyii baraga ni wɛ, fo Yesu Kirisa ni To Kile wemu w'a Yesu jɛ na yeege xu ni ge.

² Nɛ ni na cebooloo piimu pu wa naha ge, wɛɛ p'a semɛ wu tun Galasi fiige ki n'a daa fɛɛ pu mu.

Wɛɛ ya yi shaari:

³ Wù To Kile ni wù Kafɔɔ Yesu Kirisa wu niime tirige yi na, p'i janiɛ bɛ kan yi mu.

⁴ Yesu Kirisa w'a wuyɛ kan na pye saraga, kɔnhɔ wu wɛɛ shɔ wù jurumu wu na. W'a wɛɛ shɔ ke kɔɔ ke wo yaɲmuguuyo yi bɛɛri wo fanha ki na, na saha ni wù To Kile wo jidaan wu ni.

⁵ Nɔɔɔ w'a dɛri wu mɛge na tuun bɛɛri ni. Amiina.

Tuugo nigin pe ye pu jɛ Kile wo Jozaama pe

⁶ Na cebooloo, Kile wemu w'a yee yiri Yesu Kirisa wo niime wu baraga ni ge, yee na toro kadugo le wee ni tɔvuyo na, na jaanna jɛri jozaama patii feni, lee ya nɛ fo xuuni dɛ.

⁷ Jozaama pemu nɛ jo yee mu ge, pee ye pe pu jɛ Kile wo Jozaama pe, patii wa nige pee kadugo na wɛ. Ga sipyii pii pu wa giin p'i yee fungɔnyɔ yi jɛri. Kile Jozaama pe pu wa Shɔvɔɔ wu kaa yu ge, pu funɔɔ ki wa p'i pee jɛri shan.

⁸ Jozaama pemu wèe ya jo yi mu ge, watii bu ba ni jozaama patii ni wèe wo pu kadugo na, w'a pye wèe wa la, w'a pye mελεκε na yiri fugba we ni la, weefɔɔ wu laŋi.

⁹ Wèe ya tee yee jo toro yee mu; n'a da guri di yi jo daha sanha: Wèe ya Jozaama pemu jo yee mu ge, watii bu patii jo yi mu wèe wo pu kadugo na, weefɔɔ wu laŋi.

¹⁰ Ayiwa wee tuun wu ni, ne giin sipyii di da na sɔni laa, ne giin Kile di da na sɔni? Na funŋɔ ki jε di naye kaa taan sipyii mu kunni? Bada! Ne funŋɔ da bi bye di naye kaa taan sipyii mu sanha, ne bi da ga já bye Kirisa wo kapyebye wε.

Pyegana lemu na Pɔli ya pye na jεri Kile tudunmɔ ge

¹¹ Na cebooloo, n'a da yi fiinje jo yi mu jo ne Kile Jozaama pemu jo yi mu ge, pee ya ta foro sipya ni wε.

¹² Ne pu ta sipya mu wε, sipya be di ya ne taanni pu ni wε. Ga Yesu Kirisa ye pyaa k'a ne taanni pu ni.

¹³ Taashiine li ni, na ne yaha Yawutuu pu wo koo li ni, ne bi doroo torogana lemu na ge, yee wa yee jaha logo. Ne bi Kile wo n'a daa fεε pu kana fo xuuni wee tuun wu ni. Ne bi li yerenε fo na pu pinnege ki jɔŋɔ tugo.

¹⁴ Ne bi bye na lejii Yawutuu nijehemεε jaha na Yawutuu pu koo li jaarigana ni. Wèe sefelee p'a wèe taanni kalegeε kiimu ni ge, ne bi naye beeri kan kee mu.

¹⁵ Ga Kile bi ne shɔɔnri lɔ, ali na ta pu sanha ne se be wε. Wu jidaan tuun w'a pa nɔ ge, a wu wu niime wu tirige ne na, na ne yiri na pye wu kapyebye.

¹⁶ W'a wu Ja wu she ne na, kɔnhɔ ne da wee Ja wu wo Jozaama pu yu shi wusama beeri mu, shi wemu jε Yawutuu wε. Ba w'a wu she ye ne na wε, ne be ya watii yege nige wε.

¹⁷ Piimu p'a fεnhε pye Kirisa wo tudunmɔɔ pee ne jaha na ge, ne nɔhɔ she Zheruzalemu ni di zhe pee be yege wε. Ga, a ne faa toro, na gari Arabi ni; lee kadugo na, a ne guri pa Damasi kulo li ni.

¹⁸ Ayiwa, yee taanri w'a toro, a ne na kari Zheruzalemu ni, kɔnhɔ di she foro Pyεeri na. A ne cabyaa ke ni kaguro pye wà ni wu ni.

¹⁹ Ga ne ya ta Kirisa wo tudunmɔ watii be ja nige wε, fo Yakuba ye nigin pe; wee jε Kafɔɔ Yesu wo ceborona wa.

²⁰ Yemu n'a yu me yi mu ge, ali kafinege nigin be wa yi ni wε; Kile wa na seeri.

²¹ Lee kadugo na, ba ne foro Zheruzalemu ni wε, na gari Siiri fiige ki ni; na yiri wà, na gari Silisi fiige ki ni.

²² Ga n'a daa fεε piimu pu bye Zhude fiige ki ni ge, wee wa shishiin bi sanha ne ja jii na wε.

²³ Pu bi yi nuri ye sipyii jɔ na na: «Sipya we wu bi wèe kana taashiine li ni, fo w'a bi li yerenε wu n'a daa wu jɔŋɔ tugo ge, weeye pyaa ki be k'a Kile wo Jozaama pu yu nime.»

²⁴ Lee funŋɔ ni, a p'i ganha na Kile sɔni ne wo Jozaama pu wo jo wuu na.

2

Pɔli ya Kirisa tudunmɔɔ pusamaa jɔŋɔ círi ta

¹ Ba yee ke ni shishεere ya toro wε, a ne ni Barinabasi di guri pa sanha Zheruzalemu ni. A ne gari ni Tite be ni.

² Kile ye pyaa ki bi li she ne na na ne wu she wa, a ne da kari. Ba ne no wa we, ne ni nahagbaa fee pu ni, a we di she wu ye ja kabanugo. Kile Jozaama pemu ne yu shi wusama beeri mu ge, a ne pee naha jo pu mu, konho labye wemu n'a ppe toro ge, ni wemu n'a byi ge, konho wee wa shishiin ganha bu bye juu baa wo we.

³ Tite wemu ni ne kari ge, Giriki wu bye wii. Ga pu ya ta wu karamu fanha be na fo wu cekonro ppe, konho wu be di bye Yawutuu pu shi we.

⁴ Ga, kafinejuu p'a, pee bi puyee pye na n'a daa fee pee je, na ta p'i je n'a daa fee we, pee pu bi giin w'i cekonro ppe. Wee ya pye ni Yesu Kirisa ni kari nee ge ni ge, a we di bye wu ye mu, a pii sipyii pii di beele je we te ni konho p'i lee naha ce. Pu funno ki bye p'i we kurunjo pa leje sanha bulooro ti ni.

⁵ Ga wee ya soo na wu ye yaha pu keje ni ali jee be funno ni wu ta logo pu ju na we, konho Kile Jozaama pe pu wa can wu shee ge, y'i ja pee logo ba pu je we.

⁶ Ayiwa, sipyii p'a bi piimu wii na pee pu je nahagbaa fee pu ge, juu fee pu bye pii la, pu shiin bye be juu fee we la, lee la shishiin kano wa ne mu we; bani Kile ya wa shonri na wo wa ni we. Kile Jozaama pe ne bi yu ge, ba ne pee naha jo pee nahagbaa fee pu mu we, pu ya ta ka fara pu na we.

⁷ Ga, a puyee pyaa be di li ce na Kile w'a pe Jozaama pe kaa le ne keje ni ne w'a yu shi watii sheen mu ma na jo ba w'a pu kaa le Pyeri keje ni w'a yu Yawutuu pu mu we.

⁸ Bani Kile wemu w'a sefee kan Pyeri mu na wu tun Yawutuu pu mu ge, wee ninum w'a sefee kan ne be mu na ne tun shi wusama mu.

⁹ Yakuba ni Pyeri ni Yohana, pee piimu pu bi wii nahagbaa fee pu ge, pee bi li ce na Kile w'a te tuduro te kaa le ne keje ni wu wo niime wu funno ni. A p'i pu keye le ne ni Barinabasi keye ni, wee fo we ya li shee na we beeri ya pye nigin. A wu beeri di binne na be yi na nago we pu she baari pyi shi wusama te ni, pee be di she baari pyi Yawutuu pu te ni.

¹⁰ A p'i li she ye we na na we pu she wu fungong yaha funno fee na. A ne be di la le naye ni na ganha na lee pyi.

Pali ya Pyeri jaagi Ancosi kulo li ni

¹¹ Ayiwa, ga ba Pyeri ya pa ba Ancosi kulo li ni we, a ne ba wu jaagi sipyii pu beeri nii na; bani kaa lemu w'a bi ppe ge, lee bi ju we.

¹² Wu cebooloo shi watii sheen piimu pu bye n'a daa fee Ancosi ni ge, Pyeri bi binne na li ni pee ni. Ga, a Yakuba di ba sipyii pii tun kari Ancosi ni. Ba pee ya no we, a Pyeri di fee kon shi wusama wo n'a daa fee pu na, na bye wu ya soo w'a li nige ni pu ni we. Wu bi fyagi pee sipyii pu na, bani Yawutuu pu bye pii, pee di bi yu na fo shi wusama beeri w'a cekonro pyi.

¹³ Cebooloo piimu be pu je Yawutuu ge, a pee be di yaa Pyeri na, na fee kon pii pu na. Lee funno ni a Barinabasi be di yaa pu shuun shuun juuro ti na, na daha pu feni.

¹⁴ Ba ne pu ja, na pu ta pu ya jaari na sahani ni Kile Jozaama pu wo can wu ni we, a ne jo ni Pyeri ni pu beeri nii na. A ne wu ppe: «Mu wemu wu je Yawutu ge, a m'i soo na Yawutuu pu wo koo li yaha wa, na ganha na jaari shi wusama wo jaarigana na. Wee tuun wu ni naha na m'i giin nime m'i shi wusama be karamu fo wu be w'a Yawutuu pu wo koo li jaari we?»

Fo ma bu da Yesu na m'a na sho

¹⁵ «Can wu je wii, wee kunni ya sii tii ppe Yawutuu cegee. Wee je shi watii sheen we, pu jo na wee shi we sheen ya Kile koo li ce we.

16 Ga lee be na, wee be ya li ce na jo ma jhe da Kile tudunmoo Musa wo saliya we koo jaari, lee wa da ga ma pye sipiyitiime Kile mu we, fo ma bu da Yesu Kirisa na. Lee wuu na wee be ya da Yesu Kirisa na, kohno Kile di wu pye sipiyitiimee wee n'a daa wu baraga ni. Li wa nago Kile tudunmoo Musa wo saliya wu jomeheee ki wo koo jaari w'a wee pye sipiyitiimee Kile mu-i de. Bani sipya wa shishiin wa da ja bye sipiyitiime Kile mu na ma yaha ma na Kile tudunmoo Musa wo saliya wu koo jaari we.

17 «Ayiwa, wee Yawutuu ba wuye shaa wu bye sipiyitiimee Kirisa wo karijeege ki funno ni, wee ba lee pyi, wee be ya jeri ni shi wusama ni nigin, pee piimu p'a wii jurumupyii ge. Wee tuun wu ni, ta lee wa li shee na Kirisa w'a wee tooo leni jurumu ni? Bada!

18 Ayiwa, ne na foro saliya wu keree taan, na bye ne wu koo jaari we, ne bu guri wee saliya we feni sanha na wu koo jaari, wee tuun wu ni neye pyaa ya saliya wu kyee gi.

19 Ne xu Kile tudunmoo Musa wo saliya wu shizhaa na, kohno di bye jii na, di da kapyenje pyi Kile mu.

20 Ne pye kanna p'a ne pinne kori ni Yesu Kirisa ni shiizhan korikoritige ki na. Neye pyaa ya ta pye nige niifeere ni we; Kirisa wu je niifeere ni ne zo wu na. Niifeere temu ni ne wa nime ke konjo ke na ge, ne naye kan Kile Ja wu mu. Ne kaa ya taan wu mu fo w'a soo na wuye kan saraga ne wuu na.

21 Kile ya niime wemu kan ne mu ge, ne da ga wee she bada we. Bani Kile da ba sipya jateni sipiyitiime Musa wo saliya wu koo jaari baraga ni, lee ya li shee na juno ya pye Kirisa kaxulo na we.»

3

Na da Yesu na, lee funno ni Kile ya sipya jateni sipiyitiime

1 Yee Galasi sheen kuni, yee je fungonyo baa fee de! Jogo wu d'a yee faanna me we? Yesu Kirisa ya xu xugana lemu na korikoritige ki na ge, yee jaha ya fiinne jo yee mu.

2 N'a da yi yege kaa nigin ye na. Fefere Muna le Kile ya kan yee mu ge, Kile tudunmoo Musa wo saliya wu wo koo li jaari wuu na w'a li kan yee mu laa, yee ya Kile Jozaama pu logo na da pu na ge, lee wuu na w'a li kan yee mu?

3 Jaha d'a yee pye me fungonyo baa fee we? Yee ya kaa lemu jo kon ni Kile Muna sefeere ni ge, jaha na yee di zhaa di yiye pyaa wo sefeere taga lee jo to we?

4 Kile ya kanhama nigbo pemu yaha p'a no yee na ge, juno ya pye pee na-ge? Bada! Pee da ja bye juno baa we.

5 Kile wemu w'a wu Muna li kaan yee mu, na kakanhanja ki pyi yee te ni ge, wee tuun wu ni, yee ya jaari na sahanji ni Kile tudunmoo Musa wo saliya wu ni ge, lee wuu na w'a lee pyi laa, yee ya Jozaama pu logo, na da pu na dagan lemu na ge, lee wuu na w'a li pyi?

6 Kile Kafila w'a yi yu wee mu Ibirayima shizhaa na na: «Ibirayima ya da Kile na, a Kile di wu jate sipiyitiime wu n'a daa wu wuu na.»*

7 Ni li je mu, wee tuun wu ni yi li ce na jo piimu p'a daa Kile na ge, pee pu je Ibirayima wo nago pee.

8 Kile Kafila w'a fene li she na shi wemu je Yawutuu we, na wee shi wu be na ba da Kile na, Kile na pu pye sipiyitiime pu n'a daa wu wuu na. Lee wuu

* 3:6 Zhenzi 15:6; Orome Sheen 4:3

na pe Jozaama pe ya fenhε jo Ibirayima mu na: «Kilε na ba duba shi wu bεeri mu mu baraga ni.»*

⁹ Lee wuu na sipyaa sipya w'a daa Yesu na ge, Kilε na duba weefɔɔ mu ba w'a duba mε Ibirayima mu wu n'a daa wu funnɔɔ ni Kilε na wε.

¹⁰ Sipyaa sipya w'a giin na Kilε tudunmɔɔ Musa wo saliya wu wo jɔmehεε ki koo jaari funnɔɔ ni Kilε da ba wee jate sipyitiime ge, Kilε wo lanji w'a to weefɔɔ jɔnɔɔ ni; bani l'a ka na:

«Sipyaa sipya wu jε wu ya saliya wu jɔmehεε
ki bεeri koo jaari gbee ki jaarigana na-ε ge,

Kilε wo lanji w'a to weefɔɔ jɔnɔɔ ni.»*

¹¹ Ayiwa, l'a fiinnε yεrε na Kilε da já sipya wa shishiin jate sipyitiime Kilε tudunmɔɔ Musa wo saliya wu koo jaari baraga ni wε. Bani l'a ka na:

«Sipya wemu w'a tii ge, wee na ba jɔni sicuumɔ ta
n'a daa gbɔɔɔ ni.»*

¹² Ga sipya wemu w'a giin wu Kilε tudunmɔɔ Musa wo saliya wu yε wo koo jaari pye wu tadanja ge, n'a daa jε yafiin bε weefɔɔ mu wε; bani l'a ka na:

«Sipya ya yaa ma wee saliya wu bεeri koo jaari
ma na jɔni sicuumɔ ta.»*

¹³ Yesu Kirisa ya pa wèe shɔ saliya jɔmehεε ki wo lanji wu na. A wuyε pyaa di dugo wee lanji we tàan wèe tεge; bani l'a ka na:

«Sipyaa sipya p'a yirige suri tige ni na gbo ge,
weefɔɔ ya lanji.»*

¹⁴ L'a pye mu bε sanha kɔnhɔ duba wemu jɔmεε Kilε bi lo Ibirayima mu ge, wee di nɔ shi wusama bεeri na Yesu Kirisa baraga ni; na fara lee na sanha, Kilε ya Fεfεrε Munaa lemu bε wo jɔmεε lo ge, wù já lee bε ta n'a daa baraga ni.

Kilε ya jɔmεε lemu lo ge, Musa wo saliya wu da já lee fiin wε

¹⁵ Na cebooloo, n'a da jaha sheshεrε ta lo sipyii wo keree pyeganaa na. Ali sipya yε pyaa mehε kaa la jɔmεε lo, na li ka, na xhɔ na wu kabee taha kee wεnε ki na, sipya watii da ga já lee jɔmεε le kyεegi, kelee na la fara li na wε.

¹⁶ Kilε w'a bi jɔmεε lo Ibirayima ni wu kadugo yiri shi shen mu. Li ya ta ka Kilε Kafila wu ni na jo «wu ni wu kadugo yiri shi shεen» ma na giin sipyiɔnehεε kaa w'a byi wε, ga shi shen nigin yε kaa Kilε Kafila w'a jo na: «Wu ni wu kadugo yiri shi shen.»* Wee wu jε mε Kirisa.

¹⁷ Yemu n'a giin di jo ge, yee yi wa mε. Kilε w'a karijεεge jɔmεε lo Ibirayima mu. A yee xhuu shishεrε ni kelee taanri (430) di doro, a Kilε di na pa Kilε tudunmɔɔ Musa wo saliya wu tenε. Lee funnɔɔ ni, Kilε ya jɔmεε lemu lo Ibirayima mu ge, Musa wo saliya wu da já lee jɔmεε le kyεegi, kelee na li jomɔ pu jεri wε.

¹⁸ Ga cεn wemu Kilε ya gaan ge, wee da bi daa Kilε tudunmɔɔ Musa wo saliya wu baraga ni, wee tuun wu ni wee cεn wu bi da bye nige jɔmεε li wo

* 3:8 Zhenezi 12:3 * 3:10 Duterεnɔmε 27:26 * 3:11 Habakuki 2:4 * 3:12 Levitike 18:5

* 3:13 Duterεnɔmε 21:23 * 3:16 Zhenezi 13:15; Zhenezi 24:7

wu wε; na ta Kile d'a wu wo cεn wu kan Ibirayima mu ma ni, jomεε li baraga ni.

Lemu na saliya jomεhεε k'a kan wεe mu ge

¹⁹ Wee tuun wu ni saliya jomεhεε ki wo kakaan juŋo di jε leke wε? Ki kakaan juŋo ki jε, kapyegee kiimu ki jε ki ya bε Kile mu-i ge, kɔnhɔ wεe di kee cε. Ga kee saliya jomεhεε k'a yaa na pye wà, Kile ya jomεε li lɔ Ibirayima wo kadugo yiri shi shen wemu shizhaa na ge, fo wee ba ba. Mεlεkεε pu bi saliya jomεhεε ki kaan Musa mu, Musa di ki yu sipyii pu mu.

²⁰ Kayaama ya luu kaa lemu na ge, lee jε kabanja nigin kajii wε. Kile di jε wu yε nigin do.

²¹ Ta lee wa li shεε na Kile ya jomεε lemu lɔ ge, na Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya wu w'a lee jomεε li kaala ya? Bada! Saliya jomεhεε kii k'a kan ge, kee da bi da já da jɔni sicuumɔ kaan sipyii mu, wee tuun wu ni sipyii bi da já da byi sipyitiimεε Kile jaha tãan, saliya jomεhεε ki baraga ni.

²² Ga l'a ka Kile Kafila wu ni na jurumu wo fanha ke ki jε kɔnhɔ sipyii bεeri na. Lee funŋo ni Kile ya lemu wo jomεε lɔ ge, kɔnhɔ lee di gan n'a daa fεε pu mu pu n'a daa wu baraga ni Yesu Kirisa na.

²³ Ayiwa, Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya we, wee wu bi fεnhε pye wεe juŋo ni, yani n'a daa wu wu pa ge. A wee saliya we di gori yaha wεe juŋo ni fo na shε nɔ n'a daa wu shɛduun wu na.

²⁴ Lee funŋo ni a saliya wu bye wεe jaha covɔɔ, fo na shε Kirisa pye w'a pa; kɔnhɔ wεe di bye sipyitiimεε Kile jaha tãan n'a daa baraga ni.

²⁵ Ba ni n'a daa wu wo koo li d'a pa nime, wεe da já bye nige wee jahagbaacomɔ wu keŋε na wε.

²⁶ Bani yee bεeri ya pye Kile nagoo n'a daa baraga ni Yesu Kirisa na.

²⁷ Yee piimu bεeri p'a batize Kirisa wo karijεεge ki ni ge, yee ya jεri ba Kirisa yε pyaa jε wε.

²⁸ M'a pye Yawutu la, m'a pye shi watii shen la; m'a pye bulo la, ma shiin ya pye bulo wε la; m'a pye ná la, m'a pye cee la; le la shishiin niŋε jε nige wε. Bani yi bεeri ya jεri nigin Yesu Kirisa wo karijεεge ki funŋo ni.

²⁹ Ayiwa, yi bi jε Kirisa wuu, y'a pye Ibirayima wo nagoo. Kile ya cεn wemu wo jomεε lɔ Ibirayima mu ge, yi bε na ba wee ta.

4

¹ Yemu n'a giin di jo ge, yee yi wa mε. Pya wemu na ba cεn lɔ ge, na wu yaha wu nɔhɔpiire ni, waagi wa shishiin jε wu ni bulo tε ni wε, ali na li ta bε wee wu jε tofɔɔ wu wo yanmuyɔ yi bεeri kafɔɔ.

² Na wu yaha wu nɔhɔpiire ti ni, sipyii pu da da wu kaseri, na wu keree yari, tuun wemu tofɔɔ w'a gbegele yaha ge, fo wee tuun we bu shε nɔ.

³ Mu wεe bε di bye. Tuun wemu ni wεe bε bi bye ba nɔhɔpiire jε-ε ge, ke kɔnhɔ ke wo keree bulooro ni wεe di bye.

⁴ Ga Kile ya tuun wemu gbegele ge, ba wee ya pa nɔ wε, a wu wu Ja wu tun na pa. A cee di wu se. A wu bε di jé saliya jomεhεε ki wo fanha ki nɔhɔ ni.

⁵ Piimu pu bye saliya jomεhεε ki wo fanha ki nɔhɔ ni ge, kɔnhɔ wu pee juŋo wolo. A wεe di bye Kile nagoo.

⁶ Yee ya pye Kile nagoo, lee wuu na Kile ya wu Ja wu Munaa li tun l'a pa jé wεe zɔlɔɔ pu ni. Lee Munaa le w'a wu yiri: «Aba» Lee kɔri jε na: «Wù To».

⁷ Lee wuu na ma jε nige bulo wε, ga m'a pye Kile pya. Ba ni m'a pye Kile pya, w'a yanmuyɔ yemu jomεε lɔ wu nagoo pu mu ge, ma bε na ba yee ta.

Poli ya wu funḡo shaa ni Galasi sheen kaa ni

⁸ Taashiine ni, na yee ta yee sanha Kile ce we, peene yanmuyo ya wo buloo yee di bye, na ta yee peene yanmuyo ye di ne Kile ye pyaa we.

⁹ Ga nime yee ya Kile ce. Ne yaa na jo Kile ye ye w'a yee ce. Naha na yee di giin di guri yee koḡo yanmuyo baraga baa woyo ye feni we? Naha na y'i zhaa di yiye le yee nuḡo baa yanmuyo ye wo bulooro ti ni sanha we?

¹⁰ Yee ya cana nehe kii porḡo kii na, na fara yeye ya na, ni tege, ni yee, na yee jateni na toro yi saya taan.

¹¹ Ne lemu beeri pye yee mu ge, ne funḡo k'a pen jo lee beeri ganha ba bye nuḡo baa kaa we.

¹² Na cebooloo, n'a yi beeri, yi jeri ba ne ne we, bani neye pyaa ki be ya jeri ba yee ne we. Yee kunni ya ta kakuono la shishiin pye ne na we.

¹³ Yeeye pyaa ya li ce na yama p'a ne pye ne kori yee mu, na Kile Jozaama pu jo yee mu taashiine li ni.

¹⁴ Ali na li ta be ne wo yama p'a kanhama shan yee nuḡo ni, lee be na yee ya ta ne tanha, kelee na na she we. Ga yee ya ne co xuuni ba Kile wo meleke wa ne we, ma na da giin na neye pyaa ki ne Yesu Kirisa we.

¹⁵ Yee funyo bi sii taan wee tuun wu ni. A kee fundanga k'i gari mii we? Ne li ce nakaara baa jo li da bi da ja bye kunni, yee bi da zo na yi ne pyaa ki wolo na taga ne wogoo ki faa.

¹⁶ Wee tuun wu ni, ne na can jo yee nii na, lee l'a ne jeri yee pen nime ge?

¹⁷ Pii sipyii pii funḡo ki wa p'i yee naha jeri puye yiri. Ga pu wo fungaa le, lee di ya no we. P'a giin p'i ne ni yee laha wuye na, konho yee di daha pu feni.

¹⁸ Kaa lemu li ne nizaana ge, na yatenye waha lee kaa le feni, lee ya no. Li wa nago ne bu bye yee te ni tuun wemu ni, y'i na yatenye waha we, ga y'a yaa na yatenye waha tuun beeri ni.

¹⁹ Na nagoo, ne ne ba layama ne we, ali nime we be ni ne ne na yee laa ya fo Kirisa wo jaarigana le ga ba she jaa yee ni.

²⁰ Ne funḡo k'a sii pye fo na no yee yiri nime, konho di jo ni yi ni jogana la betii na, bani yee kaa l'a ne naha wo fo xuuni.

Sara ni Agari keree

²¹ Yee piimu p'a giin di daha Kile tudunmo Musa wo saliya nomehere ki feni ge, wee tuun wu ni kee saliya nomehere k'a yemu yu ge, yee ya yee nuri be-ge?

²² L'a ka Kile Kafila wu ni na jalaa shuun Ibirayima bi ta. Ja nigin wa wu bi ta bulozho na, na ja nigin wusama ta cee wa na wemu ne bulo we. Wee bye wuye pyaa wo sho.

²³ Bulozho w'a wu wo pya wu ta ba ce ya sii na nagoo taa we. Ga cee wemu w'a pye wu ne bulo we ge, wee ya wu wo pya wu ta lee tagana li na we. Kile w'a fenhe pya wu nomee lo wu mu, a wu na pa wu ta.

²⁴ Kori wa wu ne kii keree kii na, wee we. Pii ce shuun we, pee ne karijengee nomehere shuun. Karijengee nomee lemu l'a lo Sinayi faabobono ki na ge, buloo pu ne lee nomee li wo nagoo pee. Agari* wu ne ba lee karijengee nomee li ne we.

²⁵ Agari ne ba Sinayi faabobono ki ne we, Arabi ni. Wee Agari we wu ne ba nijaa wo Zheruzalemu kulo li ne we, bani sipyii piimu beeri pu ne Zheruzalemu ni ge, pee beeri ne saliya nomehere ki wo buloo.

* **4:24 Agari:** Pii w'a yu na Ajara kelee Ajaratu, kelee Jaara.

26 Ga Zheruzalemu wemu wu wa fugba we ni ge, wee jɛ bulo wɛ. Wee Zheruzalemu we wu jɛ wèe wo nu we.

27 Bani l'a ka Kile Kafila wu ni na:

«Cee we, mu wemu wu jɛ ma sanha pya ta ja-ɛ ge,
ma funɲɔ ki taan.

Mu wemu wu jɛ mu ya laa yama ce-ɛ ge,
ta xhuulo fundanga keɲɛ ni.

Bani p'a jaha wolo cee wemu ni ge,
wee wo nagoo pu na ba jɛɛ

Na toro cee we ni wu poo wu wo nagoo pu taan.»*

28 Lee wuu na, na cebooloo, yee kunni ya se na saha ni jomɛɛɔɔ li ni, ba Kile ya Ishaaga jomɛɛ lɔ mɛ Ibirayima mu wɛ.

29 Fo wee tuun wu ni, pya wemu Agari ya se ba cèe ya sii na nagoo seni-i ge, wee bi we wu pya wu kana, wemu w'a ta Kile Munaa li wo fanha ni ge. Lee ninunɔ l'a byi ali nijaa we be ni.

30 Ga yekɛ y'a ka Kile Kafila wu ni wɛ? L'a ka na:

«Bulozhɔ we ni wu ja wu kɔri.

Bani bulozhɔ wu wo ja wu ya yaa wu pinne
cɛn wu na ni we wu pya wu ni wɛ,

wemu wo nu wu jɛ wu jɛ bulo wɛ ge.»*

31 Na cebooloo, lee funɲɔ ni wèe ya ta pye bulozhɔ wu wo nagoo wɛ, ga cee wemu wu jɛ wu jɛ bulo wɛ ge, wee wo nagoo wèe jɛ.

5

Kirisa ya wèe pye wùye wuu

1 Kirisa ya wèe jɲɲɔ wolo, kɔnhɔ wù sii pye wùye wuu can can na. Lee wuu na, yi la le yiyɛ ni, y'i gori yaha pee yahama pe ni. Yi ganha bu da guri nige kadugo di ba yiyɛ le sanha bulooro ni wɛ.

2 Nɛ Pɔli, n'a da yi jo yi mu, yi bu daa na yi tadaɲa pye cekɔɔnrɔ, wee tuun wu ni Kirisa ya lemu beeri pye yi mu ge, lee da yaaga jɔ yi na wɛ.

3 N'a da guri di yi jo yi mu sanha jo sipyaa sipya w'a wuyɛ kan p'a kɔn ge, weefɔɔ ya yaa w'a Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya jomɛɛɛ ki beeri koo jaari w'a fani.

4 Yee piimu pu wa Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya wu koo jaari, na giin na wee wo koo jaari funɲɔ ni Kile da ba yee jate sipyitiimɛɛ wuyɛ naha taan ge, yee ya yiyɛ waa laha Kirisa na. Yee niɲɛ jɛ nige Kile wo niime wu ni wɛ.

5 Wèe kunni, tadaɲa wa wèe mu na jo Kile na ba wèe jate sipyitiimɛɛ wuyɛ jaha taan, bani wèe wa daa Kirisa na. Lee wo sigimɛ ni wèe jɛ Kile Munaa li baraga ni.

6 Sipya wemu bu bye ni Yesu Kirisa ni karijɛɛɛ ni, wufɔɔ ya cekɔɔnrɔ pye yoo, wu shiin yaa cekɔɔnrɔ pye-e yoo, lee la shishiin niɲɛ jɛ wɛ. Ga lemu li jɛ kagbɔɔ li ge, lee li wa na jo wèe pu dà wu na. Wee n'a daa we ya yaa na wuyɛ sheɛ taanjɛɛɛ funɲɔ ni.

7 Yee shegana li bi jɔ xuuni n'a daa wu koo li ni. A jɔgɔ di ba yi yerenɛ, na yi kurunɲɔ can wu koo na wɛ?

* 4:27 Ezayi 54:1 * 4:30 Zhenezi 21:10

⁸ Kile wemu w'a yee yiri, na yee pye wuyε wuu ge, yee kunni ya dà li na na ke fungɔngɔ ke ka tuugo ya yiri wee yiri wε.

⁹ Ta yee ya li cε na jo: «Shizhenherε nifenhεfenhεnεε ki ma myedɔnhɔɔ bεeri pye k'a fugɔfugɔ yiri wε?»

¹⁰ Ga lee bε na, nε dà li na Kafɔɔ ni, jo fungɔngɔ katii wa da digi yi mu wε. Ga sipya wemu w'a ma ni piinne ki ni ge, wu pye sipyituugo bεeri, Kile na ba kiiri kɔn wu na.

¹¹ Na cebooloo, li da bi da nago cekɔnrɔ ti wo keree nε bε ya yu, nago ma bu cekɔnrɔ pye lee na já ma shɔ, pu bi da da nε kana nige wε. Yesu Kirisa wo korikoritige ki wo xu wu wo yεε li bε nε byi ge, lee bε bi da waha sipya wa shishiin na wε.

¹² Sipyii piimu p'a yee piinne mε ge, pee ya mεhe yaa na sii kɔn laha yee na fεεε.

¹³ Yee kunni na cebooloo, Kile w'a yee yiri, na yee pye yiyε wuu. Ga yi ganha bu da lee pye kapɔɔ yi da yi wo nidaan keree pyi wε. Ga y'a kapyenεε pyi yiyε mu ni taanɔεε ni.

¹⁴ Bani Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya jɔmehεε ki bεeri wa daa le jɔmεε nigin we funɔɔ ni na: «Ma sipyijii wu taan ma mu ba mayε pyaa ki jε wε.»*

¹⁵ Yi bu daa na yiri yiyε feni ba nanja yaaya jε wε, na yiyε conɔ na xhaa, na yiyε pahala wε. Yi bu bye y'i ya kasεεε yaha yiyε na wε, yi na ba yiyε kyεεgi xho.

Sipya nidaan ni Fεεε Munaa nidaan

¹⁶ N'a da yi jo waha yi mu jo y'a jaari Kile Munaa fanha ni. Lee bu bye, wee tuun wu ni yi da daha nige yiyε pyaa wo nidaan keree feni wε.

¹⁷ Bani lemu li jε sipya wo nidaan ge, lee jε Kile Munaa wo nidaan wε. Kile Munaa li bε wo nidaan di jε sipya bε wo nidaan wε. Ye shuun we ya bεni wε, lee funɔɔ ni yee funɔɔ ma bye yi da keree kiimu pyi ge, yee da já da kee pyi wε.

¹⁸ Ga Kile Munaa li bu yee jaha co, wee tuun wu ni Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya jɔmehεε ki fanha da bye nige yee na wε.

¹⁹ Na ta keree kiimu ki jε sipya wo nidaan keree ge, kee ya fiinne. Kee ki wa mε: Dɔdɔɔɔ, cemɔhɔɔ, shiige baara keree,

²⁰ yapergaanra ni siganma, makɔɔ, yokɔnrɔ ni jεpεen, loyiriguunɔ, nakaara niguuro, beganhara ni waagi,

²¹ jεgbɔɔ, singbaa, laara keree ni ki tuugo keree. N'a da yi jo waha yi mu ba n'a tee yi jo toro yi mu wε, jo sipyii piimu p'a kii keree kii shi pyi ge, jo wee wa shishiin da ga jé bada Kile wo saanra ti ni wε.

²² Ga Kile Munaa ya keree kiimu leni sipya zɔ ni ge, kee jε: taanɔεεε, fundanga, jɔnɔnε, loxulo, jubenε, saama, jɔmεε fεεε,

²³ Iotaan, ni na já mayε na. Saliya wa shishiin da já kii keree kii kaala wε.

²⁴ Bani piimu bεeri pu jε Yesu Kirisa wuu ge, pee bεeri ya pu wo ceepuuro lakuunɔ ni ti nidaan keree ki bεeri pinne kori ni Yesu ni korikoritige ki na.

²⁵ Kile Munaa l'a jii sicuumɔ nivomɔ kaan wèe mu. Lee wuu na, wèe bε ya yaa na Kile Munaa li yaha l'i wu jaha co.

²⁶ Wù ganha ba wùye pele wε! Wù ganha ba jɔyegere keree pyi wùye na wε! Wù ganha ba jεpenkeree pyi wùye na wε!

* 5:14 Levitike 19:18; Marika 12:31

6

N'a daa fεε ya yaa na puyε tεri

¹ Na cebooloo, yi ba sipya wa ta wu na kakuuηoo pyi, yee piimu p'a jaari na sahanji ni Kile Munaa li wo jidaan wu ni ge, yee pu weefoo yeri ni loxulo ni. Yiye pyaa be di kaseεge yaha yiye na, kōnhō yi be ganha ba jin nōwuuro ni wε.

² Y'a yiye juηo tuguro luu! Yi ba lee pyi wee tuun wu ni yi na da Kirisa wo saliya wu wo jōmehεε ki koo jaari.

³ Sipya wa ba wuyε wii na wee w'a pōrō pusamaa na, wuyε weefoo ya faanna, bani wu jε yafiin be wε.

⁴ Wa beeri ya yaa na wu torogana li seeri xuuni, wu bu wu keje nibyegee ki ta k'a jō, wee tuun wu ni, wu na funjō taan kee nibyegee ki wuu na. Wu ya yaa w'a kee luu w'a daanna ni watii wo nibyegee ni wε.

⁵ Bani wa beeri na ba yere ni wu labye fiin ni Kile jaha tāan.

⁶ Piimu p'a yi taanni Kile Jomō pu ni ge, y'a yaa y'a pee tahaa kaan yi keje yaηmuyō nijeye yi beeri ni.

Ma bu lemu nugi, lee ma da ba gōn

⁷ Yi ganha ba yiye faanna-ε de! Sipya ya zheheni Kile na wε. Ma bu lemu nugi, lee ma da ba gōn.

⁸ Ma ba mayε pyaa wo jidaan lakuuηō keree pyi, wee tuun wu ni ma na ba xu ta lee wo kuduun. Ga ma ba Kile Munaa jidaan kere pyi, wee tuun wu ni ma na ba jli sicuumō nixhōbaama ta lee wo kuduun.

⁹ Wū ganha bu da ganha kasaηaa bye tāan wε, bani wū bu bye wū ya yatenyε gbo lee bye tāan wε, wū na ba li kuduun ta wu taduun ni.

¹⁰ Wee tuun wu ni, na li pyeduun yaha wū mu, w'à yaa w'à kasaηaa pyi sipyii beeri na. Wū cebooloo piimu ni wū jε n'a daa wu ni ge, pee susu na w'à yaa na kasaηaa ki pyi.

Nōxōrō kafila

¹¹ Ayiwa, go y'a kii kamapyaa nigbōhōo kii jaa gε, neyε pyaa k'a kii ka na tun yi mu.

¹² Sipyii piimu p'a giin pu tōn di daan sipyii mu ge, pee p'a yee fōri na fo yee bu cekōnrō pye. P'a lee pyi kōnhō sipyii ganha ba pu kana wε, bani pu ba yu na Kirisa na xu korikoritige ki na, na lee wo baraga ni sipya da já zhō, sipyii na da pu kana.

¹³ Na ta pee piimu p'a kōn ge, pee ya ta na Kile tudunmōo Musa wo saliya wu korogoo ki beeri jaari wε. Ga p'a giin yee di cekōnrō pye, kōnhō p'i da puyε pele na yee ya sōo na daha pee feni.

¹⁴ Ne kunni wa da ga kaa la shishiin kaa taga nayε pele wε, fo wū Kafōo Yesu Kirisa wo korikoritige ke. Kee korikoritige ke wuu na, kōjō yaηmuyō beeri y'a jeri ne mu ba yaxuyo jε wε, a ne be di jeri ba gbo jε wε yee kōjō yaηmuyō yi mu.

¹⁵ M'a cekōnrō pye la, ma ya cekōnrō pye-e la; lee la shishiin niηε jε wε. Niifeεε nivōrō temu Kile ya gaan wēε mu ge, tee ti jε kagbōo le.

¹⁶ Piimu beeri p'a tee niifeεεε nivōrō ti koo jaari ge, Kile wo jajiηε ke, ni wu jijaara te ti tigi pee beeri na, na fara Kile wo Izirayeli wu na, wee wemu wu jε Kile wo nagoo pu ge.

¹⁷ Ayiwa na co niηaa na, sipya wa shishiin ganha ba na jaha wεreηε nige ni lee kaa ni wε, bani fε pe pu wa ne ceeseεge ki na ge, pee ya li shεε na Yesu wo bulo ne jε.

¹⁸ Na cebooloo, wù Kafɔ Yesu Kirisa wo niime we wu kori yaha ni yi ni. Amiina.

Efese Sheen

Tudunmoo Pali ya semε wemu tun Efese sheen mu ge

Jogoye mu we semε we d'a tun we?

Efese egilizi wu mu Pali ya we semε we tun, ga wu funno ki bi bye we semε we di galaa Azi fiige ki egilizii pu beeri ni, kee kemu ninaa wogo p'a byi Turuki ge. Yee taanri Pali ya pye Efese kulo li ni, wee xuu wu wo kugboo l'a bye lii.

We semε we kakana nuna

Pali w'a Efese egilizi wu noho shan. Wu labyejii p'a wu tege na Kile Jozaama pu jo Azi fiige ki beeri ni (Kapyegee 19:10).

Na Pali yaha kaso wu ni Orome kulo li ni, a Epafirasi di she wu yiri, na she wu pye na tudunmoo kafinejuu p'a pu wo kalaakuumoo wu no co Efese kulo li ni. A Pali di semε tun Efese egilizi wu sipyii pu mu, na pu funno to, na pu le koo ni, na pu tii na foro kalaakuumoo wu taan.

Semε wu kafila nugboyo

Efese Sheen 1—3 Kile wo keree ki tenegana li kaa Pali ya yu: Shi wemu je Yawutuu we, pee ni Yawutuu p'a pinne pye kroon nigin sheen Kile mu Yesu Kirisa wo xu wu baraga ni.

Efese Sheen 4:1—6:9 Egilizi w'a yaa na Kile koro li jaari jaarigana lemu na ge, lee ya jo fiinne.

Efese Sheen 6:10-20 Pali ya we funno to na we pu Kile wo kashen yagboyo yi lo, wu da yogo ki kroon Shitaanni na.

Efese Sheen 6:21-24 Pali ya Efese Sheen shaari sanha.

Fo mujuu

¹ Ne Pali, ne je Yesu Kirisa wo tudunmoo Kile jidaan funno ni. Kile ya yee piimu pye feefe, yee di daa Yesu Kirisa na [Efese kulo li ni] ge, yee mu ne we semε we tun.

Ne yi shaari:

² Wu To Kile ni wu Kafoo Yesu Kirisa wu niime ni jajiye kan yi mu.

Niime wemu Kile ya gaan Yesu wo n'a daa fee pu mu ge

³ W'a wu Kafoo Yesu Kirisa To Kile soni! Kile Munaa li wo duba wemu beeri wu je fugba we ni ge, w'a wee beeri kan we mu Kirisa wo karijege ki ni.

⁴ Kile ya we naha bulo Kirisa wo karijege ki ni na ta konjo sanha ya we. Konho wu bye feefe, wu bye jaagi baa fee wuye pyaa naha taan.

⁵ Kile ye pyaa ya fenhe kee fungongo ke yaha wuye mu wu wo taarijege ki funno ni, na we pye wu kan na nagoo Yesu Kirisa wo karijege ki funno ni. Lee l'a pye wu jidaan kaa wu wo saama pu funno ni.

⁶ W'a Kile soni wu niime wu wuu na, w'a wemu loolo wu na ma ni wu jidaan Ja wu baraga ni ge.

⁷ Kirisa wo karijege ki funno ni we ya sho wu shishan pu baraga ni. A we jurumu wu beeri di yafa we mu na be ni Kile wo tene baa niime wu ni.

⁸ W'a wee niime wu kan na jehe fo xuuni we mu ni fungongo feefe tuugo beeri, ni laje tuugo beeri ni.

⁹ W'a bi lee kanmohono le bye funno yaha wuye mu, konho wu ba lee pye wu wo saama pu funno ni Kirisa baraga ni. Lee kanmohono le, w'a lee she we na.

10 W'a li yaha wuyε funɲo ni na kee keree kii pyeduun ba nɔ, wu yaɲmuyɔ yi beeri pinne, fugba woyo ye fara ɲiɲε ke woyo ye na, Kirisa di bye yi beeri ɲuɲɔfɔɔ.

11 Lemu wo ɲomεε li bi lo wèe mu ge, wèe ya wù taa ta lee ni Kirisa wo kariɲεεge ki funɲo ni, bani Kile ya wεri wèe ɲaha bulo fo taashiine li ni, na saha ni wu wo keree ki tenεgana li ni. Kile di wu keree beeri pyi na saha ni wuyε pyaa nidaan ni.

12 Wee tuun wu ni w'a Kile sɔni wu saama pu wuu na, wèe piimu p'a pye shenshiilee na Kirisa pye wù tadanɲa ge.

13 Yee be, ba yee ya can jomɔ pu logo wε, pee pemu pu ɲε ɲuwuuro ti wo Jozaama pu ge, a yee di dà Kirisa na. A Kile di wu wo fe pu kpon yee na. Pee ɲε Fεfεεε Munaa le, lee lemu wo ɲomεε l'a lo ge.

14 Fεfεεε Munaa li ɲε wèe wo cεn wu yashiige, na li shεε na wèe na ba jé wu ni. Wee cεn we na ba wèe ɲuɲɔ wolo fεfεεε canɲa ka. Lee wuu na w'a Nɔɔɔ Fɔɔ Kile sɔni!

Pɔli wo Kile-ɲεεge

15 Lee na ba ne logo na yee ya dà Kafɔɔ Yesu na, fεfεεε wuu pu beeri be kaa di dan yee ni wε,

16 a ne fungɔngɔ yaha yee na na wo Kile-ɲεεge ki ni. Ne Kile ɲεeri tuun beeri ni yee mu, na baraga tεri wu na yee wuu na.

17 Wù Kafɔɔ Yesu Kirisa To Kile we, Kile-gbɔtabaaga ke, ne li shaa wu mu jo wu fungɔngɔ fεεε kan yi mu, wu wuyε she yi na, kɔnhɔ y'i já wu cε fiɲɲε.

18 Ne li shaa wu mu jo wu yi fungɔnyɔ mugɛ, w'a yi yiri tadanɲa kemu kaa na ge, kɔnhɔ y'i kee keree cε. Cεn nɔɔɔ wo wemu w'a gbegele yee ni wu fεfεεε nagoo pusamaa kaa na ge, kɔnhɔ y'i wee be wo naafuugbo wu ɲuɲɔ kana cε.

19 Tεhεne baa sefεεεε temu be ti ɲε Kile ni na ɲaha tii ni n'a daa fεε pu beeri ni ge, kɔnhɔ y'i tee be cε.

20 Kile ya tee tεhεne baa sefεεεε te she Kirisa ni, w'a wu ɲε na yeege xu ni, na wu tenε fugba we ni wuyε kanige cε.

21 Kile ya wu tenε ɲuɲɔ fεεε ti beeri ɲuɲɔ ni, ni sefεεεε ti beeri, ni fanha ki beeri, ni saanra ti beeri ɲuɲɔ ni. Kile ya wu tenε yaɲmuyɔ yi beeri ɲuɲɔ ni. Ke kɔɲɔ ke wo yaɲmuyɔ yi ye be we, ga kɔɲɔ kemu k'a ma ge, kee be wo yaɲmuyɔ yi ɲuɲɔ ni.

22 Kile ya yaɲmuyɔ yi beeri tirige yaha Kirisa nɔhɔdaan, na wu pye Egilizi wu ɲuɲɔfɔgbɔ.

23 Egilizi wu wu ɲε Kirisa wo ceepuuro te. Kirisa w'a wu ɲini, na wu pyi wu ɲɔ na fani.

2

Na foro xu ni, na jé ɲii sicuumɔ ni

1 Yee tɔɲaa wuu bye ba xuu ɲε wε, yee tiibaara ni yee jurumu w'a lee pye.

2 Yee tɔɲaa wuu bi ɲaari ke kɔɲɔ ke wo ɲaarigana na, na daha mu-naakuuɲɔ ki wo ɲuɲɔfɔɔ wu feni, lee munaa lemu l'a baari pyi n'a she fεε pu funyɔ ni ge.

3 Wèe ni pee beeri pu bye kariɲεεge ni, na taha wù wo lakuuɲɔ ke feni, na wùye pyaa wo nidaan ni wùye pyaa wo fungɔnyɔ keree pyi. Lee funɲo ni Kile wo loyire le li bi da ba nɔ wèe na ba pusamaa ɲε we.

4 Ga Kile wo nijaara t'a pele fo xuuni! Wèe ya taan wu mu taangana lemu na ge,

5 lee wuu na w'a wèe ni Kirisa pinne je shiizhan na wèe yaha wèe na bi bye be xuu wù wo jurumu wu wuu na. Kile wo niime wu ye pe gbòòò ni yee ya shò.

6 Wèe ni Yesu Kirisa wo karijege ki funjò ni Kile ya wèe pinne je, na wèe pinne teje be ni wu ni fugba wu ni.

7 Tèhene baa niime wemu w'a she wèe shizhaa na wu wo saama pu funjò ni Yesu Kirisa baraga ni ge, w'a li pye mu kònhò wee tèhene baa niime we di da zheè w'a fiinne cabaya yi na.

8 Bani Kile wo niime wu ye nigin pe gbòòò ni yee ya shò n'a daa baraga ni. Lee ya ta yiri yeeye pyaa yiri we, Kile wo loolodaa l'a pye lere.

9 Lee ya ta pye yee wa shishiin wo kapyegee baraga ni we, kònhò wa shishiin ganha bu tabaara le wuye ni we.

10 Kile w'a wèe yàa. Yesu Kirisa baraga ni Kile ya wèe da kapyegee nizaanaa kaa na, kee kiimu w'a bi gbegele kònhò wèe di ba já w'à kee pyi ge.

Shi wusama ni Yawutuu p'a jeri pye nigin Kirisa baraga ni

11 Yee ya ta pye Yawutuu we. Yawutuu pu p'a cekòònrò ti pye ge, pee di yee pyi cekòòbaalaa, na ta pee wo cekòònrò t'i je sipya wo kenje fe. Yi yi funyò yaha nidogo ni taashiine li wo torogana li ni.

12 Yee bi sanha Kirisa ce wee tuun we ni we. Taa bye yee mu Izirayeli wo nagoo pu niye ni we. Kile ya karijege jomehere kiimu lo ge, yee bi bye kee nabuun. Tadaña bye yee na we, Kile be di je yi mu ke kòjò ke na we.

13 Ga nime, yee piimu sanha ki bi lii Kile na ge, yee ni Yesu Kirisa wo karijege ki funjò ni yee ya wu teje Kirisa wo shishan pu baraga ni.

14 Bani Kirisa ye pyaa k'a pa ni janiye ni wèe mu. Shi wemu je Yawutuu we, w'a wee shi we ni Yawutuu pu beeri pinne na pye nigin. Kasòògò ke ki bi pu waagi laha puye na, na pu pye peen ge, w'a kee shan laha wà.

15 W'a Yawutuu pu wo saliya we ni wu jomehere ki beeri yirige laha wà, kònhò wu Yawutuu ni shi wusama pinne wu wo karijege ki baraga ni, wu pu pye shi nigin wemu je nivomò ge, w'i janiye le pu te ni.

16 Wu na xu korikoritige ki na, lee wo baraga ni w'a pu shuun wu pinne, na pu pye ceepuuro nigin, na be le pu ni Kile te ni. A tee peenre t'i xhò korikoritige ki baraga ni.

17 Piimu p'a lii, ni piimu p'a teje ge, w'a pa janiye ki jomò jo pee beeri mu.

18 Bani Yawutuu fara shi wusama na, Kirisa gbòòò ni wèe wa beeri da já vulo To Kile na Fefere Munaanunò li baraga ni.

19 Lee wuu na do, yee je nige nabuun kelee nadadiinme we. Ga yee ni Kile wo nagoo p'a jeri nime fiinujò nigin nagoo. Yee ya jeri Kile wo puga ki sipyii.

20 Nòhò shanma pemu na p'a yee yereje ge, pee je tudunmò pee, ni Kile wo tudunmò pu wo pe, Yesu Kirisa ye pyaa di je gunjii li kagerenje ke.

21 Puga ki beeri na kiye co, na yere Kirisa wo karijege ki ni. K'a bye Fefere ti beeri wo fefere xuu we Kile mu.

22 Kirisa wo karijege ki funjò ni yee be ya pinne faanri ni pusamaa ni, kònhò y'i bye puga, kemu je Kile tateenge wu Munaa li gbòòò ni ge.

3

Labye wemu ya le Pòli kenje ni shi wusama te ni ge

¹ Lee wuu na yee piimu pu jɛ shi watii ge, Yesu Kirisa wuu na p'a nɛ le kaso ni yee wuu na.

² Kile ya labye wa kaa le nɛ kenɛ ni wu niime wu baraga ni yee wuu na. Yee ya wee kaa logo.

³ Kile ya wu kanmohɔnɔ li she nɛ na, nɛ fɛnhɛ kafilakaya ya taga yee jo na semɛ wu ni.

⁴ Yi ba wee xuu wu kalaa, yi na li ja wà na nɛ Kirisa wo kanmohɔnɔ li cɛ xuuni.

⁵ Lee kanmohɔnɔ li ya ta she tapaa wo sipyii pu na wɛ. Ga nime Kile ya li she fɛfɛɛɛ tudunmɔɔ ni Kirisa wo fɛfɛɛɛ tudunmɔɔ pu na Fɛfɛɛɛ Munaa li kenɛ feni.

⁶ Lee kanmohɔnɔ li le: Shi wemu jɛ Yawutuu wɛ, pee ya pinne taa ta ni Yawutuu pu ni Kile Jozaama pu baraga ni Kile wo cɛn wu ni, w'a wemu gbegele wu nagoo pu mu ge. Pu beeri ya jɛri ceepuuro ninuuro ti wo yatenye, a pu be di taa ta Kile wo jɔmɛ li ni, w'a lemu lɔ Yesu Kirisa baraga ni ge.

⁷ Nɛ pye Jozaama pu wo jovɔɔ na saha ni Kile wo niime wu loolodaa li ni, w'a lemu kan nɛ mu wu sefɛɛɛ ti baraga ni ge.

⁸ Nɛ wemu wu jɛ Kile wo fɛfɛɛɛ wuu pu beeri kadugo yiri wo ge, a Kile di niime kan nɛ mu, kɔnhɔ nɛ da Kirisa wo tɛhɛnɛ baa saama pu kaa yu shi wusama mu, wee wemu jɛ Yawutuu wɛ.

⁹ Yanmuyɔ yi beeri yaavɔɔ Kile bi kaa lemu ηmɔhɔ fo taashiine ni ge, w'a jo nɛ wu lee wo keree pyegana jo fiinne.

¹⁰ Nuɔɔ fɛɛɛ ni sefɛɛɛ te ti jɛ fugba wu ni ge, kɔnhɔ tee di já Kile wo fungɔngɔ fɛɛɛ nigbɔɔɔ ti cɛ cegana beeri na nime, Egilizi wu baraga ni.

¹¹ W'a lee pye na saha ni wu keree ki ni, w'a bi kiimu gbegele fo taashiine li ni, na ba ki pye wu Kafɔɔ Yesu Kirisa ni ge.

¹² Yesu wo karijɛge ki funɔɔ ni wɛɛ da já lowaa ta, na fulo Kile na fyaara baa, n'a daa gbɔɔɔ ni Yesu na.

¹³ Lee wuu na n'a yi jɛri jo kanhama pemu p'a nɔni nɛ na yee wuu na ge, jo pee ganha bu da yi fungɔnyɔ kyɛegi wɛ, bani pee kanhama pu jɛ nɔɔɔ yee mu.

Pɔli wo jɛɛge ke

¹⁴ Lee wuu na nɛ nuguro sinni To Kile jaha tãan, na wu jɛri,

¹⁵ wee wemu w'a kpɔnhɔɔ ki beeri da ge, fugba wogoo ki fara jɛnɛ wogoo ki na.

¹⁶ Nɛ wu jɛri jo wu fanha kan yi mu, wu yi logoo waha wu Fɛfɛɛɛ Munaa li gbɔɔɔ ni, na saha ni wu tɛhɛnɛ baa nɔɔɔ wu ni.

¹⁷ Kirisa di diin yi zɔlɔɔ pu na n'a daa baraga ni, kɔnhɔ yi niyɛ di juri, see see taanɛge ni!

¹⁸ Yi ni Kile wo fɛfɛɛɛ wuu pu beeri di já kee taanɛge ke jɔdaa, ni ki kadaa, ki jubile ni ki jogi juɔɔ kana cɛ.

¹⁹ Yi Kirisa wo taanɛge ki cɛ, kee kemu k'a ye cɛmɛ pu beeri na ge, kɔnhɔ yi jɔ di fa ba Kile jɛ wɛ.

²⁰ Ayiwa, wɛɛ ya yanmuyɔ ya jɛri Kile mu, kelee na wu funyɔ kɔɔn ni yi kaa ni xuuni. Kile na já yee kan wɛɛ mu, ali fo na doro bɛ wɛɛ wo fungɔngɔ ki tãan wu sefɛɛɛ ti baraga ni. Tee sefɛɛɛ te t'a labye pyi wɛɛ funyɔ ni.

²¹ Nɔɔɔ w'a deri wee ni Yesu Kirisa na Egilizi wu ni fo gbee! Amiina.

4

Niginre temu t'a daa Yesu Kirisa baraga ni ge

1 Lee wuu na ne yi jɛɛri, ne wemu wu jɛ kaso ni Kafɔ wuu na ge, jo y'a yiri lemu na ge, y'a lee koo jaari.

2 Yi yiye tirige ni lotaan, ni loxulo ni! Yi da yiye ɛri ni taanɛɛge ni!

3 Niginre temu t'a daa Fɛɛɛɛ Muna li ni ge, yi la le y'i gori yaha tee ni jɛɛni ki funɔ ni, kee jɛɛni kemu k'a yi pɔ yiye na ge.

4 Ceepuuro nigin ti jɛ, ni Fɛɛɛɛ Muna nigin, ma na jo ba Kile ya yee yiri me tadanja nigin wuu na we.

5 Kafɔ nigin ye wu jɛ, ni n'a daa nigin, ni batizeli* nigin.

6 Kile nigin ye be wu jɛ. Wɛe beeri To wu jɛ wii, wee wu jɛ wɛe beeri jɛni, na jɛ wu beeri te ni, na jɛ wu beeri funɔ ni.

7 Ga w'a niime kan wɛe beeri nigin nigin mu, na saha ni Kirisa wo loolodahaa ki jɛni kana ni w'a kiimu kan wɛe mu ge.

8 Lee wuu na Kile Kafila w'a jo na:

«Ayiwa, w'a dugi na kari fugba wu ni,
na sipyii pii co na pye buloo,
na loolodahaa kan sipyii pu mu.»*

9 Ma bu logo na w'a dugi, lee ya li shee na w'a bi tigi be fo jɛni ke nɔhodaan.

10 Wemu w'a tigi ge, wee ninumɔ w'a dugi fo fugba lii lii we ni, kɔnhɔ wu kɔni ke beeri ni ni wu wo sefɛɛɛ ti ni.

11 Wee w'a loolodahaa kan sipyii pu mu, a pii di bye Yesu wo tudunmɔ, a pii di bye Kile tudunmɔ, a pii di bye Jozaama pu joveɛ, a pii di bye karamɔɔ ni kalaati.

12 Kɔnhɔ wu Kile wo fɛɛɛɛ wuu pu gbegele Kile wo labye wu kaa na, la di da faraa Kafɔ wo Egilizi wu na.

13 Lee funɔ ni wɛe beeri da ja binne na bye nigin n'a daa fɛɛɛ ni Kile Ja wu je wu ni. Wu beeri na sii kɔni fo na bye sipyii, piimu jɔ ya fa ba Kirisa jɛ-ɛ ge.

14 Ayiwa wɛe da bye nige nɔhɔpiire, kalaakuumɔ tuugo beeri wo kafɛɛge na pu luu na gbee nanmahara fɛɛ keɛ kurogo we. Bani pee ya sipyii piinne ni pu wo shizhiinne pu ni.

15 Ga wu ba can yu taanɛɛge funɔ ni, wu na ba gɔɔ na se Kirisa mu. Wee wu jɛ Egilizi wu jɛni ke.

16 Ceepuuro ti beeri t'a kemɛ gbegele na pye nigin wee baraga ni. Ti yatɛnye yi beeri y'a yiye co na jɔ xuuni yatɛzɔgomɔ pe ni, na saha ni yi beeri nigin nigin wu wo labye wu ni. Lee legana le na ceepuuro ti beeri ya legi, na baraga ta taanɛɛge funɔ ni.

Nifɛɛɛ nivɔɔ Yesu Kirisa ni

17 Ayiwa, yemu n'a da jo di waha yi mu Kafɔ mɛge na ge, yee yi wa mɛ. Yi ganha ba jaari nige ma na jo ba Kile cebaalaa pii wa jaari na sahanji ni pu wo jɛni baa funɔni ye ni we.

18 Nibiige ni pu jɛ. Taa jɛ pu mu Kile wo jɛni sicuumɔ pu ni we, bani pu niwewaa l'a pu jɛni kaacebaalaa.

19 Shiige pile be jɛ pu na we, fo p'a puyɛ yaha nɔhɔmɔ na, na gburogi na dɔdɔɔ tuugo beeri pyi ni jɛgbɔ.

* **4:5 Batizeli** Kiriceɛn mu na ma mini yeege lɔhɔ ni. Ga li kɔri ye pyaa jɛ na p'a pinne ni Yesu ni wu xu ni wu jɛ wu na. * **4:8 Zaburuu 68:19**

²⁰ Ga kalaa we yee ya ta Kirisa wo shizhaa na ge, yee ya ta lee ja wee ni-
de!

²¹ Li bu she da nago kanna y'a wu kaa tii logo kunni; can we wu je Yesu ni
ge, li bu da nago kanna y'a kalaa na saha ni wee can we ni,

²² Wo yi bu yi yahagana nilεε li yaha. Lee wo lakuuηo ke k'a sipya faanna,
na ma kyεεgi.

²³ Lee na fo yi hakilee pee, ni yi fungonyo yi beeri bu jeri na pye nivoyo.

²⁴ Yi yahagana nivono lo, y'i bye Kile wo jaa we. Y'i bye sipyii piimu p'a tii
ge, y'i bye sipyisaamaa. Kile wo can wu baraga ni lee wa daa.

²⁵ Lee wuu na yi kafineye yaha, yi da can yu yiye mu, bani we beeri p'a
pinne na bye ceepuunuuro wo yatenye.

²⁶ Yi logoo bu yiri, yi ganha bu da jurumu pye we! Yi ganha bu canja yaha
ki to kee loyirigee ki ta yi ni we!

²⁷ Yi ganha bu da tajege kan Shitaanni mu we!

²⁸ Wemu wu bye nagaa ge, wee wu nagaara ti yaha, wu da kapyenεε pyi ki
pyegana na wu keye yi na, konho wu be di da daa, wu da la baa fee pii kaan.

²⁹ Joguumo pa shishiin ganha ba foro yi jayo ni we, fo jom o nizaama, pemu
na ja la fara sipyii piitilee wo baraga na, na saha ni pu mago ni, na samohoro
leni pu logoveε ni ge.

³⁰ Yi ganha ba Kile wo Fεfεεε Munaa li luu yirige we. Lee li je Kile wo fe pe
yee na, na weε wo juwuuro ti canja ki sigee.

³¹ Yi funguuno yaha, yi ganha ba loyirigee koni we, yi ganha ba yi logoo
yirige we, yi kafilajehere te yaha, yi ganha ba sipyii meye kyεεgi we, yi kuumo
tuugo beeri yaha!

³² Y'a kasaanja pyi yiye na, y'i da juηo jaari yiye na. Y'a yi jurumu wu
yafani yiye mu, ba Kile be ya yi wo jurumu wu yafa yi mu Kirisa wo karijεεge
ki ni we.

5

Kpeεnge ki wo jara li keree

¹ Kile w'a weε yiri na pye wu nagoo, lee wuu na ne yi jeri jo y'a jaari
jaarigazaana na lemu l'a dan Kile ni ge.

² Y'a jaari taanjεεge ni ba Kirisa je we. Weε kaa ya taan wu mu, a wu wuye
kan na pye saraga weε wuu na, kee kemu kaa ya taan Kile ni ba nudanga
yawurire je-ε ge.

³ Dodooro, ni nohom o tuugo beeri, ni jεgboo, le la shishiin mege be yere ya yaa
na yiri yee te ni we. Kile wo fεfεεε sipyii pu ya yaa ni lee la shishiin ni we.

⁴ Shiige baara jom o, ni juηo baa jom o, ni kafilanoro be ya jo tajogo ni we.
Yi sii y'a Kile soni ye!

⁵ Yi li ce fiinne na jo dodo, ni nohom o pyevoo, ni jεgboo foo, wee wa shishiin
wa da je Kirisa ni Kile wo saanra te ni we. Jεgboo ni yaperεgaanra beeri nigin.

⁶ Yi ganha bu sipya wa shishiin yaha wu yi piinne ni juηo baa jom o ni we.
Kee keree kii k'a Kile wo loyire li kilee na zhaan Kile jomεεcobaalaa pu juηo
ni.

⁷ Lee wuu na yi ganha bu je pu wo karijεεge ki ni we.

⁸ Nibiige ni yee di bi bye taashiine li ni, ga Kafoo wo karijεεge ki funno ni,
yee ya pye nime kpeεnge na. Y'a jaari ba kpeεnge nagoo ya jaari we!

⁹ Bani kpeεnge wo labye wu je me saama, ni tiime, ni can.

¹⁰ Keree kiimu k'a dan Kafoo ni ge, yi la le yiye ni yi kee ce!

11 Yi ganha ba womo keree pyi we, kuduun je kee ni we. Ga y'a kee yeege be yere kpeenge na.

12 Pee sipyii pii ya keree kiimu nmohani na byi ge, ali kee jo be yere je shiige.

13 Ga kaa lemu bu foro kpeenge na, lee jaha na je viinje.

14 Bani kaa lemu beeri l'a foro kpeenge na na xo ge, lee jaha na je. Lee wuu na p'a yu na:

«Nmunumɔ fɔɔ we, yiri!

Yiri foro xuu pu te ni,

Kirisa na wu wo kpeenge ki le ma mu.»

15 Yi kaseege yaha yiye na xuuni, yi yi jaarigana ce! Yi ganha ba jaari ba fungonyo baa fee je we! Ga y'a jaari ba fungonyo fee je we.

16 Canja nii lemu ni yi wa nime ge, lee canja nii l'a kolo. Lee wuu na yi bu tuun wemu ta, y'a yi se beeri pyi kasaanja bye ni.

17 Lee na yi ganha bu da bye fungonyo baa fee we, ga yi Kafɔɔ nidaan sha yi wee ce.

18 Yi ganha ba jawohɔ wuu yiye na ni duven gbaa ni we, lee wa popama waa. Ga yi ni Kile Munaa na.

19 Y'a samohoro leni yiye ni ni Kile koro yoyo ni, ni Zaburuu ni Fefere Munaa yoyo. Y'a yoyo yi ce, yi da Kafɔɔ soni ni yi zɔɔ pu beeri ni.

20 Y'a baraga tɛri To Kile na tuun beeri ni keree beeri na, wu Kafɔɔ Yesu Kirisa mege na.

Cɛɛ ni pu namaa te keree

21 Yi yiye tirige yiye mu Kirisa wo ni fyaara ti wuu na.

22 Cɛɛ yi yiye tirige yi namaa pu mu, ba y'a yiye tirige Kafɔɔ mu we.

23 Bani na wu je cee nuɔfɔɔ, ba Kirisa je me Egilizi nuɔfɔɔ we. Wee Egilizi we wu je Kirisa wo ce puuro te, Kirisa di je ti Shɔɔɔ.

24 Egilizi w'a kuu kuugana lemu na Kirisa mu ge, cɛɛ pu be ya yaa na kuu pu namaa mu lee kuugana li na.

25 Namaa, yi cɛɛ pu taan yi mu, ba Egilizi w'a taan Kirisa mu, fo w'a wuye kan wu wuu na we.

26 W'a lee pye mu kɔnhɔ wu lɔhɔ ni Kile jomɔ pu taga Egilizi wu pye fefee.

27 Kɔnhɔ wu wu yereje wuye jaha taan ni nɔɔɔ ni. Nohomɔ tene, kelee tafɔnrɔ, kelee lee la shishiin tuugo ganha bu ja wu na we. Ga wu bye fefee jaagi xuu baa.

28 Namaa pu ce puuro ti kaa ya dan pu ni taangana lemu na ge, mu pu cɛɛ pu be ya yaa na dan pu ni. Na beeri shɔ w'a dan wu ni ge, wee wo ce puuro ti kaa l'a dan wu ni.

29 Bani sipya wa shishiin ce puuro ton ya bengi wu mu we. Ga wu ma ti jo shaa, na ti kemee, ba Kirisa be ya wu wo Egilizi wu pyi we.

30 Bani weɛ pu je wu ce puuro ti yatɛnye ye.

31 «Lee wuu na, na na ba wu nu ni wu to yaha, na koomɔ pu shɔ na.

Pu shuun wu na bye ce puuro nigin.»*

32 Lee kanmohano le kori w'a pele fo xuuni. Ne li she jo Kirisa wo karijege ke ni wu Egilizi wu na li jaha ya tii.

* 5:31 Zhenzi 2:24

³³ Lee bæeri funɔ ni yee namaa pu bæeri ya yaa, wa bæeri wu shɔ di da dan wu ni, ba wuyɛ pyaa wo ceepuuro ti kaa ya dan wu ni wɛ. Cɛɛ pu bɛ ya yaa na baraga teri pu namaa na.

6

Nɔhɔpiire ni ti sefɛɛ keree

¹ Nɔhɔpiire, y'a yi sefɛɛ jɔmɛhɛɛ conɪ Kafɔɔ wo karijɛɛɛ ki ni, bani lee l'a tii.

² L'a ka Kilɛ Kafila wu ni na: «Ta ma to ni ma nu peɛ!» Le l'a pye saliya wu jɔmɛɛjuu nizhiinɛ le, na le jɔmɛɛ le lɔ na taha li na na:

³ «Kɔnhɔ ma di jɔpiɛ ni jɛmɔnɔ ta jɛɛ ki na.»*

⁴ Tii, yee bæ ganha ba yi nagoo pu logoo yirige wɛ! Ga y'a pu biini, yi da pu yeri na saha ni Kafɔɔ yɛ pyaa wo kalaa wu ni.

Buloo ni pu kafɛɛ

⁵ Buloo, yee kafɛɛ piimu pu jɛ naha ke jɛɛ ke na ge, y'a pu jɔmɛhɛɛ conɪ, yi da fyagi pu na, yi da gbɔɔɔ teri pu na ni zɔsaamaa ni, ma na jo ba y'a li pyi Kirisa mu wɛ.

⁶ Yi ganha ba kapyɛɛ ki pyi pu jɛnaa yɛ na, kanna tɔndaanra y'a zhaa sipyii mu wɛ. Ga y'a ki pyi ba Kirisa wo buloo jɛ wɛ, yi da Kilɛ jidaa pyi ni yi zɔɔ pu bæeri ni.

⁷ Y'a labye wu pyi ni daan na mu ni, kanna yi ya wu pyi sipyii mu wɛ, fo Kafɔɔ.

⁸ Y'a li cɛ na sipyaa sipya, m'a pye bulo la, ma shiin ya pye mayɛ wo la, ma bu kasaana lemu bæeri pye, lee wo kuduun ma da ba da Kafɔɔ mu.

⁹ Kafɛɛ, yee bæ p'a lee shi pyi yi wo buloo pu mu. Yi ganha bu da kafugo peɛ pu na bada wɛ. Yi li cɛ na pu wo jɔnɔɔ we, na wee ninumɔ wu jɛ yee bæ wo we. Wee jɛ fɛgba we ni. Wee ya wa wo wa ni wɛ.

Kiricɛn kashɛn yagboyo

¹⁰ Ayiwa, yi fanha ta Kafɔɔ ni wu sefɛɛɛ ti baraga ni.

¹¹ Yi Kilɛ wo kashɛn yagboyo yi bæeri le yiye na, kɔnhɔ y'i j'a yere Shitaanni wo shizhiinɛ pu bæeri sige.

¹² Bani wɛɛ ni piimu pu wa kashɛn ki ni ge, pee jɛ Adama nagoo wɛ. Ga jɔnɔɛɛ pu jɛ pii, ni fanhafɛɛ, ni piimu pu jɛ ke kɔɔ nibiige wogo ke jɔnɔ ni ge, ni jinaa piimu pu jɛ fugba wu ni ge.

¹³ Lee wuu na yi Kilɛ wo kashɛn yagboyo yi bæeri lɔ, kɔnhɔ caguunɔ ki ba nɔ y'i j'a kashɛn ki ɛmɔ fo yi se ta, yi lowagaa wuu di j'a yere.

¹⁴ Yi yere, y'i can pye yi yapɔyɔ! Yi tiimɛ pye yi kashɛn fadeye!

¹⁵ Yi yere y'i la le yi da Kilɛ wo Jozaama pu yu, pee pemu pu jɛ jɔpiɛ jomɔ pu ge. Pee ya sipya fungɔngɔ tɛjɛ wu tɔyɔ tasinɛ ni ba tanhaya nijeye fɔɔ jɛ wɛ.

¹⁶ N'a daa we, wee wu jɛ ɛmasiginɛ ke. Wee di bye yi mu tuun bæeri ni, kɔnhɔ yi da Shitaanni wo na ɛmaya yi bæeri furi.

¹⁷ Yi jɔwuuro ti wo tɔɔɔ jɔdɔɔ ki bæ lɔ tɔ, y'i Kilɛ Munaa li wo ɛmɔpara li lɔ, lee jɛ Kilɛ Kafila we.

¹⁸ Y'a Kilɛ jɛɛri tuun bæeri ni Kilɛ Munaa li baraga ni, ni jɛɛɛ tuuyo bæeri ni. Yi la le yiye ni yi da lee pyi, yi da Kilɛ jɛɛri mu fɛfɛɛ sipyii pu bæeri mu.

* 6:3 ɛkizode 20:12; Dutɛɛnɔmɛ 5:16

¹⁹ Yi da ɲeɛge pyi na be mu, kɔnhɔ di ba yu tuun wemu ni, Kile di jogana kan na mu di Jozaama pu kaɲmɔhɔnɔ li ɲaha jo di viinne ni lowaa ni.

²⁰ Ali na li ta ne na ɲe be kaso ni pee Jozaama pe wuu na, ne wu ɲe pee wo kayahama. Wee tuun wu ni y'a Kile ɲeeri na mu, di da yu ni lowaa ni ba n'a sii yaa na yu we.

Ɔli fɔ mujuu

²¹ Na ceborona ni na taanɲii Tishiki, wee wemu wu ɲe Kafɔ wo kapyebye ɲomɛɛ fɔɔ ge, wee w'a da zhe ne fiin ni na keree ki beeri ɲaha jo yi mu.

²² Lee wuu na ne wu tun yi mu, kɔnhɔ y'i wu wo keree ki ce, wu she lowaa be le yi ni.

²³ Wù To Kile ni wù Kafɔ Yesu Kirisa wu ɲaɲɲe, ni taanɲeɛge, ni n'a daa kan cebooloo pu beeri mu!

²⁴ Wù Kafɔ Yesu Kirisa kaa ya dan piimu ni tɛhene baa ge, Kile wu fɛɛme kan pee beeri mu.

Filife Shēen

Tudunmoo Pali ya semē wemu tun Filife shēen mu ge

Jagoye mu we semē we d'a tun wē?

Filife shēen wo egilizi wu mu Pali ya we semē we tun Masedoni fiige ki ni. Kaso ni wu bi bye Oromē kulo li ni na we semē we ka. Egilizii piimu naho Pali ya shan Erapu fiige ki ni ge, Filife shēen wo egilizi we wu je pu beeri nizhiime.

Na Pali yaha wu jara shuun wuu li na, wu ni Silasi ni Timote ni, a p'i no Filife kulo li ni. Shi wemu wu bi bye wa ni wee je Yawutuu-i ge, wee w'a bi jehe, bani Yawutuu nijeheme bi bye wa we. Filife kulo li bi bye Oromē shēen sorosii tateingbaho.

Ma funno bi je ma di Filife shēen wo egilizi wu keree ce, Kapyegge Kitabu wu wo koogoo 16 wu kalaa.

We semē we kakana juno

Kashiine, Pali funno bye wu Filife shēen wo egilizi wu n'a daa fee pu shaari pu yakanya yi wuu na wee mu (Filife Shēen 4:10-20). Li shuun wuu, Pali bi logo na waagi wu je Filife n'a daa fee pu te ni. (Filife Shēen 4:2). Wu funno ki bye w'i pu yeri.

Semē wu kafila jugbayo

Filife Shēen 1:1-11 Pali ya pu shaari na baraga taha Kile na.

Filife Shēen 1:12-26 Pali ya lowaa lemu ta na wu yaha kaso wu ni Oromē ni ge.

Filife Shēen 1:27–2:4 Pali ya Filife shēen yeri niginre keree na.

Filife Shēen 2:5-18 Yesu ya wuyē tirige tirigegana lemu na ge.

Filife Shēen 2:19-30 Pali labyenii Timote ni Epafuroditi keree.

Filife Shēen 3 Pali ya pu sonmi kapyebyii niguuyo yi keree na.

Filife Shēen 4 Pali ya pu shaari na yere kan pu mu sanha.

Pali ya fo kan Filife shēen mu

¹ Ne Pali ni Timote, weē piimu pu je Yesu Kirisa wo kapyebyii ge, weē p'a we semē we tun Kile wo fefere sipyii pu beeri mu, piimu beeri pu je Filife kulo li ni Yesu Kirisa wo karijerege ki ni ge, ni je egilizi wu jahagbaa fee ni pu tegevee pu be.

Wēe ya yi shaari:

² Wu To Kile ni wu Kafoo Yesu Kirisa wu niime tirige yi na, p'i janije be kan yi mu.

Pali ya Kile jeri Filife kulo li n'a daa fee pu mu

³ Ne bu na funno kon ni yee kaa ni tuun beeri ni, ne ma Kile shaari.

⁴ Ne ba da Kile jeri yee mu tuun beeri ni, ne ma kee jerege ki pye ni fundanga ni.

⁵ Bani yee ya pye ne tegevee Kile wo Jozaama pu yere li kapyene ki na, na co fo ki no konduun na, fo na pa no nime na.

⁶ Ne li ce nakaara baa jo Kile wemu w'a kii kapyene nizaanaa kii no kon yee ni ge, wee na ba gori yaha ki na fo na she ki no fa Yesu Kirisa cabana.

⁷ L'a yaa ne w'a na funno shaa lee shagana li na ni yee beeri kaa ni, bani yee kaa ya waha ne mu fo xuuni. Na ne yaha kaso wu ni ne na Kile wo Jozaama

pu yogo yu, na pu can wu shee, yee ya pinne ni ne ni wee labye we na. Wu niime wu baraga ni Kile ya wee kaa le ne kenje ni.

8 Kile ye pyaa wa lee wo seeri na jo yee beeri kaa ya dan ne ni fo xuuni, ba wee ya dan Yesu Kirisa ni taangana lemu na we.

9 Kaa lemu na ne Kile jeri yee mu ge, lee li wa me, jo la l'a faraa yee wo taanenge ki na, yi be di laje, ni fungongo fere ta xuuni,

10 konho yi ja kasaanja ni kakuwo ce shonri kiyi ni. Lee funjo ni yi na ba bye sipiyimee, jaagi baa fee, fo na she no Yesu Kirisa caba ja ki na.

11 Yi na ba kapyegge nizaanja ni njehenee pyi Yesu Kirisa baraga ni. Lee li wa masojo, ni pene te ri Kile na.

Poli kaso wu keree

12 Na cebooloo, na funjo ki wa yi li ce na jo jaa wemu beeri w'a no ne na ge, wee beeri ya pye kajujo na she ni Kile wo Jozaama pu ni jaha na can can na.

13 Bani kiiri wu takongo ki jahagbaa fee pu fara teye yi saya beeri na naha, pu beeri ya li ce na Kirisa kaa jo wuu na p'a ne po, na ne le kaso ni.

14 Lee funjo ni wu cebooloo n'a daa fee njehemee ya Kafoo pye pu tadanja. Ne na le kaso ni, lee wuu na la ya fara pu lowaa li na. A pi ganha na Kile Kafila wu yu sipyii pu mu ali pu ya fyagi be we.

15 Ayiwa, sipyii pii kunni wa Kirisa kaa yu ni jepene ni beganhara ni. Ga pii be di wa Kirisa wu kaa yu ni fungonsanja ni.

16 Taanenge funjo ni pee wa kee kapyene ki pyi, bani p'a li ce na Kile w'a ne teje, konho ne da Kile Jozaama pu can wu shee sipyii pu na naha.

17 Ga pusamaa kunni, pee wa Kirisa kaa yu na ta ne wo kapyene ki jepene di je pu ni. Fungonkuuyo yi je pu mu. P'a giin na pee ba lee pyi, na lee li da la fara ne kanhama na kaso wu ni.

18 Na ta lee la shishiin di je kaa ne mu we. Fungonkuuyo ya pye pu mu la, fungonsanja la; pyegana beeri na l'a pye ge, Kirisa kaa bu ja na yu na xo sipyii pu mu, lee ya ne funjo taan. Kee fundanga ke, la di faraa kee na be,

19 bani yee wo jerege ki fanha ni, ni Yesu Kirisa wo Munaa li wo dege wu baraga ni, ne li ce jo kee keree kii beeri na ba bye kajujo na na jujo wolo.

20 Lemu ne zigee ni na zo wu beeri ni ge, lee li wa ne tadanja. Li kunni wa da ba bye na mu shiige kajii bada we. Lee li wa me na Kirisa pele tuun beeri ni. L'a na gbo la, l'a na yaha la, lee li wa.

21 Bani ne wo kono ki katiinne jujo ki wa me, na taha Kirisa feni. Xu be di je ne mu kuduun wa.

22 Ga ne di bu bye sanha kono puga, ne na ja da kapyene pyi sanha kiimu je ni kuduun ni ge. Wee tuun wu ni, jifere ni xu ni, ne ce kaba ja keke n'a da lo we.

23 Ne fungongo wa ki shuun wu beeri na. Ne na xu, na she bye ni Kirisa ni, lee la ki wa ne na, kuduun nigbo wu wa lee ni.

24 Ga ne yaa na kori naha kono puga yee wuu na, lee wo kano l'a pele be sanha.

25 Nakaara wa lee ni we, ne na ba gori kono puga, na tuun wa be pye yi taan, konho yi da se jaha na n'a daa wu ni, yi fundanga ki be di bele.

26 Lee funjo ni, ne ba ba guri she yee yiri, lee na ba bye kajujo fo ki nigboho, yee na fundanga ta Yesu Kirisa wo karijenge ki ni, ne wuu na.

27 Ga yee kunni p'a jaari y'a sahanj ni Kirisa wo Jozaama pu ni. Ne ja she foro yi na la, ne shiin ya ja she foro yi na-e la, konho ne wa nuri na y'a n'a daa

wu co ni keye shuun ni, na bye ɲomɛɛ nigin na, ni fungɔngɔ nigin. Y'i yi fanha ki pye nigin, yi da kapyenɛɛ pyi, kɔnhɔ sipyii pu da Kilɛ Jozaama pu nuri, p'i dɔ Yesu na.

²⁸ Yi ganha bu da yi pɛɛn pu yaha pu fyaara lenɛ yi ni lenɛgana la shishiin na wɛ. Pee wo kapyegɛɛ k'a li shɛɛ nɔ pee na ba gyɛɛgi, yee wo kapyegɛɛ k'i li shɛɛ na yee na ba shɔ. Kilɛ ni lee ya foro.

²⁹ N'a ye yu bani Kilɛ ya ta niimɛ kan wɛɛ mu, kɔnhɔ wɛɛ di dɔ yɛ nigin Kirisa na-ɛ dɛ! W'a niimɛ kan wɛɛ mu, kɔnhɔ wɛɛ di da kanhama bɛ ɲaa wu mɛgɛ ki wuu na.

³⁰ Y'a tee na ɲa toro, na yi nuri bɛ sanha na zhaanra nɛ leni ni Yesu Kirisa wo pɛɛn pu ni. Tee zhaanra te tuugo yee bɛ ya leni nime!

2

Yi yiyɛ tirige ba Yesu Kirisa ya pye wɛ

¹ Ayiwa, loɲinɛ bi daa Kirisa ni, samɔhɔɔ bi daa wu taanɲɛɛgɛ ki ni, kariɲɛɛgɛ bi daa Fɛfɛɛɛ Muna li ni, ɲiɲaara ni ɲubenɛ bi ɲɛ,

² weɛ tuun wu ni, yi yi fungɔnyɔ yi pye nigin, y'i bɛ taanɲɛɛgɛ funɲɔ ni, y'i bye ba shɛn nigin ɲɛ wɛ, y'i bye ni fungɔngɔ nigin ni. Lee bu bye, nɛ zɔ wu na zii vɛɛ can can na.

³ Yi ganha ba kaa la shishiin pyi ni ɲɛpɛɛn ni, kelee yafogoyo wɛ. Ga y'a yiyɛ tirige, yi da sipyii pusamaa pɔɔɲɔ yiyɛ na.

⁴ Yi ganha ba keree pyi yiyɛ pyaa yɛ wo kuduun kaa na wɛ, ga keree kiimu wo kɔɲɔ l'a da bye yi bɛɛri nigin nigin wu na ge, y'a kee pyi.

⁵ Fungɔngɔ kemu k'a bi bye Yesu Kirisa mu ge, y'i zhi kee fungɔnnuɲɔ k'i bye yi bɛ mu:

⁶ Wu ɲɛ Kilɛ pyegana na,
wu ni Kilɛ ɲɛ nigin.

Ga w'i ya ta lee pye
wu tɔɔɔ tasinɲɛ nago kanna
wu wuyɛ taanna ni Kilɛ ni fanha bɛ na wɛ.

⁷ Ga w'a kee bɛɛri yaha wà,
na wuyɛ pye ba bulo ɲɛ wɛ.

W'a pa bye sipyiyawyii,
na wuyɛ yaha ba sipyii pusamaa ɲɛ wɛ,

⁸ na doroo sipyii torogana na.
W'a wuyɛ tirige,
na Kilɛ ɲomɛɛ co,

fo na shɛ wu pye w'a jé xu ni,
korikoritige ki wo xu wu kunni.

⁹ Lee wuu na Kilɛ ya wu ɲunɔ yirige fo xuuni,
na mɛgɛ kan wu mu,

mɛgɛ kemu k'a pɛɛ
mɛyɛ yi bɛɛri na ge,

¹⁰ kɔnhɔ Yesu mɛgɛ bu yiri,
munaa yara bɛɛri li ɲɛ fugba we ni ge,

ni ɲinɛ ke na ge,
ni ɲinɛ ke nɔhɔdaan ge,
yee bɛɛri di nuguro sin y'i wu pɛɛ.

¹¹ Sipyii pu bɛɛri di yere li na,

p'i da li yu pu jɔɔɔ ni
na Kafɔɔ wu jɛ Yesu Kirisa.

Lee na ba nɔɔɔ taha To Kile na.

N'a daa fɛɛ ya yaa na jɪ kɔɔ ke na ba wɔɔɔ jɛ wɛ

12 Ayiwa na taanjiinɛɛ, y'a na jɔmɛɛ co tuun bɛɛri ni, tuun wemu ni nɛ bye yee ninɛ ni ge. Na na yaha n'a lii nimɛ yi na, y'a la faraa tee jɔmɛɛcoro ti na. Y'a yi jɔuwuuro ti keree ki fiinjɛ ni Kile jɪi fyaara ni, y'i da baraga tɛri wu na!

13 Bani Kile yɛ pyaa k'a da yee tɛgɛ, na yee pye yee ya sɔɔ wu jɪdaan na, na j'a na wu pyi bɛ.

14 Lee wuu na, y'a yi keree ki bɛɛri pyi nakaara ni njɔmunu-njɔmunuɔ baa,

15 kɔnhɔ y'i j'a pye fɛɛfɛɛ, jaagi ganha bu da yi na wɛ. Y'i bye Kile wo nagoɔ, tanaharja ganha bu da yi na ke kɔɔ ke wo sipyikuuyo narjɔmahara wuu pii tɛ ni wɛ. Yi da jɪ jɪ pu tɛ ni ba wɔɔɔ ma jɪ mɛ fugba we ni wɛ.

16 Kile Jozaama pe pu wa jɪi sicuumɔ can wo pu kaan ge, yi da pee kaa yu pu mu. Lee bu bye, yi na ba na jɔɔɔ yirige Kirisa cabaɔa. Lee li da ba li she bɛ sanha na nɛ wo kanhama pe, ni nɛ wo labye wu ya ta pye kaɔɔ baa wɛ.

17 Yee ya labye wemu pye Kile mu ge, wee ya pye yee wo saraga, yee ya d'a Kile na, lee na yee ya kee wolo. Ali li jɛhɛ yaha nago nɛ wo shishan pe pu fara kee saraga ki na, lee kɔri jɛ ali pu jɛhɛ nɛ gbo na fara kee na, nɛ na funjɔ pinnɛ daan ni yee ni fo xuuni.

18 Yee bɛ ya yaa yee pu funjɔ taan lee na, y'i binne funjɔ taan ni nɛ bɛ ni!

Timote ni Epafuroditi ya labye wemu pye ge

19 Kafɔɔ Yesu bu sɔɔ na li koo yaha, jɛri tapyege ni n'a da Timote tun zhɛ w'a yi mu. Keree kiimu ki wa yi yiri ge, wu she kee jaha cɛ wu pa jo na mu, lee na nɛ bɛ wo fungɔngɔ ki tenɛ.

20 Bani sipya watii wa naha nɛ mu wemu ya wu funjɔ shaa can can na ni yee keree ni wɛ.

21 Pu samaa bɛɛri wa na pu funyɔ shaa ni puyɛ pyaa keree ni. Pu ya pu funyɔ shaa ni Yesu Kirisa kaa ni wɛ.

22 Ga yeeyɛ pyaa bɛ ya li cɛ na Timote ya wuyɛ shɛ kapyebye nizaama. W'a wuyɛ kan Kile wo Jozaama pu mu, na kapyɛnɛ pyi ni nɛ ni ba to ni wu ja jɛ wɛ.

23 Lee wuu na, nɛ wo keree ki na ba yaha kabaɔa kemu na ge, nɛ ba kee cɛ bɛ, wee n'a da dun yi mu.

24 Nɛ d'a li na Kafɔɔ wo saama pu gbɔɔɔ ni jo l'a da mɔ nige nɛyɛ pyaa bɛ di she yi yiri wɛ.

25 Ga nɛ li ta jo li na bɔɔɔ na fɛnhɛ Epafuroditi kurujɔ tun yi mu. Nɛ ceboro wu jɛ wii, na nɔhɔ pye na kapyebyejii. W'a wu wo fanha ki fara nɛ wogo ki na wɛɛ na Kile wo Jozaama pu yu. Nɛ mago jɛ yanjɔmuyɔ yemu na ge, wee yee ya tun w'a pa yee kan nɛ mu.

26 Wu funjɔ bye wu yee bɛɛri jɔ tɔvuyo na, bani wu fungɔngɔ k'a wuregi na li kaɔɔɔ pye wu ceefuuro ti kaa ya nɔ yee na.

27 Can wu jɛ wii, w'a sii y'a xuuni fo na taxuyo shaa. Ga, a Kile di jɔɔɔ jɔaari wu na. Wu ya ta jɔɔɔ jɔaari wee yɛ nigin na wɛ, ga nɛ bɛ na w'a jɔɔɔ jɔaari. Lee bɛ wɛ, nɛ wo jatanhanja ki sanja bi da beɛ.

28 Lee wuu na, n'a da wu tun yi mu tɔvuyo na, kɔnhɔ y'i she wu jɔa yi funyɔ di daan, la di foro nayɛ pyaa bɛ wo jatanhanja ki ni.

29 Wu bu nɔ yi na, yi wu jɔɔɔ cɪri ni fundanga ni Kafɔɔ wuu na. Pii sipyii pii shi na yee ya yaa na baraga tɛri.

30 Yee da bi bye naha ne yiri, kapyenεε kiimu yee bi da ja bye ne mu ge, kee kapyenεε ki wuu na w'a wuyε kan fo na taxuyo shaa.

3

Dii sipya di da ja bye sipyitiime Kile naha taan we

1 Ayiwa, nime na cebooloo, y'a fundanga pyi Kafoo wo karijεεge ki ni. Ne keree kiimu ka na kan yi mu ge, na kuri na kee ninunoo ka na kan yee mu sanha, lee ya waha ne mu we, bani lee l'a da yee mara yaha kozaana ni.

2 Y'a yiyε kaseri kapyebyii niguuyo ye na, p'a kolo ba puun je we. Pee ya giin na sipya bu cekoonro pye na lee li da ma pye m'a jeri Kile wo sipya. Can be we!

3 Wee n'a daa fee, we pu je Kile wo sipyii puyε pyaa pyaa, we piimu p'a Kile pele Kile Munaa baraga ni, na wu wo juyirige ki taa Yesu Kirisa wo karijεεge ki ni ge. Wee ya ta sipyii wo kashangaa pye wu tadaɲa we.

4 Lee be we, neye pyaa be bi da ja jo ne kashangaa pye na tadaɲa, jo ne na ja lee pye na juwuuro ta. Sipya weke wu da ja jo na wee ya kii keree kii pye wu tadaɲa na toro ne taan we?

5 Ne cekoonro pye fo na cazege caɲa gharataanri wogo na. Izirayeli shi shen ne je, na foro Benzhamε wo shi wu ni. Heburu ye pyaa pyaa ne sii. Farizheen pu ni ne be je, pee piimu p'a Kile tudunoo Musa wo saliya wu koo jaari ge.

6 Ma bu jo luu, lee bye na ni wee saliya wu wo keree shizhaa na, fo di na jaari na n'a daa fee pu kana. Ma bu jo saliya wu keree jaarigana, sipya wa shishiin bye wemu na ja zo taha ne na saliya wu keree ki jaarigana wuu na we.

7 Ga kee keree kiimu beeri ki bye ne na ki wii kuduun wogoo ge, ne kee beeri ta nime juɲo baa keree Kirisa wuu na.

8 Lee na laha wa, neye pyaa kii wa yanmuɲo ye beeri wii juɲo baa woyo le kagboo le wuu na. Na Kafoo Yesu Kirisa ce, lee joo je we. Wee wuu na ne soo na na keje wolo keree beeri ni, na ganha na keree beeri wii yakokaya wiime ni, konho di ja Kirisa wo karijεεge ki ta,

9 di gori yaha kee karijεεge ke ni. Na saliya wo koo jaari li jaarigana na, pee tiime pe wa lee kaan we. Ga na da Yesu Kirisa na, pee tiime pe p'a lee kaan. Ma bu da Kirisa na lee funɲo ni Kile da ma jate sipyitiime.

10 Lemu feni ne je ge, lee li wa me: Na Kirisa ce; sefeeεε temu t'a wu je na yeege xu ni ge, na tee be shi ce; kanhama pemu w'a soro ge, na pee be shi ce; na wu xu wu be tuugo shi ce, konho di binne bye ni wu ni shiizhan.

11 Lee bu bye, na be na diin ni li ni jo na be na ba je na foro xu ni.

Na n'a daa wu koo jaari fo na she no wu kuduun wu na

12 Li wa nago kannε ne wa paa fo na she no na jo tafana xuu ni, na na wo tafere ti kuduun ta-ε de! Lee be we. Ga ali nijaa we be ni, ne la le naye ni na wo tafere ti na, konho di ba ti kuduun ta, bani lee kaa na Kirisa ya ne sha co. Lemu beeri Kirisa ya zhaa na mu, ni w'a lemu beeri gbegele yaha na jaaha na ge, di da kee beeri pyi.

13 Na cebooloo, li wa ne funɲo ni nago kannε ne no na wo tafere ti tēhene na, na ti kuduun be ta na xo-ε de! Ga kaa nigin li wa ne funɲo ni. Keree kiimu beeri ki wa ne kadugo yiri ge, ne na funɲo wo kee beeri na, lemu li wa ne jahagbaa na ge, na ganha na na se wu beeri pyi, na lee shaa.

14 Lee wuu na, n'a da la le naye ni, di jaha tii ni na wo tafere ti ni fo di zhe no ti kuduun wu na, wee wemu kaa na Kile ya wu yiri Yesu Kirisa baraga ni ge.

15 Ayiwa, wee piimu beeri p'a fanha ta n'a daa wu ni ge, ke fungongɔ ke k'a yaa na pye wee mu, ga fungongɔ katii bu da yee mu, Kile ye pyaa na ba can wu she yee na.

16 Ga Kile ya can wemu she na xo wu na ge, w'a se jaha na lee koo li ni.

17 Na cebooloo, koo lemu ne jaari ge, ne funɔɔ ki wa yee be di da lee jaari. Piimu beeri pu wa jaari na sahanji ni lee koo li ni ge, yi da pee be wii, yi da se pee feni!

18 Bani shenneheme pii wa wa, Kirisa wo korikoritige ki wo jomɔ pu wo yere li ton p'a pen pu mu. Ne yee jo toro yee mu doɔɔɔ ni jehene ni, ga na mesuwo w'a kuri na yi yu yi mu sanha.

19 Pee sipyii pii wo taxoɔ ki wa gyegi, bani yalige nidiige kemu k'a jin pu yacere ni ge, p'a kee funɔɔ lo Kile na. Keree kiimu k'a yaa ki pye pu mu shiige keree ge, a p'i ganha na puye pele ni kee ni. Pu funzhakeree k'a tiije ke koɔ ke wo yanmuɔ ye na.

20 Ga wee kunni, wee wo to puga ki wa fugba we ni. Wee be di wa wu Shooɔ, wu Kafoo Yesu Kirisa sigee. Fugba we ni w'a da ba yiri na pa.

21 Fanhaxoo ceepuuro te ti wa wee mu ge, wu na ba tee jeri na pye nivoɔ, na ti pye dooɔ wuuro ba wuye pyaa wuuro ti je we. Sefere te ti wa wu mu ge, tee t'a wu pye w'a ja yanmuɔ yi beeri tirige, na yi yaha wu wo fanha ki noodaan.

4

Pɔli ya funɔɔ shagazaana li wo yere li kan n'a daa fe pu mu

1 Ayiwa, na cebooloo na taanjiine. Na funɔɔ ki wa di yi ja sanha. Ne wo fundanga ki kajuɔ ki je yere. Yee shiin pu wa ne juɔ yirige. Na taanjiine yi la le yiyi ni y'i gori yaha Kafoo wo karijege ki ni!

2 Na ceboroshaa shuun we: Evodi ni Sentisi ni, ne w'a pu jeri na pu be nigin na, p'i gori yaha shiizhan Kafoo wo karijege ki ni.

3 Mu be, na kapyebyenii jomee fo, ne w'a ma jeri jo ma na ceboroshaa shuun wu jeri, konho p'i be nigin na. Bani pee p'a la le puye ni, na ne tege Kile wo Jozaama pu jo wu na, ni Kilema, ni na kapyebyenii pusamaa. Pee wo meye y'a ka Nii Sicumɔ pu wo seme wu ni.

4 Na cebooloo, yee na je ni Kafoo ni karijege ni, y'a fundanga pyi tuun beeri ni kee karijege ke ni! N'a da yi jo daha sanha, yi sii y'a fundanga pyi!

5 Yi zhi sipyii beeri di yi ce ni jubene ni, bani Kafoo taapana l'a teje.

6 Yi ganha ba yi funyɔ shaa ni kaa la shishiin ni we; ga yaaga beeri kaa l'a yi ta ge, yi kee jeri Kile mu! Yi ki kaa jeri yi waha! Yi da fo kaan wu mu!

7 Yi ba lee pyi, Kile wo janije ke k'a ye sipyii wo fungongɔ fere ti beeri na ge, kee na ba yi dooɔ pee, ni yi fungonyo yi mara yaha Yesu Kirisa wo karijege ki ni.

8 Ayiwa, nime na cebooloo, kaa kaa li je can ge, peje ya daa kaa lemu beeri ni ge, kaa kaa l'a tii ge, kaa kaa li je fere ge, kaa kaa l'a jo ge, kaa kaa l'a dan Kile ni ge, kaa lemu beeri l'a sii pye kacene fo l'a yaa ni masoo ni ge, ne funɔɔ ki wa kee keree kii wo bye funɔɔ di yi dooɔ pu ji.

9 N'a yi taanni lemu ni, a y'i lemu ta ge, ni y'a lemu logo na jɔ na, na lemu na di na byi ge, yi be p'a kee shi pyi! Yi ba lee pyi, Kile we w'a jɔɔnɛ kaan ge, wee na ba bye ni yi ni.

Pɔli ya Filipe sheen shaari pu boɔa wu wuu na

10 Ne funɔ ya taan xuuni, bani yee ya li she sanha na yee wa yi funyɔ shaa ni ne kaa ni. Kee fungɔngɔ ke bi sii pye yee mu, ga yee bi sanha pyegana ta ki na we.

11 Li wa nago kannna ne wo labaara t'a ne pye ne na ye yu we, bani ne bu lemu beeri ta, l'a cɛre la, l'a jɛhe la, ne wa ma funɔ taan lee wuu na, bani ne tee kee beeri na.

12 Na pye la baa fɔɔ, ne lee shi ce, na pye dafɔɔ be, ne lee be shi ce. Xuu xuu ni ne toro ge, w'a waha wahagana tuugo beeri na la; ne ta li la, ne shiin ya ta li-i la; ne yanmuyɔ nijehɛye ta la, ne shiin ya yafiin be ta-e la, ne tee kee beeri na.

13 Ne jani kii keree kii beeri na Kirisa baraga ni. Wee w'a fanha kaan ne mu.

14 Lee be na, y'a kasaana pye, yi ma na tege na kanhama pu tuun ni.

15 Na cebooloo Filipe sheen, yeeye pyaa ya li ce na fo tuun weke tɛhɛne na ne Kile wo Jozaama pu kapyɛɛ ki jɔ kɔn, ne yiriduun wu ni Masedɔni fiige ki ni ge, ni yee wo n'a daa fee pu ye be we, egilizii pii shishiin ya pinne ni ne ni, na ne wo kapyɛɛ ki kuduun fa, lee kadugo na, na pu kenɛ yanmuyɔ taga ne tege we. Yee ye p'a lee pye.

16 Ali na ne yaha Tesaloniki kulo li ni, yee ya ne mago yanmuyɔ torogo ne mu tɔɔnii nijehɛɛ ni.

17 Yanmuyɔ yemu yee ya kan ne mu ge, li wa nago kannna yee ya ne zhaa we. Le ne zhaa ge, lee li wa me jo yi wo kapyegeee nizaanɔa kii ki jɛhe; Kile na ba kuduun kan yi mu lee na.

18 Y'a yanmuyɔ yemu beeri torogo na mu ge, ne yi beeri ta. Epafuroditi ya pa yi kan ne mu. N'a pye nime la fɔɔ, n'a ta nime fo na doru. Yee yakanya y'a pye ba nudanga saraga jɛ we, saraga kemu na Kile ya sɔɔ ge, ki kaa be d'a taan wu ni.

19 Ne wo Kile wu be na ba yi wo cɔnrɔmɔ keree ki beeri yaa. Bani yanmuyɔ yi beeri yi jɛ wu mu wu nɔɔrɔ wu ni, w'i giin wu yi kan yi mu Yesu Kirisa wo karijɛge ki funɔ ni.

20 W'a wu To Kile wu sɔni, wu da wu pele tuun beeri ni. Amiina.

Pɔli ya fɔ wemu pye kurogo ki na ge

21 Piimu beeri pu jɛ fɛfɛere sipyii Yesu Kirisa wo karijɛge ki funɔ ni ge, yi pee beeri shaari. Cebooloo piimu beeri pu wa naha ni ne ni ge, pee beeri ya yi shaari.

22 Fɛfɛere sipyii piimu beeri pu wa naha ge, pee beeri ya yi shaari. N'a daa fee piimu pu wa kapyɛɛ pyi saanna jɔɔnɛ Sezari kaban ki ni ge, pee ya pu wo fɔ waa.

23 Kafɔɔ Yesu Kirisa wo niime we wu kori yaha yi beeri mu.

Kolose Sh_{EE}N Tudunm_{oo} P_oli ya s_{em}e wemu tun Kolose sh_{EE}N mu ge

J_{oo}g_o y_e p'a byi na Kolose sh_{EE}N w_e?

P_oli w'a we s_{em}e we ka na tun n'a daa f_{ee} pu mu Kolose kulo li ni, lee lemu ni_{naa} wuu li j_e Turuki fiige ki ni ge. P_oli j_e kanna w'a we s_{em}e we ka na wu yaha kaso ni Orom_e kulo li ni. Orom_e kulo le ni Kolose kulo li t_e wu bye kiloo kab_ofon_{oo} shuun shishiin (2.000). Kolose sh_{EE}N fanha b_eeri ki bye Gir_ekii. Ga Yawutuu kurun_o ka b_e bye pu ni_ne ni, lee li bi pu keree pye k'a suri. P_oli j_e Kolose kulo li egilizi wu sin_{voo} w_e. Ga tuun wemu ni wu bye Efese kulo li ni ge, a wu wu tahama-n_oh_om_o wa yaha kari kulogoo kii ni. Wa m_eg_e ki bye na Epafirasi, a wee di sh_e Kil_e wo Jozaama pu jo Kolose kulo li ni (Kolose sh_{EE}N 4:13). Kolose kulo le ni Efese kulo li t_e wu bye kiloo xhuu nigin ni ke_le_e gbaara (160). Lawodise ni Hirapolis ni egilizii pu b_e kaa ya yu we s_{em}e we ni, pee bi lii Kolose na w_e.

We s_{em}e we kakana n_{un}o

Sipyii pii ya kalaakuum_o wa kan na melek_ee pii b_e p'a ye Kirisa na. A wee kalaa wu Kolose sh_{EE}N n'a daa f_{ee} pu fung_ony_o wuregi, na giin di pee pye pu taha pu kal_eg_ee feni sanha. Lee na tudunm_{oo} P_oli ya we s_{em}e we ka na tun Kolose sh_{EE}N mu. A wu li sh_e pu na na keree b_eeri ki j_e Yesu nigin wu ni, k_on_ho wa shishiin ganha da pii sipyii pii wo kalaakuum_o wu pye wu tadan_a w_e.

S_{em}e wu kafila n_{ug}b_oy_o

Kolose Sh_{EE}N 1:1-14 F_o, ni baraga daha, ni Kil_e-j_er_eg_e.

Kolose Sh_{EE}N 1:15–2:23 Kirisa wu j_e yan_muy_o yi b_eeri n_{un}o ni.

Kolose Sh_{EE}N 3–4 N'a daa f_{oo} ya yaa na niif_er_e niv_{oo} ti wo jara li pyi pyegana lemu na wu puga ni kafugo y_iri ge.

P_oli f_o mujuu

¹ N_e P_oli, n_e wemu w'a pye Yesu Kirisa tudunm_o Kil_e j_idaan fun_o ni ge, n_e ni na ceborona Timote, w_ee p'a we s_{em}e we tun yee mu.

² Yee piimu pu wa w_u cebooloo n'a daa f_{ee} Kolose kulo li ni ge, yee piimu p'a pye j_om_eh_ee f_{ee}, na gori Kirisa wo karij_eg_e ki ni ge; yee mu w_ee ya we s_{em}e we tun.

W_ee ya yi shaari: W_u To Kil_e wu niime ni j_an_in_e kan yi mu.

P_oli ya baraga taha Kil_e na

³ W_ee ba da j_er_eg_e pye yee mu tuun b_eeri ni, w_ee ma baraga taha w_u Kaf_{oo} Yesu Kirisa To Kil_e na.

⁴ Yee ya d_a Yesu Kirisa na, Kil_e wo sipyii pu b_eeri kaa di dan yee ni taangana lemu na ge, kee keree kii k'a n_o w_ee na, lee wuu na w_ee ya baraga t_eri Kil_e na.

⁵ Yee wa lee pyi, bani y'a d_a li na na tadan_a wa yi mu fug_ba we ni. Kil_e Jozaama pe pu wa kan wu sh_ee ge, y'a f_en_he pee Jozaama pemu logo ge, pee fun_o ni yee wa kee tadan_a ki ta.

⁶ Pee Kil_e Jozaama pe pu wa yu yee mu, pee ninum_o shiin p'i wa yu k_on_o ke b_eeri mu. Pee gb_{oo}r_o ni sipya ya j_i sicuum_o nizaama taa. Yee ya Kil_e wo f_er_em_e pu kaa logo, na pu can wu c_e tuun wemu ni ge, a p'i ganha na se jaha

na yee mu. Ba pu wa se jaha na yee mu we, mu pu wa se jaha na tɛye yi saya beeri ni.

⁷ Wù taanji, wù labyeji Epafirasi, wee w'a yee kalaa kee keree ki ni. Nɔmɛ fɔɔ wu jɛ wii, Kirisa wo kapyebye. Wèe tɛge w'a labye pyi yee niɲe ni.

⁸ Fɛfɛɛɛ Munaa l'a taanɲɛɛge kemu le yee ni ge, w'a pa ki kaa jo wèe mu.

⁹ Ayiwa, lee funɲo ni, ba wèe be ya yee logo we, na ganha na Kile jɛeri yee mu tuun beeri ni, na li shaa kɔnhɔ Kile jidaan jɛ lemu ge, y'i já lee ce yi fiinɲe, Fɛfɛɛɛ Munaa di cemɛ ni fungɔngɔ fɛɛɛ kan yi mu.

¹⁰ Lee bu bye, yi na já da jaari Kafɔɔ jidaan jaarigana na. Yi kapyege ke beeri na daan wu ni be. Yi na já da Kile jidaan pyi, na kapyege nizaanja tuuyo beeri pyi. La na ganha na faraa yi Kile-cene na.

¹¹ Kile wu fanha le yi ni tuun beeri ni, ni wu wo sefɛɛɛ nɔɔɔ wuuro ti ni; kɔnhɔ y'i la le yiye ni n'a daa wu kabaɲa na, y'i loxulo ta keree beeri ni, y'i bye ni fundanga ni.

¹² Yi baraga taha To Kile na, bani keree kii w'a gbegele na yaha wu n'a daa fɛɛ pu jaha na wu saanra kpɛngɛ wuuro ti ni ge, w'a fanha kan yee be mu na yee be pye yee be ya yi taa ta kee keree ki ni.

¹³ W'a wèe shɔ Shitaanni wo nibiige fanha ki na, na wèe le wu jidaan Ja wu wo saanra ti ni.

¹⁴ Wee Ja we fanha ni Kile ya wèe jɲɲo wolo, na wèe jurumu wu yafa wèe mu.

Kirisa ni wu labye

¹⁵ Kile we wu jɛ wa ya wu jaa-i ge, wee wo jaa wu jɛ Kirisa. Kirisa ya pye Ja, wemu bye wà fo taashiine ni ge, na ta yaaga ka shishiin shi tuugo sanha yaa we.

¹⁶ Bani wee baraga ni yanmuyo ye beeri wa yaa, fugba woyo ye fara niɲe ke woyo ye na. Yanmuyo ye yi wa niɲabaaya ge, yi saanra yoo, yi sefɛɛɛ yoo, yi fanha fɛɛɛ yoo, yi jɲɲo fɛɛɛ yoo, ni yanmuyo ye yi wa niɲaya ge, yee beeri wa yaa wu baraga ni, yee beeri shiin wa yaa wu wu na.

¹⁷ Wee w'a pye taashiine ni yanmuyo yi beeri jaha na, wee baraga ni shiin yanmuyo yi beeri jɛ.

¹⁸ Wee wu jɛ kɔɲo ke beeri wo Egilizi wu jɲɲo ni, wee Egilizi w'i jɛ wu ceepuuro. Kɔɲo jɔkɔɔna na, wee w'a pye wà taashiine ni. Wee shiin wu d'a pye shenshiine sanha na jɛ na foro xu ni, kɔnhɔ wu bye yanmuyo yi beeri jɲɲo ni.

¹⁹ Bani lee l'a taan Kile mu, nago kanna kaa kaa li jɛ wee Kile ni ge, kee beeri nigin nigin di she da ki jɔporo na Yesu ni.

²⁰ Kile funɲo ya pye wu be le wu ni wu yanmuyaaya yi beeri te ni Yesu gbɔɔɔ ni, fugba woyo ye fara niɲe woyo ye na. P'a Yesu kori tige na na gbo a wu shishan di wo ge, lee funɲo ni Kile ya janiɲe le wu ni wu yanmuyaaya yi beeri te ni.

²¹ Taashiine ni yee sanha bi lii Kile na. Lee bi foro yee fungɔnkuuyo ni yee kapyege niguɲɔɔ funɲo ni, kee ki bi yee pye yee ya pɛn Kile mu.

²² Ga nime, Yesu na xu ceepuuro ni, lee wo funɲo ni Kile ya be le wu ni yee te ni. Kile ya lee pye, kɔnhɔ y'i já pye fɛfɛɛ wu jaha taan, fe pa shishiin ganha bu da yi na we, jaagi wa shishiin be ganha bu da yi na we.

²³ Ga fo yi niye bu juri xuuni n'a daa wu ni, kaa la shishiin ganha bu yi laha yi tayerege ni we. Y'a tadanja kemu ta Kile wo Jozaama pu logo funɲo ni ge,

yi ganha bu kaa la shishiin yaha li yi juṅṅ kyεεgi fo di kee tadarja ki sho yi na we. Pee Jozaama pu wo yeε li wa na byi sipyii pu beeri mu koṅ ke na. Kile w'a ne Poli ye pyaa be pye wu kapyebye pee Jozaama pu wo jo wuu na.

Poli ya labye wemu pye Egilizi wu wuu na ge

²⁴ Ayiwa na cebooloo, kanhama pe ne daa yee wuu na ge, lee je ne mu fundanga. Bani li je kanna Kirisa wo kanhama pu jo ne fani. Pee kanhama pe, ne pee beeri xu naye ni Kirisa wo ceepuuro ti wuu na. Tee ceepuuro ti je Egilizi we.

²⁵ Kile ya ne pye wee Egilizi wu wo kapyebye, na ne w'a labye pyi yee mu, ne da Kile wo kafila wu beeri fiinne da yu yee mu.

²⁶ Pee jomṅ pu kaluu l'a bi ḡmṅho shi wu beeri na fo taatuunnṅ ni. Ga nime, Kile ya pu pahala jo wu wo sipyii pu mu.

²⁷ Shi wemu je Yawutuu-i ge, ceṃe niḡmṅhoṃṅ ṅṅṅṅ wo pemu wa pee jomṅ pu ni wee shi wu mu ge, wu funṅṅ bye wu wo fefeεε sipyii p'i pee ce. Wu funṅṅ bye y'i li ce nago kanna Kirisa bu bye yi zṅṅṅ pu na, yi na ba je Kile wo ṅṅṅṅ wu ni. Kee tadarja ke wa yi mu.

²⁸ Wee Kirisa we wo kaa weε wa yu. Weε wa sipyii pu ye ri na pu kalaa ni Kile wo fungṅṅṅ feεεε ti ni, kṅṅṅ sipyii pu beeri di bye fefeεε Kile jaha taan, pu niye di juri Kirisa wo kariṅεεε ki ni.

²⁹ Lee wuu na, ne labye wu pyi. Labye we Kirisa ya kan ne mu ge, wee labye we ni ne zhaanra leni wu fanha ni. Kee fanha ki k'a samṅṅṅ leni ne ni.

2

Kaa le Poli ya puro n'a daa fee pu wuu na ge

¹ Na cebooloo le n'a giin di zheε yi na y'i li ce ge, lee li wa me. Ne naye po ṅṅṅṅ beeri na, na kanhama tuugo beeri xu naye ni yee wuu na, ni Lawodise n'a daa fee pee, ni piimu beeri pu je pu sanha jii taha na na-ε ge.

² Ne lee beeri pyi, kṅṅṅ p'i ja loḡine ta, samṅṅṅ di bye pu ni. P'i bye jṅṅεε na, taanṅεεε di bye pu te ni, p'i ni fungṅṅṅ feεεε na. Lee bu bye, pu na Kile wo kanṅṅṅṅ li ce. Lee kanṅṅṅṅ le, lee je Kirisa.

³ Fungṅṅṅ feεεε ti beeri ni laje wu beeri nijeme be di wa ḡmṅṅṅ wu ni.

⁴ N'a ye yu yi mu, kṅṅṅ sipya wa shishiin ganha da ṅṅṅṅṅ jomṅ taga yi piinne we.

⁵ Can na, ne kunni ya lii yi na, ga ne zo d'a pinne ni yi ni. Yee na yiyε co xuuni na yi wo labye wu pyi na se wu koro ni, na ṅṅṅ fanha ta n'a daa wu ni Kirisa shizhaa na, lee ya taan ne ni fo xuuni.

Niifeεε can can wuuro te t'a daa Kirisa wo kariṅεεε ki ni ge

⁶ Ayiwa, ba y'a soṅ na daha Yesu Kirisa fe ni we, yi la le y'i gori lee koo li ni.

⁷ Yi kori yaha wu kariṅεεε ki ni, ba tige niye ya jin me jine ni we. Y'i yi koṅṅ keree beeri kaa le wu keṅε ni. N'a daa wemu ni p'a yi kalaa ge, y'i gori wee ni ni baraga ni. Lee kadugo na yi da baraga teri Kile na can can na.

⁸ Y'a yiyε kaseri, kṅṅṅ wa shishiin ganha bu yi faanna, wu yi ta co ni wuye pyaa wo laje ni, wu juṅṅṅ baa jomṅ taga yi piinne we. Wee laje we, sipyii wo kaleεε ni ke koṅṅ ke wo yanbaaaya ye ni wee ya yiri, wu je Kirisa wo we we.

⁹ Bani kaa kaa li je Kile ni ge, w'a wu ji kee beeri na.

¹⁰ Yee be d'a keree ta Kile mu na yiri Kirisa yiri. Yanṅṅṅṅ yemu beeri y'a fanha feεεε ni juṅṅṅ feεεε pyi ge, Kirisa wu je yee beeri juṅṅṅ ni.

11 Yee na jε karijεεge ni ni Kirisa ni, lee jε kanna cekoonro yee ya pye. Tee cekoonro te, sipya be ya tee pye-e de, tee ya foro Kile ni. Tee cekoonro te kori wu jε kanna yee ya foro yi jurumu wu beeri ni.

12 Yee ya batize ge, l'a pye kanna yee ya pinne le fanja ni ni Kirisa ni, na na pinne jε ni wu ni. Lee ya pye Kile wo sefeere ti wo n'a daa wu funjo ni. Tee sefeere ti t'a Kirisa jε na yeege xu ni.

13 Yi jurumu we ni yi na jε konbaa, lee bi yee pye ba xuu jε we. Ga nime yee na jε Yesu ni, pee jε jii sicuumo nivomo Kile ya pemu kan yee mu ge. W'a wee jurumu wu beeri yafa wee mu.

14 Wee jurumu we wu bi ka na yaha wee naha na Kile naha taan, p'i ba wee taga wee jaagi na wee ya saliya kyeege ge, Kirisa na kori korikoritige na, lee ya wee beeri forogo na laha wa.

15 W'a yarabaaya yi wo saanra te, ni yi sefeere ti sho yi na, na yee she kpeenge na sipyii beeri na, ba kashen buloo jε we. W'a se wemu ta wu xu wu funjo ni korikoritige ki na ge, wee se wu w'a lee pye.

N'a daa fee ya yaa pu taha sipyii wo kalenge feni we

16 Lee wuu na, yi ganha bu sipya wa shishiin yaha wu kayuu shan yi na yalige keree na, kelee yagbaya we; kelee na naha na yi jate ya ta no pu wo kalehe caya yi na, kelee pu yevorovono kalege, kelee pu cadeenyε na-ε we.

17 Kee keree ki beeri bye keree nibanja ki wo naha shesheere. Ga can can wuye pyaa, wee jε Kirisa.

18 Sipyii piimu pu ma puye pye kanna p'a puye tirige melekee mu, na pu pele ge, na daa xuuni puye pyaa wo mmunyo ye na ge, yi ganha bu pee sipyii pu yaha pu yi juyo kyeege we. Pee sipyii pu bu kaa beeri pye, p'a jo na Kile w'a lee she pee na. Tawaga ni pee sipyii p'a puye pele, pu nibyegge beeri ki jε puye pyaa fungongo keree.

19 Kirisa we wu jε keree beeri jujo ni ge, pii sipyii pii ya gbara pu noo wee na we. Na ta n'a daa fee pu beeri di fanha taa wee gbogo ni, na legi na be ni Kile ye pyaa jidaan ni, na binne, na bye nigin ba ceepuuro kaciiye tasogoyo ni kavaan ya puye conicogana lemu na we.

Na xu na binne jε ni Kirisa ni

20 Ba yee ya pinne xu ni Yesu ni we, a yee di sho ke konjo ke wo nibiige fanha ki na. Wee tuun wu ni naha na p'i ma na kee fanha ki tuugo teri yee na sanha, na li pye kanna yee be p'a yi wo keree pyi sanha na be ni kee konjo ke wo keree pyeganja ni we? Pu jom pu jε na:

21 «Ma ganha bu ke yaaga ke lo-ε de, lee wa jo we; ma ganha bu ke li-i de, lee wa jo we; ma ganha bu gbɔn ke na-ε de, lee wa jo we.»

22 Na ta yee yarmuyo ye di jε joyalige ye nigin, ki bu li xo, ki da ja jeri nige yaaga be we. Kee keree kii beeri jε sipyii wo kashangaa, ni pu fungongo keree.

23 Ma kunni bu kii keree kii wii, m'a ki ta k'a foro fungongo feere wogoo feni. Pii sipyii pii ma soo na pu ye mege peere pyi, na puye tirige melekee mu, na keree kii taga na pu ceepuuro kana. Ga kajo la yafiin di wa kii keree kii na lemu na ja sipya tanha jurumu na we.

3

¹ Ayiwa, ma na jo ba y'a pinne ƙe ni Kirisa ni na foro xu ni we, wee tuun wu ni, yanɗumɗo ye Kile ya gbegele yaha fugba we ni ge, y'a yee shaa. Kirisa nideenge ki wa wa saanra tateenge ki ni Kile kanige ce.

² Kile ya lemu gbegele yaha yi naha na fugba we ni ge, y'a yi funyo koon ni lee kaa ni. Yi ganha ba yi funyo koon ni ke jinne ke wo keree ni we.

³ Bani yee ya pye kanna yee ya xu. Ni sicuumo nivomɗo pe pu wa yee mu ge, pee ninmohamɗo pu wa Kile mu Kirisa ni. Pee sanha zhe folo we.

⁴ Pee jini sicuumo pe ƙe Kirisa, wee ga ba cana cana, yi be na binnɗe ni wu ni wu noɗo wu ni.

Yi yi kapyelegee ki yaha

⁵ Lee wuu na yahaganjaa kiimu beeri ki bye yi na ge, yi kee beeri yaha. Kee ƙe: doɗoɗo, ni noɗoɗo keree, ni cemohoro keree, ni cemohoro fungonyo tuuyo beeri; ni lakuɗo tuugo beeri, ni jɛgbɔ, bani jɛgbɔ ni yarefegaanra beeri li ƙe nigin.

⁶ Piimu pu ƙe pu ya Kile jomɗe co-e ge, kii keree kii k'a Kile wo loyire li pye li na da ba no pee na.

⁷ Yee be toɗo ki bye kii kapyebaagaa kii shi ni taashiine ni.

⁸ Ga nime, y'a yaa yi ki beeri yaha: vɔgo, ni loyire, ni funguɗo. Yi ganha bu so shɛɛ, kelee shiigebara jomɗo p'a foro yi no ni we.

⁹ Yi ganha ba kafineye yu nige yiye mu we, bani yee ya yi wo yahagale le, ni yi wo kapyelegee ki beeri na na ki yaha wa.

¹⁰ A Kile di yahagana nivomɗo kan yee mu. Lee funɗo ni a la di ganha na faraa cana cana yee wo laje wu na, kɔho y'i bye yi Yaavɔ wu wo jaa wu shi, yi kapyegge ki beeri di ja pye ba Kirisa ye pyaa wogoo ƙe we. Wee baraga ni yee ya lee yahagafono li ta.

¹¹ Ayiwa, lee funɗo ni do, m'a pye Girekii shi shen la, m'a pye Yawutuu shi shen la; m'a cekoonro pye la, ma ya cekoonro pye-e la; m'a pye nadadiinme la; m'a pye na funɗo shen la; m'a pye bulo la, ma ya pye bulo-e la, le la shishiin ninje ƙe we. Ga Kirisa ye nigin w'a jateni. Wee wu ƙe keree ki beeri, wee wu ƙe wu beeri zɔbo na.

N'a daa feɛ ya yaa na puyɛ teri

¹² Lee wuu na yee ya pye Kile nagoo. W'a yee naha bulo, yi kaa l'a dan wu ni. Lee funɗo ni, y'a yaa y'a juro njaari yiye na, yi da ceme pyi yiye na, yi da yiye tirige yiye mu, y'i bye ni lotangaa ni, y'i loxulo ta.

¹³ Y'a yiye teri yi conromɗo keree na. Wa bu nahana wa mu, yi beeri p'a yi wo jurumu wu yafani yiye mu ba Kafɔ ya yi wo jurumu wu yafa yi mu me we.

¹⁴ Ga le beeri kadugo na, yi kaa di da dan yiye ni xuuni. Taanɗegge ke, kee k'a da ba yee beeri pinne, na yee pye nigin.

¹⁵ Kirisa wo janne ke, kee ki tiin yi zɔbo pu na, k'i yi keree ki beeri naha co. Lee kaa na Kile ya yee yiri, na yee beeri pinne na pye ceppuuro nigin. Y'a baraga teri wu na tuun beeri ni!

¹⁶ Yi Kirisa wo kafila wu yaha wu diin yi zɔbo pu na ni wu fanha beeri ni! Y'a hakilee kaan yiye mu, y'i da yiye yeri ni fungongo feere ni! Zaburuu Kitabu yoyo, ni Kile-peenje yoyo, ni Kile Munaa yokanya yati be, y'a yee ce Kile mu ni yi zɔbo pu beeri ni, ni baraga daha ni wu na.

¹⁷ Kaa kaa y'a da jo kelee y'a da bye ge, y'a ki beeri pyi Kafɔ Yesu mege na. Yi da baraga teri To Kile na Yesu mege na.

N'a daa feɛ ya yaa na leke pyi puyɛ na ge

18 Ayiwa gbagashaa, yi yiyε tirige yi namaa mu, ba Kafɔɔ ya lee shaa n'a daa fεε pu mu wε!

19 Yee namaa bε, yi cεe kaa di da dan yi ni. Yi ganha bu pu co ni fungɔnkuuɔɔ ni wε!

20 Nɔhɔpiire, yee bε di da yi sefεε jɔmεhεε conɪ keree bεeri ni. Lee l'a dan Kilε ni.

21 Yee bε sefεε, yi jahaya ganha bu danha ni yi nɔhɔpiire ni, y'i kafugo pεle ti na wε. Lee kaa bε wε pu yatεnyε na xhuu.

22 Yee kapyebyii bε, yee bε di yi juɔfεε jɔmεhεε co keree bεeri ni ke jɪɔ ke na. Yi ganha ba labye wu pyi pu jɪii na, y'i li pye kanna y'a wee pyi yi kaa di daan pu ni wε. Ga y'a labye wu pyi ni funvige ni Juɔfɔgbɔ wuyε pyaa jɪi fyaara wuu na.

23 Kaa kaa y'a byi ge, y'a li pyi ni fungɔfige ni, kanna ba y'a li pyi Juɔfɔgbɔ wu mu wε. Li ganha da bye nago kanna sipyii mu y'a li pyi wε.

24 Y'a yiyε funyɔ kɔɔn li na na Juɔfɔgbɔ wu na ba yi saraa. W'a lemu gbegεle yaha wu nago pu mu ge, yi na ba lee ta. Kirisa wu jε Juɔfɔgbɔ we, wee mu yi wa labye wu pyi.

25 Ga sipyaa sipya w'a kakuuɔɔ pyi ge, Kilε na ba weefɔɔ bε saraa na bε ni wu kakuuɔɔ ki ni. Kilε ya wa wo wa ni wε.

4

1 Ayiwa, yee juɔfεε bε, yee bε di yi kapyebyii pu co jɔ ni tiime ni zɔsaama ni. Yi bε di li cε nago kanna yi bε wo Juɔfɔgbɔ wu wa fugba we ni.

Pɔli wo yerε mujuu

2 Y'a Kilε jεeri tuun bεeri ni, y'i la le yiyε ni y'i kee jεrεge ke co xuuni. Y'a baraga tεri Kilε na yi da wu shaari.

3 Yi da Kilε jεeri wu bε mu, kɔnhɔ Kilε yε pyaa di já wu tεge, wu cogosaama kan wu mu wu já w'a wu Jozaama pu yu. Wu Ja Kirisa kaa le li bye kanjɔhɔnɔ, a wu li cε nime ge, wu da li keree shεε w'a fiinnε. Yee wo jo funjɔ ni pu wa nε co na le kaso ni.

4 Y'a Kilε jεeri na mu, kɔnhɔ di sii já da lee kanjɔhɔnɔ le fiinnε da yu, ba n'a sii yaa di da yi yu wε.

5 Piimu jε Kiricεen wε, yi yi jaarigana cε pee tε ni. Yi ganha bu diin da juɔɔ baa keree pyi fo di ba tuun wu torogo wε.

6 Kafila we y'a da da yu ni sipyii ni ge, wee di bye ni tipoomɔ ni ba suumɔ jε wε, wu bye ni kuduun ni. Wa bu yegeɔ ka kan yi mu, yi ba da kee jɔ shɔ, yi tee jɔshɔɔ te pye ni jojemε ni.

Pɔli ni wu taanyiinεε fɔ mujuu

7 Ayiwa nime, keree kiimu bεeri ki wa naha nε mu ge, wu taanyi, wu ceborona Tishiki, wee na zhe kee bεeri paari yi mu. Nɔmεε fɔɔ w'a wii fo xuuni, nε ni wee wu wa naha shiizhan Kafɔɔ wo labye wu na.

8 N'a sii li jɔ wolo li kaa na di wu tun yi mu, kɔnhɔ lemu li jε naha ge, wu shε lee bεeri paari yi mu, wu samɔhɔɔ le yi ni.

9 Onεzimu n'a pinne ni wu ni. Wu taanyi, wu ceborona wa wu wa wu bε, jɔmεε fɔɔ wu wa wu bε. Yee wo sipya wa wu wa wii. Keree kiimu bεeri k'a byi naha ge, pu na zhe kee bεeri paari yi mu.

10 Na kaso lejɪi Arisitaaki ya yi shaari, Barinabasi ceborona ja Marika bε ya yi shaari. Wee Marika wu kaa nε bi jo yee mu. Wu ba shε yi yiri, yi wu co xuuni.

¹¹ Yesu we p'a yiri na Zhutusi ge, wee be ya yi shaari. Pii ye p'a pye Yawutuu pu wo n'a daa fee pu ni, piimu p'a ne tege Kile wo saanra ti jo wu na sipyii pu mu ge. P'a ne luu jine fo xuuni.

¹² Epafirasi ya yi shaari, wee be wa yee wo sipya wa. Wu be wu je kapyebye wa Yesu Kirisa mu. W'a wuye po Kile-jegege na yee mu xuuni, kono y'i fanha ta n'a daa wu ni, y'i bye jomeheee fee, y'i soo li na nago Kile jidaan w'a byi keree beeri ni.

¹³ Yee ni yi taan kulogoo Lawodise ni Hirapolisi, Epafirasi ya yee keree co xuuni wu zo wu na, ne wa lee wo seeri.

¹⁴ Wu taanpii jogotooloo Luka be ya yi shaari, Demasi be ya yi shaari.

¹⁵ Yi wu cebooloo n'a daa fee Lawodise sheen pu shaari. Nefasi ni n'a daa fee piimu p'a binnee wu kaban ge, yi pee be shaari.

¹⁶ Yi bu we seme we kalaa xo, y'i wu yaha she gan Lawodise n'a daa fee pu be mu pu kalaa. Seme we wu da yiri Lawodise kulo li be ni na pa gan yi mu ge, yi be di wee be kalaa.

¹⁷ Y'i yi jo Arishipi mu na ne jo na labye we kaa l'a le wu keje ni Kafoo wo labye wu ni ge, na wu la le wuye ni wu da wu pyi wu pyegana na.

¹⁸ Nime woye ye, ne Poli ye pyaa keje k'a yee ka, yee yi wa me. Ne Poli ya yi shaari. Kaso ni ne wa naha, yi ganha da funno wo na na we. Kile wu duba yi mu.

1 Tesaloniki Sh_{EE}N Tudunm_{oo} P_{oli} ya s_{em}e nizhiim_e wemu tun Tesaloniki sh_{EE}N mu ge

Jogoye mu we s_{em}e we d'a tun we?

Tesaloniki egilizi wu mu P_{oli} ya we s_{em}e we tun. Masedani fiige ki wo kugb_{oo} li bi bye lii. Kegaana tapyegb_{oo} kulo l'a bye lii, lee na l_{oh}o koroy_o niyeh_{ey}e bi se wa. Yawutuu niyeh_{em}e ni shi watii sh_{EE}N be pu bi bye Tesaloniki kulo li ni. P_{oli} w'a Tesaloniki egilizi wu n_{oh}o sin. Wu ni Timote, ni Silasi wu bi bye shiizhan. Ga pu ya ja m_o Tesaloniki kulo li ni we, bani Yawutuu p'a bi yiri pu feni. Ga, a P_{oli} di ba Timote tun kari pu mu tuun wa ni, k_{on}h_o w'i sh_e egilizi wu t_{eg}e wu fanha ta. Wu para shuun wuu li t_{oo}g_o feni P_{oli} ya we s_{em}e we ka yee xhuu nigin (100) na toro Yesu nibanja kadugo na.

We s_{em}e we kakana n_ujo

Ba Timote ya pa fiin jo P_{oli} mu egilizi wu n_ujo taan we, a P_{oli} di we s_{em}e we ka, k_{on}h_o wu Tesaloniki egilizi wu luu waha, wu y_{er}e be kan pu mu Kile koro li naarigazaana li shizhaa na.

S_{em}e wu kafila n_ugb_{oo}

1 Tesaloniki Sh_{EE}N 1:1-10 Ali na li ta waha ya noni be Tesaloniki sh_{EE}N na, P_{oli} ya baraga taha Kile na pu wuu na, bani w'a fiin nizaama ta na yiri pu yiri.

1 Tesaloniki Sh_{EE}N 2:1–3:13 P_{oli} ya wu wo labye wu pye pyegana lemu na, kariy_{eg}e nizaana kemu be di j_e wu ni Tesaloniki kulo li t_e ni ge, P_{oli} ya pu funjo to kee na.

1 Tesaloniki Sh_{EE}N 4:1-12 Naarigana lemu l'a dan Kile ni ge.

1 Tesaloniki Sh_{EE}N 4:13–5:11 Kaf_{oo} pana shuun wuu li keree.

1 Tesaloniki Sh_{EE}N 5:12-28 Y_{er}e ni f_o mujuu.

P_{oli} ni wu kapyey_{er}ii pu wo f_o mujuu

¹ Ne P_{oli}, ni Siliven, ni Timote, we p'a we s_{em}e we tun w_u To Kile, ni w_u Kaf_{oo} Yesu Kirisa wo n'a daa f_{ee} pu mu, piimu pu wa Tesaloniki kulo li ni ge.

Kile wo niime we ni n_{ar}ij_e ke ki kori yaha yi mu.*

P'a pu n'a daa wu taha Yesu na

² Wee ya baraga t_{er}i Kile na tuun b_{er}i ni yee b_{er}i wuu na, na n_{er}eg_e be pyi yi mu gbee.

³ Yee ya kapy_{er}e pyi pyegana lemu na, na yi wo n'a daa wu sh_{ee} ge, na kapy_{er}e kiimu pyi yi wo taan_{er}e ki funjo ni ge, na w_u Kaf_{oo} Yesu Kirisa pye yi tadan_a ni lowaa lemu ni ge, wee ba w_u To Kile wu n_{er}i tuun b_{er}i ni wee ma w_u fung_ong_o yaha kii b_{er}i na.

⁴ W_u cebooloo, wee ya li ce jo yee kaa ya taan Kile mu, a wu yee naha bulo k_{on}h_o y'i bye wu wuu.

⁵ Wee ya Kile Jozaama pemu jo yee mu ge, pee Jozaama pu wo y_{er}e li ya da jo jom_o y_e nigin na we, ga f_{er}ere Munaa li be wo sef_{er}e t'a fara. Lee wuu na yee ya da pu na na can j_e pu ni. Na fara lee na, yee ya li na na yee wo jo kaa na wee ya kee keree ki b_{er}i pye mu.

* **1:1** We duba we n_e Kiric_{ee}n f_o kangana.

⁶ Kafɔɔ Yesu ya ɲaari ɲaarigana lemu na na fara wèe na ge, a yee bɛ di ganha na ɲaari mu. Yee ya kanhama nigbɔ ɲa, ga lee bɛ na yee ya sɔɔ Kilɛ Kafila wu na ni fundanga ni, Fɛfɛɛɛ Muna a ya fundanga kemu kaan ge.

⁷ Ayiwa, lee funɲɔ ni yee ya pye ɲaha shɛshɛɛɛ Masedɔni fiige ki wo n'a daa fɛɛ pee, ni Akayi fiige ki wo n'a daa fɛɛ pu bɛɛri mu.

⁸ Kafɔɔ wo jomɔ p'a yiri yee mu, na shɛ nɔ fo Masedɔni fiige ke, ni Akayi fiige ki ni. Lee yɛ bɛ wɛ, ga yeeyɛ pyaa ya dà Kilɛ na dagana lemu na ge, wee n'a daa we kaa ya xuu wu bɛɛri cɪri. Lee wuu na li ya ta nɔ nago kanna wèe pu na w'à yee kaa yu nige wa mu wɛ.

⁹ Wèe ya tigi yee mu, a yee di wèe ɲuɲɔ cɪri cirigana lemu na ge, sipyii pu bɛɛri p'a yee yu. Yee ya yi yapɛɛɛ ki bɛɛri yaha wà, Kilɛ we wu ɲɛ ɲiifɛɛɛ na, na ɲɛ can bɛ ge, na sɔɔ wee na, na ganha na kapyɛɛɛ pyi wu mu pyegana lemu na ge,

¹⁰ sipyii p'a yee bɛɛri yu. Yee wa wu Ja wu sigee, wu ba yiri fugba wu ni na pa, wu Ja Yesu wemu Kilɛ yɛ pyaa ya ɲɛ na yeege xu ni ge. Kilɛ wo loyire le l'a ma ge, wee w'a wèe shuu lee na.

2

Pɔli ya kapyɛɛɛ kiimu pye Tesaloniki kulo li ni ge

¹ Na cebooloo, yeeyɛ pyaa ya li cɛ na wèe ya ta tigi yee mu tawaga ni wɛ.

² Yee ya li cɛ na p'a wèe cogana kolo, na wèe kpɔn, na wèe shɛhɛɛɛ Filipe kulo li ni. Ga lee bɛ na Kilɛ ya lowaa kan wèe mu pee kanhama pu ni, a wèe di la le wùye ni, na digi yee mu, na Kilɛ wo Jozaama pu jo yi mu fyaara baa Tesaloniki kulo li ni, ali na ta sipyiiɛ ti bi wèe ɲaha kɔɔn lee na bɛ.

³ Wèe ya wù wo Kilɛ Jozaama pu yɛɛ li pye. Wèe di ya ta li pye, kɔnhɔ wù sipya wa shishiin piinɲɛ wɛ; wèe di ya ta li pye ni fungɔnkuunɲɔ ni wɛ; wèe di ya ta li pye na tahà nanmahara bɛ na wɛ.

⁴ Ga Kilɛ ya lee ta na lee l'a yaa ni wèe ni, na wu Jozaama pu kaa le wèe keɲɛ ni. A wèe bɛ di ganha na pu yu mu sipyii pu mu. Wèe wa ye yu, kɔnhɔ wù kaa di da dan sipyii ni wɛ. Lemu l'a bɛ Kilɛ mu ge, lee wèe ya zhaa, bani Kilɛ w'a wèe fungɔnyɔ yi bɛɛri cɛ.

⁵ Ayiwa, wèe wo jomɔ pu yɛɛ li funɲɔ ni, yeeyɛ pyaa ya li cɛ na wèe ya ta kafila taga sipya wa shishiin faanna wɛ. Wèe di ya ta li pye bɛ wari shakoro wɛ. Kilɛ wa wèe sɛɛri lee na.

⁶ Wèe ya ta li pye bɛ kɔnhɔ yi da gbɔɔɔ tɛri wù na kelee sipyii piitiilee di da gbɔɔɔ tɛri wù na wɛ.

⁷ Li ɲɛhɛ da bi daan bɛ wèe mu, wèe bi da zii já wù fanha shɛ bɛ yee na, bani Kirisa wo tudunmɔ wèe ɲɛ. Ga wèe ya ta lee pye wɛ. Wèe ya logoo gbo ni yee ni, na ganha na yee deede ba cee ya wu nago deede wɛ.

⁸ Yee ya taan wèe mu taangana lemu na ge, lee funɲɔ ni wèe bi ta li yaha Kilɛ wo Jozaama pu yɛ wo jo na wɛ. Ga wèe bi yere li na ali na wù munahaa ki bɛ kan yee wuu na, bani yee kaa bi waha wèe mu fo xuuni.

⁹ Na cebooloo, wèe ya kapyɛɛɛ kiimu pye na kanhama pemu ɲa ge, yi funɲɔ wa nidogo lee na. Wèe bi kapyɛɛɛ pyi cana ni piige, na daga na wùye ɲɔ shaa, kɔnhɔ wù ganha bu da bye tuguro sipya wa shishiin ɲuɲɔ ni wɛ. Mu wèe ya pye na Kilɛ wo Jozaama pu jo yee mu.

¹⁰ Yee piimu pu wa n'a daa fɛɛ pu ge, yee wa li sɛɛɛɛ, Kilɛ bɛ di ɲɛ li sɛɛri. Kaa kaa wèe ya pye yee niɲɛ ni ge, kee bɛɛri ya pye fɛfɛɛɛ, na bye tifiire wogoo, jaagi wa shishiin ya ta wèe na wɛ.

11 Yeeye pyaa k'a li ce na wèe ya yee co ba tofɔɔ ya wu nagoo conɔ wɛ.

12 Wèe ya yee yeri, na samɔhɔɔ le yee ni, na yi jo fo na yi waha yee mu jo y'a jaari y'a sahanɔ ni Kilɛ jidaan ni. Lee wuu na Kilɛ ya yee yiri, kɔnhɔ y'i jé wu wo saanra nɔɔɔ wuuro ti ni.

Tesaloniki sheen wo n'a daa we ni pu kanhama keree

13 Wèe ya baraga ɛri sanha Kilɛ na kaa lemu bɛ wuu na ge, lee li wa mɛ. Wèe ya Kilɛ wo jomɔ pemu jo yee mu ge, yee ya ta pu co ba sipya wo jɛ wɛ. Ga ba p'a sii can na wɛ, mu yee ya pu co; na pu ce na Kilɛ jomɔ pu jɛ pii, na pee pu wa labye pyi yee n'a daa fɛɛ pu funyɔ ni.

14 Wù cebooloo Tesaloniki sheen, Kilɛ wo n'a daa fɛɛ piimu pu wa Yesu Kirisa wo karijɛɛge ki ni Zhude fiige ki ni ge, yee ya yi wo jaarigana li saha ni pee wuu li ni. Bani Yawutuu p'a pee kanha kanhagana lemu na ge, lee kanhagana le ninunɔ na yee bɛ wo sipyii p'a yee kanha.

15 Pee Yawutuu pu p'a taashiine li wo Kilɛ tudunmɔɔ pu gbo, na ba Kafɔɔ Yesu bɛ gbo, na wèeyɛ pyaa bɛ kanha fo xuuni. Keree kiimu ki jɛ ki ya bɛ Kilɛ mu-i ge, kee p'a byi. A p'i puyɛ pye sipyii pu bɛeri wo pɛɛn.

16 Shi we wu jɛ wu jɛ Yawutuu-i ge, pu ma giin pu da wèe jaha kɔɔn na wèe ganha bu she Kilɛ wo Kilɛ Jozaama pu yɛɛ li pye pee mu kɔnhɔ Kilɛ di pu jɔnɔ wolo wɛ. Lee funɔ ni p'a pu wo jurumu wu jɛhe fo na she nɔ wu tɛhɛnɛ na. Ga Kilɛ wo loyire le l'a pa do pu jɔnɔ ni.

Tesaloniki sheen kaa ya Pɔli ta

17 Wù cebooloo, wèe ya waa laha yee na, a wèe di tuun wemu pye wèe da wùye ja ni yee ni-i ge, a yee la di sii shɔ wèe ni xuuni. Ga ali wèe jɛhe bye wèe di ya ta na wùye jaa bɛ wɛ, wèe fungɔnyɔ wa yee na.

18 Lee wuu na, wèe di bi giin wèe di she foro yee na. Lee l'a bi sii nɛ Pɔli yɛ pyaa funyɔ ni. Nɛ li taanna wii fo tɔɔjii shuun, ga Shitaanni na bari koo li na wèe mu.

19 Ayiwa, yee pu wa da ba bye wèe tadanɔ, ni wèe funyɔ kataan. Wèe na ba juyirige kemu bɛ ta ge, yee pu da ba bye yee bɛeri wo kajɔnɔ wù Kafɔɔ Yesu jahagbaa na wu ba guri pa.

20 Uun dɛ! Yee p'a sii wèe wo juyirige ki kajɔnɔ, ni wèe wo fundanga ki kajɔnɔ.

3

Pɔli ya Timote tun Tesaloniki ni

1 Ayiwa, l'a pa mɔ wèe da ga fiin ta yee shizhaa na wɛ, a lee di ba bye lee ya já xu wèe ni wɛ. Lee wuu na, a wèe di li yaha wùye funyɔ ni jo wèe yɛ na ba gori Atɛni kulo li ni naha,

2 na wù ceborona Timote tun she yi mu wà. Wu bɛ w'a kapyɛɛ pyi ni wèe ni shiizhan Kilɛ mu na Kirisa wo Kilɛ Jozaama pu yu. Wèe ya wu tun she yi mu, kɔnhɔ wu she lowaa kan yi mu, wu samɔhɔɔ le yi ni xuuni, yi da se jaha na n'a daa wu ni.

3 Kanhama pe pu wa yi na nime ge, kɔnhɔ pee ganha bu wa shishiin yeege n'a daa wu ni yi ni wɛ. Yeeye pyaa ya li ce na Kilɛ w'a li lɔ pee kanhama p'i ba nɔ wèe na.

4 Na wèe yaha ni yee ni shiizhan, wèe bi ma yi yu yee mu na ta li sanha nɔ wɛ, jo wèe na ba ganha xuuni. Pee kanhama pu p'a nɔ mɛ nime, yiyɛ pyaa bɛ jii wá pu ni.

⁵ Lee wuu na wèe ya wii kanha yee koo ni wèe da ga fiin ta yee shizhaa na-ε ge, a nε ganha na Timote tun yee mu, jo wu shε yee yiri wu shε yee wo n'a daa wu shi cε wu pa jo wù mu. Bani nε bi fyagi jo Shitaanni ganha da ba yi faanna wu yi piinne, wèe wo kapyenεε k'i bye nuŋo baa we.

Tesaloniki sheen wo n'a daa wu kaa ya taan Pɔli ni

⁶ Ayiwa dagana lemu na yee ya daa Yesu na, sipyii pusamaa bε kaa di dan yee ni taangana lemu na ge, Timote ya yiri yee yiri na pa nime, na ba yee jaha jo wèe mu, a lee di daan wèe ni.

⁷ Ayiwa na cebooloo, ba pee jomɔ pe ya jo wèe mu wε, ali na wèe yaha kanhama, ni jijaara keree ni, wèe logoo ya jine yee shizhaa, bani yi wa se jaha na n'a daa wu ni.

⁸ Nime kunni wèe ya lowagaa ta, bani yee ya kori yaha Kafɔ wo kariεεge ki ni.

⁹ Yee wo n'a daa wu kaa ya wèe funjo taan taangana lemu na Kile jaha taan ge, dii wèe di da bye wèe di já Kile keme shaari wee n'a daa we wuu na wε?

¹⁰ Wèe wa na Kile jεeri caŋa ni piige, na wu jεeri xuuni, kɔnhɔ wu koo kan wù mu, wù shε jii taha yi na. Keree kiimu ki jε wèe ya yee ta kalaa kee ni n'a daa wu shizhaa na-ε ge, wù shε yi kalaa kee ni.

¹¹ Wù To Kile ni wu Kafɔ Yesu wu koo yaha wù mu wù shε yi ja!

¹² Kafɔ wu la fara yi wo taanεεge ki na, wu shi taanεεge nigbɔhɔ di bye yi ni yiyε tε ni, k'i bye yi ni sipyii pusamaa bεeri tε ni! K'i bye ma na jo ba yee kaa ya dan wèeye pyaa ki ni taangana lemu na wε!

¹³ Lee bu bye, yi na fanha ta. Wù Kafɔ Yesu Kirisa na ba ba caŋa kemu ni wu wo fεfεεε sipyii pu bεeri ni ge, yi bε di ba da fεfεεε, jaagi xuu wa shishiin ganha bu da yi na wù To Kile jaha taan wε.

4

Naarigana lemu l'a taan Kile mu ge

¹ Ayiwa na cebooloo, yee ya yaa yee p'a jaari naarigana lemu na yi kaa di daan Kile ni ge, wèe ya lee shε yee na; yee d'a jo kɔn na jaari na xɔ bε lee naarigana li na. Ga wèe wa li shaa yi mu, na yi jεeri Kafɔ Yesu mεge na jo yi la fara lee na.

² Kafɔ Yesu ya keree kiimu shε wèe na a wèe di yee kalaa ki ni ge, yiyε pyaa wa kee cε.

³ Kile jidaan wu wa y'i bye fεfεεε, yi já yiyε na dɔdɔɔɔ kabanja na.

⁴ Yee wa bεeri ya yaa na kori yaha fεfεεεε ni, yi da gbɔɔɔ tεri yiyε na.

⁵ Yi ganha bu lakuuŋo yaha ki pye yi jidaan ba Kile cεbaalaa pii jε mε wε.

⁶ Wa shishiin ganha bu wu ceboro ŋmahana kelee na wu tojɔ ceko kabanja na wε. Wèe ya tee yee jo na waha yi mu, bani sipyaa sipya w'a wee kashi wu pyi ge, Kile na ba li foo tɔ weefɔ mu.

⁷ Bani Kile ya ta wèe yiri na wèe yaha na wèe p'a kanɔɔɔ pyi wε. Ga wu funjo ki wa wù bye fεfεεε.

⁸ Lee wuu na, sipya wemu bu pe jomɔ pe she, weefɔ ya ta sipya wo jomεε she-e dε; ga Kile wemu w'a wu fεfεεεε Munaa li kan yi mu ge, wee wo jomεε wufɔ ya she.

⁹ Ayiwa, cebooloo kaa ya dan puyε ni taangana lemu na ge, nuŋo wa li na nago wa wu na yee kalaa lee ni wε, bani Kile yε pyaa ya yee kalaa na xɔ lee ni.

10 Kee taan^{ne}ge ke shiin ki wa yee ni na jaha tii n'a daa fee pu beeri na, piimu beeri pu ne Masedoni fiige ki ni ge. Ga wee wa li shaa yi mu sanha jo yi la fara lee na.

11 Yi la le yiye ni y'i da najine shaa! Yi yiye torogana ce sipyii pusamaa wo keree ki shizhaa na! Yi la le yiye ni, yi da kapyene pyi konho yi mago di da jagi kee kapyene ki funjo ni, ma na jo ba wee ya yi jo toro yi mu jogana lemu na we.

12 Yi bu ja lee na, piimu ne Kiriceen we, pee be na da baraga teri yi na; yi juno tuguro be di wa da bye nige sipya wa shishiin juno ni we.

Kafao nibanja keree

13 Ayiwa, n'a daa fee piimu p'a xu ge, wee funjo ki wa jo y'i can ce pee shizhaa na, konho pee wo keree ganha bu yi jahaya tanha ba tadanja baa sipyii ne we.

14 Ba wee ya da li na na Yesu ya xu, na ne na foro xu ni we, lee funjo ni wee ya da li na be sanha na n'a daa fee piimu p'a xu ge, Kile na ba pee be ne Yesu baraga ni, p'a ba bye ni Yesu ni.

15 Ayiwa, Kafao ye pyaa ya jomjo pemu jo wee mu ge, pee wee ya yu yi mu jo Kafao cabanja, wee piimu pu wa jiifee na ge, wee da ba xuu pu jaha kon we.

16 Bani l'a she na Kile na ba fene jo ni fanha ni kee canja, lee bu laha wa, wu na ba melekee junofo wa wo mujuu logo, lee bu laha wa, Kile wo maga ki na wi. Kee bu wi, Kafao Yesu ye pyaa na digi na yiri fugba wu ni. Wee tuun wu ni, piimu p'a xu p'i bi daa Yesu na ge, pee na fene ne.

17 Lee bu bye na wee n'a daa fee piimu samaa jii wuu ta, wee beeri na ba binne kari ni pii pu be ni fugba jahaya ye na, na she Kafao juno ciri. Lee funjo ni wee beeri na bye ni Kafao ni shiizhan.

18 Ayiwa na cebooloo, y'a pe jomjo pe taga y'a samohoro leni yiye ni.

5

Na gbegele yaha Kafao cabanja jaha na

1 Na cebooloo, yee mago wa li na nago wee pu na ya jo yi mu Kafao cabanja, kelee wu paduun keree na we.

2 Yeeye pyaa ya li ce na fiinne na jo Kafao cabanja na ba sipyii fo ba nagaa ne ma sipya fo me nibiige ni we.

3 Tuun wemu ni sipyii da ba yu: «Najine wa wu te ni njaa, wee ya kanha sho kakuuno ki beeri na ge!» Wee tuun wu ni, kanhama nigbo wa da ba gon do pu juno ni, ba layara ma cee laa wo fo na co we. Sipya wa shishiin wa da ba sho kee canja we.

4 Ga na cebooloo, nagaa ya sipya foni fogana lemu na ge, kee cabanja ki da ga ba yee fo mu we.

5 Yee beeri ya jeri kpeenge nagoo, yee ya pye canja nagoo. Wene piige nagoo we, wee di ne nibiige be wuu we.

6 Lee wuu na wu ganha bu da gori yaha nmunum na ba pusamaa ne we! Wu kori yaha jii na, wu ja wuye na!

7 Yi li ce na piige ni sipyii ya nmunoo, piimu be pu wa sinne pe gbuu fo na jawohoo wuu puye na ge, piige ni pee be ya pu gbuu.

8 Ga wee piimu pu ne canja nagoo ge, wu ja wuye na! Wu n'a daa ni taanenge le wuye ni ba kashennmoo wo toofo fadeye ne me we! Wu juwuuro pye wu tadanja, tee di bye wu mu ba toofo judono ne we.

⁹ Bani Kilɛ ya ta li jɔ wolo wu wo loyire le di ba do wèe jɔŋɔ ni wɛ. Ga w'a li jɔ wolo wèe di ba jɔwuuro ta wù Kafɔɔ Yesu Kirisa gbɔɔrɔ ni.

¹⁰ Lee wuu na Yesu ya xu wèe tɛgɛ, kɔnhɔ w'a pye jɔi na la, wù shiin ya xu la, wù ba binnɛ pye ni wu ni wu cabaŋa.

¹¹ Ayiwa, lee wuu na, y'a yiye yeri, yi da lowagaa leni yiyɛ ni ma na jo ba y'a tee na li pyi na xɔ wɛ.

Yeriyeri jomɔ pa

¹² Ayiwa na cebooloo, na fara lee bɛɛri na, piimu p'a puyɛ kan, na yi kalaa n'a daa wu wo koo li ni, na yi yeri Kafɔɔ wo koo li ni ge; w'à li shaa yi mu jo y'a baraga tɛri pee na.

¹³ Yi pu yaha see tayahaŋa ni! Pu kaa di da dan yi ni pu labye wu wuu na! Y'a yi wo jiiɛɛɛɛ ti pyi ni jɔŋiŋɛ ni yiyɛ tɛ ni!

¹⁴ Na cebooloo, wèe ya yi jɛɛri, piimu p'a puyɛ yaha saafɛɛ, na kapyɛɛɛ she ge, y'a pee yeri! Lowaa jɛ piimu ni wɛ, yi da lowaa leni pee ni! Piimu wo baraga k'a cɛɛ ge, yi da pee tɛri! Yi bɛɛri di yiyɛ co ni loxulo ni!

¹⁵ Y'a yiye kasɛri, yi ganha bu wa yaha wu kakuunɔ taga kakuunɔ la wo foo tɔ wɛ. Y'a kasaŋaa pyi yiyɛ mu tuun bɛɛri ni! Yi da ki pyi sipyii pusamaa bɛɛri mu.

¹⁶ Yi pye ni fundanga ni tuun bɛɛri ni!

¹⁷ Yi da Kilɛ jɛɛri gbee!

¹⁸ Y'a fɔ kaan Kilɛ mu keree bɛɛri ni. Lee Kilɛ w'a zhaa yee mu Yesu Kirisa wo karijɛɛɛ ki funjɔ ni.

¹⁹ Yi ganha bu Fɛɛɛɛɛ Munaa li koro tɔ yi zɔɔɔ pu na wɛ.

²⁰ Kilɛ ya wu kafila wu kaan piimu mu pu na yu ge, y'a wee kafila wu jatɛni.

²¹ Yi da wu bɛɛri suguri xuuni, wemu w'a jɔ wu ni ge, yi da wee luu!

²² Wemu w'a kolo wu ni ge, y'i wee yaha shan!

Pɔli fɔ mujuu

²³ Ayiwa, Kilɛ we w'a jɔŋiŋɛ ki kaan ge, weeye pyaa ki yi pye fɛɛɛɛ! Yi zɔɔɔ pee, ni yi munahaa kee, na fara yi ceepuuro ti na, yi bɛɛri di gori yaha fɛɛɛɛ fo na she nɔ wù Kafɔɔ Yesu Kirisa cabaŋa ki na, fɔɔnrɔ tɛnɛ ganha bu da we xuu we wa shishiin na wɛ.

²⁴ Kilɛ we w'a yee yiri ge, jɔmɛɛ fɔɔ wu jɛ wii. Wee ninumɔ wu da yee mara lee maragana li na.

²⁵ Na cebooloo, yi bɛ p'a Kilɛ jɛɛri wù bɛ mu.

²⁶ Y'a cebooloo pu bɛɛri shaari ni taanjɛɛɛ fɔ ni.

²⁷ N'a li shaa yi mu Kafɔɔ mɛgɛ ki wuu na, jo yi la le yiyɛ ni y'i we sɛmɛ we kalaa cebooloo pu bɛɛri mu.

²⁸ Kilɛ wu wù Kafɔɔ Yesu Kirisa wo niimɛ wu kan yi mu.

2 Tesaloniki Shɛɛn Tudunmɔɔ Pɔli ya sɛmɛ shuun wo wemu tun Tesaloniki shɛɛn mu ge

Jɔɔ yɛ mu we sɛmɛ we d'a tun wɛ?

Tudunmɔɔ Pɔli w'a we sɛmɛ shuun wo we ka na tun Tesaloniki egilizi wu mu. Korɛnte kulo li ni Pɔli di bye na pii sɛmɛ shuun we ka (Kapyɛgeɛ 18:5).

We sɛmɛ we kakana ɲuɲɔ

We sɛmɛ we kakana ɲuɲɔ nigbɔhɔ ki ɲɛ na Kafɔɔ wo pana shuun wuu li jomɔ pu jo taha. Wu bi fɛnhɛ lee jomɔ jo wu sɛmɛ nizhiime wu ni. Waha wa wu bye wu pana shuun wuu li keree ki ni. Pii bi yu na xɔ bɛ na Kirisa ya pa na xɔ. Ga Pɔli ya yi ɲaha jo pu mu wu sɛmɛ wu ni na Kirisa wo Pɛn wu wu da venhɛ ba ɲaha na. Na kanhama nigbɔ pu da ba fɛnhɛ bye, na ga Kiricɛɛn p'a yaa na yaɛnyɛ waha, na lowaa ta pee kanhama pu ni.

Sɛmɛ wu kafila ɲugbɔɔ

2 Tesaloniki Shɛɛn 1 Pɔli ya lowaa leni Tesaloniki n'a daa fɛɛ pu ni. Yesu na ba ba wu ba kiiri wu kɔn kɔngana lemu na ge, a w'i yee bɛ ɲaha jo pu mu.

2 Tesaloniki Shɛɛn 2:1-12 ɲaha shɛshɛɛɛɛ temu na ba bye yani Kafɔɔ wu pa ge.

2 Tesaloniki Shɛɛn 2:13–3:15 Pɔli ya Kilɛ ɲɛɛri Tesaloniki shɛɛn pu mu, na jo na pu bɛ p'a Kilɛ ɲɛɛri weɛ mu. A w'i lowaa le pu ni na p'a kapyɛɲɛɛ pyi, na pu ganha bu da bye saa fɛɛ wɛ.

2 Tesaloniki Shɛɛn 3:16-18 Pɔli duba ni wu fɔ mujuu.

Pɔli ni wu kapyɛbyɛɲii fɔ mujuu

¹ Nɛ Pɔli, ni Silivɛn, ni Timote, wɛɛ p'a we sɛmɛ we ka. Wù To Kilɛ, ni wù Kafɔɔ Yesu Kirisa wo n'a daa fɛɛ piimu pu wa Tesaloniki kulo li ni ge, pee mu wɛɛ ya wu tun.

Wɛɛ ya yi shaari:

² Wù To Kilɛ ni wù Kafɔɔ Yesu Kirisa wu niime ni ɲaɲiɲɛ kan yi mu.

Kiiri wemu na ba gɔn Yesu cabaɲa ge

³ Na cebooloo, wɛɛ ya yaa wɛɛ p'a fɔ kaan Kilɛ mu tuun bɛɛri ni yee wuu na. Lee ya yaa mu bɛ, bani la l'a faraa yee wo n'a daa wu na na se ɲaha na. Taanɲɛɛge kemu bɛ ki wa yee ni yiye tɛ ni ge, la di faraa kee bɛ na na se ɲaha na.

⁴ Lee wuu na wɛɛ bɛ ma ɲuyirige taa wɛɛ ba yee kaa yu tuun wemu ni Kilɛ wo n'a daa fɛɛ pu mu. Yee ya yiye pɔ pɔgana lemu na, na gori yaha n'a daa wu ni, na kawagaa ni kanhama pemu bɛɛri xu yiye ni ge, wɛɛ ma yee bɛɛri jo pu mu.

⁵ Ga na cebooloo, kii bɛɛri wa li shɛɛ na Kilɛ na ba kiiri kɔn caɲa ka ni tiime ni. Kanhama tuugo bɛɛri y'a ɲaa ge, pee bɛɛri wa yee gbɛgele na yɛri Kilɛ wo saanra te ɲaha na, bani tee saanra ti wuu na yi wa kanhama pu ni.

⁶ Kilɛ ya tii, piimu p'a yee kana ge, wu na ba yee wo kanhama pu foo tɔ pee mu.

⁷ Ga yee piimu pu wa kanhama pu ni ge, Kilɛ na ba ɲmɔnɔ kan yee mu, na li kan wɛɛ bɛ mu. Kafɔɔ Yesu na ba ba na yiri fugba we ni ni wu fanha mɛlɛkɛɛ pu ni caɲa kemu ge, kee caɲa lee da ba bye.

8 Wu na ba ba naniɲe ni. Piimu pu ɲe pu ya Kile ce-ε ge, ni piimu pu ɲe pu ya soɔ wù Kafɔɔ Yesu be wo Jozaama pu na-ε ge, wu na ba kanhama shan pee ɲuɲɔ ni.

9 Naa wemu wu ɲe wu da ga xhɔ-ε ge, wee na ba bye pii sipyii pii wo taa. Pu na ba pu kɔri na pu sanha lii Kafɔɔ na, p'i wa da ɲii taha be wu sefeere nɔɔɔ wuuro ti na we.

10 Ayiwa, kee cana ki kunni Kafɔɔ na ba ba. Fefere sipyii piimu beeri p'a dà wu na ge, pee beeri na ba baraga taha wu na. Pee beeri na ba wu ɲa, na fundanga pye. Yee be na ba bye pee sipyii pu ni, bani wèe ya jomɔ pemu wo yere pye yee mu ge, yee ya dà pu na.

11 Lee wuu na wèe wa Kile ɲeri yee mu tuun beeri ni. Wèe wa li shaa Kile mu jo w'a yi yiri na yi yaha koo lemu ni ge, wu yi pye y'i da ɲaari y'a sahanɲi ni lee ni. Wèe wa li shaa Kile mu jo kasaanɲaa kiimu k'a diri yi funyɔ ni ge, jo wu yi yaha y'i já y'a kee pyi wu sefeere ti ni, wu yi wo n'a daa wu wo kapyenɲe ki beeri ɲɔ fa.

12 Lee bu bye, Kafɔɔ Yesu mege ki na ba peɲɲe ta yee mu, yee be na ba peɲɲe ta wu mu. Wèe wo Kile we, ni Kafɔɔ Yesu Kirisa wo niime wu funɲɔ ni lee da ba foro.

2

Jurumu Fɔɔ

1 Ayiwa na cebooloo, wù Kafɔɔ Yesu Kirisa wo ba we, ni wèe piimu na ba she binne wu taan ge, wèe wa yi ɲeri lee wuu na jo:

2 yi ganha bu yi hakilee pu yaha pu wuregi tɔvuyo na we, yi ganha bu yi jaalaa pu be yirige na Kafɔɔ paduun w'a nɔ xɔ we. Wa na zɔɔ na jo na Kile w'a yee jo wee mu w'a yu sipyii pu mu, kelee wa Kile jomɔ yere pyewo na yi jo, kelee pii na yi jo na wèe p'a yi ka seme ni na kan n'a daa fee pu mu.

3 Yi ganha bu sipya wa shishiin yaha wu yi faanna faannagana la shishiin na we. Bani yani Kafɔɔ cabaɲa ki nɔ ge, sipyii na ba fenhe zhii Kile na fo xuuni. Lee bu bye, wee tuun wu ni Jurumu Fɔɔ* wu na foro yere. Kile na ba wee kyegi fefe.

4 Sipyii ya peɲɲe teri yaaga kemu beeri na ge, ni Kile mege ya yiri yaaga kemu beeri na ge, wee Jurumu Fɔɔ wu na ba zhe yee beeri ni. Wu na ba yiri na wuye pele na toro yee beeri taan, fo w'a ba she je be Kile-peɲɲe pugboho ki be ni, na diin wà, na jo na wee wu ɲe Kile we.

5 Tuun wemu ni ne bi bye ni yee ni ge, ne bi ma ye yu yee mu. Yee hakilee wa yi na-ε ge?

6 Ga lemu l'a kii keree kii ɲaha kɔn ki da bye nime-ε ge, yee wa lee ce. Lee wuu na we Jurumu Fɔɔ we da já ba we, fo wu paduun ba nɔ.

7 Lee be na, Jurumu Fɔɔ wu keree k'a ɲɔ kɔn na byi ɲmɔhɔɔ ni na xɔ. Ga lemu l'a wu yerenɲe ge, ni lee ya bu she laha wà we, wu da já kii keree kii pye we.

8 Ga lee ba laha wà tuun wemu ni, Jurumu Fɔɔ wu na na foro yere. W'i bu foro be, Kafɔɔ Yesu na ba wu sorogo ni wu ɲɔ kafεge* ni. Wu nibawo, wu nɔɔɔ wu kpeɲɲe na ba Jurumu Fɔɔ wu kyegi fefe.

9 Wee Jurumu Fɔɔ wu na ba ni Shitaanni wo fanha ki ni. Wu na ba kakanhanɲaa ni kagboho tuuyo beeri pyi. Ga can di wa lee la shishiin ni we.

* 2:3 Jurumu Fɔɔ: Wee ninumɔ pii ya byi na Jaxhali, wee wu da ba ba.

* 2:8 Ezayi 11:4

¹⁰ Wu na ba kakuuṅṅo tuuyo beeri pyi, kōnhō sipyii piimu na ba gyεεgi ge, wu pee piinṅε. Pee sipyii pu na ba gyεεgi, bani can wemu wu bi yaa wu pu shō ge, pu ya sōo wee na wε, wu kaa be di ya nōhō taan pu mu wε.

¹¹ Lee wuu na Kilε ya te sipyii faanna faanna sefεεε te yaha pa, tee di ba pu piinṅε, kōnhō p'i dà kafineye yi na.

¹² Lee na sipyaa sipya wu jε wu ya sōo na dà can wu na wε, na tiibaara pye wu taa ge, Kilε wo kiiri we na ba nō pee beeri na.

Kilε ya n'a daa fεε pu jaha bulo na pu shō

¹³ Na cebooloo, wεe kunni, wεe ya yaa wεe p'a fō kaan Kilε mu tuun beeri ni yee wuu na, yee piimu p'a taan Kafō mu ge. Bani Kilε ya yee jaha bulo kōnhō yee di bye shenshiilee na juwuuro ta Fεfεεε Munaa li gbōōrō ni. Lee Fεfεεε Munaa le l'a yee pye fεfεεε sipyii, yee ya dà dagana lemu na can wu na ge, na fara lee be na.

¹⁴ Lee na Kilε ya yee yiri. Wεe ya Kilε Jozaama pemu wo yεε pye yee mu ge, lee baraga ni w'a yee yiri. W'a yee yiri kōnhō yee di yi wo taa ta wù Kafō Yesu Kirisa wo nōōrō wu ni.

¹⁵ Lee wuu na wù cebooloo, yi ganha bu da yi fungōnyō yaha yi jεri-i dε. Wεe ya kalaa wemu beeri kan yi mu ge, w'a pye jōjomō wo la, wu shiin ya pye sεmε wo la, yi ganha bu wee kalaa wu yaha wu foro yi funyō ni wε.

¹⁶ Wù To Kilε wemu ni wεe kaa ya taan ge, wee w'a lowaa kan wεe mu lemu li jε li da ga xhō wε, na fara tadarja nizaarja be na wu wo niime wu gbōōrō ni. Kafō Yesu Kirisa ye pyaa, ni wù To Kilε ni,

¹⁷ pee pu luu le yi ni, p'i baraga be le yi ni, kōnhō kapyegee nizaarjaa di da yi ni, ni jogazaana.

3

Pōli ya jo na n'a daa fεε pu p'a Kilε jεeri pee mu

¹ Ayiwa wù cebooloo, yemu n'a da jo jomō p'i xhō ge, yee yi wa mε. Y'a Kilε jεeri wù be mu, kōnhō Kafō wu jomō pu da jaaga p'a se jaha na tōvuyo na; sipyii be di da baraga tēri pu na ba yee wa baraga taha pu na tahagana lemu na wε.

² Yi da Kilε jεeri wù mu sanha kōnhō Kilε di wù tánha sipyikuuyo yi wo kapyeguṅṅo ki na. Bani kōhō sipyii beeri ya gbara pu dà Kafō na wε.

³ Ga Kafō jε jōmεε fō. Wu na ba baraga le yi ni, na yi tánha Shitaanni na.

⁴ Wεe ya dà li na Kafō baraga ni jo yemu wεe ya yu yee mu ge, yee wa yee koo jaari. Lee koo le shiin yi wa da da jaari be.

⁵ Kafō w'a koo shεε yi na, kōnhō yi zōbō pu da jini Kilε wo taanjεεε ki na. Loxulo le li bye Kirisa ni ge, lee di bye yi ni!

Yi beeri ya yaa na kapyenεε pyi

⁶ Ayiwa wù cebooloo, w'à da pe jomō pe jo waha yi mu Kafō Yesu Kirisa mεge na. Kalaa we wεe ya kan yi mu ge, n'a daa fεε piimu pu jε pu ya jaari na sahanji ni wee ni wε, fo na kapyenεε she na diin na jaari na yeree ge, yi laraga kōn pee na.

⁷ Yee ya yaa na jaari jaarigana lemu na, y'i saha ni wεe wo jaarigana li ni ge, yeeyε pyaa wa lee cε. Bani tuun wemu ni wεe di bye yee yiri ge, wεe bi ta wùye yaha lapyebaalaa, na diin na jaari na yeree wε.

⁸ Wεe bi ta na li sipya wa shishiin mu ma ni wε. Ga wεe bi kanhama soro, na kapyenεε pyi caṅa ni piige, kōnhō wù ganha bu da bye tuguro wa shishiin jūṅṅo ni yi ni wε.

⁹ Li wa nago kanna li ya saha wèe p'a li yee ɲuŋɔ ni-i dɛ! Ga wèe ya lee pye na she yee na, kɔnhɔ yi bɛ di da se lee koo li ni.

¹⁰ Tuun wemu ni wèe di bye yee yiri ge, wèe bi ma yi yu na wari yee mu jo: «Sipyaa wemu bu kapyɛɛ she, weefɔɔ ya yaa w'a li bɛ wɛ.»

¹¹ Lee bɛɛri funŋɔ ni wèe ya logo na sipyii pii pu wa wà yee ni, pee ya kapyɛɛ she, na diin na ɲaari na yeree, na puyɛ leni sipyii piitiilee wo keree ni.

¹² Ayiwa, w'à li shaa pee sipyii pu mu xuuni wù Kafɔɔ Yesu Kirisa mɛge na, jo pu la le puyɛ ni, p'i ɲaha tii ni pu kapyɛɛ ni, puyɛ pyaa di yere ni pu ɲɔshaga ni.

¹³ Na cebooloo, le bɛɛri funŋɔ ni. yee kunni ganha bu ganha kasaɲaa bye tàan wɛ.

¹⁴ Wèe ya jomɔ pemu jo yi mu we sɛmɛ we ni ge, sipyaa sipya w'a pee jomɔ pu she ge, y'a wufɔɔ kaseri; y'i laha wufɔɔ na kɔnhɔ wuyɛ pyaa k'i zhiige.

¹⁵ Lee bɛ na, yi ganha bu wufɔɔ pye yi pɛn wɛ dɛ, ga yi wufɔɔ yeri ceboro yɛɛmɛ ni.

Duba ni kurogo fò

¹⁶ Wù Kafɔɔ, ɲariɲɛ fɔɔ wuyɛ pyaa k'a ɲariɲɛ kaan yi mu tuun bɛɛri ni, kangana bɛɛri na! Kafɔɔ wu pye ni yi bɛɛri ni!

¹⁷ Nɛ Pɔli yɛ pyaa k'a le fò mujuu le ka na keye yi na. Nɛ wo fɛ pu wa pere na wo sɛmɛɛ pu bɛɛri na. Nɛ wo kama pe pu wa pe.

¹⁸ Wù Kafɔɔ Yesu Kirisa wu niimɛ kan yi bɛɛri mu.

1 Timote

Tudunmɔɔ Pɔli ya sɛmɛ nizhiimɛ wemu tun Timote mu ge

Jɔgɔ mu we sɛmɛ we d'a tun wɛ?

Tudunmɔɔ Pɔli w'a we sɛmɛ we tun wu kalaapire Timote mu. Timote to wu bye Girɛki (Kapyegɛe 16:2). Wu nu jɛ Yawutu, wu mɛgɛ di jɛ Inisi, wu nule mɛgɛ di jɛ Loyisi (2 Timote 1:5). Wu ni Pɔli ya pinne Kile Jomɔ yɛrɛ li wo naragaa nijɛhɛjɛ pye. Wu kulo mɛgɛ ki jɛ Lisitiri na foro Likawuni fiige ki ni. Kee nijaa wogo jɛ Turuki fiige ki nijɛ ni (Kapyegɛe 16:1-3). Pɔli ya pa wu yaha kari Kile Jomɔ yɛrɛ na Tesaloniki ni Korɛnte ni.

We sɛmɛ we kakana jɔɔ

Ali na li ta bɛ Timote jɛ Kile wo kapyebyii pii wo nɔhɔcɛrɛɛ, Pɔli ya lowaa le wu ni labye wu kabaɲa na, w'a bi wemu kaa le Timote keɲɛ ni Efese kulo li ni ge (1 Timote 1:3). A w'i egilizi wu gbegelegazaana ni karamɔgɔ-kafinejuu pu wo jɔɔ ciri ciri wo kalaa kan wu mu.

Egilizi keree ya yaa na shɔɔnri shɔɔnrigana lemu na ge, a Pɔli di yee bɛ le sɛmɛ wu ni Timote mu (1 Timote 3:14,15).

Sɛmɛ wu kafila jɔgbɔɔ

1 Timote 1 Pɔli ya Timote shaari, na wu pye na wu kasɛgɛ yaha wuyɛ na karamɔgɔ-kafinejuu pu shizhaa na, wee Pɔli di bye wu mu jaha shɛshɛrɛ.

1 Timote 2 N'a daa fɛɛ bu puyɛ pinne egilizi ni tuun wekɛ ni, lemu p'a yaa na pye ge.

1 Timote 3 Egilizi wu jahagbaa fɛɛ ni wu kapyebyii ni pu labye keree.

1 Timote 4 Pɔli ya samɔhɔɔ le Timote ni na wu pye jaha shɛshɛrɛ nizaara pusamaa mu.

1 Timote 5–6 Pɔli ya Timote kalaa, na wu yɛri nɔhɔlɛɛ ni naxhugoshaa ni buloo ni sipyii piitiilee wo keree shizhaa na.

Pɔli fɔ mujuu

¹ Nɛ Pɔli, Yesu Kirisa tudunmɔ, na saha ni wu Shɔvɔɔ Kile wo jidaan, ni wu tadaɲa Yesu Kirisa wo jidaan ni; nɛ w'a we sɛmɛ we yaa.

² Na wu tun mu Timote mu, mu wemu w'a pye nɛ ja yɛ pyaa pyaa n'a daa wu funɲɔ ni ge.

Wu To Kile ni wu Kafɔɔ Yesu Kirisa ni, pu niime kan ma mu, p'i da jɔɔ jaa ni ma na, p'i jaaɲɛ kan ma mu.*

Karamɔgɔ-kafinejuu

³ Ayiwa, nɛ nigariwo Masedɔni fiige ki ni, ba n'a yi jo waha ma mu wɛ, nɛ la ki jɛ m'a diin Efese kulo li ni. Bani sipyii pii pu jɛ w'a piimu ya kalaa watii kaan sipyii pu mu ge, yi jo m'a yi waha pu mu xuuni na pu kee kalaa tuugo ke jɔ yaha.

⁴ Na pu ganha bu da puyɛ yaha da taashiine li wo kafilalɛ yu, p'i da puyɛ kileɛ shɛnɛɛ wo tɛhɛnɛ baa ceboo-tiritɔngɔ wo sipyii meyɛ na wɛ. Nakaara yɛ nigin pee jomɔ pe ya yirige. Pu jɛ Kile jidaan wɛ, p'i ya se ni n'a daa wu bɛ ni jaha na wɛ.

* **1:2** We duba we jɛ Kiriceɛn fɔ kangana.

⁵ Pe yeri yeri jomɔ pe kaɲɲɔ ki wa, kɔnhɔ taanɲeeɛe di já ta pii sipyii pii ni. Kee taanɲeeɛe ke, zɔfɛɛɛɛ ni kee ya fɔro, ni fungɔnsaanja, ni n'a daa can can wo.

⁶ Pii wa lee koo le ja, na li yaha wà, na diin na ɲɲɔ baa kafila ye yu, na puyɛ piɲɲɛ.

⁷ Pu funɲɔ ki ɲɛ mɛ p'i puyɛ pye saliya karamɔgɔɔ. Ga, li can koo ni, ye pu wa yu, na sipyii pu kalaa keree kiimu ni fo na daa puyɛ na ge, puyɛ pyaa kii ya lee la shishiin kɔri cɛ wɛ.

⁸ Saliya wu kunni ya ɲɔ, w'à lee cɛ; ga fo wù ba wu koro ɲaari li ɲaarigana na dɛ.

⁹ Wèe ya li cɛ na jo saliya wa shishiin ya tenɛ sipyitiimɛɛ kaa na wɛ. Sipyikuuyo kaa na w'a tenɛ, ni n'a she fɛɛ, ni piimu pu ɲɛ pu ya fyagi Kile na-ɛ ge, ni jurumupyii, ni Kile ɲomɛɛ cobaalaa, ni pii p'a Kile mɛɛge kyɛɛgi ge, ni piimu p'a pu tii ni pu nii gbuu ge, ni sipyigbuu pusamaa,

¹⁰ ni dɔdɔɔ, ni namaa piimu ya puyɛ sinnɛɛ ge, ni piimu p'a sipyii conɪ na bɛɛɛ ge, ni kafinejuu, ni piimu p'a gari Kile na kafineye ɲɲɔ tãan ge, ni kaa lemu bɛɛri li ɲɛ li ya saha ni kalaa can can wo wu ni-i ge.

¹¹ Kile Jozaama pemu kaa l'a le nɛ keɲɛ ni ge, pee ni wee kalaa w'a foro. Masɔɲɔ fɔɔ Kile wo nɔɔɔ wu kaa pee Jozaama p'a yu.

Pɔli ya baraga taha Kile na wu cemɛ pu wuu na

¹² N'a baraga taha wù Kafɔɔ Yesu Kirisa na. Wee w'a fanha kan nɛ mu nɛ na we labye we pyi. W'a dà nɛ na, na nɛ lɔ na pye we labye we pyevɔɔ.

¹³ Nɛ wemu wu bi Yesu mɛɛge kyɛɛgi ge, nɛ wemu wu bi n'a daa fɛɛ pu ɲaani ge, nɛ wemu wu bi Yesu fanri ge, ga lee bɛ na Kile ya ɲɲɔ ɲaari nɛ na. Bani nɛ bi kii bɛɛri pyi ki cɛbaara ni n'a daa baara funɲɔ ni.

¹⁴ A Kafɔɔ di niimɛ nigbɔ tirige nɛ na. N'a daa, ni taanɲeeɛe kemu k'a daa Yesu Kirisa wo kariɲeeɛe ki ni ge, w'a yee kan nɛ mu.

¹⁵ Can jomɔ pu ɲɛ pe, sipyii bɛɛri ya yaa pu sɔɔ pemu na ge: Yesu Kirisa ya pa kɔɲɔ puga ni, wu ba jurumupyii ɲɲɔ wolo. Nɛ Pɔli w'a pye jurumupyii pu bɛɛri niguumɔ.

¹⁶ Ga lemu kaa na Kile ya ɲɲɔ ɲaari nɛ na ge, lee li wa mɛ. Nɛ wemu w'a pye jurumupyii pu bɛɛri niguumɔ ge, Yesu Kirisa funɲɔ k'a pye wu wo loxulo li bɛɛri di jé nɛ ni, kɔnhɔ cabaya na, piimu na ba dà wu na, p'i ɲii sicuumɔ ta ge, nɛ bye pee mu ɲaha shɛshɛɛɛɛ.

¹⁷ Tuun bɛɛri wo Saangbɔ we, wu da ga xhu wɛ, wa di ya wu ɲaa wɛ. Wee ye nigin pe wu ɲɛ Kile. Pɛɛɲɛ ni masɔɲɔ k'a dɛri wu na gbee! Amiina.

¹⁸ Ayiwa, na ja Timote, tuduro te n'a da jo ma mu nime ge, tee ti wa mɛ: Sipyii p'a jomɔ pemu ta na yiri Kile yiri, na pu jo wèe mu we wu tuun wu ni mu shizhaa na ge, pee jomɔ pe pye ma tadanja, m'a mayɛ pɔ labye wu na, ma da yogo yu n'a daa wu kaa na.

¹⁹ La le mayɛ ni m'a n'a daa wu co xuuni ni fungɔnsaanja ni. Pii ya kee fungɔnsaanja ke she, a pee wo n'a daa w'i gyɛɛgi ba lɔhɔ kɔɔɔ ma gyɛɛgi mɛ lɔhɔ ni wɛ.

²⁰ Namaa shuun wa ɲɛ wà na Imɛnɛ ni Alekisandire. Pee namaa shuun wu bɛ ya pye pee sipyii p'a. Lee wuu na nɛ pee ɲɔ yaha Shitaanni mu wu pu kanha xuuni, kɔnhɔ p'i li cɛ na Kile mɛkyɛɛgenɛ ya ɲɔ wɛ.

¹ Ayiwa kaa nigin wemu ne fenhe na zhaa ge, lee li wa me jo y'a Kile jeri sipyii pu beeri mu: Y'a jerege nigbaho pyi; y'i da Kile jeri kono w'i niime tirige sipyii pu na; y'i da baraga teri wu na pu wuu na.

² Y'a Kile jeri saannaa pu mu, ni sipyii piimu beeri togo ki je fanha keree ki ni ge, kono wu ja janije ta, wu jaha di jije, wu da Kile pele, wu da wu koo li jari naarigazaana na sipyii pu jaha taan.

³ Lee li wa jo, lee shiin li wa dan be wu Shovoo Kile ni.

⁴ Bani wu funjo ki wa sipyii pu beeri di sho, p'i can wu ce.

⁵ Bani Kile nigin pe ye wu je; susurodegeme nigin pe ye be di je Kile ni sipyii pu te ni. Wee je Yesu Kirisa, wee wemu w'a pye Adama pya ge.

⁶ W'a wuye kan saraga na pye sipyii pu beeri wo jurumu saraa. Kile bi tuun wemu wii ge, ba wee ya pa no we, a wu lee pye na she, na wu funjo ki je sipyii pu beeri di juwuuro ta.

⁷ Lee wuu na, Kile ya ne pye yere pyevoo ni tudunoo. Shi wemu je Yawutuu-ge, Kile w'a ne tun na ne wu wee shi wu kalaa n'a daa wu wo koo li ni, di Kile wo can wu she pu na. Can ne yu me yi mu de; kafineye be we!

Cee ya yaa na jari Kile koo li ni naarigana lemu na ge

⁸ Ayiwa, ne funjo ki wa namaa p'a Kile jeri xuu beeri ni, ma pu keye yirige fugba we ni ni fungsanaan ni. Lee ganha ba byi na taha loyire na, kelee ni nakaara ni we.

⁹ Ne funjo ki wa cee pu be di da pu wo faya yi leni yi legazaana na. Faya yemu y'a da pu noho to ge, p'a yee leni. Pu ganha bu da da pu juyo puu poganja kii shi tuuyo na we. Pu ganha bu da pu pushaga yalere pye sanni, kelee perewa kuun we, p'i ganha ba fe warijeheme faya feni we.

¹⁰ Ga pu pushaga yalere ya yaa ti pye na kasaan pyi. Cee beeri w'a jo wu da Kile pele ge, lee w'a yaa na byi.

¹¹ Lee kadugo na, cee p'a yaa na cari cari puye na kalaa wu kanduun ni, na puye tirige, na niwegee shan.

¹² Ne funjo wa nago cee p'a kalaa kaan namaa mu n'a daa fee pu tapinnege ni we, kelee na puye yaha namaa jujofee we. P'a yaa na cari cari puye na, na niwegee shan.

¹³ Bani Adama Kile ya fenhe yaa jaha na, na na Awa yaa taha wa.

¹⁴ Shitaanni di ya fenhe Adama faanna di wu piinne we. Awa w'a faanna ta na wee piinne, a lee di ba ni jomeyahana ni.

¹⁵ Ga Kile na ba cee jujo wolo pu sege ki funjo ni.* Kile na ba pu jujo wolo ni p'a soo na gori yaha n'a daa we, ni taanjege ki ni, na puye co, na puye pye fefee na yaha Kile mu.

3

N'a daa fee pu wo jahagbaa fee naarigana

¹ Ayiwa, p'a jo na: «Wa bu da wu funjo na je wu wuye kan, w'i bye n'a daa fee pu wo jahagbaa foo, labye nizaama feni wufoo nii ya foro.» Can wu je wii!

² Lee wuu na n'a daa fee jahagbaa foo ya yaa na pye sipya wemu w'a tii ge, jaagi baa foo, cee nigin cepoo, w'i ja wuye na, w'i tene yaha wuye na keree beeri ni. W'i bye torogazaana foo, wu da nabuun tirige wu puga. W'i da w'a kalaa kangana jaha ce.

* **2:15** Karijege Nome Nile l'a yi yu na dahala na Ja wa na ba se cee wo sege ki funjo ni wemu na ba bye kono Shovoo ge.

³ Wu ya yaa na pye yagbagba, kelee kafugo fɔɔ wɛ. W'a yaa na pye ɲubenje fɔɔ, wu ganha da bye yokɔn, kelee wari lakuuɲɔ fɔɔ wɛ.

⁴ W'a yaa w'a jani wu kpɔɔn na, wuyɛ pyaa nagoo di da wu ɲomɛhɛɛ conɪ, pu da baraga ɛri wu na.

⁵ Lee bɛ wɛ, sipya wemu ya já wu puga na wɛ, dii weefɔɔ di da já n'a daa fɛɛ mara maragazaana na wɛ?

⁶ Wu ya yaa na pye n'a daa fɔɔ nivomɔ wɛ, lee bɛ wɛ tabaara na já jé wu ni, lee funɲɔ ni kiiri na do wu ɲuɲɔ ni ba w'a to Shitaanni ɲuɲɔ ni wɛ.

⁷ Piimu ɲɛ Kiricɛɛn wɛ, pee bɛ ya yaa na wufɔɔ mɛsaɲa yu, kɔnhɔ pu ganha ba zɔɲuuro ni fanhara ɛri wu na, wu ɲɛhɛ wu ba jo Shitaanni wo tifuugo ki na wɛ.

Piimu p'a ɲahagbaa fɛɛ pu ɛri labye wu na ge

⁸ Ayiwa, piimu p'a n'a daa fɛɛ pu wo ɲahagbaa fɛɛ pu ɛri ge, pee bɛ ya yaa na pye see sipyii. Pu ganha ba kafila shuun yu wɛ. Pu ya yaa na pu fanha ɲɛhɛ yagbaya yiri wɛ, p'i ya yaa na naafuu shaa tifirebaara ni wɛ.

⁹ Kilɛ ya can wemu jo pu mu ge, p'a yaa na dà wee na, na gori yaha wu na ni fungɔnfige ni.

¹⁰ P'a yaa na fɛnhɛ pu taanna taanna wii xuuni jaagi xuu wa bye w'i ya ta pu na wɛ, wee tuun wu ni p'i na pu le labye wu ni.

¹¹ Pu bu da cɛɛ, pu bɛ ya yaa na pye see sipyii. Pu ganha bu bye cɛɛ piimu ya sipyii mɛyɛ kyɛɛgi wɛ. P'i tɛhɛɛ yaha puyɛ na keree bɛɛri ni. P'i bye ɲomɛhɛɛ fɛɛ keree bɛɛri ni.

¹² Namaa piimu p'a ɲahagbaa fɛɛ pu ɛri ge, pee bɛ ya yaa pu pye cɛɛ nigin nigin cepee. P'i da pu na pu nagoo biini xuuni, na pu kpɔnhɔɔ sipyii bɛɛri co cogazaana na.

¹³ Piimu p'a pu wo labye wu pyi wu pyegana na ge, pee na ba baraga ta, na lowaa ta n'a daa wu ni Yesu Kirisa wo kariɲɛɛge ki ni.

Kilɛ koo li ɲmɔhɔɔ t'a foro kpɛngɛ na

¹⁴ Ayiwa Timote, nɛ kunni wa we sɛmɛ we tunni ma mu. Ga nɛ giin jo nɛ bɛ wa da mɔ di shɛ ma yiri wɛ.

¹⁵ Lee bɛ na, nɛ we tunni ma mu kɔnhɔ di ba dɛɛɛ mɔ di ya shɛ wɛ, m'a yaa m'a lemu pyi Kilɛ wo kpɔɔn li sipyii pu tɛ ni ge, m'a lee cɛ. Kilɛ wemu wu wa ɲii na ge, wee wo n'a daa fɛɛ pu ɲɛ lee kpɔɔn li wo sipyii. Pee pu ɲɛ n'a daa wu wo can wu tidinɲɛ, ni wu ɲuziginɲɛ.

¹⁶ Nakaara baa, wèe wo Kilɛ koo li ɲmɔhɔɔ t'a sii tii pelɛ.

W'a pye ba sipiyawyii ɲɛ wɛ.

Fɛfɛɛɛ Muna ya li shɛ na w'a tii,
a melkɛɛ bɛ di wu ɲa.

Wu keree ki Jozaama ya jo
shi wu niɲɛ ni kɔɲɔ ke kabaya ye bɛɛri na,
a sipyii pii di dà wu na.

A Kilɛ di wu yirige durogo,
na shɛ wu le nɔɔɔ ni fugba we ni.

¹ Ayiwa, Kile Munaa l'a yi yu na fiinne wù mu na konᵒ taaxᵒᵒ ni, pii na ba n'a daa wu koo li yaha, na daha nafaanra fεε pii feni. Pee wo kalaa we di jε Shitaanni wo.

² Karamᵒᵒ-kafinejuu, shuun shuun joveε p'a, kakuuyo y'a piimu wo zᵒᵒᵒ ni fo na pu wᵒ ba na tasogonᵒ jε-ε ge, pee pu da ba pu faanna, na pu piinne.

³ Pee sipyii pii ya n'a daa fεε pu kalaa na li ya jᵒ sipyii p'a puyε leᵒεε wε. Na yaliye ya bε sheε na yee bε ya yaa p'a yi li wε. Na ta Kile d'a yanᵒmuyᵒ bεeri yaa, piimu pu jε jᵒmεheε fεε, pu d'a can wu bε cε ge, pee ba da yi li, pee di baraga taha wu na.

⁴ Yaaga bεeri Kile ya yaa ge, yi bεeri y'a jᵒ. Wèe ya yaa na yalige ka shishiin tuugo shege wε. Li tēhene li jε wù ba da ki li, wù baraga taha Kile na.

⁵ Bani yaaga bεeri wèe da lii ge, Kile ma kee pye fεεfεε wu jomᵒ pe ni wèe wo Kile-jεεge ki baraga ni.

Kirisa wo kapyebye nizaama

⁶ Ayiwa Timote, ma bu já kii keree kii she cebooloo n'a daa fεε pu na, ma na ba bye Yesu Kirisa wo kapyebye nizaama. Ma na ba li she lee funᵒᵒ ni na m'a kalaa xuuni n'a daa wu jomᵒ pu ni. Kalaa can can wo wemu wo koo m'a jaari ge, na m'a kalaa lee koo li bε ni xuuni.

⁷ Ayiwa, kafilale wemu wu jε wu ya foro Kile ni-i ge, ni jᵒᵒᵒ baa jomᵒ pe, ma ba yee nuri wε. Ga ta mayε taanni Kile jᵒi fyaara ni, m'a dee lee na.

⁸ Na ma ceepuuro taanni yatenwaya ni, lee wo kaᵒᵒ wa keree kii ni. Ga na mayε taanni Kile jᵒi fyaara ni lee ya keree bεeri jᵒgi. L'a wèe niᵒaa jᵒgi ke konᵒ ke na, na wèe jᵒga bε jᵒgi.

⁹ Jomᵒ pe n'a yu yee mu ge, p'a sii tii fiinne, sipyii bεeri ya yaa na sᵒᵒ pu na.

¹⁰ Ayiwa, lee wuu na wèe ya kapyenεε pyi, na yogo tunni, bani Kile jᵒi wo wu jε wèe tadanᵒ. Wee w'a pa Adama nagoo pu bεeri shᵒ, piimu kunni p'a dà wu na ge.

¹¹ Ta kii keree kii yu m'a wari pu mu, ma da pu kalaa ki ni.

¹² Ma ganha da wa shishiin yaha wu ma fanha na ma jε nᵒhᵒcεεε wε. Ga ma jogana li yaha l'i bye n'a daa fεε pu mu jaha sheshεεε, ni ma jaarigana li ni, ni ma taanᵒεεε ki ni, ni ma n'a daa wu ni, m'a funᵒᵒ fiinne, kᵒnhᵒ n'a daa fεε pu da ma taanni.

¹³ La le mayε ni ma da Kile Kafila wu kalaa sipyii pu mu, ma da pu yeri, ma da pu kalaa yani di ba she wà ge.

¹⁴ Kile ya loolodaa lemu kan ma mu m'a wu labye wu pyi ge, ma ganha bu lee yaha kadugo yiri wε. Kile w'a lee loolodaa li kan mu mu. N'a daa fεε pii na w'a yee jaha she p'a pa jo mu mu. Wee tuun wuyε pyaa ni, egilizi jahagbaa fεε p'a pu keye taha mu na, na Kile jεeri mu mu.

¹⁵ La le mayε ni ma da wee labye we bεeri pyi m'a jᵒgi, m'a mayε kan wu mu xuuni; kᵒnhᵒ pu bεeri di li jᵒ na m'a se jaha na Kile labye wu ni.

¹⁶ Hakili yaha ma jaarigana li na, m'a hakili yaha ma kalaa pyegana li bε na! La le mayε ni m'a kii kapyenεε kii co ni keye shuun ni! Lee bu bye, ma na ba mayε jᵒᵒᵒ wolo, piimu bε pu wa ma jomᵒ pu nuri ge, ni pee bε.

5

Timote ya yaa na lemu pyi n'a daa fεε pu bεeri mu ge

¹ Ma ganha bu da kafilawa jo ni egilizi nᵒhᵒle wa shishiin ni wε, ga wu yeri ni loxulo ni ba ma to jε wε. Ma da lεveε pu bε yeri lee yerigana li na ba ma cebooloo jε wε.

² Ma da celee pu yeri ba ma nii je we, ma da cepiire ti yeri ni tiime ni ba ma ceboroshaa je we.

Naxhugoshaa tegegana

³ Cee piimu wo namaa ya xu, sipya wa shishiin di je pu shizhaa na-ε ge, m'a kasege yaha pee na.

⁴ Ga nagoo bu da naxhugoshō wemu mu, kelee nabiyee, tee nōhōpiire t'a yaa na fēnhē na Kile jii fyaara taanni, p'i pu sefee pu tēge. Pu sefee p'a lemu pye pu mu ge, p'i da lee foo tōni pu mu. Lee l'a dan Kile ni.

⁵ Naxhugoshaa piimu pu je tēge vōo ya sii pu na can na-ε ge, pee ma Kile pye pu tadanā, na wu jēeri cana ni piige, kōnhō wu pu tēge.

⁶ Ga naxhugoshaa piimu p'a puyē yaha ke kōnō ke wo jidaan keree yē na ge, pee ya xu na xō, ali na pu yaha pu na je bē jii na.

⁷ Ayiwa, ta sipyii pu kalaa kii keree kii ni, kōnhō pee cēe pu da lee koo li jaari, jaagi xuu wa ganha bu ba da pu na we.

⁸ Sipya wemu bu bye wu ya kasege yaha wu puga sheen na we, pu da jo wu kpōn sheen susu na we, weefōo ya foro n'a daa wu ni fēfēe, ali wemu bē je Kiricen we, wee bē ya pōrō weefōo na.

⁹ Naxhugoshaa piimu p'a yee kelee gbaara ta, p'i ya ta gbaya yatii je nige we, fo na puyē yaha ná nigin na ge, pee wo mēyē y'a da jā ga, kōnhō n'a daa fēe pu da pee tēri.

¹⁰ P'a yaa pu ta bē sipyii bēeri ya pu cē pu kapyegeee nizaanaa funnō ni. P'a yaa pu ta na pu nagoo biini na jōgi. P'a yaa pu ta pu bi nabuun tiriige pu piyēyē, na pu kemee xuuni. N'a daa fēe piimu pu bi se pu yiri ge, p'i da pu na bi pee tōyō jii,* na kanhama fēe tēri, na kasaanāa tuuyo bēeri pyi.

¹¹ Naxhugoshaa piimu pu je pu sanha le-ε ge, ma ganha bu pee mēyē ka we. Bani na saha ni ke kōnō ke la keree ni, pu funyō y'a ma bye gbajiire na, kee la k'a ma fanha tō Kirisa wo kapyenēe ki na pee mu.

¹² Lee funnō ni, p'a kiiri shan puyē jūnō ni; bani p'a bi jōmēe lemu lō na pee na da kapyenēe pyi Kirisa yē nigin mu ge, p'a lee kyēegi.

¹³ Lee bu bye p'a kapyenēe she, na diin na jaari piyēyē yi tē ni. Pu da daa lee yē na we, p'a diin na kafilajeheme yu, na pu jōyō leni sipyii keree ni. Yemu je nijoyō we, p'a ganha na yee bēeri yu.

¹⁴ Lee wuu na naxhugoshaa piimu pu je pu sanha le-ε ge, nē funnō wa p'i guri gbaya ya je sanha, p'i nagoo ta, p'i pu puga sheen co xuuni; kōnhō wū pēn wu ganha bu da kaa la shishiin ta wū na wu wū jaagi we.

¹⁵ Bani pee cēe pii ya n'a daa wu yaha na xō, na daha Shitaanni fēni.

¹⁶ Naxhugoshaa pii bu da n'a daa fōo wa kaban, weefōo wu pee tēge; tee tuguro ti ya yaa pu tee taha n'a daa fēe pu na we, kōnhō naxhugoshaa piimu pu je wā tēge vōo baa ge, n'a daa fēe p'i jā yere ni pee ni.

Y'a baraga tēri n'a daa fēe nahagbaa fēe pu na

¹⁷ Egilizi nahagbaa fēe piimu p'a pu wo labye wu pyi wu pyegana na ge, pee ya yaa ni pēenē tēhēe shuun ni. Piimu susu p'a kanhama pu xu na yēre li pyi, na sipyii pu bē kalaa ge, pere.

* **5:10 Tōyō jii:** Yawutuu mu, ma bu jo m'a nabun wemu jūnō cīri ni fundanga ni, m'a baraga bē taha wu na, m'a wu tōyō je.

18 Bani l'a ka Kile Kafila wu ni na: «Ma bu nù yaha wu shinma tanhana tanhana wu pya di foro, ma ganha bu wu jɔ pɔ wɛ.»* L'a ka bɛ sanha na: «Kapyebye ya yaa ni wu saraa ni.»*

19 Wa bu egilizi jahagbaa fɔɔ wa jaagi kaa la na, ma bu sɔɔ wee jaagi wu na wɛ, fo sipyii shuun kelee taanri bɛ bu shɛ da li sɛɛri.

20 Piimu p'a kori yaha jurumu na na byi ge, ta pee wo nahama pu yu pu na sipyii pu bɛɛri niŋɛ ni, kɔnhɔ pusamaa ba kee jɔaa, pu da fyagi kee shi bye na.

Pɔli wo yeri yeri jomɔ

21 N'a da yi jo waha ma mu, Kile ni Yesu Kirisa wuu na, ni w'a mɛlɛkɛɛ piimu naha bulo ge, jo ma la le mayɛ ni, ma da kii jɔmɛhɛɛ kii bɛɛri koo jaari; ma ganha bu wa pɔɔŋɔ wa na wɛ, ma ganha bu wa wolo wa ni kii keree kii funjɔ ni wɛ.

22 Ma ganha bu keye gburogi daha sipyia wa shishiin na, m'a duba pye wu mu m'a egilizi wu kapyɛnɛɛ le wu kenɛ ni wɛ. Ma ganha bu binne ni wa ni wu jurumu na wɛ. M'a ma fungɔngɔ ki yaha ki nivige di bye.

23 Ma ganha ba lɔhɔ yɛ gbuu wɛ. M'a yaa m'a duven dɔɔni gbuu ma layara ti wuu na, ni yama tɔntɔngɔɔ kisaŋaa bɛ wuu na.

24 Ayiwa, pii wo jurumu wa jɔaa kpɛɛngɛ na na fiinŋɛ, na ta w'à li cɛ xɔ, na kiiri na ba gɔn pu na; ga pii di wa wà pee wo wu da ga já jɛ ni kurogo bɛ wɛ.

25 Mu pii wo kapyegee nizaanŋaa kii bɛ wa jɔaa kpɛɛngɛ na na fiinŋɛ. Ali kiimu bɛ ki jɛ ki kaa ya jɛni tɔvuyo na-ɛ ge, ki bɛ ya já kori yaha ŋmɔhɔɔ ni wɛ.

6

Buloo ya yaa na baraga teri pu kafɛɛ na

1 N'a daa fɛɛ piimu pu jɛ buloo ge, pu bɛɛri ya yaa na kaseɛge ta pu kafɛɛ na, na baraga teri pu na xuuni, kɔnhɔ sipyii pu ganha bu da da Kile mɛge kyɛɛgi, p'i da wu wo kalaa wu fanri wɛ.

2 Piimu wo kafɛɛ pu jɛ n'a daa fɛɛ ge, pee bɛ ganha ba pu kafɛɛ pu cɛɛnɛ na bani pu bɛɛri ya pye cebooloo wɛ dɛ! Ga p'a yaa p'a kapyɛnɛɛ pyi pu mu ni pu fanha bɛɛri ni, bani piimu mu p'a kapyɛnɛɛ ki pyi ge, n'a daa fɛɛ pu jɛ pii, pu bɛ pu jɛ Kile wo taanŋɛge ki ni.

Karamɔgɔ-kafinejuu ni naafuu can can wo we

M'a yaa m'a sipyii pu kalaa lemu ni, ma da li yu m'a wari pu mu ge, lee li wa mɛ.

3 Sipyia watii ba sipyii pu kalaa kalaa watii ni wemu ni wù Kafɔɔ Yesu Kirisa wo fɛfɛɛɛ jomɔ pu jɛ nigin wɛ, kelee wemu ni Kile koo li jɛ nigin wɛ ge,

4 tabaara fɔɔ wu jɛ weefɔɔ. Wu ya yafiin bɛ cɛ wɛ. W'a jɛri jɔŋɔ baa nakaara fɔɔ. W'a ganha na yoyo kɔɔn jɔŋɔ baa jomɔ yɛ wuu na. Kee keree kii k'a ma ni jɛɛpenwaa ni, ni yoyo, ni shehɛɛ, ni fungɔnkuuyo, ni nakaara nixhɔganhara.

5 We wa shishiin hakili jɛ wuyɛ mu pii sipyii pii ni wɛ. Pu ya can cɛ nige wɛ. N'a daa wu koo l'a jɛri pee mu naafuu sha koro.

6 Uun, Kile jii fyaara ti kunni jɛ ni kuduungbɔ ni sipyia mu, wemu wo kenɛ yataya y'a wu tinni ge.

7 Bani wɛɛ wa shishiin ya pa ni yaaga ni ke koŋɔ puga ke ni wɛ, wù niguriwuu di wa da guri ni yaaga ni wɛ.

* 5:18 Duterenome 25:4 * 5:18 Luka 10:7

⁸ Lee wuu na, wù bu já na wù ñolige, ni wu faleye taa na xɔ, lee ya yaa li wù yaa.

⁹ Ga piimu p'a gilee naafuu fɛɛɛ feni ge; puyɛ pyaa wo lakuunɔ ni ñunɔ baa ñidaan, yee yi ma bye tifuugo na pu co, na bɔɔngɔ shan pu ñunɔ ni, na pu kyɛegi fɛɛfɛɛ.

¹⁰ Bani wari la ki ñe kakuuyo tuuyo ye bɛɛri wo niɲɛ. Wari lakuunɔ ya jé pii ni, a p'i biin, na n'a daa wu koo yaha, na kanhama nigbɔ shan puyɛ ñunɔ ni.

Pali ya yeri yeri jomɔ pemu kan Timote ye pyaa mu ge

¹¹ Ga mu Timote wemu wu wa Kile wo kapyeyii pu ni ge, mu wu laraga kɔn kii keree kii bɛɛri na. La le mayɛ ni m'a gori yaha tiime ni, ni Kile ñii fyaara, ni n'a daa, ni taanɲɛge, ni loxulo, ni ñubenɛ.

¹² Yogo ke m'a dunnɔ n'a daa wu funɔ ni ge, la le m'a se ta. Ñii sicuumɔ pe pu ñe pu ya xhuu-i ge, m'a pee ta. Lee wuu na Kile ya ma yiri. Wee kafilasaama we ma be ya jo na ma wo n'a daa wu she. Lee ya pye sipyii ni ñehemɛɛ ñii na.

¹³ Ayiwa, Kile wemu w'a yanɲuyɔ yi bɛɛri munahaa le ge, wee wa wù seeri ni Yesu Kirisa wemu w'a jo gbafɛɛɛɛɛ Pɔnsi Pilate ñii na, na can jo wu mu ge. N'a da yi jo waha ma mu

¹⁴ Jo kapyegɛe kiimu kaa l'a le ma kenɛ ni ge, la le fɛ ganha bu da ma na wɛ, jaagi xuu be ganha bu da ma na wɛ, fo na she nɔ wù Kafɔɔ Yesu Kirisa cabaɲa ki na.

¹⁵ Wu paduun ga ba nɔ, Kile ye pyaa k'a da wu yaha ba. Saannaa pu bɛɛri wo Saan wu ñe wii, ni kafɛɛ pu bɛɛri wo Kafɔɔ. Wee wu ñe Kile nigin pe we, na ñe fanhaya yi bɛɛri fɔɔ ni masɔɲɔ fɔɔ wu ye pe.

¹⁶ Wee ye nigin pe wu ñe wu da ga xhu wɛ. Xuu wemu ni w'a tiin ge, wee xuu wu wo kpɛɛngɛ ki bele funɔ ni, sipya wa shishiin da ga já gbara wu na wɛ. Sipya wa shishiin ñii sanha daha ña wu na wɛ, sipyiyawyii la shishiin ñii di wa da já daha be wu na wɛ. Masɔɲɔ ni sefɛɛɛ ti ñe wu wuuro tɛhɛɛ baa fo gbee. Amiina.

N'a daa fɛɛ naafuu fɛɛ wo nibyii

¹⁷ Ayiwa, ke kɔɲɔ ke wo naafuu wu wa sipyii piimu mu ge, yi jo waha pu mu na pu ganha ba ñɔsanga pyi wɛ. Na pu ganha bu wee naafuu wu pye pu tadanɔ wɛ, bani wee ya xhuu; ga pu Kile pye pu tadanɔ. Wee w'a yanɲuyɔ yi bɛɛri kaan wɛɛ mu na ñehɛɲi, kɔnhɔ wù já fundanga ta.

¹⁸ Yi jo pu mu na p'a kasaanɔa pyi, na pu pu kapyegɛe nizaanɔa yaha k'i ñehɛ; p'i kenɛ mugɛ pu yataya na, pu da pu kenɛ yanɲuyɔ ya kaan sipyii pu mu.

¹⁹ Pu ba lee pyi, pu na ba naafuu nigbɔ ta puyɛ ñaha na ñiga na, naafuu wemu w'a ñɔ w'i ya gyɛegi bɛ-ɛ ge. Lee funɔ ni pu da ba ñii sicuumɔ can can wo ta.

Pali kurogo jomɔ

²⁰ Timote, kaa lemu l'a le ma kenɛ ni ge, lee mara ñɔ. Mayɛ tánha ke kɔɲɔ ke wo ñunɔ baa jomɔ pe na, ni kafɛɛɛɛ laje nakaara jomɔ pu na.

²¹ Sipyii pii p'a yu na pee ya wee laje wu ta. Pee ya piin na foro n'a daa wu koo li ni.

Ayiwa, Kile wu niime kan yi mu.

2 Timote

Tudunmɔɔ Pɔli ya sɛmɛ shuun wo wemu tun Timote mu ge

Jɔɔ mu we sɛmɛ we d'a tun wɛ?

Kaso ni Pɔli bi bye Oromɛ kugbɔɔ ni na we sɛmɛ we ka na tun Timote mu (2 Timote 1:8,16-17; 2:9).

Wu funɔɔ ki bye wu Timote luu waha Kilɛ wo labye wu fɛni, bani w'a bi li cɛ na wee Pɔli xuduun w'a nɔ xɔ (2 Timote 4:6).

We sɛmɛ we kakana ɲuɔ

Shɔgana lemu na Kilɛ ya pee shɔ ge, Pɔli ya Timote funɔɔ to lee keree na (2 Timote 1:9).

Na Timote wu pye sɔrɔsi nijemɛ wu wu funɔɔ yaha nidogo na Kilɛ na wu ɲaha co bani Kilɛ w'a wu yiri. Na wu pye Kafɔɔ wo bulo. Na wu ganha bu bye yokɔn wɛ, ga na wu da sipyii kalaa can wu ni (2 Timote 2:24-26).

Pɔli ya Timote sɔnmi kɛ kɔɲɔ ke taaxɔɔ li keree shizhaa na (2 Timote 3:1-9). W'a wu fiin sama jo na waha Timote mu, wee wemu kaa l'a bi dan wu ni ba wuyɛ pyaa ja ɲɛ-ɛ ge.

Sɛmɛ wu kafila ɲugbɔɔ

2 Timote 1 Pɔli ya Timote shaari, na wu funɔɔ tirige wu labye wu na.

2 Timote 2 Na Timote wu la le Kilɛ wo labye wu ni, wu bye sɔrɔsi nijemɛ ni kalaapire nijɛnɛ.

2 Timote 3:1-9 Pɔli ya wu sɔnmi Kilɛ koo li yahavɛɛ pu keree na.

2 Timote 3:10–4:8 Pɔli ya keree kii jo waha Timote mu.

2 Timote 4:9-22 Pɔli fɔ mujuu.

Pɔli fɔ mujuu

¹ Nɛ Pɔli, nɛ ɲɛ Yesu Kirisa wo tudunmɔ na bɛ ni Kilɛ ɲidaan ni. Kilɛ ya ɲii sicuumɔ pemu wo ɲɔmɛɛ lɔ wɛɛ mu, p'i daa Yesu Kirisa wo kariɲɛɛɛ ki funɔɔ ni ge, w'a nɛ tun na nɛ w'a pee wo yɛɛ pyi.

² Timote, mu wemu wu ɲɛ nɛ ɲidaan ja n'a daa wu koo ni ge, mu mu nɛ we sɛmɛ we tunni.

Wu To Kilɛ ni wu Kafɔɔ Yesu Kirisa ni, pu niime kan ma mu, p'i da ɲuɔɔ ɲaari ma na, p'i ɲaɲiɲɛ kan ma mu.*

Pɔli ya luu leni Timote ni labye wu na

³ Nɛ Kilɛ shaari, wee wemu mu nɛ kapyɛɛɛ pyi ni fungɔɔnvige ni ma na jo ba na sefɛɛɛ p'a li pye pyegana lemu na wɛ. Nɛ ba da Kilɛ ɲɛɛri, canja fara piige na, nɛ funɔɔ ya wuu mu na bada wɛ.

⁴ Mu ya ɲɛsinmɛ pemu wo wɛɛ lahaduun wu ni wuɛ na ge, lee wa nɛ funɔɔ ni. Ma la k'a sii shɔ na ni xuuni, na funɔɔ k'a sii di ma ɲa sanha, kɔnhɔ di fundanga ta.

⁵ N'a daa can can wo we wu wa ma mu ge, nɛ funɔɔ wa dun wu bɛ na. Ma nule Loyisi ni ma nu Unisi, pee p'a fɛnhɛ wee n'a daa can can wo wu ta. Nɛ dɔ bi li na jo wee n'a daa wu ninumɔ wu wa mu bɛ mu.

* **1:2** We duba we ɲɛ Kiriceɛn fɔ kangana.

⁶ Lee wuu na ne na keye taha ma na, na Kile jɛri ma mu, a Kile di loolodaa lemu wo sefɛɛɛ tirige ma na ge, la le maye ni lee wo sefɛɛɛ t'i gori yaha ma na.

⁷ Bani Kile ya zo wemu kan wɛe mu ge, wee jɛ fyaara wo wɛ. Ga fanha w'a leni wɛe ni, ni taanɛɛɛɛ, ni fungɔngɔ fɛɛɛ.

⁸ Lee wuu na ma ganha bu da zhiige wu Kafɔ wu kaa jo na sipyii pu mu wɛ. Ne wemu be wu jɛ kaso ni wu mɛge ki wuu na ge, ne be kaa ganha bu da bye ma mu shiige wɛ. Ga ma be wu yere ma taa kanhama sige Jozaama pu jo wuu na, fanha kemu Kile da ba gan ma mu ge, na be ni kee ni.

⁹ Wee Kile w'a wɛe shɔ, na wɛe yiri na pye wuye pyaa wo fɛfɛɛɛ wuu. Kapyegee kiimu wɛe ya byi ge, wu ya ta wɛe shɔ kee wuu na wɛ. Ga w'a wɛe jɛnɔ wolo na be ni wu wo keree ki shangana le, ni wu wo niime wu baraga ni. Wee niime w'a kan wɛe mu Yesu Kirisa wo karijɛɛge ki funɔ ni, na ta konɔ nɔhɔ sanha zhan wɛ.

¹⁰ Wee niime we, nime wu Shɔvɔɔ Yesu Kirisa ya pa na ba wee she wu na. W'a xu wo fanha ki kyɛɛgi. Nii sicuumɔ pe pu jɛ pu ya xhuu wɛ, p'i ya gyɛɛgi be-ɛ ge, a Jozaama p'i bye kapɔnɔ na pee kaa yege kpɛɛngɛ na.

¹¹ Pee Jozaama pu wo yɛɛ wuu na, Kile ya ne pye pu jɔvɔɔ, ni tudunmɔ, ni karamɔgɔ.

¹² Lee wuu na pe kanhama pe beɛri wa ne na. Ga lee be na li shiige wa ne na wɛ, bani wemu ne pye na tadarɔa ge, ne wee ce. Ne da be li na jo lemu kaa w'a le ne kenɛ ni ge, jo se wa wu ni wu lee mara, fo na she konɔ xɔduun nɔ.

¹³ Ayiwa, n'a ma kalaa fɛfɛɛɛ jomɔ pemu ni ge, pee yaha maye funɔ ni, ma da jaari m'a sahanɔ ni pee ni, ni n'a daa ni taanɛɛɛɛ ni; Yesu Kirisa wo karijɛɛge ki funɔ ni yee wa daa.

¹⁴ Kalaasaama wemu kaa l'a le ma kenɛ ni ge, wu mara Fɛfɛɛɛ Munaa li gbɔɔɔ ni. Lee Fɛfɛɛɛ Munaa le li wa wɛe funyɔ ni.

¹⁵ Maye pyaa k'a li ce na n'a daa fɛɛ piimu pu jɛ Azi fiige ki ni ge, pu beɛri ya ne yaha na ye. Fizheli ni Erimozheni be wa pee sipyii pu ni.

¹⁶ Ga Kafɔ wu jɛnɔ jaari Onezifori puga ki sipyii pu na, bani w'a ne funɔ jɛnɛ tɛɛgeɛ nijɛhɛɛɛ ni. Ali na ne yaha kaso wu ni, wu ya lee ta be shiige wuye mu wɛ.

¹⁷ Ga ba w'a nɔ Oromɛ kulo li ni wɛ, na ne xuu sha ni see ni fo na she ne ja.

¹⁸ Kafɔ wu jɛnɔ jaari wu na, w'i ba Kafɔ wo saama pu ta konɔ ki caxhɔgɔ. W'a kasaanɔa kiimu pye ne na Efese kulo li be ni ge, muye pyaa wa ki fiin na toro sipyii pusamaa taan.

2

Wemu wu jɛ Kirisa wo kapyebye nizaama ge

¹ Ayiwa na ja Timote, niime wemu wu jɛ wɛe mu Yesu Kirisa wo karijɛɛge ki ni ge, la le maye ni m'a da ma wo baraga ki shaa wee ni.

² Kalaa we m'a ta na mu sipyijɛhɛmɛɛ pu nii na ge, sipyii piimu na m'a daa na jo pu be na ja wee kalaa wu kan pii be mu ge, ta pee kalaa wu ni.

³ M'a yaa ma ma taa kanhama lɔ, ba Yesu Kirisa wo kashɛnɔmɔ nijeme jɛ wɛ.

⁴ Kashɛnɔmɔ wemu w'a giin wu wu jɛnɔfɔɔ funɔ jɛnɛ ge, wee da ga konɔ keree kaa taga wuye funɔ cɔnri ba sipyitiime jɛ wɛ.

⁵ Wemu w'a jahazhaanri tafere ti fe ge, wu bye w'i ya tee tafere ti paa na saha ni ti korogoo ki beɛri ni wɛ, wu da jaralaa ta wɛ.

⁶ Faapye wemu w'a faa kanhama soro ge, wee w'a yaa wu pye shenshiime na faa yapyiire ta.

⁷ Yemu ne yu me ge, ma funḡo sha ni yi ni, bani Kafoo na ba ma pye m'a yi beeri ce.

⁸ Ma hakili yaha Yesu Kirisa na, saannaa Dawuda nabige ke. W'a ne na foro xu ni, pee Kile Jozaama pe wo yeɛ ne byi.

⁹ Ne na pee Jozaama pu yu, lee l'a pe kanhama pe no ne na. Lee wuu na p'a shonhoɔ le ne na ba kakuubye ne we. Ga Kile wo Jomɔ pu kunni, wa da ja shonhoɔ le pee na we.

¹⁰ Lee wuu na ne keree beeri xuli naye ni, Kile ya sipyii piimu naha bulo ge, pee wuu na. Konho pu be di ba juwuuro ta Yesu Kirisa wo kari ne ge ki baraga ni, p'i noo nixho baama be ta.

¹¹ Pe jomɔ pe ya sii tii fiinne, na ne be tadan:

«Wèe bu wùye kan na xhu ni Yesu Kirisa ni,
wèe na ba jii sicuumɔ ta ni wu ni sanha.

¹² Wèe bu la le wùye ni na gori yaha n'a daa wu ni,
wèe na ba bye ni wu ni wu saanra ti ni.

Ga wèe bu zhe wu ni njaa,
wu be na ba wèe she.

¹³ Wèe bye wèe di ya pye nomheɛ feɛ we,
wee wa nomeɛ foo tuun beeri ni.

Bani wee ya jomɔ yu,
wu guri wu wuye kaala pee na we.»

¹⁴ M'a yaa m'a sipyii pu funyo tun pe jomɔ pe na, ma da yi yu m'a wari pu mu xuuni Kile wuu na na pu ganha ba dunni kafila wo jogana ye wuu na we. Lee ya yafin be noɔgi we, piimu p'a pu nuri ge, peefeɛ wo mago pe jomɔ pe ya gyeeɔgi.

¹⁵ La le maye ni, ma da labye wu pyi xuuni fo ma labye wu kaa di daan Kile ni. Ma ganha bu shiige le labye wu ni we, ta wu pyi m'a noɔgi, ma da Kile wo can wu yeɛ li pyi ni tiime ni.

¹⁶ Jomɔ pemu pu ne juḡo baa, ni pemu pu ne pu ni n'a daa koo li ne bejni-i ge, ta maye kaseri pee na tajogo ni. Bani sipyii piimu p'a pee jomɔ pu tuugo yu ge, la l'a foro pee wo Kile jii fyaara ti ni.

¹⁷ Pu jomɔ p'a kakara pyi ba wuugo nooɔɔ ne we, kee kemu ki ma ba ma ceepuuro ti beeri xa ge. Pee sipyii pii pu wa Imene ni Fileti.

¹⁸ P'a fiin foro can koo li taan, na n'a daa feɛ pu pyi na xuɛne l'a pye xo. Lee funḡo ni p'a sipyii pii wo n'a daa wu kyeeɔgi ni pee jomɔ pu ni.

¹⁹ Ga Kile ye pyaa ya puga kemu wo jidaa keme yaa xuuni ge, lee jidaa le da ja gyeeɔgi we; li na gori yaha wa li siime na. Pe jomɔ pe p'a ka lee jidaa li na na: «Kafoo ya wu wo sipyii pu ce.» ni pe ni: «Sipya sipya wu ne Kafoo wo ge, wufoo wu wu tooɔɔ wolo tifire baa keree ni.»*

²⁰ Yee wa ma li jaa fanhafeɛ pugboɔ ni, ma ma she yagbegeye ya ta wa yee ya yaa ni sannu ni, ya d'a yaa ni warifyen ni; ga ya be di ne wa yee ya yaa ni tige ni, ya d'a yaa ni cogo ni. Peɛwa woyo ye, yee ma yaha cagboɔ ye kaa na, yi saya na yaha cadiye yi wo labye wu kaa na.

²¹ Ayiwa, sipya wemu bu laraga yaha ye kakuuyo ye mu, weefoo na bye ba peɛwa yanmuɔ yi ne we. Weefoo na gbegele yaha juḡoo wu wo labye wu kaa na, wu nigbegeyahan na ba bye kasaan aa tuuyo beeri bye kaa na.

* 2:19 Zaburuu 97:10

²² Ayiwa Timote, levere p'a se lakuunjo kemu feni ge, sii kee ja m'a kee yaha wa fefee. Piimu p'a Kafoo pele ni fungonfige ni ge, m'a binne m'a tifire, ni n'a daa, ni taanneyege, ni janiye shaa ni pee ni.

²³ Ma ganha ba ma joo leni fungongo baa jomoo, ni juunjo baa jomoo ni we. Yoyo ye pee jomoo pe ya goon.

²⁴ Na ta Kafoo wo kapyebye di ya yaa w'a yogo koon we. W'a yaa wu pye sipyisaama sipyii pu beeri mu. W'i da wu na ja sipyii kalaa, wu bye ni loxulo ni.

²⁵ Piimu p'a wu jomoo pu kaala ge, w'a yaa w'a peefee yeri ni lotaan ni, wu da pu leni kozaana ni. Bani la wa la ni Kile na ja daajene pye k'a je pu ni, koonho pu be di jeri, p'i can wu ce.

²⁶ Lee funjo ni p'a puye ta, na sho Shitaanni wo tifuugo ki na; bani Shitaanni w'a pee sipyii pii co wu wo tifuugo na, koonho pu da wu jidaan pyi.

3

Konjo taaxoo li wo keree

¹ Ayiwa Timote, pe jomoo pe yaha ma hakili na, m'a li ce na konjo ki taaxoo li ba no, wee tuun wu na ba waha fo xuuni.

² Konjo sipyii na ba bye nata fee. Pu na ba wari pye pu najii; pu na ba jooanga pyi, na tabaara le puye ni, na Kile mege kyeege. Pu da ba pu sefee jomeheee cono we; pu da ba ceme ce pu pyevee mu we. Pu jate da ba no Kile kaa la shishiin na we.

³ Pu juunjo na ba waha, pu da ba juunjo jaari we. Pu na ba sipyii meye kyeege. Pu da ba tene yeri puye na ceepuuro jidaan keree na we, na je yacoyo. Saama tuugo beeri kovee pu je pii.

⁴ Pu na ba sipyii noho yeri, na funvugo keree pyi. Tabaara na ba pu ji. Pu na ba pu jidaan keree funjo lo Kile na.

⁵ Pu na ba puye pye Kile jii fyaara sipyii sipyii jeejaga na, ga p'i da ba gbara Kile wo sefere ti na pu zoloo pu na we. Sii laraga yaha pee sipyii pii mu fefee!

⁶ Pii na ba jin pu ni piyeye ni, ce piimu wo fanha k'a cere, ni p'a jurumu nijeheme pye toro, lakuunjo tuugo beeri be di je pu funjo ni ge, p'a ganha na pee faanna na joni, na pu fungonyo jeri.

⁷ Tuun beeri ni pee ce pu ma yu na laje nivomoo pee ya zhaa, ga p'i da ga ja can wuye pyaa tii je bada we.

⁸ Ba Zhanesi ni Zhanbiresi bi Kile tudunmoo Musa kaala fo taashiine li ni de, lee kaalagana li na pii sipyii pii be ya can wu kaala. Sipyii pu je pii, piimu hakilee p'a kyeege ge, pu n'a daa wu be di je yaaga be we.

⁹ Ga pu wo keree ki da ga ja zhe naha na we, bani sipyii pu beeri na ba li ce kadugo yiri na fungongo baa fee pu je pii, ma na jo ba Zhanesi ni Zhanbiresi wuu l'a pa je cegana lemu na we.

Timote ya yaa wu wuye yaha Kile wo jomoo pu na

¹⁰ Ayiwa, Timote mu kunni ya sii na ne wo kalaa wu koo jaari. M'a na jaarigana li ce, ni na funjo shagana le, ni na n'a daa we, ni na loxulo le, ni na taanneyege ke, ni keree kiimu ne soro ge. Pye ba ne je we!

¹¹ M'a ne kanhama pu beeri be ce, ni gberigberi keree kiimu beeri k'a pye ne na ge. Ta xonho kanhama ne gba Ancosi kulo le, ni Ikone kulo le, ni Lisitiri kulo li ni? Kanhama tuugo keke k'a kori ni ki ya no ne na-e we? Ga Kafoo ya ne juunjo wolo pee beeri ni.

¹² Mu shiin li wa, sipyaa sipya w'a giin wu da jaari Kile jii fyaara ni xuuni, Yesu Kirisa wo karijεεε ki ni ge, sipyii na ba weefo kanha.

¹³ Ga sipyikuuyo ye ni nanmahara pyeveεε pii kunni, pee na ba se jaha na kakuuyo ni, na sipyii pii piinjε ba puyε pyaa k'a piin piingana lemu na wε.

¹⁴ Mu kunni, m'a kalaa wemu ta, na wu co ni n'a daa can can wo wu ni ge, maye yaha wee na. Bani sipyii piimu mu m'a wee kalaa wu ta ge, maye pyaa k'a pee ce.

¹⁵ Mu ya Kile wo fεfεεε Kitabuu pu jomε pu ce, fo ma nεhεpiire ti tuun wu ni. Pee jomε pe na ja fungongε fεεε kan mu mu, na juwuuro be kan ma mu ma n'a daa wu funjε ni Yesu Kirisa na.

¹⁶ Kile wo Kitabuu pu jomε pu beeri p'a foro Kile ye pyaa ni wu wo Fεfεεε Munaa li gbεεε ni. Lee wuu na kuduun jε pu ni, p'a ja sipya kalaa. P'a sipya jaagi be sanha na wu yeri koo nizaana ni, na wu taanni tifire jaarigana ni;

¹⁷ kεnhε sipyii piimu p'a Kile koo li jaari ge, pee di fa, pu kalaagana be di jε. P'i da p'a gbegele yaha labye nizaama tuugo beeri wo bye kaa na.

4

Kile wo Kafila wu yeε le

¹ N'a da yi jo waha ma mu xuuni Kile ni Yesu Kirisa jaha taan, wee wemu wu da ba kiiri kεn wyii ni xuu pu beeri na ge; jo wu wo guri ba wu wuu na, ni wu saanra ti wuu na,

² m'a Kile wo Kafila wu yeε li pyi, ma da wu yu m'a wari. L'a pye taasaana la, l'a pye taakuuno la, ta wu yeε pyi tuun beeri ni. Ma da yu ni sipyii pu ni kεnhε p'i jεri, piimu bu nahana, m'a pee jaagi; ma da pu yeri! M'a luu gbo, ma da pu kalaa!

³ Bani tuun wa w'a ma, sipyii pu funjε da ba bye p'a kalaa can can wo wu nuri nige wε. Ga pu na ba daha puyε pyaa wo jidaan keree feni, na karamεεεε nijeheεεε shaa na daga na puyε shuuni. Pee na ganha na pu niwegee katangaa ye yu pu mu.

⁴ Pu na ba niwegee pari wolo can wu taan, na ki kan giraya mu.

⁵ Mu kunni, mu wu ja maye na keree beeri ni, m'a kanhama xu maye ni, ma da Kile wo Jozaama pu yeε li pyi; ma da Kile wo labye wu beeri jε fani m'a byi.

Poli wo tafεε t'a nε ti tεhεε na

⁶ Ne kunni ya jεri saraga. Pu na ba kee saraga ki wolo tuun wemu ni ge, wee tuun w'a nε xε; ne xuduun w'a nε.

⁷ Ne bi zhaanra temu leni n'a daa wu funjε ni ge, ne la le nayε ni na se ta. Ne na wo tafεε ti paa na nε ti tεhεε na. Ne kori yaha n'a daa wu wo koo li ni.

⁸ Ne na ba saanra judεε ta lemu li jε tiime wuu ge. Kafεε wemu wu jε tifire kiiri kεnεε ge, wee wu da ba li kan ne mu kεjε ki caxhεε. Ga w'a da ba li kan ne ye nigin mu we; piimu p'a wu cabaŋa ki sigee ni taanjεεε ni ge, wu na ba li kan pee beeri mu.

Poli kafila wu taxεε

⁹ La le maye ni m'a ba na yiri tεvuyo na.

¹⁰ Demasi ya kuri ne feni bani ke kεjε ke wo yanmuyε ye wo la k'a se ta wu na. W'a kari Tesaloniki kulo li ni. A Keresansi di gari Galasi fiige ki ni. Tite, a wee di gari Dalimasi fiige ki ni.

¹¹ Luka yε nigin wu ɲε ni nε ni naha. Ma ba ma, ma da ma ni Marika ni, wu na ba já na tεge na labye wu na.

¹² Nε Tishiki tun na kari Efese kulo li ni.

¹³ Ma ba ma, m'a doro Torowasi kulo li ni Karipusi yiri, nε na fadegbɔhɔ kemu yaha wà ge, m'a she ki lɔ m'a ma ni Kitabuu pu ni; sεεyε wuu pii susu kaa l'a waha na mu.

¹⁴ Tudugoo Alekisandire ya kakuunɔ pye nε na fo li nigbɔɔ. Ga Kafɔɔ na ba wu saraa na bε ni wu kapyegee ki ni.

¹⁵ Ma bε w'a mayε kaseri wu na, bani w'a wèe jomɔ pu kaala ni kafugo ni xuuni.

¹⁶ Nε kari tɔɔɲiishiine li ni, di zhe na fiin jo kiiri kɔnvɔɔ wu ɲaha tãan ge, sipya wa shishiin ya ta na nε tεge wε. Pu bεeri bi nε yaha na yε. Ga Kile wu lee yafa pu mu!

¹⁷ Kafɔɔ yε pyaa k'a nε tεge, na fanha kan nε mu, a nε já na Kile Jozaama pu yεrε li pyi li pyegana na. A Kile cεbaalaa bεeri di pu logo. A nε shɔ cεnri wu ɲɔ ki na.

¹⁸ Nε li cε jo Kafɔɔ na ba nε ɲuɲɔ wolo kakuunɔɔ bεeri ni, na nε shɔ, na nε le wu saanra ti ni fugba wu ni. Pεεɲε k'a dεri wu na tuun bεeri ni fo gbée! Amiina.

Pɔli fò mujuu

¹⁹ Pirisili ni wu poo Akilasi shaari, ni Onezifəri puga sheen pu ni na nε pu shaari.

²⁰ Erasiti ya kori Korente kulo li ni, nε d'a Torofime yaha Miletu kulo li ni, bani w'a yá.

²¹ La le mayε ni m'a ba na ta wiire ti sanha jé wε. Ebulusi ya ma shaari, ni Pudensi, ni Linusi, ni Kolodiya, pee bεeri ya ma shaari. Cebooloo pu samaa bεeri bε ya ma shaari.

²² Kafɔɔ wu kori ma mu. Kile wu niime kan yi bεeri mu.

Tite

Tudunmɔɔ Pɔli ya sɛmɛ wemu tun Tite mu ge

Jagɔ mu we sɛmɛ we d'a tun wɛ?

Tudunmɔɔ Pɔli w'a we sɛmɛ we tun Tite mu. Tite jɛ Yawutu wɛ, Girɛki wu jɛ wii (Galasi Shɛɛn 2:1-3).

Tite jɛ Tudunmɔɔ Pɔli wo kalaapire ni wu kapyebyejii Kile Jozaama pu wo yɛɛ li wo labye wu ni. Pɔli bi Tite tun kari Kile wo Jozaama pu yɛɛ li na Kirɛti fiige ki ni w'a egilizifomɔɔ pu tɛri (Tite 1:5).

We sɛmɛ we kakana juɔ

Egilizi keree ya yaa na shɔɔnri shɔɔnrigana lemu na ge, Pɔli ya we sɛmɛ we tun Tite mu, na yɛɛ kan wu mu lee shizhaa na.

Sɛmɛ wu kafila jugbɔyɔ

Tite 1 Tite ya yaa na jahagbaa fɛɛ nizaamaa pu tenjɛ tenjɛgana lemu na egilizii pu ni ge.

Tite 2:1–3:11 Kiricɛɛn wo torogazaana koɔɔ puga funɔɔ ni.

Tite 3:12-15 Pɔli ya Tite fɔ waa sanha.

Pɔli fɔ mujuu

¹ Nɛ Pɔli wemu wu jɛ Kile wo kapyebye ni Yesu Kirisa wo tudunmɔ ge, nɛ w'a we sɛmɛ we ka. Kile ya sipyii piimu jaha bulo ge, w'a nɛ tun na nɛ wu pee yiri di ba leɔ n'a daa wu ni, di can wu shɛ pu na na bɛ ni Kile jii fyaara ni,

² kɔnhɔ jii sicuumɔ nixhɔbaama pu wo tadarja di bye pu mu. Kile ya kafinɛyɛ yu wɛ, wee w'a pee jii sicuumɔ pu jomɛɛ lɔ wɛɛ mu na ta koɔɔ nɔhɔ sanha zhan wɛ.

³ Tuun wemu jaha wu bi wii ge, ba wee tuun w'a pa nɔ wɛ, a wu pu shɛ wɛɛ na wu wo jomɔ pu ni. Pee jomɔ pe wo yɛɛ kaa li wa le nɛ keɔɔ ni. Wù Shɔvɔɔ Kile w'a na tun na nɛ w'a pee yu sipyii pu mu.

⁴ Ayiwa, Tite mu mu nɛ we sɛmɛ we tun. N'a daa wemu w'a wù bɛɛri pinne ge, nɛ ja yɛ pyaa mu ya sii wee n'a daa wu funɔɔ ni.

Wù To Kile ni wù Shɔvɔɔ Yesu Kirisa wu niime ni jariɔɔ kan ma mu.*

Kapyɛɛ kiimu k'a kan Tite mu ge

⁵ Ayiwa Tite, keree kiimu k'a kori shɔɔnri baa Kerɛti fiige ki ni ge, nɛ mu yaha wà kɔnhɔ m'a kee shɔɔnri. M'a egilizi jahagbaa fɛɛ pii shɔɔnri n'a daa fɛɛ pu tɛ ni, m'a pee tenjɛ kulogoo ki bɛɛri ni n'a daa fɛɛ pu juɔɔ ni, m'a li pye ba nɛ yi jo ma mu wɛ!

⁶ Jaagi xuu ya yaa na ta wa shishiin bɛ na pii sipyii pii ni wɛ. P'a yaa na pye cɛɛ nigin nigin cepee. Pu nɔhɔpiire ya yaa na pye n'a daa fɛɛ, ti ganha ba doroo torogaguunɔ na wɛ, t'i da ti na ti sefɛɛ jomɛɛɛ conɔ.

⁷ Egilizi jahagbaa fɔɔ ya yaa na pye jaagi xuu baa, bani Kile wo kapyɛɛ w'a byi. Wu ya yaa na pye jɔsanga fɔɔ wɛ, wu ya yaa na pye loyiridaan fɔɔ wɛ, wu ya yaa na pye singba, kelee kafugo sipya wɛ, wu ya yaa w'a wari shaa ni narjamaha ni wɛ.

* **1:4** We duba we jɛ Kiricɛɛn fɔ kangana.

⁸ Ga w'a yaa wu ta wu na nabuun kemεε, wu bye kasaan^{aa} pye^{oo}, wu bye fungo^{oo} f^{oo}, wu bye sipya wemu w'a tii ge, wu bye fεεεε Kile ^{aa}haha taan, wu da jani wuyε na.

⁹ W'a yaa wu n^{oo}o yaha Kile wo Kafila wu na ma na jo ba w'a kalaa wu ni kalaagana lemu na wε, k^{oo}nh^{oo} wu j^{aa} w'a sipyii pu kalaa. Wu da pu yeri na be ni kalaa can can wo wu ni. Piimu p'a nakaara ti pyi ge, wu da pee wo tapiinne ki shεε pu na.

Na jo ni karam^{oo}g^{oo}-kafinejuu pu ni

¹⁰ Bani sipyii ni^{ee}hemεε pu ma diin na ju^{oo}o baa jom^{oo} ye yu, na sipyii piinne na yu na fo p'a cek^{oo}on^{oo}o pyi ba Yawutuu pu ^{ee}wε.

¹¹ M'a yaa na pii sipyii pii ju^{oo}o t^{oo}, bani kalaa wemu wu ^{ee}wε wu ya yaa p'a wu kaan wε ge, wee p'a gaan, na kp^{oo}on^{oo}o^{oo} kii wo n'a daa wu kyεegi lee fun^{oo}o ni, tifire baa saraa feni.

¹² Pu Kireti shεen ye pyaa wo fungo^{oo} f^{oo} wa ya jo na: «Kireti shεen ya kafineye yu tuun bεeri ni; pu ^{ee}wε ba yacoyo ^{ee}wε; saafeε pu ^{ee}wε pii, pu yacεεε di ya jini wε.»

¹³ Pee jom^{oo} pe di ^{ee}wε can. Lee wuu na, wa bu katiibaana la pye, li jo wu jii na, m'a yi jo waha, k^{oo}nh^{oo} pu n'a daa wu bye baraga wo.

¹⁴ Pu ganha bu da daha Yawutuu pu wo giraya jom^{oo} pu feni wε. Piimu be p'a can wu she ge, pu ganha bu daha pee be wo ju^{oo}meheε ki feni wε.

¹⁵ Sipyii piimu z^{oo}oo pu ^{ee}wε fεεεε ge, yan^{oo}mu^{oo}o bεeri yi ^{ee}wε pee mu fεεεε. Ga piimu z^{oo}oo p'a n^{oo}o, n'a daa di ^{ee}wε pu mu-i ge, yan^{oo}mu^{oo}o bεeri y'a n^{oo}o pee mu. Bani pu fungo^{oo} ye, ni pu z^{oo}oo p'a n^{oo}o.

¹⁶ Pu m'a yu na pee ya Kile cε, ga pu kapyegeε di li shεε na kafineye p'a yu. T^{oo}nbensipyii ni n'a she sipyii pu ^{ee}wε pii, ali pu ya j^{aa} kiire be pye lemu ^{ee}wε nizaana wε.

Naarigana lemu l'a saha ni Kile wo kalaa wu ni ge

2

¹ Ayiwa, mu kunni Tite, yemu y'a sii saha ni kalaa can can wo wu ni ge, ta yee yu.

² Yi jo n^{oo}h^{oo}leε pu mu na pu tehene yaha puyε na keree bεeri ni, p'i baraga yaha puyε na, p'i bye fungo^{oo} fεε. P'i baraga ta n'a daa, ni taan^{ee}ge, ni loxulo ni!

³ Yi jo celeε pu be mu na pu be pu pu wo jaarigana li pye l'i saha ni Kile jidaan ni. Pu ganha bu zojuuro yaha pu kapyenεε wε, pu ganha bu singbaa yaha pu kapyenεε wε. Yeriyerijom^{oo} pemu pu ^{ee}wε nizaama ge, p'i da pee kaan,

⁴ k^{oo}nh^{oo} pu da li shεε cepiire ti na, na pu namaa ni pu n^{oo}h^{oo}piire kaa ya yaa na dan pu ni.

⁵ P'i bye fungo^{oo} fεε, p'i j^{aa} puyε na, p'i da pu puga ki kapyenεε ki bεeri pyi ni zosaama ni, p'i da puyε tirige pu namaa mu. K^{oo}nh^{oo} wa shishiin ganha bu kafilakuum^{oo} ta di jo w^{aa} Kile wo jom^{oo} pu na wε.

⁶ M'a pee jom^{oo} pe ninum^{oo} jo lεvεε pu be mu na pu fungo^{oo} yaha puyε na keree bεeri ni.

⁷ Muye pyaa k'a yaa na pye ^{aa}haha sheshεereε keree bεeri ni, ma kapyegeε nizaan^{aa} fun^{oo}o ni. Ma da sipyii pu kalaa ni funvige, ni see ^{aa}haha ni.

⁸ Ma da kafila can can wo kaan ma kalaa wu ni, wemu wu ^{ee}wε wa da j^{aa} wu kaala-ε ge, k^{oo}nh^{oo} w^{oo} pεen p'i zhiige, pu ganha bu kakuun^{oo} la shishiin ta di jo w^{oo} na wε.

⁹ M'a yi jo buloo pu be mu na p'a puyε tirige pu kafεε mu keree beeri ni. P'i da pu nidaan keree pyi, pu ganha ba pu kaala we.

¹⁰ Pu ganha ba pu kafεε pu yanmuyō luu we, p'i bye jomεheε fεε, p'i puyε yaha tadanja sipyii tuun beeri ni, kōnhō sipyii di da baraga tēri wū Shōvōō Kile wu wo kafila wu na.

¹¹ Bani Kile wo niime w'a wuyε she. Wee ni sipyii pu beeri wo juuwuuro t'a fōro.

¹² Wee niime wu baraga ni Kile ya wēe kalaa, na yi yu wēe mu na jaarigana lemu li jε Kile nii fyaara baa ge, ni ke kōhō ke wo lakuunō ke, na wēe pu yee jō yaha. Na wū da jaari njāa wo canja nii le ni ni fungōngō fεεε ni, ni tifire, ni Kile nii fyaara.

¹³ Tadanja nizaanja ke ki wa wū mu ge, wū kee sige yani ki shēduun wu pa nō ge, Yesu Kirisa wemu wu jε wū Kilegbō ni wū Shōvōō ge, kee canja wee wo nōōō wu da ba wuyε she.

¹⁴ Wee w'a wuyε kan, na xhu wēe wuu na, kōnhō wu wēe shō kakuunōō tuuyo beeri na, wu wū pye fεεfεε, wu wū pye wu wo sipyii, kōnhō wū wūyε pō wū da kasaanja pyi tuun beeri ni.

¹⁵ Ta sipyii pu kalaa mu, ma da pu yeri. Wa bu nahana, m'a weefōō jaagi na be ni Kile wo fanha ki ni. Wa shishiin ganha bu da ma fanha we.

N'a daa fεε p'a yaa p'a jaari jaarigana lemu na ge

3

¹ M'a n'a daa fεε pu funnō to na p'a yaa p'a puyε tirige fiige ki jahagbaa fεε, ni ki fanhafεε pu mu; p'i da pu jomεheε conj. P'i gbegele yaha kapyegeε nizaanjaa bye kaa na tuun beeri ni.

² Pu ganha ba sipyii zōōō yu we, pu ganha ba yoyo kōōn we, p'i juyo penji ni sipyii pu beeri ni, p'i bye lotangaa fεε.

³ Bani taashiine ni, wēe be pu bye fungōnyō baa fεε, Kile jomεε cobaalaa, ni sipyii piimu p'a wuregi ge. Wēe bi wūyε yaha keree beeri tuuyo wo nidaan kenje ni, ni xōnhōō tuugo beeri, fo na she wēe pye keree beeri wo buloo. Kuumō ni nepenwaa funnō ni wēe bi jaari. Wēe bi sipyii pii kō, a pii be di wēe kō.

⁴ Ga wū Shōvōō Kile wo saama pe, ni taanjeεge kemu ki jε wu ni na jaha tii sipyii na ge, ba yee ya yiyε she tuun wemu ni we,

⁵ a Kile di wēe juunō wolo. Ga li wa kanna wēe wo kapyegeε k'a tii na lee na w'a lee pye-e dε. Wēe njāara t'a jé wu ni, lee na w'a wēe shō. Fεfεεε Munaa l'a wēe wuu, na wēe shō, na wēe pye wēe ya sevonō se, na nii sicuumō nivomō kan wēe mu.

⁶ Kile ya Fεfεεε Munaa li tirige wēe na fo xuuni wū Shōvōō Yesu Kirisa baraga ni,

⁷ kōnhō wū já pye sipyitiimeε Kile jaha tāan wuyε pyaa wo niime wu baraga ni. Nii sicuumō nixhōbaama pemu na w'à daa ge, wū já pa pee be ta.

⁸ Ayiwa, pee jomō pe ya sii tii fiinjε, na tadanja xō. Ne funnō ki wa m'a da yi yu xuuni m'a wari sipyii pu mu, kōnhō piimu p'a dā Kile na ge, pee di la le puyε ni p'i da kapyegeε nizaanjaa pyi. Lee l'a jō, lee ni sipya di wa kuduun taa be.

⁹ Ga ma ganha da mayε yaha juunō baa nakaara te na we, ni taashiine li wo sipyii meye yi wo nakaara, ni jōnehεε ni yoyo yemu p'a yirige Kile tudunmōō

Musa wo saliya wu keree na ge. Ma ganha bu maye le le la shishiin ni we, bani kuduun wa lee la shishiin ni we, kaɲɔɔ be di wa li na we.

¹⁰ Piimu p'a sipyii pu piinɲe na pu waagi ge, ma bu wee wa shi yeri na no ɔɔɲii shuun na, wu bye w'i ya yee logo we, laraga kon wu na.

¹¹ Bani m'a li ce na jo sipya wu ɲe wii wemu ya foro Kile koo li ni ge. Jurumu w'a byi wemu na ba Kile wo kiiri wu no wu na ge.

Pɔli ya yere lemu kan kurogo ki na sanha ge

¹² Di ba Aritemasi tun ma mu tuun wemu ni kelee Tishiki, m'a fyaala pa na ɲuɲɔ cɪri Nikopolisi kulo li ni, bani na funɲɔ ki wa di ba she wiire ti tuun wu pye wa.

¹³ Zenasi wemu wu ɲe sipyii tegeɔɔ kiiri na ge, hakili yaha wee ni Apɔɔsi na, m'a pu tege ɲaagoo li na, konho yaaga ganha she pu kuunɲɔ we.

¹⁴ Wee be wo cebooloo pu ya yaa na pye kaɲɔɔ baa we. P'a yaa na puye taanni kasaanɲaa pyegana ni, konho p'i ja pii tege.

¹⁵ Piimu beeri pu wa naha ni ne ni ge, pu beeri ya ma shaari. Wu kaa ya dan piimu ni n'a daa wu wo koo ni ge, m'a pee beeri shaari!

Kile wu niime kan yi beeri mu.

FilemƆ

TudunmƆƆ PƆli ya sɛmɛ wemu tun FilemƆ mu ge

Jɔgɔ wu jɛ FilemƆ wɛ?

Kolose shɛn wu jɛ FilemƆ, na jɛ sanha li see sipya wa. Pɔli w'a Yesu Kirisa wo Jozaama pu jo wu mu, a wu pu logo, na dɔ pu na, na bye n'a daa fɔɔ. Wee kaban n'a daa fɛɛ p'a bi puyɛ pinnɛɛ na Kile pɛɛ. Tuun wemu ni Pɔli bye Oromɛ ni wu kaso lezhiinɛ li ni ge, wee tuun wu ni w'a we sɛmɛ we ka na tun FilemƆ mu. We sɛmɛ we ni Kolose shɛɛn wo wu taatunɔɔ ya laha kiyɛ na wɛ.

We sɛmɛ we kakana jɔɔ

Bulona wa bye FilemƆ mu wu mɛgɛ di jɛ na Onɛzimu, wee bi kakuunɔ la pye, na baa. Taashiinɛ li ni bulo bɛɛri w'a paa ge, pu bu wu ta co, pu bi da jɔ wu gbo bɛ.

Ba w'a paa wɛ, na shɛ saha ni Pɔli ni Oromɛ kugbɔɔ li ni, a wee di Kile Kafila jo wu mu, a w'i dɔ Yesu na, na bye Kiricɛn. A wu Pɔli tɛgɛ a p'i ganha na Kirisa wo Jozaama pu yu. A Pɔli di li ta l'a pɔɔ Onɛzimu wu kuri pa wu kafɔɔ FilemƆ mu, p'i ba bɛ, p'i bye shiizhan. A w'i yi jo FilemƆ mu na wu ganha bu kakuunɔ la shishiin pye Onɛzimu na wɛ, ga na wu wu co Kirisa wo karijɛɛgɛ ki ni ba wu ceboro jɛ wɛ. Onɛzimu mɛgɛ ki kɔri wu jɛ na: «Kajɔɔ». Ga w'a pa wuyɛ yaha «Kajɔɔ baa» FilemƆ mu tuun wa funɔɔ ni. Ga Pɔli ya li shɛ FilemƆ na na wu kajɔɔ wa wee Pɔli mu, na jɛ FilemƆ bɛ mu nimɛ (FilemƆ 1).

Pɔli ya li shɛ we sɛmɛ we ni na buloo ni pu kafɛɛ bɛɛri pu jɛ nigin, na pu bɛɛri pu jɛ cebooloo Kirisa wo karijɛɛgɛ ki ni. Pɔli ya li sha FilemƆ mu na wu sɔɔ Onɛzimu na, wu wu co ba wu ceboro ni wu taanɔɔ jɛ wɛ.

Sɛmɛ wu kafila jɔgɔɔ

FilemƆ 1-3 Pɔli fɔ ni wu baraga daha mujuu.

FilemƆ 4-7 Pɔli ya FilemƆ wo n'a daa wu sɔ.

FilemƆ 8-22 Pɔli ya FilemƆ kɛmɛ jɛɛri Onɛzimu keree na.

FilemƆ 23-25 Pɔli ni wu taanɔɔinɛ fɔ mujuu.

Pɔli fɔ mujuu

¹ Nɛ Pɔli we p'a le kaso ni Yesu Kirisa wo mɛgɛ ki kaa jo na ge, nɛ ni na ceborona Timote, wɛɛ p'a we sɛmɛ we tun wu labyɛnii, wu taanɔɔinɛ FilemƆ mu.

² N'a daa fɛɛ piimu p'a puyɛ pinnɛɛ ma puga ki ni ge, na wu tun pee bɛ mu, na wu tun wu ceboroshɔ Afiya mu. Wu ceborona Arishipi wemu w'a kanhama pu jaa ni wu ni shiizhan labye wu feni ge, ni wee bɛ.

³ Wu To Kile ni wu Kafɔɔ Yesu Kirisa wu niime ni jɔɔinɛ kan yi mu.*

Pɔli ya FilemƆ wo taanɔɔinɛ ke ni wu n'a daa wu kaa logo

⁴ Na ceborona FilemƆ, nɛ ba da Kile jɛɛri tuun bɛɛri ni, nɛ ma na fungɔngɔ yaha mu na, na baraga taha wu na mu wuu na.

⁵ Bani mu ya dɔ Kafɔɔ Yesu na dagana lemu na ge, na n'a daa fɛɛ pu bɛɛri co ni taanɔɔinɛ kemu ni ge, yee bɛɛri ya nɔ nɛ na.

* **1:3** We duba we jɛ Kiricɛn fɔ kangana.

⁶ Lee wuu na, ne Kile ƚɛeri mu mu, kɔnhɔ n'a daa wu wo kariƚɛɛge ke k'a wu pinne ni ma ni ge, la di fara kee na. Lee di bye kaƚuƚɔ, kasaanƚaa kiimu beeri ki wa wu mu wu ƚiiƚɛɛge ti ni Kirisa ni ge, m'a kee beeri ce.

⁷ Na ceborona Filemɔ, taanƚɛɛge ke ki wa mu ni ge, k'a lowaa le Kile wo nago pu beeri ni. Lee ya ne funƚɔ taan, na ne luu ƚiƚɛ fo xuuni.

Onɛzimu wemu wu bye Filemɔ wo bulo ge, Pɔli ya Filemɔ ƚɛeri wee wo keree na

⁸ Lee wuu na, na ceborona, keree kiimu beeri mu ya yaa na pye ge, Kirisa wo kariƚɛɛge ki funƚɔ ni, ne bi da ja mu karamu mu wu ki pye.

⁹ Ga yani ne wu lee pye ge, ne yaa na mu ƚɛeri taanƚɛɛge ki wuu na. Ne Pɔli, ne ƚɛri nɔhɔle, lee na laha wa, ne ƚɛ kaso ni Yesu Kirisa mege ki wuu na.

¹⁰ Onɛzimu wo shizhaa na n'a da ma ƚɛeri. Kirisa wo kariƚɛɛge ki funƚɔ ni w'a ƚɛri ba ne ja ƚɛ we, kaso gbaha ki ni naha. Onɛzimu mege ki kɔri wu ƚɛ kaƚɔ.

¹¹ Ne kunni ya ce na jo wu ya yaaga ƚɔ mu na taashiine li ni we. Ga nime, ne fara mu na, w'a keree ƚɔgi we beeri na.

¹² Lee wuu na, n'a da wu yaha zhe ma yiri. W'a ƚɛri ba neye pyaa munaa shige ƚɛ we.

¹³ Ne kunni la bye di wu yaha naye taan naha. Kile Jozaama pemu wuu na di ƚɛ kaso wu ni ge, wu bye wee ma tege, wu da kapyenɛ pyi na mu.

¹⁴ Ne funƚɔ wa di kaa la shishiin pye lemu ya be ma mu we. Ne funƚɔ wa di ma karamu le kasaana le wo bye na we. Ga ne funƚɔ wa li bye di she da w'a pye maye pyaa ƚidaan.

¹⁵ Ma na zhe li ta mu ni Onɛzimu ya laha yiye na ƚɛere ye nigin funƚɔ ni, kɔnhɔ wu guri pa nɔ ma na, wu gori yaha ma mu ghee.

¹⁶ Ga nime, wu ƚɛ nago kanna bulo wu ƚɛ sanha we. Wu tayerege ya pele bulo wogo na. Wu co ni taanƚɛɛge ni, m'a wu co ma ceboro. Wu kaa kunni ya dan ne ni fo xuuni, ga wu kaa kuuni ya yaa na dan mu ni na toro ne taan, bani sipya wu ƚɛ wii, na nɔhɔ pye Kirisa wo.

¹⁷ Wee tuun wu ni, ma bu da m'a sii na ne wii ma nanii ye pyaa pyaa, m'a yaa ma Onɛzimu co ba ma da naye pyaa ki co we.

¹⁸ Li bu she da nago w'a kaa la kyɛɛgi ma mu, kelee ma foo ƚɛ wu na, lee yaha ne kace na.

¹⁹ Ne Pɔli ye pyaa k'a ye ka na keƚɛ ki na jo ne na ba lee beeri foo to ma mu. Ne foo le li wa ma na ge, ne funƚɔ wa nago di ma funƚɔ tirige ni lee kaa ni we. Lee foo le, lee ƚɛ muye pyaa kee.

²⁰ Na ceborona, n'a ma ƚɛeri ma ƚɔ maye na, m'a le kasaana le pye na mu Kafɔ wuu na. ƚɔ maye na m'a na funƚɔ ƚiƚɛ, kariƚɛɛge kemu ni wu wa Kirisa ni ge, kee mege na.

²¹ Ne da li na nago ne bu kaa lemu ƚɛeri mu mu, mu na lee pye ne mu; lee wuu na ne ye ka na tun mu mu. Ne da li na sanha nago keree kii ne jo mu mu ge, mu na kee beeri pye fo na doro be ne wo nijogoo ki taan.

²² Ayiwa, lee kadugo na m'a tashɔngɔ ka keree pye na mu, bani ne da li na yi wo ƚɛerege ki funƚɔ ni jo pu na ba na yaha yi mu cana ka.

Pɔli ni wu taanƚiine ƚɔ mujuu

²³ Na kaso ƚɛnii Epafirasi we wu ƚɛ kaso ni Yesu Kirisa mege ki wuu na ge, wee ya ma shaari.

²⁴ Na labyeɲii pusamaa be, Marika, ni Arisitaaki, ni Demasi, ni Luka, pee beeri ya yi shaari.

²⁵ Kafɔɔ Yesu Kirisa wu niime kan yi mu.

Heburuu

Sεmε wemu w'a tun Heburuu shi wu mu ge

Mii we sεmε we d'a yiri we

Wée ya ta we sεmε we kavoo tii ce we. Ga l'a fiinjε na wu kavoo wu bi Girekii jomɔ pu ce xuuni, na Yawutuu kalegεε ki be ce, na Karijεεge Nɔmεε Nilεε li be ce xuuni.

M'a jo Heburuu la, ma shiin ya jo Yawutuu la, yi beeri jε nigin. Yawutu wu bye wii wemu ya dā Yesu Kirisa na ge, bani w'a yu na «wée sefεεε» (Heburuu 1:1). N'a daa fεε nizhiilee pu baraga ni w'a Kile Jozaama pu ta (Heburuu 2:3).

We sεmε we kakana jujɔ

Yawutuu piimu p'a bi giin p'i guri Yesu nɔhɔ ni, p'i ba daha Yawutuu wo kalegεε ki feni sanha ge, pee mu w'a we sεmε we tun, kɔnhɔ p'i gori yaha Yesu wo n'a daa wu ni. Ga wée ya ce xuu weke wuu mu w'a wu tun we. A wu li she pu na na Yesu ya ye yanmuyɔ yi beeri na.

Kile jomɔ yεε l'a pye we sεmε we wo funjɔ jomɔ pe. Ga, a p'i sεmε nifenhεne la ka na fara pu na.

Sεmε wu kafila jugbɔyɔ

Heburuu 1–2 Kile tudunmɔ wu jε Kile Ja we. W'a ye melekeε na.

Heburuu 3:1–4:13 Kile Ja w'a ye Kile tudunmɔ Musa na.

Heburuu 4:14–7:28 Kile Ja wu jε saraya jaha shɔɔnrivɔɔ nijemε.

Heburuu 8:1–9:28 Kile ya karijεεge nivonɔ kemu tenje ge, kee ya ye nizhiige ki na.

Heburuu 10:1-18 Kile Ja wu saraga k'a ye Musa wo saliya wu woyo yi na.

Heburuu 10:19-39 Na samɔhɔɔ ni lowaa ta n'a daa wu ni.

Heburuu 11:1–12:13 Wù sefεεε piimu p'a pye n'a daa wu wo namaa pu ge.

Heburuu 12:14–13:21 Yemu y'a jo waha ge, ni fundogo jomɔ, ni duba.

Heburuu 13:22-25 Sεmε nifenhεfenhεne ni fɔ mujuu.

Kile ya yu ni wée ni wu Ja Yesu Kirisa gbɔɔɔ ni

¹ Kile ya jo ni wée sefεεε pu ni taatoronɔ li ni tεεgεε nijehεjεε ni; ni joganjaa nijehεjεε ni, Kile tudunmɔ pii jɔ na.

² Ga nime, ye cazaya ye na w'a wu jomɔ pu kan wu Ja wu mu wu jo wée mu. Wee Kile ya tenje na pye yanmuyɔ yi beeri wo cen lovɔɔ. Wee gbɔɔɔ be ni w'a konɔ yàa.

³ Wee jε Kile wo nɔɔɔ wu w'a jɔ ge, wu ni Kile keree ki jε nigin. Yanmuyɔ yi beeri yi jε wu sefεεε jomɔ pu gbɔɔɔ ni. W'a sipyii je na yeege pu jurumu wu ni, na diin Se Beeri Fɔɔ To Kile kanige ce fugba wu ni.

Yesu Kirisa ya ye melekeε pu na

⁴ Kile Ja w'a ye melekeε pu na fo xuuni, bani Kile ye pyaa ya mege kan wu mu kemu k'a ye fo xuuni pu woyo yi na ge.

⁵ Kile ya ta meleke wa shishiin pye na: «Mu jε ne Ja, ne mu pye na Pya nijaa we.»? W'i ya ta meleke wa pye na: «Ne na ba bye ma To, m'a bye ne Ja we.»?*

* 1:5 Zaburuu 2:7; 2 Samuweli 7:14

6 Na fara lee na, Kile ya wu Ja nigin wu tun koŋo na tuun wemu ni ge, na jo:
«Melekee pu beeri p'a wu peɛ.»*

7 Ye w'a jo wu melekee pu shizhaa na ge, yee ye:

«Tudunmɔɔ pu ɲe pii, na ɲe kapyebyii,

W'a pu ɲeri kafeege; na pu ɲeri naɲiɲe.»*

8 Ga ye Kile ya jo wu Ja wu shizhaa na ge, yee yi wa me:

«Mu ɲe Kile, ma saanra ti da ga xho bada we.

Mu wo fanha ki publiin le, tiime publiin li ɲe lii.

9 Keree kiimu k'a tii ge, kee k'a dan mu ni,

katiibaana ya dan mu ni bada we.

Lee wuu na ma Kile w'a ma ɲaha bulo,

na wu fundanga sinme pu le ma ɲuɲo ni,

pee pemu p'a li shee na m'a ɲeri saan ge.

A wu ma pye m'a ye ma kaafee na.»*

10 Kile ya jo Kirisa shizhaa na sanha na:

«Kafɔɔ, mu w'a ɲiɲe noho shan fo taashiine li ni.

Muye pyaa keye y'a fugba wu be yaa.

11 Ye yaɲmuyɔ ye beeri yi da ba doro,

ga mu kunni na ba bye ma tateenge ni fo gbee.

Yi beeri na ba le

ba faɲa ya legi legana lemu na we.

12 Ma na ba yi kuri ba p'a fuugo kurulo we.

Yi na ba ɲeri ba sipya ya falenje ɲeri we.

Ga mu kunni, mu wa ma siime na,

teheɛ be di wa ma canja ɲehɛɛ na we.»*

13 Ayiwa, Kile sanha yi jo ɲa meleke wa mu bada we na:

«Tiin saanra tateenge ki ni na kanige ce,

fo di ba ma peen pye

ma ɲidahaatahaha.»*

14 Melekee ɲe joɔo ye we? Pu beeri pu ɲe munahaa, tudunmɔɔ pu ɲe pii. Sipyii piimu pu da ba sho ge, Kile ya melekee pu tunni pu na pee ɛri.

2

1 Ayiwa lee wuu na, keree kiimu wee ya logo ge, wee ya yaa na wu funyo yaha ki na xuuni, kɔnhɔ wu funɲo ganha da wo wu ki yaha we,

2 Bani melekee p'a jomɔ pemu jo ge, pee ya pye can; piimu ya ta pee jomɔ pu wii yaaga we, kelee piimu p'a she pu ni ge, Kile ya pee beeri saraa na be ni pu kapyege ni.

3 Ayiwa, Kirisa ya wee sho shɔgana lemu na ge, Kafɔɔ ye pyaa k'a pye shenshiime na tee ɲuwuuro ti kaa jo. Lee kadugo na, wu kalaapiire ti t'a pu logo ge, a pee di pu jo fiinne wee mu. Ayiwa, wu bu le yaha jaha kaa, shɔgana leke na wee di da ba sii zho pee kanhama pu na we?

* 1:6 Duterɛnoɛ 32:43; Zaburuu 97:7 * 1:7 Zaburuu 104:4 * 1:9 Zaburuu 45:7-8; Ezayi 61:3

* 1:12 Zaburuu 102:26-28 * 1:13 Zaburuu 110:1

4 Kile yε pyaa ya li she na pee jomɔ pe jε can. A w'i sefeere kan wu kalaapiire ti mu p'a naha sheshεere ni kagbɔhɔɔ ni kakanhanjaa tuuyo ni jεheye pyi. W'a fefeere Munaa li wo loolodahaa ki be kan pu mu be, na be ni wuyε pyaa nidaan ni.

Yesu Kirisa gbɔɔɔ ni sipya ya juwuuro taa

5 Ayiwa, kobaɲa kemu kaa wεe ya yu ge, Kile ya ta kee wo juɲɔ feere ti kan melekeε pu mu wε.

6 Ga l'a ka Kile Kafila wu ni na:

«Sipya jε naha
fo mu w'a ma funɲɔ shaa ni wu ni wε?

Sipyiyawyii jε naha
fo mu w'a li kasεεge pyi wε?

7 M'a wu ceɛɛɛ na foro
melekeε pu taaɲ jeri funɲɔ ni.

M'a nɔɔɔ ni peɛɛɛ to wu juɲɔ ni
na pye wu saanra juɔɔɔ.

8 M'a yaɲmuyɔ yi beeri kuu wu kan.»*

Ayiwa ma bu logo na Kile ya «yaɲmuyɔ yi beeri» kuu wu kan, lee kɔri wu jε na yaɲmuɲɔ ka shishiin jε kuubaa wu mu wε. Ga lee be na, wεe sanha yaɲmuyɔ yi beeri na y'a kuu wu mu wε.

9 Ga Yesu wemu w'a ceɛɛɛ na foro melekeε pu taaɲ jeri funɲɔ ni, kɔnhɔ wu xhu sipyiire ti beeri wuu na Kile wo niime wu gbɔɔɔ ni ge, niime wee ya nɔɔɔ ni peɛɛɛ ta, bani w'a xu wo kanhama pu soro.

10 Ayiwa can na, we w'a yaɲmuyɔ yi beeri yaa, ni yaɲmuyɔ yi beeri ya yaa wu wuu na ge; l'a be To Kile mu wu Yesu pye juɲɔɔgbɔ nijeme jaagi baa wo wu kanhama pu gbɔɔɔ ni. Kɔnhɔ sheɲɲεhemεε di bye Kile nagoo, p'i jε wu nɔɔɔ wu ni. Bani Yesu wu jε pu juwuuro ti juɲɔɔɔ.

11 Yesu wemu w'a sipyii jii na wo pu jurumu ni ge, wee ni wu sipyii pu beeri To wu jε Kile. Lee wuu na, li ya ta pye shiige wu mu w'a pee pyi wu cebooloo wε.

12 Lee wuu na w'a jo:

«Kile, n'a da ma mεge ki yiri na cebooloo pu mu,
di ma masɔɲɔ yogo cee na sipyii pu beeri jii na.»*

13 A wu Kile pye sanha na:

«N'a da mu pye na tadanja.»
Na nɔhɔ jo sanha na:

«Kile ya nagoo piimu kan nε mu ge,
nε ni pee piiri shiizhan.»*

14 Ayiwa, sipyii p'a pye Kile nagoo pee, lee wuu na Yesu be ya pye sipiyawyii. W'a pye mu kɔnhɔ wu xu wu gbɔɔɔ ni, xu sefeere te ti jε Shitaanni keɲε ni ge, tee di gyεegi.

15 Xu jii fyaara ya piimu pye Shitaanni wo buloo pu shi wu cana jεheε ki beeri funɲɔ ni ge, kɔnhɔ wu pee be juɲɔ wolo.

* 2:8 Zaburuu 8:5-7

* 2:12 Zaburuu 22:23

* 2:13 Ezayi 8:17-18

¹⁶ Can na Yesu ya ta pa di ba melekεε pu shɔ-ε de! Ga Ibirayima nagoo w'a pa shɔ.

¹⁷ Lee wuu na li waha l'i waha, w'a yaa na pye sipiyawyii pyegana bεeri na, kɔnhɔ wu bye pu saraya ɲaha shɔɔnrivεε wo ɲuɲɔfɔgbɔ, wemu w'a ɲuɲɔ ɲaari, na ɲε ɲomεε fɔɔ Kile wo labye wu ni ge. Kɔnhɔ wu sipyii pu wo jurumu wu foo tɔ.

¹⁸ Ayiwa, piimu p'a gana nɔwuuro keɲε ni ge, wu na já pee tεge nime. Bani wuyε pyaa ki bε ya jé nɔwuuro ni kanhama ni.

3

Kirisa ya ye Kile tudunmɔɔ Musa na

¹ Lee wuu na, na cebooloo Kile ya yee piimu yiri, na yee pye wu fεεεεε sipyii fugba wu wo ɲaɲiɲε ki kaa na ge, ne funɲɔ ki ɲε wu wu funyɔ yaha nidoyo Yesu na; Kile ya Yesu wemu pye wu tudunmɔɔ, ni saraya ɲaha shɔɔnrivεε wo ɲuɲɔfɔgbɔ wèe wo n'a daa wu shizhaa na ge,

² Kile w'a wu tenε wee labye wu na, a w'i bye ɲomεε fɔɔ ba Musa ya pye ɲomεε fɔɔ wu labye wu ni Kile puga ki ni wε.

³ Ga Yesu ya yaa ni pεεɲε ni na ye Musa na, bani puga yaavɔɔ ya pεεɲε taa na ye puga kiye pyaa na.

⁴ Puga bεeri, sipya wu ɲε ki yereɲεvɔɔ, ga yaɲmuyɔ yi bεeri yereɲεvɔɔ di ɲε Kile.

⁵ Kile tudunmɔɔ Musa kunni ya pye Kile wo kapyebye, wemu w'a kapyenεε ki pye ni ɲomεε fεεεεε ni Kile wo puga ki ni ge. Kile bu jomɔ pemu jo w'a pee jo sipyiire ni mu.

⁶ Ga Kirisa ya pye Kile Ja wemu w'a pye ɲomεε fɔɔ ge. W'a tiin Kile puga ki ni, na bye yaɲmuyɔ yi bεeri ɲuɲɔ ni. Wèe pu ɲε kee puga ke; wèe funyɔ y'a taan jo n'a daa we ni tadanɔ kemu wa wèe mu ge, wèe ya yaa na la le, na gori yaha kee na fo taaxɔɔ le.

ɲmɔɔ lemu l'a gbegele yaha Kile wo sipyii pu mu ge

⁷ Lee na Fεεεεε Munaa ya jo:

«Yi bu Kile jomɔ pu logo ɲiɲaa,

⁸ yi ganha bu da niwegee waha,

ba yi sefεεεε p'a li pye

pu wo n'a she wu tuun wu ni siwaga ki ni wε.

⁹ Wee xuu wu ni yee sefεεεε p'a jo

p'i ne Kile taanna wii,

na ta pu d'a ne kapyegeε ki ɲa,

fo na she nɔ yee keεεε shishεεεε (40) na.

¹⁰ Lee wuu na, ne luu ya yiri pu taaɲ;

a ne jo: «Pu funɲɔ keree k'a pu piinne tuun bεeri ni;

ne giin p'i na koo lemu ce ge,

pu ya lee ce wε.»

¹¹ Lee wuu na, ne luu ya yiri xuuni, a ne gaa jo:

«Pu da ga ba jé ne wo ɲmɔɔ li ni bada wε.»*

¹² Na cebooloo, y'a yiye kaseri, n'a daa baara zɔguɲɔ ganha bu da wa shishiin ni, wu zhe Kile ɲii wo wu ni wε.

¹³ Ga y'a yiye yeri caya bεeri, ɲiɲaa na já jo caya yemu bεeri na ge, kɔnhɔ jurumu ganha bu da yee wa shishiin piinne wu yi niwegee pye ki waha wε.

* 3:11 Zaburuu 95:7-11

14 Tadaṅa kemu wèe ya ta fo taashiine li ni ge, wèe bu la le wùye ni na gori yaha kee tadaṅa ki na fo na she nò li tēhene na, wee tuun wu ni wù na bye Yesu wo karijii.

15 L'a ka Kile Kafila wu ni na:

«Yi bu Kile jomò pu logo nijaa,
yi ganha bu da niwegee waha,
ba yi sefelee p'a li pye

pu wo n'a she wu tuun wu ni siwaga ki ni we.»*

16 Ayiwa, piike pu d'a Kile jomò pu logo, na nòhò n'a she le puyè ni we? Kile tudunmò Musa ya piimu beeri naha co na foro Misira fiige ki ni ge, ta pee be we?

17 Piike tàan Kile luu d'a yiri fo yee kelee shishere (40) we? Piimu p'a jurumu wu pye na xhu siwaga ki ni ge, ta pee be we?

18 Kile ya kàa li na na jògò ni jògò wu je pee da ga ba jé wee wo ḡmòṅò fiige ki ni-i we? Piimu p'a wu jomò pu logo na nòhò n'a she le puyè ni ge, ta pee be we?

19 Lee l'a li pye wèe ya li ja, pu n'a daa baara ti wuu na pee ya ta já jé Kile wo ḡmòṅò fiige ki ni we.

4

1 Ayiwa, Kile ya jomòe lo wèe mu na wèe na ba jé wu ḡmòṅò li ni. Lee wuu na, w'à wùye kaseri xuuni, kònhò wa shishiin ganha da bye jebaa li ni we.

2 Bani Kile Jozaama p'a jo wèe mu ba p'a jo pee mu jogana lemu na we. Ga jomò pe pee ya logo ge, pee ya ta yafiin be jò pu na we. Bani pu logovèe ya ta pu co ni n'a daa ni we.

3 Ba Kile ya yi jo jogana lemu na we na:

«Nè loyire wo ya kàa jo pu da ga ba jé

nè wo ḡmòṅò li ni bada we.»*

Ga wèe piimu p'a dà Yesu na ge, wèe kunni na ba jé lee ḡmòṅò li ni. Kile ya wu ḡmòṅò li kaa jo fo tuun wemu ni wu labye w'a fa kòṅò ki yaaduun wu ni ge.

4 Bani y'a jo Kile Kafila wu ni caṅa gbarashuun wogo ki shizhaa na na:

«Kile ya wu labye wu xò wá

caṅa gbarashuun wogo ki na,

na ḡmò caṅa gbarashuun wogo ki na.»*

5 Kile ya jo sanha na: «Pu da ga ba jé nè wo ḡmòṅò li ni bada we.»

6 Ayiwa, piimu p'a fènhè Kile Jomò pu logo ge, pee ya ta jé lee ḡmòṅò li ni we, bani pu ya ta dà Kile na we. Wee tuun wu ni piitiilee p'a yaa na jé lee ḡmòṅò li ni.

7 Lee wuu na Kile ya caṅa katii tenje sanha, kee je «Nijaa». W'a fènhè ye jo saannaa Dawuda jò na fo l'a mò, yee yemu y'a jo xò naha be ge na:

«Yi bu Kile jomò pu logo nijaa,

yi ganha bu da niwegee waha we.»*

8 Ayiwa, Zhouwe da bi sii já ḡmòṅò li kan Izirayeli nagoo pu mu, Kile bi da jo nige caṅa katii shizhaa na we.

* 3:15 Zaburuu 95:7-8

* 4:3 Zaburuu 95:11

* 4:4 Zhenzi 2:2-3

* 4:7 Zaburuu 95:7-8

⁹ Lee na ba Kile ya ηmɔ cana gbarashuun wogo ki na ηmɔgana lemu na wε, lee ηmɔnɔ li tuugo k'a gbegele yaha sanha Kile sipyii pu mu.

¹⁰ Bani wemu w'a jé lee ηmɔnɔ li ni ge, wee bε ya ηmɔ wu labye wu na, ba Kile ya ηmɔ wε.

¹¹ Lee na, wù la le wù jé lee ηmɔnɔ li ni, kɔnhɔ wa shishiin ganha bu da n'a she pyevεε pu ni wε.

¹² Bani Kile Kafila wu jε jii wo ni baraga wo. Wu jɔ ya taan na ye jɔyɔ shuun ηmɔ na. Wu na já sipya su wu zɔ na, fo na she nɔ wu munaa tɛhɛnɛ na, na nɔ wu yatɛnzogoyo ni semεε pu na. W'a sipyii funzhakeree ni pu funjɔ keree suguri, fo na ki ceni.

¹³ Kile wo yayaaga ka shishiin ya ηmɔhɔ wu na wε. Kile wemu jaha tãan w'à da ba fiin jo ge, yanmuyɔ yi bεeri yi jε kpεεnge na wee jaha tãan tanjɔhɔhɔ baa.

Yesu wu jε saraya jaha shɔɔnrivεε wo jɔnjɔfɔgbɔ we

¹⁴ Saraya jaha shɔɔnrivεε wo jɔnjɔfɔgbɔ wu jε wèe mu, wemu w'a dugi fo fugba wu ni ge; wee jε Yesu Kile Ja we, Lee wuu na wù kori yaha wu n'a daa koo li ni.

¹⁵ Saraya jaha shɔɔnrivεε wo jɔnjɔfɔgbɔ wemu wu jε wèe mu ge, wee ya jɔnjɔ jaari wèe na, na wèe tɛri wù fanhaxhɔɔrɔ keree na. Bani Shitaanni ya wu taanna wii ba w'a li pyi wèe na wε, ga wu ya ta já wu tɔɔgɔ le jurumu wa shishiin ni wε.

¹⁶ Lee na, wù lowagaa wuu pu fulo Kile wo niime saanra koro li na, kɔnhɔ wu jɔnjɔ jaari wù na. Wu niime tirige wù na, kɔnhɔ wu bye wù tɛgevɔɔ wù tɛgeduun ni.

5

¹ Ayiwa, saraya jaha shɔɔnrivεε wo jɔnjɔfɔgbɔ wemu pu ma shɔɔnri lɔ sipyii pu tɛ ni ge, sipyii pu wuu na wu ma dejε, kɔnhɔ wu da sipyii pu ni Kile tɛ keree ki shɔɔnri. Saraya yemu p'a wo pu wo jurumu w'i yafa pu mu ge, ni yanmuyɔ yemu p'a gaan Kile mu ge, kɔnhɔ wu da yee bε kaan Kile mu.

² Wu na já da kaa cebaalaa ni piinjε fεε pu jaha conɔ ni lotaan ni, bani wuyε pyaa bε jε fanhaxhɔɔrɔ fɔɔ wa ba pu jε wε.

³ Tee fanhaxhɔɔrɔ te ma wu pye wu na saraya wo wuyε pyaa wo jurumu wu wuu na ba w'a li pyi sipyii pusamaa wo jurumu wu wuu na wε.

⁴ Ayiwa, wa shishiin da ga já wuyε pye saraya jaha shɔɔnrivεε wo jɔnjɔfɔgbɔ wε, fo Kile yε pyaa bu ma yiri, na ma pye wii ba w'a Arɔn pye mu wε.

⁵ Lee l'a li pye, Kirisa bε ya ta wuyε pεle na weeyε pyaa k'a wuyε pye saraya jaha shɔɔnrivεε wo jɔnjɔfɔgbɔ wε. Ga na Kile w'a wee pye wii; w'a Kirisa pye:

«Mu jε nε Ja,

nε mu pye na pya nijaa.»*

⁶ Y'a ka Kile Kafila wu ni xuu wa bε ni na:

«Mu na ba gori yaha gbee

saraya jaha shɔɔnrivεε jɔnjɔfɔɔ,

ba Mɛlikisedeki jε wε.»*

* 5:5 Zaburuu 2:7

* 5:6 Zaburuu 110:4

7 Tuun wemu ni Yesu di bye konɔ na ge, w'a bi li ce na To Kile na já wee sho xu na, a wu Kile ɲɛɛri, na ɲɛɛgbɔhɔ pye fo na mee suu. A Kile di wu ɲɛɛge ki sho wu Kile ɲii fyaara ti wuu na.

8 Ga ali na ta wu ɲɛ Kile Ja we, w'a sɔɔ na Kile ɲomɛɛ co wu kanhama pu funɲɔ ni.

9 Ba w'a Kile wo kapyenɛɛ ki beɛri ɲɔ fa we, piimu beɛri p'a wu ɲomɛɛ co ge, a wu pee beɛri sho; tee ɲuwuuro te wa da ga xhɔ bada we.

10 A Kile di wu pye saraya ɲaha shɔɔnrivɛɛ wo ɲunɔfɔgbɔ we ba Melikisedeki ɲɛ we.

N'a daa fɛɛ p'a yaa na se ɲaha na n'a daa wu ni

11 Keree ɲiɲehɛɲɛɛ wa wɛɛ mu na yu yee mu le shizhaa na, ga ki kɔri sheme p'a waha yee na. Bani yee keree ɲaha cemɛ p'a pen.

12 Nimɛ bi yaa na yee ta yee ya ɲɛri na xɔ kalaatii. Ga yee nime wuu mago sanha di ɲɛ kalaatii na p'a yi kalaa Kile jomɔ pu keree nizhiigee ki ni. Jirime na yee mago wa, yee da ga já yaligbangbanɲa li we.

13 Wemu wo ɲolige ki ɲɛ jirime ye ge, wee ɲɛ pubinne. Wee ya katiine ce shɔɔnri katiibaana ni we.

14 Ga yaligbangbanɲa ɲɛ sipiyileye wogo, pee piimu fungɔnyɔ y'a kasaanɲa ni kakuunɔ ce shɔɔnri ge, bani p'a tee lee na.

6

1 Lee wuu na, wɛɛ ya kalaa Kirisa wo keree kiimu ni ɲɔkɔɔnɔ ti na ge, wu ganha bu da gori yaha kee ye na sanha we. Wu la le wu she ɲaha na ba n'a daa wu ceɲɛ see wuu ɲɛ we. Wɛɛ ya yaa na kuri sanha ɲɔkɔɔnɔ ti wo kalaa wu feni we, wee wemu wu ɲɛ na sipya ya yaa na daburaje jo na wu tɔɔgo wolo kanɔɔ baa keree ni, na dà Kile na ge,

2 ni batizeli keree, ni na keye ɛri sipyii na na Kile ɲɛɛri pu mu, ni xunɛɛ li keree, ni kiiri we wu da ba gɔn konɔ sipyii na caxhɔgo ki cana ge.

3 Ayiwa, wu na kii keree kii yaha mu wu she ɲaha na, ni Kile ya li koro kan.

4 Piimu p'a kpɛɛngɛ ki ta tɔɔɲii nigin na xɔ, na fugba wu wo loolodaa li ɲɛhe, na Kile wo Fɛɛɛɛ Munaa li ta ge,

5 na Kile jomɔ pu ce yacenɛ, na cabaya sefɛɛɛɛ ti ɲɛhe ge.

6 Lee be na a pee sipyii p'i zhe sanha Kile jomɔ pu ni, na guri taha pu kalɛɛɛ feni. Pee sipyii pii na já pye dii na daburaje jo sanha Kile ɲaha taan we? Bani li ɲɛ kanna Kile Ja wu puyɛ pyaa ya goroo korikoritige na, na wu shiige sipyiire ti beɛri ɲaha taan.

7 Ayiwa, zanhaya ɲiɲehɛye ya dun ɲiɲɛ kemu na, k'i faa yapyiire yeege ki faa pyevɛɛ mu ge, kee ya Kile duba taa.

8 Ga ki ba xhuyo ni nakuunɔ yeege, ki da yafiin be ɲɔ we, ga lanɲi ya kee tɛɛɛɛ. Ki taxɔgo ɲɛ na.

9 Lee be na, na cebooloo, na taanɲiinɛɛ, ali wɛɛ ɲɛhe ba pe jomɔ niwa pe yu, nakaara wa wɛɛ funyɔ ni yee shizhaa na we. Wɛɛ ya li ce na yee wa koo nizaana ni, lee lemu li ɲɛ ɲuwuuro ti wo koo li ge.

10 Kile ɲɛ tiibaa fo wu funɲɔ ki wɔ yee wo nibyegee kee, ni yee wo taanɲɛɛge ki na we, taanɲɛɛge kemu yee ya zheɛ cebooloo pu na Kile mɛge ki wuu na ge; bani yee wa yi cebooloo n'a daa fɛɛ pu mago ɲɔgi, ali nime we be ni yee wa pu mago ɲɔgi.

11 Ga wɛɛ funɲɔ ki wa yee beɛri nigin nigin wu la le yi da se ɲaha na mu fo tɛhɛɛ le. Kɔnhɔ le na y'a daa ge, y'i ba lee ta.

12 Wèe funḡo wa yee pu pye saafee we. Ga Kile ya cen wemu ḡomee lo ge, sipyii piimu p'a la le na wee taa pu n'a daa ni pu loxulo gbōōrō ni ge, yi pye pee taannivēe.

Kile ya ḡomee lemu lo ge

13 Tuun wemu ni Kile ya ḡomee lo Ibirayima mu ge, ma na jo ba yaaga wa kemu k'a ye Kile ye pyaa na we, a Kile di gaa wuyē pyaa mege na na:

14 «Nakaara baa, n'a da duba ma mu, ma nagoo na ba ḡehē xuuni.»

15 Ayiwa, a Ibirayima di ganha na Kile ḡaha wii ni loxulo ni, na sii mō lee ni. Kadugo tāan a Kile di ba ḡomee li fa wu mu, w'a bi lemu lo wu mu ge.

16 Sipya ba da gaa, yaaga kemu k'a ye wu na ge, kee na w'a gari. Kee kaaga ke ki ma li shee na pee jomō pu ḡe can, na nakaara ta shishiin be wa pu ni we.

17 Lee pyegana li na Kile ya li she na fiinne wu cen lōvēe pu na, na ḡeri wa shishiin wa wee wo katenene li ni we, lee na w'a kaa taha wu ḡomee li na.

18 Kii keree shuun we da j'eri bada we. Kile wu ḡomee lo wu nōhō kaa taha li na, wu da j' kafineye jo bada we. Lee na wēe ya lowaa ta, na wū keye kuri kee tadanja ki na.

19 Kee tadanja ki ḡe wēe mu ba tōōrō ḡe we, temu t'a dugo, t'i korōgō conī na yereḡe lōhō ni ge. Ki ḡe ba baraga yaḡmḡo ḡe we; k'a wēe tēri wū gori yaha n'a daa ni. Lee wuu na wū na j' j'ē fēfēere ti beeri wo fēfēere xuu wu ni Kile ḡaha tāan wū n'a daa wu baraga ni. Fāḡa ka ki bi lee kḡōō le ḡaha pari.

20 Yesu ya fēnhē j' wēe ḡaha na wee xuu wu ni, kōnhō wu wēe wo jurumu wu laha wā. Wee ya pye saraya ḡaha shōōnriwee wo ḡuḡōfōgbō ba Melikisedeki bi bye we. Wu na ba gori yaha gbee tee ḡuḡō fēere ti ni.

7

Melikisedeki ya ye Levi wo nagoo pu na

1 Ayiwa, we Melikisedeki we ya bye Salēmu kulo li wo saan, na ḡe be Kile-ḡōtābaaga wo saraya ḡaha shōōnriwō. Wee tuun wu ni Ibirayima bi shee kashen ḡmō ni saannaa piitiilee ni, na se ta pu na. Ba w'a pa guri na ma we, a Melikisedeki di shee wu ḡuḡō cīri, na duba pye wu mu.

2 Yaaga yaaga Ibirayima ya ta kashen ki ni ge, a wu yee beeri jagi wolo kan Melikisedeki mu. Melikisedeki kōri wu ḡe na: «Tiime saan», na fara lee be na, Salēmu kulo li saan wu ḡe wii. Lee kōri ḡe: «Nāḡiḡe saan».

3 To ni nu ḡe wu mu we. Wa shishiin ya ta jo wu nōhō tayirige shizhaa na, kelee wu segana, kelee wu xugana shizhaa na we. Wu ḡe ba Kile Ja wu ḡe we, bani wu na gori yaha wu saraya ḡaha shōōnriweere ti ni gbee.

4 Ta yee ya li ce na sipyigbō wu ḡe Melikisedeki we? Fo wēe tole Ibirayima ya yaaga yaaga ta kashen ki ni ge, a wu yi beeri jagi wolo kan wu mu we!

5 Levi nagoo piimu p'a jin saraya ḡaha shōōnriweere ti kapyēē ki ni ge, saliya wa pee mu p'a jagi shuu Izirayeli nagoo pu mu, lee kōri p'a wu shuu puyē pyaa shi sheen pu mu, ali na ta pu be ḡe Ibirayima nagoo p'a.

6 Melikisedeki bye Levi shi shen we, ga na jagi shō Ibirayima mu. Kile bi ḡomee lo wee Ibirayima wemu mu ge, a wu duba pye wee mu.

7 Ayiwa nakaara baa, duba pyevō ya ye duba tavō na.

8 Saraya ḡaha shōōnriwee pu shizhaa na, piimu p'a bi jagi wu shuu ge, pee ye sipyii piimu da gori xu baa we. Ga Melikisedeki we w'a jagi wu shō Ibirayima mu ge, l'a shi na wee na gori yaha ḡi na gbee.

9 Wēe na j' jo na Ibirayima ya jagi wu wolo tuun wemu ni ge, Levi nagoo piimu p'a jagi wu shuu ge, pee be ya jagi wolo wee tuun wu ni.

10 Bani tuun wemu ni Melikisedeki ya she Ibirayima nuṅɔ círi ge, pee bi sanha se we; ga p'a bi bye Ibirayima ni.

11 Ayiwa, Kile ya saliya wemu kan Izirayeli nagoo pu mu ge, Levi wo saraya ye yi bye wee saliya we wo tayeregbɔhɔ. Tee saraya naha shɔɔnrivɛɛɛ ti da bi já sipyii pu shɔ pu jurumu wu na, nuṅɔ bi da bye nige li na nago saraya naha shɔɔnrivɔɔ watii wu na tenɛ, wee di bye ba Melikisedeki ne we. Wu ganha bu bye Aron wo kpɔɔn li shen we.

12 Ga saraya naha shɔɔnrivɛɛɛ ti bu neri, li waha l'i waha saliya wu be ya yaa na neri.

13 Wu Kafɔo Yesu wemu kaa wɛɛ ya yu ge, gbawege katii ni wee ya foro. Kee gbawege ke wo sipya wo shishiin ya ta saraya naha shɔɔnrivɛɛɛ kapyenɛɛɛ pye saraya tasogonɔ xuu wu taan we.

14 L'a fiinne na Zhuda wo gbawege ki shen wu ne wɛɛ Kafɔo we. Ga tuun wemu ni Kile tudunmɔo Musa ya jo saraya naha shɔɔnrivɛɛ pu shizhaa na ge, wu ya ta yafiin jo Zhuda wo gbawege ki shizhaa na we.

15 Ayiwa, lemu li wa kii keree kii wo neri wu fiinne sanha wɛɛ mu ge, lee li wa maɛ. Saraya naha shɔɔnrivɔɔ watii w'a tenɛ, wee ne ba Melikisedeki ne we.

16 Lee ya li sheɛ na wee saraya naha shɔɔnrivɔɔ wu ya ta tenɛ na saha ni sipyii wo saliya nɔmɛheɛ ki ni we. Ga wuye pyaa wo tɛheɛ baa nii sicuumɔ pu sefɛɛɛ ti gbɔɔɔ ni w'a tenɛ.

17 Bani Kile ya pa li she na:

«Mu ne saraya naha shɔɔnrivɔɔ fo gbee,
ba Melikisedeki ne we.»*

18 Saraya naha shɔɔnrivɛɛɛ ti wo saliya nizhiime w'a to wu fanhaxhɔɔɔ ni wu laɔbaara ti wuu na.

19 Bani saliya wu ya já yafiin be nɔ fa we, ga wɛɛ ya tadanɔ ta nime, kemu k'a nɔ nizhiige ki na ge. Kee gbɔɔɔ ni wɛɛ da já vulo Kile na.

20 Na fara lee beɛri na, Kile ye pyaa k'a kaa na Yesu wu da bye saraya naha shɔɔnrivɔɔ we. Kile ya ta lee tuugo pye saraya naha shɔɔnrivɔɔ watii shizhaa na we.

21 Ga ba Yesu ya pye saraya naha shɔɔnrivɔɔ we, a Kile di gaa na jo:

«Ne Kafɔo Kile ya kaa,
ne da ga na nɔmɛɛ neri we. Jo:

«Mu ne saraya naha shɔɔnrivɔɔ fo gbee.»*

22 Lee wuu na Yesu ya pye le kariɛɛge nɔmɛɛfono le wo seɛri wɛɛ ni Kile te ni. Lee kariɛɛge nɔmɛɛ l'a ye na kanha nizhiine li na.

23 Na fara lee na, pii pu saraya naha shɔɔnrivɛɛ pu bi nehe, bani xu ya ta wa shishiin yaha w'a pye pu ni gbee wee labye we ni we.

24 Ga Yesu ya kori yaha gbee nii na. Lee wuu na wee wo saraya naha shɔɔnrivɛɛɛ ti na gori yaha fo gbee.

25 Lee wuu na, wemu bu sɔɔ Kile na Yesu wo kariɛɛge ki gbɔɔɔ ni, wee na nuwuuro ta konɔ ki caxhɔɔ. Bani Yesu nii wo wu ne gbee, na Kile neri pefɛɛ mu.

26 Saraya naha shɔɔnrivɛɛ wo nuṅɔfɔgbɔ wemu w'a bi sii yaa fo wɛɛ pu wee ta ge, wee wu ne wii. Wu fɛɛɛɛ wo wu ne. Jaagi xuu wa shishiin ne wu na we,

* 7:17 Zaburuu 110:4 * 7:21 Zaburuu 110:4

jurumu be we. Kile ya wu waa laha jurumupyii pu na, na wu yirige kari fo fugba wu ni.

²⁷ Wu mago wa li na nago niga beeri wu fenhe saraga wolo wuye pyaa wo jurumu wu wuu na, wu bu xho wu na w'a sipyii pusamaa wo saraya yi wo pu wo jurumu wu wuu na, ba saraya naha shoonrivEE p'a bi li pyi we. Ga w'a wuye kan na pye saraga tawnii nigin ye pe, sipyii pu wo jurumu wu wuu na. Saraga katii ya yaa na wolo nige kee kadugo na we.

²⁸ Saliya w'a sipyii piimu pye p'a tenje na pye saraya naha shoonrivEE wo nunofagbo ge, fanhaxhoo ti bi bye pee na. Kile ya kaa na jom pemu jo saliya wu kadugo na ge, pee p'a wu Ja wu tenje na pye saraya naha shoonrivEE wo nunofagbo, wee wemu w'a fa, w'i da gori yaha be mu gbee ge.

8

Yesu wu ne wee wo saraya naha shoonrivEE wo nunofagbo we

¹ Ayiwa, jom pemu beeri wee ya yu ge, pu nunofagbo ye pyaa ne na saraya naha shoonrivEE wo nunofagbo wemu wu ne wee mu ge, wee nidenge ki ne Se Beeri Fao To Kile kanige ce fugba wu ni.

² Kile-peege pugboko kemu ni w'a wu wo labye wu pyi ge, kee ne faya puga see wogo kemu Kafao Kile ye pyaa ya yerenje ge; sipiyawyii wo niyerenje be we.

³ Saraya naha shoonrivEE wo nunofagbo beeri, wu katenene nunofagbo ki ne na yakanya ni saraya yi kaan Kile mu. Lee na, li waha l'i waha, wee be wo saraya naha shoonrivEE wo nunofagbo wu be ya yaa na saraga ka wolo.

⁴ Wu da bi bye ninje ke na wu bi da bye saraya naha shoonrivEE we. Bani saraya naha shoonrivEE pii wa na na xo piimu p'a yakanya ye, ni saraya yi keree naha shoonri, na be ni Kile tudunmoo Musa wo saliya wu ni ge.

⁵ Pee wo saraya naha shoonrivEE t'a byi Kile-peege puga kemu ni ge, kee ne fugba wogo ki wo jaa. Lee na, tuun wemu ni Kile tudunmoo Musa bi da fana puga ki yerenje ge, a Kile di wu pye: «Jaa wemu w'a she ma na na ma yaha faabobono ki nunofagbo ni ge, la le m'a ki beeri yaa mu.»*

⁶ Ga nime Yesu wo labye w'a ye na kanha saraya naha shoonrivEE pusamaa wo wu na. Bani wee wu ne susurodegeeme Kile ni sipyii pu te ni. Karijege jomee nivono l'a ye na kanha nilee li na, bani lee noho ya tenje jomehe kimu na ge, kee ya ye nizhiigee ki na.

⁷ Can na, karijege jomee nizhiine li no da bi fa, nunofagbo bi da bye li na pu na shuun wu noho shan we.

⁸ Ga Kile ya wu sipyii pu jaagi, na pu pye:

«Li wii caya ya wa ma,
ne Kafao Kile w'a jo mu.
Ne na ba karijege jomee nivono lo
Izirayeli puga ke ni Zhuda puga ki mu.

⁹ Ne pu sefelee pu kenje co,
na pu yege cana kemu Misira fiige ki ni ge,
karijege jomee le ne lo pu mu wee tuun wu ni ge,
nivono li da ba bye lee tuugo we.
Bani p'a ne karijege jomee li kyee gi.
Lee wuu na ne be ya pu yaha.

* 8:5 Ekizode 25:40

- 10 Karijɛɛgɛ ɲɔmɛɛ le nɛ da ba lɔ Izirayɛli nagoo pu mu
 yee caya yi d'a toro xɔ ge, lee le:
 Nɛ na ba na saliya wu le pu fungɔnyɔ ni,
 di wu ka pu zɔlɔɔ na.
 Nɛ na ba bye pu Kile,
 p'i bye nɛ sipyii.
- 11 Wa shishiin da ga ba wu shi shɛn,
 kelee wu ceboro kalaa nige wɛ na:
 <Yi Kafɔɔ cɛ wɛ.>
 Bani pu bɛɛri na ba nɛ cɛ,
 na lɔ sipyitiilee na fo na she nɔ sipyigbɔɔ na.
- 12 Nɛ na ba pu kanahaya yi yafa pu mu.
 Nɛ da ba na funɲɔ tirige
 ni pu jurumu wu kaa ni nige wɛ.»*

13 Tuun wemu ni Kile ya karijɛɛgɛ ɲɔmɛɛ nivoɲɔ li kaa jo ge, a lee di nizhiine li ɲɛri nilɛɛ. Ayiwa, karijɛɛgɛ ɲɔmɛɛ nizhiine lemu l'a lɛ, li cana ɲii bɛ d'a toro ge, lee ya giin di biin.

9

Yesu Kirisa yɛ wu ɲɛ saraga nivana

- 1 Karijɛɛgɛ ɲɔmɛɛ nizhiine li funɲɔ ni, kodorogoo kii bye wà Kile pɛlɛgana na, ni Kile-pɛɛɲɛ puga fàya wogo, kee kemu bye ɲinɛ ke na ge.
- 2 Fàɲa puga ki bi yerenɛ, na ki pye pupyaa shuun. Pubile nizhiine li bye fɛfɛɛɛɛ puga. Sokinnagbɔ we, ni tabali we, ni buuri we p'a wo na gaan Kile mu ge, kee ni yee bi bye.
- 3 Pubile shuun wuu li bi bye ɲahaparaga fàɲa shuun wogo ki kadugo yíri. Lee bi bye fɛfɛɛɛɛ ti bɛɛri wo fɛfɛɛɛɛ puga.
- 4 Saraya yi tawologo ka bye wà kemu k'a yàa ni sanni ni ge, kee ni pu bi nudanga yawurire ti leni. Keshi wa bɛ bye wà, sanni wu bi taga wee bɛɛri tɔ. Maanɛ w'a bye sanni shɔɔ lemu ni ge, lee bye keshi wu ni, ni Arɔn publiin li l'a fɛn ge, Kile bi saliya wu ɲɔmɛɛɛ ki ka faakageeye yemu na ge, ni yee bɛ.
- 5 P'a bi jaalaa shuun nɔɔrɔ wuu p'a yàa wee keshi wu fugba ni, pee bye serubɛɛn.* Pee wo kapaya yi ɲime pu bi keshi wu ɲɔtɔɲɔ ki tɔ. Pee ɲime pe ni pu bi jurumu yafa wo saraya yi wo shishan pu woni keshi wu fugba ni. Ga kii keree kii bɛɛri wo ɲaha joduun ɲɛ nime wɛ.
- 6 Ayiwa, le singana le na fàya puga ke ni ki ɲanmuyɔ yi bɛɛri wa bi sin. Cana bɛɛri saraya ɲaha shɔɔnrivɔɔ pu bi jin pubile nizhiine li ni na Kile-pɛɛɲɛ ki keree pyi.
- 7 Ga saraya ɲaha shɔɔnrivɛɛ wo ɲunɔfɔgbɔ wu yɛ nigin w'a bi jin pubile shuun wuu li ni tɔɔɲii nigin pe yee funɲɔ ni. Wu bi jin wà ni yatɔɔgɔ shishan ɲɛ wu kenɛ ni wɛ. W'a pee kan Kile mu wuyɛ pyaa wo jurumu we ni sipyiire ti wo wu wuu na, p'a wemu pye na ta pu ya li cɛ-ɛ ge.
- 8 Lee funɲɔ ni fɛfɛɛɛɛ Munaa ya li she na na fàya puga nizhiige ki yaha, xuu wemu w'a bye fɛfɛɛɛɛ ti bɛɛri wo fɛfɛɛɛɛ wo wu ge, wee koo bi sanha mugi wɛ.

* 8:12 Zheremi 31:31-34 * 9:5 Serubɛɛn: Pee ɲɛ Kile wo kapyebyii fugba we ni ba melekɛɛ ɲɛ wɛ.

9 Kee fàya puga ke bye nime wo keree kii wo jaa. Lee wa li shεε na saraya yatɔɔyɔ, ni saraya yemu bεeri y'a gaan Kile mu ge, piimu p'a yee wo ge, na yee bi da já pee wo zɔlɔɔ pu pye fεεfεε wε.

10 Yee saraya ye, ni yaliye, ni yagbaya, ni lɔhɔ wuugan̄aa niɲehεηεε, kee bi bye kalεgεε. Kee keree kii bεeri bi bye pyemε fo na shε Kile pye w'a keree ki ɲeri.

11 Ga Kirisa ya pa, na bye cabaya yan̄muzaaya yi wo saraya ɲaha shɔɔnrivεε wo ɲuɲɔfɔgbɔ. Fàya puga kemu ni w'a wu wo labye wu pye ge, kee ya sii pele, ki ɲɔ bε d'a fa. Sipyā ya ta kee yereɲε wε; ki ɲε bε ke koɲɔ ke wogo wε.

12 Wee ya ta jé fεfεεre ti Bεeri wo fεfεεre Xuu wu ni sikapee, ni nupiye wo shishan gbɔɔrɔ ni wε. Ga wuyε pyaa wo shishan gbɔɔrɔ ni w'a jé tɔɲii nigin ye pe. W'a da lee pye nige sanha wε, bani w'a tεhεne baa ɲuwuuro ta.

13 Ayiwa, na saha ni saliya wu ni, piimu bye fεfεε wε, p'a bi sikapee ni nupεhεε shishan, ni nupinye nizogoyɔ shɔɔnrɔ woni peefεε na, na pu pyi mu fεεfεε.

14 Ga Kirisa shishan ya fεfεεre pyi na ye yee na xuuni! Tεhεne baa Kile wo Munaa li gbɔɔrɔ ni w'a wuyε kan Kile mu saraga, manε ɲε kemu na wε. Wu shishan ya ɲuɲɔ baa keree je laha wée zɔlɔɔ na, kɔnhɔ wée di da kapyeɲεε pyi Kile ɲii wo wu mu.

15 Lee wuu na Kirisa wu ɲε kariɲεεge ɲomεε nivonɔ li wo susuro tegeɲɔɔ. Sipyii ya jurumu wemu pye kariɲεεge ɲomεε nilεε li wo tuun wu ni ge, pee wo ɲuwuuro wuu na w'a xu. Kile ya piimu yiri ge, tεhεne baa cεn wemu wo ɲomεε l'a lɔ pee mu ge, kɔnhɔ p'i wee ta.

16 Sipyā wa bu sεmε yàa yani wu xu ge, taagana lemu na wu keɲε yan̄muyɔ y'a yaa na pa daa wu nixhuxhɔgɔ na ge, na lee taagana li ka wee ni. Wee sεmε wu da já yaaga pye wε, fo weefɔɔ ba xhu, a l'i ɲε na fiinɲε na w'a xu.

17 Bani na wufɔɔ yaha ɲii na, tayerege wa wee sεmε wu na wε, fo wufɔɔ bu xhu.

18 Lee wuu na ali kariɲεεge ɲomεε nizhiine li bε ya ta tenε shishan baa wε.

19 Tuun wemu ni Kile tudunmɔɔ Musa ya saliya wu ɲomεhεεε ki bεeri jo sipyii pu mu ge, a wu nupiye shishan, ni sikapee shishan lɔ, ni lɔhɔ bε, ni Izopu* tige geɲε, na kee taga shishan pu ɲεreɲi saliya Kitabu we, ni sipyiire ti bεeri na.

20 Na jo: «Kile ya kariɲεεge ɲomεε lemu lɔ yee mu ge, lee wo shishan pu ɲε pe.»*

21 Lee ɲεregigana li ninunɔ na Musa ya shishan ɲεreɲi Kile wo fāɲa puga ke, ni Kile wo kapyeɲεε yereye yi bεeri na.

22 Na saha ni saliya wu ni, shishan ni p'a yan̄muyɔ yi bεeri pyi fεεfεε, fo yan̄muyɔ nigin nigin wa ye. Shishan ya wo wε, jurumu da ga yafa wε.

23 Fāɲa puga ke ni ki yan̄muyɔ yi bye fugba wogo ki wo jaa. Ba yee yan̄muyɔ yi bi yaa na pye fεεfεε ni yapɔɔyɔ shishan ni wε, lee na yan̄muyɔ ye yi ɲε fugba wu ni ge, yee bi yaa na pye fεεfεε ni saraga ka ni, kemu k'a ye yapɔɔyɔ na ge.

24 Bani fεfεεre xuu wemu sipyii ya yereɲε na pye ba see wo wu jaa ɲε-ε ge, Kirisa ya ta jé wee ni wε, ga fugba wo wuyε pyaa ni w'a jé, kɔnhɔ wu yere To Kile ɲaha taaɲ wée wuu na.

25 Wu ya ta jé wà kɔnhɔ wu wuyε pye saraga tɔɲii niɲehεηεε funɲɔ ni wε, ba saraya ɲaha shɔɔnrivεε wo ɲuɲɔfɔgbɔ w'a bi jin fεfεεre xuu wu ni yee bεeri, ni yapɔɔyɔ shishan ni wε.

* 9:19 Izopu: Kee ɲε tige, kemu wo geye yi ɲε ni shiire niɲehεre ni ge, tee shiire te pu ma minεε na wo na ɲεreɲi. * 9:20 Ekizode 24:8

²⁶ Li da bi bye mu, Kirisa bi da ganha tɔɔɔɔɔɔ ni nɔ koŋɔ ɔɔ kɔnduun ni. Ga nime, koŋɔ xɔduun wu funŋɔ ni, tɔɔɔɔɔɔ nigin yɛ pe, w'a wuyɛ she, na wuyɛ kan saraga, kɔnhɔ wu jurumu wu lo laha wà.

²⁷ Xu na ba nɔ sipyii bɛɛri nigin nigin na tɔɔɔɔɔɔ nigin. Lee kadugo na Kile di kiiri kɔn pu na.

²⁸ Mu Kirisa bɛ ya pye saraga tɔɔɔɔɔɔ nigin yɛ pe, kɔnhɔ wu shɛnɛhɛmɛɛ wo jurumu tuguro lo. Wu na ba wuyɛ she wu sigevɛɛ pu na, wu ba ba wu pana shuun wuu li ni. Wu da ba jurumu keree ɔaha shɔɔnri lee ni wɛ, bani w'a xɔ lee ni. Ga ɔuwuuro wu da ba gan wu sigevɛɛ pu mu.

10

¹ Ayiwa, Kile ya ɔanɔmuyɔ yemu ɔamɛɛ lo wɛɛ mu ge, yee wo jaa bye saliya wu ni. Ga dii yɛ pyaa yee ɔanɔmuyɔ yi ɔɛ ge, saliya wuyɛ pyaa ya já yee she wɛ. Lee wuu na piimu p'a bi Kile peɛ na bɛ ni saliya wu ni ge, pee bi saraya wo yee bɛɛri. Ga, saliya w'i ya ta já pee je yeege pu wo jurumu wu ni, na pee pye sipyii, piimu p'a fa wɛ.

² Yee saraya yi da bi da já sipyii pu shɔ, pu bi da yee ɔɔ yaha; piimu p'a yi wo ge, pee bi da bye fɛɛfɛɛ tɔɔɔɔɔɔ nigin l'a xhɔ. Pee bi da puyɛ wii jurumupyii nige wɛ.

³ Ga li ya ta pye mu wɛ, yee bɛɛri yee saraya yi ma sipyii pu funyɔ tun pu jurumu wu na.

⁴ Bani nupɛhɛɛ, ni sikapee shishan da já jurumu laha bada wɛ.

⁵ Lee wuu na, Kirisa na pa koŋɔ ki na, a wu Kile pye na:

«Mu ya jo na mu wa saraya yatɔɔɔɔ yi fɛni wɛ.

Mu di ya ta sɔɔ

sipyii pu wo ɔanɔmuganya yi saya na wɛ.

Ga m'a nɛ kan cepuuro,

kɔnhɔ nɛ ti kah ma mu saraga.

⁶ Saraya nizogoyo ni jurumu yafa

saraga ka shishiin ya ta ma ɔaha ɔi wɛ.

⁷ Wee tuun wu ni, a nɛ jo:

«Kile, nɛ pa di ba ma ɔidaan pye

ba l'a ka Kitabu wu ni wɛ.»*

⁸ Ayiwa, a Kirisa di fɛnhɛ Kile pye: «Mu ɔɛ saraga yatɔɔɔɔ ye ni sipyii pu wo yakanya yi saya fɛni wɛ, na yee ya mu ɔaha ɔi wɛ.» Ayiwa Yesu ya ye jo, ali na ta yee saraya ye di bi wo bɛ na saha ni Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya wu ni.

⁹ Lee kadugo na a Yesu di jo sanha: «Nɛ pa, di ba ma ɔidaan pye.» Lee na w'a saraya yi wo saliya nile wu shan, na nivomɔ tenɛ.

¹⁰ Lemu li bye Kile ɔidaan ge, Yesu Kirisa ya lee pye. W'a wuyɛ kan saraga Kile mu tɔɔɔɔɔɔ nigin pe. Lee gbɔɔɔɔ ni wɛɛ ya je yeege wu jurumu wu ni.

¹¹ Taashiine li ni, saraya ɔaha shɔɔnriwɔɔ pu bi Kile wo labye wu pyi caɔa bɛɛri. Saraya ninuyɔ yi p'a bi wo tɛɛɛɛ nɔɔɔɔɔɔ ni, na ta yee saraya yi da já jurumu laha sipya na bada wɛ.

¹² Ga Kirisa ya saraga nigin pe wu wolo gbee wo jurumu wu wuu na. Lee kadugo na, a wu diin saanra tateɛɛɛ ki ni To Kile kanige ce.

¹³ Na Kile ɔaha wii fo wu ba wu pɛɛn pu tirige na pa yaha wu tɔɔɔɔɔɔ nɔhɔ ni.

* 10:7 Zaburuu 40:7-9

14 Piimu ya pye fεεfεε na foro pu wo jurumu wu ni ge, w'a pee pye p'a fa gbee saraga nigin pe wu gbɔɔɔ ni.

15 Lee ninunɔ Kile Munaa be ya she wèe na. L'a jo:

16 «Nε Kafɔɔ ya jo:
 Karijεεge jɔmεε le nε da ba lɔ yee mu,
 yee caya ye na toro xɔ na ge,
 lee le: Nε na ba na saliya wu yaha pu zɔlɔɔ pu na,
 di wu ka pu fungɔnyɔ ni.»*

17 Ba w'a xɔ yee ni wε, na jo:

«Nε da ga na funjɔ tirige nige
 pu jurumu ni pu katiibaagaa na wε.»*

18 Ayiwa, jurumu wemu ya yafa ge, jurumu yafa saraga kawuunɔ jɔnjɔ wa nige wee wuu na wε.

Wù fulo Kile na ni lowaa ni

19 Lee wuu na na cebooloo, lowaa wa wèe mu na jé fεfεεε ti beeri wo fεfεεε xu wu ni Yesu shishan pu gbɔɔɔ ni.

20 Yesu ya kovonɔ mugɛ wèe mu, lemu l'a se ni wèe ni Kile yiri ge, lee jε jɔi sicuumɔ koo le. Nahaparaga fãɲa* ki k'a bi lee tɔ, a Yesu di kee laha wà wu wo xu wu baraga ni.

21 Wèe wo saraya jaha shɔɔnrivεε wo jɔnjɔfɔgbɔ wu jε wii. Wee wu jε Kile wo sipyii pu jɔnjɔ ni.

22 Lee wuu na wù fulo Kile na ni zɔsaama, ni nakaara baa n'a daa ni. Wù Yesu yaha wu wù zɔlɔɔ pu tiibaara ti beeri je laha pu na! Wu wù je fiinne!

23 Tadaɲa kemu kaa wèe ya yu ge, wù nɔrɔ kee na xuuni! Bani jɔmεε fɔɔ wu jε jɔmεε li lɔvɔɔ we, wu na li jɔ fa.

24 W'à wùye funyɔ tirige ni wù sipyii kaa ni, kɔnhɔ wù da wùye logoo wari taanjεεge ni kapyege nizaɲaa bye na.

25 Wù ganha bu da wùye binne jɔ yaha ma na jo ba pii ya li pye wε! Ga wù pye wùye yεrivεε, bani wùye pyaa wa li jaa na Kafɔɔ cabaɲa k'a tεɲε.

26 Ayiwa, wèe bu dɔ, na jurumu pyi, na wù ta w'à can wu ce xɔ, saraga katii wa nige kemu na já wee jurumu we yafa wε,

27 fo na kiiri ni nagbɔhɔ ki yε sige ni fyaara nigbɔɔɔ ni. Kee nagbɔhɔ ki na ba Kile wo pεεn pu sorogo na pu xɔ.

28 Sipya wemu bu Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya wu kyεegi, sipyii shuun kelee taanri bu da piimu jε li seeri ge, weefɔɔ na gbo jɔɲaara baa pee wo jomɔ pu wuu na.

29 Ga sipya beeri w'a Kile Ja wu fanha ge, na Kile wo karijεεge jɔmεε li wo shishan pu wii na p'a nɔhɔ ge, pee pemu p'a bi weefɔɔ pye fεεfεε ge. Kelee Fεfεεε Munaa lemu l'a bi niime kan wufɔɔ mu ge, wu bye w'i ya gbɔɔɔ taha lee na wε, ta yee ya giin na weefɔɔ ya yaa ni kanhama nigbɔ ni na ye Kile tudunmɔɔ Musa wo saliya wu kyεεgivɔɔ na wε?

30 Bani Kile wemu w'a jo ge na: «Nε ye nigin mu li wa na jurumu footɔɔ kan kakuubye mu.» Wee ninunɔ w'a jo be sanha na: «Kafɔɔ na ba kiiri kɔn wu sipyii pu na.»*

* 10:16 Zheremi 31:33 * 10:17 Zheremi 31:34 * 10:20 Nahaparaga fãɲa: Kee jε fãɲa kemu k'a bi pari Fεfεεε ti Beeri wo Fεfεεε ti Xuu wu wo kujɔɔ li jɔ na ge. Wee tuun wu ni sipyiiime bi yaa wu jé wà wε. * 10:30 Duterenɔme 32:35-36

31 Na jé Kile j̄ni wo wu kenε ni kiiri kaa na, tee j̄e fyaara nigb̄oɔɔ de!

32 Ayiwa, tuun wemu b̄eri ni yee ya Kile wo kp̄enge ki ta ge, yi yi funyo yaha nidogo wee tuun wu na. Yee ya kori yaha j̄m̄eε f̄eεε ni na kee yogb̄o ki tun, ali na yi ta b̄e kanhama nigb̄o ni.

33 Kabaɲa ka na, p'a yee fanha sipyii niɲε ni, na yee kanha xuuni. Piimu p'a kanha mu ge, kabaɲa ka na, yee ya bi gbegele di pee t̄εε.

34 Yee ya j̄uɲo j̄aari kasolem̄εε na. Sipyii ya yee kenε yaɲm̄uɔ yi sh̄o yee na tuun wemu ni ge, a yee loxulo wuu di lee soro, bani yee ya li c̄ε naafuu see wo wu wa yee mu wemu na gori yaha ge.

35 Lee wuu na, n'a daa we wu wa yee mu Kaf̄o na ge, yi ganha bu da wee yaha w̄ε. Bani lee kuduun ya p̄eε xuuni!

36 Yee mago wa sanha lowaa na, k̄nh̄o yi da se j̄aha na Kile j̄idaan bye ni. Lee bu bye, w'a lemu wo j̄m̄eε l̄o ge, yi na ba lee ta.

37 L'a ka Kile Kafila wu ni na:

«J̄eεε l'a kori wemu wu da ba ge,
wee di ba. Li da m̄o nige w̄ε.

38 Sipya wemu w'a d̄a n̄ε na ge, wee w'a tii.
Lee funj̄o ni wu da ba j̄ni sicuum̄o see wo ta.
Ga wu bu guri kadugo,

n̄ε wo fundanga ki da da wu ni nige w̄ε.»*

39 Piimu p'a guroo kadugo, na gȳεgi ge, w̄eε j̄e pee ni w̄ε. Piimu p'a daa, pee di da ba j̄uɲuuro ti ta ge, pee ni w̄eε j̄e.

11

Sipyii piimu p'a pye ni n'a daa ni ge

1 Ayiwa, n'a daa w'a w̄eε wo tadaɲa ki wo yaɲm̄uɔ yi keree fiin̄ε, na w̄eε pye w̄eε ya tiin ni li ni na yi wa w̄eε mu na x̄o. N'a daa w'a w̄eε pye w̄eε ya s̄o li na na can wa yaɲm̄uɲabaaya yi wo keree ki ni.

2 Pu n'a daa wu wuu na Kile ya taashiin̄ε li wo sipyii pu s̄o.

3 N'a daa funj̄o ni w̄eε ya li c̄ε na Kile wo jom̄o pu baraga ni koɲo ya ȳaa. Lee na, yaɲm̄uɔ yemu ni w̄eε j̄ni wa ge, yee ya ȳaa ni yaɲm̄uɔ ni yemu y'a j̄aa w̄ε.

4 Wu n'a daa w'a Abeli wo saraga ki pye k'a ye Kaȳn wogo ki na. Kile ya li sh̄e wu n'a daa wu shizhaa na na w'a tii. Bani Kile ȳe pyaa ya s̄o wu yakanga ki na. Abeli ya xu, ga n̄j̄aa we b̄e ni w̄eε ya kalaa ta wu n'a daa wu funj̄o ni.

5 Wu n'a daa wu wuu na Kile ya Hen̄oki l̄o durogo fugba ni na ta wu sanha xhu w̄ε. Sipya wa shishiin̄ε ya ta wu j̄a nige w̄ε, bani Kile ya wu l̄o. Yani Kile wu wu l̄o ge, w'a bi wu s̄o, na jo na wu kaa ya taan wee mu.

6 Ni n'a daa b̄e w̄ε, wa shishiin̄ε kaa da j̄a daan Kile mu w̄ε. Bani wa b̄eri w'a giin wu fulo Kile na ge, li waha l'i waha wuf̄o ya yaa na d̄a li na na Kile wa, na j̄e b̄e wu shav̄eε saraav̄o.

7 Wu n'a daa wu wuu na Kile ya Nuxhun kaala ni keree kii ni, wu sanha kiimu j̄a w̄ε. Na Kile j̄ni fyaara yaha wu z̄o wu na, a w'i k̄oogb̄o ka ȳaa, k̄nh̄o wu ni wu puga sh̄eεn di ba sh̄o. Ba w'a lee pye w̄ε, a w'i li sh̄e lee funj̄o ni na jaagi ya to koɲo sipyii pu j̄uɲo ni. A Kile di wu jate sipyitiime wu n'a daa wu wuu na.

* 10:38 Habakuki 2:3-4

⁸ Wu n'a daa wuu na Ibirayima ya Kile jomεε co wu yiriduun wu ni Kile mu. Kile bi da fiige kemu kan wu mu, kee di bye wu cen ge; a wu foro wuye pyaa wo fiige ki ni, na kee koo co na ta wu ya ki sanha ce we.

⁹ Wu n'a daa wuu na w'a she bye nadadiinmε kee fiige ki ni, kee kemu wo jomεε l'a lo wu mu ge. A w'i wu wo tiinne li pye faya piyeyε ni. Lee Ishaaga ni Yakuba be ya pye. Lee jomεε le ninuno Kile bi lo pee be mu.

¹⁰ Ibirayima bi kugbɔɔ jaha wii lemu nɔhɔshanma p'a jɔ ge. Kile wu jε lee kulo le wo kajahashɔɔrimɔ ni li yerenεvɔɔ.

¹¹ Wu n'a daa wu wuu na Kile ya pya kan Sara mu, ali na wu ta w'a le be xuuni. Bani w'a dɔ li na na jomεε fɔ wu jε jomεε li lovɔɔ we.

¹² Lee wuu na, ali na lege fanhaxhɔɔɔ yaha t'a nɔ wu poo wu na, w'a nagoo nijehemεε ta, piimu p'a jehε ba fugba wɔɔɔ ki jε we, ni ba suumɔ lohɔ jɔ gbazhenhε jε we.

¹³ N'a daa ni pii sipyii pii beeri ya xu. Kile ya yanmuyɔ yemu jomεε lo ge, yee bi sanha jε pu keje ni we. Ga, a p'i bye kanna p'a yi jaa, na fundanga ta yi wuu na. A puyε pyaa di li she na nabuun pee jε, na pee nidorowuu pu wa ke jije ke na.

¹⁴ Pe jomɔ pe ya li sheε na to puga katii pu joveε ya zhaa.

¹⁵ Kemu ni p'a yiri ge, kee da bi pu zɔɔɔ jɔ, pu bi da jɔ guri zhe wɔ.

¹⁶ Ga can na, to puga nijenje pu bi zhaa, lee kɔri kemu ki jε fugba wu ni ge. Lee wuu na, li jε shiige kaa Kile mu p'a wu pyi «pee wo Kile» we. Bani w'a kulo la gbegele pu mu.

¹⁷ Wu n'a daa wuu na Ibirayima ya sɔɔ na wu ja Ishaaga kan di bye saraga, tuun wemu ni Kile ya jo wu lee pye ge. Ishaaga ye nigin pe wu bye wu ja. Na ta Kile di bi jomεε lo wu mu na:

¹⁸ «Mu nagoo na ba jehε na foro Ishaaga ni.»

¹⁹ L'a bi bye Ibirayima funjɔ ni na Ishaaga jehε xhu be, na se wa Kile ni na wu jε yege xu ni. Lee l'a Kile pye w'a Ibirayima ja wu tereje wu na, a l'i bye kanna xu ni w'a jε na foro.

²⁰ Wu n'a daa wuu na Ishaaga ya duba pye Yakuba ni Ezawu mu cabaya wuu na.

²¹ Wu n'a daa wuu na Yakuba ya duba pye Yusufu wo nagoo pu beeri nigin nigin mu, na wu xuduun ta w'a nɔ xɔ. Pubiin le li bye wu keje ni ge, a wu yere, na buri lee jɔɔɔ ni, na Kile pele.

²² Wu n'a daa wuu na Yusufu ya li she na wu xuduun ta w'a nɔ xɔ, na Izirayeli nagoo pu na ba foro Misira fiige ki ni cana ka. A w'i li she na pu ba fɔro, na pu da fɔro ni wee nixhugo ki kaciye yi ni.

²³ Pu n'a daa wuu na Kile tudunmɔɔ Musa sefεε p'a wu nizexhɔɔ ki ηmɔhɔ fo yeye taanri. Bani pu bi wu ta w'a jɔ. A p'i bye pu ya fya saan wu wo nijoyo yi na we.

²⁴ Wu n'a daa wuu na Kile tudunmɔɔ Musa nilexhɔɔ ki ya ta sɔɔ p'a wu pyi Farawɔn poro ja we.

²⁵ W'a bi li ta na wee ni Kile sipyii na kanha shiizhan, na lee ya pɔɔɔ jurumu wo fundanga keree na, kee kiimu da mɔ we.

²⁶ Wu mege na kyεgi ba Kirisa jε we, w'a lee ta naafuugbɔ na ye Misira fiige ki keje yanmuyɔ beeri na. Bani kuduun wemu wu bi da ba da Kile mu ge, wee ni wu jaha di bye.

²⁷ Wu n'a daa wuu na Kile tudunmoo Musa ya foro Misira fiige ki ni, ali na saan wu luu ta l'a yiri wu taan xuuni wu ya ta fya we, bani w'a lowaa ta ma na giin na Kile wemu wu je wa ya wu jaa-i ge, na wee w'a jaa.

²⁸ Wu n'a daa wu wuu na w'a Yawutuu Bulooro Nuwuuro ti wo Kalene li tenje. Na shishan jeregi jeregi piyeye yi kunoo ki no na, kono xu wo meleke wu ganha bu da no Izirayeli sheen pu wo jashiime wa shishiin na we.

²⁹ Pu n'a daa wuu na Izirayeli nagoo p'a suumo loho ki kon jeri ba niwaga je we, kee kemu p'a byi na «Loniga» ki ge. A Misira sheen pu be di jo p'i lee shi pye, ga, a loho k'i gegi, na pu li.

³⁰ Pu n'a daa wuu na Izirayeli nagoo p'a pa jaari na Zheriko kulo li maha cabuya gbarashuun funno ni, a li kasoo y'i do.

³¹ Wu n'a daa wuu na navarashaa Araxabi ya ta pinne xu ni Zheriko sheen pusamaa ni shiizhan we, pee piimu pu bye Kile jomecobaalaa ge. Bani Izirayeli nagoo piimu p'a bi she kulo li saala ge, w'a bi pee co na jo.

³² Di yeke be ta jo sanha we? Bani tuun w'a na xuunjo wa Zhedeyon, ni Barake, ni Samuson, ni Zhefute, ni Dawuda, ni Samuweli, ni Kile tudunmoo pusamaa keree na.

³³ Pu n'a daa wuu na p'a se ta saannaa na, na tiime keree pye. Kile ya yanmuyoo yemu jomehele lo pu mu ge, a p'i yee ta. P'a pii kan cenrile mu, ga yafin ya pu ta we.

³⁴ P'a pii le na ni, ga yafin ya pu ta we. A p'i ganha na giin p'i nmoparaa taga pii gbo, ga, a pee di sho. Fanhaxhooro bye pu na, ga, a p'i fanha ta. Pii bye kashenmoo-jemee fo fiye ya wo kashen keye na fe pu jaha na.

³⁵ Cee pii wo n'a daa wuu na Kile ya pu sipyii je piimu ya bi xu ge. Pii ya kanha pu ni, ga p'i ya soo na puyee sho we. P'a soo xu na, kono pu canene p'i Kile ta.

³⁶ P'a pii la wolo, na pii kpon, na tooo shonhooro taga pii po, na pii le kaso ni.

³⁷ Na kagereye taga pii wa gbo, na menizhee wo jahanaa taga pii ja, na pii gbo ni nmoparaa ni. P'a bi jaari na mari, sikaseeye ni dubyaseeye di je pu faleye.

³⁸ A p'i ganha na jaari na yeree siponjo ni, ni boboyo yi na, ni faaya wegeye ni, ni jine wegeye ni. Na ta konjo sipyii bi ta yaa ni pii sipyii pii tuugo ni we.

³⁹ Kile ya pii sipyii pii beeri so pu n'a daa wu wuu na. Ga lee be na Kile bi yanmuyoo yemu wo jomele lo pu mu ge, yee bi sanha je pu kenje ni we.

⁴⁰ Bani fungongo nizaanja ki bye Kile mu na jaha tii ni we ni. Wu funno bye pii sipyii pii no ki fa we kadugo na we.

12

Wee ya kanhama soro ba Kirisa je we

¹ Ayiwa, pii seere ni jehemele pii ya wee maha, lee wuu na lemu beeri li da bye tuguro wee mu, wee ganha bu da zhe jaha na n'a daa ni-i ge, wu kee beeri no yaha, jurumu wemu beeri w'a wu birege ge, ni wee be. Kile wo labye we w'a she wu na ge, wu la le wu da fe w'a wuyee shaanri wee feni.

² Wu wu jahaya tii Yesu na, wee wu je wee n'a daa wu nohoshanma ni wu favoo. Wee w'a korikoritige ki kanhama soro, wu ya ta pee wii shiige we. Bani fundanga ke ki bye wu jaha na ge, kee ni w'a bi wu jaha le. Wu nidenge ki wa nime saanra tateenge ki ni Kile kanige ce.

³ Yesu wemu w'a jurumupyii makono ki soro mu ge, yi yi funno yaha nidogo wee na, kono yi fanha ganha da xho, yatengboyo di je yi ni we.

4 Bani zhaanra temu yee ya leni ni jurumu ni ge, yee sanha tee le xɔ fo na nɔ xu na wɛ.

5 Kilɛ wemu w'a yɛɛ kaan yee mu ba wu jalaa jɛ-ɛ ge, ta yee funɲɔ ya wɔ wu jomɔ pu na? W'a jo:

«Na ja, ma ganha bu da Kafɔɔ wo guu
wu kpɔɔnrɔ ti wii kapire wɛ!
Wu bu ma jaagi,
lee bɛ ganha bu ma yatɛnyɛ gbo wɛ!

6 Bani sipya we kaa l'a dan Kafɔɔ ni ge,
weefɔɔ w'a guuni.

W'a piimu bɛɛri wii wu nagoo ge,

w'a pee bɛɛri kpɔɔn ni wu susɔ wu ni.»*

7 Yi Kilɛ wo guu wu kpɔɔnrɔ ti soro, bani w'a yee wii wu nagoo. Ja wekɛ wu jɛ ni wu to ya wu kuuni-i wɛ?

8 Kilɛ ya wu nagoo bɛɛri kuuni. Wu bye w'i ya yee kuuni wɛ, yee jɛ wuyɛ pyaa wuu wɛ, ga kpɛɛngɛ nagoo yee jɛ.

9 Wù wù funɲɔ yaha nidogo wù sefɛɛ pu na. Pee ya wèe kuuni, a wèe bɛ di ganha na pu pɛɛ. Ta wèe ya yaa na kuu xuuni fugba To Kilɛ mu na ye pee na, kɔnhɔ wù jii sicuumɔ ta wɛ?

10 Wèe tii ya wèe kuuni jɛri funɲɔ ni, na bɛ ni puyɛ pyaa jidaan ni. Ga wèeyɛ pyaa wo kuduun kaa na Kilɛ ya wèe kuuni, kɔnhɔ wù bɛ di já taa ta wu fɛfɛɛɛ ti ni.

11 Can na, sipya wa shishiin ya fundanga taa wu kuuduun ni wɛ, fo jatanhanja. Ga kalaa we wufɔɔ da ba daa lee kadugo na ge, wee wo kuduun na ba bye weefɔɔ mu janiɲɛ ni tiime.

12 Lee wuu na, yi yi fanhaxhɔɔ keye yi nigiri, ni yi nugunyo yi y'a jɛɛ ge.

13 Korogoo kiimu k'a tii ge, y'a jaari kee ni, kɔnhɔ fanha baa fɔɔ wemu w'a taha yi feni ge, wee ganha da koo yaha wɛ, ga w'i fanha ta.

14 Y'a janiɲɛ shaa k'i bye yi ni sipyii pu bɛɛri tɛ ni. Yi yi torogana li yaha l'i bye fɛfɛɛɛ, ni lee bɛ wɛ, wa shishiin jii da ga daha Kafɔɔ na wɛ.

15 Y'a yiyɛ kasɛri, kɔnhɔ wa shishiin ganha da wuyɛ tɔɔɔ wolo Kilɛ wo niime wu ni wɛ. Wa shishiin ganha bu da zɔɔ wu pye ni funguunɔ ni, ki wu tɛhɛnɛ ta, k'i shɛɲɲɛhɛmɛɛ zɔɔɔ kyɛɛgi wɛ.

16 Y'a yiyɛ kasɛri wa shishiin ganha da bye yi ni dɔɔɔ, kelee Kilɛ jii fyaara baa fɔɔ ba Ezawu bye wɛ. Bani cɛn taa lemu li bi yaa na nɔ wu na wu lɛɛɛ ki wuu na ge, w'a lee faa yalige golɛɛ nigin yɛ na.

17 Y'a li cɛ lee bɛɛri kadugo na, tuun wemu ni wu bi giin wu duba wu ta ge, wu ya já wɛ. Ali na ta wu jɛsinmɛ wo bi wu shaa bɛ, ga, a p'i zhe wu ni, bani wu ya wɛri daburaje jo wɛ.

18 Kilɛ na yee ya fulo. Sipya na já gbɔn yaaga kemu na ge, yee ya ta fulo kee na wɛ. Kee yaaga ke jɛ Sinayi faabobonɔ ke. Izirayeli nagoo pu p'a fulo kee na. Pee ya nagbɔhɔ ja, ni Kilɛwɔ, ni nibiigbɔhɔ, ni zanha kafɛɛkuunɔ,

19 na maga mɛɛ ni mujuugbɔɔ la logo. Ga Izirayeli nagoo pu p'a yee logo ge, a pee di jo na Kilɛ wu jɔ wuyɛ na, na fanha jɛ pee ni pee pu já ali wu jɔjii nigin bɛ logo nige wɛ.

20 Bani jɔmɛɛ le l'a kan pu mu ge, pu ya já li na wɛ. Lee jɛ na: «Sipya sipya w'a kpɔn ke faabobonɔ ke na ge, ali yatɔɔɔɔ bɛ, pu kagereye taga kee wá gbo.»*

* 12:6 Taleɲɛ 3:11-12; Zaburuu 119:75; Zaburuu 94:12

* 12:20 ɛkizode 19:12-13

²¹ Le p'a ja ge, lee bye fyaara kagbɔɔ xuuni fo Kile tudunmɔɔ Musa ye pyaa ya jo: «Nε fya xuuni fo na jεle.»*

²² Ga yee wuu li ya ta pye mu-i de. Siyɔn wo faaboboŋɔ ki na yee ya fulo, Kile jii wo wu wo kugbɔɔ le. Zheruzalemu kulo li jε fugba wu ni, ni li tɛhene baa mεlekεε pee.

²³ Kile ya wemu jaha bulo ge, wee wo pinnege ki na yee ya fulo. Kee pinnege ke wo sipyii pu funyɔ y'a taan na pee meye y'a ka fugba we ni. Kile na yee ya fulo, wee wemu wu jε sipyii beeri wo kiiri kɔnɔɔ ge. Sipyitiimeε pii pu bye koŋɔ ki na fo taashiine li ni, pu d'a kari Kile yiri ge, pee jɔ ya fa nime. Pee na yee ya fulo.

²⁴ Yesu ye pyaa na yee ya fulo. Wee wemu wu jε karijεεε jɔmεε nivonɔ li wo susurodege me wεe ni Kile te ni ge. Wu shishan pu p'a wεe pye fεfεε ge, pee na wεe ya fulo; pee ya ye Abeli wo pu na.

²⁵ Ayiwa, yi kasege yaha yiye na, Kile ba yu ni yi ni, na yeε kaan yi mu, yi ganha bu da zhe yee logoŋɔ na wε. Bani fo taashiine li ni, piimu p'a she pu da Kile tudunmɔɔ pu wo jomɔ pu logo jine ke na-ε ge, pee ya ta sho jaagi kanhama pu na wε. Nime wemu w'a yu ni wεe ni na yiri fugba we ni, na wεe kaala ge, wεe bu bye wεe di ya ta sɔɔ wee wo nijoyo yi na wε, wεe na ba sho shɔgana leke na wε?

²⁶ Wu mujuu l'a jine ki pye k'a cele taashiine li ni. Ga nime w'a jɔmεε lɔ wεe mu na: «Nε na ba jine ki pye k'i jεle tɔɔjii nigin wa be sanha na fara fugba wu be na.»*

²⁷ Ba w'a jo na: «Tɔɔjii nigin wa be sanha wε.» Lee ya li shεε na yanmuyo yemu y'a cele ge, na yee na ba biin. Yanmuyo yemu yi jε yi da ga xhɔ-ε ge, yee ye yi da ba gori.

²⁸ Lee na, saanra temu ni wεe da ba bye ge, tee wo yaaga ka shishiin da ga ba jεle laha ki tayahaŋa ni wε. Lee wuu na w'a Kile shaari, wu da wu labye ni wu nidaan pyi, wu peɛne, ni wu jii fyaara ni.

²⁹ Bani wεe wo Kile wu jε na be, kemu k'a ki yaara sorogo fεfεε ge.

13

Yeriyeri jomɔ

¹ Yi la le yi da se jaha na ni cebooloo pu taanjεεε ki ni.

² Yi ganha bu da funŋɔ wɔ nabuun dirige na wε, bani pii ya mεlekεε tirige na ta pu ya pu ce wε.

³ Yi yi funyɔ yaha nidoyo kasolemeε na, ma na jo yi be p'a pye toro pee tuugo kasolemeε. Yi yi funyɔ yaha nidoyo kanhama fεε na, l'i bye kanna yiye pyaa ceepuuro ti t'a gana.

⁴ Sipyii beeri ya yaa na furu pele. N'a fara cee wu na, wa shishiin ganha ba nɔhɔmɔ keree, kelee dɔdɔɔɔ pyi wε, bani Kile na ba kiiri kɔn sipyinɔɔyɔ ni dɔdɔɔ na.

⁵ Yi ganha bu da yiye yaha wari la fεε wε, ga lemu li wa yi keye ni ge, lee li yi yaa, bani Kile ye pyaa ya jo:

«Nε na na funŋɔ yaha
nidogo mu na tuun beeri ni,
n'a da ga ma yaha
ma ye nigin tuun wa shishiin ni wε.»*

* 12:21 Duterεnɔme 9:19 * 12:26 Agizhe 2:6 * 13:5 Zhouwu 1:5; Duterεnɔme 31:6,8

6 Lee wuu na wèe ya lowaa ta na yu:

«Kafɔɔ ɲe ne Tegeɔɔ,
ne da vya yafiin be na we!»

Naha sipiyawyii di da já bye ne na we?)*

7 Yi wo nahagbaa fee piimu p'a Kile jomɔ pu jo yi mu ge, yi yi funyɔ yaha nidoyo pee na! Yi yi funyɔ yaha nidoyo pee jaarigana li na, pee wo n'a daa wu wo ɲara l'a pa xhɔ xɔgana lemu na ge, y'i bye pee taannivɛɛ!

8 Yesu Kirisa ya ɲeri we. Ba w'a bye taɲaa we, mu wu ɲe ɲiɲaa, mu wu wa da gori yaha be fo gbee.

9 Yi ganha bu da yiyɛ yaha kalaa nivomɔ watii wu yi piinnɛ we. Bani Kile wo niime we, wee w'a fanha kaan sipya zɔ mu, lee l'a saha, na ɲɔ. Kodorogoo kiimu ki wa yaligee ki na ge, lee koo la shishiin wo ɲaari da ga já fanha kan sipya mu n'a daa ni we. Piimu p'a kee kodorogoo kii ɲaari ge, li ya yafiin be ɲɔ pee na we.

10 Saraya tawologo wa wèe mu. Saraya ɲaha shɔɔnriɲɛɛ piimu p'a kapyɛɲɛɛ pye fɔɲa puga ki ni ɲiɲɛ ki na ge, pee da já pu wo ɲɔlige ta wèe wo saraya yi tawologo ki ni we.

11 Yatɔɔɔ shishan ni pee wo saraya ɲaha shɔɔnriɲɛɛ wo ɲuɲɔfɔgbɔ wu ma já Fɛfɛɛɛɛ ti Bɛɛri wo Fɛfɛɛɛɛ Xuu wu ni, na pee saraga jurumu wu wuu na. Ga yee yatɔɔɔ nigboyo yi wo xaara ti ma sorogo kanha ki kadugo yiri.

12 Lee na Yesu ye pyaa be ya kanha na xhu kanha ki kadugo yiri, kɔnhɔ wu sipyiire ti pye fɛfɛɛɛ ni wuyɛ pyaa shishan ni.

13 Lee na, wù be pu she ni wu ni kanha ki kadugo yiri, wù binne ni wu ni wu fanhara ti na.

14 Bani kulo li l'a da gori yaha gbee ge, lee wa wèe mu ɲiɲɛ ke na we. Ga kulo le l'a ma ge, lee wèe ya zhaa.

15 Lee wuu na wù masɔɲɔ saraya wolo kan Kile mu Yesu Kirisa gbɔɔɔ ni. Wù ganha bu da lee ɲɔ yaha we, lee kɔri, wu mɛge pɛɲɛɲɛ ki pye wù ɲɔ na tuun bɛɛri ni.

16 Yi yi funyɔ yaha nidoyo kasaanɲaa bye na; yi da yi sipiyɲii kaan yi keɲɛ yaɲmuyɔ ni. Bani yee saraya yi tuugo k'a dan Kile ni.

17 Yi yi nahagbaa fee ɲɔmɛheɛ co, yi guu pu mu, na li pye p'a yi munahaa ki kasɛɛɛ pyi, bani Kile na ba pee yege yi munahaa wuu na. Y'a li pyi mu, kɔnhɔ p'i já yi ɲaha co ni fundanga ni, ɲatanhanɲa baa. Lee be we, yee wo kuduun da da li ni we.

18 Yi kori yaha Kile-ɲerege na wù mu! Wèe ya dà li na na zɔsaama wa wèe mu. Bani li wa wèe funyɔ ni na jaarigazaana ɲaari tuun bɛɛri ni.

19 N'a da yi jo waha yi mu jo yi kori Kile-ɲerege na, kɔnhɔ ne guri she yi mu tɔvuyɔ na.

Duba ni fɔ

20 ɲaɲiɲɛ fɔɔ Kile wu ɲe yatɔɔnahamaa pu wo ɲuɲɔfɔgbɔ we. Wee w'a wù Kafɔɔ Yesu ɲe yeege xu ni, tɛheɲɛ baa kariɲɛɛɛ ɲɔmɛɛ li shishan pu gbɔɔɔ ni.

21 Wu yi ɲi kapyeege nizaanɲaa bɛɛri na, kɔnhɔ yi da wu ɲidaan pyi. Lemu l'a dan wu ni ge, wu lee le yi funyɔ ni Yesu Kirisa gbɔɔɔ ni. Nɔɔɔ wu taha wee mɛge na fo gbee. Amiina.

22 N'a yi ɲɛɛri na cebooloo jo yi pe yeri yeri jomɔ pe xu yiyɛ ni, bani semɛ wu jomɔ pu ya ta ɲɛhe we.

* 13:6 Zaburuu 118:6-7

²³ Nε funḡo ki wa y'i li cε na jo wù ceborona Timote ya yaha na foro kaso wu ni. Wu bu nɔ naha, nε ni wu ni, jεri bu bye w'à da zhe foro yi na.

²⁴ Yi wù fò kan yi nahagbaa fεε pu bεeri mu, ni Kile wo sipyii pu bεeri. Wù cebooloo piimu bε pu wa Itali fiige ki shεen ge, pee bε ya yi fò kan.

²⁵ Kile wo niime we wu pye yi bεeri na. Amiina.

Yakuba Yakuba ya sɛmɛ wemu ka ge

Jɔgɔ wu jɛ Yakuba wɛ?

Yakuba wemu wu jɛ Kafɔɔ Yesu ni Zhude yɛ wo ceborona wu ge (Macoo 13:55; Marika 6:3), wee w'a we sɛmɛ we ka.

Taashiine li ni, wu bi ta dɔ Yesu na na Kirisa wu jɛ wii wɛ (Yohana 7:50). Ga tuun wemu ni Yesu ya pa jɛ na foro xu ni ge, wee tuun wu ni w'a dɔ wu na (Kapyegee 1:14; 1 Korɛnte Shɛɛn 15:7). A wu niyɛ di juri n'a daa wu ni fo na wu pye Zheruzalɛmu wo egilizi wu jahagbaa fɔɔ (Kapyegee 12:17; 15:13-21; 21:18).

We sɛmɛ we kakana jɛnɔ

Yakuba ya we sɛmɛ we ka na tun Izirayeli gbaweye kɛ ni shuun wu mu. Gbaweye kɛ ni shuun wemu kaa Yakuba ya yu naha ge, yee jɛ Karijɛɛgɛ Nɔmɛɛ Nilɛɛ li tuun wu woyo wɛ dɛ! Ga Yawutuu piimu p'a puyɛ kan Yesu mu, a sipyii di jaa taga pu pye p'a caaga fiye yatii ni ge, pee kaa w'a byi. Pee Yawutuu pee Yakuba ya wii Kilɛ wo see see sipyii pee.

W'a li shaa pu mu na pu loxulo ta, na li ta bɛ sipyii ya pu jaani. Na pu pye fungɔnyɔ fɛɛ, p'i puyɛ tirige, na lee Kilɛ ya zhaa pu mu n'a daa wu funɔɔ ni. Yakuba ya naafuu fɛɛ pu jɛnɔ tɛri na pu ganha ba tabaara keree pyi ni pu naafuu wu ni wɛ. Wee w'a samɔhɔɔ leni la baa fɛɛ pu bɛ ni.

N'a daa ni kapyegee nizaajaa bɛɛri k'a se shiizhan, yi ya jɔ laha yiyɛ na wɛ. Ke ka nigin yɛ da jɔ bye sipya mu wɛ.

Sɛmɛ wu kafila jɛnɔ

Yakuba 1 Kafila jɛnɔ taanri wemu wu jɛ sɛmɛ wu ni ge: Naafuu fɛɛ ni la baa fɛɛ; fungɔngɔ fɛɛɛɛ; nɔwuuro.

Yakuba 2 Yakuba ya yi yu cebooloo pu mu na pu kasɛɛgɛ yaha puyɛ na, na pu ganha bu da daan ni naafuu fɛɛ ni, p'i la baa fɛɛ pu kɔ wɛ, na p'a la baa fɛɛ pu tɛri.

Yakuba 3:1–4:12 Yakuba ya li shɛ na piimu p'a puyɛ wii fungɔnyɔ fɛɛ, pu funɔɔ di jɛ p'i da piitiilee kalaa Kilɛ jomɔ pu ni ge, na pee pu tabaara ni nakaara yaha, p'i kasɛɛgɛ yaha pu nijoyo na.

Yakuba 4:13-5:6 Yakuba ya naafuu fɛɛ pu jɛnɔ taha na p'a puyɛ kasɛri tabaara ni tiibaara na.

Yakuba 5:7-20 Wu sɛmɛ wu taxɔgɔ ni Yakuba ya li shɛ na Yesu wo n'a daa fɛɛ pu bɛɛri pu kori yaha n'a daa wu ni, ali na ta bɛ pu jɛ makɔnɔ ni jaa ni. Yatɛngboyo y'a zhaa da jin piimu ni ge, ni piimu p'a yɔ ge, na p'a Kilɛ jɛɛri pee mu.

Yakuba fɔ mujuu

¹ Nɛ Yakuba wemu wu jɛ Kilɛ ni Kafɔɔ Yesu Kirisa wo bulo ge, nɛ w'a we sɛmɛ we ka, na wu tun Yawutuu gbaweye kɛ ni shuun wu mu, pee piimu p'a foro pu wo fiige ki ni, na jaaga konɔ ke kabaya ye bɛɛri na ge. Na fɔ wa pu mu.

N'a daa we ni fungɔngɔ fɛɛɛɛ

² Ayiwa na cebooloo, kanhama tuugo bɛɛri ba nɔni yi na, yi pee bɛɛri yaha ba fundanga kajii jɛ wɛ.

³ Bani y'a li cε na yi n'a daa wu ba yeree na nɔwuuro sige, lee funɔ ni y'a loxulo taa.

⁴ Ga y'i loxulo li yaha li ɲɔ di fa xuuni, kɔnhɔ y'i gɔgɔ n'a daa wu ni, yi ɲɔ di fa, yaaga ka shishiin ganha bu yi kuɲɔ wε.

⁵ Fungɔngɔ fεεε bu sipya wa kuɲɔ, wufɔ wu ti ɲεeri Kile mu, Kile na ti kan wufɔ mu. Bani Kile ya sipyi bεeri kaan, kahari wa wu ni. Wu ya wa kapyegge taga na wu kɔri wε.

⁶ Ga wufɔ wu ti ɲεeri ni n'a daa ni, wu ganha bu da nakaara le li ni wε. Sipya wemu w'a nakaara yaha wu zɔ na ge, weefɔ ya ɲeri ba suumɔ lokuruyo ɲε wε, kafεεε na yi luu na se kabaya bεeri na.

⁷ Wee sipya we wa shi ganha bu da li yaha wuyε funɔ ni na wee na yaaga ta Kafɔ mu wε.

⁸ Bani fungɔnyɔ shuun fɔ wu ma bye wii; wu ya wu fungɔngɔ yeri kabanja nigin na kaa la shishiin ni wε.

Naafuu fεε ni la baa fεε

⁹ Ayiwa, cebooloo piimu pu wa la baa fεε ge, pee pu funyɔ taan, bani Kile na ba pu ɲuyɔ yirige.

¹⁰ Ga cebooloo naafuu fεε, Kile ba yee bε tirige, yi bε pu funyɔ taan lee na, bani yee na ba doro ɲeri ba ɲà fyεnrε ma waha, na wo wε.

¹¹ Caɲa ma foro ni ki kafugo ni, na ɲà ki waha, ki fyεnrε ti ma wo, ti saana li na juri. Mu naafuu fɔ bε wa da ba juri lee curigana li na wu kapyegge te ni.

Jurumu w'a ma ni xu ni

¹² Sipya wemu w'a nɔwuuro xuli wuyε ni ge, wee ɲε duba pya. Bani wufɔ bu já na pee kanhama pu bεeri xuli wuyε ni, wu na ba ɲi sicuumɔ ɲudɔnɔ ta wu kuduun. Piimu bεeri kaa l'a dan Kafɔ ni ge, lee ɲɔmεε li w'a lɔ pee bεeri mu.

¹³ Ga kaa kaa la k'a wa bεeri faanna, na wufɔ tɔɔgɔ le kakuunɔ ni ge, wufɔ ganha bu da jo na Kile w'a wee faanna-ε dε! Bani yaaga ka shishiin wa da já Kile faanna wε. Kile bε di w'a sipya faanna wε.

¹⁴ Ga sipya bεeri, lakuɲɔ ke ki ɲε ma ni ge, kee k'a ma faanna. Kee ki ma ma kileε fo na she ma pye m'a co kakuuyo yi wo tifuuperege ki na.

¹⁵ Ma bε di bu yaa kee lakuɲɔ ke na, k'a ma tɔɔgɔ le jurumu ni, ma di bu jurumu pye, lee wa ma ni xu ni.

¹⁶ Ayiwa, na cebooloo, yee piimu kaa ya dan nε ni ge, yi ganha bu sipya wa shishiin yaha wu yi piinɲε wε.

¹⁷ Yanɲuzaaya yemu bεeri y'a kan wèε mu ge, ni yakanya yemu bεeri y'a pahala ge, yee bεeri ya foro fugba To Kile ni. Wee Kile wu w'a kpεenyε yi bεeri yaa. Wu ya ɲeri wε, nibiige wo jaa nifenhεfenhε bε ɲε wu na, li ta l'a ɲeri wε.

¹⁸ Wu wo daan na bu funɔ ni w'a ɲi sicuumɔ kan wèε mu wu wo kafila can can wo wu baraga ni. W'a lee pye kɔnhɔ wèε di bye wu yanɲuzaaya yi bεeri ɲaha na.

Niwelogonɔ ni kapyegge nizaanɲa

¹⁹ Lee wuu na na cebooloo, yee piimu kaa ya dan nε ni ge, yi yi funyɔ to li na na jo yee wa bεeri ya yaa wu gbegele, wu da nuri pusamaa ɲɔ na. Yi ganha ba gburogi da yu wε. Yi ganha ba yi logoo bε yirige tɔvuyo na wε.

²⁰ Bani sipya luu bu yiri xɔ, wu da já Kile wo tiime pu keree pye nige wε.

²¹ Lee wuu na, keree kiimu beeri k'a sipya norogɔ ge, na fara kuumɔ tuugo beeri na, yi kee beeri yaha wà. Kile ya jomɔ pemu le yi zɔlɔɔ pu ni ge, y'i yiye tirige, y'i sɔɔ pee na, bani pee na já yi munahaa juɔɔ wolo.

²² Yi da Kile jomɔ pu koo jaari. Yi ganha bu da pu logo ye na, yi da yiye piinne we.

²³ Bani sipya wemu w'a Kile jomɔ nuri w'i ya pu koo jaari-i ge, weefɔɔ je ba ná wa je we, wemu w'a jaawiige lo, na wuye wii ge.

²⁴ Wu bu wuye wii xɔ, w'a gari wu da yaaga pye we. W'a wu jaha ki ja nagana lemu na ge, wu funɔɔ na wɔ lee na taapile ni.

²⁵ Ga saliya wu w'a pahala, wu jomɛhe k'i wèe juɔɔ wo, na wèe pyi wuye wuu ge, sipya wemu bu já seegɛ taan kee na, na kee kemɛ seeri, na ganha na ki koo jaari li jaarigana na; wu ya ta funɔɔ wɔ ki na we, ga fo na ki koo jaari ge, wu bu kenje le kaa beeri ni, Kile na duba wu mu.

²⁶ Sipya wemu bu wuye pye na Kile koo wee ya jaari, na ta w'i ya jani wu ju na we, wuye weefɔɔ ya faanna; wu Kile koo jara l'a pye juɔɔ baa.

²⁷ Koo le To Kile ya wii Kile koro nizaana na je feefee ge, lee li wa me. Cirimeɛ ni naxhugushaa piimu beeri pu je kanhama ni ge, na wèe pu kaseegɛ yaha pee na; wu wuye tánha ke koɔɔ ke wo fɔɔnrɔ keree tuugo beeri na.

2

Wu ganha ba sipyii pii porɔɔɔ pii na we

¹ Ayiwa na cebooloo, yee piimu pu wa ni n'a daa ni wu Kafɔɔ ni nɔɔɔ fɔɔ Yesu Kirisa na ge, yi ganha ba sipyii pii porɔɔɔ pii na we.

² Nimɛ, na yee yaha yee ya pinne, a sipyii shuun di ba jé yee te ni. Nigin je naafuu fɔɔ, sanni kabelene je wu kenje na, wu cére fàya yi kpeenge be d'a pele. Shuun wo wu je la baa fɔɔ, wu d'a fasicoyo le.

³ A yee di jaha yeege fazaaya fɔɔ wu feni, na wee baraga, na wu pye: «Kafari m'a ba diin naha ke tateenge ke ni, kee k'a ju.» Na la baa fɔɔ wu pye: «Mu wu yere maye taan wee xuu wu ni wà.» kelee «Tiin me jinje ke na na tɔɔɔ ye taan.»

⁴ Ayiwa, yee bu lee pye, ta yee ya wa porɔɔɔ wa na we? Ta fungonkuuɔɔ be k'a yee yaha kee zhɔnrɔɔ ke tuugo na we?

⁵ Na cebooloo, yi ye logo yee piimu kaa ya dan ne ni ge. Piimu pu je ke koɔɔ ke mu la baa fee ge, Kile w'a pee jaha bulo, kɔnhɔ p'i bye lafee n'a daa wu kabanja na. Wu kaa ya dan sipyii piimu ni ge, w'a saanra temu wo jomɛe lo pee mu ge, kɔnhɔ la baa fee p'i tee be ta.

⁶ Ga yee kunni wa la baa fee pu cereje de! Sipyii piimu p'a pu fanha shee yee na, na yee kilee na se kiirikɔɔn pu mu ge, ta naafuu fee pu be we?

⁷ Yesu Kirisa wo mege nizaanja ke p'a yiri yee na ge, ta pee naafuu fee pu be p'a kee be kyeegei we?

⁸ Yi ba jaari na sahanji ni Kile wo saanra ti saliya wu ni, ba l'a ka Kile Kafila wu ni we na: «Ma sipyii wu taan ma mu ba maye pyaa ki je we,» wee tuun wu ni y'a kasaana pyi.

⁹ Ga yi bu sipya wa porɔɔɔ wa na, kakuuɔ y'a pye; saliya wu na yi jaagi, bani y'a saliya wu jomɛe la kyeegei.

¹⁰ Sipya wemu bu saliya wu jomɛe nigin pe ye kyeegei, ali ma jehe da kisanjaa beeri koo jaari, jaagi na ba zhan ma na ki beeri shizhaa na.

¹¹ Bani Kile wemu w'a jo na: «Ma ganha ga dɔdɔɔɔ pye-e ge,» wee ninumo w'a jo sanha be na: «Ma ganha ga sipya gbo we.» Lee funɔɔ ni, ali ma jehe bye ma ya dɔdɔɔɔ pye we, ma bu sipya gbo, m'a saliya wu kyeegei.

¹² Saliya wu ɲomɛhɛɛ kiimu k'a wù ɲuɲo wo, na wù pyi wùye wuu ge, y'a yu, yi da ɲaari y'a sahanji ni kee ni, bani kee k'a da ba yi kiiri kɔn.

¹³ Sipyá wemu wu ɲɛ wu ya ɲuɲo ɲaari sipyii na-ɛ ge, Kile bɛ da ba ɲuɲo ɲaari weefɔɔ na kiiri wu cagɔngɔ wɛ. Ga wemu w'a ɲuɲo ɲaari sipyii na ge, kiiri wu fyaara da ba bye weefɔɔ ni wɛ.

N'a daa we ni kapyegeee nizaanɲaa

¹⁴ Ayiwa na cebooloo, wa bu jo na n'a daa wa wee mu, wufɔɔ di ya kapyegeee nizaanɲaa pyi kiimu ya li shɛɛ na n'a daa wa wu mu wɛ, wee n'a daa wu tuugo na já wu shɔ ya?

¹⁵ Yi ceboroshɔ kelee yi ceborona wa bu shɛ da wà, fàya ɲɛ pu mu p'a leni wɛ, ɲolige bɛ di ɲɛ pu mu wɛ,

¹⁶ a yee wa di shɛ yere pu ɲuɲo ni na pu pye: «Najɲɲɛ ki pye yi mu, yi shɛ fàya le kafugo di jé yi ni, y'i li y'i din bɛ!» Na ta pu ceepuuro mago ɲɛ yanɲmuyɔ yemu na ge, wufɔɔ ya kee ka shishiin kan pu mu wɛ. Pee jomɔ pe ya leke ɲo wɛ?

¹⁷ Mu n'a daa wu bɛ wa. Kapyegeee nizaanɲaa bu bye ki ɲɛ n'a daa wemu ni wɛ, wee ya xu.

¹⁸ Lee bɛ wɛ, wa na ba ma pye: «Mu ya jo na n'a daa wu wa mu mu; a go kapyegeee nizaanɲaa ki wa nɛ mu. Ayiwa nɛ kunni wa da na wo n'a daa wu shɛ ma na na wo kapyegeee nizaanɲaa funɲo ni. Mu do? Go mu na já ma wo n'a daa wu shɛ nɛ na kapyegeee baa ya?»

¹⁹ Na go mu wa daa na Kile nigin pe ye wu ɲɛ wɛ? Lee kunni ya ɲo; ga jinaa bɛ wa daa lee na, pee yeɛɛ wa fyagi fo na fuguri bɛ wu ɲaha na.

²⁰ Mu fungɔngɔ baa fɔɔ wɛ, tuun wekɛ ni m'i da ba li cɛ na n'a daa wemu wu ɲɛ kapyegeee nizaanɲaa baa ge, na kaɲɔɔ ɲɛ wee na-ɛ wɛ?

²¹ Dii Kile d'a pye na wèe tolɛ Ibirayima jate sipiyitiime wɛ? Go wu kapyegeee funɲo ni l'a foro, bani w'a sɔɔ Kile wo nijoyo yi na, na ganha na giin di wu ja wu kan Kile mu saraga, saraya nizogoyo yi tawologo ki ni.

²² Yee wa lee ɲa wɛ? Wu n'a daa we, ni wu kapyegeee ki bɛɛri k'a binnɛɛ na byi shizhan. Wu kapyegeee k'a wu n'a daa wu ɲo fa.

²³ Yemu y'a ka Kile Kafila wu ni wu shizhaa na ge, a yee ɲo di fa na: «Ibirayima ya dà Kile na, a Kile di wu jate sipiyitiime wu n'a daa wu wuu na.» * A Kile di wu pye wu najii.

²⁴ Yee wa li ɲa wɛ? n'a daa wo kapyegeee funɲo ni Kile ya sipyá wii sipiyitiime, lee bɛ wɛ, na yi yu ye ma ɲo ni na m'a dà Kile na, lee ye w'a da li yaa wɛ.

²⁵ Navarashɔ wemu bɛ mege ki bye na Araxabi ge, ta wu kapyegeee funɲo ni bɛ Kile ya wu bɛ wii sipiyitiime wɛ? Bani Izirayɛli shɛɛn ya tudunmɔɔ piimu tun ge, w'a pu ɲuɲo ciri ɲo, na ba pu yaha kari koo latii ni kɔnhɔ wu pu shɔ.

²⁶ Ba ceepuuro ɲɛ munaa bu bye li ɲɛ ti ni-i, t'a xhu wɛ; mu n'a daa wu bɛ ɲɛ, kapyegeee nizaanɲaa bu bye ki wu ni wɛ, w'a xhu.

3

Na já ma ɲo na

¹ Ayiwa na cebooloo, shɛɲɛhɛmɛɛ ganha baa li shaa di bye yi ni karamɔgɔɔ wɛ, bani y'a li cɛ na jo wèe karamɔgɔɔ wo kiiri wu na ba waha na toro pusamaa wo wu tàan.

* 2:23 Zhenzi 15:6

² Wèe bèeri ya kapyebaagaa pyi pyeganjaa nijehene na. Sipya wemu wu je wu ya sii na wuregi bada jomom ni-i ge, weefoo je sipya, wemu ya fa ge, weefoo na da jani wuye na wu kapyegee ki bèeri ni.

³ Ma bu korofe le shongo na, konho ki da se ma jidaan xuu ni, wee tuun wu ni ma se ma bye ki ceepuuro ti bèeri na.

⁴ Koo gbahyo yemu yi wa lghyo ye ni ge, ali yemu be y'a pele fo xuuni ge, yi yee be wii. Ali kafegbaho be jehene yiri, na yi nmunyo na gaanji, yamunoo nifenhenehiire la ni yi paavee pu ma yi jaha jeri na se pu jidaan xuu ni.

⁵ Mu sipya jile be wa. Ceepuuro ti yafenhenehene li je l'i, ga na liye pele, na kafilagbo yu. Ta na nifenhenehene be l'a sipono sorogo we?

⁶ Nile je ba na je we. Xuu wa wu je wii we ceepuuro ti ni wemu bèeri wu je baha, na we ceepuuro ti bèeri norogo ge. Li je ba Jahaneme na je we, li na ja wu jifere ti keree bèeri sorogo.

⁷ Na ja yaaya fara shazhere na, ni jije yakokaara, na fara suumo lgho yamuyo na, sipya na ja ke ka bèeri tuugo nega na ki kuu; lee shiin wu d'a pye be.

⁸ Ga sipya wa shishiin da ga ja jile kuu we. Yakuuno ki je kii sipya da ga ja kemu kuu di bye wu jidaan we. Li bèeri l'a ji sooro na temu t'a sipya gbuu ge.

⁹ Nile we ya daga na wu Kafoo To Kile pele, na lee ninuno taga na sipyii be lanji, na ta Kile d'a sipya ya wuye jaa ni.

¹⁰ Kile masono ya foro jo kemu ni ge, kee jo ke ninuno di da sipyii be lanji! Na cebooloo yi ganha bu soo lee l'a byi we.

¹¹ Lgho kemu k'a taan ge, ni kemu k'a pen ge, yee shuun wu bèeri na ja da binnee da foro lobulowii nigin ni ya?

¹² Na cebooloo, oliviye tige nagoo na ja da nitorono tige na ya? Kelee ta ezen tige na ja nitorono pye? Bada! Ayiwa, suumo lgho ya buloo na foro wii lemu ni ge, lgho kemu ya taan ge, kee da ja voro lee ninuno ni we.

Fungongo fere temu t'a yiri fugba we ni ge

¹³ Ayiwa, sipya weke wu wa yee ni fungongo foo, na keree jaha ce we? Wufoo wu li she torogazaana funjo ni. Na maye tirige na kapyegee nizaanja pyi, lee li wa fungongo fere te.

¹⁴ Ga jepenwaa bu she da yee zobo pu na ni beganhara fungongo ni, wee tuun wu ni, yi ganha ba yiye kere na fungonyo fee yi je we. Can je yee ni we.

¹⁵ Tee fungongo fere te tuugo ya yiri fugba we ni we, ke konjo ke, ni sipyii, ni Shitaanni ni t'a foro.

¹⁶ Bani jepen, ni beganhara je xuu wemu ni ge, kaa jaha da zhonri wa li shonrigana na we, kakuunoo tuuyo bèeri be na noho pye wa.

¹⁷ Ga fungongo fere temu t'a yiri fugba we ni ge, tee bu bye sipya wemu mu, li nizhiine, wufoo ma bye fefee, janiye keree na ganha na dan wu ni, wu keree di ya wari we, wu jujo na beni, w'a ganha na jujo jaari, na kapyegee nizaanja pyi. Wu da da sipya wa wo wa ni we, w'i da da kafila shuun yu we.

¹⁸ Piimu p'a janiye shaa ge, janiye ni peefe ya kapyene pyi. Kee kapyene ki wo kuduun di je tiime.

¹ Ayiwa, yoyo ye ni nakaara te ti wa yee te ni ge, naha k'a ma ni yee ni we? Lakuuᵅ ke k'a yee fungᵅnyᵅ yi figi ge, ta kee be we?

² Yaaga ka kaa ma bye yee na, ga yee di da ki ta we, wee tuun wu ni yee na gbuuro pye. Yaaga ka jεpεεn ma bye yee ni yee di da ki ta we, ayiwa yee ma ganha na yogo kᵅᵅn, na nakaara pyi. Yanmuyᵅ yemu la ki jε yee na ge, yee ya yee taa we, bani yee ya yi jεeri Kile mu we.

³ Ali yee jεhe yi jεeri be, yee da yi ta we, bani yee jε ma li pyi ni fungᵅnsaanja ni we. Yiyε pyaa wo ceepuuro la kaa na yee ma yi jεeri.

⁴ Nᵅmεε baa fεε de! Ta yee ya li ce na jo ma bu daan ni ke koᵅ ke ni, m'a jεri Kile pεn we? Sipya wemu bu jo wu bye ke koᵅ ke wo nanii, w'a jεri Kile wo pεn.

⁵ Kile Kafila w'a yemu jo ge, yee ya giin na tawaga ni y'a jo ya? L'a she na: «Kile Munaa lemu li wa yee ni ge, Kile funᵅ ki wa yee di bye lee ye nigin wuu.»

⁶ Ga Kile ya niime wemu kaan weε mu ge, wee ya pele xuuni. Bani l'a ka Kile Kafila ni na:

«Kile ya tabaara fεε fungᵅnyᵅ shege,
ga piimu p'a puyε tirige ge,
na niime kaan pee mu.»*

⁷ Yi yiyε tirige Kile mu, y'i zhe Shitaanni mu. Lee li da wu pye w'a paa, na laha yi na.

⁸ Yi fulo Kile na, Kile be na vulo yi na. Yee jurumupyii, yi yi keye je wolo jurumu ni; yee fungᵅnyᵅ shuun shuun fεε, yee di yi zᵅᵅᵅ pu pye fεεfεε.

⁹ Y'i li ce na baraga baa fεε yi jε! Y'a meheε suu fo y'a kirakira. Yi yi kataanra ti jεri mesuu, y'i yi fundanga ki jεri jatanhanja.

¹⁰ Yi yiyε tirige Kafᵅᵅ naha taan, lee bu bye wu na yi yirige.

N'a daa fεε ya yaa p'a puyε zᵅᵅᵅ yu we

¹¹ Ayiwa na cebooloo, yi ganha ba yiyε zᵅᵅᵅ yu we. Wa bu wu ceboro zᵅ jo, kelee na wu jaagi, Kile wo saliya wu jᵅmehεε ki zᵅ m'a jo, kelee kee m'a jaagi. Na ta sipya wemu bu jaagi shan Kile wo saliya wu jᵅmehεε ki na, weefᵅᵅ jε nige ki baragavᵅᵅ we, ga w'a jεri ki kiiri kᵅnvᵅᵅ.

¹² Kile ye nigin w'a saliya jᵅmehεε ki kaan, wee ye nigin wu jε kiiri kᵅnvᵅᵅ be sanha. Wee w'a sipya shuu, wee shiin w'a sipya jaagi be, na bᵅᵅᵅᵅ nᵅni wu na. Ga mu wemu w'a ma sipyinjii jaagi ge, m'i mayε wii sipya weke tuugo we?

N'a daa fεε ya yaa pu pye tabaara fεε we

¹³ Ayiwa niime, yee piimu p'a ma yu na: «Nijaa kelee jiga na w'a da ba she le kulo le ni; yee nigin w'a da ba she bye w'a; kegaanja w'a da ba she bye, wu kuduun nijehεme ta.»

¹⁴ Na ta lemu li da ba bye jiga na ge, yee ya lee ce we. Yee jε ba kakunnuᵅ jε we. Kakunnuᵅ bu foro, k'a jεεε ye nigin pye, na jaaga.

¹⁵ Yemu yee ma yaa na jo ge, yee yi wa mε: «Kile bu sᵅᵅ, na wu yaha shi na, ayiwa le ni le w'a da ba bye.»

¹⁶ Yee da gbara lee na-ε de! Ga yee kunni ya kagbᵅᵅᵅ kiimu wo bye funᵅ kᵅn yiyε funᵅᵅ ni ge, yee ma ganha na yiyε pele, na daa kee na. Tee tabaara te tuugo ya jᵅ we.

¹⁷ Ayiwa, yi li ce na sipya wemu w'a kaa ce nizaana ge, wu bye w'i ya li pye we, jurumu w'a pye.

* 4:6 Talenεε 3:34

5

Naafuu fεε wo kapyegee niguuηo

¹ Ayiwa, yee naafuu fεε, yi niwegee shan! Bɔɔngɔ ke ki da ba nɔ yee na ge, y'a mεhεε suu, yi da sipyaa waa kee wuu na.

² Yee naafuu w'a fanhɔ, a dun di ganha na yee fadeye yi li.

³ Sanni we, ni warifyen we wu jε yee mu ge, tatɔn w'a wu kpɔn. Wee tatɔn we wu da ba bye kajunɔ na yee jaagi. Wee wu da ba bye ba na jε wε, na yee ceepuuro ti kyεεgi. Kii canja jεhεε kii ki jε konɔ taaxɔɔ canja jεhεε ge, a yee di naafuu faari yaha yiyε mu.

⁴ Li wii, kapyebyii p'a yee faa yapyiire ti kemε, a yee di pu ηmahana yee ya ta pu saraa we! Pee kapyebyii pii wa mεhεε suu lee na, kee mεhεε kii wa se na nɔni Se Bεeri Fɔɔ Kile na.

⁵ Yee ya yi wo konɔ tiinne li bεeri pye tanhama, ni yi jidaan bye ni. Yee ya yiyε kemε pɔri na yaha gbo kaa na.

⁶ Sipyii piimu p'a tii ge, yee ya pee jaagi, na pu gbo, a p'i puyε yaha wà yi kenjε ni.

Yi yi logoo mara

⁷ Lee wuu na na cebooloo, yi yi logoo ki mara fo yi shε nɔ Kafɔɔ cabarja na. Yi yi funyɔ kɔn ni faapyε ni. Faa yapyiire temu ti jε wu tadarja ge, wu ma wu luu mara na yere tee sige. Wu ma wu luu mara na co juηηomɔɔgɔ zanhaya na, fo na shε nɔ juηηomoka-zanhaya na.

⁸ Yi bε pu yi logoo mara lee maragana li na y'i lowagaa ta bani Kafɔɔ paduun w'a tεεηε xɔ.

⁹ Na cebooloo, yi ganha ba logoo yirige yiyε tãan yi da yiyε zɔɔɔ yu wε, kɔnhɔ kiiri ganha ba gɔn yi na wε. Kiiri kɔnvɔɔ wu paduun w'a nɔ xɔ.

¹⁰ Na cebooloo, Kile tudunmɔɔ piimu p'a bi Kafɔɔ jomɔ pu yu ge, pee ya kanhama xu, na pu logoo mara kanhama pu tuun wu bεeri ni. Y'a pee wii, yi da se pee feni.

¹¹ Sipyii piimu p'a kanhama soro, na gori yaha n'a daa wu ni ge, pee wèe ya byi duba nagoo pee. Zhɔbu bi wu luu li mara maragana lemu na ge, y'a yee logo. Kafɔɔ ya pa lemu bε pye wu mu kurogo ki na ge, y'a lee bε cε, bani Kafɔɔ jɔnaara te, ni wu cemε p'a pεε.

¹² Ayiwa na cebooloo, lemu n'a da jo waha yi mu ge, lee li wa mε. Yi ganha ba gari wε. Wa ganha ga gaa fugba we na wε, wa ganha ga gaa jɔnε ke na wε, wa ganha ga gaa yaaga ka shishiin na wε. Y'a «Uun!» yε yu uun tajogo ni, yi da «Ahayi!» yu ahayi tajogo ni, kɔnhɔ kiiri ganha da ba gɔn yi na wε.

Baraga wa Kile-jεrεge ni

¹³ Ayiwa, kanhama bi nɔni wa na yi ni, wufɔɔ w'a Kile jεeri; fundanga keree shiin ya nɔ wa na, wufɔɔ w'a Kile masɔnɔ yoyo cee.

¹⁴ Wa bu da wu ya cuunɔ yi ni wε, wufɔɔ wu egilizii jahagbaa fεε pu yiri, pu ba Kile jεeri wu mu, p'i sinme fara wu na Kafɔɔ mεge na.

¹⁵ Jεrεge ki bu bye ni n'a daa ni, yama fɔɔ wu na zhɔ. Kafɔɔ na wu cuunɔ, jurumu wemu w'a pye ge, na wee bε yafa wu mu.

¹⁶ Y'a yeree yi jurumu wu na, y'i da wu yu yiyε mu, y'i da jεrεge pyi yiyε mu, kɔnhɔ y'i juunɔ. Sipya wemu w'a tii ge, wee bu jεrεge pye, fanha wa kee jεrεge ki ni fo xuuni.

¹⁷ Kile tudunmɔɔ Eli, sipya wu bye wii ba wèe jε wε. Ga w'a Kile kemε jεeri xuuni, kɔnhɔ zanha ganha bu do wε. A zanha di bye ki ya to wε, fo na shε nɔ yee taanri ni yeye gbaara na.

¹⁸ Lee kadugo na a wu guri na Kile j̄ɛɛri sanha, kɔnhɔ zanha di do. A zanha k'i do. A j̄ɛɛri ki faa yapyiire te, ni tiire ti b̄ɛɛri di nagoo pye.

¹⁹ Na cebooloo, yee wa bu wuregi, na can wu koo li yaha, a yee wa di bye kaɓuɓɔ na wufɔɔ kuruɓɔ pa can koo li ni,

²⁰ y'a yaa na li ɛɛ na jo wemu bu jurumupye kuruɓɔ wu koguunɔ ni, wu munaa m'a shɔ xu na. Lee ma bye kaɓuɓɔ jurumu niɓɛɛmɛ na yafa wu mu.

1 Pyeeri Pyeeri ya semε nizhiimε wemu ka ge

Jogɔ wu jε Pyeeri we?

Pyeeri wee ninumɔ p'a yiri na Simeyɔn Heburuu jomɔ pu ni, na wu yiri na Simɔ Girekii jomɔ pu ni (Kapyegee 15:14). A Yesu di ke mege ke le wu na Girekii jomɔ pu ni na Peturɔsi. Kee jε Heburuu jomɔ pu ni na Sefasi, na jε Tubabuu wo jomɔ pu ni na Pyeeri. Kee mege ke kori wu jε na faakagerenje. Zhonasi ja wu bye wii (Macao 16:17).

Yawutu wu jε Pyeeri. Yesu wo tudunmɔ ke ni shuun wu wa wu jε wii. Yani Pyeeri wu pye Yesu wo Tudunmɔ wa ge, fyasha wu bye wii (Yohana 1:41,42). Wu to kulo li jε Betisayida, wu fiige ki mege di jε na Galile (Yohana 1:44). Ga wuyε pyaa di bi bye Kaperinɔmɔ kulo li ni.

Pantekɔti wu canja ba Fefere Muna l'a tigi Yesu tudunmɔ pu na we, Pyeeri be wa bye pu ni. A wu Kirisa wo Jozaama pu jo fo sipyii nijehemεε ya pye Yesu wo n'a daa fee. Ma bi giin m'a Pyeeri wo labye we ni wu wo kapyegee ki ce, fo ma bu Kapyegee Kitabu kooro 1 fo 12 wu kalaa.

We semε we kakana njɔ

Pyeeri ya we semε we ka na tun Yesu n'a daa fee nijehemεε pii mu kulogoo nijehenjeε kii ni Azi fiige ki ni, kee kemu njnaa wogo ki jε na Turuki ge. Wu ya ta wa wolo wa ni we: Ma Yawutu fara ma shi watii shen na. Semε wu kakana njɔ k'a pye na pu beeri yatenyε waha, na kalaa kan pu mu na pu kasεεge yaha puyε na nɔwuuro ni karamɔgo-kafinejuu pu shizhaa na, p'i gori yaha n'a daa wu ni.

Semε wu kafila njgbɔyɔ

1 Pyeeri 1:1-12 N'a daa fɔɔ ya yaa na kanhama xu wuyε ni, bani w'a li ce na wu na ba cen lo fugba we ni.

1 Pyeeri 1:13—2:10 N'a daa fɔɔ torogana kanhama tuun ni. W'a yaa na kuu fanha mu.

1 Pyeeri 2:11—3:12 N'a daa fɔɔ torogana shi wu sipyii pu te ni, ni gbafeneeri keree shizhaa na, ni wuyε pyaa kpɔɔn sipyii te ni.

1 Pyeeri 3:13—4:19 N'a daa fɔɔ tadanja ni wu torogana kanhama tuun ni.

1 Pyeeri 5:1-5:11 Pyeeri ya fiin wemu jo na waha egilizii jahagbaa fee pu mu ge.

1 Pyeeri 5:12-14 Pyeeri fɔ mujuu sanha.

Pyeeri fɔ mujuu

¹ Ne Pyeeri we wu wa Yesu Kirisa wo tudunmɔ ge, ne w'a we semε we tun yee mu, Kile ya yee piimu jaha bulo, a yee di jaraga na she bye nabuun ye fiye ye ni ge: Pɔn, Galasi, Kapadɔsi, Azi ni Bitini.

² Yee jaha ya bulo na be ni To Kile wo fungɔngɔ ki ni, na yee pye fefere wuu, Kile Muna li baraga ni, kɔnhɔ yi Yesu Kirisa jomεε co, wu shishan pu be di jeregi yi na, p'i yi pye fefere.

Kile wu niime ni najine nigbɔhɔ kan yi mu.

Tadanja ni wogo

3 W'à Kile sɔni wù Kafɔɔ Yesu Kirisa To we! Bani, wu ɲiɲaara ti funɲɔ ni, w'a wèe pye wèe ya sevono se, na Yesu Kirisa ɲe na yeege xu ni, kɔnhɔ wèe di tadanɲa ɲii wogo ta.

4 Wù bye cɛn lɔvɛɛ. Wee cɛn we ya fɔnri wɛ, wu ya nɔrɔgɔ wɛ, w'i ya fanhanɲa wɛ, w'a kemɛ yaha yee ɲaha na fugba wu ni,

5 Kile wɛ sefɛɛɛ t'a yee piimu mara n'a daa fanha ni, ɲuwuuro ti kaa na ge. Tee ɲuwuuro ti t'a gbegele t'i ba tiyɛ shɛ taaxɔɔ li ni.

6 Lee wuu na yee wa fundanga pyi, na li ta ali kanhama tuugo bɛɛri na ba ɲatanhanɲa nɔ yi na nime jɛɛɛ la yɛ funɲɔ ni.

7 Pee kanhama pu na ba yi n'a daa wu nɔhɔ wolo wii. Sanni ɲɛ yaxɔgɔ, ga p'a ba wu nɔhɔ wolo na ni. Yee n'a daa wu w'a ye sanni na fo xuuni ge, wu bɛ nɔhɔ na ba wolo lee wologana li na, kɔnhɔ Yesu Kirisa ga ba wuyɛ shɛ, y'i masɔɲɔ, ni nɔrɔɔ ni pɛɲɛɲɛ ta wu funɲɔ ni.

8 Yee ya ta wu ɲa wɛ, ga lee bɛ na wu kaa di dan yee ni. Ali yee sanha wu ɲa nime bɛ wɛ, ga lee bɛ na yee wa daa wu na. Lee wuu na yee ya ɲi fundangbɔhɔ na, fundanga nɔrɔɔ wogo kemu ki ɲɛ wa da já ki jomɔ jo-e ge.

9 Kee fundanga ke wa yee mu, bani yee munahaa ki wo ɲuwuuro te ti ɲɛ yee wo n'a daa wu wo kuduun we.

10 Kile ya niime wemu taga yee ɲuɲɔ wolo ge, Kile tudunmɔɔ piimu p'a wee kaa jo taashiine ni ge, pee ya yegeɲɛ ni kaseɛge pye tee ɲuwuuro te keree na.

11 Kirisa Munaa li bye pu ni. Kanhama pe Kirisa da ba ɲa ge, lee bi pee kaa yu pu mu, nɔrɔɔ wemu na ba daha wu na pu kadugo yiri ge, ni wee bɛ. A Kile tudunmɔɔ p'i ganha na zhaa p'i kee keree kii pyeduun, ni ki pyegana cɛ.

12 A Kile di li shɛ pu na na keree kiimu jomɔ pu wa yu, na ki labye pyi ge, na kee wa da ba bye pee mu wɛ, ga fo yee mu. Kee keree ki ɲaha Kile wo Jozaama pu joveɛ pu wa yu yi mu nime, Fɛfɛɛɛ Munaa baraga ni, lemu l'a tun pu na yiri fugba we ni ge. Mɛlɛkɛɛ pu bɛ wa kee keree ki shaa fo p'i ki ɲa, p'i ki cɛ.

N'a daa fɛɛ wo ɲaarigafono le

13 Lee wuu na, yi yi fungɔɲɔ yi tenɛ, y'i gori yaha ɲii na! Niime we wu da ba gan yi mu Yesu Kirisa shɛduun wu ni ge, yi yi tadanɲa bɛɛri taha wee da na.

14 Y'i bye Kile ɲomɛɛ covɛɛ! Keree kiimu la bye yi na, na yi ta yi sanha Kirisa cɛ-ɛ ge, yi ganha bu daha kee fɛni wɛ!

15 Ga yi pye fɛfɛɛɛ wuu yi toroganɲa ki bɛɛri ni, ma na jo ba yi yirivɔɔ Kile ɲɛ mɛ Fɛfɛɛɛ wo wɛ.

16 Bani l'a ka Kile Kafila wu ni na: «Yi pye fɛfɛɛɛ wuu, bani ɲɛ ɲɛ fɛfɛɛɛ.»*

17 Kile we w'a sipyii bɛɛri nigin nigin kiiri kɔɔn na bɛ ni pu nibyegɛɛ ni, na ta wu da wa wolo wa ni-i ge, yee ba wee yiri yi To Kile, wee tuun wu ni y'a yi wo nibyegɛɛ ki bɛɛri pyi ni Kile ɲii fyaara ni, yi wo kɔɲɔ tiinne li funɲɔ ni.

18 Bani yaaga kemu na já vɔnhɔ ge, ma na jo sanni kelee warifyɛn ge, yi ɲuɲɔ wa wolo ni kee ka shi ni, na foro yi wo ɲuɲɔ baa ɲara li ni wɛ, y'a lemu taanni yi tii pu mu ge.

19 Ga yee ɲuɲɔ ya wolo ni Kirisa shishan ni, pee pemu p'a ye ɲaɲmuyɔ yi bɛɛri na ge. Wee ya pye ba saraga dubyapige ɲɛ wɛ, fɛ ɲɛ kemu na wɛ, fɔɔnrɔ bɛ di ɲɛ ki na wɛ.

20 Kile ya wu ɲaha bulo na ta kɔɲɔ sanha yàa wɛ, na wu shɛ yee na nime le taaxɔɔ le ni yeeyɛ pyaa wuu na.

* 1:16 Levitike 19:2

²¹ Kirisa baraga ni yee wa daa Kile na, wee wemu w'a wu jɛ na foro xu ni, na nɔɔɔ kan wu mu ge. Lee na yee wa yi n'a daa ni yi tadanja taha Kile na.

²² Yee ya yi zɔɔɔ pu pye fɛfɛɛɛ can wu wo jɔmɛɛcoro funɔ ni, ceborogo ki wo see see taanɛɛɛ ki kaa na. Ayiwa, yi taan ni yiyɛ ni xuuni yi zɔɔɔ pu bɛɛri na!

²³ Bani Kile wo kafilɛ w'a yi pye y'a sevɔnɔ se. Wee kafilɛ we di ya ta pye ba yashi jɛ wɛ, na xhuli wɛ. Wu jɛ jɛ na, w'a kori yaha gbee.

²⁴ Bani Kile tudunmɔɔ p'a jo:

«Sipyii bɛɛri pu jɛ ba jà jɛ wɛ;

pu nɔɔɔ wu bɛɛri di jɛ ba jà fyɛɛnrɛ jɛ wɛ.

Nà ma waha, ki fyɛɛnrɛ na wo,

²⁵ ga Kafɔɔ wo kafilɛ we na gori yaha gbee.»*

Wee Kafila wu jɛ Kile wo Kile Jozaama pe, pemu p'a jo yi mu ge.

2

Faakagerɛɛ kemu ki jɛ jɛ na ge

¹ Lee wuu na, yi kakuuyo yi bɛɛri yaha, yi nanmahara ti bɛɛri yaha, yi shuun shuun juuro ti bɛɛri yaha, ni jɛpɛɛnguunɔ, ni mɛkyɛɛgɛɛ keree ki bɛɛri.

² Ba pubinɛɛ wa jire la pyi wɛ, yi bɛ p'a Kile wo Kafila wu la pyi mu, kɔnhɔ y'i sii fanha ta lee funɔ ni, y'i juwuuro ta.

³ Bani y'a li cɛ na «Kafɔɔ ya jɔ.»*

⁴ Faakagerɛɛ kemu ki jɛ jɛ na ge, kee ki jɛ Kafɔɔ Yesu. Sipyii ya she wu ni, ga Kile ya wu naha bulo, wu kaa d'a waha bɛ wu mu. Yi ghara wu na,

⁵ yi bɛ di bye ba faakageeye jɛ woyɔ jɛ wɛ, y'i daga Fɛfɛɛɛ Munaa puga yereɛ. Yi na ba bye saraya naha shɔɔnrivɔɔ fɛfɛɛɛ wuu, na saraya fɛfɛɛɛ woyɔ wo na gaan Kile mu, yemu kaa na ba daan wu ni, wu Ja Yesu Kirisa baraga ni ge.

⁶ Bani l'a ka Kile Kafila wu ni na:

«Wii mɛ, nɛ faakagerɛɛ pɛɛwa wogo naha bulo,
na ki pye puga gunɛmii li faakagerɛɛ,
na ki kemɛ sɪn Siyɔn kulo li ni.

Wemu bu dà ki na,

wee da zhiige bada wɛ.»*

⁷ Yee pii p'a dà kee faaga ke na ge, ki kaɔɔ l'a pɛɛ yee mu fo xuuni. Ga piimu ya dà ki na we:

«Puyirilee p'a she faakagerɛɛ kemu ni ge,
kee k'a pye puga ki gunɛmii li
jidaa li kagerɛɛ kiyɛ pyaa pyaa.»*

⁸ «Faakagerɛɛ ki jɛ kii,
sipyii ya gurunɔ kemu na ge.

Faakagerɛɛ ki jɛ kii,

kemu ya sipyii shaan ge.»*

Pu na ba gurunɔ ki na, bani p'a she pu da dà Kile wo jomɔ pu na wɛ, lee l'a bi yaa na nɔ pu na.

* 1:25 Ezayi 40:6-8

* 2:3 Zaburuu 34:9

* 2:6 Ezayi 28:16

* 2:7 Zaburuu 118:22

* 2:8

⁹ Ga yee ya pye shi, wemu jaha k'a bulo ge; na bye Saan wu wo saraya jaha shoonrivεε, na bye fεfεεε shi. Kile ya kagbɔhɔɔ nizaan^{aa} kiimu pye ge, w'a yee jaha bulo kɔnhɔ yi da kee yu. W'a yi yiri na foro nibiige ni, na ba ni yi ni wu fundanga kagbɔɔ li kpeenge ki na.

¹⁰ Taashiine ni, yee bi sanha bye Kile wo sipyii wε, ga nime, yee ya pye wu sipyii. Taashiine ni, Kile bi juɔɔ jaari yee na wε, ga nime, w'a juɔɔ jaari yi na.

N'a daa fεε ya yaa na baraga teri sipyii bεeri na

¹¹ Na taanjiinεε, nabɔɔ na yee wa ke jinε ke na, yi nidorowuu pu wa. Lee wuu na n'a li shaa yi mu, lakuuɔɔ ke k'a yogo kɔɔn yi na ge, yi ganha bu daha kee feni wε.

¹² Piimu jε Kiricεen wε ge, y'a doroo torogazaana na pee ninε ni. Wee tuun wu ni, pu jεhε ba yi mekuuɔɔ yu na kakuubyii yi jε, pu na ba yi kapyegee nizaan^{aa} ja, lee funɔɔ ni Kile ga ba foro pu na cana kemu, pu na wu sɔ kee cana.

¹³ Y'a gbɔɔɔ teri fanha na Kafɔɔ wuu na. Y'a gbɔɔɔ teri saan wu na! Bani wu jε sipyii pu bεeri juɔɔfɔɔ.

¹⁴ Yi da gbɔɔɔ teri wu gbafεnεεεε pu bε na! Bani saan wu w'a pu tunni na p'a kakuubyii pu jaha wεrεnε, piimu p'a kasaan^{aa} pyi ge, pu da pee sɔni.

¹⁵ Lemu li jε Kile nidaan ge, lee li wa mε. Yi nahanahanaa ni fungɔnyɔ baa fεε jɔyɔ tɔ ni yi kapyegee nizaan^{aa} ni!

¹⁶ Yi pye yiyε mu ba sipyii jε wε, piimu ya faha ge. Ga pee tifahama pe ganha da bye yi mu fatɔɔ di yi kapyegee niguuɔɔ jɔ tɔ wε. Y'a yaa na doroo ba Kile wo buloo jε wε.

¹⁷ Y'a gbɔɔɔ teri sipyii pu bεeri na, ceborogo ki kaa di da dan yi ni, y'a fyagi Kile na, yi da gbɔɔɔ teri saan wu na!

¹⁸ Kapyebyii, yi kuu yi juɔɔfεε mu ni gbɔɔɔ ni. Juɔɔfεε piimu wo zɔɔɔ p'a jɔ, ni piimu juɔɔ ya peni, ni piimu wo keree k'a waha ge, y'a gbɔɔɔ teri pu bεeri na.

¹⁹ Bani yi na ba kanhama xu yiyε ni kanhama pemu ya yaa ni yi ni wε, na li kanuɔɔ pye yi funɔɔ jε yi Kile jɔmεε co; kasaana li jε lere.

²⁰ Ayiwa, pu ba yee kpɔɔn yi kapyeguɔɔ wuu na, a y'i lee xu yiyε ni, kuduun wekε y'i da da lee ni wε? Ga kanhama ba nɔni yi na y'i kasaan^{aa} pyi, a y'i pee xu yiyε ni, kasaana li jε lere Kile jaha tãan.

²¹ Lee wuu na Kile ya yi yiri, bani Kirisa bε ya kanhama ja yee wuu na, koo w'a le yi tãan, kɔnhɔ yi da se wu fele ni.

²² «Wu ya jurumu wa shishiin pye wε,

nafaanra ta shishiin di ya ta wu jɔ ni wε.»*

²³ Pu bi wu shεhεε tuun wemu ni ge, wu ya ta shεhεε tereɔnε wa na wε. Pu bi wu kana tuun wemu ni ge, wu ya ta wa fuguri wε. Ga w'a wu keree bεeri yaha Kile kacε na, wee wemu w'a kiiri kɔɔn ni tiime ni ge.

²⁴ Wuyε pyaa k'a wεε wo jurumu wu lɔ wu ceepuuro ti ni korikoritige ki na, kɔnhɔ wu bye xuu jurumu kaban^{aa} na, wu bye jiiifεεε ni, tiime kaa na. «Wu kpɔɔnɔɔ nɔyɔ funɔɔ ni yee ya sicuumɔ ta.»*

²⁵ Bani yee bi bye ba dubyapiinyε jε wε, ga nime yee ya kuri pa yi munahaa ki nahavɔɔ, ni ki maravɔɔ wu mu.

* 2:22 Ezayi 53:9 * 2:24 Ezayi 53:5,10

3

Gbagashaa ni cepee nibyegee

¹ Gbagashaa yi be pu kuu yi namaa mu, kɔnhɔ li jɛhe she da nago, pii jɛ wà pee ya Kile Kafila wu jomɛɛ co wɛ, pee di já sɔɔ pu cɛɛ pu wo torogana funɔɔ ni p'i dà, jɔ jomɔ be baa tɛɛ ni,

² pu ba pu cɛɛ pu wo fɛfɛɛɛ, ni gbɔɔɔ torogana li jaa.

³ Yi pushaga ganha da bye kpɛɛngɛ pushaga wɛ, ma na jo: jɔbɔɔ, kelee sanni yalere, kelee fazaaya wɛ.

⁴ Ga k'a yaa na ta pushaga niɲmɔhɔɔ yee funyɔ ni, kee jɛ loxulo, ni lotaan. Yee jɛ pushaga yanmuyɔ, yemu ya gyɛɛgi wɛ, yee y'a dan Kile ni fo xuuni.

⁵ Fo taashiine ni, fɛfɛɛɛ cɛɛ pii pu bi Kile pye pu tadanɔ ge, ke pushaga ke tuugo pee bi byi. Pee bi kuu pu namaa mu,

⁶ ba Sara bi gbɔɔɔ teri Ibirayima na, na wu pyi «kafɔɔ» wɛ. Yee ya pye wee wo nagoo, yi ba kasaanɔa pyi, kaa la shishiin fyaara di ya yi fungonyɔ yi wuregi wɛ.

⁷ Yee be namaa, yi be pu yi cɛɛ co ni fungɔngɔ fɛɛɛ ni! Bani cee fanha k'a cɛɛ na foro ná wogo tãan. Y'a gbɔɔɔ teri pu na, bani jii sicuumɔ pemu Kile ya gaan cɛn ge, yee ni cɛɛ pu da ba pee ta. Yi ba lee pyi, kaa la shishiin da já yi Kile-jɛɛɛ koo tɔ wɛ.

Kodiine naarigana

⁸ Lee beeri kadugo na, y'i binne fungonyɔ ni kapyegge na! Yi daan ni yiye ni ba cebooloo jɛ wɛ! Yi juyɔ di benji! Yi da yiye tirige yiye mu!

⁹ Yi ganha ba kakuunɔɔ taga da kakuunɔɔ fɔhɔɔ tɔni wɛ! Yi ganha ba shehɛɛ taga da shehɛɛ fɔhɔɔ tɔni wɛ! Ga y'a duba pyi, bani Kile ya yee yiri tuun wemu ni ge, w'a yee yiri wu duba kan yi mu yi cɛn.

¹⁰ Kile Kafila w'a yi yu na:

«Niifɛɛɛ ya dan wemu ni,

wu funɔɔ di jɛ wu canɔ jiiisaanɔa jɔ ge,
weefɔɔ ya yaa na wuyɛ tãnha kakuunɔɔ jɔ na,
na wuyɛ tãnha nafaanra na.

¹¹ Wu wu kadugo le kuumɔ ni, wu da kasaanɔa pyi.

Wu jɔɲɲɛ sha wu daha kee fɛni.

¹² Bani sipyii piimu p'a tii ge, pee ni Kafɔɔ jii wa.

Wu niwegee di jɛ pu Kile-jɛɛɛ jomɔ ni.

Ga pii p'a kakuunɔɔ pyi ge,

Kafɔɔ di wu jaha ɲmahana na jɛri pee fɛni.»*

¹³ Yee bu yiye pɔ kasaanɔa na na byi ni yi zɔɔɔ pu beeri ni, jɔɔɔ di da kakuunɔɔ pye yee na wɛ?

¹⁴ Ali kanhama jɛhe ba nɔni yi na kasaanɔa bye funɔɔ ni, duba nagoo yi jɛ. Sipyii ya fyagi lemu na ge, yi ganha ba fyagi lee na wɛ! Yi ganha bu yi zɔɔɔ pu be yaha pu wuregi wɛ!

¹⁵ Ga y'a gbɔɔɔ teri Kirisa na yi zɔɔɔ pu na, wee wu jɛ yi Kafɔɔ. Tadanɔ ke ki wa yi zɔɔɔ pu ni ge, sipyaa sipya w'a yi yege kee fiin ge, y'a yaa na ta y'a gbegele yaha tuun beeri ni di weefɔɔ jɔ shɔ. Ga y'i li pye ni lotaan, ni gbɔɔɔ ni,

¹⁶ yi zɔɔɔ p'i bye fɛfɛɛ, kɔnhɔ pii p'a yi shehɛɛ yi naarigazaana li wuu na Kirisa wo karijɛɛɛ ki ni ge, lee di ba peefɛɛ shiige.

* 3:12 Zaburuu 34:13-17

¹⁷ Na kanhama ja kasaana bye funḡo ni, li bu da Kilɛ jidaan, lee ya jɔ na toro na kanhama ja kakuunɔ bye funḡo ni taan.

¹⁸ Kirisa ye pyaa be, tɔɔnii nigin ye nigin w'a xu sipyii pu wo jurumu wu wuu na. Wee wu bi ti ge, w'a xu tiibaalaa pu wuu na, kɔnhɔ wu she ni yi ni Kilɛ mu. P'a wu gbo ceepuuro kabaɲa na, ga, a wu jɛ Kilɛ Munaa kabaɲa na.

¹⁹ Lee Kilɛ Munaa le ni w'a she Kilɛ wo jomɔ pu jo be kaso wo munahaa ki mu.

²⁰ Kee munahaa ki jɛ, piimu p'a she Kilɛ jɔmɛɛ ni fo taashiine ni, na wu ta w'a luu gbo pu taan na mɔ ge. Lee ya pye Nuxhun wo kɔɔgbɔhɔ ki yaaduun ni. Sipyii dɔɔni ye, lee kɔri jɛ sipyii gbarataanri ye w'a jɛ kɔɔgbɔhɔ ki ni, na shɔ lɔhɔ ki na.

²¹ Kee lɔhɔ ke jɛ nijaa wo batizeli we wo jaa, wee wemu w'a wɛɛ jɔɲɔ wo ge. Batizeli ya ceepuuro fɔɔnrɔ leri wɛ, ga, m'a ma li sha Kilɛ mu m'a bye ni wu ni karijɛɛɛ ni ni zɔfɛfɛɛɛ ni. W'a wɛɛ shuu bani Yesu Kirisa ya jɛ na foro xu ni.

²² W'a dugi fugba wu ni, na diin Kilɛ kanige cɛ. Wu wa mɛlɛkɛɛ pu jɔɲɔ ni, na jɛ fanha ni se yanmuya yi bɛɛri jɔɲɔ ni.

4

Naarigana nivono

¹ Kirisa ya kanha ceepuuro ni, lee wuu na yee be ya yaa na lee yaha yiye funḡo ni, na pye yi kashɛn yagbɔɲɔ; bani sipya wemu w'a sɔɔ kanhama p'a nɔni wu na Yesu wuu na ge, weefɔɔ funḡo jɛ nige w'a jurumu pyi wɛ.

² Ayiwa, yi wo kɔɲɔ tiinne lisana funḡo ni, yi ganha bu daha sipyii jidaan feni wɛ, ga yi taha Kilɛ jidaan feni.

³ Piimu jɛ Kiricɛɛn wɛ, yee ya tuun wemu pye na doroo pee wo jidaan keree ki ni ge, wee tuun w'a yee yaa. Keree kiimu k'a dan pu ni ge, kee yee be bi byi: Dɔdɔɔɔ, ni lakuunɔ, ni ligbɔhɔ, ni singbaa, ni na yiye pinneɛ gbagbɔɔ na, na kanɔhɔyɔ pyi, ni yaperɛgaanra.

⁴ Nime, yee ya binnɛɛ nige ni pu ni kii shiige keree kii bye na wɛ. A lee di pu fo, a p'i ganha na yee mɛɛ kyɛɛgi.

⁵ Ga Kilɛ we w'a gbegele yaha wu ba kiiri kɔn wyii ni xuu na ge, wee na ba pu yege li fiin.

⁶ Lee wuu na Kilɛ wo Kilɛ Jozaama p'a jo xuu be mu, kɔnhɔ na kiiri yaha w'a kɔn xɔ pu na ke kɔɲɔ puga ke ni ba sipyii pusamaa bɛɛri jɛ wɛ, pu munahaa di bye niifɛɛɛ ni Kilɛ jaha taan.

Wu pye Kilɛ wo kapyebyii nijemɛɛ

⁷ Kɔɲɔ taaxɔɔ l'a tɛɛɲɛ xɔ, lee wuu na yi gbegele yaha tuun bɛɛri ni! Y'i bye fungɔnyɔ fɛɛ, kɔnhɔ y'i gori yaha Kilɛ-jɛɛɛɛ na.

⁸ Yi yiye tɛ taanɛɛɛɛ yaha k'i beɛɛ na toro keree bɛɛri taan, bani «Taanɛɛɛɛɛ ya jurumu nijɛhɛɛɛ jɔ tɔni.»*

⁹ Yi da jin yiye mu nabɔɔɔ na zɔjuuro baa tɛɛɛ ni!

¹⁰ Kilɛ ya loolodahaa kiimu kan yi bɛɛri nigin nigin mu ge, y'a ki labye pyi, y'i bye kapyebye-jemɛɛ, piimu ya kasɛɛɛ ta Kilɛ wo loolodahaa tuuyo nijɛhɛɛɛ yi na ge.

¹¹ Kafila ya kan wemu mu ge, kafila we w'a yiri Kilɛ yiri ge, w'a yaa w'a wee yu. Wemu jɛ sipyii tɛɛvɔɔ ge, fanha ke k'a yiri Kilɛ yiri ge, w'a yaa w'a sipyii

* 4:8 Talɛɲɛ 10:12

pu ɛri ni kee ni, kɔnhɔ pɛɛɛ di daha Kile na keree bɛɛri ni Yesu Kirisa gbɔɔɔ ni. Fanha ni nɔɔɔ, yee yi jɛ wu woyo fo gbee. Amiina.

Kanhama pe p'a daa n'a daa funɔ ni ge

¹² Na taanyiinɛɛ, kawagaa kii k'a yi nɔhɔ wo ge, ki ganha bu yi fo wɛ, k'i ganha bu bye yi mu ba katiibaagaa jɛ wɛ.

¹³ Ga yi funɔ taan lee na, bani yi bɛ ya taa ta Kirisa wo kanhama pu ni, kɔnhɔ yi funɔ di ba daan wu nɔɔɔ wu shɛduun ni.

¹⁴ Pu ba yi shɛhɛɛ Kirisa mɛgɛ wuu na, yee ya pye duba nagoo, bani Kile Munaa le, lee lemu li jɛ nɔɔɔ Munaa li ge, lee wa yi na.

¹⁵ Kanhama ganha da nɔ wa shishiin na yi ni sipyigbuu funɔ ni wɛ, kelee nagaara funɔ ni wɛ, kelee kakuubyii funɔ ni wɛ, kelee na jin piitiilee wo keree ni funɔ ni wɛ.

¹⁶ Ga kanhama bu nɔ wa na wu Kiricɛɛnrɛ funɔ ni, lee ganha da bye weefɔɔ mu shiige wɛ; ga, wu baraga taha Kile na kee mɛgɛ ke wuu na.

¹⁷ Bani kiiri wu jɔ kɔnduun w'a nɔ, Kile wo puga ki na wu da ba jɔ kɔn. Kiiri wu di bu jɔ kɔn wɛɛ na, pii pu jɛ pu ya sɔɔ Kile wo Kile Jozaama pu na-ɛ ge, pee wo taxɔɔ na ba bye leke wɛ?

¹⁸ Kile Kafila w'a li shɛ na:

«Piimu p'a tii ge,

pee bu shɔ waha nijɛhɛmɛ funɔ ni;

piimu jɛ Kile jɔ fyaara baa fɛɛ ni jurumupyii ge,

pee di bye dii wɛ?»*

¹⁹ Lee wuu na, Kile ya wu jɔdaan pye piimu mu kanhama ge, peefɛɛ pu pu munahaa ki le pu yaavɔɔ jɔmɛɛ fɔɔ wu keɛ ni, p'i daha kasaanjaa feni p'a byi.

5

Egilizii jahagbaa fɛɛ pu wo yeri yeri jomɔ

¹ Egilizi jahagbaa fɛɛ pii pu wa yee ninɛ ni ge, pee ni nɛ wa yu nime. Nɛ bɛ wu jɛ egilizi jahagbaa fɔɔ wa ba yee jɛ wɛ. Nɛ pye Kirisa wo kanhama pu sɛɛri, nɔɔɔ wemu bɛ w'a ma ge, di ba da wee bɛ ni.

² Kile ya wu yatɔɔgbaha kemu kaa le yi keɛ ni ge, yi hakili yaha kee na. Yi ganha ba lee pyi ba fanha kaa jɛ yi jɔnɔ ni wɛ, ga yi da li pyi yi wo daan na mu funɔ ni na bɛ ni Kile wo jɔdaan wu ni. Yi ganha ba li pyi ni wari lakuunɔ ni wɛ, ga yi da li pyi ni fungɔnsaanja ni.

³ Piimu kaa Kile ya le yi keɛ ni ge, yi ganha ba fanha pyi pee na wɛ, ga yi da doroo torogana na, pu jii na voro lemu feni ge.

⁴ Wee tuun wu ni Yatɔnahamaa Nunɔfɔɔ wu ba ba tuun wemu ni, yi na ba nɔɔɔ saanra jɔdɔnɔ ta lemu ya gyɛɛgi wɛ.

N'a daa fɛɛ pu wo yeri yeri jomɔ

⁵ Yee bɛ lɛvɛɛ, yee bɛ pu kuu jahagbaa fɛɛ pu mu. Yi bɛɛri p'a yiye tirige yiye mu yiye ɛ keree ni. Bani Kile Kafila w'a jo:

«Kile ya yogo kɔɔn tabaara fɛɛ na,

ga pii p'a puyɛ tirige ge,

na niime kaan pee mu.»*

* 4:18 Talɛɛ 11:31

* 5:5 Talɛɛ 3:34

⁶ Lee wuu na, yi yiyē tirige Kile wo fanha keŋe ke nōho ni, kōnhō wu ba yi yirige wu jidaan tuun ni.

⁷ Yi yi funyo cōnrōmō beeri le wu keŋe ni, bani wee w'a yi mara.

⁸ Yi kaseege ta yi gori yaha jii na, bani yi pen Shitaanni wu je ba cenri je we, na guuri, na jaari na yeree na yaaga shaa di joo.

⁹ Yi ganha bu sōo wu mu we, yi yi logoo waha n'a daa wu feni. Yi li ce na yi cebooloo Kiriceen pii pu wa caraga koŋo ke na ge, na pe kanhama pe shi wa pee be taa.

¹⁰ Yi bu ganha mu jeri, niime wu beeri fōo Kile we w'a yi yiri wu wo nōoro nixhōbaama wu kaa na Kirisa wo karijeege ki ni ge, weeye pyaa na ba yi keme yaa, na fanha kan yi mu keree beeri ni, kōnhō yi jōo di ja fa.

¹¹ Se je wee ni fo gbee. Amiina.

Pyēri fō mujuu

¹² Siliven w'a ne tege a ne le seme nifenhefenhene le ka na tun yi mu. Ne mu, ceborona jōome fōo wu je wii Kile koo li ni. N'a we seme we ka na tun yi mu, di samōhoro le yi ni, di li she yi na can na na we wu wa Kile wo niime we. Yi kori yaha wee ni!

¹³ Kile ya egilizi wemu jaha bulo Babiloni* ni ba yee je-ε ge, w'a yi shaari. Na ja Marika be ya yi shaari.

¹⁴ Yi beeri p'a yiyē shaari ceborogo fōo na ni taanjege ni, yee piimu beeri pu je Kirisa wuu ge.

Najije ki pye yi te ni.

* **5:13 Babiloni:** Kulo lemu Kile ya kyeege fēfēe li kakuuyo yi wuu na ge, Pyēri ya Orome kulo li taanna ni lee ni naha we verise we ni.

2 Pyeeri

Pyeeri ya seme shuun wo wemu ka ge

Jogɔ mu we seme we d'a tun we?

Li wa kanna egilizi nigin wa mu Pyeeri ya we seme we ka na tun we, ga Kiriceen pu beeri mu w'a wu tun (2 Pyeeri 1:1). W'a li she na wee wo canja jii l'a no li taxogɔ ni (2 Pyeeri 1:12-14).

We seme we kakana juɔ

Pyeeri ya bi karamogɔɔɔ kafinejuu pu wo kalaakuumɔ wu kaa logo, wemu p'a bi gaan n'a daa fee pu mu ge, lee wuu na w'a we seme we ka wu guri n'a daa fee pu funyɔ to can wa shizhaa na, w'a bi pu kalaa xo wemu ni ge. Lee ye le ninumɔ Zhude be ya pye (Zhude 5-16).

Seme wu kafila nugbɔyɔ

2 Pyeeri 1 Kalaa wemu y'a ta ge, yi pye jomehere fee wee kalaa wu shizhaa na.

2 Pyeeri 2 Funduuro temu w'a pye karamogɔɔɔ kafinejuu pu shizhaa na ge.

2 Pyeeri 3 Kirisa na guri ba nakaara baa.

Pyeeri fo mujuu

¹ Ne Simo Pyeeri we wu je Yesu Kirisa wo kapyebye, ni wu tudunmɔ ge, ne w'a we seme we tun yee mu, yee piimu p'a see see n'a daa wu ta ni we ni, wu Kile ni wu Shɔɔɔ Yesu Kirisa wo dii wu funɔ ni ge.

² Kile wu niime ni janihe kan jehe yi mu Kile ni wu Kafɔɔ Yesu wo je wu funɔ ni.

Kile w'a wu yiri na wu pa je wu Ja wu saanra ti ni

³ Keree kiimu beeri k'a yaa ni wu ni wu niifeere ti funɔ ni, wu bye Kile jii fyaara sipyii ge, Kile ya kee beeri kan wu mu wu sefere ti funɔ ni. Wemu w'a we yiri, na pa binne ni wu ni wuyee pyaa wo noɔɔ we ni wu saama pu na ge, w'a we pye we ya weefɔ ce.

⁴ Tee sefere te funɔ ni, Kile ya jomehere lo we mu kiimu ya jo fo xuuni ge. Lee na, jomehere kiimu w'a lo yee mu ge, yi bu kee ta yi na ja voro ke konɔ ke ni, lakuunɔ ya kemu fonho ge, na ja pye ni zo nigin ni ni Kile ye pyaa ni.

⁵ Lee wuu na yi la le yie ni xuuni, yi saama fara yi n'a daa wu na, yi Kile wo macɛɛ ki fara pee saama pu na.

⁶ Na ja maye na, yi lee fara Kile wo macɛɛ ki na, yi lowaa fara na ja maye na wu na, yi Kile jii fyaara fara lowaa li na.

⁷ Na pye jire ni ni n'a daa fee pu ni, yi lee fara Kile jii fyaara ti na. Yi taanyeege fara n'a daa fee pu wo jire ti na.

⁸ Kii keree kii bu da yi ni, na yi yaa xuuni, yi da bye saa fee ni kuduun baa fee wu Kafɔɔ Yesu Kirisa wo je wu ni we.

⁹ Ga kii keree kii bu wemu kuunɔ, weefɔ ya jaa xuuni we, w'a bye ba fyen je we. Kile ya wu jurumu wemu je laha wu na, na wu pye fefee ge, wu funɔ na wo lee na.

¹⁰ Lee wuu na ceborogo, yi jaha ya bulo, na yi yiri lemu na ge, yi lee pye baraga kaa. Yi ba lee pyi, yi da ga gurunɔ di do Kile koo li ni bada we.

¹¹ Lee funɲɔ ni Kilɛ da saanra ti wo kuɲɔɔ li mugi xuuni yi mu, saanra temu da ga xhɔ wɛ. Tee jɛ wù Kafɔɔ ni wù Shɔvɔɔ Yesu Kirisa wuuro te.

¹² Lee na, nɛ funɲɔ ki wa di da yi funɲɔ tun kii keree kii na tuun bɛɛri ni, ali na ta y'a ki cɛ xɔ bɛ. Can jomɔ pe p'a nɔ yee na ge, yee ya pye jomɛhɛɛ fɛɛ pu funɲɔ ni.

¹³ Ga na nɛ yaha ke jɛɲɛ ke na, nɛ li ta l'a saha nɛ w'a yi funɲɔ tun ni kii keree kii ni, kɔnhɔ y'i da jɛni.

¹⁴ Bani nɛ li cɛ jo nɛ foroduun w'a nɔ xɔ ke konɔ puga ke ni; wù Kafɔɔ Yesu Kirisa w'a na pye n'a lee cɛ.

¹⁵ Ga n'a da na se bɛɛri pye, kɔnhɔ na nigaraga na, yi funyɔ di da dun ni kii keree kii ni tuun bɛɛri ni.

Tudunmɔɔ p'a Kirisa wo nɔɔɔ wu ja

¹⁶ Wɛɛ ya ta wù Kafɔɔ Yesu Kirisa wo fanha ke ni wu ba wu kaa jo yi mu ni shizhiinmɛ fɛɛ wo giraya ni wɛ. Ga wɛɛ ya wu ja wù jɛni ki na, wu ni wu nɔɔɔ wu bɛɛri ni.

¹⁷ To Kilɛ nidɛɛngɛ ki jɛ wu fanha ke, ni wu nɔɔɔ wu ni. W'a pɛɛɲɛ ni nɔɔɔ taha Yesu Kirisa na, tuun wemu ni w'a jo ge na: «Nɛ jidaan ja wu jɛ we, wu kaa ya dan nɛ ni fo xuuni.»*

¹⁸ Wɛɛɛ pyaa ya lee mujuu le logo na yiri fugba we ni, tuun wemu ni wɛɛ di bye ni Yesu ni fɛfɛɛɛ bobonɔ ki na ge.

¹⁹ Kee keree kii bɛɛri ya li she wɛɛ na na can wu jɛ Kilɛ tudunmɔɔ pu wo jomɔ pe. Yi bu fungɔngɔ ta pee na, lee na bye kasaana. Bani pee jomɔ pe jɛ ba sokinna jɛ wɛ, wemu ya kpɛɛngɛ yeege nibiige ni yani jiga ki pa mugi, jɛmugunɔ wɔɔ li l'a jɛ jɛ yi zɔɔɔ pu na ge.

²⁰ Yi fɛnhɛ li cɛ na sipya wa shishiin ya Kilɛ Kafila wu wo kapaɲaa ki jomɔ cɛni wuyɛ ni wɛ.

²¹ Bani sipya wa shishiin ya ta w'a kapaɲaa jo ni wuyɛ pyaa fanha ni wɛ. Ga Kilɛ ya wu jomɔ pu kan sipyii mu ge, Fɛfɛɛɛ Munaa fanha ni p'a pu jo.

2

Karamɔɔ-kafinejuu keree

¹ Fo taashiinɛ ni, ba tudunmɔɔ kafinejuu ya ta sipyiire ti ni wɛ, mu karamɔɔ-kafinejuu da ba da yi bɛ jɛɲɛ ni. Kalaa we w'a sipyii waagi, na bɔɔngɔ nɔni pu na ge, pu na ba wee kaan yi mu. Kafɔɔ we w'a pu jɛɲɔ wolo ge, pu na ba wee kaa she, na bɔɔngɔ shan puyɛ jɛɲɔ ni tɔvuyo na.

² Sipyiiɛhɛmɛɛ na ba daha pu fɛni, na doroo pu jidaan torogaguunɔɔ bɛɛri na. Lee funɲɔ ni sipyii na ganha na can koo li mɛgɛ kyɛɛgi.

³ Na ta pu wo wari lakuunɔ funɲɔ ni pu da ba yi faanna ni pu namari jomɔ ni, na yi keɲɛ yaɲmuyɔ shuu yi na. Ga fo taatuunnɔ ni kiiri ya gbegele yaha na pu sige, bɔɔngɔ na ba nɔ pu na tɔvuyo na.

⁴ Mɛlɛkɛɛ piimu p'a jurumu pye ge, Kilɛ ya ta jɛɲɔ jaari pu na wɛ. Ga w'a pu wá Jahanɛmɛ nibiige ki wecogoyo yi ni, na pu nibɔyɔ mara yaha wà na kiiri wu cana ki sigɛe.

⁵ Kilɛ ya ta jɛɲɔ jaari taashiinɛ li bɛ wo konɔ ki na wɛ. Ga logbɔhɔ w'a taga wu jɛni fyaara baa sipyii pu kyɛɛgi kee konɔ ki bɛ na. A wu Nuxhun yɛ nigin jɛɲɔ wolo, wee wemu wu bi tiimɛ pu wo yɛɛɛ li pyi ge, na fara wu puga sheɛn gbarashuun wu na.

* 1:17 Macoo 3:17

⁶ W'a Sodamu ni Gómóori kulogoo ki be kyeege, na pu sorogo na pye shóonró. Sipyii piimu p'a ma, p'i je Kiriceen we ge, na pu pye naha sheshere pee mu.

⁷ Ga Lati we wu bi tii ge, w'a wee juṅṅ wolo. Wee bi kanha fo xuuni pii kakuubyii pii wo torogaguunó li funṅó ni.

⁸ Na ta wee ná we w'a tii ge, wee be nidenge ki bye pu te ni. Wu bi pu katiibaagaa kiimu jaa, na kiimu nuri ge, kee bi wu zósaama wu kana jiga beeri.

⁹ Lee beeri w'a li shee na Kafó na já Kile jii fyaara sipyii shó nówuuro na, na kakuubyii kemε yaha kanhama kaa na na kiiri wu cana sigee.

¹⁰ Pii p'a pu ceepuuro jidaan pyi na be ni pu fóonró keree la ni, na Kile wo sefeere ti fanri ge, pee wuu na ba golo. Pee karamogó-kafinejuu pii ya daa xuuni puyε na, na puyε kefe. Pu ya fyagi fugba sefeere ti zhehele na we.

¹¹ Na ta melekeee pii pu je ni baraga, ni fanha ni na toro pii sipyii pii taan ge, pee be ya jaagi shaan te sefeere te na we, p'i ya ti shehele Kafó naha taan we.

¹² Ga pee karamogóba pii ya foro fungongó baa yatoyó feni, yee yemu kasii juṅṅ ki je na yi co na gbo ge. Pu ya keree kiimu ce we, kee p'a fanri. Lee wuu na pu na ba gyeege puyε pyaa wo vónhó wu funṅó ni.

¹³ Bóongó ki da ba nó pu na pu wo kakuunó ki footonó. Shiige baara keree di dan pu ni tapyege ni sipyii jii na cana ni. Pu ba kalenge gbuu ni yi ni, p'a ganha na yee faanna, pu jeejaa la d'a wolo, na je be shiige.

¹⁴ Pu zóba p'a ji dádóro na, p'i ya dinni jurumu na we. Piimu fanha k'a cεre ge, na pee faanna na fuloo puyε na. Negbó di je pu ni, lanj sipyii pu wa pii.

¹⁵ Koo le l'a tii ge, p'a lee yaha na puyε piinje na taha Bózari ja Balamu wo koo le feni, wee wemu w'a só na kakuunó pye saraa feni ge.

¹⁶ Ga wu kaa ya jo lee kapyebaana le wuu na. Kafazhó w'a sipya mujuu jo, na wee Kile tudunmó we wo fungongó baara ti yerenε.

¹⁷ Pii sipyii pii je ba lóhó baa lobulowegee je we. Pu je ba nahaya je we, kafεgbóhó ya yemu lo ge. Nibiicogonó k'a gbegele na yaha pu naha na.

¹⁸ Pii p'a kiragi kiragi foro konahaṅa ki ni li sanha m-ε ge, pu ma pee faanna na luu ni kafilafεεεge ni. Lee wuu na pu ma ceepuuro wo shiige baara keree taga puyε tege.

¹⁹ Pu ma yu na pu da pee wolo bulooro ni, na ta lakuunó keree kii p'a byi ge, puyε pyaa di je kee wo buloo. Bani kaa lemu ba se taa ma na, m'a jeri lee wo bulo.

²⁰ Can na, sipyii piimu p'a ta shó konó ke wo nórómó keree kii na, wú Kafó ni wú Shóvóo Yesu Kirisa wo je funṅó ni ge, kee keree kii bu pefeε ta co sanha, na se ta pu na, pu taxogó keree na ba waha na toro taashiine li taan.

²¹ Pu ma Kile wo tiime koro li ce, ga Kile wo jómehεe kii p'a she pu na ge, p'a kee yaha. Lee funṅó ni li bi póró pu mu, pu ganha tiime koro li ce be we.

²² Nime, le l'a nó pu na ge, lee ya li shee na can wu je kii talenje kiiri: «Ponó l'a kuri li tóguro ti feni,» ni «P'a shaazhó wu wuu, a wu guri she jé jóróyo ni.»

3

Kafó Yesu wo paduun wu keree

¹ Na taanjiineε, ne seme shuun wo w'a we na wu tun yee mu. Ne yee funṅó tun keree kii na pii semeε shuun we ni, kónhó y'i fungongó nizaanṅa ta.

² Jomó pemu Kile wo fefeere tudunmó p'a jo toro yi mu ge, ni wú Kafó, ni wú Shóvóo wu wo tudunmó p'a wu tuduro teke jo yi mu ge, yi yi fungonyó yaha yee na.

³ Ləkε y'a yaa na fεnhε cε ge, lee li wa mε. Taaxɔɔ li ni lawuu fεε pii na ba ba piimu lawuu w'a pe ge. Pu na ba jaari na bε ni puyε pyaa wo lakuunɔ ke ni.

⁴ Pu na ba yu: «Yesu ya jomεε lemu lɔ yee mu na wu da ba ge, mii w'i jε wε? Wεε sefεlεε p'a xu, ga keree ki bεeri di jε ki siime na ba konɔ k'a jɔ kɔn wε.»

⁵ Pu ya go p'i le cε yaha pu funyɔ ni wε, na: Kile w'a fugba ni jine yaa fo taashiine ni. Wu jɔ jomɔ funɔɔ ni Kile ya jine yereɔε lɔhɔ ni, na ki yaa ni lɔhɔ ni.

⁶ Lɔhɔ ni bε sanha Kile ya taashiine li wo konɔ ke ni ki funɔɔ yanmuyɔ bεeri kyεegi, logbɔhɔ ki tuun wu ni.

⁷ Ga pee jɔ jomɔ pe ninomɔ pu wa nijaa wo fugba we ni jine ke bε keme yaha, na Kile jii fyaara baa sipyii pu wo kiiri we, ni pu gyεegi wu cana sigeε. Kee cana ke, na na ba fugba we, ni jine ki bε sorogo.

⁸ Ga, na taanjiineε, kaa nigin wa wà, y'a yaa na lee cε, lee li wa mε. Cana jii nigin jε Kafɔɔ naha taaan ba yee kabɔfonɔ nigin (1.000) jε wε, yee kabɔfonɔ nigin (1.000) bε di jε wu naha taaan ba cana jii nigin jε wε.

⁹ Pii wa yu na Kafɔɔ ya go wu wu jomεε li koo jaari wε, na w'a mɔ toro. Lee bε wε! Kile ya luu gbo yee taaan. Wu la jε wa shishiin bε wu kyεegi wε; wu funɔɔ ki jε sipyii pu bεeri di daajeɔε jo pu jurumu wu na, p'i ba Kile mu.

¹⁰ Kafɔɔ cabaɔa, kee na ba sipyii pu fo ba nagaa ya sipya foni wε. Kee cana ki na, fugba we na ba doro ni tunmɔ nigbɔ ni, na na ba wu funɔɔ yanmuyɔ yi bεeri sorogo fεfεε, jine ke ni ki yanmuyɔ bεeri na ba sorogo.

¹¹ Wee tuun wu ni, na ye yanmuyɔ ye yaha yi na da ba ja le jagana le na, yee torogana l'a yaa na tii, y'i la fara yi Kile jii fyaara ti na.

¹² Kafɔɔ cabaɔa ke, yi ki sige, yi la le yiye ni, k'i wεri nɔ. Kee cana ke, na na ba fugba wu sorogo. Yanmuyɔ yi bεeri na ba ja na xhɔ.

¹³ Kile ya jine nivonɔ ni fugba nivomɔ wemu jomεε lɔ wεε mu ge, wu na ba daa yee na. Wee xuu we ni, keree ki bεeri na ba byi Kile wo tiime pu funɔɔ ni.

¹⁴ Lee wuu na na taanjiineε, na yi yaha yi na kee cana ke sigeε, y'a yaa na la le yiye ni wu ba yi ta fεfεε, jaagi baa, y'i bye janine na ni wu ni.

¹⁵ Y'a yaa na li cε na Kile na luu gbo yee taaan, lee ni yee wo juwuuro t'a foro. Yee ninuyɔ wu ceborona, wu taanjii Pɔli bε ya jo yi mu. Kile ya fungɔngɔ fεεε temu kan wu mu ge, tee fanha ni w'a yi jo.

¹⁶ Yee w'a gani wu semεε pu bεeri ni, pe jomɔ pe shizhaa na. Tεye ya wa wà wu semεε pu ni, yemu kɔri cεmε p'a pεn ge. Ga pii pu jε fungɔngɔ fεεε baa, pu jεrimε bε di ya pεn wε, pee wa yee tεye yi wo jomɔ pu kɔri jεri. Mu shiin pu wa Kile Kafila wu wo jomɔ pa bε jεri. Na pu yaha lee na, puyε pu wa gyεegi.

¹⁷ Na taanjiineε, nε kunni wa yi funɔɔ to, yi kaseεge yaha yiye na, konhɔ pu ganha bu yi ta ni pu piinne jomɔ pe ni, p'i yi laha yi tayerege nizaana ke ni wε.

¹⁸ Ga, yi la le yi da se naha na wu Kafɔɔ ni wu Shɔvɔɔ Yesu Kirisa wo niime we, ni wu macεɔε ke ni. Nɔɔɔ wu taha wee na na lɔ nime na fo gbee. Amiina.

1 Yohana

Yohana ya sɛmɛ nizhiimɛ wemu ka ge

Jɔgɔ wu jɛ Yohana wɛ?

Tudunmɔɔ Yohana w'a we sɛmɛ we ka. Wee ninumɔ w'a Yohana wo Kile Jozaama pu wo sɛmɛ wu be ka, ni Yohana wo sɛmɛ nizhiimɛ we, ni shuun wo we, ni taanri wo we, ni Kashɛɛ Kitabu wu be.

Yohana ya ta wu mɛgɛ ka pii sɛmɛɛ taanri we na wɛ. W'a wuyɛ pyi na «egilizi nɔhɔlɛ».

Yohana ya ta we sɛmɛ we ka egilizi nigin mɛgɛ na wɛ, ga Azi fiige ki egilizii pu mu w'a wu tun. Yohana bi kapyɛnɛɛ pyi wu wo cana jii li xɔduun wu ni Efese kulo le, ni li kabanugo kuloo ki ni. Wee xuu we nijaa wo wu jɛ Turuki fiige ki ninɛ ki ni.

We sɛmɛ we kakana jɔnɔ

Wuyɛ mɛgɛ Kile Kafila yɛɛ li jɛ we sɛmɛ we. Kafila jɔgbɔyɔ taanri wu jɛ wu ni:

1 N'a daa fɛɛ ya yaa na taha can koro li feni, na pu n'a daa wu taha Yesu na.

2 Yi taan ni yiyɛ ni, yi da jaari kpɛɛngɛ ni.

3 Yi da yiyɛ kaseri karamɔgɔ-kafinejuu pii na.

Sɛmɛ wu kafila jɔgbɔyɔ

1 Yohana 1:1–2:17 Na jaari kpɛɛngɛ ni.

1 Yohana 2:18-29 Jɔgɔ wu jɛ Kirisa wo pɛn wu wɛ?

1 Yohana 3–4 Taanɛɛgɛ keree.

1 Yohana 5:1-12 Sɛɛɛɛ p'a yemu jo Yesu shizhaa na ge.

1 Yohana 5:13-21 Nii sicuumɔ tadanja nakaara baa wogo.

Nii sicuumɔ nixhɔbaama jomɔ

1 Wemu wu jɛ jii sicuumɔ jomɔ pu ge, wee wo keree wɛɛ wa gani yi mu, wemu w'a bye wà yani konɔ ki yaa ge. Wɛɛ ya wu jomɔ pu logo, na wu ja wù jii ki na. Wɛɛ ya wu sɛɛri xuuni, a wù keye bɛ di gbɔn wu na.

2 Pee jii sicuumɔ p'a puyɛ shɛ, wɛɛ ya pu ja, na pu sɛɛri keree pye. Nii sicuumɔ nixhɔbaama pe pu bye Kile taan na puyɛ shɛ wù na ge, pee kaa w'à yu yi mu.

3 W'à lemu ja, na lemu logo ge, lee w'à yu yi mu, kɔnhɔ yi bɛ di jé wù wo kariɛɛgɛ ki ni. Wɛɛ kunni wa jé To Kile ni wu Ja Yesu Kirisa wo kariɛɛgɛ ki ni.

4 Wɛɛ ya kii keree kii ka na ki tun yi mu, kɔnhɔ wù fundanga ki jɔ di fa.

Kile jɛ kpɛɛngɛ; w'à jaari kee ni

5 W'à jomɔ pemu logo Yesu Kirisa mu di jo yi mu ge, pee pu wa pe na Kile jɛ kpɛɛngɛ, nibiige yafin wa wu ni wɛ.

6 Wù bu jo na Kile wo kariɛɛgɛ ki ni wù jɛ, na ta wù jaari gbee nibiige ni, kafineyɛ w'à yu, wù jɛ can jɔnɔ ni wɛ.

7 Ga wù ba jaari kpɛɛngɛ ni, ma na jo ba Kile wa kpɛɛngɛ ni mɛ wɛ, wee tuun wu ni w'à pye wù yɛ karijii, wu Ja Yesu wu shishan pu na wù pye fɛɛfɛɛ na wù jurumu wu bɛɛri laha wù na.

Wù wù tɔgɔ wolo jurumu ni fɛɛfɛɛ

8 Wù bu jo na wù ya jurumu pyi wε, wuyε w'a biinne can jε wù funyo ni wε.

9 Ga wù bu yere wù jurumu wu na, Kile ya tii na jε jomεε fɔɔ. Lee funyo ni wu na wù jurumu wu yafa wù mu. W'à kakuunɔɔ tuuyo yemu beeri pye ge, wu na wù pye fεεfεε na yeege kee beeri ni.

10 Wù bu jo na wù ya ta na jurumu pyi wε, w'à Kile pye kafinejo, wu jomɔ jε wù funyo ni wε.

2

Kirisa jε wèe tεγεvɔɔ

1 Na nagoo, n'a da kii keree kii ka di ki tun yi mu, kɔnhɔ yi ganha ba jurumu pyi wε. Ga wa bu jurumu pye, Tεγεvɔɔ wa wù mu wù To Kile wu kabanugo, wee jε Yesu Kirisa, wee wemu w'a tii ge.

2 W'a pye wèe jurumu wu wo footɔɔ. Wèe wo wu ye be wε, ga kɔnɔ ke beeri wo jurumu foo w'a tɔ.

W'à yaa na Kile wo jomεhεε ki co

3 Wù bu Kile jomεhεε ki co, wù na li cε lee na na w'à wu cε.

4 Wa ba yu na wee ya Kile cε, na ta wu ya wu jomεhεε conɔ wε. Weefɔɔ jε kafinejo, can jε wu funyo ni wε.

5 Ga wemu w'a wu kafila wu conɔ ge, Kile wo taanjεεge ke nivanja ki wa weefɔɔ funyo ni see na. Lee na w'à li ceni na wèe jε wu karijεεge ki ni.

6 Wemu w'a yu na wee jε Kirisa wo karijεεge ki ni ge, weefɔɔ ya yaa w'a jaari ba Kirisa ye pyaa ya jaari wε.

Karijεεge jomεε nivonɔ keree

7 Na jimεε, di wa ta karijεεge jomεεfonɔ ka na tun yi mu wε, ga jomεε nilεε li wa, y'a lemu ta fo yi n'a daa wu jɔ kɔnduun wu ni ge. Y'a jomɔ pemu logo xɔ ge, pee pu wa lee jomεε nilεε le.

8 Ga lee be na, le n'a ka na tun yi mu ge, lee jε ba jomεεfonɔ jε wε. Li can w'a ja Yesu Kirisa wo torogana li funyo ni, na jaa yee be wo torogana li funyo ni. Bani womɔ keree kii nidorogo ki wa, kpεεnge can wogo ki wa jɔ na xɔ.

9 We w'a yu na kpεεnge ki ni wee jε, na makɔnɔ yaha wu ni wu ceboro tε ni ge, womɔ ni weefɔɔ jε sanha.

10 Wemu ceboro kaa l'a dan wu ni ge, weefɔɔ wu jε kpεεnge ki ni. Na wu yaha kpεεnge ki ni, kaa la shishiin da ga já wu pye wu watii jɔnɔ kyεεgi wε.

11 Ga we w'a wu ceboro kɔ ge, womɔ ni weefɔɔ jε, womɔ ni w'a jaari. Wu ya wu tashεge cε wε, bani womɔ p'a wu pye fyen.

Yi ganha bu yi naha le ke kɔnɔ ke yarɔmuyɔ ni we

12 Na nagoo, n'a we sεmε we tunni yi mu, bani yi jurumu w'a yafa yi mu Yesu wo mεge ki gbɔɔɔ ni.

13 Nɔhɔlεε, n'a we sεmε we tunni yi mu, bani we wu wa wà na ta kɔnɔ sanha jɔ kɔn wε ge, y'a wee cε. Lεvεε, n'a we sεmε we tunni yi mu, bani y'a se ta Shitaanni na. Na nagoo, n'a we sεmε we tun yi mu, bani y'a To Kile cε.

14 Nɔhɔlεε, n'a we sεmε we tun yi mu, bani we wu jε wà na ta kɔnɔ sanha jɔ kɔn wε ge, y'a wee cε. Lεvεε, n'a we sεmε we tun yi mu, bani yi fanha k'a jεhε, Kile jomɔ p'a kori yaha yi funyo ni, y'a se ta Shitaanni na.

15 Yi ganha bu kɔnɔ yaha ki taan yi mu wε, yi ganha bu yi naha le kɔnɔ yaaga ke ka nigin be ni wε. Kɔnɔ bu daan wemu mu, To Kile taanjεεge jε weefɔɔ funyo ni bada wε.

16 Bani keree kii beeri ki je konjo ke ni ge: ceepuuro lakuunjo jidaan keree, ni konjo yanmuyɔ wo jereen, ni konjo wo maye she keree, lee la shishiin wa foro To Kile ni we fo konjo.

17 Konjo kunni wa doro ni ki jidaan wu be, ga we w'a Kile jidaan pyi ge, wee na ba gori yaha jii na gbee.

W'à wuye kaseri Kirisa wo peen pu na

18 Na nagoo, konjo ki taaxɔɔ l'a teenje. Y'a yi logo na Kirisa wo Pen wu da ba ba. Wa nime, Kirisa wo peen nijehemee wa puye shee na xɔ. Lee na w'à li ce na konjo ki taaxɔɔ l'a teenje.

19 Wèe wo karijege ki ni p'a foro, ga pu bi ta pye ni wèe ni nigin can can na we. Pu da bi sii pye ni wèe ni nigin, pu bi da gori wèe ni. Ga pu voro w'a li shee na pee bye ni wèe ni fungonnyɔ na bada we.

20 Ga yee wa ba pee je we, bani Fefere Munaa fanha ni yee ya sindirine ta, konho y'i can wu ce.

21 Ne ta seme wu tun yi mu yi can cebaara na we. Ga n'a wu tun yi mu bani y'a can ce, na noho li ce sanha na kafinege ka shishiin ya foro can ni we.

22 Jɔgɔ wu je kafinejo we? Wemu w'a go na Yesu je Kirisa we, konjo Shɔvɔɔ we-e ge, weefɔɔ wi. Weefɔɔ wu je Kirisa wo Pen we. W'a zhege To Kile ni wu Ja wu ni.

23 Wemu w'a she Jafɔɔ wu ni ge, weefɔɔ ya she Tofɔɔ wu be ni. Wemu w'a sɔɔ Jafɔɔ wu na ge, weefɔɔ ya sɔɔ Tofɔɔ wu be na.

24 W'à yi kalaa jomɔ pemu ni fo yi n'a daa wu jɔkɔɔnɔ ti ni ge, yi la le yiye ni pee di gori yi funyɔ ni. Lee bu bye, yi be na gori yaha Jafɔɔ we, ni Tofɔɔ wu wo karijege ki ni.

25 Kirisa ya jomee lo na wu na ba leke kan wu mu ge, lee li wa jii sicuumo nixhobaama.

26 Pii p'a giin pii yi juyɔ kyeege ge, pee wuu na n'a ye ka, na yi tun yi mu.

27 Yee kunni, Yesu ya Fefere Munaa kan yee mu, lee wa kori yee funyɔ ni, sipya wa shishiin kajɔɔ wa nige yi na na w'a yi kalaa we. Fefere Munaa li wa yi kalaa keree beeri ni, li kalaa wu wa can, kafineye wa wu ni bada we. Lee wuu na yi Fefere Munaa li wo kalaa wu co, y'i gori yaha Kirisa wo karijege ki ni.

28 Na nagoo, yi kori yaha Kirisa wo karijege ki ni, konho wu ba wuye she, wu lowagaa wuu di da, wu ganha da ba zhiige wu jaha taan wu cabaŋa na we.

29 Y'a li ce na Kirisa ya tii, lee wuu na w'à yaa na li ce na sipyaa sipya wa tiime keree pyi ge, Kile pya wu je weefɔɔ.

3

Kile nagoo

1 Wèe kaa ya dan To Kile ni fo xuuni, fo w'a wèe pye wu nagoo. Can wu je wii, wèe ya pye wu nagoo. Konjo sipyii ya ta Kile ce we, lee l'a pu pye pu ya ce nago Kile nagoo wèe je we.

2 Na taanjii, nime wu je Kile nagoo. Wu na ba bye lemu ge, lee wa sanha zhe we. Ga w'à li ce na Yesu Kirisa ba wuye she, wu na ba bye ba wu je we, bani wu na ba wu keme ja ba wu je we.

3 Kee tadanja ki wa sipya wemu beeri mu Yesu Kirisa na ge, weefɔɔ na wuye pye fefere ba Kirisa je me fefere we.

4 Sipyaa sipya w'a jurumu pyi ge, Kile wo saliya wu m'a gyεεgi. Bani na jurumu pye, lee kori jε Kile wo saliya wu m'a kyεεgi.

5 Y'a li cε na Yesu ya pa wu ba jurumu laha sipyii na. Jurumu wa shishiin bye wu na wε.

6 Sipyaa sipya w'a kori yaha wu karijεεge ki ni ge, weefɔɔ ya gbara wu kori yaha jurumu ni wε. Ga wemu w'a kori yaha na jurumu pyi ge, weefɔɔ ya wu ja wε, ali wu ya wu cε bε wε.

7 Na nɔhɔpiire, wa shishiin ganha bu yi piinjε wε. We w'a tiime keree pyi ge, weefɔɔ nidiige ki wa, ma na jo ba Yesu Kirisa yε pyaa ya tii tiigana lemu na wε.

8 Wemu bu gori yaha na jurumu pyi, Shitaanni ni weefɔɔ ya foro, bani Shitaanni w'a jurumu pyi na lɔ fo taashiine li ni. Lee wuu na Kile Ja w'a pa, kɔnhɔ wu Shitaanni wo kapyege ki kyεεgi.

9 Sipyaa sipya wu jε Kile wo pya wa ge, wee ya gbara wu kori yaha jurumu ni wε, bani Kile wo sefεεε ti ma bye wu ni. Lee wuu na wu da já gori yaha jurumu ni wε, bani Kile wo pya wu jε wii.

10 Le na Kile nagoo ni Shitaanni nagoo ya jeni na wo puyε ni: Wemu ya tiime keree pyi wε, wee ya foro Kile ni wε, wemu bε ceboro kaa ya taan wu mu wε, wee bε wε.

W'à yaa na taan ni wùye ni

11 Jomɔ pe y'a logo fo taashiine li ni ge, pee pu wa pe: W'à yaa na taan ni wùye ni.

12 Wù ganha bu bye Kayen shi wε, Shitaanni ni wee ya foro, w'a wu cuun gbo. Naha na w'a wu gbo wε? Bani wuyε pyaa kapyege ki bi kolo, na ta cuunvɔɔ wu wo kapyege di bi tii.

13 Na cebooloo, kɔɔɔ sipyii bu yi kɔ, lee ganha bu yi fo wε.

14 W'à li cε na w'à foro xu ni na jé jii sicuumɔ ni, bani wù cebooloo pu kaa ya dan wù ni. Wemu wu jε wu cebooloo kaa ya dan wu ni-i ge, wee ya kori yaha xu ni.

15 Sipyaa sipya w'a wu ceboro kɔ ge, wee jε sipyii gbovɔɔ. Y'a li cε na jii sicuumɔ nixhɔbaama wa goroo sipyii gbovɔɔ wa shishiin funjɔ ni bada wε.

16 Le na w'à taanjεεge ceni, bani Yesu Kirisa ya wu munaa kan, kɔnhɔ wu wèe jɔɔɔ wolo. Wèe bε ya yaa na wù munahaa kan wù cebooloo wuu na.

17 Ke kɔɔ ke naafuu jε wemu mu ge, weefɔɔ bu wu ceboro funmɔ wo ja, na bye wu ya jɔɔ jaari wu na wε, dii Kile tanjεεge di da já bye weefɔɔ funjɔ ni wε?

18 Na nɔhɔpiire, wù taanjεεge ganha da bye jɔεεkɔɔnyɔ, ni jɔtanga jomɔ yε wε, ga wù kapyege k'a yaa na li shεε na can wu jε wù taanjεεge ke.

Wù wù logoo waha, wù fulo Kile na

19 Wù ba lee pyi, lee na wù da ba li cε na wù jε can wu wuu. Wù na já wù hakilee pu tenjε Kile naha taan.

20 Ali wù zɔɔɔ pu jεhe ba wù jaagi bε, wù na já wù hakilee pu tenjε, bani Kile ya keree bεeri cε, wu d'a pele bε wèe zɔɔɔ pu na.

21 Na taanjii, wèe zɔɔɔ pu bu bye pu ya já wèe jaagi nige wε, lee ya li shεε na wèe ya lowagaa ta, na fulo Kile na.

22 Wù bu yaaga bεeri jεeri wu mu, wù na kee ta, bani w'à wu jɔmεε conɔ, na wu jidaan keree pyi.

23 Wu jɔmεεjuu li le, na wèe pu dà wu Ja Yesu Kirisa mεge ki na, wù daan ni wùye ni, ba w'a yi jo wù mu wε.

24 Wemu w'a wu jomεε coni ge, weefɔɔ ya jé Kile wo karijεεge ki ni, a Kile be di bye ni weefɔɔ ni karijεεge ni. Kile ya wu Munaa li kan wée mu, lee na wée ya li ce na Kile je ni wée ni karijεεge ni.

4

Kile Munaa ni kafinejo munaa

1 Ayiwa, na taanyiinεε yi ganha ba daa munahaa beeri kafila na wε, ga yi fenhe ki suguri ki bi foro Kile ni, bani kafinejuu piimu p'a puyε pyi Kile tudunmɔɔ ge, pee nijehεmεε ya foro koɔ na.

2 Le na yi da ba Kile Munaa ce: Munaa lemu l'a sɔɔ li na na sipya ye pyaa Yesu Kirisa ya pa bye ge, lee l'a foro Kile ni.

3 Ga munaa lemu ya ta sɔɔ yee na Kirisa shizhaa na-ε ge, lee ya foro Kile ni wε, lee je Yesu Kirisa wo Pen wu wuu le. Y'a yi logo xɔ na wu na ba ba koɔ ke na. Ga nime, wuyε pyaa be wa na xɔ koɔ ki na.

4 Na nɔhɔpiire, yee kunni je Kile wuu, lee wuu na yee ya se ta pee kafinejuu pu na. Bani Kile Munaa le li wa yee funyɔ ni ge, lee ya ye koɔ sipyii pu wuu li na.

5 Pee kafinejuu pii je ke koɔ ke wuu. Lee wuu na pu kafila wu jaha ya tii ke koɔ ke yanmuyo ye ye shizhaa na, a ke koɔ ke sipyii di ganha na pu jomɔ nuri.

6 Ga wée kunni je Kile wuu. Sipya sipya w'a Kile ce ge, weefɔɔ na da wée jomɔ pu nuri. Ga sipya wemu je Kile wo wε, weefɔɔ ya wée jomɔ pu nuri wε. Ayiwa, lee na y'a da can Munaa li wo sipyii pu ce na shɔnri kafinejo munaa li wo sipyii pu ni.

Kile ya wu keree beeri pyi ni taanyεεge ni

7 Ayiwa, na taanyiinεε, wù taan ni wùye ni, bani Kile ni taanyεεge ya foro. See see taanyεεge je sipya wemu funɔɔ ni ge, wee wu je Kile pya. Wee w'a Kile ce.

8 See see taanyεεge je sipya wemu funɔɔ ni wε, wee ya Kile ce wε, bani ma bu jo Kile, m'a jo taanyεεge.

9 To Kile ya wu taanyεεge ki she shegana lemu na ge, lee li wa mε. W'a wu Ja nigin pe wu tun na pa koɔ na, kɔnhɔ wu jɔ sicuumɔ kan wée mu.

10 Lemu l'a Kile wo taanyεεge ki sheε wù na ge, lee li wa mε: Li wa nago wée yiri taanyεεge k'a fenhe yiri na jaha tii Kile na-ε de! Ga wée p'a fenhe taan Kile mu, a wu wu Ja nigin pe wu kan na pye saraga, kɔnhɔ wù jurumu wu yafa wù mu wee gbɔɔɔ ni.

11 Ayiwa, na taanyiinεε, ba ni wée kaa ya taan fo xuuni Kile mu lee taangana li na, wée be ya yaa na taan ni wùye ni de!

12 Sipya wa shishiin sanha Kile ja ja wε. Ga taanyεεge bu bye wée te ni, wée ni Kile na bye karijεεge ni. Wu taanyεεge ki be na ganha na bele wù funyɔ ni, fo na ba wù zɔɔɔ pu jɔ.

13 To Kile ya wu Munaa li kan wée mu, lee na wée ya li ce na jo wée wa ni wu ni karijεεge ni, wu be di je ni wù ni karijεεge ni.

14 Wéeye pyaa ya wu ja jii na, lee funɔɔ ni, na yi yu be na Kile ya wu Ja wu tun na pa koɔ na, kɔnhɔ wu ba koɔ sipyii shɔ.

15 Sipya sipya w'a sɔɔ li na na Kile Ja wu je Yesu ge, Kile na gori yaha ni weefɔɔ ni karijεεge ni, weefɔɔ be na gori yaha ni Kile ni karijεεge ni.

16 Wée kaa ya dan Kile ni taangana lemu na ge, wée ya lee ce, na dà be li na.

Bani ma bu jo Kile, m'a jo taanɲeeɛ. Wemu w'a kori yaha taanɲeeɛ na ge, wee w'a kori yaha ni Kile ni kariɲeeɛ ni, a Kile be di gori yaha ni weefɔɔ ni kariɲeeɛ ni.

¹⁷ Kile wo taanɲeeɛ ki ba beɛ wu funyo ni, fo na ba wu zolɔɔ pu ɲi, wee tuun wu ni canja kemu Kile da ba kiiri wu kon ge, fyaara ta shishiin da ba bye wu ni kee canja we. Bani ba Yesu Kirisa ɲe we, mu wee be wo naarigana li wa konjo puga ni.

¹⁸ Taanɲeeɛ ɲe sipya wemu zo ni ge, weefɔɔ ya fyagi we. See see taanɲeeɛ ya fyaara beeri kori, bani sipya ya kakuuyo yemu pyi ge, yee wo jaagi kanhama pu ma wu pye wu na fyagi. Lee wuu na, sipya wemu w'a fyagi ge, weefɔɔ zo wu beeri ya ɲi see see taanɲeeɛ na we.

¹⁹ Wee kaa l'a fenhe taan To Kile mu, lee wuu na wu kaa ya dan wee be ni.

²⁰ Wa bu jo na Kile kaa ya dan wee ni, na ta wu ceboro makonjo di ɲe wu funjo ni, weefɔɔ ɲe kafinejo. Bani ma ceboro wemu mu ya ɲaa ɲiga beeri ge, wee kaa bye li ya dan mu ni we, Kile wemu wu ɲe mu ya wee ɲaa-i ge, dii wee kaa di da ja da dan ma ni we?

²¹ Yesu Kirisa ye pyaa be yeɛe ya le ɲomeɛ le jo wee mu na sipyaa sipya w'a jo na Kile kaa ya dan ma ni ge, ma cebooloo pu be kaa ya yaa na dan ma ni.

5

Sipya ya yaa na sɔɔ Kile wo nijoyo yi na

¹ Sipyaa sipya w'a da li na na Shɔvɔɔ wu ɲe Yesu ge, weefɔɔ ɲe Kile wo pya. Tofɔɔ kaa ba dan ma ni, wu nagoo be kaa ya yaa na dan ma ni.

² To Kile kaa ba dan wee ni, a wu ganha na wu ɲomeɛjogoo ki be con, lee na wee da li ce na wu nagoo pu kaa ya dan wee ni.

³ Wu bu jo na Kile ya dan wu ni, w'a yaa na wu ɲomeheɛ ki con. Wu ɲomeheɛ ki ya yaa ki pye wu mu tuguro we.

⁴ Bani piimu beeri pu ɲe Kile wo nagoo pu ge, pee beeri ya se ta ke konjo ke na. N'a daa wemu wu wa wee mu ge, wee w'a wee pye wee ya ja na se taa ke konjo ke na.

⁵ Sipyaa sipya w'a da li na na Kile Ja wu ɲe Yesu ge, ni wee wa ye be we, jɔgo wu da ja se ta ke konjo ke na we?

⁶ Yesu Kirisa ya pa konjo na lɔho ni shishan baraga ni. Wu ya ta da lɔho wo batizeli wu ye na-e de! Ga, w'a wu shishan be kan p'a wo, na xhu. Kile Munaa li wa lee wo seeri, bani lee l'a can wu shee sipyii pu na.

⁷ Lee funjo ni, seereɛ taanri wu ɲe wa na li shee sipyii pu na na Kile Ja wu ɲe Yesu.

⁸ Pee seereɛ taanri wu ɲe: Kile Munaa ya can wu shee; lɔho ni shishan, yee be di wu shee. Ayiwa, yee taanri we ya be ɲomeɛ na Yesu shizhaa na.

⁹ Sipyii ya yemu yu ge, wee ya sɔɔ yee na, na ta yemu Kile ya yu ge, yee d'a ye na kanha sipyii wo nijoyo yi na. Kile ye pyaa k'a fiin jo wu Ja wu shizhaa na.

¹⁰ Sipya beeri w'a da Kile Ja wu na ge, weefɔɔ ya sɔɔ li na wu funjo ni na kii keree kii ɲe can. Sipya wemu ya da Kile wo nijoyo yi na we, weefɔɔ ya Kile yaha ba kafinejo ɲe we. Bani wufɔɔ ya ta da Kile wo nijoyo yi na wu Ja wu shizhaa na we.

¹¹ Yemu Kile ya jo wee mu ge, yee yi wa me na Kile ya ɲi sicuumo nixhobaama kan wee mu. Pee ɲi sicuumo pe ya daa wu Ja wu gbɔɔɔ ni.

¹² Ayiwa, wee Ja wu ƚɛ sipya wemu mu ge, ƚii sicuumɔ pu wa weefɔɔ mu. Kile Ja wu ƚɛ wemu mu wɛ, ƚii sicuumɔ ƚɛ weefɔɔ mu bada wɛ.

Tadarja kemu ki wa n'a daa fɛɛ pu mu ge

¹³ Ayiwa, yee piimu p'a dɔ Kile Ja wu na ge, nɛ we sɛmɛ we tun yi mu, kɔnhɔ y'i li cɛ na yee ya ƚii sicuumɔ nixhɔbaama pu ta na xɔ.

¹⁴ Ayiwa, lowaa lemu wa wɛɛ mu Kile ƚaha tɔan ge, lee li wa le: Wɛɛ bu yaaga ka ƚɛɛri wu mu na saha ni wu ƚidaan ni, wu na wɛɛ ƚɛɛɛɛ ki logo.

¹⁵ Wù bi ta w'à li cɛ na w'a wù ƚɛɛɛɛ nuri, wɛɛ ya li cɛ na yaaga bɛɛri wɛɛ ya ƚɛɛri wu mu ge, wɛɛ ya kee ta xɔ.

¹⁶ Jurumu wemu wu ƚɛ wu da ƚá sipya munaa kyɛɛɛɛ ƚiga na-ɛ ge, ma ceboro bu wee jurumu wa pye, Kile ƚɛɛri wu mu kɔnhɔ Kile di ƚii sicuumɔ kan wu mu. Piimu wo jurumu wu ƚɛ wu da ƚá pu munahaa kyɛɛɛɛ ƚiga na-ɛ ge, pee yɛ kaa di wa byi. Ga jurumu wa ƚɛ wà wemu na ƚá sipya munaa kyɛɛɛɛ ƚiga na ge, di wa go yi Kile ƚɛɛri wee wa wuu na wɛ.

¹⁷ Tiiɔara bɛɛri ti ƚɛ jurumu, can wu ƚɛ wii. Ga jurumu wa ƚɛ wà wee wa da ƚá sipya munaa kyɛɛɛɛ ƚiga na wɛ.

¹⁸ Wɛɛ ya li cɛ na jo sipya bɛɛri wu ƚɛ Kile wo pya wa ge, weefɔɔ ya goroo gbee jurumu na na byi wɛ. Bani Kile Ja wu ma wufɔɔ mara, lee wuu na Shitaanni da ƚá se ta wu na wɛ.

¹⁹ Wɛɛ ya li cɛ na jo wɛɛ ƚɛ Kile wo nagoo, ga kɔɔ ke sipyii di ƚɛ Shitaanni wo fanha ke nɔhɔ ni.

²⁰ Ga wɛɛ ya li cɛ bɛ na jo Kile Ja w'a pa, na ba fungɔngɔ fɛɛɛɛ kan wɛɛ mu, kɔnhɔ wɛɛ di see see Kile wuyɛ pyaa tii cɛ. Wɛɛ na ƚɛ Kile Ja wu kari ƚɛɛɛɛ ki ni, lee ya wɛɛ pye see see Kile wuyɛ pyaa wuu. Wee Ja we wu ƚɛ see see Kile wuyɛ pyaa, ni ƚii sicuumɔ nixhɔbaama.

²¹ Ayiwa na nɔhɔpiire, y'a yiyɛ kasɛri yaperɛgaanra na!

2 Yohana

Yohana ya sɛmɛ shuun wo wemu ka ge

Jɔgɔ mu we sɛmɛ we d'a tun wɛ?

«Cee wemu jaha k'a bulo ge, wee ni wu nagoo» na tudunmɔɔ Yohana ya we sɛmɛ we jaha tii. Lee kɔri jɛ Egilizi wa ni wu n'a daa fɛɛ.

We sɛmɛ we kakana jɔɔ

Yohana ya Egilizi wu luu waha na pu kori yaha can wu ni, pu da jaari taanɔɔge ni, pu da puyɛ kasɛri karamɔgɔ-kafinejuu pu na.

Sɛmɛ wu kafila jɔgɔ

2 Yohana 1-3 Yohana fɔ mujuu.

2 Yohana 4-6 Na jaari can ni taanɔɔge ni.

2 Yohana 7-11 Yohana ya pu kaala ni karamɔgɔ-kafinejuu pu kaa ni.

2 Yohana 12-13 Jomɔ pu taxɔgɔ.

Yohana fɔ mujuu

¹ Nɛ wemu wu jɛ egilizi nɔhɔle ge, nɛ wa we sɛmɛ we ka. Na ceboroshɔ wemu jaha Kile ya bulo ge, wee ni wu nagoo mu n'a wu tunni. Yee kaa ya dan nɛ ni can can na. Ga nɛ yɛ bɛ wɛ, sipyii piimu bɛɛri pu jɛ Kile wo can wu na ge, yee kaa ya dan pee bɛɛri ni.

² Yee kaa ya dan wɛɛ ni, bani Kile wo can wu wa wɛɛ funyɔ ni, wee di wa da gori yaha bɛ gbee wu funyɔ ni.

³ Ayiwa, To Kile ni wu Ja Yesu Kirisa wu niime, ni saama, ni jajiɔɔge kan wu mu, kɔnhɔ wu gori yaha wu can we, ni wu taanɔɔge ki ni.

Na jaari can ni taanɔɔge ni

⁴ Nɛ mu nagoo pii ja pee ya jaari can koo li ni, ba To Kile ya yi jo jogana lemu na wɛ. Lee kunni ya nɛ funɔɔ taan xuuni.

⁵ Lee bɛ na na ceboroshɔ, n'a da jomɛɛfonɔ jo ma mu wɛ. Ga jomɛɛ le n'a da jo ma mu ge, lee jɛ Kile ya jomɛɛ lemu kan wu mu fo taashiine li ni ge, na wu taan ni wuyɛ ni.

⁶ Nɔmehɛɛ kiimu Kile ya jo ge, wu ba kee koro jaari, lee li jɛ taanɔɔge ke. Lee jomɛɛ le l'a jo yee mu fo taashiine li ni, na y'a taanɔɔge koro jaari.

⁷ Sipyii piinɔɔvɛɛ niɔhemɛɛ pu wa kɔɔɔ ke na nime, pu wa kabaya ye bɛɛri na. Pee ya ta sɔɔ li na na Yesu Kirisa ya pye sipya, na ba se ke kɔɔɔ ke na wɛ. Pee sipyii pii pu jɛ sipyii piinɔɔvɛɛ pee, ni Kirisa wo pɛɛn pee.

⁸ Lee wuu na y'a yiye kasɛri, kɔnhɔ yi ganha bu buun yi labye wu kuduun ni wɛ, ga y'i wu kuduun wu bɛɛri ta.

⁹ Yi li cɛ na sipya bɛɛri wu jɛ wu ya kori yaha Yesu Kirisa wo kalaa we na-ɛ ge, ga fo na wuyɛ pyaa jidaan fara wu na ge, weefɔɔ jɛ Kile wo kariɔɔge ki ni bada wɛ. Ga sipya wemu bu gori yaha Yesu Kirisa wo kalaa wu na, weefɔɔ na bye kariɔɔge ni ni To Kile, ni wu Ja wu bɛ ni.

¹⁰ Sipya bɛɛri w'a pa yi mu ni kalaa watii ni wemu jɛ Yesu Kirisa wo kalaa we-ɛ ge, yi ganha bu da weefɔɔ yaha wu jɛ yi puga wɛ. Yi ganha bu da ali fɔ bɛ sɛɛge taan wufɔɔ na wɛ.

¹¹ Bani mu wemu bu fɔ bɛ sɛɛge taan wu na, l'a pye kanna mu w'a wɔ ni wu ni wu kapyɛge niguunɔɔ ki na.

Jomɔ pu taxɔgɔ

¹² Keree ni jɛhɛɛ wa nɛ mu na jo yee mu, ga na funnɔ wa di kee bɛɛri pye sɛmɛ di dun yi mu wɛ. N'a giin di she yi yiri wu she baari wu ye jii na, kɔnhɔ wu fundanga ki jɔ di fa.

¹³ Ayiwa, Kile ya ma ceboroshɔ wemu bɛ jaha bulo naha ge, wee bɛ wo nagoo ya ma shaari.

3 Yohana

Yohana ya sɛmɛ taanri wo wemu ka ge

Jɔgɔ mu we sɛmɛ we d'a tun wɛ?

N'a daa fɔɔ wa mu Yohana ya we sɛmɛ taanri wo we tun. Wee mɛgɛ ki bye Gayusi.

We sɛmɛ we kakana jɔɔ

Yohana ya li she Gayusi na na wee ya Kile Kafila wu yɛɛ pyevɛɛ piimu torogo wu mu ge, na w'a pu conɪ xuuni. Na wu ganha bu daha Jotɛɛfu wo jaha shɛshɛɛɛ tɛ fɛni wɛ. Wee Jotɛɛfu we bye egilizi jahagbaa fɔɔ, ga Yohana bi Kile Jozaama pu jovɛɛ piimu torogo wu mu ge, wu bi gbara w'a pee tirige wɛ.

A w'i wu fiin jo na waha sɛmɛ wu ni na kan Demecusi mu. Wee p'a wii na wee w'a pa ni sɛmɛ wu ni.

Sɛmɛ wu kafila jɔgbɔɔ

3 Yohana 1-4 Yohana fɔ mujuu.

3 Yohana 5-8 Gayusi wo jaarigazaana le.

3 Yohana 9-12 Na Gayusi ganha bu daha Jotɛɛfu wo torogana li fɛni wɛ.

3 Yohana 13-15 Jomɔ pu taxɔgɔ.

Yohana fɔ mujuu

¹ Nɛ wemu wu jɛ egilizi nɔhɔlɛ ge, nɛ wa we sɛmɛ we ka na tun na taanji Gayusi mu, wee wemu kaa l'a dan nɛ ni can yɛ pyaa na ge.

² Na taanji, nɛ Kile jɛɛri mu mu, kɔnhɔ ma keree di da jaha taa tuun bɛɛri ni, m'a bye sicuumɔ na, ba Kile ya ma zɔ wu pye fɛɛfɛɛ wɛ.

³ Cebooloo n'a daa fɛɛ pii ya nɔ wɛɛ yiri naha. Ba can wu wa mu zɔ wu na wɛ, ni ba mu ya jaari na sahanji ni can wu ni wɛ, p'a yee paari wɛɛ mu. Yee ya taan nɛ ni xuuni.

⁴ Bani nɛ bu logo na nɛ nagoo p'a can wu koro jaari, yafiin ya dan nɛ ni na lee xɔ wɛ.

Gayusi wo jaarigazaana le

⁵ Na taanji, lemu bɛɛri m'a byi wɔ cebooloo n'a daa fɛɛ pu mu, ali na ta p'i jɛ bɛ nabuun ge, lee bɛɛri ya jɔ xuuni. M'a li pyi ni jomɛɛ fɛɛri ni Kile mu.

⁶ M'a pu co ni taanjiɛgɛ kemu ni ge, p'a pa kee kaa jo n'a daa fɛɛ pu mu naha. Ayiwa, jɔ mayɛ na, jara lemu p'a giin di bye sanha ge, m'a pu tɛgɛ na bɛ ni Kile jidaan ni.

⁷ Bani Yesu Kirisa wo labye wu wuu na p'a lee jara li pyi. Wa bɛɛri wu jɛ wu ya dɔ Yesu Kirisa na-ɛ ge, pu wa wee wa shishiin bɛ kenɛ yaaga fɛni wɛ.

⁸ Lee wuu na wɛɛ n'a daa fɛɛ ya yaa na pii sipyii pii shi tɛri. Wɔ ba lee pyi, l'a bye ma na giin wɛɛ bɛ p'a fara pu na pu labye wu funɔɔ ni, na can koo li shɛɛ sipyii pu na.

Jotɛɛfu mɛgɛ ya kyɛgi

⁹ Ayiwa, nɛ jɔɔɔ kii ka sɛmɛ wɛnɛ la na na tun n'a daa fɛɛ pu mu wɔ. Ga we wu jɛ Jotɛɛfu ge, wu ya se wɛɛ kabeshɛɛ na wɛ, na giin wu wuyɛ pye n'a daa fɛɛ pu jahagbaa fɔɔ wa.

¹⁰ Lee wuu na ne ba nɔ wà, kaparaya yemu beeri w'a byi ge, na joguumɔ pemu beeri yu na waa wèe na, na kafineye yemu beeri teri wèe na ge, n'a da yee beeri jo yi nii na. Wu yeere ya ta da kii ye na-e de, wu ya ta sɔɔ cebooloo n'a daa fee p'a diri wu mu we. N'a daa fɔɔ wa be bu jo wu pee tirige wuyɛ yiri, w'a jo tapyege wa lee be na we, na weefɔɔ kɔri yeege n'a daa fee pu pinnege ki ni.

¹¹ Ayiwa, na taannii Gayusi, ma ganha bu da bye ye kakuuyo ye tuugo taannivɔɔ we de, ga ta kasaanɔa taanni. Sipyɔ wemu w'a saama pyi ge, wee wu ne Kile wo. Ga wemu bu gori yaha kakuuyo na na byi, lee ya li shee na weefɔɔ ya Kile ce we.

Demecusi ya masɔho ta

¹² Ayiwa Demecusi kunni, n'a daa fee pu beeri ya wee mesaanja yu. Can koo lemu be w'a jaari ge, lee be di wu mesaanja yu. Wee be wa li fiin na can wu ne wii.

Jomɔ pu taxɔgɔ

¹³ Ayiwa, jomɔ niɛheɛme wa ne mu na yu ma mu, ga na funho wa di pee beeri ka seɛme we ni we.

¹⁴ Ne giin jo l'a da mɔ wèe di wùye na, wù jo wùye nii na we.

¹⁵ Kile wu naniɛ kan ma mu! Ma naniineɛ piimu pu wa naha ge, pee ya ma fɔ waa. Ma be wu wù fɔ kan wù naniineɛ pu beeri nigin nigin mu wà.

Zhude

Zhude ya sɛmɛ wemu ka ge

Jɔgɔ wu jɛ Zhude wɛ?

Zhude wemu wu jɛ Kafɔɔ Yesu ni Yakuba yɛ wo ceborona wu ge (Macoo 13:55 ni Marika 6:3), wee w'a we sɛmɛ we ka. Ba wu ceborona Yakuba jɛ wɛ, wu bɛ bi ta dā Yesu na taashiine li ni na Kirisa wu jɛ wii wɛ (Yohana 7:5). Ga tuun wemu ni Yesu ya jɛ na foro xu ni ge, wee tuun wu ni wu bɛ ya na dā wu na. Mɛgɛ kemu Zhude ya yiri wuyɛ na ge, kee ki wa mɛ: Yesu Kirisa wo kapyebye (Zhude 1).

We sɛmɛ we kakana jɔnɔ

Zhude ya we sɛmɛ we ka na n'a daa fɛɛ pu kaala na pu kasɛɛgɛ yaha puyɛ na karamɔgɔ-kafinejuu pu wo kalaakuumɔ wu shizhaa na, wee wemu w'a can can wo n'a daa wu kyɛɛgi ge.

Sɛmɛ wu kafila jɔgbɔyɔ

Zhude 1-2 Zhude fò mujuu.

Zhude 3-16 Zhude ya can fiinne jo karamɔgɔ-kafinejuu pu wo kalaakuumɔ wu keree na.

Zhude 17-23 Zhude ya li shaa n'a daa fɛɛ pu mu na li waha l'i waha na pu kori yaha Kirisa wo karijɛɛgɛ ki ni.

Zhude 24-25 Zhude ya Kile sɔ.

Zhude fò mujuu

¹ Nɛ Zhude wemu wu jɛ Yakuba ceborona, na jɛ Yesu Kirisa wo bulo ge, nɛ w'a we sɛmɛ we ka. Kile ya yee piimu yiri ge, yee piimu kaa ya taan To Kile mu, a wu yee mara yaha Yesu Kirisa mu ge, yee mu nɛ wu tun.

² Kile wu yi kan xuuni wu jɔnɔara te, ni wu jɔnɔnɛ ke, ni wu taanɛgɛ ki ni.

Karamɔgɔ-kafinejuu

³ Na taanɔiineɛ, nɛ funɔɔ ki bi sii fo na sɛmɛ ka na tun yee mu wu wo juwuuro ti keree na, nɛ ni yee ya pinne juwuuro temu na ge. Ga na kee fungongɔ ki yaha nɛ mu, a nɛ mehe li ta l'a pɔɔ nɛ wu sɛmɛ wu kan yi mu, di lowaa le yi ni, kɔnho yi da yogo yu n'a daa wu kaa na. Wu fɛfɛɛɛ wuu pu mu Kile ya wee n'a daa wu kan tɔɔnii nigin yɛ pe.

⁴ Bani sipyikuuyo ya y'a peelee jé yee ni. Jaagi wemu na ba do pee jɔnɔ ni ge, Kile kafila w'a wee kaa jo fo l'a mɔ. Kile jɔnɔ fyaara baa sipyii pu jɛ pii. Wɛɛ wo Kile wu wo niime jomɔ pe p'a luu na jɛri na byi pu shiige baara keree ka jɔnɔ. P'a ganha na fɔro wu jɔnɔfɔɔ ni wu Kafɔɔ nigin pe wu kaa taan, wee wemu wu jɛ Yesu Kirisa ge.

⁵ N'a da yi funyɔ to ni keree kii kaa ni, ali na yi ta y'a ki cɛ xɔ bɛ. Kafɔɔ Kile ya Izirayeli shɛɛn jɔnɔ wolo na foro Misira fiige ki bulooro ti ni. Ga lee kadugo na, piimu p'a pye pu ni n'a daa baa fɛɛ ge, a wu pee kyɛɛgi.

⁶ Fo taashiine ni melekeɛ piimu p'a pu wo tayerege nizhiige ki she, na pu tatɛngɛ ki bɛ yaha ge, Kile ya pee pɔ yaha nibiige ni shɔnhɔyɔ na gbee, cagbɔhɔ ki wo kiiri wu kaa na.

⁷ Mu Sodɔmu ni Gɔmɔari shɛɛn ni pu taan kulogoo bɛ ya pye. Pee bi puyɛ yaha dɔdɔɔɔ na fo na she namaa pye pu na puyɛ sinnɛɛ. Na fugibaaga k'a

pye pee wo jaagi wu kanhama, k̄onh̄o p'i bye ɲaha shesh̄eere sipyii pusamaa b̄eri mu.

⁸ Ga lee be na kee keree kii tuugo pii karamoḡo-kafinejuu pii wa byi. P'a ganha na puȳe pyaa wo ceepuuro ti n̄oroḡo, na yu na Kile w'a yu ni pee ni ɲmumuȳo ni. A p'i zhe Kile wo Kaf̄eere ti ni, na fugba melekee pu shehele, pee piimu pu ɲe ni n̄or̄o ni ge.

⁹ Ali na ta Misheli wemu wu ɲe melekee ɲuɲof̄oo ge, tuun wemu ni wee bi nakaara ti suruni ni Shitaanni ni Kile tudunm̄oo Musa nixhugo ki keree na ge, wu ya ta s̄oo na Shitaanni shehele we, ga na wu pye ye na: «Kaf̄oo wu li foo to ma mu.»

¹⁰ Keree kiimu ki ɲe pii sipyii pii ya ki ce-e ge, kee p'a fanri. Laje we wu ɲe pu mu ge, wee ni nan̄a yaaga wo b̄eri wu ɲe nigin, wee laje weye pyaa k'a gȳegi n̄oni pu na.

¹¹ B̄onḡo ki ɲe pu wogo! Kaȳen wo ɲaarigaguun̄o le tuugo p'a ɲaari. P'a puȳe yaha j̄e piin̄je ni wari la na ba Balamu ya pye we. P'a gȳegi shan puȳe ɲuɲo ni, bani p'a n'a she le puȳe ni ba Kore* ya pye we.

¹² Pu keree ma ɲuzogoro waa yee na yi ceborogo yaligee ki liduun ni. Shiige ɲe pu na we, pu jate ya n̄o watii na ni puȳe be we. Pu ɲe ba ɲahaya ɲe we, kaf̄eeḡe na yi lo na ɲaari zanha di ɲe yi ni we. Pu ɲe ba tiye ɲe we, yemu ya ta na nagoo pyi ali yi pyeduun be ni-i ge. Pu ɲe ba tiye ɲe we, yemu niye b̄eri y'a wolo, a y'i waha f̄ef̄ee ge.

¹³ Pu ɲe ba suum̄o loh̄o lokuruwo nigb̄oȳo ɲe we, yemu y'a yi shiige keree kan̄aa na byi kakaya ge. Pu ɲe ba w̄or̄oo ɲe we, kiimu ya ɲaari na doroo ge. Teh̄ene baa nibiicogon̄o Kile ya gb̄egele na yaha pu ɲaha na gbee.

¹⁴ Adama wo kadugo shi nibama sii gbarashuun wuu li wo ɲabige kemu mege ki bye na Hen̄aki ge, wee be ya keree niban̄aa jo pii sipyii pii shizhaa na na: «Kaf̄oo w'a da ba ba ni wu f̄ef̄eere melekee miliyaaraa ɲiɲeh̄em̄ee pu ni,

¹⁵ wu ba kiiri k̄on̄ kon̄o sipyii pu b̄eri na. Wu na ba jaagi shan Kile ɲii fyaara baa sipyii pu ɲuɲo ni pu wo kapyeḡee niguuɲoo ki wuu na, p'a kiimu pye pu wo Kile ɲii fyaara baara ti fun̄jo ni ge; joguum̄o pemu b̄eri pee jurumupyii p'a jo w̄a Kile na ge, ni pee joguum̄o pu be wuu na.»

¹⁶ Pee sipyii pii tigire t'a pe. Pu ya dinni we. Pu ma ɲaari na sahan̄i ni puȳe pyaa wo keree la ni. Tabaara jom̄o di dan pu ni tajogo ni. P'i sipyii faanna, na pu kuduun wo pu ni.

N'a daa f̄ee y'a yaa na lemu pyi ge

¹⁷ Ga yee kunni na taan̄ɲiinēe, w̄u Kaf̄oo Yesu Kirisa wo tudunm̄oo p'a fenhe jom̄o pemu jo yi mu ge, yi yi funȳo yaha pee na.

¹⁸ Pu bi ma yi yu yee mu na: «Kon̄o ki taax̄oo li ba deɲɲe, lawuu f̄ee pii na ba da wa. Pu na ba ɲaari Kile ɲii fyaara baara ni na saha ni puȳe pyaa lakuuɲo keree ni.»

¹⁹ Pee sipyii p'a waagi leni yee te ni. Pu ma ɲaari na sahan̄i ni puȳe pyaa funḡonȳo ni. Kile Munaa ɲe pu na we.

²⁰ Ga yee kunni na taan̄ɲiinēe, yi la le yiȳe ni, yi da se ɲaha na yi n'a daa f̄ef̄eere wo wu ni, yi da Kile ɲeeri F̄ef̄eere Munaa li wo sef̄eere ti ni.

²¹ Yi kori yaha Kile wo taan̄ɲeeḡe ki ni, y'i w̄u Kaf̄oo Yesu Kirisa sige, fo wu ba ɲii sicuum̄o nixh̄obaama kan yi mu, wu wo ɲiɲaara ti fun̄jo ni.

²² Ayiwa, piimu ya puȳe kaala kaala ge, y'a ɲuɲo ɲaari pee na.

* **1:11 Kay:n:**Zhenezi 4:3-8; **Balamu:** N̄oburuu 22-24; **Kore:** N̄oburuu 16.

²³Yi pu ɲuyɔ wolo na foro na ki ni. Yi da ɲuŋɔ ɲaari pusamaa be na, ga yi da lee pyi ni fyaara ni, y'i laraga kɔn pu nɔrɔmɔ keree ki beeri na. Wa bu kakuunɔ la pye pu ni, yi ganha bu da gbɔn ali wufɔɔ nɔrɔmɔ fadenɛ ke be na we.

Kile masɔŋɔ jomɔ

²⁴Kile wemu w'a da ja yee mara, kɔnhɔ yee ganha bu do-e ge, wu yi pye jaagi baa fɛɛ, wu nɔhɔ yi ɲi fundangbɔhɔ na wu nɔɔrɔ wu ɲaha taan ge,

²⁵wee wemu ye nigin wu ɲɛ wu Shɔvɔɔ Kile wu Kafɔɔ Yesu Kirisa baraga ni ge, nɔɔrɔ ni gbɔɔrɔ, ni sefɛɛɛɛ, ni ɲuŋɔ fɛɛɛ t'a dɛri wee na na co fo taashiine li na, ni nime, ni gbee. Amiina.

KashÉE Yesu Kirisa wo KashÉE lemu Yohana ya ja ge

Jəgə w'a we sɛmɛ we ka wɛ?

Yohana bɛ wu bye Yesu wo Tudunmɔɔ kɛ ni shuun wu ni. Wee w'a we sɛmɛ we ka (KashÉE 1:4,9), na wu yaha Patimɔsi suumɔ lohɔ niŋɛ takpiinɛ ki na. Li wa kanna Kile wo Jozaama pu jo wuu na w'a shɛ foro kee takpiinɛ ke na ba kasolemɛ jɛ wɛ.

Piimu wu we sɛmɛ we ya fɛnhɛ tun ge, pee jɛ Azi fiige ki egilizii gbarashuun we. Efese kulo li l'a bye kee fiige ke wo kugbɔɔ le. Azi fiige ki niŋaa wogo mɛgɛ ki jɛ na Turuki.

We sɛmɛ we kakana jɛnɔ

Sɛmɛ wu kafila w'a naha tii kashɛ la na: «Yesu Kirisa wo kashɛ lemu Yohana ya ja ge, Kile ya lee shɛ wu na, kɔnhɔ keree kiimu k'a yaa na pye jeri funɔ ni ge, kee di shɛ wu kapyebyii pu na.» (KashÉE 1:1). Pee jomɔ pe ya jaha tii lemu na ge, lee jɛ kanhagana lemu na p'a n'a daa fɛɛ pu kana ge. Kanhama pemu p'a ma ge, Kile bi n'a daa fɛɛ pu gbegele pee kanhama pu wuu na, wu da pu logoo wari p'i gori yaha jomɛ fɛɛɛ ni n'a daa wu funɔ ni.

Keree kiimu ki da ba bye Kile fungɔngɔ na ge, wu melekɛ wa w'a tun w'a pa Yohana lɔ kari fugba wu ni, na shɛ kee shɛ wu na (KashÉE 4:1-2).

Sɛmɛ wu kafila jɛgbɔɔ

KashÉE 1 Yohana ya Yesu Kirisa ja wu nɔɔɔ wu ni.

KashÉE 2–3 Sɛmɛ pii p'a tun egilizii gbarashuun wu mu ge.

KashÉE 4:1–8:5 Fɛ tɛhɛ gbarashuun we.

KashÉE 8:6–11:19 Maya gbarashuun we.

KashÉE 12:1–15:8 Naha shɛshɛɛɛ gbarashuun we.

KashÉE 16 Kile loyire cɛɛgbuugoo gbarashuun we.

KashÉE 17:1–20:15 Babilɔni ja ja keree.

KashÉE 21:1–22:5 Fugba nivomɔ, jɛnɛ nivonɔ ni Zheruzalemu nivomɔ.

KashÉE 22:6-21 Yesu jɔ jomɔ pu jɛ Kitabu wu taxɔgɔ ki ni na: «Li wii, nɛ na ba jeri funɔ ni!» A n'a daa fɛɛ p'i wu jɔ shɔ na: «Amiina. Mu wu pa, wu Kafɔ Yesu!»

We Kitabu we kakana jɛnɔ

¹ Yesu Kirisa wo kashɛ lemu Yohana ya ja ge, Kile ya lee shɛ wu na, kɔnhɔ keree kiimu k'a yaa na pye jeri funɔ ni ge, kee di shɛ wu kapyebyii pu na. Wu melekɛ wa Kile ya tun wu kapyebyie Yohana mu, kɔnhɔ p'i kee keree ki cɛ.

² Kile ya jomɔ pemu jo, ni Yesu Kirisa ya can wemu shɛ Yohana na ge, yee bɛɛri w'a paari. Bani w'a pye yi bɛɛri sɛɛri.

³ Wemu w'a sɔɔ na we kapaŋaa Kitabu we jomɔ kalaa sipyii mu ge, ni wemu w'a wu jomɔ nuri, keree kii k'a ka ge, na kee co ge, pee jɛ duba nagoo! Bani ki pyeduun w'a tɛɛnɛ.

Fò wemu w'a kan egilizii gbarashuun wu mu ge

⁴ Nɛ Yohana w'a we sɛmɛ we tun yee Azi fiige ki egilizii gbarashuun wu mu; jo Kile wu niime ni jɛnɛnɛ kan yi mu, wee wemu wu jɛ, ni w'a bye, ni wu na ba ba ge! Munahaa gbarashuun wemu wu wa wu saanra koro li jaha taan ge, kee ki li pye mu yi mu.

⁵ Yesu Kirisa bε wu li pye mu yi mu, wee wemu wu jε sεeri jomεε fɔɔ ge, wee wu jε shenshiime na fenhe jε na foro xu ni. Niηe ke saannaa wo Saan wu jε wii. Wεe kaa ya dan Yesu Kirisa ni, lee na w'a wu shishan kan p'a wo wεe wuu na, na wεe shɔ wù jurumu wu na,

⁶ na wεe pye Kile wo saanra te wo sipyii ni saraya jaha shɔɔnrivɔɔ; kɔnhɔ wεe di bye wù To Kile wu wo kapyenεε pyevεε. Nɔɔrɔ ni sefεεre ti jε wu wuuro fo tεhεnε baa. Amiina.

⁷ Li wii, wu na ba ba jahaya yi na!

Sipyii bεeri na ba wu ja.

Ali piimu p'a wu firi ge,
pee bε na ba wu ja.

Niηe ki shi wu bεeri na ba mεhεε suu wu wuu na.

Uun, lee kunni na ba bye! Amiina.

⁸ Kafɔɔ Kile, Se Bεeri Fɔɔ ya jo: «Nε wu jε, Alifa ni Omega we, jɔkɔɔnrɔ te ni taxɔɔ ke.» Wee wemu wu jε, ni w'a bye, ni wu na ba ba ge.

Kile ya kashεε lemu shε Yohana na ge

⁹ Nε jε Yohana, yee ceborona. Yesu wo kariηεεge ki funηɔ ni nε ni yee ya pinnε wu wo saanra ti na, na binne kanhama ni loxulo bε na. Nε bi Kile Kafila wu yεre pyi, na Yesu sεeri keree yu. A p'i ba nε co lee wuu na, na shε nε yaha takpiinε ka na suumɔ lohɔ ki niηe ni, kee mege jε na Patimɔsi.

¹⁰ Kafɔɔ wo carja* ka na, a Kile Munaa di jε nε ni. A nε mujuugbɔɔ la logo na kadugo yiri ba maga mεε jε wε,

¹¹ na: «Ma jii l'a lemu ja ge, lee ka Kitabu wu ni ma tun egilizii gbarashuun wu wo n'a daa fεε pu mu: Efese, ni Simirini, ni Perigamu, ni Tiyatiiri, ni Saridesi, ni Filadelifi, ni Lawodise.»

¹² Mujuu le nε bi nuri ge, a nε ηmahana jεri na lee jovɔɔ wu wii. Ba nε wu ja wε, na sannu sokinnaa gbarashuun ja.

¹³ A nε yaaga ka ja pu te ni k'a bi foro sipya feni. Fadedɔɔngɔ jε wu na, sannu kirige d'a pɔ wu dodonɔ na.

¹⁴ Wu juzhiire di fiinηε lagilagi ba dubya wele shiire jε wε, kelee ba zanha kagereye jε wε. Wu jii di jε ba najinηε jε wε.

¹⁵ Wu tɔɔyɔ jε ba dajnaa tɔɔrɔ jε wε, na ya temu jaanja fo ti na jii ge. Wu mujuu jε ba loηehεηε fɔɔ jε wε.

¹⁶ Wɔrɔɔ gbarashuun jε wu kanige keηε ni. Nɔyɔ shuun ηmɔpara nidaan di foro wu jɔ ni. Wu jaha k'i jε ba cafuna carja jε wε.

¹⁷ Ba nε wu ja wε, na do wu tɔɔyɔ ni ba gbo jε wε. A wu wu kanige keηε taha nε na na jo: «Ma ganha bu fya wε, nε wu jε Nizhiime we ni Kurogo wo we.

¹⁸ Nε jε jii na, nε bi xu, li wii n'a da gori yaha jii na gbee. Xu ni Adesi kenikaangaa ki wa nε mu.

¹⁹ Keree kiimu m'a ja ni kiimu ki wa wà ge, ni kiimu ki da ba bye ge, kee ka.

²⁰ Wɔrɔɔ gbarashuun we m'a ja nε kanige keηε ki ni, ni sannu sokinnaa gbarashuun wu ge, kanmohɔnɔ lemu pee ya zhεε ge, lee le: Wɔrɔɔ gbarashuun wu jε egilizii gbarashuun wu mεlekεε, sokinnaa gbarashuun wu jε egilizii gbarashuun we.

* 1:10 Lee kori jε Dimazhi.

2

Seme wemu w'a tun Efese egilizi wu mu ge

1 «Egilizi wu wu *je* Efese ni ge, *seme* tun wee wo meleke* wu mu na: «Wəɔɔ gbarashuun wu wa wemu kanige keɲe ni ge, wee di jaari sanni sokinnaa gbarashuun wu niɲe ni ge, wee ya jo:

2 Ne mu kapyegeee ki ce, ni ma kapyenɛe nighohoo kee, ni ma loxulo le. Ne ce jo mu ya loxulo taa sipyikuuyo kapyegeee taan we. Piimu p'a yu na tudunmoo pee *je*, na ta p'i *je* pere-e ge, m'a pee taanna wii na pu ta kafinejuu.

3 M'a loxulo ta na kanhama xu ne wuu na, la shishiin ya ta ma yatenyɛ gbo we.

4 Ga ma taan*je*eege nizhiige kemu m'a yaha ge, kee wuu na n'a da ma jaagi.

5 Tayerege kemu ni ma bi bye na na pa do ge, maye funɔ to kee na, m'a daburaje jo ma jurumu wu na, m'a guri ma kapyegeee nizhiigee ki na. Ma bye ma di ya daburaje jo we, n'a da zhe ma yiri, di ma sokinna wu laha wu tayahaɲa ni.

6 Le beeri kadugo na kasaana lemu m'a byi ge, lee li wa me. Nikolayitii pu wo kapyegeee k'a sii pen mu mu, kee kunni ya sii pen ne be mu.

7 «Kile Munaa ya lemu yu egilizii pu mu ge, wemu na logo ge, wu logo! Wemu ba se ta, Nii Sicumoo Tige kemu ki wa Kile wo Alijine wu ni ge, ne na ba kee pya wa kan weefoo mu wu li.»

Seme wemu w'a tun Simirini egilizi wu mu ge

8 «Egilizi wu wu *je* Simirini ni ge, *seme* tun wee wo meleke wu mu na: Wemu wu *je* nizhiime we ni kurogo wo we, ni w'a xu na guri *je* ge, wee ya jo:

9 «Ne wa ma kanhama pe ni ma la baa feere ti fiin, na ta m'i *je* lafoo! Pii p'a puyɛ pyi Yawutuu, ga pee di *je* Yawutuu we, bani Shitaanni wo peɲɲe puga ki sipyii pu *je* pere. Mekyeegeere jomoo pemu beeri pee w'a yu na waa ma na ge, ne w'a pu beeri nuri.

10 Kanhama pe pu da ba ma ta ge, ma ganha bu fya pee na we. Li wii Shitaanni na ba pii yaha yee ni kaso ni na yee noho wolo. Yee na ba ganha cabyaa ke funɔ ni. Pye n'a daa sipya fo ma caxhugo. Lee bu bye, ne na nii sicuumoo saanra judoo kan ma mu.»

11 «Kile Munaa ya lemu yu egilizii pu mu ge, wemu na logo ge, wu logo! Wemu ba se ta wee da ga ba xu shuun xu we.

Seme wemu w'a tun Perigamu egilizi wu mu ge

12 «Egilizi wu wu *je* Perigamu ni ge, *seme* tun wee wo meleke wu mu na: ɔɲoo shuun ɲmɔpara nidaan li wa wemu keɲe ni ge, wee ya jo:

13 «Kulo lemu ni mu ya tiin ge, ne lee ce, lee *je* Shitaanni saanra koro tasinɲe. Antipasi we wu *je* ne seeri jomoo foo ge, p'a wee gbo wolo yee niɲe ni Shitaanni tateɲge ki ni. Ga lee be na, mu ya mara yaha ne na, mu ya ta foro ne n'a daa wu kaa taan we.

14 Ga n'a da ma jaagi keree kii shizhaa na. Balamu bi kalaa wemu kaan Balaki mu wu na daga na Izirayeli nagoo pu tooɔ leni kakuuɔɔ ni ge, sipyii pii wa mu yiri wa, pee ya soo na daha wee kalaa we ninumoo feni. W'a bi Izirayeli nagoo pu pye pu na yaperɛɛ xaara xaa, na dodoɔɔ pyi.

15 Na fara lee be na, pii be wa yee mu wa pee ya soo Nikolayitii pu wo kalaa wu na.

* **2:1 Wee wo meleke:** Lee kóri *je* egilizi wu jahagbaa foo, yee ninuɔ yi wa koogoo 2:8, 12, 18; ni koogoo 3:1, 7, 14 wu be ni.

16 Lee wuu na daburaje jo ma jurumu wu na. Ni lee be we, ne na ba ma yiri tovuyo na, nmopara le l'a foro na jo ki ni ge, di lee taga yogo tun ni pee ni.

17 «Kile Munaa ya lemu yu egilizii pu mu ge, wemu na logo ge wu logo! Wemu bu se ta, yalige kemu mege ki je maane* ki ni nmohoj di je ge, ne na kee kan weefoo mu, di kagerenje nivige be kan weefoo mu. Mafono na ba ga kee na, wa shishiin da kee ce we fo ki tavoo ye.»

Seme wemu w'a tun Tiyatiiri egilizi wu mu ge

18 «Egilizi wu wu je Tiyatiiri ni ge, seme tun wee wo meleke wu mu na: Kile Ja we, wee wemu jii ki je ba nanje je we, ni wu toojo yi je ba danaa toojo je we temu t'a ji ge, wee ya jo:

19 «Ne mu kapyegge ki ce: Ma taan jege ke, ni ma n'a daa we, ni ma saama pu beeri, ni ma loxulo le. Ne li ce jo ma kurogo kapyegge k'a jehe nizhiigee ki na.

20 Ga cee Zhezabeli wemu w'a wuye pyi Kile tudunjo ge, mu ya wee yaha wu na ne wo kapyeyii pu piinje, na pu pye pu na doojo pyi, na yaperε xaara be xaa. Lee wuu na n'a da ma jaagi.

21 Ne tuun wa kan wu mu, kohnu wu daburaje jo wu jurumu wu na. Ga wu ya ta soo na daburaje jo wu doojo ti na we.

22 Lee wuu na n'a da wu shan yama yasinnege na. Piimu p'a taanfege pyi ni wu ni ge, di pee be curi kanhagbo ni pu bye p'i ya daburaje jo pu kapyegge ki na we.

23 N'a da ba wu nagoo pu be gbo. Egilizii pu beeri na ba li ce na ne sipyii fungonyo ni pu jidaan keree beeri ce. Ne na ba yee beeri nigin nigin saraa kan yi mu na be ni yi kapyegge ni.

24 Yee Tiyatiiri shen samaa kunni yee piimu sanha soo wee kalaa wu na-ε ge; wee p'a byi Shitaanni wo kanmohojoo nigbohoo ki ge; n'a da yi jo yi mu jo n'a da ga tuguro tatii taha yi juno ni we.

25 Ga n'a daa we wu wa yee mu ge, yi wee co jo xuuni, fo di ba she ba.

26 Wemu bu se ta na ne wo kapyegge ki fari, fo na no taaxoo li na, ne na ba wee pye fanhafo shi wu juno ni.

27 Wee na ba shi wu mara ni toojo publiin ni,

na wu ja ja

ba p'a puuro shoo

jii jagana lemu na we.

Kee fanha ke ne be ya ta na To Kile mu.

28 Ne na ba jimuguno woro be kan weefoo mu.

29 «Kile Munaa ya lemu yu egilizii pu mu ge, wemu na logo ge, wu logo!»

3

Seme wemu w'a tun Saridesi egilizi wu mu ge

1 «Egilizi wu wu je Saridesi ni ge, seme tun wee wo meleke wu mu na: Kile Munahaa gbarashuun ni woroo gbarashuun wu wa wemu kenε ni ge, wee ya jo:

Ne mu kapyegge ki ce. Sipyii ya mu pyi wye, na ta mu di je gbo.

2 Ayiwa, jmunum pu yaha, pusamaa pii p'a taxuyo shaa ge, m'a pee logoo waha, m'a pu niye curi; bani ne ta mu kapyegge ki ta ki joporo na na Kile wu naha taan we.

* 2:17 Maan: Wee je yalige kemu Kile ya kan wu sipyii pu mu na pu yaha sipono ki ni ge. Ekizode 16: 11-18

³ Kalaa wemu m'a ta ge, ni logogana lemu na m'a wu logo ge, ma funno yaha nidogo wee na, m'a wu co, m'a yere ma jurumu wu na. Ma bu bye ma di ya nmunum pu yaha we, ne na ba ma fo ba nagaa je we. Tuun wemu ni n'a da ba ge, mu ya wee ce we.

⁴ Ga lee be na sipyii pii wa mu yiri Saridesi ni piimu sanha pu faya norogo we. Faviye yi da ba le pu na pu da paari ni ne ni, bani p'a yaa ni lee ni.

⁵ Wemu ba se ta, faviye yi da ba le weefoo na. Ne da ga ba wu mege forogo di wolo jii sicuum Kitabu wu ni we. Ne na ba yi jo na To Kile ni wu meleke pu jaha taan jo weefoo wu wa ne wo.

⁶ «Kile Munaa ya lemu yu egilizii pu mu ge, wemu na logo ge, wu logo!»

Se me wemu w'a tun Filadelifi egilizi wu mu ge

⁷ «Egilizi wu wu je Filadelifi ni ge, se me tun wee wo meleke wu mu na: Wemu wu je fefee na can yu ge, ni saannaa Dawuda wo kenikaan li wa wu keje ni ge, wee wemu wu da ja gbura ki mugi ni wa yafiin da ja ki to-ε ge, ni wu na ja gbura ki to be wa shishiin da ja ki mugi-i ge, wee ya jo:

⁸ «Ne mu kapyege ki ce. Li wii ne jo ki nimugiyahaja yaha ma jaha taan, wa shishiin da ja ki to we. M'a ne kafila wu co, ma ya ta foro ne kaa taan we, na ta fanha katii be di je ma ni we.

⁹ Shitaanni wo peenje puga ki sipyii piimu p'a yu na Yawutuu pee je, na ta p'i je Yawutuu-i ge, kafineye pee ya gon. Ne na ba pee karamu fo p'a pa nuguro sin ma fee ni, p'i li ce na mu ya taan ne mu.

¹⁰ M'a ne jom pu mara ni loxulo ni, lee wuu na kanhama tuun we wu da ba no konjo beeri na, na jine ki sipyii pu beeri noho wolo ge, ne be na ma mara wee tuun wu ni.

¹¹ Jeri tapyege ni n'a da ba. Le li wa ma keje ni ge, lee co xuuni, konho wa shishiin ganha da ma saanra judano li sho ma na we.

¹² Wemu ba se ta, ne na ba weefoo pye ba na Kile wu pugbaho ki beni wa je we. Wee da ga laha wa bada we. Ne na ba na Kile wu mege ka weefoo na, ni na Kile wu kulo li mege Zheruzalemu-fom we. Wee na ba digi na yiri fugba we ni na To Kile wu yiri. Ne na ba na mafono ki be ka wu na.

¹³ «Kile Munaa ya lemu yu egilizii pu mu ge, wemu na logo ge, wu logo!»

Se me wemu w'a tun Lawodise egilizi wu mu ge

¹⁴ «Egilizi wu wu je Lawodise ni ge, se me tun wee wo meleke wu mu na: Ne wemu mege ki je Amiina ge, na je seeri jomee foo, ni can foo, ni yanmuyo yi beeri nohoshanra Kile mu ge, ne jo:

¹⁵ «Ne mu kapyege ki ce. Mu ya jine we; ma di ya weri we. Mu da bi jine kelee na weri lee bi da daan ne ni.

¹⁶ Ga mu je ba lowogawogono je we: Ma ya weri we; ma di ya jine we, lee wuu na n'a da ba ma tugi yeege na jo ki ni.

¹⁷ Mu ya jo na yara foo mu je, na mu ya naafuu ta, na mu mago je wa yaaga na we, na ta mu bi yaa na li ce na kanhama foo mu je, ni jaa foo, ni la baa foo, ni fyen. Mu bi yaa na li ce na ma ceepile wo wu je.

¹⁸ Lee wuu na ne mu yeri jo ma sanni ye pyaa sho ne mu, konho m'a bye lafo. M'a favige sho, konho m'a faja ta le, ma ceepile wo ganha ba jaa l'a ma shiige we. M'a jeyajaa shii sho m'a pee fara ma jii na, konho ma da jaa.

¹⁹ Piimu kaa l'a dan ne ni ge, pee na ne dinni, na pu kuuni be. Ayiwa, ma zo wu beeri kan daburaje jo mu.

²⁰ Nε kunnī niyerege ki wa kujɔɔ li jɔ na, na gbura ki kuuni. Wa bu nε mujuu logo na gbura ki mugi nε mu, nε na ba jé na li ni weefɔɔ ni, weefɔɔ bε di li ni nε ni.

²¹ Wemu ba se ta, nε na ba weefɔɔ tenjε nayε yiri na saanra koro li na, ba nε bε ya se ta na diin na To Kile yiri wu saanra koro li na tiingana lemu na wε.

²² «Kile Munaa ya lemu yu egilizii pu mu ge, wemu na logo ge wu logo!»

4

Kile wo saanra koro le, ni na wu pεle fugba we ni

¹ Lee kadugo na a nε wii sanha, na fugba wu jɔ ki ja k'a mugi. Mujuu le nε fenhε logo, l'i jε ba maga mεε jε-ε ge, a lee mujuu l'i nε pye sanha na: «Dugi naha, keree kiimu k'a yaa na pye le kadugo na ge, di ba kee shε ma na.»

² Taapile ni a Kile Munaa di jé nε ni. Li wii, saanra koro la bye fugba wu ni, wa wu bi tiin lee na.

³ Wemu w'a bi tiin lee na ge, wee bi jɔ ba pεewa kagereye ya jε wε, yemu mεge ki jε na zhasipu ni sariduwani ge. Kile njɔpara li bi lee saanra koro li maha, ba m'a li wii wε, m'a li ta li na jɔ ba pεewa kagerenε ka jε wε, kemu mεge ki jε emerɔdi ge.

⁴ Saanra korogoo kelεε shuun ni shishεεεε (24) w'a lee saanra koro li maha. Nɔhɔlεε kelεε shuun ni shishεεεε (24) wu bi tiin kee saanra korogoo ki na, pee jε na fadeviire le. Saanra jɔdɔɔ di jε pu bεeri nigin nigin juyɔ ni, kiimu ya yaa ni sanni ni ge.

⁵ Kile-jɔjεε, ni mujɔɔɔ, ni Kile-sεlεjεε di foro lee saanra koro li ni. Sokinnaa gbarashuun wemu w'a jɔ ge, pee jε saanra koro li jahagbaa na. Pee jε Kile Munahaa gbarashuun we.

⁶ Saanra koro li jahagbaa li bε di jε kanna gba lɔhɔ ki, kemu ya yaa ni vεeri ni ge, vεeri wemu ya wii na jaa ba jaawiige jε wε. Nii yanmuyɔ shishεεεε w'a bye pu ninjε ni na saanra koro li maha. Yi jahaya ni yi kaduyo bεeri di jε jɔi.

⁷ Nii yanmuyɔ yi nizhiige jε ba cεnri jε wε. Shuun wogo ki jε ba nupepinjε jε wε. Taanri wogo ki naha jε ba sipya wogo jε wε. Shishεεεε wogo ki jε ba jaa niyirige jε wε.

⁸ Kapaya gbaara jε yee jɔi yanmuyɔ yi bεeri nigin nigin mu. Yee kapaya yi nɔhɔdaan ni yi fugba wu bεeri bye jɔi. Yee yanmuyɔ yi bi yoyo cee gbee caɲa fara piige na na:

«Fεfεεεε, fεfεεεε, fεfεεεε,
wù Kafɔɔ Kile, Se Bεeri Fɔɔ,
wemu w'a bye, ni wu jε wà, ni wu na ba ba ge.»

⁹ Saanra koro li tiinvɔɔ we, wee wemu wu da gori yaha jɔi na gbee ge, ye jɔi yanmuyɔ shishεεεε we ba yoyo cee, na wu pεle, na wu sɔni, na baraga tɛri wu na tuun wemu ni,

¹⁰ nɔhɔlεε kelεε shuun ni shishεεεε (24) wu bε na nuguro sin wee tuun wu ni saanra koro li tiinvɔɔ wu jahagbaa na, wee wemu wu da gori yaha jɔi na gbee ge, na wu pεle, na pu saanra jɔdɔɔ ki kɔɔngi na ki yaha saanra koro li jahagbaa na, na jo:

¹¹ «Wù Kafɔɔ ni wù Kile,
mu w'a yanmuyɔ yi bεeri yàa,
mu jidaan funjɔ ni yanmuyɔ yi bεeri ya yàa,
mu jidaan funjɔ ni yi bεeri jε bε.»

Lee wuu na, nɔɔɔ, ni pɛɛɛ,
ni sefɛɛɛ ya yaa ni ma ni.»

5

Kitabu we ni Dubyapige ke

¹ Lee kadugo na a ne Kitabu nigurugo ja saanra koro li tiinvɔɔ wu kanige keɛ ni. Wee kadugo ni wu jaha beeri bye kama, fe tehe gbarashuun d'a taga wu ja mara.

² A ne meleke baraga wo wa ja wu na kaan jiini ni mujuugboɔ ni na: «Jɔɔ w'a yaa ni fe pu gyɛɛgi ni, kɔnhɔ wu Kitabu wu ja mugi we?»

³ Wa shishiin ya ta fugba wu ni, kelee jine ki na, kelee jine ki nɔhɔdaan, wemu na ja wee Kitabu wu ja mugi wu wu funɔɔ wii we.

⁴ Ba ni wa shishiin di bi sanha da wemu w'a yaa ni Kitabu wu ja mugi ni, wu wu funɔɔ wii we, wee tuun wu ni a ne sii na mee suu xuuni.

⁵ A nɔhɔle wa di ne pye: «Ma ganha ba mee suu we; li wii cenri we w'a foro Zhuda shi wu ni ge, Dawuda yasege ke, wee ya se ta. Lee funɔɔ ni wu na ja fe tehe gbarashuun wu kyɛɛgi na Kitabu wu ja mugi.»

⁶ A ne Dubyapige* niyerege ja lee saanra koro le, ni jii yanmuyɔ shishɛɛɛ, ni nɔhɔle pu jine ni, ma na giin na p'a ki gbo. Yenɛ gbarashuun ni jii gbarashuun bi bye ki na. Kee jii gbarashuun wu je Kile Munahaa gbarashuun we. Kee ya tun jine ki kabaya yi beeri na.

⁷ A Dubyapige k'i fulo na Kitabu wu nigurugo ki lo saanra koro li tiinvɔɔ wu kanige keɛ ki ni.

⁸ Ba Dubyapige k'a wee Kitabu wu lo we, a jii yanmuyɔ shishɛɛɛ ni nɔhɔle kelee shuun ni shishɛɛɛ (24) wu nuguro sin ki fe ni. Konɔɔ je pu beeri nigin nigin keye ni, ni sanni ceɛgbuugoo, kee bi ji nudanga yawurire na. Tee je Kile wo fɛɛɛɛ sipyii pu Kile-jeɛɛɛ.

⁹ Pu bi yofonɔ cee na:

«P'a mu gbo.

M'a sipyii pii juyɔ wolo

ni ma shishan pu ni na kan Kile mu,

na foro kɔnhɔɔ ki beeri ni, ni shi jomɔ pu beeri ni,

ni shi wu beeri ni, ni fiye yi beeri ni,

Lee wuu na mu ye w'a yaa ni Kitabu wu jo ni,

m'a wu fe pu kyɛɛgi.

¹⁰ M'a pee pye Kile saanra ti sipyii,

ni saraya jaha shɔnriɔɔ, Kile mu.

Pee na ba saanra pyi jine ki na.»

¹¹ Lee kadugo na a ne wii na melekeɛɛ nɛɛɛɛ meɛ jomɔ logo. Pee bi saanra koro le, ni jii yanmuyɔ ye, ni nɔhɔle pu maha. Pee bye melekeɛɛ miliyoo nɛɛɛɛ teheɛ baa wuu.

¹² Pee bi mujonɔɔ waa na:

«Dubyapige ke p'a gbo ge, kee ya yaa ni sefɛɛɛɛ,

ni yaaga fɛɛɛɛ, ni fungɔngɔ fɛɛɛɛ, ni fanha,

ni pɛɛɛɛ, ni nɔɔɔ, ni masɔɔ ni.»

* **5:6 Dubyapige:** kee je Yesu, Kile Ja we. Ali na wu ta jurumu wa shishiin ya ta wu na we, w'a sɔɔ na wu muna kan saraga, na xhu konɔ wo jurumu wu wuu na.

13 Kile wo yanmuyaaya yemu beeri yi ne fugba we ni ge, ni jinne ke na ge, ni jinne ke nōhodaan ge, ni suumō lōhō ke ni ge, a ne yee beeri mujonōo logo yi na yoyo cee na:

«Masōnō, ni pēēne, ni nōōō, ni sefēere ti pye
saanra koro li tiinvōō
ni Dubyapige ki woyo fo gbee.»

14 A jii yanmuyo shishēere wu jo: «A miina.» A nōhōlē p'i nuguro sin na ki pēē.

6

Dubyapige k'a Kitabu wu fe pu kyēegi

1 Ba Dubyapige k'a fe tēhēē gbarashuun wu wa nigin kyēegi tuun wemu ni wē, a ne jii yanmuyo shishēere wu wa nigin mujuu logo ba Kile ma sele mē we na: «Pa!»

2 Lee kadugo na a ne shōnfige ka ja. Wemu w'a bi dugi kee na ge, sindaa ne wu keje ni. Saanra judnō bi kan xō wee mu. Wu sefēere wo w'a foro, wu na ba se ta.

3 Tuun wemu ni w'a fe shuun wo pu kyēegi ge, a ne jii yanmūnō shuun wogo ki mujuu logo na: «Pa!»

4 A shōnjiga ka di foro. Wemu w'a bi dugi kee na ge, sefēere ya kan xō wee mu na ke konō ke janjine xō, kōnhō sipyii di da puyē gbuu. Nmōpara niduunnō ya kan wu mu.

5 Tuun wemu ni w'a fe taanri wo pu kyēegi ge, a ne jii yanmūnō taanri wogo ki mujuu logo na: «Pa!» A shōnwōhōnō ka di foro. Wemu w'a bi dugi kee na ge, shaa li bye wee keje ni na daanna pyi.

6 A ne mujuu la logo jii yanmuyo shishēere wu te ni na: «Shinma tuugo ka wo kilo nigin ya be ni shen nigin cana jii saraa ni. Shinma tuugo katii be wo kiloo taanri be ya be ni wee saraa we ninumō ni. Ma ganha bu da sinme pe ni duven wu kyēegi wē.»

7 A wu fe shishēere wo pu kyēegi, a jii yanmūnō shishēere wogo k'i jo: «Pa!»

8 A ne shōngō ka ja k'a foro, kee bi kiikaan. Wemu w'a bi dugi kee na ge, wee mege ne xu. Adesi bi taha wee feni. Sefēere bi kan pu mu jinne ke taaga shishēere wogo ki na; kōnhō pu da sipyii gbuu ni nmōparaa ni, ni xuugbōhō, ni kafēye yama, ni jinne ke yacoyo ni.

9 W'a fe kaguro wo pu kyēegi tuun wemu ni ge, sipyii piimu p'a gbo Kile jomo pe ni wu sēeri keree ki feni ge, a ne pee wo munahaa ki ja saraga yi tawologo ki nōhodaan.

10 Pee bi mujonōo waa na: «Wu Kafōō, fēfēere wo ni can wo we, fo tuun weke ni mu di da ba kiiri kōn jinne ki sipyii pu na, m'a wēē shishan pu yogo jo wē?»

11 Wee tuun wu ni, a p'i fadedōnyō niviye kan pu beeri nigin mu, na pu pye na pu jeri pye sanha loxulo li ni, fo pu kapyejējii, ni pu cebooloo pu bu she fa; pee piimu p'a yaa na gbo lee gbogana li na ba pee ne-ē ge.

12 Lee kadugo na a ne Dubyapige ki ja k'a fe gbaara wo pu kyēegi. Wee tuun wu ni a jinne k'i jele xuuni. A piige di jé cana jii li ni, a l'i wō ba fawōhōnō ne wē. A yeje ki beeri di jaanja ba shishan ne wē.

13 A fugba wōōō k'i dō jinne ki na ba kafēge ma nitoodige jahara, na ki geeye turi wē.

14 A fugba wu laha wu tateenge ni, ba p'a fuugo kurulo na luu kurulogana lemu na wē. Faaboboyo ye ni lōhō jinne takpiiye yi beeri y'a kuu laha yi tatiinye ni.

15 Konɔ ki sipyii pu beeri: Saannaa yoo, sipyigbɔɔ yoo, kashen junaɔfee yoo, naafuu fee yoo, fanhafee yoo, buloo yoo, piimu je buloo we, pee yoo, pee beeri ya puyɛ nmɔhɔ yaɲa gulogoo ni, ni faaboboyo yi te ni.

16 A p'i faaya ni boboyo yi pye: «Yi to wu junaɔ ni, y'i wu nmɔhɔ saanra koro li tiinvɔɔ we, ni Dubyapige ki loyire li jaha na.

17 Bani pu loyire li cagbɔhɔ k'a nɔ. Jɔɔ wu d'a já zhɔ we?»

7

Kile wo fe p'a kpɔn Izirayeli sipyii piimu na ge

1 Lee kadugo na a ne melekee shishere niyereye ja jine ki kabaya shishere wu na. Pee bi konɔ ki kabaya shishere wu kafeege ki co, konhɔ kafeege ka shishiin ganha ba yiri jine ki na, kelee suumɔ lɔhɔ ki na, kelee tige ka shishiin na we.

2 A ne meleke watii ja w'a yiri Kile-nɔhɔ ki shizhaa na, Kile jii wo wu wo fe kpɔn kpɔn yaaga ki je wu keje ni. Jine ki fara suumɔ lɔhɔ ki na, yee gyege ya kan melekee shishere wemu mu ge, a wu mujuugbɔɔ jo na pee pye:

3 «Yi ganha bu da yafiin kyeege jine ke, kelee suumɔ lɔhɔ, kelee tiire ti na, na ta wee sanha fe kpɔn wu Kile wu kapyeyii pu gbahaa na we.»

4 Fe ya kpɔn piimu na ge, pee ye jɔ ne logo. Pee je sipyii kabɔfɔɔɔ xhuu nigin ni kelee shishere ni shishere (144.000). Pee bi foro Izirayeli kpɔnhɔɔ ki beeri na.

5 Zhuda wo kpɔn li na, fe ya kpɔn sipyii kabɔfɔɔɔ ke ni shuun (12.000) na; Uruben wo kpɔn li na, sipyii kabɔfɔɔɔ ke ni shuun; Gadi wo kpɔn li na, sipyii kabɔfɔɔɔ ke ni shuun;

6 Azeri wo kpɔn li na, sipyii kabɔfɔɔɔ ke ni shuun; Nefitali wo kpɔn li na, sipyii kabɔfɔɔɔ ke ni shuun; Manase wo kpɔn li na, sipyii kabɔfɔɔɔ ke ni shuun;

7 Simjɔ wo kpɔn li na, sipyii kabɔfɔɔɔ ke ni shuun; Levi wo kpɔn li na, sipyii kabɔfɔɔɔ ke ni shuun; Isakari wo kpɔn li na, sipyii kabɔfɔɔɔ ke ni shuun;

8 Zabulon wo kpɔn li na, sipyii kabɔfɔɔɔ ke ni shuun; Yusufu wo kpɔn li na, sipyii kabɔfɔɔɔ ke ni shuun; Benzhamɛ wo kpɔn li na, sipyii kabɔfɔɔɔ ke ni shuun; fe ya kpɔn pee beeri na.

Sipyi ne heme piimu p'a shɔ ge

9 Lee kadugo na a ne wii na sii sipyiire ta ja t'a sii jehe, sipya wa shishiin da já piimu tɔɔ we. Pee bi foro fiye yi beeri ni, ni shi wu beeri, ni shi jomɔ pu beeri, ni kpɔnhɔɔ ki beeri ni. Pee niyereye y'a bye saanra koro le, ni Dubyapige ki jaha taan. Fadeviye nidɔnyɔ yi bye pu na, fɛnhɛgeye di je pu keye ni.

10 A p'i ganha na mujɔɔɔ waa na: «Wɛe wo Kile we w'a tiin saanra koro li na ge, wee ni Dubyapige ki k'a juuwuro kaan wee mu.»

11 Melekee pu niyereye yi bye na saanra koro le, ni nɔhɔee pee, ni jii yanmuɔ shishere wu maha. A p'i nuguro sin saanra koro li jahagbaa na, na pu jahaya buri jine na, na Kile pele.

¹² na jo: «Amiina. Masoḡo ni nḡoḡo, ni fungoḡo fεεε ni baraga daha, ni pεεḡe, ni sefεεε, ni fanha, yee ḡe wee Kile wu woyo fo gbee. Amiina.»

¹³ A nḡhḡe nigin wa di ne yege na: «Ḳoḡo ye p'i ḡe ni ye fadeviye ye ni we? Mii p'a yiri we?»

¹⁴ A ne wu pye: «Nḡhḡe we, go mu wu wa pu ce.» A wu ne pye: «Piimu nivorowuu pu wa kanhagbḡ pu ni ge, ni p'a fadeye yi je fiinne Dubyapige ki shishan pu ni ge, pee pu wa.

¹⁵ Lee na pee wa Kile wo saanra koo li ḡaha tḡan na kapyeḡe pyi wu mu wu tapεεḡe pugbḡḡo ki ni caḡa fara piige na. Saanra koo li tiinvḡḡo wu na ba bye ni pu ni, na pu mara.

¹⁶ Xuugo ni waga da ga ba pu ta bada we. Caḡa be di da ga ba daraa pu na sanha we, kelee kafugo katii be we.

¹⁷ Bani Dubyapige ke ki wa saanra koro li niḡe ni ge, kee na bye pu nahavḡḡo, na se ni pu ni ḡi sicuumḡ lḡḡo ki yiri. Kile na ba pu ḡesinme pu beeri tuu.»

8

Fε gbarashuun wo pu keree

¹ Tuun wemu ni Dubyapige k'a fe gbarashuun wo pu laha ge, a fehene di fugba wu kpḡn fo na nḡ minitii kelee taanri (30) shishiin na.

² Melekeε gbarashuun we w'a yere Kile ḡaha tḡan ge, a ne pee ḡa. A p'i maya gbarashuun kan pu mu.

³ A meleke watii be di ba yere saraya tawologo ki ḡahagbaa na. Yawurire shḡḡo sannu wuu li bye wu keḡe ni. A p'i nudanga yawurire niḡehere kan wu mu; Kile ya sipyii piimu pye fεεεε ge, kḡnḡo wu pee wo Kile-ḡereye yi fara tee yawurire ti na, wu yee pinne wolo saraga, saraya tawologo sannu wogo ki ḡuḡḡo ni. Kee bye saanra koro li ḡahagbaa na.

⁴ Tee nudanga yawurire ti wo wurege ni Kile ya sipyii piimu pye fεεεε ge, ni pee wo ḡereye y'a dugi shiizhan Kile ḡaha tḡan meleke wu keḡe ni.

⁵ A wee meleke wu yawurire shḡḡo li ḡi saraya yi tawologo ki wo naganhaa ki na, na ki wḡ ḡiḡe ki na. A Kile-seleḡeε, ni mujḡḡo, ni Kile-ḡiḡeε, ni ḡiḡe ceḡeḡe di bye.

Melekeε p'a maya yi ḡḡo kḡn na wi

⁶ Maya gbarashuun wemu wu bye melekeε gbarashuun wu mu ge, a pee di begele yee maya yi wo wi kaa na.

⁷ A meleke nizhiime wu wu wo maga ki wi, a zanha kagereye, ni na, ni shishan di suri yiye ni na wḡ ḡiḡe ki na. A ḡiḡe ki taaga taanri wogo k'i sogi. A tiire ti taaga taanri wogo ki be di sogi. A ḡapurege ki beeri di sogi.

⁸ A meleke shuun wo wu wo maga ki wi, a l'i bye ma na giin na ya faabobo-tabaaga kemu ḡaḡa ge, kee w'a wḡ suumḡ lḡḡo ki ni. A suumḡ lḡḡo ki taaga taanri wogo k'i ḡeri shishan.

⁹ A suumḡ lḡḡo ki ḡi yanmuyḡ yi taaga taanri wogo k'i xhu. Kḡḡo ye y'a bye suumḡ lḡḡo ki ḡuḡḡo ni ge, a yi be wo taaga taanri wogo ki be di gyεεgi.

¹⁰ A meleke taanri wo wu wu wo maga ki wi, a wḡḡo tabaaga ka di yiri fugba we ni na pa do, na ganha na ḡi ba nagbḡḡo ḡe we. Kee ya to gba lḡḡo ye taaga taanri wogo, ni yi lobulowege ki ni.

¹¹ Lee wḡḡo li mege ki ḡe Zoro. A lḡḡo ye taaga taanri wogo ki beeri di soro. A kee lḡḡo k'i shenḡehemeε gbo, bani ki bi soro.

¹² A meleke shishere wo wu wu wo maga ki wi, a lee di cana ki taaga taanri wogo ki kpon, ni yene ki taaga taanri wogo ke, na fara woro ki taaga taanri wogo ki be na, fo na yi kpenge ki taaga taanri wogo ki pye nibiige. Ayiwa, piige ki fara cana ki na, a yi kpenge taaga taanri wogo k'i bye nibiige.

¹³ A ne wii sanha na jaa ja w'a yiri na beele fugba lii lii we ni, na mujuugbo waa na: «Meleke taanri wusamaa p'a kori ge, pee ba pu wo maya yi wi tuun wemu ni, boongo, boongo, boongo kee k'a da jine ki sipyii pu ta wee tuun wu ni.»

9

Meleke kaguro wo wu wo maga mee

¹ A meleke kaguro wo wu wu wo maga ki wi, a ne woro ja l'a yiri fugba we ni na pa do jine ki na. A p'i wecogono tene baa wogo ki wo kenikaan li kan lee mu.

² A l'i kee wecogono ki jo mug, a wurege di ganha na foro wa ba kanragaa wurege je we. A wecogono ki wurege di nibiige leje cana jii le ni kafege ki ni.

³ A kabeeye ya di foro kee wurege ki ni na caaga jine ke na. A p'i fanha kan yi mu ba namaa je we.

⁴ P'a yi jo yi mu na yi ganha bu da kakara pye ja ke na we, kelee yapiire, kelee tige ka shishiin na we; ga sipyii piimu pu je Kile wo fe pu je pu gbahaa na-e ge, na y'a kakuungo pyi pee ye na.

⁵ Sefere ya ta kan yi mu yi ja sipy gbo we. Ga sefere ya kan yi mu y'a sipyii kana fo yeye kaguro. Yi soro ya ya ba namaa wuuro je we.

⁶ Sipyii na ba xu shaa yee caya yi na, ga p'i da wu ta we. Xu kaa na ba bye pu na, ga wee be na ba fe pu jaha na.

⁷ Yee kabeeye yi bye ma na giin shonyo p'a gbegele kashen kaa na, na je ma na giin sanni saanra judono y'a to. Yi jahaya je ba sipyii woyo je we.

⁸ Yi juzhiire je ba cee wuuro je we. Yi ganhaa di je ba cenri wogoo je we.

⁹ Yi je kanna toro fadeye y'a le na pye nmasigiye, yi kapaya tunmo di je ba shonyo wotoriyo nizeheye tunmo je we, yemu y'a gburogi na se kashen ni ge.

¹⁰ Yi naya je ba namaa woyo je we ni mahaa ni. Kanhama pe y'a da ba daha sipyii pu na fo yeye kaguro ge, kee fanha ki wa yi naya yi ni.

¹¹ Saan wa wu je yi juono ni, wee wu je wecogono tene baa wogo ki meleke we. Wu mege ki je Heburuu jomo pu ni na Abadon, p'i wu pyi Girekii jomo pu ni na Apolion, (lee kori je gyegi pyevoo).

¹² Boongo ki nizhiige ya toro, lee kadugo na, shuun wa be wu da daha kee na sanha.

Meleke gbaara wo wu wo maga mee

¹³ A meleke gbaara wo wu wu wo maga ki wi, saraya yi tawologo sanni wogo ke ki bye Kile jaha taan ge, a ne mujuu la logo na foro ki gulogoo shishere wu yene shishere wu ni.

¹⁴ Maga ki bye meleke gbaara wo wemu keje ni ge, a wu wee pye: «Meleke shishere wu w'a p' Efrate gbagbo wu l'ho ki jo na ge, pu sanha.»

¹⁵ Pee meleke pii p'a bi gbegele yaha na be ni wee tuun we, ni kee cana ke, ni kee yene ke, ni lee yee li ni ge, a p'i pee sanha yaha, k'ho p'i sipyiiire ti taaga taanri wogo ki gbo.

¹⁶ Pee wo kashenjo piimu p'a bye shonyo na ge, pee bi miliyoo xhuu shuun (200.000.000) xo. Kee jo ke ne logo.

¹⁷ Kashée le nɛ ɲa ge, shɔnyɔ yɛ ni piimu p'a bi dugi yi na ge, tɔɔɔ fadeye yi bye pu bɛeri mu, yee yi bye pu ŋmasigiye. Yi tuugo ka ɲɛ ba na ɲɛ wɛ, ka ɲɛ bulani ba safiiri kagerɛɲɛ ɲɛ wɛ, ka ɲɛ ba kirimu ɲɛ wɛ. Shɔnyɔ yi ɲuyɔ di ɲɛ ba cɛnri wogo ɲɛ wɛ. Na ni wurege ni kirimu di foro yi ɲɔyɔ ni.

¹⁸ Na ni wurege ni kirimu wɛ w'a foro yee shɔnyɔ yi ɲɔyɔ ni ge, a pee kanhama tɛɛɛ taanri wu sipiire ti taaga taanri wogo ki gbo.

¹⁹ Yee shɔnyɔ yi fanha ɲɛ yi ɲuyɔ ni yi naya ni. Yi naya yi ɲɛ ba wɔlɔɔ ɲɛ wɛ. Naya yi ɲɛ ni ɲuyɔ ni, yee ɲuyɔ yi ni y'a sipiire ti kana.

²⁰ Sipyii piimu samaa p'a kori, pe kanhama pe ya pu gbo-e ge, pee ya ta daburajɛ jo pu kapyegeɛ ki na wɛ. Pee ya ta jinaa wo pɛɛɲɛ ke ni yaperɛɛ wo pɛɛɲɛ ki ɲɔ yaha wɛ. Kee yaperɛɛ kii ya yaa ni sanni, kelee warifyɛn, kelee dajnaa tɔɔɔ, kelee kagerɛye, kelee ni tige ni. Ki ya ɲaa wɛ, ki ya nuri wɛ, k'i ya já ɲaari wɛ.

²¹ Pu ya ta daburajɛ jo pu sipiyigbuu li na, kelee pu siganma keree, kelee pu dɔdɔɔɔ, kelee pu nagaara ti na wɛ.

10

Mɛlɛkɛ we ni Kitabupire li keree

¹ Lee kadugo na a nɛ mɛlɛkɛ baraga wo wa ɲa wu na tigi na yiri fugba we ni, ɲahaɲa di ɲɛ wu cɛre faya. Kile-ŋmɔpara di ɲɛ wu ɲuɲɔ ni. Wu ɲaha ke di ɲɛ ba caɲa ɲɛ wɛ. Wu tɔɔyɔ ɲɛ ba na benɛɛ ɲɛ wɛ.

² Kitabupire la ɲɔmugi-yahaɲa ki bye wu keɲɛ ni. W'a bi wu kanige tɔɔgo taha suumɔ lɔhɔ ki na, na kamɛnɛ wogo ki taha ɲiɲɛ ki na.

³ A wu mujuugbɔɔ la w'a ba cɛnri ya guuri wɛ. W'a lee wá tuun wemu ni ge, a Kile-sɛlɛɲɛ gbarashuun wu ganha na ya yu.

⁴ Ba Kile-sɛlɛɲɛ gbarashuun w'a jo xɔ wɛ, nɛ bi zhaa da yee kani, ga na mujuu la logo na foro fugba we ni na: «Yemu Kile-sɛlɛɲɛ gbarashuun w'a jo ge, yee yaha kaɲmɔhɔnɔ, ma ganha bu yee ka wɛ.»

⁵ Mɛlɛkɛ wu niyerege nɛ ɲa suumɔ lɔhɔ ke, ni ɲiɲɛ ki na ge, a wee di wu kanige keɲɛ yirige fugba wu ni na gaa na:

⁶ Wemu wu da gori yaha ɲii na gbee ge, wu d'a fugba we ni wu funɲɔ yaɲmuyɔ, ni ɲiɲɛ ni ki yaɲmuyɔ, ni suumɔ lɔhɔ ni ki funɲɔ yaɲmuyɔ bɛeri yaa ge, nɛ kaa wee na jo: «Taasigine wa li ni nige wɛ.

⁷ Ga caɲa kemu mɛlɛkɛ gbarashuun wo w'a da ba wu wo maga ki wi ge, kee na ba bye Kile wo kaɲmɔhɔnɔ li ɲɔ cavaɲa ma na jo ba w'a yi jo wu kapyeyii Kile tudunmɔɔ pu mu jogaɲa lemu na wɛ.»

⁸ Mujuu le nɛ bi logo na yiri fugba wu ni ge, a lee di nugo nɛ pye na: «She Kitabupire li ɲɔmugi-yahaɲa ki shɔ mɛlɛkɛ wu mu, wee wemu w'a yere suumɔ lɔhɔ ke ni ɲiɲɛ ki na ge.»

⁹ A nɛ fulo wee mɛlɛkɛ wu na, na wu ɲɛeri jo wu Kitabupire li kan na mu. A wu nɛ pye: «Li co m'a li li, li na daan ma ɲɔ ni ba sɛrɛ ɲɛ wɛ, ga li bu digi ma funɲɔ ni, li na zoro.»

¹⁰ A nɛ lee Kitabupire li co mɛlɛkɛ wu keɲɛ ni na li. A l'i daan nɛ ɲɔ ni ba sɛrɛ ɲɛ wɛ, ga ba nɛ li li xɔ tuun wemu ni wɛ, a l'i soro nɛ funɲɔ ni.

¹¹ A mujuu l'i nugo nɛ pye sanha na: «Li waha l'i waha ma na ba jomɔ ta sanha Kile mu na jo fiye niɲɛhɛyɛ, ni shi niɲɛhɛmɛ, ni shi jomɔ niɲɛhɛmɛ, ni saanna niɲɛhɛmɛ shizhaa na.»

11

Sээрее шуун wu keree

¹ Lee kadugo na a p'i daanna kagaanga ka kan ne mu, kee bye ba publiin je we. A p'i ne pye: «Yiri m'a Kile-peenje pugbõhõ ki taanna, ni saraya yi tawologo ke, piimu p'a Kile pele wà ge, m'a pee tãrõ.

² Ga m'a Kile-peenje pugbõhõ ki kaanja ki yaha wà, ma ganha bu da kee taanna we. Bani kee ya kan shi wu mu wemu je Yawutuu we. Pu na ba jaari jaari fefere kulo li ni yeye kelee shishere ni shuun (42) funjõ ni.

³ Ne na ba sefere kan na seere shuun wu mu. P'a yoro bõrõyõ faya* le na Kile Kafila jo cabyaa kabõfonõ di xhuu shuun ni kelee gbaara (1.260) funjõ ni.»

⁴ Pee je oliviye tiye shuun we, ni sokinnaa shuun we, pee piimu niyereye yi wa jinje ki Kafõ wu jaha taan ge.

⁵ Sipya wa ba giin wu kakuunõ pye wee wa na, na na foro pu jõ ni na wee pen wo sõrogo. Wa ba giin wu kakuunõ pye we wa na, nakaara baa le xugana le na weefõ da xhuu.

⁶ Se wa pu ni na fugba we tã, kõnhõ zanha ganha bu do pu Kile jomõ pu cajoyõ yi na we. Se wa pu ni na lãhõ jeri shishan. Tuun wemu beeri bu pu taan, se wa pu ni na kanhama tuugo beeri nõ sipyiire ti na jinje ki na.

⁷ Pu ba ba pu seeri keree ki jõ fa tuun wemu ni, yacoguunõ ke k'a duri na foro wecogõ tehenë baa wogo ki ni ge, kee na ba yogo kån pu na, na já pu na, na pu gbo.

⁸ Pu nixhuyo na ba bye kugbõ li pinnerë kpengenë ki na. Lee kulo l'a foro lemu feni ge, lee je Sodõmu ni Misira. Lee kulo li ni pu Kafõ w'a kori tige na.

⁹ Kõnjõ ke sipyii pii na ba pu nixhuyo ja na foro fiye yi beeri ni, ni shi wu beeri, ni shi jomõ pu beeri, ni kponhõ ki beeri na. Pee na ba pu nixhuyo ja cabyaa taanri ni taaga funjõ ni. Pu da ga ba sõ pu pu le faya ni we.

¹⁰ Kile tudunmõ shuun wu gbo wu na ba bye fundanga kõnjõ ki sipyii pu mu, fo pu na fundanga yakanya kaan puyë mu, bani pee shuun w'a jinje ki sipyii pu kanha fo xuuni.

¹¹ Ba kee cabyaa taanri ni taaga k'a toro we, a Kile di munahaa le pu ni, na niifere kan pu mu, a p'i yiri yere. Piimu pu bi pu wii ge, a fyaara di jé pee ni fo xuuni.

¹² A pee Kile tudunmõ shuun wu mujuugbõ la logo na yiri fugba we ni na: «Yi dugi naha!» A p'i dugi naha ja na na kari fugba wu ni pu pen pu pii na.

¹³ Wee tuun wuyë pyaa ni, a jinje k'i jele xuuni. A kulo li taaga ke wogo k'i do, a sipyii kabõfonõ gbarashuun (7.000) di xhu kee jinje celenje ki na. A sipyii pusamaa di fya xuuni na ganha na fugba Kile pele.

¹⁴ Bõngõ shuun wogo k'a toro. Jere tapyege ni bõngõ taanri wogo k'a da nõ.

Melëke gbarashuun wo wu wo maga ki mee

¹⁵ A melëke gbarashuun wo wu wu wo maga ki wi, a mujõgbõhõ kii di foro fugba we ni na:

«Na lõ nime na, kõnjõ ki saanra t'a pye
wù Kafõ Kile wuuro,
ni w'a Shõvõ wemu jaha bulo ge.

* 11:3 Pu na bõrõyõ faya le, lee ya li shee na pu jatanha ja wuu pu je, pu jomõ pu be di je can.

Wu na ba diin saanra koro li na gbee.»

¹⁶ Nòhòlèe kélèe shuun ni shishèere (24) wemu w'a tiin pu saanra korogoo ki na Kile jaha tàan ge, a pee di nuguro sin, na pu jahaya buri jinje na, na Kile pelee.

¹⁷ A pee di jo:

«Kafò Kile, Sefèere Bèeri Fòò,
mu wemu wu je wà ge,
ni mu wemu wu bye wà ge,
wèe yaa baraga taha ma na;
bani m'a jé ma saanra ti ni
ni sefèere nigbòòrò ni.

¹⁸ Shi wemu je Yawutuu-i ge, a pee logoo di yiri.

Ga ma loyire l'a nò.

Xuu pu wo kiiri wu taakòon ni
ma kapyebyii Kile tudunmòò pu saraaduun ya nò,
ni m'a sipyii piimu pye fèfèe ge,
ni piimu p'a ma pelee ge,
sipyigbòò fara sipyitiilee na,
pee bèeri saraaduun ya nò.

Ninje ki kyèegivèe pu be taaxòò ya nò.»

¹⁹ Kile-pèenje pugbòhò kemu ki je fugba we ni ge, a kee jò di mugi. A Kile wo karijèege jòmèe li keshi wu ja wu pèenje pugbòhò ki funjò ni. A Kile-jinje, ni Kile-selenje, ni mujonjò di ganha na fòro. A jinje k'i jèlè, a zanha kagereye nagaya be di digi.

12

Cee we ni wògòjò ke p'a byi diragòn wu ge

¹ Lee kadugo na a nè kakanhana nigbòò la ja fugba we ni. A nè cee wa ja, canja ke na je wu cére fàya, yenje ke di je wu tòyò yi nòhòdaan. Wòròò ke ni shuun saanra judòò di je wu junjò ni.

² W'a bi yere yacere na. Wu laa li bi yiri, a wu ganha na sipyaa suu layana li kanhama pu na.

³ Lee kadugo na a kakanhana la be di bye fugba wu ni. Lee je wògòjò niniga, juyò gbarashuun ni yenje ke di je ki mu. Saanra judòjò ki bye yee juyò gbarashuun wu bèeri nigin nigin na.

⁴ A ki nanja k'i fugba wu wòròò ki taaga taanri wogo ki faari wo jinje ki na. Wee cee wu bi giin di digi, a wògòjò k'i yere wu jahagbaa na, kònhò wu bu digi, k'i pya wu xa.

⁵ A cee w'i digi funana na. Ga taapile ni a wee pya w'i gari Kile ni wu saanra koro li kabanugo na. Wee wu da ba shi wu bèeri mara ni tòròò biin ni.

⁶ A cee wu baa kari siponjò ki ni; Kile bi xuu wemu gbegele ge, a wu gari wà, kònhò wu she wu jò shaa wà fo cabyaa kabòfono nigin di xhuu shuun ni kélèe gbaara (1.260).

⁷ Wee tuun wu ni a kashen di yiri fugba we ni. Mèlèkèe junjòfòò Misheli ni wu mèlèkèe p'a tun ni wògòjò ki ni. A wògòjò ki be ni ki tahama-nòhòmòò p'i kashen ki njmò.

⁸ Ga pee ya ta se ta we. Pu ya ta xuu wa ta nige fugba we ni we.

⁹ A p'i wəgəŋə ki co, na ki wá jínje na. Kee jé wəlegé ke, p'i ki pyi na təgə levə, ni Shitaanni. Kee kemu k'a jínje ki sipyii pu bɛeri piínje ge, kee ni ki mɛlɛkɛ p'a pinne wá jínje ki na shiizhan.

¹⁰ Lee kadugo na a nɛ mujuugbə la logo na yiri fugba we ni na:

«Nimɛ wèe wo Kile wu wo juwuuro te,
ni wu sefɛɛɛ te, ni wu saanra ti tuun w'a nɔ.

Shəvə wemu w'a shəonri lə ge,
wee bɛ wo juŋə fɛɛɛ ti tuun w'a nɔ nimɛ,
bani wèe cebooloo pu jaagivə w'a co,
na wá jínje ki na.

Wee wemu w'a bye Kile jaha tàan
na pu jaagi cana fara piige na ge.

¹¹ Wèe cebooloo p'a se ta
wu na Dubyapige ki shishan pu baraga ni,
ni pu Kile Jozaama pu sɛeri keree
ki bɛ wo jo baraga ni.

Bani p'a bi kahari pu munahaa ni fo na nɔ xu na.

¹² Lee wuu na fugba we ni piimu pu jé wà ge,
yi fundanga ta.

Ga, bəəŋə ki wa jínje ni suumə ləhə wogo,
bani Shitaanni ya tigi pa yee mu.

Wu luu l'a yiri xuuni,
bani w'a li cɛ na tuun watii jé nige wee mu wɛ.»

¹³ Ba wəgəŋə k'a li ja na kee ya wá jínje ki na wɛ, cee we w'a tigi funana li na ge, a k'i daha wee fɛni na gana.

¹⁴ Ga, a jaa naganə kapaya shuun di gan cee wu mu, xuu wemu w'a yàa yaha wu mu sipəŋə ki ni ge, kənhə wu yiri wu shɛ diin wà. Wu na ba ŋməhə wà, na lii wə wu na. Pu na ba wu jə shaa wà fo na shɛ nɔ yee taanri ni yeye gbaara na.

¹⁵ Lee kadugo na a wə wu lofomə pa yeege wu jə ni cee wu fɛni, ba gba ləhə jé wɛ, kənhə pee lofomə p'i wu li.

¹⁶ Ga, a jínje k'i cee wu tɛgɛ; wəgəŋə k'a lofomə pemu yeege ki jə ki ni ge, a jínje k'i ki jə mugi na pee gba.

¹⁷ A wəgəŋə ki luu di yiri xuuni cee wu tàan. Yesu ya can wemu shɛ ge, Cee wu wo tuugo sipyii piimu p'a wee co, na Kile wo jə mɛhɛɛ ki bɛ co ge, a k'i shɛ ganha na kashɛn kəon pee na.

Yaconə niguŋə kemu k'a foro suumə ləhə ki ni ge

¹⁸ Lee kadugo na a wəgəŋə k'i shɛ yere suumə ləhə ki jə na gbazhɛnhɛ ki ni.

13

¹ A nɛ yaconə ka nivorogo ja suumə ləhə ki ni, juuyə gbarashuun ni yɛnɛɛ kɛ di jé ki mu. Saanra juɔŋə kɛ di jé yɛnɛɛ kɛ wu bɛeri juŋə ni. Kile mɛkyɛgɛrɛ jomə d'a ka ki juuyə yi bɛeri na.

² Nɛ yaconə kemu ja ge, kee bye ba shɛn jé wɛ. Ki təyə jé ni baraga ni ba yaconə ka jé wɛ, kemu mɛgɛ ki jé urusi ge. Ki jə jé ba cɛnri wogo jé wɛ. A wəgəŋə k'i ki sefɛɛɛ te, ni ki saanra te, ni ki fanhagbəhə ki kan ki mu.

³ A ne ki juro nigin wa ja w'a bana, a k'i bye ma na giin ki da xhuu. Ga, a ki tabana ja k'i xho. A lee di bye kakanhana konjo ki sipyiire ti beeri mu, a t'i daha ki feni.

⁴ A p'i wogonjo ki pele, bani k'a fanha kan kee yaconjo ki mu. A p'i yaconjo ki be pele na: «Ke yaconjo ke joho je we! Jogo wu d'a ja yogo tun ni ki ni we?»

⁵ Wee tuun wu ni a se di gan yaconjo ki mu, ki ja k'a tabaara jom ni Kile mekyegeere jom yu. Sefere be ya noho kan ki mu ki ja keree pye fo yeye kelee shisheere ni shuun (42).

⁶ Lee funjo ni a k'i ki jo mugi na tabaara jom jo kon na yu na waa Kile na. A k'i ganha na Kile mege kyeggi, na Kile wo fefere ti wo fefere xuu wu fanri. Piimu pu je fugba we ni ge, na ganha na pee be fanri.

⁷ Kile ya sipyii piimu pye fefere ge, sefere ya kan ki mu ki yogo tun ni pee ni, k'i se ta pu na. Sefere ya kan ki mu fiye yi beeri na, ni shi wu beeri, ni shi jom pu beeri, ni kponho ki beeri na.

⁸ Ni je ki sipyii pu beeri na ba ki pele, fo sipyii piimu meye y'a ka Dubyapige nigbogo ki jii sicuumo Kitabu wu ni fo konjo jo konduun wu ni ge, fo pee ye.

⁹ Wemu na logo ge, wu logo!

¹⁰ Sipya wemu w'a yaa na le bulooro ni ge, wee na le ti ni. Wemu w'a yaa na gbo ni nmopara ni ge, wee na gbo ni li ni. Ayiwa, lee wuu na Kile ya sipyii piimu pye fefere ge, pee ya yaa na loxulo ta, na gori n'a daa wu ni.

Yaconjo niguunjo ke k'a foro ni je ki ni ge

¹¹ Lee kadugo na a ne yaconjo katii nivorogo ja ni je ke ni, yene shuun na je ki mu, kee di je ba dubyapepinje wogoo je we, ga k'i yu ba wogonjo ki je we.

¹² K'a bi kapyene pyi ni yaconjo nizhiige ki fanha ki ni kee jaha taan. Kee yaconjo nizhiige ki k'a bi bana xuuni, fo ki na taxuyo shaa, ga na juunjo ge, kee ya ki penje pye fanha konjo sipyii na.

¹³ Yaconjo shuun wogo ki bi kakanhanjaa nigbohoo pyi, fo na na be tirige ni je ke na na yiri fugba we ni, sipyiire ti beeri jii na.

¹⁴ Sefere ya kan ki mu k'a kakanhanjaa kiimu pyi yaconjo nizhiige ki jaha taan ge, a k'i kee kakanhanjaa ki taga sipyiire ti piinne ni je ki na, na pu pye na pu yaconjo nizhiige ki jaa ya, konho penje di daha ki na. Kee yaconjo ke nmopara l'a bi bana fo xuuni, ga ki ya ta xu we.

¹⁵ Yaconjo shuun wogo k'a sefere ta na ja joojogo kan yaconjo nizhiige ki jaa wu mu, konho wu da yu. Piimu be pu je pu ya so na wee jaa wu pele-ge, wu pee be gbo.

¹⁶ A k'i li pye fanha sipyii pu na, na pu fe kpon pu kanige keye kelee pu gbahaa na. Sipyiilee fara sipyigbo na, lafee fara la baa fee na, na fara buloo na, ni piimu je buloo we.

¹⁷ Wa shishiin da ja bere pye, kelee na zho pye ni pee fe pu je ma na we. Pee je yaconjo nizhiige ki mege, kelee nimooloo piimu p'a be ni ki mege ni ge.

¹⁸ Naha fo fungongo fere bu bye ma mu, m'a na ye jaha ce. Wemu w'a shiige ge, weefoo na ja yaconjo ki nimori wu jate ce. Bani pee nimooloo p'a be ni sipya wa mege ni. Pee je xhuu gbaara ni kelee gbaara ni gbaara (666).

14

Dubyapige k'a piimu juro wolo ge pee wo yocenge

¹ Lee kadugo na a ne wii na Dubyapige ki niyerege ja Siyon faabobonjo ki na. Sipyii piimu p'a bye ni ki ni ge, pee je kabofonjo xhuu nigin ni kelee

shishээрэе ni shishээрэе (144.000) Dubyapige ki меге ni ki To wu меге bi ka pee sipyii pu gbahaa na.

² A нe муjuu la logo na yiri fugba we ni, lee нe ba logbоhо fоо ni Kile-selene nigbоо нe we. Lee муjuu li bi nоhо pye ba konikpоон konоyо meheе нe we.

³ Pee bi masоhо yofоhо cee saanra koro li nahagbaa na, ni нii yanmuуо shishээрэе we, ni nоhоeе pu nahа tаan. Wa shishiin ya ta ja kee yogo ke taanni, ni sipyii kabоfоhоо xhuu nigin ni kelee shishээрэе ni shishээрэе (144.000) wu ye be we. Pee piimu нууо Kile ya wuu kоhо ki na ge.

⁴ Pee ya ta fоnrо kaa pye нa ni cee ni we, bani pee ya pu ye mara yaha fefээрэе ni. Dubyapige ki ba se xuu бeeri ni, pee na daha yaha ki feni. Pee ya нуwuuro ta na foro sipyii pu ниhе ni, kоnhо p'i bye saraga na wolo kan Kile ni Dubyapige ki mu ba yashiye нe we.

⁵ Pee ya ta kafineуe jo нa bada we. Jaagi baa sipyii pu нe pii.

Melekeе taanri wu wo муjоhоо

⁶ Lee kadugo na a нe meleke wa нa wu na yiri na beele fugba lii lii we ni. Kile wo Jozaama nixhоbaama pu bye wu mu na yu ниhе ki sipyii pu бeeri mu: fiye yi бeeri, ni shi wu бeeri, ni shi jomо pu бeeri, ni kрnhоо ki бeeri.

⁷ A wu jo ni муjuugbоо ni na: «Yi fya Kile na, y'i wu pele bani tuun wemu ni w'a da kiiri kоn sipyiiire ti na ge, wee ya но хо. Y'a fugba ni ниhе, ni suumo лhо, ni lobulowegee ki yaavоо wu pele.»

⁸ Meleke shuun wo wu w'a taha nizhiimе wu na ge, a wee di jo: «Babiloni kugbоо l'a ja! L'a sii ja! L'a shi wu бeeri yaha w'a gba li dоdооrо duvenkuumo wu ni.»

⁹ A meleke taanri wo wu daha wu feni, na jo ni муjuugbоо ni na: «Wemu w'a yacoно ke ni ki jaa wu pele ge, ki fe d'a kрnо wu gbaa kelee wu kehe na ge,

¹⁰ wee be na gba Kile wo loyire li wo duven wu ni, w'a duven nizuribaaga sogi le wu loyire ceegbuu li ni. Weefоо na ba ganha na ni kirimu ni, fefээрэе melekeе pee ni Dubyapige ki nahа tаan.

¹¹ Na kemu k'a pu kana ge, kee wurege bi yiri na duri gbee. Pu na ba bye нmоnо baa cana fara piige na, pee piimu p'a yacoно ke ni ki jaa wu pele, yacoно ki fe d'a kрnо pu na ge.»

¹² Kile ya piimu pye fefее, pee di wu нomее coni, na daa Yesu na ge, pee pu loxulo ta.

¹³ A нe муjuu la logo na yiri fugba we ni na: «Li ka, na co nime na, sipyii piimu p'a xhuli na pu yaha Kirisa wo kariheеge ki ni ge, pee нe duba nagoo.» A Kile Munaa li be di jo: «Can wu нe wii, kоnhо p'i ba нmо pu kapyewagaa ki tаan. Bani pu kasaanjaа ki бeeri kuduun wu wa pu na.»

Нihе sipyii pu wo kiiri we

¹⁴ A нe nahanja nivige ka нa sanha. Wa nidеenge ki bye kee na ba sipya нe we. Sanni нudоnо нe wu нуhо ni, nakоngо нotanga wogo be di нe wu kehe ni.

¹⁵ A meleke watii di ba na yiri Kile-peehе pugbоhо ki ni, na ba nahanja ki tiinvоо wu pye ni муjuugbоо ni na: «Ma nakоngо ki lo, m'a ниhе ki yalооrо ti lo, bani yalооrо ti loduun w'a но. Нihе ki yalооrо t'a le хо.»

¹⁶ Wemu nidеenge ki bye nahanja ki na ge, a wee di wu nakоngо ki lo, na ниhе ki yalооrо ti lo.

¹⁷ A meleke watii di yiri fugba wu ni Kile-peehе pugbоhо ki ni, nakоngо нotanga wogo di нe wu be kehe ni.

¹⁸ A meleke watii be di foro saraya yi tawologo ki ni. Sefээрэе bye wee mu na na. Nakоngо нotanga wogo k'a bye wemu kehe ni ge, a wu wee pye ni

mujuugbɔɔ ni na: «Ma jnakɔɔngɔ jɔtanga wogo ki lɔ, m'a jinje ki erezen wu kɔn, bani wu nagoo p'a le xɔ.»

¹⁹ A wee meleke wu jnakɔɔngɔ ki lɔ, na jinje ki erezen nile wu beeri kɔn, na wu wá erezen lohɔ tayaaga wegbɔhɔ ki ni, kee je Kile wo loyire le.

²⁰ A p'i erezen wu tɔnhɔ erezen lohɔ ki tayaaga ki ni kulo li kadugo. A shishan di foro erezen wu ni, na fɔ ba lofomɔ je we, fo kiloo xhuu taanri (300) jɔhɔ. Pee shishan pu cogonɔ bi lɔ jinje na, na shɔngɔ taa fo ki kɔrɔfe we na.

15

Melekee gbarashuun we ni kanhama pusama keree

¹ Lee kadugo na a ne kakanhana nigbɔɔ la be ja fugba we ni, lee bye jawɔɔro kaa gbangban. Tuun wusama kanhama kagbɔhɔɔ gbarashuun wu je melekee gbarashuun wemu keje ni ge, pee ya Kile wo loyire li keree ki jɔ fani.

² Lee kadugo na a ne xuu wa ja, wee je ba logbɔhɔ je we, na je ba veeri je we, na d'a suri wu ni. Piimu p'a se ta yaconɔ ke ni ki jaa we, ni ki nimɔri wu na ge, pee niyereye yi bye wee xuu wu ni; Kile ya konɔyɔ yemu kan pu mu ge, yee di je pu keye ni.

³ P'a bi Kile wo kapyebye Musa ni Dubyapige ki wo yoccege ki cee na:

«Kafɔɔ Kile, Se Beeri Fɔɔ,
ma kapyegee k'a pele.
Kakanhanjaa ki je kii!

Shi wu beeri wo saan we,
ma korogoo ki beeri ya tii.
Lee je can.

⁴ Kafɔɔ, jɔɔ wu d'a jo na wee ya fyagi mu na-ε we,
na wee da mu pele-ε we?

Mu ye nigin wu je feefe.

Shi wu beeri ya ma na mu pele,
bani p'a li ja na fiinne na ma kapyegee k'a tii.»

⁵ Lee kadugo na a ne Kile wo seeri fɔɔ puga fefeere wogo ki ja ni Kile-peene pugbɔhɔ ki ni, yi jɔ na mugi fugba we ni.

⁶ Kanhama kagbɔhɔɔ gbarashuun wu je melekee gbarashuun wemu keje ni ge, pee ya foro Kile-peene pugbɔhɔ ki ni. Faviire temu ti je feefe na jɔ ge, tee bye pu na. Sanni kirimehere di je pu fushiye na.

⁷ A jɔni yanmuyɔ shishere wu wa nigin di sanni ceegbuugoo gbarashuun kan melekee gbarashuun wu mu. Kile wemu wu da gori yaha jɔni na gbee ge, a wee wo loyire di ki jɔ.

⁸ A Kile-peene pugbɔhɔ k'i jɔni wurege na, kee wurege ke bi foro Kile wo nɔɔro we ni wu sefeere ti ni. Sipywa wa shishiin ya já je Kile-peene pugbɔhɔ ki ni, yani kanhama kagbɔhɔɔ gbarashuun wu jɔ ki fa we, kee kiimu ki bye melekee gbarashuun wu keje ni ge.

16

Kile wo loyire ceegbuugoo gbarashuun we

¹ Lee kadugo na a ne mujuugbɔɔ la logo na yiri Kile-peene pugbɔhɔ ki ni li na melekee gbarashuun wu pyi: «Kile loyire li wa ceegbuugoo gbarashuun wemu ni ge, yi she kee jɔnɔ sin jinje ki na.»

² A melekeshiime wu she wu wo ceegbuu li funno yaaga ki nuho sin nihe ki na. Yacono niguuno ki fe pu je sipyii piimu na ge, ni ki jaa wu pelevee pee, a noyo niguuyo di bye pee na, na pu kana gbangban.

³ A meleke shuun wo wu wu wo ceegbuu li funno yaaga ki nuho sin suumo loho ki ni. A suumo loho k'i jeri shishan, ba sipyixugo shishan je we. A suumo loho ki funno jii yanmuyo yi beeri di xhu.

⁴ A meleke taanri wo wu wu wo ceegbuu li funno yaaga ki nuho sin gba loho ni lobulowegee ki ni, a yee di bye shishan.

⁵ Meleke wemu wu je loho yi nuhofo ge, a ne wee mujuu logo wu na pu na:

«Mu wemu ye nigin pe wu je feefe ge,
mu je wa gbee, m'a bi bye wa be.
Kongana lemu na m'a we kiiri we kon ge, m'a tii.

⁶ Bani sipyii p'a Kile tudunmo shishan wo,
Kile ya sipyii piimu be pye feefe ge,
na pee be wo shishan wo.
A ma be di shishan kan pu mu p'a gba,
p'a yaa ni lee ni.»

⁷ A ne mujuu la logo na foro saraya yi tawologo ki ni na:

«Uun, Kafo Kile, Se Beeri Fo,
ma kiiri keree ki beeri je can, k'a tii be!»

⁸ A meleke shisere wu wu wu wo ceegbuu li funno yaaga ki nuho sin cana ki na. A fanha di gan cana ki mu k'a sipyii pu sorogo ni ki kafugbaho ki ni.

⁹ A kee kafugbaho k'i sipyii pu sorogo. A p'i Kile mege kyegi, pu kanhama kagbaho ki je wee wemu kehe ni ge. Ga pu ya ta so na yere pu jurumu wu na, na Kile pele we.

¹⁰ A meleke kaguro wo wu wu wo ceegbuu li funno yaaga ki nuho sin yacono niguuno ki wo saanra koro li na, a nibiige di je ki saanra ti beeri ni. A sipyii p'i ganha na pu jilee noni pee kanhama pu yama kehe ni.

¹¹ A p'i fugba fo Kile mege kyegi pu kanhama pe ni pu noyo niguuyo yi wuu na. Ga, pu ya ta daburaje jo pu kapyege ki na we.

¹² A meleke gbaara wo wu wu wo ceegbuu li funno yaaga ki nuho sin Efirate gbago wu nuho ni, a kee gba loho k'i waha, konho saanna pu koo l'i faha, pee piimu p'a ma na yiri Kile-noho ki na ge.

¹³ A ne kii munaakuuno taanri we ja, nigin wa ya foro wago ki jo ni, a nigin wa di foro yacono ki jo ni, a taanri wuu l'i foro tudunmo kafinejo wu jo ni. Kee bye ba jasiin je we.

¹⁴ Kee je jinaa munahaa, na kakanhanja pyi, a kee di she foro kon ke saanna pu beeri mu, konho p'i puye pinne, p'i ba kashen hmo Se Beeri Fo Kile na wu cagbaho ki na.

¹⁵ A Yesu di jo: «Li wii, kee cana ne na ba ba ba nagaa je we! Wemu w'a tiin jii na, na wu faya mara, konho wu ceepile wo ganha ba jaari sipyii p'a wii-ge, wee je duba pya.»

¹⁶ Pee jinaa p'a saanna pu pinne xuu wemu ni ge, wee mege je Arimagedon Heburu jomo pu ni.

¹⁷ A meleke gbarashuun wo wu wu wo ceegbuu li funno yaaga ki nuho sin kafegge ki ni. A mujuubo la di foro saanra koro li na Kile-pehe pugbaho ki ni na: «L'a no li tehe na nime.»

18 A Kile-ninnee, ni Kile-selenee, ni mujonoo, ni ninje celenje nigbaho di bye. Ba sipyii da sii ninje ki na we, kee ninje celenje ki joho sanha bye na we.

19 A lee kugboo li ninje k'i daa taaya taanri. A fiye yisaya beeri wo kulogoo k'i ja ja. A Kile di wuye funno yaha nidogo lee kugboo li na, Babiloni kulo le. A wu wo loyire nigboo li wo duven ceegbuu li ninine kan li mu l'a gba.

20 Takpiye ye yi wa loho ki ninje ni ge, yee beeri ya curi, faabobono ka shishiin ya ta na we.

21 A zanha kagereye nagaya di do sipyii pu nuno ni na yiri fugba wu ni. Ka beeri bi kiloo kelee gbarataanri (80) shishiin xa. A sipyii p'i Kile mege kyeege yee zanha kagereye yi wuu na, bani yi kanhama p'a bi pele toro.

17

Navarashogo ki keree

1 Ceegbuugoo gbarashuun wu wa melekee gbarashuun wemu kenje ni ge, a wee wa nigin di ba ne pye: «Pa, navarashogo kemu k'a tiin logbohoyo yi na ge, di ba kee wo kiiri wu she ma na.

2 Ninje ke saannaa p'a dodooro pye ni kee ni. A ki dodooro t'i jawoho wo ninje ki sipyii pu be na ba duven ma jawoho wo me sipya na we.»

3 Lee kadugo na a Kile Munaa di je ne ni, a meleke wu gari ni ne ni sipono ka ni. A ne cee wa nideenge na yacono niniga ka na, Kile mekyeegeri fe ya ka kee kabaya yi beeri na. Nuyo gbarashuun ni yenee ke di ne ki mu.

4 Cee wu bi wuye to ni faneyi nizaaya, ni sanni, ni peewa kagereye, ni peewa kuun ni. Sanni ceegbuu di ne wu kenje ni, lee ya ji katanhanjaa ni wu dodooro noho na.

5 Kanmohono mege ka ki bi ka wu gbaa na, kee ne:

BABILONI KUGBOO,
NAVARAGAA NU,
NI NINJE KATANHANJAA SEFOO.

6 Kile ya piimu pye feefe ge, piimu ya pye nomehee fee Yesu mu ge, a ne cee wu na pee wo shishan ya jawoho wo wu na.

P'a kanmohono li naha jo

Ba ne cee wu na we, a l'i bye ne mu jaworo kaa.

7 Wee tuun wu ni a meleke wu ne pye: «Naha d'a li pye mu mu jaworo kaa we? We cee we ni yacono niniga kemu na w'a tiin ge, nuyo gbarashuun ni yenee ke di ne ki mu ge, n'a da lee kanmohono li naha jo ma mu,

8 Yacono ke m'a na ge, kee bye jii na, ki nime wogo wa jii na we. Ga k'a yaa na pa yiri foro wecogono tene baa wogo ki ni, na gaanji ki takyeege ni. Ninje ke sipyii piimu pu ne pu meye y'a ta ka jii sicuumo Kitabu wu ni fo kono ki jo konuun wu ni-i ge, pee bu yacono ki na mu, li na bye kakanhana pee mu. Bani ki bye jii na, ki nime wogo di wa jii na we, ga ki na ba foro sanha.

9 «Naha, fo ma bu bye fungongo fo ni shizhiinme fo. Nuyo gbarashuun wu ne faaboboyo gbarashuun, cee w'a tiin yemu na ge.

10 Yee nuyo yi ne sanha saannaa gbarashuun. Kaguro ya to pee ni, gbaara wo wu ne wa fanha ki na, gbarashuun wo wu sanha denje we. Wee ba ba denje, jee ye nigin w'a da bye.

11 Yacono ke ki bye jii na ki nime wogo di wa jii na-ge, kee bye gbarashuun wu wa nigin. Ga kee ye pyaa k'a noho pye saan gbarataanri wo we, bani ki na ba foro na se ki takyeege ni.

12 «Yenɛɛ kɛ we m'a ja ge, kee jɛ saannaa kɛ we. Pee sanha denɛ saanra ti na wɛ, ga pu na ba denɛ na lɛɛri nigin yɛ pye saanra ti na ni yaɔnɔ ki ni shiizhan.

13 Pu funzhakeree jɛ nigin. Pu na ba pu sefɛɛɛ ni pu fanhaya kan yaɔnɔ ki mu.

14 Dubyapige ki na ba bye ni ki wuu pu ni shiizhan: K'a piimu yiri ge, k'a piimu shɔnri ge, piimu ya pye jɔmɛɛɛ fɛɛ ge. Saannaa pu na ba kashɛn kɔn Dubyapige ki na, ga Dubyapige ki ni ki wo sipyii pu na ba se ta pu na, bani kafɛɛ wo Kafɔɔ wu jɛ wii, na jɛ saannaa wo Saan.»

15 A mɛɛkɛ wu nɛ pye sanha na: «Lɔhɔɔ yemu jɔnɔ ni m'a navarashɔɔ ki nidɛngɛ ja ge, yee jɛ fiye ya, ni sipyii ta, ni shi wa, ni shi jomɔ pa.

16 Yenɛɛ kɛ we m'a ja ge, kee ni yaɔnɔ ki na ba navarashɔɔ ki kɔ, na yanmuyɔ yi bɛɛri shɔ ki na, na ki ceepile wo yaha. Yee na ba ki gbo, na xha ki ni, na kisanja sɔrogo fɛɛɛɛ na ni.

17 Kilɛ ya wu jidaan le pee funyɔ ni, fo p'a pinne na saanra ti jɔnɔ fɛɛɛɛ ti kan yaɔnɔ ki mu, fo Kilɛ wo kajogoo ki bɛɛri jɔ bu she fa.

18 Cee we m'a ja ge, wee jɛ kugbɔɔ le, lemu l'a bye jɔnɛ ki saannaa pu bɛɛri jɔnɔ ni ge.»

18

Babilɔni ja ja keree

1 Lee kadugo na a nɛ mɛɛkɛ watii nidiginɛ ja na yiri fugba we ni. Sefɛɛɛ nigbɔɔɔ wa wu mu, wu nɔɔɔ w'a kpɛngɛ yeege jɔnɛ ki kabaya yi bɛɛri na.

2 A wu jo ni mujuugbɔɔ ni na:

«Babilɔni kugbɔɔ l'a ja! L'a ja!

L'a bye jinaa tateɛngɛ,
ni munaakuunɔɔ bɛɛri tanmɔhɔnɔ,
ni tɔnben-shazhinɔɔɔ yɛ bɛɛri tanmɔhɔnɔ.

3 Bani shi wu bɛɛri ya dɔdɔɔɔ pye ni li ni,
fo na jawɔhɔ wɔ puyɛ na kanna duvɛn p'a gba.

Ninɛ ki saannaa ya dɔdɔɔɔ pye ni li ni,
jɔnɛ ki jagipyii p'a pye kabyaa fɛɛ
li yanmuzaaya ninɛɛyɛ yi wuu na.»

4 Lee kadugo na a nɛ jomɔ pa bɛ logo na yiri fugba we ni na:

«Na sipyii, yi foro Babilɔni ni,
kɔnhɔ yi ganha bu da bye wu wɔnii wu jurumu wu ni,
wu kanhama nigbɔ pa di ba nɔ yi na wɛ.

5 Bani wu jurumu w'a pinne wuyɛ jɔnɔ ni,
fo wu tonɔ k'a nɔ fugba we ni.

A Kilɛ di wu funjɔ yaha nidogo Babilɔni tiibaara ti na.

6 W'a pusamaa saraa saraagana lemu na ge,
yi wuyɛ pyaa ki saraa lee saraagana li na.

Wu jurumu w'a bɛ ni kanhama pemu ni ge,
yi pee tɛɛɛ shuun kan wu mu.

W'a bi cɛɛgbuu li funjɔ yagbaga kemu kaan
pusamaa mu pu na gbuu ge,
yi kee jɔhɔ shuun kan wu mu,

kemu fanha k'a jɛhɛ xuuni ge.

7 W'a wuyɛ pɛɛ ni yaŋmuzaaya yemu da ni ge,
yi yee jɔhɔ kanhama ni mɛsuu nɔ wu na.

Bani w'a yi jo wuyɛ funɔ ni na:

«Nɛ jɛ saanzhɔ, nɛ nidɛɛngɛ ki wa naha.

Nɛ jɛ naxhugoshɔ wɛ.

Yamɛɛ da ga nɔ nɛ na bada wɛ.»

8 Lee wuu na li kanhama na ba do li jɔɔ ni canja nigin:
xu ni yamɛhɛɛ ni xuugbɔhɔ.

Na bɛ na ba li sɔrogo fɛɛfɛɛ,

bani Kilɛ we w'a da ba kiiri kɔn li na ge,

wee jɛ sefɛɛɛ fɔɔ.

9 «Nɛ jɛ ki saannaa piimu ni l'a bye karijɛɛɛ ki ni, dɔdɔɔɔ ni naafuugbɔ wu
wo fɛɛɛɛ pu ni ge, pee ba li nizogonɔ wurege ja tuun wemu ni, pee na da
mɛhɛɛ suu na sipyaa waa li wuu na.

10 Pee na ba yere taliige ni li kanhama pu jɛi fyaara wuu na, na yu:

«Bɔɔngɔ! Bɔɔngɔ!

Babilɔni kugbɔɔ, kulo fanha wuu!

Ma kiiri w'a to ma jɔɔ ni

taapile nigin funɔ ni.»

11 «Nɛ jɛ ki jagipyii pu bɛ jɛ na mɛhɛɛ suu, na sipyaa waa jatanhanja kenɛ ni
li wuu na; bani wa shishiin ya pu jagi yaŋmuyɔ shuu nige wɛ.

12 Yee jɛ: Sanni, warifyɛn, pɛɛwa kagereye, ni pɛɛwa kuun, ni pɛɛwa
fapilɛpilegɛɛ, ni saannaa faya: Ya na jaanja, ya d'a jaanja gbanhaa; ni pɛɛwa
faya ya yemu y'a penji penji ge, ni nudanga tiye, ni yaŋmuyɔ ye y'a yaa ni
suu ganhaa ni, kelee ni pɛɛwa tiye ni ge, ni dajaa tɔɔɔ, ni tɔɔɔ yaŋmuyɔ, ni
yaŋmuyɔ ye p'a tɛ y'i jɛ pɛɛwa faaya ge,

13 ni shiga yaŋmuyɔ nudanga woyɔ yemu mɛgɛ ki jɛ kanɛli ge, ni lasikoli,
ni nudanga Izopu, ni nudanga yawurire, ni duvɛn, ni sɛnɛ, ni farini myɛ
nizaama, ni shinma, ni niyyɛ, ni dubyaa, ni shɔnyɔ, ni wotoriyo, ni buloo, ali
ni sipyyii bɛ.

14 Pu na ba yu: «Yaŋmuyɔ ye m'a sha ge, yee ya foro ma keye ni. Naafuugbɔ
we, ni jafɛ yaŋmuyɔ ye, m'a buun yi bɛɛri ni. Ma da j'a yee ta nige wɛ.»

15 Yee yaŋmuyɔ yi wo jagipyii piimu p'a pye kabyaa fɛɛ lee kugbɔɔ li gbɔɔɔ
ni ge; kanhama pe pu da ba nɔ li na ge, pee na ba yere taliige ni pee kanhama
pu wo fyaara wuu na, na mɛhɛɛ suu na sipyaa waa jatanhanja kenɛ ni.

16 na yu:

«Bɔɔngɔ! Bɔɔngɔ!

ki jɛ kugbɔɔ li wogo!

Lee lemu l'a bi fajɛɛɛ ni fajɛɛɛ gbanhaa,

ni pɛɛwa fapilɛpilegɛɛ leni,

na liyɛ puu ni sanni ni pɛɛwa faya,

ni pɛɛwa kuun ni ge,

li kabyaa k'a kyɛɛgi taapile nigin funɔ ni!

17 «Suumɔ lɔhɔ kɔɔɔɔ yi jɔɔɔfɛɛ pu bɛɛri ni piimu p'a jaagaa pyi ki na ge, ni
kɔɔɔɔ yi kapyɛɛ pyevɛɛ ni jagipyii piimu p'a pu jɔɔɔ taa suumɔ lɔhɔ ki na
ge, a pee di yere taliige ni.

18 P'a lee kulo li sòrogo sòrogo wurege ja ge, a p'i ganha na mujonɔɔ waa na yu: «Kulo leke l'a le kugbɔɔ le xɔ we?»

19 A p'i gbazhenhe wo pu juyɔ ni na mehhe su na sipyaa wa jatanhanja kehe ni na:

«Bɔngɔ! Bɔngɔ

ki wa le kugbɔɔ le wogo!

Suumɔ lɔhɔ kɔɔyɔ yi fɛɛ beeri ya pye

kabyaa fɛɛ li baraga ni.

A lee di buun li funɔɔ yanmuyɔ yi ni

taapile nigin ye funɔɔ ni!

20 Fugba wu fundanga ta!

Tudunmɔɔ, * ni Kile tudunmɔɔ,

ni Kile ya piimu be pye fɛɛfɛɛ ge,

yee be pu fundanga ta!

Bani Kile ya kiiri kɔn li na li kakuuyo yi footɔɔ,

yemu l'a pye yee na ge.»

21 Wee tuun wu ni a melɛke baraga wo wa di faakagerenɛ ka lɔ ba tira je we, na ki wá suumɔ lɔhɔ ki ni, na jo:

«Mu Babilɔni kugbɔɔ li da ba ja fɛɛfɛɛ taapile ni,

li da ja nige we.

22 Konɔyɔ, ni ciire,

ni sibenɛɛ, ni maya,

kee ka shishiin mɛɛ da ga ba foro nige

Babilɔni ni we.

Kapyebye wa shishiin da ba da mu ni nige we.

Tira tunmɔ pa shishiin be da ba logo

ma funɔɔ ni we.

23 Sokinna kpɛngɛ ka shishiin be da ga bye

mu funɔɔ ni nige we.

Cenabun poo ni cenabun mujuu da ga foro nige

mu funɔɔ ni we.

Bani mu jagipyii p'a pye jinɛ ki sipyigbɔɔ.

Mu siganma p'a bi shi wu beeri jaha wo.

24 Kile tudunmɔɔ, ni Kile ya sipyii

piimu be pye fɛɛfɛɛ ge,

ni sipyiire temu beeri t'a gbo jinɛ ki na ge,

pee beeri shishan ya ja le kulo le funɔɔ ni.»

19

Fugba shɛɛn p'a Kile sɔ

1 Lee kadugo na a ne mujuugbɔɔ la logo na yiri fugba we ni ba sipyiire fɔɔ je we na:

«Aleluya!

Nuwuuro ni nɔɔrɔ ni sefɛɛɛɛ je wee Kile wu wuuro.

2 Bani wu kiiri keree ki je can, k'a tii be.

* **18:20 Tudunmɔɔ:** Yesu ya kalaapiire ke ni shuun wemu jaha bulo na pye tudunmɔɔ ge. Marika 3:13-19; Luka 6:12-16

Navarashogɔ ke k'a bi koŋɔ ki fɔnri
ni ki dɔdɔɔɔɔ keree ki ni ge, m'a kiiri kɔn ki na,
na ma kapyebyii pu nixhuyo yi shishan
pu foo tɔ ki mu, kɔnhɔ pu logoo di jɪŋɛ.»

³ A p'i jo sanha na:

«Aleluya!

Ki sɔrogo sɔrogo wurege ki k'i duri gbee.»

⁴ A nɔhɔɛɛ kɛɛɛ shuun ni shishɛɛɛ (24) ni jɪi yaŋmuyo shishɛɛɛ wu nuguro
sin jɪŋɛ ki na, na saanra koro li tiinvɔɔ Kilɛ pɛɛ na:

«Amiina. Aleluya!»

Dubyapige ki cekaanra ligbɔhɔ ki keree

⁵ A mujuu la di foro saanra koro li ni na:

«Kilɛ wo kapyebyii pu bɛɛri,
yee piimu p'a fyagi wu na ge,
sipyitiilee fara sipyigbɔɔ na, y'a Kilɛ sɔni!»

⁶ A nɛ mujuugbɔɔ la logo ba sipyijɛhɛmɛɛ fɔɔ jɛ wɛ, ba logbɔhɔ fɔɔ jɛ wɛ ni
Kilɛ-sɛɛɛɛ nɪgbɔhɔɔ na:

«Aleluya! Bani wɛɛ Kafɔɔ Kilɛ jɛ Se Bɛɛri Fɔɔ,
w'a jɛ wu saanra ti ni.

⁷ Wù funvahaŋa ni fundanga ta, wù Kilɛ pɛɛɛ,
bani Dubyapige ki cekaanra t'a nɔ xɔ,
ki cenabun w'a wu yalere ti le.

⁸ P'a faviwɛwɛɛɛ nizaara kan ki cenabun wu mu,
temu t'a jɪ ge.»

Kilɛ ya sipyii piimu pye fɛɛɛ ge, tee faviwɛwɛɛɛ nizaara ti jɛ pee wo
kapyegeɛ kiimu k'a tii ge.

⁹ A mɛɛɛ wu nɛ pye: «Li ka: Piimu p'a yiri Dubyapige ki cekaanra ligbɔhɔ ki
ni ge, pee jɛ duba nagoo.» na jo bɛ: «Pe jomɔ pe, Kilɛ yɛ pyaa wo jomɔ p'a sii
pe.»

¹⁰ A nɛ nuguro sin wu fɛɛ ni na giin di wu pɛɛ; ga, a wu nɛ pye na di ganha bu
da lee pye wɛ, bani, Yesu ya can wemu shɛ ge, na nɛ ni na ceboooloo piimu p'a
pye jomɛhɛɛ fɛɛ wee can we ni ge, na wee jɛ Kilɛ wo kapyebye wa ba wɛɛ jɛ
wɛ; na nɛ w'a Kilɛ pɛɛɛ. Piimu bɛɛri p'a giin p'i da Yesu wo can wu keree yu ge,
pee ya yaa na pye ni Kilɛ Munaa li ni ba Kilɛ tudunmɔɔ pu jɛ wɛ.

Shɔnfige ki dugivɔɔ wɛ

¹¹ A nɛ fugba wu jɔ jɔ k'a mugɪ. Shɔngɔ ka di jɛ wà nivige ki bye kii. Wemu
w'a dugi kee na ge, wee mɛɛɛ jɛ jomɛɛ fɔɔ ni can fɔɔ. Wee ya kiiri kɔɔn, na
kashɛn kɔɔn na bɛ ni tiime ni.

¹² Wu jɪi jɛ ba napɪŋɛ jɛ wɛ. Saanra jɪudɔŋɔɔ nɪjɛhɛɛɛ jɛ wu jɪuɔɔ ni. Mɛɛɛ
ka ki bi ka wu na ni wuyɛ pyaa bɛ wɛ, wa shishiin ya kee cɛ wɛ.

¹³ Fɔŋa ke ki jɛ wu na ge, kee bi mini wolo shishan ni. Weefɔɔ mɛɛɛ jɛ: «Kilɛ
Jomɔ.»

¹⁴ Fugba kashɛn keye y'a bi taha wu fɛni. Pee jɛ shɔnfiye na. Faviwɛwɛɛɛ
fɛɛɛɛ wuuro t'a bɛɛ pee na.

15 N̄m̄opara j̄otaan wuu l'a bi foro wu j̄o ni w'a lee taga w'a shi wu kp̄oon. «Wu wu mara ni t̄ooṛo biin ni. *» Wu na ba eṛezen wu t̄onh̄o Se B̄eri F̄oo Kile wo loyire li eṛezen l̄oh̄o ki tawologo ki ni.

16 M̄ege ka ya ka wu f̄aja ni wu shii na na:

SAANNAA WO SAAN NI KAFEE WO KAF̄O.

17 Lee kadugo na a n̄e m̄eleke wa niyerege j̄a canja ki ni. A wu mujuugb̄oo jo, shazh̄ere temu b̄eri t'a yiri na beele fugba we ni ge, a wu tee pye: «Yi pa yiye pinne Kile wo ligb̄oh̄o ki kaa na,

18 yi saannaa xaara j̄o ni s̄oṛs̄ii j̄uṛf̄ogb̄oo ni kash̄en j̄uṛf̄ee xaara ni sh̄onȳo ni sh̄onduguloo xaara ni sipyii pu b̄eri: Buloo, ni piimu j̄e buloo we, sipyitiilee fara sipyigb̄oo na.»

19 Lee kadugo na a n̄e yacon̄o ki j̄a; j̄iṅe ki saannaa, ni pu kash̄en keye ye, pee ya pinne ni ki ni, p'i kash̄en ṅm̄o sh̄onḡo ki dugiv̄oo ni wu kash̄en ken̄e ki na.

20 Kee yacon̄o k'a co ni ki tudunm̄o kafinejo wemu w'a bi kakanhan̄aa ki pyi ki j̄aha t̄aan ge. Ki f̄e p'a kp̄on sipyii piimu na, pee d'a ki jaa wu p̄ele ge, wu kakanhan̄aa k'a bi pee piin̄e. Yacon̄o ke ni ki tudunm̄o kafinejo we, yee b̄eshuun j̄ii woyo y'a co w̄a wenagan̄a na kirimu wogo ki fun̄o ni.

21 N̄m̄opara lemu l'a f̄oro sh̄onḡo ki dugiv̄oo wu j̄o ni ge, a lee di sipyii pusamaa gbo. A shazh̄ere ti b̄eri di din pu xaara na.

20

Shitaanni ya p̄o fo yee kab̄ofon̄o nigin

1 Lee kadugo na a n̄e m̄eleke wa nidigin̄e j̄a na yiri fugba we ni. Wecogon̄o t̄ehene baa wogo ki kenikaan ni sh̄onh̄oȳo niduguyo yi bye wu ken̄e ni.

2 A wu w̄ogon̄o ki co. Kee j̄e w̄olege ke, p'i ki pyi t̄ooṛo lev̄oo, ni Shitaanni. A wu ki co, na sh̄onh̄oȳo yi le ki na fo yee kab̄ofon̄o nigin (1.000).

3 Ba w'a ki p̄o x̄o w̄e, na ki w̄a wecogon̄o ki ni, na ki j̄o kem̄e sh̄oh̄o, na f̄e kp̄on j̄ot̄on̄o ki na, yani yee kab̄ofon̄o nigin (1.000) wu j̄o ki fa ge, k̄onh̄o ki ganha ba sipyire ti piin̄e nige w̄e. Lee kadugo na, k'a yaa na sanha sanha k'i jeri pye.

4 Lee kadugo na a n̄e saanra korogoo kii j̄a. Piimu p'a bi tiin kee korogoo ki na ge, a p'i fanha kan pee mu na p'a kiiri wu k̄oon. Yesu ya can wemu she ge, piimu wo j̄uȳo p'a k̄on wee can we ni Kile Kafila wu wuu na ge, piimu b̄eri p'a pye pu ya s̄oo na yacon̄o ki p̄ele, kelee na ki jaa wu p̄ele, kelee na ki f̄e pu kp̄on pu gbahaa, kelee pu keye na-ε ge, a n̄e pee b̄eri wo munahaa ki j̄a. Pu nixhuyo y'a j̄e, na diin j̄uṛf̄ee ti na ni Kirisa ni wu saanra ti ni, na yee kab̄ofon̄o nigin (1.000) pye.

5 Xu u pusamaa ya ta j̄e w̄e, fo na she yee kab̄ofon̄o nigin (1.000) wu pye w'a fa. Lee j̄e x̄uṅene nizhiine le.

6 Piimu p'a j̄e x̄uṅene nizhiine li ni ge, pee j̄e duba nagoo, bani Kile ya pee pye f̄eεεε. Xu shuun wo wu da ga j̄a fanha ta pee na w̄e; ga pee na ba bye Kile ni Kirisa wo saraya j̄aha sh̄onriv̄oo. Pu na ba diin wu yiri wu saanra ti ni na yee kab̄ofon̄o nigin (1.000) pye.

Shitaanni ni wu kash̄en ken̄e k'a kyεεgi

7 Yee kab̄ofon̄o nigin (1.000) wu ba fa tuun wemu ni, pu na ba Shitaanni yeege kaso wu ni.

* 19:15 Zaburuu 2:9

⁸ Shi we wu wa koŋɔ ki kabaya shishεεε wu bεeri na ge, ni wu mεge jε Gogi ni Magɔgi ge; wu na ba she wee piinjε, kɔnhɔ wu wu pinne kashen kaa na. Pu na ba jεhe xuuni ba gba jɔ gbazhenhepya jε we.

⁹ Pee ya yiri koŋɔ ki kabaya yi bεeri na, Kile wo jidaan kulo le, ni w'a piimu pye fεεεε ge, a p'i she pee pinne maha. Ga, a na di yiri fugba wu ni, na ba pu sɔrogo fo na pu xɔ fεεεε.

¹⁰ Shitaanni we w'a bi pu piinjε ge, a wee di wá wetabaaga nafugibaaga ki ni, kirimu na ki ni. Yacoŋɔ ke ni tudunmɔ kafinejo wu jε xu wemu ni ge. Pu na ba gana wà gbee cana fara piige na.

Kiiri wusama keree

¹¹ Lee kadugo na a nε saanra koro nigbɔɔ nivinne la ja, ni we w'a tiin li na ge. A jinε ke ni fugba wu baa laha wu jaha taan yee ya ja nige we.

¹² A nε xu pu bεeri ja sipyigbɔɔ fara sipyitiilee na p'a yere saanra koro li jaha taan. A Kitabu pii jɔ di mugɔ, a Kitabu watii be jɔ di mugɔ, wee jε Nii Sicumɔ Kitabu we. Kiiri ya kɔn xu pu bεeri na na be ni pu kapyege ni, kee kiimu k'a bi ka pee Kitabu pu ni ge.

¹³ Xu piimu jε suumɔ lɔhɔ ki ni ge, a kee di pee yeege. A xu ni Adesi be di pu wo xu pu yeege. A kiiri di gɔn pu bεeri nigin nigin na na be ni pu kapyege ni ki ni.

¹⁴ A xu ni Adesi di wá wetabaaga nafugibaaga ki ni. Kee na ke ki jε xu shuun wo we.

¹⁵ Sipyaa sipya wu jε wu mεge nigaŋa ya ta jii sicuumɔ Kitabu wu ni-i ge, wee na wá wetabaaga nafugibaaga ki ni.

21

Fugba nivomɔ ni jinε nivonɔ ki keree

¹ Lee kadugo na a nε fugba nivomɔ ni jinε nivonɔ ja, bani fugba nizhiime we ni jinε nizhiige k'a toro. Suumɔ lɔhɔ ki be di jε nige we.

² A nε Zheruzalemu-fomɔ wu be nidiginε ja na yiri fugba we ni Kile yiri, fεεεε kulo le. Wu yalere ya taga wu kemε ba cenabun jε we wemu w'a se gbaga ni ge.

³ A nε mujuu la logo na yiri saanra koro li na na: «Kile tateenge puga ki ke sipyii niŋε ni, wu na ba diin pu mu. Pee na ba bye wu sipyii. Kile ye pyaa na ba bye pu yiri wà na bye pu Kile.

⁴ Wu na ba pu nesinme tuu. Xu da bye nige we, yameheε be da bye nige we, kelee mesuu kelee yama we. Bani kalegeε k'a toro.»

⁵ Ayiwa, wemu w'a tiin saanra koro li na ge, a wee di jo: «Li wii nε yanmuyo yi bεeri pye nivoyo.» Lee kadugo na a wu nε pye: «Pu ka, bani nakaara baa pe jomɔ pe ya fiinjε na jε can.»

⁶ A wu nε pye sanha: «L'a pye xɔ. Nε jε Alifa ni Omega, jɔkɔɔnrɔ ni taxɔgɔ. Waga wa wemu na ge, nε na wu kan w'a gba ma ni, jii sicuumɔ pu lobulowii li ni.

⁷ Wemu bu se ta, wee na ba ye yanmuyo ye ta; nε na ba bye weefɔɔ Kile, weefɔɔ di bye nε pya.

⁸ Ga fyaara fεε, ni piimu jε Kiriceen we, ni kakuubyii, ni sipyigbuu, ni dɔdɔɔ, ni sigaanfεε, ni yapeegan, ni kafinejuu, pee bεeri tashεge na ba bye wetabaaga nafugibaaga kirimu wogo ki ni. Wee jε xu shuun wo we.»

Zheruzalemu-fomɔ wu keree

⁹ Cεεgbuugoo gbarashuun we w'a ji koŋo ki taaxoo li wo kanhagbɔ tɛhεε gbarashuun wu na ge, kee bye melekεε gbarashuun keŋε ni. A wee melekεε wa di ba nε pye: «Pa naha, di cenabun wu she ma na, Dubyapige ki shɔ we!»

¹⁰ A Kile Munaa di jé nε ni, a wu gari ni nε ni faabobotɔɔngɔ ka na; na she Zheruzalemu she nε na wu na diri na yiri fugba wu ni Kile yiri, fεfεεε kulo le.

¹¹ Kile nɔɔɔɔ ya bye li na, l'a bi jí, na wii na jaa ba vεeri jε wε, wemu w'a yàa ni pεewa kagereŋε ka ni kemu mege ki jε zhasipu ge.

¹² A kasɔɔɔngɔ nigbɔhɔ ka di kulo li maha. Kuɔɔɔ ke ni shuun yi bye li na, kuɔɔɔ bεeri melekεε nigin ya bye wà. Meye y'a bi ka kee kuɔɔɔ ki jɔ na. Yee jε Izirayeli kɔɔnɔɔ ke ni shuun wu meye.

¹³ Kuɔɔɔ taanri ki bye Kile-nɔhɔ ki na, taanri wa di jε camutomɔ pu ni, taanri wa di jε Kile-parama pu ni, taanri wa di jε pe pu parama pu ni.

¹⁴ Kagereye tahaŋaa ke ni shuun wu bye kulo li kasɔɔɔ ki jidaa. Dubyapige ki tudunmɔ ke ni shuun wu meye y'a bi ka kee tahaŋaa ki na.

¹⁵ Melekεε wemu w'a jo ni nε ni ge, sanni publiin l'a bye wu keŋε ni wu kulo le, ni kuɔɔɔ kee, ni kasɔɔɔ ki taanna.

¹⁶ Kulo li kabaya shishεεε wu bye nigin. Li jidaa le, ni li kadaa li bεeri bye nigin. Melekεε w'a kulo li taanna ni lee publiin li ni. Li jidaa li bye kiloo kabɔfoŋɔ shuun di xhuu shishεεε (2.400). Li jidaa, ni li kadaa, ni li tɔɔngɔ bεeri jε nigin.

¹⁷ A wu kasɔɔɔ ki pεere ti be taanna, a ki pεere t'i bye meterεεε kelee gbarashuun ni shuun (72), na saha ni sipyii pu wo daanna wu ni. Wee daanna we ninumɔ ni melekεε w'a wu wo daanna wu pye.

¹⁸ Kasɔɔɔ k'a yereŋε ni zhasipu kagereye ni, kulo l'i jε sanni ye pyaa ba vεeri nivyeŋ jε wε, wemu ya wii na jaa ge.

¹⁹ Kulo li kasɔɔɔ ki jidaa l'a bi keme yàa ni pεewa kagereye nizaaya tuuyo bεeri ni. Nɔhɔdaan wo tahana li jε zhasipu kagereye, tahana shuun wuu li jε safiri, taanri wuu li jε agati, shishεεε wuu li jε emerɔdi.

²⁰ Kaguro wuu li jε onikisi, gbaara wuu li jε sariduwani, gbarashuun wuu li jε kirisoliti, gbarataanri wuu li jε berili, gbarashεεε wuu li jε topazi, ke wuu li jε kirisopasi, ke ni nigin wuu li jε yasenti, tahana lisana jε ametisiti.

²¹ Kulo li kuɔɔɔ gburaya ke ni shuun wu jε pεewa kɔɔn pyaa ke ni shuun. Gbura nigin bεeri jε kɔɔn pile nigin. Kulo li pinnerε kpeŋge ki jε sanni ye pyaa ba vεeri nivyeŋ jε wε, wemu ya wii na jaa ge.

²² Ne ta Kile-pεeŋε pugbɔhɔ na lee kulo li ni wε, bani Kafɔ Kile, Se Bεeri Fɔɔ ni Dubyapige ke, peeye pyaa ki jε lee kulo li Kile-pεeŋε pugbɔhɔ.

²³ Lee kulo li mago jε caŋa kpeŋge, kelee yeŋε wogo na wε. Bani Kile wo nɔɔɔ we wu jε li kpeŋge. Dubyapige ki ni kpeŋge ki ma foro, na jí xuuni.

²⁴ Shi wu na ba jaari kee kpeŋge ki na. Koŋo ki saannaa na ba ni pu naafuu wu ni na pa gan lee kulo li mu.

²⁵ Lee kulo li kuɔɔɔ na ba mugɔ yaha caŋa ni, ki shiin di wa da ga dɔ be wε. Bani piige wa da ga wɔ wà wε.

²⁶ Saannaa pu wo naafuu wu kadugu na, shi wu wo fanha ke, ni wu baraga ki na ba se na gaan lee kulo li mu.

²⁷ Yaŋmunɔɔngɔ ka shishiin da ga jé wà wε, kelee katanhana pyeɔɔ, kelee kafinejo wε, ga fo piimu ye meye y'a ka Dubyapige ki jii sicuumɔ Kitabu wu ni ge, pee ye pu da jé li ni.

22

Nii sicuumo gba loho ki keree

¹ Ayiwa, lee kadugo na a meleke wu jii sicuumo gba loho she ne na, kee ya jii ba veeri nivyen je we, wemu ya wii na jaa ge. Kee bi foro Kile ni Dubyapige ki saanra koro li ni,

² na fuu kulo li pinnerε kpeenge ki ninε ni. Tige tuugo nigin wa bye wa, kee je jii sicuumo tige ke, kee bye wee gba wu kabaya shuun wu na. Yee funjo ni taji ke ni shuun k'a nagoo pyi. Yenε beeri ni ki nagoo. Kee tige tuugo ki weε ya shi wu sipyii pu cuujo.

³ Lanj da ga bye nige bada we. Kile ni wu Dubyapige ki wo saanra koro li na ba bye lee kulo li ni. Kile wo kapyeyyii pu na ba wu peε.

⁴ Pu na ba wu jaha ja, wu meε na ba bye pu gbahaa na.

⁵ Piige da ga wo nige we. Pu mago da ga bye sokinna kpeenge, kelee cana kpeenge na we. Bani Kafo Kile ye pyaa na ba kpeenge yeege pu mu, p'a gori yaha saannaa fo gbee.

Yesu taapana ya teeje

⁶ Lee beeri kadugo na a meleke wu ne pye: «Nakaara baa pe jomε pe ya fiinne, na je can. Kafo Kile we w'a wu Munaa li kaan Kile tudunmo pu mu ge, keree kiimu k'a yaa na pye jeri funjo ni ge, wee w'a wu meleke wu tun wu pa kee keree ki she wu kapyeyyii pu na.»

⁷ A Yesu di jo: «Li wii, Ne na ba jeri funjo ni. Wemu w'a kuu we Kitabu we wo kapajuuro ti jomε pu mu ge, wee je duba pya.»

⁸ Ne Yohana ya kii keree kii logo, na ki ja be na jii na. Ba ne ki logo, na ki ja be we, meleke wu w'a bi ki she ne na ge, a ne nuguro sin wee feε ni, na ganha na giin di wu peε.

⁹ A wu ne pye na ne ganha bu da lee pye we, na Kile wo kapyeyye wee je, ba ne ni na ceboolo Kile tudunmo pu je we, ni piimu beeri p'a kuu we Kitabu we jomε pu mu ge, na ne w'a Kile peε.

¹⁰ Lee kadugo na a wu ne pye sanha: «Ma ganha bu da we Kitabu we wo kapajuuro ti jomε pu to we, bani pu pyeduun w'a teeje.»

¹¹ Wemu wu je sipyitiibaaga ge, wee wu kori wu tiibaara ni. Wemu w'a noho ge, wee di gori wu noho ni. Wemu w'a tii ge, wee wu kori wu tiime ni. Wemu wu je feεεε ge, wee di gori wu feεεεε ni.»

¹² A Yesu di jo sanha na: «Li wii, ne na ba jeri funjo ni. Ne wo saraa yanmuyε yi wa na keje ni, kōnhε di sipyii pu beeri nigin nigin saraa na be ni pu kapyege ni.

¹³ Ne je Alifa ni Omega, nizhiime ni sama, jokoōnro ni taxoε.»

¹⁴ Piimu p'a pu faya jii, kōnhε p'i ja jii sicuumo tige pya wa ta, p'i je kulo li kujogε ki ni ge, pee je duba nagoo.

¹⁵ Ga puun, ni sigaanfeε, ni doo, ni sipyigbuu, ni yaperegaan, ni kafineye ya dan piimu beeri ni ge, ni piimu beeri p'a kafineye koōn ge, pee beeri na gori yaha kadaan li na.

¹⁶ Ne Yesu w'a na meleke wu tun yee mu, wu she kii keree kii paari n'a daa feε pu mu egilizii pu ni. Ne je saannaa Dawuda tuugo shen, na je wu kroōn shen; nimugujε woro li l'a jii ge, lee ne je.

¹⁷ Kile Munaa le, ni cenabun w'a jo: «Pa!» Wemu w'a yi logo ge, wee be wu jo: «Pa! Waga wa wemu na ge, wee wu pa. Nii sicuumo loho ki kaa je wemu beeri na ge, wu pa ki gba mamama ni.»

Jomε pu taxoε

¹⁸ Sipyii piimu p'a we Kitabu we wo kapajuuro ti jomɔ pu nuri ge, n'a da pee beeri sɔnmi yaha jo, wa bu la fara pee jomɔ pu na, kanhama pemu keree k'a ka we Kitabu we ni ge, Kile na ba pee fara weefɔɔ mu.

¹⁹ Wa shiin bu la wuu we Kitabu we wo kapajuuro ti jomɔ pu ni, Kile na ba weefɔɔ niŋe wolo ɲi sicuumɔ tige ke, ni fefeeεε kulo li ni, yee yemu keree k'a ka we Kitabu we ni ge.

²⁰ Wemu w'a kii keree kii can fiinŋe jo ge, wee ya jo: «Uun, n'a da ba jeri funŋɔ ni.» Amiina. Mu wu pa, wù Kafɔɔ Yesu.

²¹ Wù Kafɔɔ Yesu wo niime we wu pye yi beeri mu. Amiina.